

АВТОБІОГРАФІЯ

МАЙК ТАЙСОН

БЕЗЗАПЕРЕЧНА
ПРАВДА

 FOLIO

АВТОБІОГРАФІЯ

**МАЙК
ТАЙСОН**

З ЛАРРІ СЛОМАНОМ

**БЕЗЗАПЕРЕЧНА
ПРАВДА**

Харків
«Фоліо»
2020

Анотація

«Беззаперечна правда» — книга-сповідь американського професійного боксера Майка Тайсона, написана у співавторстві з Ларрі Сломаном.

Абсолютний чемпіон світу з боксу у надважкій категорії, перший володар трьох чемпіонських поясів за версіями WBC, WBA і IBF — усі ці звання Майк отримав, коли йому виповнився лише 21 рік.

Дитина негритянського гетто Нью-Йорка з усіма наслідками, що з цього випливають, він не зміг пройти випробовування всесвітньою славою та великими грошима, що принесли йому чемпіонські титули.

Своє прізвисько Залізний Майк він отримав за жорстку та брутальну поведінку як на ринзі, так і в житті. Засуджений до 6 років ув'язнення за неправдивим звинуваченням у зґвалтуванні, пацієнт центрів допомоги нарко- та алкозалежним, він віднайшов у собі сили повернутися до нормального життя.

Ця книга про злети і падіння, про віру, силу волі та кохання, які дають змогу людині залишатися чемпіоном власного життя.

Майк Тайсон, Ларрі Сломан

БЕЗЗАПЕРЕЧНА ПРАВДА

Ця книга присвячена всім вигнанцям — усім, хто коли-небудь був замороженим, кинутим на дно життя, приспаним транквілізаторами, побитим, помилково звинуваченим і не здатним приймати любов.

ПРОЛОГ

Більшу частину шести тижнів між моїм обвинуваченням та засудженням за зґвалтування я провів роз'їжджаючи країною й зустрічаючись із різними моїми подружками. Це був мій спосіб попрощатися з ними. А коли я був не з ними, то відбивався від усіх жінок, які робили мені пропозиції. Куди б я не пішов, скрізь були жінки, які підходили до мене і говорили: «Та давай, я не буду звинувачувати тебе в зґвалтуванні. Пішли зі мною. Я дозволю тобі зробити відео». Пізніше я зрозумів, що це був їхній спосіб сказати: «Ми знаємо, що ти не робив цього». Але тоді я сприймав це по-іншому. Я відповідав обурено і грубо. Хоча вони говорили це просто, щоб підтримати мене, мені було занадто боляче, щоб усвідомити їх наміри. Я був сліпим, божевільним, зажартим малим, якому випало багато в чому вирости.

Проте частково мій гнів був виправданим. Я був двадцятип'ятирічним юнаком, якому загрожувало шістдесят років в'язниці за злочин, який я не скоював. Дозвольте мені повторити тут те, що я сказав перед присяжними під час суду, коли мені виносили вирок, на слуханні щодо мого дострокового звільнення після того, як я вийшов із в'язниці, і те, що я буду продовжувати говорити, доки мене не закопають у землю: Я не гвалтував Дезіре Вашингтон. Вона знає це, Бог знає це, і їй жити до кінця життя з наслідками її дій.

Мій промоутер Дон Кінг постійно запевняв мене, що я unikну цих звинувачень. Він казав мені, що тихенько працює за лаштунками, щоб уладнати цю справу. Крім того, він найняв Вінса Фуллера — найкращого адвоката, якого можна було купити за мільйон доларів. Вінс, як виявилось, був податковим

адвокатом Дона. І Дон, ймовірно, усе ще винен йому гроші. Але я з самого початку знав, що справедливості мені не здобути. Мене судили не в Нью-Йорку чи Лос-Анджелесі, а в Індіанapolisі, що в штаті Індіана — історично одному з оплотів Ку-Клукс-Клану. Моя суддя, Патрісія Гіффорд, була колишнім прокурором у справах про сексуальні злочини і відома як «Міс Шибениця». Я був визнаний винним зібранням моїх «присяжних», тільки двоє з яких були чорношкірими. Ще один чорношкірий член журі був звільнений суддею після пожежі в готелі, де зупинилися присяжні. Вона звільнила його через його «душевний стан». Так, його душевний стан був такий, що йому не подобалася їжа, яку йому подавали.

Але, на мою думку, мені не було рівних. Я був наймолодшим чемпіоном у суперважкій вазі в історії боксу. Я був титаном, реінкарнацією Олександра Македонського. Мій стиль був блискавичним, мій захист був неприступним, а сам я був лютим. Просто неймовірно, як низька самооцінка і величезне Его можуть породити у вас манію величі. Проте після розгляду справи цей бог серед людей повинен був тягнути свою чорну дупу до суду для винесення вироку.

Та перед тим я вирішив спробувати щастя в магії. Келвін, мій близький друг із Чикаго, розповів мені про якусь чаклунку худу, яка могла б накласти закляття, щоб врятувати мене від в'язниці.

«Ти помочишся в банку, потім покладеш туди п'ять стодоларових купюр, потім поставиш банку під ліжко на три дні, а потім принесеш їй, і вона буде молитися за тебе», — сказав мені Келвін.

«Отже, бабка-ясновидиця збирається витягнути ці обісцяні бакси з банки, сполоснути їх і піти за покупками. Якби хто-небудь дав тобі стодоларову купюру, на яку він помочився, ти б її взяв?» — запитав я Келвіна. У мене була репутація людини, яка розкидається грошима, але це було занадто навіть для мене.

Потім кілька друзів спробували звести мене зі священником вуду. Вони привели типа в костюмі. Типчик не був схожий навіть на маскарадного вуду чаклуна. Цей мудак мав би бути в болоті й носити дашлікі. Я знав, що він нічого не вартий. Він навіть не запланував ніякої церемонії. Він просто написав якусь дурню на клаптику паперу і намагався втюхати її мені. Він хотів, щоб я помився в якійсь незрозумілій олії і випив якусь спеціальну воду. Проте я пив чортів «Хеннесі» й не збирався розбавляти мій Хеннесі водою.

Тож я вирішив найняти священника з Сантерії, щоб він зробив якесь чаклунське лайно. Якимось вночі ми пішли до будівлі суду з голубом та яйцем. Коли голуб злетів, я випустив яйце додолу і крикнув: «Ми вільні!». Кілька днів потому я одягнув свій сірий, у тонку смужку костюм і рушив до суду.

Після зачитування вироку моя команда захисту підготувала від мого імені меморандум про співпрацю. Це був вражаючий документ. Доктор Джером Міллер — клінічний директор Інституту Августа у Вірджинії і один із провідних фахівців країни з сексуальних злочинів серед дорослих, оглянув мене і прийшов до висновку, що я «чутлива і уважна молода людина з проблемами, викликаними, скоріше, дефіцитом розвитку, ніж патологією». Він був переконаний, що мій довгостроковий прогноз за регулярного психотерапевтичного лікування буде хорошим. «Ув'язнення затягне і, ймовірно, погіршить процес, — підсумував він. — Я наполегливо рекомендую розглянути інші варіанти стримувального та лікувального характеру». Ясна річ, працівники служби пробації, які готували документ про винесення вироку, викинули цей останній абзац зі свого резюме. Проте вони радо включили думку обвинувачення: «оцінка цього злочину і цього злочинця приводить Головного слідчого цієї справи, досвідченого детектива із сексуальних

злочинів до висновку, що обвинувачений схильний вчинити подібний злочин у майбутньому».

Мої адвокати підготували додаток, який містив сорок вісім свідчень про мою особу від найрізноманітніших людей: від директора моєї старшої школи та мого соціального працівника з північної частини штату Нью-Йорк, удови сина Шугар Рей Робінсона, моєї названої матері Камілли, мого боксерського гіпнотерапевта та шістьох моїх подруг (і їхніх матерів) — всі вони писали зворушливі розповіді про те, яким ідеальним джентльменом я з ними був. Одна з моїх перших подружок із Кетскілла навіть написала судді: «Я три роки чекала, перш ніж вступити в статевий зв'язок із містером Тайсоном, і жодного разу він мене ні до чого не примушував. Причина, чому я люблю його — це те, що він любить і поважає жінок».

Однак, звичайно ж, Дон не був би Доном, якби він не пішов і не перестарався. Кінг попросив преподобного Вільяма Ф. Крокетта, Першого Імперського Церемоніального Майстра Давньоєгипетського арабського ордена благородних містичних святинь Північної і Південної Америки написати листа на мій захист. Преподобний писав: «Я благаю вас позбавити його від тюремного ув'язнення. Хоча я й не розмовляв із Майком від дня судового засідання, але маю інформацію, що він більше не послуговується лайливою лексикою, читає Біблію, молиться та тренується». Звичайно, це все було маячнею сивої кобили. Він навіть не знав мене!

А потім Дон написав судді особистого сердечного листа. З нього можна було подумати, що я знайшов ліки від раку, мав план встановлення миру на Близькому Сході та доглядав хворих кошенят. Він розповів про мою роботу з Фондом *Make-A-Wish*, з яким я відвідував хворих дітей. Він повідомив суддю Гіффорда, що щороку у День подяки ми роздаємо нужденним і голодним сорок тисяч індичок. Він переказав за той випадок,

коли ми зустрілися з Сімоном Візенталем, і я був так зворушений, що пожертвував велику суму грошей, щоб допомогти йому вистежити нацистських військових злочинців. Здається мені, Дон забув, що Клан ненавидить євреїв так само палко, як і чорних.

1 Англ. «загадай бажання» — прим. перекл.

Дон розхвалював мене на різний лад цілих вісім сторінок. «Для молодого людини його віку не притаманно настільки сильно перейматися своїми ближніми, не кажучи вже про те, які глибокі почуття відданості та відповідальності він плекає. Це богоподібні якості — благородні чесноти любові, відданості та безкорисливості. Він — дитя Боже: один з найніжніших, чуйніших, дбайливіших, люблячих і тямущих людей, яких я коли-небудь зустрічав за двадцять років роботи з боксерами». Дідько, Дон повинен був виступити з заключним словом замість мого адвоката. Проте Джон Сольберг, спеціаліст зі зв'язків з громадськістю Дона, негайно перейшов до справи у своєму листі до судді Гіффорда. «Майк Тайсон не покидьок», — написав він.

Покидьком може я й не був, але от зарозумілим мудаком я був точно. Під час процесу в залі суду я поведився настільки зарозуміло, що вони ніяк не могли дати мені перепочинок. Навіть перед обличчям своєї загибелі я не міг приборкати свою зверхність. Усі ті речі, про які вони написали в тому звіті: роздавання грошей та індиків, турбота про людей, піклування про слабких та немічних — я робив усе це, але робив не тому, що був скромним, а тому, що хотів вдаватися скромним. Відчайдушно й усією душею я бажав бути смиренним, але жодної смиренної кістки в мені не було.

Отже, озброївшись усіма цими особистими характеристиками на мене, 26 березня 1992 року ми з'явилися до суду судді Патрісії Гіффорд для винесення мені вироку.

Свідкам було дозволено увійти, і Вінс Фуллер розпочав процес, покликавши на трибуну Ллойда Бріджеса — виконавчого директора житлового центру «Ріверсайд» в Індіанapolisі. Моя команда захисту стверджувала, що замість тюремного ув'язнення моє покарання слід було б відкласти, а мене відправити відбувати свій випробувальний термін до реабілітаційного центру, де я міг би поєднувати особисту терапію з громадськими роботами. Колишній міністр Бріджес керував саме такою програмою. Він засвідчив, що, безумовно, розгляне мою кандидатуру в свій центр першочергово.

Проте помічник прокурора змусив Бріджеса розповісти, що нещодавно з його реабілітаційного центру було скоєно чотири втечі. А після того, як вона натиснула на міністра, щоб той зізнався, що він розмовляв зі мною в моєму особняку в Огайо і що ми сплатили за його авіапереліт — та ідея померла тільки-но народившись. Тож тепер все зводилося до того, який термін мені призначить Міс Шибениця.

Фуллер підійшов до лавки. Настав його час продемонструвати свою магію доларових мільйонів. Однак він натомість почав плести свої звичні нісенітниці. «Тайсон прийшов до нас переобтяжений життєвим багажем. Преса його паплюжила. Жодного дня не проходило без того, щоб вони не переймались його недоліками. Це не той Тайсон, якого я знаю. Тайсон, якого я знаю, то чуйна, уважна та турботлива людина. Яким би несамовитим він не був на ринзі, але вся та лють зникає, щойно він покидає ринг». Тож ця промова була далека від гіпербол Дона Кінга, але вона була непоганою. За винятком того, що Фуллер щойно провів увесь процес, зображуючи мене диким звіром та грубим занудою, в якого в голові лише сексуальне задоволення.

Потім Фуллер перевів розмову на моє бідне дитинство та моє усиновлення легендарним тренером з боксу Касом Д'Аманто.

«Але в цьому є дешиця трагедії, — провадив він. — Д'Аманто зосередився виключно на боксі. Тайсон-людина був другорядною метою на дорозі Каса Д'Аманто зробити з Тайсона великого боксера». Камілла, яка була партнеркою Каса протягом багатьох років, була обурена його заявою. Це було наче Фуллер обісцяв могилу мого наставника Каса. Фуллер усе балакав і балакав, але вся його балаканина була такою ж нескладною, як і під час усього процесу.

Тепер настав мій час звернутися до суду. Я піднявся з місця і встав за трибуною. Я не підготувався як належить і навіть не мав жодних записів. Проте у мене в руках був цей безглуздий клаптик паперу «вудуїста». І я знав одну річ: я не збирався просити пробачення за все, що сталося тієї ночі у моєму готельному номері. Я вибачився перед пресою, судом та іншими учасниками конкурсу «Міс Чорна Америка», де я познайомився з Дезіре, але не за свої дії в моїй кімнаті.

«Моя поведінка була досить грубою. Я із цим згоден. Я нікого не гвалтував. Я не робив спроб когось згвалтувати. Пробачте». Потім я озирнувся на Грега Гаррісона, прокурора або звинувача у моїй справі.

«Моє особисте життя було спаплюжено. Мені було дуже боляче. Усе це було наче один довгий сон. Я прийшов сюди не для того, щоб молити вас про помилування, мем. Я очікую найгіршого. Мене мучили. Мене принижували в усьому світі. Мене принижували в суспільстві. Проте я щасливий, що в мене є підтримка. Я готовий боротися з усім, що мені готує життя».

Я знову сів на лавку підсудних, і суддя поставив мені кілька запитань про те, як воно бути тим, з кого діти беруть приклад. «Мене ніколи не вчили, як мені поводитися в моєму статусі знаменитості. Я не кажу дітям, що бути Майком Тайсоном — це добре. Батьки мають бути прикладом для наслідування своїм дітям, а не я».

Тепер слово було за звинуваченням. Замість селяка Гаррісона, який сперечався зі мною під час судового процесу, утрутився його бос — прокурор округу Маріон Джеффри Модісет. Цілих десять хвилин він торочив про те, що чоловіки з грошима та популярністю не заслуговують на спеціальні привілеї. Потім він зачитав листа Дезіре Вашингтон. «Рано вранці 19 липня 1991 року стався напад на моє тіло та душу. Я була настільки фізично придушена, що моя найпотаємніша внутрішня суть просто залякла. На місці того, що вісімнадцять років було мною, тепер лише почуття холоду та порожнечі. Я не в змозі говорити про те, яким буде моє майбутнє. Я можу тільки сказати, що кожен день після згвалтування був боротьбою за те, щоб знову навчитися довіряти й посміхатися, як колись, і знайти Дезіре Лінн Вашингтон, яку забрали в мене і в тих, хто любив мене, 19 липня 1991 року. У ті моменти, коли я переживала гнів через біль, який мені заподіяв нападник, Бог дарував мені мудрість узріти в ньому психічно хворого. Попри те, що я досі плачу, коли бачу біль у моїх власних очах, я також здатна виявити співпереживання до мого кривдника. І завжди хотіла і досі бажаю, щоб його направили на реабілітацію».

Модісетт поклав лист на стіл. «Тайсон не може цього зрозуміти з самого дня свого звинувачення. Увесь світ спостерігає із запитанням, чи для всіх одна наша система правосуддя. Його зобов'язанням є визнати свою проблему. Зцілити цю хвору людину. Гвалтівник Майк Тайсон має полишити наші вулиці». А потім він порадив мені провести від восьми до десяти років зцілення за ґратами.

Тепер була черга Джима Войлза говорити про мене. Войлс був місцевим юристом, найнятим Фуллером як місцевий радник. Він був чудовим хлопцем — сповнений співчуття, розумний і веселий. Він був єдиним повіреним із мого боку, якому я довіряв. Крім усього іншого, він був другом судді

Гіффорд і простим хлопцем, який міг би подати апеляцію до суду присяжних Індіанapolisа. «Давайте візьмемо цього хлопця, — сказав я Дону на початку розгляду справи. Войлз, напевно, дав би мені можливість утрутитися в гру. Але Дон і Фуллер виставили його дурнем. Вони не дали йому нічого зробити. Вони заткнули його. Джим був також розчарований. Свою роль він описав одному з друзів як «один із найдорожчих у світі носіїв олівців». Проте тепер, нарешті, йому дали слово в суді. Він пристрасно закликав удатися до реабілітації замість тюремного ув'язнення, але його слова лунали мов до глухих. Суддя Гіффорд була готова ухвалити рішення.

Вона почала з того, що похвалила мене за мою громадську активність та за моє ставлення до дітей і за те, що я «ділюся своїми активами». Та потім вона пустилась до напучування про «побачення-згвалтування», заявивши, що це термін, який вона терпіти не може. «Нам вдалося з'ясувати, що робити все, що вам забажається, то нормальна практика, якщо ви знаєте жінку або зустрічаєтесь із нею. Проте закон дуже чітко визначає в цьому суть згвалтування. Він не вдається до деталей і не цікавиться, чи мали нападник та його жертва якісь стосунки. Слово побачення в словосполученні «згвалтування на побаченні» жодним чином не нівелює факт того, що це все ж було згвалтування».

Мої думки розбіглися під час цієї промови. Вона не мала жодного стосунку до мене. У нас не було ніякого побачення; це був, як сказав би великий комік Білл Белламі, зов плоті. Але досить про це. Потім мої думки знову зібралися.

«Я відчуваю, що він ризикує вчинити таке ще раз, виходячи з його ставлення, — сказала суддя і втупила погляд у мене. — Ви ніколи до того не були під звинуваченням. Вам діставалось багато всього задарма. Але ви спіткнулися, — вона зробила паузу. — За першою статтею я засуджую вас до десяти років ув'язнення», — сказала вона.

«Чортова сучка», — пробурмотів я собі під ніс. Я відчув, як ціпенію. Це була стаття про зґвалтування. «Дідько, може варто було мені випити ту спеціальну вуду-воду», — подумав я.

«За другою статтею я засуджую вас до десяти років» Дон Кінг і мої друзі в залі суду голосно зітхнули. Ця стаття була за використання моїх пальців. По п'ять років за кожен палець.

«За третьою статтею я засуджую вас до десяти років». Це була стаття за використання мого язика. За двадцять хвилин. Це був, напевно, світовий рекорд — найдовший кунілінгус під час зґвалтування.

«Вироки будуть винесені одночасно, — продовжила вона. — Я присуджую вам максимальний штраф у тридцять тисяч доларів. Чотири роки з цього строку я прибираю і призначаю вам замість них пробаційний період. Протягом цього часу ви перебуватимете на психоаналітичній програмі доктора Джерома Міллера і матимете 100 годин громадської роботи, пов'язаної з молодіжною злочинністю».

Фуллер підхопився з місця і почав доводити, що я повинен бути звільнений під заставу доки Алан Дершовіц — відомий адвокат захисту, готує мою апеляцію. Дершовіц був присутній у залі суду, спостерігаючи за винесенням вироку. Після Фуллера слово взяв сільський ковбой Гаррісон. Багато людей потім стверджуватимуть, що я став жертвою расизму. Але я думаю, що такі хлопці, як Модісет та Гаррісон, ув'язались у все це, імовірніше, заради шелесту банкнот. Їм було загалом начхати на кінцевий юридичний підсумок справи; усі їхні думки були зосереджені на тому, щоб їхні імена потрапили до газет і вони стали великими шишками.

Тож Гаррісон підвівся і сказав, що я був «несамовитим хлопцем, винним у зґвалтуванні, і міг би повторити цей злочин у майбутньому». Якщо вам не вдасться довести провину підсудного, ви зменшите серйозність злочину, принизите якість

правоохоронних органів, виставите дурнями інших невинних осіб та дозволите злочинцю продовжувати наче і не було нічого свій спосіб життя».

Суддя Гіффорд погодилась. Жодної застави. А це означало, що шлях мені просто до в'язниці. Гіффорд уже збиралась покласти край розгляду, коли в залі суду піднялася метушня. Дершовіц підскочив зі свого місця, схопив портфель і гучно вискочив із залу суду, буркотячи собі під ніс: «Я йду подивитися, як чиниться правосуддя». У залі запанувало деяке спантеличення, але суддя вдарила молотком по столу. Цього було достатньо. Прийшов окружний шериф, щоб взяти мене під варту. Я встав, зняв годинник та ремінь і простягнув їх разом із гаманцем Фуллеру. Дві мої подруги в першому ряду нестримно ридали. «Ми любимо тебе, Майку», — схлипували вони. Камілла встала і підійшла до лави підсудних. Ми обнялися на прощання. Потім шериф вивів через задні двері нас із Джимом Войлзом із залу суду.

Вони відвели мене вниз до зали очікування. Мене обшукали, зняли відбитки пальців і ретельно обробили. Ззовні на мене чекав натовп репортерів, які оточили машину, яка мала відвезти мене до в'язниці.

«Коли ми будемо йти, не забудь надіти пальто поверх наручників», — порадив мені Войлс. Він серйозно? Поступово заціпеніння давало місце люті, і я починав закипати. Отже, мені має бути соромно, що мене ведуть у наручниках? Вони мій знак чесноти. Я буду сукою, якщо сховаю наручники. Джим думав, що, сховавши наручники, я позбудуся болісного сорому, але ж ні, навпаки, ховати наручники було б для мене нестерпніше! Мене мали бачити з тим залізом на мені. До біса всіх інших — ті, хто розуміє, мають бачити на мені ці кайдани. Я навчався у військовій школі.

Ми вийшли з будівлі суду і попрямували до машини, і я гордо підняв свої руки в наручниках. Я криво посміхнувся, ніби кажучи: «Ви вірите в це лайно?» Ця моя фотографія потрапила на першу смугу газет усього світу. Я сів у поліцейську машину, і Джим утиснувся поруч зі мною на заднє сидіння.

«Ну що ж, фермерський хлопчик, тепер тільки ти і я», — пожартував я.

Нас відвезли до розподільчого центру, щоб визначити, до в'язниці якого рівня мене слід відправити. Мене роздягнули догола, змусили нагнутися і обшукали порожнини тіла. Потім мені видали якусь галіму піжаму і тапки. А потім відправили мене до молодіжного центру Індіани в Плейнфілді для злочинців другого і третього рівнів. До того часу, як я дістався до свого кінцевого пункту призначення, злість виїла мені нутро. Я збирався показати цим шмаркачам, як відбувати термін. У мій спосіб. Кумедно, але мені знадобилось багато часу, щоб зрозуміти, що ця маленька біла жінка суддя, яка спровадила мене до в'язниці, можливо, врятувала мені життя.

МИ БУЛИ В ТЬОРКАХ ІЗ ЦИМИ ХЛОПЦЯМИ, ЯКИХ НАЗИВАЛИ «ПУМА БОЙЗ». БУВ 1976 рік, і я жив у Браунсвілі, що в Брукліні, а ці хлопці були з мого району. Тоді я бігав із командою Ратленд-Роуд, яка називала себе «Кішки». То був гурт карибських хлопців із сусідніх Краун-Хайтс. Ми були розбійним гуртом. Дехто з наших друзів-гангстерів посварилися з Пума Бойз, і ми пішли до парку, щоб підтримати їх. Зазвичай ми не мали справи з вогнепальною зброєю, але то були наші друзі. Отже, ми накрали купу різного лайна: кілька пістолетів, 357 Магнум і довгу гвинтівку М1 із прикріпленим до неї байонетом часів Першої світової війни — ніколи не знаєш, що знайдеш, коли вломлюєшся до чужих будинків.

Тож йдемо ми вулицями, тримаючи нашу зброю, і ніхто не підходить до нас, навколо немає жодного поліціанта, щоб нас зупинити. У нас навіть не було мішка, щоб сховати в нього велику гвинтівку, і ми тому просто по черзі несли її по кілька кварталів кожен.

«Йо, он де він! — сказав мій друг гаїтянин Рон. — Отей чувак у червоних шузах “пума” і з червоною шиєю». Рон помітив хлопця, якого ми вистежували. Коли ми кинулися бігти, величезна юрба в парку розступилася, наче море перед Мойсеєм. І добре, що вони те зробили, бо — бум! — один із моїх друзів відкрив вогонь. Почувши стрілянину, усі кинулися навтьоки.

Ми продовжували йти, і я зрозумів, що дехто з Пума Бойз ховаються поміж припаркованих машин на вулиці. У мене була

гвинтівка М1, і я швидко крутнувся навколо, щоб побачити, що то за великий хлопець цілить у мене з пістолета.

«Якого дідька ти тут робиш? — сказав він мені. То був мій старший брат Родні. — Забирайся на хрін звідси».

Я просто пішов собі далі, вийшов із парку і пішов додому. Мені було тоді десять.

Я ЧАСТО КАЖУ, ЩО Я БУВ ПОГАНОЮ ВІВЦЕЮ В СІМ'І, АЛЕ, якщо зважити все, майже все моє дитинство я був, насправді, покірним хлопчиком. Я народився в лікарні Камберленда в районі Форт-Грін у Брукліні, Нью-Йорк, 30 червня 1966 року. Мої найперші спогади повертають мене до лікарень, в яких я малим проводив чимало часу: я постійно мав якісь проблеми з легенями. Одного разу, щоб привернути до себе увагу, я сунув палець в Drano² і облизав його. Мене стрімголов повезли до лікарні. Я пригадую, що моя хрещена дала мені там іграшковий пістолет, але я його дуже швидко злавав.

2 Засіб для чищення каналізаційних труб.

Я мало що знаю про свою сім'ю. Моя мати, Лорна Мей, все життя прожила в Нью-Йорку, проте народилася вона на півдні, у Вірджинії. Якось мій брат вирішив провідати ту місцину, де виросла моя мати. Він сказав, що не знайшов там нічого, окрім паркування для трейлерів. Тож я реально нігер із трейлерного парку. Моя прабабуся Берта і моя двоюрідна бабця працювали на білу леді в тридцяті роки тоді, коли більшість білих не хотіли наймати чорношкірих. Берта і її сестра настільки були вдячними за це, що обидві назвали своїх дочок Лорнами на честь тієї леді. Берта витратила зароблені гроші, щоб віддати своїх дітей до коледжу.

Напевно, я успадкував нокаутуючий сімейний ген від моєї прабабусі. Лорна, кузена моєї мами, казала мені, що чоловік тієї сім'ї, де була Берта, постійно бив свою дружину, і Берті це не подобалось. А вона була великою жінкою.

«Не торкайся її», — сказала вона йому.

Він сприйняв це за жарт, але вона вперіщила його кулаком і посадила тим ударом на дупу. Наступного дня він побачив БERTУ і сказав їй: «Ну, як живете, міс Прайс?» Він перестав бити свою дружину і перетворився на зовсім іншу людину.

Мою маму всі любили. Коли я народився, вона працювала наглядачкою в жіночій в'язниці на Манхеттені, але водночас вона вчилася на вчительку. Тоді, коли вона познайомилась із моїм батьком, вона закінчила третій курс. Він захворів, і їй довелося покинути навчання, щоб доглядати за ним. Але смак на чоловіків, як для такої освіченої жінки, у неї був нікудишній.

Я мало що знаю про сім'ю свого батька. Правду кажучи, я взагалі погано знав його. Чи то пак того чоловіка, про якого казали ніби він мій батько. У моєму свідоцтві про народження сказано, що моїм батьком був Персел Тайсон. Єдина проблемка в тім, що ні я, ні мій брат, ні моя сестра ніколи не бачили цього чувака.

Нам усім казали, ніби наш батько, то Джиммі «Керлі» Кіркпатрік-молодший. Але я заледве щось колись чув про нього. З часом до мене дійшли чутки, що Керлі був сутенером і що він вимагав гроші у жінок. А потім він раптом став називати себе церковним дияконом. Ось чому щоразу, коли я чую, як хтось називає себе преподобним, я кажу: «преподобний-дефіс-сутенер». Якщо гарненько подумати, то ці релігійні хлопці мають харизму сутенерів. Вони можуть змусити будь-кого в церкві робити все, що їм заманеться. Тож для мене це завжди так, «єпископ-дефіс-сутенер», «преподобний-дефіс-сутенер».

Керлі періодично приїжджав до нас. Вони з мамою ніколи не розмовляли один з одним, він просто сигналив, і ми спускалися вниз, щоб зустріти його. Ми, діти, набивались в його «кадилак», думаючи, що поїдемо на екскурсію на Коні Айленд або Брайтон Біч, але він просто возив нас кілька хвилин навколо, а потім

підкочував назад до нашого будинку, давав нам трохи грошей, цілував на прощання мою сестру і потискав руки мені й брату. Оце й усе. До побачення, можливо, наступного року.

Моїм першим районом був Бед-Стай у Брукліні. Тоді це був цілком пристойний робочий район. Усі один одного знали. Жилося тут нормально, але неспокійно. Кожні п'ятницю і суботу в будинку було як у Вегасі. Моя мама запрошувала гостей на гру в карти і кликала всіх своїх подружок, багато з яких працювали в розпутному бізнесі. Вона відряджала свого бойфренда Едді купити ящик спиртного, і вони, розбавивши його водою, продавали шоти. Кожну четверту комбінацію карт переможець повинен був кинути в банк, щоб хазяї заробили грошей. Моя мама готувала крильця. Мій брат пригадує, що крім дрібних злодюжок та повій там також були гангстери та детективи. У нас були всі вершки. Коли у моєї матері з'являлися гроші, вона пускалася берега. Вона вміла легко заводити знайомства, і в неї завжди була купа подружок та ціла купа чоловіків. Усі і кожен пили й пили до нестями. Вона не курила маріхуану, але курили всі її друзі, тому вона постачала їм наркотики. Вона просто курила цигарки *Kool 100's*. Подругами моєї мами були повії або ж просто жінки, які спали з чоловіками за гроші. Ніяких витончених чи простих людських натур. Перш ніж піти на побачення зі своїми чоловіками, вони залишали в нас своїх дітей. А коли вони приходили забирати своїх дітей, на їхньому одязі інколи бувала кров, і моя мати допомагала їм відіпрати її. Одного разу я прийшов додому і побачив там біле немовля. «Що це, в біса, за хрень?» — подумав я. Але ось такий вигляд мало моє життя.

Мій брат Родні був на п'ять років старшим за мене і через те у нас було мало спільного. Він був чудернацьким хлопцем. Ми, чорні хлопці з гето, а він був типу як вчений. У нього були всі ці пробірки, він завжди був зайнятий якимись експериментами.

У нього навіть була колекція монет. Я йому так казав: «Цими штуками займаються білі люди».

Одного разу він пішов до хімічної лабораторії Інституту Пратта в розташованому поблизу коледжі, і там йому дали якихось хімікатів для експерименту. Кілька днів після того, коли його не було вдома, я добувся до його кімнати і почав доливати воду в його пробірки — вибухом висадило вікно, а в кімнаті зайнялася пожежа. Брату довелося повісити на двері замок після цього випадку.

Я постійно бився з ним, але то були типові для братів речі. За винятком того дня, коли я порізав його бритвою. Він побив мене того дня за якусь провину і пішов собі спати. Ми з моєю сестрою Деніс дивились якийсь серіал про лікарів, де вони робили операцію. «О, ми могли би зробити це, а Родні був би пацієнтом. Я буду лікарем, а ти — медсестрою», — сказав я своїй сестрі. Тож ми підкотили його рукав і взялися до роботи на його лівій руці. «Скальпель», — сказав я, і моя сестра подала мені бритву. Я злегка порізав його і рана почала кровоточити. «Медсестра, нам потрібен спирт», — сказав я, і вона передала мені пляшечку спирту, а я полив її вмістом поріз. Брат із криком підхопився і волаючи став ганятися за нами по будинку. Я заховався за мамою. Шрами від тих порізів у нього є й зараз.

Але в нас бували й хороші часи разом. Одного разу ми з братом йшли Анлантик-авеню і він сказав: «А пішли сходимо на пончикову фабрику». Якимось чином він украв трохи пончиків там, і, я думаю, він хотів показати мені, що здатен повторити свій подвиг. Отже, ми туди підійшли і побачили, що ворота відчинені. Він зайшов і взяв кілька коробок із пончиками, але щось пішло не так, і ворота зачинились, а він там застряг. Його помітили охоронці і пішли до нього. Бачачи це, він передав мені пончики, і я побіг із ними додому. Ми з сестрою сиділи на нашому ганку і наминали ті пончики, а наші обличчя були

білими від цукрової пудри. Поруч стояла наша мама і розмовляла з сусідкою. «Мій син успішно склав іспит на вступ до Бруклінського Технічного, — хвалилась вона подрузі. — Він такий чудовий учень, він — найкращий у своєму класі».

І от саме в цей момент під'їхала машина копів із Родні в ній. Вони збирались висадити його біля будинку, але він зачув, як мати вихваляється про те, якого гарного сина вона має, і сказав копам їхати далі. Вони відвезли його просто до Споффорда — центру для неповнолітніх злочинців. А я з сестрою тим часом щасливо прикінчили ті пончики.

Більшу частину часу я проводив із моєю сестрою Деніз. Вона була на два роки старше за мене, і її любили всі в нашій окрузі. Якщо вона вже була твоїм другом, то була твоїм найкращим другом. Але якщо вона була твоїм ворогом — тримайся краще далі. Ми гралися разом у пасочки, дивилися фільми про боротьбу та карате і ходили разом із матір'ю до магазину. Це було чудове існування. Але раптом, коли мені було лише сім років, наш світ перекинувся шкереберть.

Відбулася рецесія, і моя мама втратила роботу, а нас виселили з нашої гарної квартири в Бед-Стай. Вони прийшли й забрали всі наші меблі й винесли їх на дорогу. Ми, троє дітей, мали сидіти на них і захищати їх, щоб ніхто не забрав їх, доки наша мати ходила й шукала нам нове місце. Я сидів там і якісь діти з нашого району підходили і питали: «Майку, Майку, чого ваші меблі на дорозі?» Ми їм просто відповідали, що переїжджаємо. А тоді нас побачили сусіди і винесли нам тарілки з їжею.

Ми опинилися в Браунсвілі. Ви можете уявити собі різницю? Люди були там голоснішими і агресивнішими. Це було страхітливе, жорстке та лячне місце. Моя мама не звикла спілкуватися з такими агресивними чорними людьми, і вона, здавалося, була налякана, як і мій брат, моя сестра і я сам. Усе

навколо було вороже, у навколишньому світі не було геть нічого доброго. Тут постійно їздили копи з увімкненою сиреною, швидка допомога щодня когось забирала; щомиті десь стріляли та різали людей і били вікна. Одного разу нас із братом навіть пограбували просто перед нашим будинком. Ми часто спостерігали, як ці хлопці стріляють один в одного. Це було схоже на сцени зі старих фільмів Едварда Г. Робінсона. Ми дивилися і казали: «Вау, це відбувається насправді».

До того ж уся округа була розсадником похоті. Багато людей там поводилось розкуто. Не дивно було почути на вулиці «смокчи мій член» або «їж мою кицьку». Тут панували геть інші обставини, аніж у моєму старому районі. Одного разу якийсь хлопець схопив мене на вулиці, відвів до закинутого дому і спробував зґвалтувати. Я ніколи не почував себе на тих вулицях по-справжньому в безпеці. Через якийсь час ми перестали почуватися в безпеці навіть у власному будинку. Вечірки у моєї мами закінчилися, коли ми перебралися в Браунсвіл. Моя мати завела кілька друзів, але в неї більше не було такої компанії, як на Бед-Стай. Тож вона почала сильно пити. Вона так і не знайшла іншої роботи, і я пам'ятаю, як ми з мамою стояли в довгих чергах до центру соціального забезпечення. Нам доводилося чекати годинами, а потім, коли ми опинялись біля входу, годинник показував п'яту і вони зачиняли двері тої чортової контори просто у тебе перед носом, точнісінько як у кіно. У Браунсвілі нас теж постійно виселяли. Таке траплялося досить часто. Час від часу ми влаштовувалися на пристойне місце, ненадовго знайшовши прихисток із друзями або бойфрендом моєї матері. Але більшість часу щоразу, коли ми переїжджали, наші умови гіршали: із бідності ми перейшли в серйозну бідність, а потім у пиздець яку бідність. Зрештою, ми стали жити в покинутих будинках, де не було ні тепла, ні води, ні навіть електрики. Узимку, щоб

зігрітися, ми всі четверо спали в одному ліжку. Ми залишалися там доти, доки хтось не приходив і не виганяв нас. Моя мати робила все можливе, щоб зберегти дах над нашими головами. Часто це означало, що їй доводилось спати з тими, хто їй насправді не подобався. Просто ось так воно склалося.

Вона ніколи не йшла з нами до притулку для безхатків, натомість ми просто переселялися щоразу до іншого закинутого будинку. Це все сильно травмувало нашу психіку, але що ми могли зробити? Це те, що я так ненавиджу в собі, чому навчився у моєї матері — немає нічого такого в світі, чого ти не зробиш, щоб вижити.

Один із моїх найперших спогадів — це те, як соціальні працівники прийшли в квартиру, щоб пошукати чоловіків під ліжком. Улітку ми ходили за безкоштовними обідами та сніданками. Я говорив їм, що маю дев'ятеро братів і сестер, і вони пакували мені більше їжі. Я почував себе так, наче пішов на війну і отримав здобич. Так я гордився тим, що здобув їжі для нас. Можете собі уявити таке фуфло? Я відкривав холодильник і бачив там сендвічі, апельсини та пачки з молоком. Усього по двадцять. І я запрошував людей. «Брате, тобі потрібно чогось з їжі? Ти голодний? У нас є їжа». Ми поводитися так, ніби заплатили за це чесно заробленими грошима. Це був безкоштовний обід.

У дитинстві я був маминим синочком. Я завжди спав із мамою. У моєї сестри і брата були свої кімнати, але я спав із матір'ю, доки мені не виповнилося п'ятнадцять. Одного разу моя мати спала з чоловіком, коли я був із нею в одному ліжку. Напевно, вона думала, що я сплю. Упевнений, усе це вплинуло на мене, але, на жаль, що було — те було. Мене відселили на кушетку, коли в неї з'явився новий бойфренд на ім'я Едді Гіллісон. У них був реально хворий роман. Напевно, через те мої власні стосунки були такими дивними. Вони пили, билися

і трахалися, розлучалися, потім пили, билися і трахалися знову. Вони були по-справжньому закохані, навіть якщо то було справді хворе кохання.

Едді був невисоким міцно збитим хлопцем із Південної Кароліни. Він працював на промисловій фабриці з виробництва пральних машин. Він не надто далеко просунувся у своєму навчанні і тоді, коли мої брат та сестра пішли до четвертого класу, він абсолютно не здатний був допомогти їм із домашніми завданнями. Едді був владним чоловіком, але моя мати була також надто владною жінкою. Тож сварка могла розпочатися ні з чого. У тому районі завжди була якась бійка, приходили копи і говорили: «Ей приятель, пройдися по кварталу». Іноді ми всі разом втручалися в бійку. Одного разу моя мама та Едді сильно посварилися, і сварка переросла в бійку. Я втрутився між ними, намагаючись захистити мою маму і стримати Едді, але він ударив мене в живіт, і я впав. Я був, типу: «Ох, блін, не можу повірити в це лайно». Я був лише маленькою дитиною! Ось чому я ніколи не піднімав руку ні на кого з моїх дітей. Я не хочу, щоб вони вважали мене чудовиськом, коли виростуть. Але в ті часи побиття дитини було чимось звичним. Це нікого не хвилювало. Тепер це злочин, за таке садять до в'язниці.

Едді та моя мати сварилися через що завгодно: через інших чоловіків та жінок, гроші, контроль. Едді не був ангелом. Коли до моєї матері приходили подруги, і вони всі напивалися, а вона неприємна від алкоголю, він трахав її подруг. А потім вони бились через те. Там відбувалися якісь геть дикунські штуки зі зброєю та лайкою: «Ти покидьок, пішов ти» і «Ти, нігер, відсоси у мене...» Ми кричали: «Мамо, перестань, ні!» Одного разу, коли мені було сім років, вони побилися, і Едді вдарив її кулаком, вибивши їй золотий зуб. Моя мати почала кип'ятити велику каструлю води. Вона веліла моєму братові та сестрі залізти під ковдру, але я був так загіпнотизований переглядом своєї

програми про боротьбу по телевізору, що не чув її. Моя мати була такою спритною, що пройшла повз мене не привернувши мою увагу, і шепнувши нам сховатися, повернулася в кімнату, де мої брат та сестра встигли залізти під ковдру. Едді сидів просто поруч зі мною, і наступне, що я почув, був цей гуркіт, і каструля з киплячою водою прийшлась Едді по голові. Трохи води потрапило й на мене. Здавалось, що вона важить цілу тонну.

«АААААААА!» — Едді з вереском вибіг із кімнати в коридор. Я побіг просто за ним. Він повернувся і схопив мене. «О, дитинко, бідна дитинко, ця сука і тебе дістала?» — сказав він. «Так, ця сука мене дістала, ах, ах, ця сука мене дістала!» Ми привели його назад до кімнати і зняли з нього сорочку: його шия, спина та щока були вкриті пухирцями. Він був схожий на рептилію. Ми поклали його на підлогу під маленьким віконним кондиціонером, і моя сестра присіла біля нього. Вона взяла запальничку і, простерилізувавши нею кінчик голки, взялась лопати один за одним його пухирці. Ми із сестрою обидва плакали, і я дав йому квартиру, щоб підбадьорити його.

Коли я думаю про це, я завжди сприймаю свою матір у більшості ситуацій жертвою, і Едді бив її. Я впевнений, що ліберальні жінки схвалили б її вчинок, але я подумав: «Як ти можеш зробити щось таке тому, хто начебто є твоїм хлопцем?» Це змусило мене зрозуміти, що моя мати не була матір'ю Терезою. Вона зробила кілька поганих речей, а він усе ще залишався з нею. Насправді, він пішов до магазину, щоб купити їй трохи спиртного після того, як вона обпекла його. Тож, як бачите, він винагородив її за це. Ось чому я був настільки сексуально не виваженим.

Це було середовище, в якому я зростав. Закохані люди, які проламували одне одному голови і стікали кров'ю, як собаки. Вони люблять одне одного, але водночас ріжуть один іншого. Дідько, я до смерті боявся своєї сім'ї у цьому будинку. Я виріс

серед крутих жінок, жінок, які б'ються з чоловіками. Тож мені на думку не спадало, що бити жінку — то табу, адже жінки, яких я знав, могли вбити тебе. Ти мав битися з ними, бо якщо не будеш — вони поріжуть або застрелять тебе. Або ж вони приводили сюди чоловіків, щоб ті побили тебе, бо вважали тебе нікчемою.

Я боявся бути вдома, але я також боявся виходити на вулицю. Тоді я ходив до державної школи, і то був жах. Я був повним і дуже сором'язливим хлопчиком, майже млосним, до того ж я шепелявив. Діти обзивали мене «маленьким хлопчиком-фесю» через те, що я ніколи не відходив від моєї сестри, адже моя мама казала мені залишатися завжди із Деніз, тому що вона була старша за мене і мала доглядати за мною. Вони також називали мене «брудний Аїк» або «брудний шибздик», бо я тоді не знав нічого про гігієну. У нас не було гарячої води, щоб прийняти душ, а якщо відключали газ, ми не могли навіть накуп'ятити води. Моя мати намагалася навчити мене цьому, але я однаково не дуже добре вправлявся. Вона брала мило, наповнювала відро гарячою водою і мила мене. Але коли ти маленький, тобі плювати на гігієну. Зрештою я навчився цьому на вулиці від старших дітей. Вони розповіли мені про Брут, Пако Рабана та П'ера Кардена.

Моя школа була просто за рогом нашого будинку, але іноді моя мати була в безпам'ятстві від випитого напередодні ввечері і не проводжала мене в школу. Саме тоді діти завжди били мене і штовхали ногами. Вони були такі: «Забирайся до біса звідси, нігер, ти, типу, мерзенний шибздик». Мене постійно били й ображали. Вони били мене в обличчя, а я тікав від них. Ми ходили до школи, а ці люди дражнили нас, а потім коли ми поверталися додому, вони витягували зброю і грабували нас за будь-яку дрібницю, яка у нас була. Це було жорстоко, нас грабували маленькі діти просто в нашому власному домі.

Справжнім поворотним моментом у моєму житті стала необхідність носити окуляри в першому класі. Моя мама повела мене до лікаря перевірити зір і виявилось, що в мене короткозорість. Тож вона замовила мені окуляри. Вони були такими потворними. Одного разу я йшов додому зі школи під час обідньої перерви і у мене було кілька фрикадельок з їдальні, загорнутих в алюміній, щоб вони не охололи. Той хлопець підійшов до мене і запитав: «Ей, у тебе є гроші?» «Ні», — відповів я. Він почав копирсатися в моїх кишенях і обшукувати мене, а потім спробував забрати мої чортові фрикадельки. Я відбивався, повторюючи: «Ні! Ні! Ні!» Я дозволяв хуліганам брати мої гроші, але ніколи не дозволяв їм забирати мою їжу. Я згорбився, як живий щит, захищаючи свої фрикадельки. Він почав бити мене по голові, а потім взяв мої окуляри і кинув їх до бензобаку вантажівки. Я побіг від нього додому — мої фрикадельки йому не дісталися. Я мав би надавати тим хлопцям, але я був переляканим, бо ті хлопці були настільки нахабними та борзими, що я просто думав, вони знають щось таке, що мені невідомо. «Не бийте мене, залиште мене в спокої, припиніть!» — кричав я. Я досі почуваюсь боягузом через всю цю травлю. То дике почуття, розуміти, що ти настільки безпорадний. Це відчуття залишається з тобою назавжди. День, коли той хлопець забрав мої окуляри і кинув їх до бензобаку, став моїм останнім днем у школі. Моя формальна освіта на цьому закінчилася. Мені було сім років, і я відтоді ніколи не повертався до класу.

Я приходив до школи, снідав і йшов звідти. Кілька годин я прогулювався кварталом, а потім приходив на обід і знову йшов. Коли школа закінчувалася, я повертався додому. Одного дня весною 1974 року до мене на вулиці підійшли троє хлопців і стали перевіряти мої кишені.

— Гроші є? — запитали вони.

— Ні, — відказав я їм.

— Як знайдемо в тебе якісь гроші — залишимо собі, — сказали вони мені.

Вони почали вивертати мої кишені, але у мене нічого не було.

— Куди ти йдеш? — запитали вони мене. — Хочеш із нами політати?

— Що? — запитав я.

Тож ми пішли разом до школи, і вони змусили мене перелізти через паркан, щоб дістати кілька пластикових ящиків з-під молока і перекинути їх їм. Ми пройшли кілька кварталів, і вони сказали мені зайти в закинтий будинок. «Ого, я не знаю...» — завагався я. Я був лише маленьким хлопчиком проти трьох здорованів. Але ми туди увійшли, і вони сказали мені: «Лізь на дах, Коротуне». Я не знав, чи не збираються вони мене, бува, вбити. Ми піднялися на дах, і я побачив маленьку коробку з голубами. Ці хлопці будували голубник. Тож я став їх хлопчиком на побігеньках, їхнім маленьким рабом. Незабаром я дізнався, що коли птахи злітали, вони часто через свою лінь та поганий стан сідали на чийсь інший дах. Коли таке траплялося, я мав спуститися вниз, побачити на який дах вони сіли, знайти спосіб, як потрапити до того будинку, і потім піднятися на його дах, щоб зігнати з нього птахів. Увесь день я ганявся за птахами, але мені це здалося досить цікавим заняттям. Мені подобалося бути поруч із птахами. Мені навіть було до снаги ходити до зоомагазину і купувати їм зерно. А ці хлопці були крутими пацанами, і вони ніби любили мене за те, що я був їх підручним. Усе своє життя я почував себе невдахою, але тут, на даху, я почував себе як вдома. Я начебто знайшов своє призначення в житті.

Наступного ранку я повернувся до того ж будинку. Вони були на даху, побачили, що я йду, і почали кидати в мене цеглу.

— Ти, сцикун, що ти тут робиш? Ти намагаєшся вкрати наших чортових птахів? — сказав один із хлопців. Ого, а я думав, що це мій новий дім.

Ні, ні, ні, — заперечив я. — Я просто хотів запитати, чи вам, бува, не треба допомога з покупками, а чи щоб я поганяв птахів...

— Ти серйозно? — здивувався він. — Ходи-но сюди, Коротуне.

І вони послали мене до магазину купити їм сигарети. Вони були купою жорстоких вуличних хлопців, але я був не проти допомогти їм, тому що птахи запали мені в душу. Це було справді класно: дивитися, як кілька сотень голубів здіймаються в небо і літають колами, щоб потім спуститися назад на дах. Запуск голубів був великим спортом у Брукліні. Усі — від мафіозних донів і до маленьких дітей із гетто — займалися цим. Цьому годі шукати якесь пояснення, це просто щось, що захоплює тебе всього. Я навчився піклуватися про них та вивчив усі їхні особливості.

А потім це стало чимось, у чому я добре знався, і я почав гордитися своєю майстерністю. Усі одночасно випускали своїх голубів, і гра полягала в тому, щоб зловити голубів інших хлопців. Це було схоже на скачки коней. Щойно це входить у твоє життя, ти не можеш зупинитися. Де б я не жив із того дня, я завжди будував собі пташник і тримав голубів.

Одного разу ми були на даху, займаючись голубами, коли до нас піднявся хлопець, старший за нас. Його звали Баркім, і він був другом одного з братів цих хлопців. Зрозумівши, що його друга тут немає, він сказав нам передати йому, що чекатиме на нього цього вечора на джемі в центрі відпочинку сусіднього району. Джеми — це було щось на кшталт танців для підлітків, але це було не те лайно Арчі та Вероніки. Поночі вони навіть змінювали назву закладу з центру відпочинку на «Стрілець». Туди щоночі приходили всі гравці і шулери, а також сусідські

хлопці, які грабували будинки, займались кишеньковими крадіжками та шахрайством із кредитними картками. Це було лігво беззаконня.

Тож того вечора я пішов до клубу. Мені було сім років, і я нічого не знав про те, як одягатися. Мені було невідомо, що слід піти додому й прийняти душ та змінити одяг на щось таке, що вразило б усіх у клубі. Саме так вчинили інші хлопці, які порались біля голубів. Однак я сам пішов до клубу просто з пташника, одягнений у той самий смердючий одяг із плямами пташиного посліду на ньому. Я собі подумав, що мої приятелі будуть там і приймуть мене як свого, тому що я ганяв їх сраних птахів із дахів. Та щойно я увійшов, ці хлопці підскочили і... «Що за сморід?! Гей, ти подивись на цього зашмарканого смердюка!» Усі навколо почали сміятися з мене і дражнити мене. Я не знав, що робити — це було абсолютно нестерпно, усі і кожен кепкували з мене. Я плакав, але водночас намагався сміятися, щоб мене прийняли за свого. Баркім, здається, побачив, у що я був вдягнений і зглянувся наді мною. Він і сказав: «Гей, Коротуне. Забирайся до біса звідси. Зустрінемося завтра о восьмій ранку на даху».

Наступного ранку я був там у призначений час. Підійшов Баркім і почав мене повчати. «Ти не можеш приходити на танці в такому прікіде, як нечесаний бомжара. Ти хто по життю будеш, чувак? Ми тут робим бабки». Він швидко гутарив, а я намагався зрозуміти кожне його слово. «Ми тут ще достанем бабок, Коротуне. Чьо, готовий?» Я пішов із ним, і ми почали вламуватися в чужі будинки. Він наказав мені пролізти через вікна, які були занадто малі для нього, я увійшов і відкрив йому двері. Опинившись усередині, він взявся ритися в чужих речах, зламав сейф і кинувся чистити все під нуль. Ми знайшли там стереопрोगравачі, аудіокасети, ювелірку, зброю та гроші. Награбувавшись, він відвіз мене в місто на Делансі-стріт і купив

мені трохи гарного одягу, кросівки та дублянку з овчинки. Тієї ж ночі він взяв мене на джем, і там були всі ті самі люди, які сміялися з мене минулої ночі. На мені було нове пальто і шкіряні штани. Ніхто навіть не впізнав мене; це було так, наче то був не я, а хтось інший. Це було просто неймовірно.

Баркім став тим, хто познайомив мене зі злочинним життям. До цього я ніколи нічого не крав. Ні окрайчика хліба, ні льодяника — нічого. У мене не було ніяких антисоціальних схильностей. У мене не було потрібного стрижня. Але Баркім пояснив мені, що якщо матимеш добрий вигляд, люди виказуватимуть тобі повагу. Якщо в тебе будуть наймодніші шмотки та найкрутіші речі, то й ти будеш красним пацаном. У тебе буде статус.

Баркім повів мене на роллердром на Ютіка-авеню, де ми зустріли тих хлопців, які називали себе командою Рутленд-Роуд. Вони були юні, років по дванадцять, але одягались, як дорослі чоловіки. Тренчі, туфлі з крокодилової шкіри, кролячі хутра, стетсон³ з великими полями. Вони носили дизайнерський одяг від Серджіо Валенте, Джордаш та П'єра Кардена. Я був вражений. Баркім розповів мені, де вони все це дістали: ці хлопці цупили з кишень, зривали з людей ланцюжки та грабували. Вони були просто молокососами — ходили до школи, але в них були годинники, перстні та ланцюжки. А ще вони їздили на мопедах. Люди називали їх головорізами, але ми називали їх нігерами з бабками. Усе це було простим божевільям.

³ Стетсон — американський ковбойський капелюх — *прим. перекл.*

Баркім почав представляти мене людям на вулиці як свого «сина». Він був лише на кілька років старший за мене, але то була вулична термінологія, що попереджала людей не займати мене. Це означало: «Ось мій вуличний син, ми — сім'я, ми

грабуємо та крадемо. Він — мій маленький помічник. Не зв'язуйся з цим нігером». Люди, які поважали його, мали тепер поважати й мене. Він навчив мене, з якими людьми я можу водитися, а з якими ліпше не зв'язуватися, бо вони всі кишки з мене витрусять. Моє життя нагадувало мені життя Олівера Твіста, коли старший хлопець Феджин навчав його всім таким речам. Він купував мені купу всіляких шмоток, але він ніколи не давав мені багато грошей. Він заробляв на пограбуванні кілька тисяч, але мені він давав дві сотні. Але коли тобі вісім років, то дві сотні доларів видаються великими грошима. Інколи він витягав якусь побрекеньку з ювелірки, що ми накрали, і давав мені її поганяти на кілька днів.

Моя злочинність вийшла на новий рівень із командою Ратленд-Роуд. Загалом це були карибські хлопці з Краун-Хайтс. Баркім добре знав старшу групу — Кішок. Я почав проводити час з їх молодшою групою — Ратленд-Роуд І долучився до їхніх дрібних грабунків. Ми ходили до школи, снідали, а потім сідали в автобус чи на поїзд і займалися грабунками тоді, коли у школі йшло навчання. Тут я вперше відчув, що знайшов своє місце у світі. Ми всі були на рівних один з одним, доки вносили свою частку доходів від наших крадіжок.

Деякі люди можуть, почитавши про речі, які я тут описую, осудити мене дорослого, назвати криміналом, але... я займався цими речами більше ніж тридцять п'ять років назад. Я був малою дитиною, яка шукала любові та визнання, і так сталося, що вулиця стала тим місцем, де я їх знайшов. Це було єдине доступне мені навчання, і ці хлопці стали моїми вчителями. Навіть старші гангстери говорили: «Ти не повинен цього робити. Йди до школи», — але я не хотів дослуховуватись їхньої думки, попри те, що вони послуговувались повагою на районі. Вони казали нам залишатися в школі, тоді як самі займалися грабунками на вулицях. Усі хлопці поважали мене, тому що

я був дрібним помічником. Я завжди був готовий відстібнути моїм друзям, які потребували трохи бабла. Я купував нам спиртне та їжу. Я почав купувати голубів. Люди поважають тебе, якщо у тебе хороші птахи. До того ж я спішив красти, щоб мати змогу купувати гарні речі. Я бачив, як всі поводитись зі мною, коли я з'являвся одягнений у гарну куртку і пуми. У мене був лижний костюм із жовтими окулярами, але я ніколи в житті не був на лижному схилі. Я не знав, як правильно пишеться той чортів Адідас, але я знав, які почуття це слово ворухить у мені.

Один хлопець із Ратленда навчив мене розкривати замки. Якщо в тебе є ключ, який підходить до замкової шпарини, ти просто граєшся з ключем, доки він не зношує циліндр, і ти можеш відкрити двері. Я був такий: «Трясця!» Друже, за деякими з цих дверей, які ми відкривали, було столове срібло, коштовності, зброя, пачки грошей. Ми були такі щасливі, що плакали й сміялися водночас. Ми не могли забрати все і відразу. З усім цим барахлом не підеш вулицею, тому ми просто набивали до тріску наші шкільні ранці краденим добром.

Одного дня мій друг Кертіс та я грабували будинок. Люди, які там жили, були вихідцями з Карибів, як і Кертіс. Я стояв там, у цьому темному, хоч око вийми, будинку, коли почув чиєсь: «Хто тут? Люба, це ти?» Я подумав, що це Кертіс дуркує, намагаючись мене злякати. Тож я відказав: «Я намагаюсь знайти гроші та рушницю. Пошукай сейф, добре?» «Що, люба?..» І тут я зрозумів, що то був не Кертіс. Це був мужик, який жив там і саме зараз лежав на дивані. Я кинувся до дверей. «Кертіс, тут пахне засадою. Умотуєм отсюда, тута хтось є», — сказав я. Але Кертіс був перфекціоністом. Кертіс хотів замкнути двері, а не просто втекти. Я вибіг до чортової матері. Господар відчинив двері, ударив Кертіса по голові й вирубав його так, що той втратив свідомість. Я думав, що він помер. Тільки через рік я зустрів його знову. Він був живий, але його обличчя було

розбите вщент, так сильно його побили. Ага, життя було паскудним до нас.

Поцупивши столове срібло або коштовності, ми прямували до Сала, до магазину на розі Ютіка і Стерлінг.

Я був молокососом, але вони знали мене по тому, що я приходив із старшими хлопцями. Мужики в магазині знали, що я прийшов із краденими коштовностями, але я розумів, що вони не можуть обдурити мене, бо я знав, що почім тоді. Я знав, чого хочу.

Іноді, опинившись на вулиці в полудень, ми бачили школу і заходили всередину. Ми просто йшли до їдальні, брали по таці, ставали в чергу й потім йшли їсти. Якщо нам траплялось побачити когось, кого ми хотіли пограбувати, себто когось, у кого на шиї був гарний ланцюжок, то ми, закінчивши з нашим обідом, відносили таці назад, прямували до дверей, хапали ланцюжок і вибігали зі школи. На вулицях ми завжди хотіли мати чепурний вигляд, тому що коли ти маленький чорний хлопчик у місті й маєш брудний та неохайний вигляд, люди будуть зневажати тебе. Тож ми були милі та безпечні. У нас були шкільні ранці, маленькі дитячі окуляри й католицька шкільна уніформа — милі штаненята та білі сорочки.

Приблизно за рік я почав займатися грабуванням осель самостійно. Це було досить прибутково, але гасати вулицями й уривати щось дрібне було набагато цікавіше. Ти хапаєш коштовності якоїсь жіночки, а за тобою женуться копи, або, як ми їх називали, герої, які приходили на порятунок бідолашним леді. Це було більш ризиковано і приносило менше грошей, але ми любили полоскотати нерви. Зазвичай, щоб стати успішним злодюжкою, потрібно мати партнера. Іноді мені навіть не треба було нічого планувати, ти просто виходиш на вулицю, бачиш там когось, і ви йдете разом на промисел.

Інколи ти міг несподівано зрозуміти, що напоровся на конкурентів. Сідаєш в автобус, а там уже хтось чекає, щоб розпочати чистити кишені людям. Але ти можеш бути примітнішим. Це називалось «розбудити автобус». Автобус був млявим, доки ти не зайшов туди, але ось, коли ти в салоні, водій автобуса робить оголошення: «Леді та джентльмени, тут серед нас є молоді люди, які тільки-но зайшли в автобус. Приглядайте за вашими кишенями. Вони намагатимуться обікрасти вас». Отже, ти виходиш на наступній зупинці, але тихий кишеньковий злодій виходить і йде за тобою.

«Покидьок, ти розбудив автобус!» — кричить він тобі навздогін. І якщо то старший хлопець, то може почати бити тебе і забрати гроші чи коштовності, які ти назбирав.

Хлопці не любили займатися кишеньковими крадіжками зі мною, тому що я був не таким терплячим та вправним, як інші. Я ніколи не був послідовним та спокійним, типу: «Я збираюсь взяти цього негра, робитиму це і це». Мені набагато ліпше вдавалося засліплювати людей.

Будь-який сильний хлопець може когось засліпити. Але трюк був у тім, щоб бути підступнішим і перехитрити їх. Більшість людей думали: «Вони мене розкусили, піду звідси». Але тільки не я. Якась леді могла цілий день тримати руку на своєму гаманці, і ми спостерігали й спостерігали за нею, а вона все тримала руку в кишені. Ми ходили за нею, а потім кидали її, залишивши спостерігати за нею одного малого хлопчика. І тут вона на кілька секунд послаблювала свою оборону, відвернувшись на щось — ось тут він і брав її. А потім він зникав. І перш ніж йшли, ми чули задушевний крик: «А-А-А, мої гроші, мої гроші!» Це було божевільно. Але нам було плювати.

Найпростішим було вирвати чийсь золотий ланцюжок. Я займався цим у метро. Я сідав біля вікна. Тоді можна було відкривати вікна в вагонах метро. Тож я опускав кілька вікон,

і коли вагон зупинявся і нові пасажери заходили і сідали біля вікна, я схоплювався щойно потяг починав повільно розганятися і зривав по дорозі їхні ланцюжки. Вони верещали й дивились мені вслід, але не могли вискочити вслід за мною з поїзда. Я лагодив застібку й залишав ланцюжок на кілька днів у себе, він добре пасував мені і я ним хизувався, аж доки не продавав його, до того, як старші хлопці заберуть його в мене.

Попри те, що я почав здобувати статус, мені зовсім не вдавалося заводити стосунки з дівчатами. Вони мені подобались, але я зовсім не розумів, як сказати їм про це. Одного разу я дивився, як дівчата стрибали через скакалку, вони мені сподобались і я захотів пострибати з ними. Тож я почав їх дражнити, і тут, просто на рівній дорозі ці п'ятикласниці стали лупцювати мене. Я валяв із ними дурня, але вони сприйняли все всерйоз і просто напали на мене зненацька. Я занадто пізно серйозно задумався навчитись давати здачі. На той момент, хто б не підійшов й не спробував би взяти верх наді мною — будь-хто вигравав. Я не хотів із ними битися.

Ні для моєї матері, ні для сестри не було секретом те, що я грабував і вів антисоціальний спосіб життя, щоб заробити нам грошей. Вони бачили мій гарний одяг, і я приносив їм їжу — піцу, бургер Кінг і МакДональдс. Моя мати знала, що нічим добрим я не займаюсь, але тоді вже пізно було мене перевчати. Я став дитиною вулиць. Вона думала, що я злочинець і що я погано закінчу. Певна річ, вона вже бачила таке раніше — дітей, як я, і що з того виходило. Я крав що завгодно і в кого завгодно. Для мене не було жодних перешкод.

Моя мама визнавала за краще жебракувати. Мене бентежило те, якою занадто чесною вона була. Вона завжди випрошувала гроші; просто вона такою вродилась. Я давав багато грошей сестрі на наше господарство, щоб вона допомагала мамі. Іноді я давав мамі сотню баксів, але вона не повертала їх мені. Вона

зовсім мене не поважала. Я говорив: «Ма, ти винна мені трохи грошей». А вона просто відповідала: «Та ти мені життям зобов'язаний, малий. Не збираюсь тобі нічого повертати».

Великі діти з нашої округи знали, що я краду, тож вони відбирали в мене гроші, прикраси й моє взуття, а я боявся говорити про це мамі. Я просто не знав, що мені робити. Вони били мене і відбирали у мене голубів — вони знали, що всі ці знущання наді мною зйдуть їм з рук. Баркім не навчив мене битися. Він просто навчив мене одягатися в гарний одяг і мити дупу. Зазвичай, коли хтось кричав на мене на вулиці або гнався за мною, я просто кидав свої речі й тікав. Тож наді мною знову знущалися, але тепер я був більш примітним.

Я ставав старшим, і мені завжди хотілось бути в центрі уваги. Мені хотілось бути тим пацаном, який говорить всяку фігню типу: «Я тут найкрутіший на районі», «У мене найкращі пташки». Я хотів неодмінно бути тим вуличним пацаном, дотепно балакаючим бичком, але... я був для того занадто сором'язливий і незграбний. Якби я тільки спробував отак п'якати, хтось неодмінно підходив до мене і бив мене по голові: «Стули пельку, нігер». Але я відчув смак того, як це купатися в променях уваги публіки, коли встряв у свою першу вуличну бійку.

Одного дня я пішов в округу на Кроун-Хайтс і пограбував будинок зі старшим товаришем. Ми знайшли там 2200 доларів і він відстебнув мені з них 600. Я взяв їх і пішов до зоомагазину купити на сотню собі голубів. Їх запакували мені в коробку, і власник магазину допоміг мені дійти з ними до метро. Коли я вийшов із потяга, хтось із моєї округи допоміг мені дотягнути коробку до закинутого будинку, де я ховав своїх голубів. Але цей мій помічник пішов і розповів комусь із дітей нашого кварталу, що у мене є всі ці птахи. Отож хлопець на ім'я Гарі Флаверс і його друзі прийшли і почали мене обкрадати. Моя мама

побачила, як вони вовтузяться з моїми птахами, і сказала мені. Я вибіг на вулицю і зіткнувся з ними віч-на-віч. Вони побачили, що я наближаюсь, і припинили хапати птахів, але Гарі продовжував тримати одного голуба під курткою. До того моменту навколо нас зібрався неабиякий натовп.

— Поверни мені мого птаха, — сказав я.

Гарі витягнув птаха з-під куртки.

— Хочеш цю пташку? Ти хочеш цю чортову пташку? — звернувся він до мене. І він просто скрутив птахові голову й жбурнув його в мене, так що кров із нього хлюпнула мені в обличчя та на сорочку.

— Бий його, Майку, — крикнув мені один із моїх друзів. — Не бійся, просто вдар його.

До того я завжди боявся битися з будь-ким. Але там, у нашому районі, був старший хлопець на ім'я Уайз — колишній боксер Поліцейської Атлетичної Ліги. Він, бувало, курих із нами косяк і, одурівши, починав боксувати. Я спостерігав за ним, а він говорив: «Давай, йди сюди». Але я ніколи навіть не намагався вдарити його. Але я пам'ятав його стиль.

Тож я подумав: «До дідька лисого!» Мої друзі були шоковані. Я був без поняття, що роблю, але я завдав кілька навіжених ударів, один з яких досяг мети й Гарі впав. Уайз перескакував під час своїх поєдинків із тінню, то ж моя дурна дура також, поклавши Гарі, почала стрибати. Просто мені здавалось, що це найправильніша річ, яку треба робити. Практично весь квартал стежив за моїм тріумфом. Усі почали кричати і аплодувати мені. Це було неймовірне почуття, попри те, що моє серце калатало, як навіжене.

«Дивись, нігер скаче», — засміявся один хлопець. Я намагався зробити виворіт Алі, але він мені не вдався. Але почуття того, що мені вдалось постояти за себе, було надзвичайно приємним, як і те, що всі аплодували мені і давали

п'ятюню. Думаю, під усією тою сором'язливістю, я завжди був запальним та цікавим хлопцем.

Я отримав геть новий рівень поваги на вулиці. Тепер, замість того, щоб питати мою маму: «А чи не вийде Майк із нами погуляти?», діти питали: «А можна Майк Тайсон піде з нами?» Інші пацани приводили своїх хлопців, щоб ті билися зі мною, і всі інші робили свої ставки на перможця. Тепер у мене з'явилося додаткове джерело доходу. До мене приїздили з інших районів міста. Я багато вигравав. І навіть коли перемога була не за мною, хлопці, що відбилися від мене, казали: «Чортяка! Тобі ж тільки одинадцять?» Ось так мене почали впізнавати в Брукліні. За мною водилась така репутація, що я готовий битися з будь-ким — дорослим чи малим. Але ми не дотримувалися на вулиці правил Маркіза Квінсберрі. Якщо ти надер комусь дупу, це ще не означає, що все скінчено. Раз йому не вдалось побороти тебе в бійці, він міг відшукати інший шлях: інколи він приходив із друзями, і вони били мене разом кийками.

Я почав потроху мстити за побої, нанесені мені хуліганам. Припустимо, я йшов із друзями і бачив одного з тих хлопців, що побили мене і знущались наді мною кілька років тому. Він міг, наприклад, зайти до магазину за покупками, а я витягав його за дупу звідти і починав лупцювати. Я навіть не пояснював своїм друзям, чому ми це робимо, я просто казав: «Ненавиджу отого мудака», і вони підхоплювалися до нього, рвали на ньому одяг і били того сраного покидька. Той хлопець, що забрав і викинув мої окуляри? Я побив його на вулиці, як драну собаку, за те, що він принизив мене. Може він і забув про той випадок, але я — ніколи.

Разом із цією нововіднайденою впевненістю в моїй здатності постояти за себе зростала й моя злочинна натура. Я ставав усе нахабнішим. Я навіть почав красти в моєму

власному районі. Мені здавалось, що так чинять усі. Я геть не розумів правил вулиці. Я думав, що все навколо було моєю чесною здобиччю, адже я сам точно був таким для інших. Я гадки не мав, що там були люди, з якими краще не зв'язуватися.

Я жив у багатоквартирному будинку і грабував усіх, хто жив у моєму домі. Вони так ніколи й не дізнались, хто був злодієм. Деякі з цих людей були друзями моєї матері. Вони обмінювали на готівку свої чеки на соцдопомогу і купували собі спиртне, а потім йшли в гості до моєї мами, щоб випити і трохи розважитись. Я ж ішов до своєї кімнати і виходив через пожежний вихід, щоб вдертися в їхні квартири і винести все, що знаходив. Потім та леді піднімалась до себе нагору і, розуміючи, що сталося, бігла назад до нас із криками: «Лорна, Лорна, вони забрали все. Вони забрали навіть дитячу їжу! Усе! Усе забрали!»

Коли гості розходились, мама йшла до моєї кімнати.

— Я знаю, що ти дещо наробив. А ну, зізнавайся, хлопче! Що ти вчинив?

Я ж відповідав на це:

— То був не я, мамо. Подивись навколо.

Я брав їжу та речі і залишав їх на даху, щоб забрати їх пізніше разом із моїми друзями.

— Як я міг щось таке скоїти? Я був ось у цій кімнаті й нікуди не виходив.

— Що ж, як то зробив не ти, то ти однаково знаєш, хто міг це зробити, злодюжко, — кричала моя мати. — Та ти просто злодій. Я ніколи нічого в моєму житті не вкрала. Я не знаю, у кого ти такий злодюга вродився.

О Боже! Можете собі уявити чути таке лайно від власної матері? Моя сім'я полишила будь-які сподівання щодо мене, геть усі. Вони думали, що моє життя буде життям злочинця. Ніхто ніколи в моїй сім'ї не коїв нічого подібного. Моя сестра

постійно говорила мені: «Знаєш, яка птаха не літає? Арештант! Арештант у клітці не літає!»

Якось раз ми були з мамою в гостях у її подруги Ваї. Чоловік Ваї був одним із тих хвалькуватих багатих хлопців. Він заснув, а я дістав із його кишені гаманець і взяв гроші. Прокинувшись, він сильно побив Ваю, думаючи, що то вона взяла гроші. Усі в окрузі почали ненавидіти мене до глибини душі. А якщо хтось мене й не ненавидів, то вже точно заздрив мені. Навіть гравці. У мене були залізні нерви.

Це було неймовірно. Мене зовсім не хвилювало, коли, схопивши чийсь ланцюжок, я тягнув його хазяїна сходами так, що його голова стрибала мов м'яч: «Бум... бум... бум...» А мені що до того? Нічогісінько — мені треба той ланцюжок. Я нічого не знав про співчуття. Та й із чого б мені про це знати? Ніхто й ніколи не проявляв жодного співчуття до мене. Єдиний раз, коли я відчував співпереживання — це коли хтось застрелив чи підрізав мого друга. От тоді мені було сумно.

Але, чорт забирай, однаково ти це робиш. Ти думаєш, що тебе-то не вб'ють. Це може статися з будь-ким іншим, але не з тобою. Я просто не міг зупинитися. Я знав, що мене можуть вбити, але мені було байдуже. Однаково, думав я, мені не дожити до шістнадцяти, тож чого паритись? Мій брат Родні нещодавно сказав комусь, що вважав мене найсміливішим хлопцем з усіх, кого він знає. Але сам я не вважав себе сміливцем. У мене були хоробрі друзі, які ладні були лізти в перестрілку за свої коштовності, годинники чи мотоцикли. Вони не здавались, коли на них нападали. Ці хлопці користувалися найбільшою повагою в окрузі. Не знаю, чи був я сміливим, але я точно мав приклади того, що можна назвати хоробрістю. Мені завжди здавалося, що я швидше божевільний, ніж сміливий. Я стріляв у людей посеред вулиці тоді, як моя мати виглядала з вікна. Я був безмозгим малим. Може, то

й була, на думку Родні, сміливість, але, як на мене, це було від нестачі мізків. Я був екстремістом. Але всі, кого я знав у тому своєму житті, були саме такими. Навіть хлопці, які працювали, займались на стороні криміналом. Вони продавали наркотики або грабували. То було схоже на світ кіборгів, де копи були поганими хлопцями, а грабіжники та шахраї — хорошими. І як ти нікому не шкодив, ніхто просто не сприймав тебе всерйоз. Ти б просто став в їх очах пустим місцем. Але якщо ти чинив зло, то з тобою все було добре. Тебе хтось зачепив — вони прийдуть захищати тебе. Вони знали, що ти один із них. Я був такий крутий, що всі ці хитрі, скалозубі відморозки знали моє ім'я.

А ПОТІМ УСЕ ПІШЛО ШКЕРЕБЕРТЬ. Я СТАВ ЗАЧАСТО ЗУСТРІЧАТИСЬ із поліцією. Отримати кулю в Браунсвілі було справою випадку. Ти міг сидіти в провулку за картами, а якісь хлопці просто могли пробігти поруч, перестрілюючись з іншою бандою. Ти ніколи не знав, коли це все лайно може дістатися до тебе. Або ж іноді гангстери могли проїхати повз на мотоциклах і... бум! бум! — вони поцілили в тебе. Ми знали, де проводить час кожна з банд і просто не ходили в деякі місця.

Але це зовсім інша справа, коли в тебе починають стріляти копи. Одного разу ми йшли повз ювелірний магазин на Амбой-стріт і помітили, що хазяїн магазину несе якусь коробку. Я схопив коробку, і ми побігли. Тільки но ми наблизились до нашого кварталу, як зачули вереск автомобільних шин — з машини вискочили кілька поліціантів і ...бах! бах! бах! — вони почали стріляти в нас з-під прикриття. Я побіг чимдуж до покинутої будівлі, де ми зазвичай тусувалися, і зрозумів, що погоня позаду. Я знав цю будівлю як свої п'ять пальців. Я знав, як пролізти через стіни, піднятися на дах або залізти у дірку і опинитися в кроквах над стелею. Тож я так і зробив. Я заліз під стелю, і, виглянувши в дірку, побачив, що внизу хтось ходить.

Я побачив, як копи заходять до будинку. Вони почали ходити, тримаючи зброю напоготові, а один із них пішов просто в дірку в підлозі.

«Срань господня, ці чортові дітлахи лоскочуть мені яйця, примушуючи заходити в цю будівлю, — сказав він. — Я повбиваю цих чортових шибздиків». Я слухав балачки цих білих копів і тихо сам собі сміявся.

Будівля була занадто крихкою, щоб копи могли піднятися на наступний поверх її протрухлими сходами. Але був шанс, що вони підведуть очі нагору і побачать, як я ховаюсь у кроквах, і тоді вони вже напевно підстрелять мою дупу. Я подумав було стрибнути на сусідній дах, тому що то був мій будинок, але йшлося про стрибок у десять футів.

Тож я піднявся на дах, а мій друг, який жив у моєму будинку, виліз на свій дах. Я стояв на колінах, бо, підведись я на повен зріст і копи, які були зовні, помітили б мене, мій друг тим часом розповідав мені в деталях усе, що відбувалось навколо.

«Просто розслабся, Майку. Вони вийшли з будівлі. Але вони все ще шукають тебе. Там внизу купа поліційних машин», — повідомив він.

Я чекав на тому даху, здавалося, цілу вічність. «Майку, вони спустилися. Вони внизу», — сказав нарешті мій друг.

Тож я спустився вниз, але вирішив ще трохи зачекати всередині. Мої друзі оглядали квартал, перевіряючи, чи не ховаються там копи. «Почекай ще трохи, Майку», — сказав мій друг. Нарешті він сказав мені, що я можу вийти. Мені пощастило вибратися з цієї ситуації. У коробці з коштовностями, яку ми вкрали, були всі ці дорогі годинники, медальйони, браслети, діаманти та рубіни. Цілих два тижні ми витратили на те, щоб порозпродувати все те лайно. Нам доводилося продавати частину в одному місці, а з іншою їхати в протилежну частину міста.

Зважаючи на те, скільки всіякого розбою я накоїв, досить смішним було те, що вперше мене арештували за вкрадену кредитку. Мені було тоді десять. Ясна річ, я був занадто малим, щоб мати власну кредитну картку, то ж мені доводилося брати з собою до магазину старшого хлопця і говорити йому, що купити для мене, дозволяючи натомість взяти щось і йому. А потім ми продавали картку іншому старшому хлопцеві.

Але одного разу ми пішли до місцевого магазину на Бельмонт-Авеню і спробували скористатися картою там. Ми були чепурно одягненими, але зовсім, ясна річ, не здавалися на той вік, коли люди заводять кредитки. Ми набрали собі одягу та кросівок і принесли їх на касу, простягнувши картку касиру. Вона перепросила нас на секунду і зробила дзвінок. А далі — вона розрізала навпіл нашу картку і тієї самої миті увірвалися копи й арештували нас.

Вони відвезли мене до місцевої дільниці. У моєї матері не було телефону, тому вони забрали її і відвезли до відділку. Вона увійшла, голосно волаючи на мене, і відразу ж взялась лупцювати мене. На час, коли мені виповнилось дванадцять, такий сценарій став звичним явищем. Щоразу мені доводилось іти після цих арештів до суду, але вони ніколи не закінчувалися для мене ув'язненням через моє неповноліття.

Я терпіти не міг, коли мама приходила до відділку і била мене. Після цього вона напивалася зі своїми друзями і розказувала їм, як вона вибила з мене все лайно. Я ж згортався калачиком у коридорі, намагаючись знайти там прихисток, та вона однаково знаходила мене і продовжувала. Це був дуже болісний досвід для мене. Навіть і сьогодні, коли я дивлюсь у куток будь-якої з моїх кімнат, мені доводиться відводити погляд, бо він нагадує мені всі ті побої моєї матері. Я згортався калачиком, намагаючись захистити себе, але вона однаково нападала на мене. Вона абсолютно не стидалася бити мене

в продуктовому магазині, на вулиці, на очах у моїх однокласників чи в залі суду. Поліції, звичайно, було байдуже. Одного разу, вони саме мали написати рапорт на мене, але тут увірвалася моя мама і побила мене так жорстко, що вони навіть відклали в бік той рапорт.

Іноді вона навіть била мене, коли я мав рацію. Якось мені було одинадцять і я грав у кості на розі вулиці. Я грав проти хлопця, якому було приблизно вісімнадцять років. Того дня у мене була щаслива рука і мої друзі ставили на те, що мої номери переможуть. Я поставив 200 доларів, але я викинув виграшні номери цілих шість разів поспіль. Я виграв у нього 600 доларів.

— Кидай ще раз. Кидай на мій годинник, — сказав він.

Бум... я викинув 4–5–6.

— Кінець з цією грою, — сказав я. — Давай мені годинника.

— Зрештою я тобі нічого не дам, — сказав він і спробував вихопити у мене виграні гроші. Я почав його бити. Я вдарив його каменем, і ми почали свару. Дехто з маминих друзів помітив переполох і побіг до нас додому.

— Там твій син вовтузить дорослого чоловіка, — сказав один із них.

Моя мама вихором увірвалася в бійку. Усі інші дорослі чоловіки навколо дозволили нам битися, бо хотіли отримати свої гроші. Якщо не заплатить цей хлопець, то й усі решта залишать свої гроші при собі. Я був у самому розпалі бійки, коли на мене стрибнула моя мати, схопила мене за руки, і, ударивши, кинула додолу.

— Ти чого б'єш цього чоловіка? — крикнула вона. — Що ти йому зробив? Мені дуже шкода, сер — кинула вона йому.

— Він намагався відбити в мене свої гроші, — заперечив я.

Моя мати взяла мої гроші, віддала їх чоловікові і вдарила мене по обличчю.

— Мені дуже шкода, сер, — сказала вона йому.

— Я вб'ю тебе, покидьок, — закричав я, коли вона відтягнула мене в сторону. Я заслужив кожного прочухана, якого отримав. Однак, я просто хотів бути одним із тих крутих дітей, отих дітей вулиці, на яких були гарні прикраси, а в їхніх кишенях — гроші, хотів бути і як ті старші п'ятнадцятирічні діти, в яких уже були подружки. Може дівчатами я в тому віці й не дуже цікавився, але мені подобалось носити класний одяг і привертати до себе всю увагу.

Моя мати тоді зовсім махнула на мене рукою. Її добре знали в нашій окрузі, вона вміла красномовно говорити, коли їй то було потрібно. Інші всі її діти навчились добре ладнати з людьми, але я був винятком. Я був єдиним, хто не вмів читати і писати. Я ніяк не міг втовкти то собі в голову.

«Чому ти не можеш цього навчитися? — запитувала вона мене. — Та що з тобою таке?» Мабуть, вона вирішила, що я відсталий. Вона водила мене по всіх цих місцях на Лі-авеню, де я бував раніше немовлям, і там мені доводилось проходити психологічні експертизи. Будучи дитиною, я розмовляв вголос сам із собою... Це не було чимось нормальним у 70-х роках.

Щойно я потрапив до рук ювенальної системи, мені довелося піти за рішенням суду в спеціальну школу для важких підлітків. Спеціальна школа була схожа на в'язницю. Вони тримали нас під замком доти, доки тривали заняття. Вони збирали всіх антисоціальних дітей і довбаних психів. Ми мали робити все, що нам скажуть, але я однаково вставав і бився з народом, плював іншим межи очі. Вони давали нам жетони, з допомогою яких ми добирались до школи й назад, а я відбирав ці жетони в дітей і грав з ними в азартні ігри. Я міг навіть пограбувати когось зі своїх вчителів і прийти наступного дня в одязі, який купив на вкрадені гроші. Я робив багато поганих речей.

Вони сказали, що я гіперактивний, і почали давати мені Торазин. Оминувши Ріталін, вони прописали мені відразу могутній Т; оце саме його давали маленьким чорним сволотним поганцям у 70-х роках. Торазин був помилкою. Я сидів і витріщав очі на щось, але не міг поворухнутися, взагалі не міг нічого зробити. Усе було круто; я все чув, але водночас я був наче у відключці, був просто ніби зомбі. Я не просив їжі, вони просто приносили їжу в потрібний час. Мене запитували: «Тобі потрібно в туалет?» І лиш тоді я відповідав: «О, так, треба». Я навіть не розумів, коли мені треба йти в туалет.

Щойно я проковтнув це лайно, вони відрядили мене зі школи додому. Я сидів вдома і дивився «Рокі та його друзі». Моя мати думала, що з її дитиною щось не так, але я був просто поганою дитиною. Вони поставили мені неправильний діагноз, можливо, трохи зіпсували мене, але я ніколи не приймав близько до серця, коли люди ставили мені неправильний діагноз. Я завжди думав, що зі мною відбувається щось погане з моєї власної вини.

Окрім зомбі та божевільних, у спеціальні школи відправляли також злочинців. Тепер усі маленькі злочинці з різних районів міста мали нагоду познайомитися один з одним. Ми ходили на промисел на Таймс-Сквер і зустрічали там хлопців із нашої школи — усі вони були одягнені в дублянки з овчини і модні шмотки, у них були гроші в кишенях, і всі вони займались тим самим, що й ми. Одного разу 1977 року я просто тусувався на Таймс-Сквер, коли побачив хлопців із мого старого району в Бед-Стаї. Ми розмовляли, а наступної миті я помітив, як один із них схопив сумочку повії. Вона розлютилася і хлюпнула мені в обличчя чашку гарячої кави. До нас стали наближатися поліціанти, і ми з моїм другом Бубом кинулись навтьоки. Ми забігли до театру для дорослих, щоб сховатися, але відразу за нами вскочили і копи з тією повією.

— Це вони, — вона вказала на нас із Бубом.

— Я? Я ні фіга не зробив, — запротестував я, але копи провели нас до виходу і запакували на задне сидіння машини.

Проте ця божевільна жінка на цьому не спинилася. Вона просунула руку в задне вікно і роздряпала мені обличчя своїми довгими розпусними нігтями.

Вони відвезли нас до поліцейського відділку в центрі міста. Від'їжджаючи з Таймс-сквер, я бачив моїх друзів із Бед-Стай, тих самих, що нарobili весь цей переполох. Вони спостерігали за нами з вулиці. Мене багато разів заарештовували, тож я вже звик до таких порядків. Але цього разу вони переглянули всі записи про мої попередні затримання і виявилось, що в мене їх забагато. З цієї причини мене відправили просто до Споффорду.

Споффорд був центром утримання неповнолітніх злочинців, розташованим у районі Хантс-Пойнт у Бронксі. Мені доводилося чути жахливі історії про Споффорд — одні ув'язненні били там інших, а ще над усіма знущався персонал — тож я не надто зрадив моїй поїздки туди. Мені видали якийсь одяг, дали окрему камеру, і я ліг спати. Вранці мене охопив жах. Я поняття не мав, що відбуватиметься в цьому місці. Але спустившись на сніданок до їдальні, я опинився ніби на зустрічі випускників. Я одразу ж побачив свого друга Кертіса, того самого хлопця, з яким я пограбував будинок і якого побив господар. Потім я став помічати й інших своїх старих знайомих.

«Охолонь, — сказав я собі. — Усі твої хлопці тут».

Після того першого разу я їздив до Споффорду і назад наче не було нічого. Споффорд став просто ще однією точкою для тусовок. Під час одного з моїх візитів туди нас усіх привели до актової зали, де ми сіли дивитися фільм «Великий» про Мухаммеда Алі. Коли він скінчився, ми всі зааплодували і були шоковані, коли на сцену раптом вийшов сам Алі власною персоною! У житті він був ще більшим. Йому навіть не треба

було нічого говорити: щойно він вийшов із-за лаштунків, я подумав, що хочу бути таким самим, як цей мужик. Він говорив із нами, і це було надихаюче. Я поняття не мав, що роблю зі своїм життям, але знав, що хочу бути схожим на нього. Цікаво, але тепер люди не використовують таких слів. Коли вони дивляться величний бій, то кажуть: «Я хочу бути боксером». Ніхто не каже: «Я хочу бути схожим на нього». Таких, як Алі, небагато. Саме тоді я вирішив, що хочу бути видатним. Я не знав нічого про те, що я маю робити, але я вирішив, що хочу, щоб люди дивились на мене так само, як я дивився на Алі.

Не зрозумійте мене неправильно. Не те, щоб я вийшов із Споффорда і зробив крутий поворот у своєму житті. Я все ще був маленьким вуличним пацюком. Моє становище вдома погіршувалося. Після всіх цих арештів, спецшкіл і ліків моя мати втратила будь-яку надію на мене. Утім, вона ніколи особливо в мене й не вірила, починаючи із самого мого дитинства. Я лише знаю, що хтось із тих лікарів, якийсь мударасист, той, що сказав моїй мамі, ніби я зіпсований та розумово відсталий, украв віру моєї матері водночас та назавжди. Вони вкрали у мене всю любов та безпеку, які могли ще в мене бути.

Я ніколи не бачив, щоб моя мати раділа за мене або пишалася тим, що я роблю. У мене ніколи не було можливості говорити з нею та дізнатися про неї більше. Це жодним чином не вплинуло на мене у професійному плані, але це знищило мої емоції та психіку. Бувало, що я гуляв зі своїми друзями й бачив, як їхні матері їх цілують. У мене цього ніколи не було. Ви могли б подумати, що якщо вона дозволяла мені спати з нею в ліжку до 15 років, то, певно, вона мене любила, але правда в тім, що вона просто була постійно п'яною.

Оскільки я тепер перебував у виправній системі, влада вирішила направити мене до спеціального виправного закладу. Вони збирали купу дітей пригнічених, ображених, поганих та

психічно хворих і кидали їх разом до закладу, де уряд платив людям, щоб вони дивились за нами. Усе це було дурною аферою. Мене ніколи не вистачало більше як на два дні. Я просто тікав звідти. Одного разу я був у дитячому будинку в Brentwood на Лонг-Айленді й зателефонував додому, поскаржитися мамі, що у мене там немає маріхуани, і вона змусила Родні купити її і привезти мені. Вона завжди була посередником у цій справі.

Врешті-решт мене направили до Маунт-Лоретто — виправний заклад на Стейтен-Айленді, але мене вже ніщо не могло змінити. Тепер я обчищав кишені пасажирів на паромі Стейтен-Айленда. Проте річ у тім, що ти ніколи не знаєш, до чиєї кишені заліз. Інколи це може бути кишеня неправильного хлопця, якогось мерзенного шибздика, і він захоче повернути свої гроші. Такий типчик просто починає бити всіх не розбираючи.

— Хто взяв мої чортові гроші?! — заволав він.

Він став кидатися на всіх навколо, і всі, хто був на паромі, мали кинутися на цього навіженого. Його обікрвав мій друг, і він штовхнув надрав йому дупу просто так, не знаючи, що той і є злочинцем. Вийшовши з човна, ми сміялися, бо гроші залишились у нас. Навіть мій друг сміявся через сльози, не зважаючи на те, що йому все ще було боляче. Цей чоловік точно викинув би нас за борт, якби лише дізнався, хто усьому провиною. Зараз мені страшно навіть подумати про те, яким життям я тоді жив. О Боже, він би просто вбив нас, він був просто диявольськи розлюченим.

На початку 1978 року мене випустили з колонії для неповнолітніх на Стейтен-Айленді, і я повернувся до Браунсвіу. Я постійно чув, що багато моїх друзів були вбиті через такі безглузді речі, як коштовності або пара сотень доларів. Я трохи хвилювався, але ніколи не переставав грабувати й красти. Я спостерігав за хлопцями, на яких колись рівнявся, старшими

хлопцями, «кар'єра» яких складалась у мене на очах — крім зростання, я бачив і всі виямки на їхньому шляху. Наприклад, я бачив, як їх безжально били, тому що вони постійно грабували людей. Але їх це однаково не зупиняло — кримінал був у їхній крові.

Наша округа ставала все більше і більше лиховісною — мене ненавиділи тепер майже всі. Мені було лишень одинадцять років, але інколи я міг просто собі йти районом у власних справах, а господар будинку чи магазину, повз який я проходив, побачивши мене, піднімав камінь або щось інше і кидав у мене.

«Чортів маленький злодійкуватий шибздик!», — кричали вони.

Вони бачили як я, одягнений у всі мої модні шмотки, йду повз і одразу точно знали, що я той нігер, який краде у них. Одного разу я йшов повз якусь будівлю і зупинився поговорити з другом, як тут вийшов чоловік на ім'я Нікі зі своєю рушницею та другом, що тримав у руках пістолет. Його друг витягнув пістолет, а Нікі приклав рушницю до мого пенісу.

«Отже, так, маленький нігер, слухай сюди. Якщо я почую, що ти знову був на тому гр'єбаному даху, то тебе виїбу. А як я побачу тебе знову тут на райончику, то відстрелю тобі яйка», — сказав він.

Я поняття зеленого не мав, хто такий цей чувак, але він точно знав, хто я. Можете собі уявити, що я був при звичаївся до того, що люди отак до мене підходять?

За кілька місяців до мого тринадцятиріччя мене знову арештували за привласнення чужого майна. Вони обнишпорили всі місця в Нью-Йорку, щоб затримати мене. Не знаю я, які наукові діагностичні тести вони використовували, але цього разу вони вирішили направити мене в Трайонську школу для хлопчиків, що була центром для неповнолітніх

правопорушників у північній частині штату Нью-Йорк, приблизно за годину їзди на північний захід від Олбані.

Моя мати була щаслива, що я їду на північ штату. Тоді вже безліч дорослих чоловіків приходили до нашого дому, розшукуючи мене.

— Твій брат — брудний шибздик. Я вб'ю твого брата, — казали вони моїй сестрі.

— Він лише дитина, — відказувала вона. — Він же не забрав у тебе жінку або щось інше в такому роді.

Уявіть собі, що дорослі чоловіки приходять до вас додому, розшукуючи вас, а вам лишень дванадцять. Ну хіба це не лайно? Хіба можна звинувачувати мою матір за те, що вона втратила будь-яку віру в мене?

ТОЙ ФАКТ, ЩО МЕНЕ НАПРАВИЛИ ДО ВИПРАВНОЇ КОЛОНІЇ НА ПІВНОЧІ ШТАТУ був геть не добрим. Тепер я опинився з дорослими хлопцями. Вони були жорсткішими, ніж хлопці з Споффорда. Але Трайон був непоганим місцем. Там було багато котеджів, і можна було гуляти на вулиці, грати в баскетбол та ходити до спортзалу. Але я одразу ж потрапив у біду. Увесь час я був у дурному настрої. Я повадився дуже погано. Я був конфліктним і давав усім і кожному знати, що я з Брукліна і не збираюся знатися з усіляким лайном.

Того разу я йшов на один із моїх уроків, коли повз мене у холі пройшов той пацан. Він тримав себе так круто, наче був кілером, а коли проходив повз мене, то, побачивши, що я тримаю в руках шапку, почав на ходу виривати її в мене з рук. Я не знав, хто він, але він не поважав мене. Цілих сорок п'ять хвилин наступного уроку я сидів у класі й метикував, як я збираюсь убити того хлопця за те, що він смикав мою шапку. Коли заняття закінчилось, я вийшов із класу і побачив у дверях його з друзями.

«Оце він, той, кого ти шукаєш, Майку», — подумав я. Я підійшов до нього — він стояв заклавши руки в кишені і дивився на мене так, наче йому не було жодних турбот у цілому світі, наче я забув, що він смикав сорок п'ять хвилин назад мою шапку. Побачивши таке, я з усією люттю накинувся на нього.

Вони надягли на мене наручники і направили до Елмвуда, який був закритою колонією для невинуватих дітей. Елмвуд був моторошним. Там були великі круті мужлани—службовці.

Щоразу, як мені доводилось там когось бачити, вони йшли в наручниках у супроводі двох тюремників.

У вихідні всі діти з Елмвуда, які заробили хороші оцінки, виїжджали на кілька годин, а потім поверталися з набряклими носами, пощербленими зубами, розбитими ротами та забитими ребрами — усі вони були на взводі. Я думав собі, що то наслідки побоїв від тюремників, адже тоді ніхто не розказував про такі випадки в Департаменті охорони здоров'я або соціальній службі. Проте чим більше я розмовляв із цими побитими хлопцями, тим більше розумів, що вони щасливі.

«Да, чувак, так його! Ми його майже поклали!» — сміялись вони. Я поняття не мав, про що вони говорять, але потім вони мені все розповіли. Вони боксували з містером Стюартом, одним із вихователів. Боббі Стюарт був міцним ірландським хлопцем, вагою близько 170 фунтів, колишнім професійним боксером. Він був чемпіоном країни серед аматорів. Коли я був у холі, працівники колонії сказали мені, що тут є колишній боксер, який навчає дітей боксу. Працівники, які розповідали мені про нього, були дуже добрі до мене, і я хотів зустрітися з ним, тому що думав, що він теж буде добрим до мене.

Одного разу вночі я був у своїй кімнаті, коли пролунав гучний, лячний гуркіт у двері. Я відкрив їх і побачив містера Стюарта.

— Гей, придурок, я чув, що ти хочеш поговорити зі мною, — прогуркотів він.

— Я хочу бути бійцем, — сказав я.

— Як і всі інші хлопці. Але їм не вистачає внутрішнього стрижня постійно працювати, щоб бути бійцем, — сказав він. — Можливо, якщо ти прийдеш до тям і перестанеш вести себе як придурок, продемонструвавши хоч трохи поваги, я буду працювати з тобою.

Тож я справді почав докладати зусиль, щоб взяти себе в руки. Я думаю, що я найдурніший хлопець у світі, коли справа доходить до схоластики, але я отримав свою зірку пошани і говорив «так, сер» та «ні, мем» усім, ставши просто зразковим громадянином, так сильно я хотів битися зі Стюартом. Це забрало у мене цілий місяць, але врешті-решт я заробив достатньо кредитів, щоб піти. Усі інші діти прийшли подивитися, чи зможу я надерти йому дупу. Я був абсолютно впевнений, що знищу його і що всі будуть стелитися мені під ноги.

Я відразу ж почав молотити руками і наносити йому купу ударів, а він натомість просто прикривався. Я б'ю його з кулака і лупцюю по-всякому, а він раптово прослизає повз мене і періщить мене просто в живіт. «Бух... Уффффф... Уффффф...». Я виблював усе, що з'їв за останні два роки. Що це була за чортівня? Я замислився. Я тоді не знав нічого про бокс. Тепер я знаю, що якщо тебе б'ють у живіт, то ти просто втрадиш дихання на пару секунд, але воно швидко відновиться. Тоді я цього ще не знав. Я справді думав, що ніколи більше не зможу дихати й помру. Я відчайдушно намагався вдихнути, але все, що я міг зробити, це блювати ще і ще. Це було просто неймовірно жахлива чортівня.

— Вставай і провалюй, — гаркнув він.

Після того, як усі пішли, я підійшов до нього дуже присоромленим.

— Вибачте, сер, а ви не могли б навчити мене цьому? — запитав я. — Я подумав, що коли повернусь до Браунсвіля, зможу вдарити якогось шибздика в живіт, і той впаде, а я зможу залізити до нього в кишені.

Ось де тоді були мої думки. Мабуть, він побачив у мені щось таке, що йому сподобалося, тому що після нашого другого сеансу він сказав мені: «То ти справді хочеш цим займатися?»

Тож ми почали регулярно тренуватися. А після наших тренувань я повертався до своєї кімнати і всю ніч боксував зі своєю тінню. Я ставав усе кращим. Тоді я цього ще не знав, але під час одного з наших спарингів я вдарив Боббі джебом і зламав йому ніс, мало не збивши його з ніг. Наступного тиждня він взяв відгул, щоб мати змогу вичухатися вдома.

Після декількох місяців тренувань я зателефонував мамі і попросив Боббі поговорити з нею по телефону. «Скажи їй, скажи їй», — просив я. Я хотів, щоб він сказав їй, який із мене вийшов хороший учень. Я просто хотів, щоб вона знала, що я на щось здатен. Я подумав, що вона могла б мені повірити, якби їй це сказала біла людина. Але вона просто відповіла йому, що їй важко повірити в те, що я змінився. Вона просто вважала мене невинним.

Незабаром після цього Боббі прийшов до мене з ідеєю.

— Я хочу повести тебе до цього легендарного тренера з боксу Каса Д'Амато. Він може підняти тебе на наступний рівень.

— Про що ви, в біса, говорите? — запитав я. Тоді я не довіряв нікому, крім Боббі Стюарта. А тепер він збирався передати мене комусь іншому?

— Просто довірся цій людині, — сказав він мені.

І ось одного разу в березні 1980 року ми з Боббі поїхали на вихідні до Кетскілла, штат Нью-Йорк. Каса тренував у переобладнаному на тренажерний зал конференц-залі, розташованому над міським поліцейським відділком. Тут не було вікон і світло забезпечували кілька старомодних ламп. Я помітив на стінах плакати і вирізки з газет із фотографіями деяких місцевих хлопців, які досягли успіхів.

Кас виглядав саме так, як ви уявляєте собі крутого тренера з боксу. Він був невисокого зросту, повний, з лисою головою, і по ньому відразу було видно, що він сильний. Він навіть

розмовляв жорстко, увесь його вигляд був сама серйозність — жоден м'яз на його обличчі не видавав навіть тіні посмішки.

«Здрастуйте, я Кас», — представився він. Він говорив із сильним бронкським акцентом. Він був із молодим тренером на ім'я Тедді Атлас.

Ми з Боббі вийшли на ринг і почали спаринг. Я розпочав бій сильно, по-справжньому заганяючи Боббі. Зазвичай ми робили по три раунди, але всередині другого раунду Боббі вдарив мене кілька разів правою і в мене з носа потекла юшка. Мені було насправді не боляче, але кров була по всьому моєму обличчю.

— Досить, — сказав Атлас.

— Але, сер, будь ласка, дозвольте мені закінчити цей раунд і зробити ще один. Ми так завше робимо, — благав я.

Я хотів вразити Каса. Думаю, мені це вдалося. Коли ми зійшли з рингу, першими словами Каса до Боббі було: «Це чемпіон світу в надважкій вазі».

Відразу після цього спарингу ми вирушили обідати до Каса додому. Він жив у великому білому вікторіанському будинку на десяти акрах землі. З ганку було видно річку Гудзон. Поруч із будинком росли високі клени і розлогі кущі троянд. Я ніколи в житті не бачив такого будинку.

Ми сіли поговорити, і Кас сказав мені, що не може повірити, що мені лише тринадцять років. А потім він змалював мені, яким бачить моє майбутнє. Він спостерігав за нашим спарингом лише шість хвилин, але він сказав це з такою впевненістю, ніби то був загальновідомий факт:

«Ти виглядав чудово. Ти неперевершений боєць». Один комплімент наздоганяв інший. «Якщо ти мене послухаєш, я можу зробити з тебе наймолодшого чемпіона у важкій вазі всіх часів».

Чорт забирай, як він міг обіцяти щось таке? Я думав, що він збоченець. Там, звідки я родом, люди говорять подібні речі тоді,

коли вони хочуть скористатись з тебе. Я просто не знав, що й казати. Мені ніколи раніше не доводилось чути, щоб хтось говорив про мене добре. Я хотів залишитися поруч із цим старим, тому що мені подобалося те, які почуття він у мені будив. Пізніше я зрозумів, що це була психологія Каса. Ви даєте трохи сили слабкій людині, і вона стає залежною.

На зворотному шляху до Трайона я був дуже схвильований. Я сидів із букетом троянд Каса на колінах. Я раніше ніколи не бачив троянд наживо, хіба лише по телевізору, але мені дуже хотілось трохи собі, адже вони виглядали так вишукано. Мені хотілось взяти з собою щось хороше, тож я запитав Каса, чи можна мені трохи троянд. Наповнений запахом троянд і словами Каса, які все ще дзвеніли мені у вухах, я почував себе щасливим ніби змінився весь мій світ. Саме тієї миті я зрозумів, що з мене будуть люди.

— Я думаю, ти йому подобаєшся, — сказав Боббі. — Якщо не будеш поводитись як придурок і мудак, то все буде добре. Можна сказати, що Боббі був радий за мене.

Я повернувся до своєї кімнати і поставив троянди у воду. Кас дав мені подивитися величезну енциклопедію боксу, і я не спав ніч, доки не прочитав усю книгу. Я читав про Бенні Леонарда, Гаррі Гребба та Джека Джонсона. Я просто повівся на цьому всьому. Я хотів бути схожим на цих хлопців; вони виглядали так, ніби для них не було жодних правил. Так, вони багато працювали, але у вільний час просто байдикували, а люди приходили до них, як до богів.

Я почав ходити на тренування до Каса кожні вихідні. Я тренувався з Тедді у спортзалі, а потім залишався ночувати у Каса. У будинку Каса та його партнерки, милої української леді на ім'я Камілла Евальд, були й інші хлопці, що прагнули стати бійцями. Першого разу, коли я опинився в будинку, я вкрав гроші з гаманця Тедді. Гей, ви ж розумієте, що від цього

лайн не просто позбутися лише тому, що у вас наче все стало гаразд? Мені потрібно було дістати грошей на траву. Я чув, як Тедді говорив Касу: «Це має бути він».

— Це не він, — відповідав йому Кас.

Я був у захваті від боксу, але після того, як подивився по телевізору перший бій із Леонардом Дюраном, мені стало зрозуміло, що бокс — це те, чим я хочу займатися все своє життя. Вау, той бій просто перевернув для мене все, я був надзвичайно схвилюваний. Вони обидва боксували з такими неперевершеними стилями та міццю, завдаючи швидких ударів. Це все виглядало настільки неймовірно, що видавалося постановкою. Я був просто вражений. Мені більше ніколи не доводилося переживати такі почуття.

Коли я тільки почав ходити до Каса, він навіть не пустив мене боксувати. Щойно я закінчував своє тренування з Тедді, Кас сідав поруч зі мною, і ми розмовляли. Він говорив про мої почуття та емоції, а також про психологію боксу. Він хотів дістатися до самої моєї суті. Ми багато говорили про духовні аспекти гри. «Якщо в тобі немає духовного воїна, ти ніколи не станеш бійцем. І плювати, наскільки ти великий та сильний», — казав він мені. Ми говорили про досить абстрактні поняття, але він усе ж зумів розбутиди в мені приспані почуття. Кас знав, як говорити моєю мовою. Він виріс у жорсткому оточенні і теж був колись вуличним хлопчиськом.

Насамперед Кас заговорив про страх і про те, як його подолати. «Страх — це найбільша перешкода для навчання. Але водночас страх — твій найліпший друг. Страх подібний вогню. Якщо ти навчишся контролювати його, він стане працювати на тебе. Якщо ж ні — він знищить і тебе, і все, що навколо тебе. Він, мов сніжок на пагорбі: ти можеш підібрати його і кинути подалі, або ж зробити з ним усе, що тобі заманеться, якщо візьмешся за нього до того, як він почне котитися схилом униз. Однак, якщо

він уже почав котитися — він стане таким великим, що розчавить тебе насмерть. Тому ніколи не слід дозволяти страху безконтрольно рости і розвиватися, бо втративши контроль над ним, ти не зможеш досягнути своєї мети та врятувати своє життя.

Уяви собі оленя, що перетинає відкрите поле. Він наближається до лісу і раптом інстинкт підказує йому, що там небезпека, на нього там, можливо, чатує пума. Щойно він це зрозуміє, природа вмикає функцію виживання і наднирники продукують у кров адреналін, який примушує серце битися частіше, і це дає можливість тілу демонструвати надзвичайні сили та спритність. Там, де олень може зазвичай стрибнути на п'ятнадцять футів, адреналін дозволяє йому стрибнути на сорок або п'ятдесят футів — на відстань, достатню для того, щоб уникнути небезпеки. Людська істота нічим не інша. Коли ми стикаємось із моторошною ситуацією, що загрожує нашому здоров'ю чи життю, адреналін починає розганяти серце. Під впливом надниркових залоз людина може здійснювати надзвичайні подвиги сили.

Думаєш, ти знаєш різницю між героєм і боягузом, Майку? Що ж, і герой, і боягуз насправді відчують одне й те саме. Різниця лише в тім, що вони реагують по-різному. І герой, і боягуз переживають однакові почуття, але ти маєш привчити себе діяти як герой, щоб утриматися від вчинків, притаманних боягузу.

Твій розум тобі не друг, Майку. Сподіваюся, ти це знаєш. Тобі доведеться боротися з власним розумом, брати контроль над ним, ставити його на місце. Тобі доведеться контролювати свої емоції. Дев'яносто відсотків тієї втоми, що ти відчуваєш на ринзі, — у твоєму мозку. Це не що інше, як просто відмовка людини, що хоче все полишити й піти. У ніч перед боєм ти не зможеш заснути. Але не хвилюйся, твій супротивник

переживатиме те саме. Ви підете на зважування, і він виглядатиме сильнішим і спокійнішим за тебе, він буде здаватися холодним, мов лід, але зсередини його випалюватиме полум'ям страху. Твоя уява наділятиме його здібностями, яких у нього немає. Пам'ятай: рух знімає напругу. Тої миті, коли лунає дзвінок і ви вступаєте в контакт один із одним, ти побачиш, що твій противник нічим не кращий за інших, усі твої страхи та фантазії вмиють розвіються. Сама боротьба — це єдина реальність, яка має значення. Ти повинен навчитися брати свою волю в кулак і контролювати реальність».

Я міг слухати Каса годинами. І я так і робив. Кас навчав мене, як важливо слухати свою інтуїцію і діяти розслаблено, не даючи своїм емоціям та почуттям приймати рішення, правильність яких я розумів підсвідомо. Він сказав мені, що одного разу говорив про це з великим письменником Норманом Мейлером.

«Касе, ти навіть не усвідомлюєш того, що практикуєш Дзен», — говорив Мейлер Касу, а потім він дав йому книгу «Дзен у мистецтві стрільби з лука». Кас часто читав мені цю книгу. Він сказав мені, що якимось пережив абсолютну емоційну відстороненість у своєму першому бою. Бажаючи стати професійним бійцем, він тренувався в міському спортзалі. Він уже тиждень або два працював із боксерською грушею, коли менеджер запитав його, чи не хоче він із ким-небудь побоксувати. Він вийшов на ринг, і його серце билося, мов барабан; продзвенів дзвінок, і той хлопець накинувся на нього і кількома ударами збив його з ніг. Його ніс набряк, його око заплило, а сам він стікав кров'ю. Хлопець запитав його, чи хоче він другого раунда, і Кас відповів, що він спробує. Він вийшов на ринг, і раптом його розум відокремився від його тіла. Він наче спостерігав за собою звіддала. Удари, які обрушувалися на нього, здавалося, приходили здалеку. Він швидше усвідомлював їх, ніж відчував.

Кас сказав мені, що для того, щоб стати великим бійцем, потрібно викинути все з голови. Часом він говорив мені сісти і казав: «Переступи себе. Зосередься. Розслабляйся, аж доки не зрозумієш, що дивишся на себе збоку. Скажи мені, коли відчуєш це». Це було дуже важливо для мене. Взагалі-то я занадто емоційний. Пізніше я усвідомив, що якби не навчився позбуватись на ринзі від своїх емоцій, то нічого б не досяг. Я міг би відвісити супернику сильний удар, а потім злякатися, чому він не впав.

Кас підняв свій позатілесний досвід на крок далі. Він навчився відокремлювати свій розум від тіла і бачити майбутнє. «Все заспокоюється, а я ніби вихожу назовні і звідти спостерігаю за собою, — казав він мені. — Це ніби я й не я. Так, ніби мої розум і тіло не пов'язані й пов'язані водночас. І тоді в моїй голові формується картинка того, що буде. Я справді бачу картинку, як на екрані. Я можу взяти бійця, який лише на початку свого шляху, і я точно знаю, як він розвиватиметься. Я дивлюсь, як хлопець б'ється, і я вже знаю все, що мені потрібно, про нього: я ніби бачу всі мисленнєві процеси в його голові. Немов я і є той хлопець, ніби я в його голові».

Він навіть стверджував, що може контролювати події за допомогою свого розуму. Кас тренував Роккі Граціано, коли той був ще аматором. Одного разу Кас сидів у кутку біля Роккі, а Роккі приймав на себе удари. Після того, як його двічі відправили в нокдаун, Роккі повернувся в куток і хотів покинути бій. Але Кас виштовхнув його в наступний раунд, і перш ніж Роккі встиг піти, Кас використав свій розум, щоб управляти рукою Уїлла Роккі та завдати удару, і йому це вдалося — супротивник упав, і рефері зупинив бій. Ось таким був цей грузний мужик, який мене тренував.

Кас твердо вірив, що в твоїй свідомості ти маєш вважати себе тим, ким бажаєш стати. Тобто, якщо ти хочеш стати чемпіоном

світу в надважкій вазі, саме час починати жити життям чемпіона. Мені було лише чотирнадцять, але я щиро вірив у філософію Каса: постійно тренуватися, думати як римський гладіатор, тримати свою свідомість у стані постійної війни, але бути спокійним та розслабленими зовні. Він практикував і навчав мене закону притяжіння успіху, навіть не підозрюючи про це. Кас був також майстром із самонавіювання. У нього була книга під назвою «Самовдосконалення через свідоме самонавіювання», написана французьким фармацевтом — психологом Емілем Куе. Куе говорив своїм пацієнтам, щоб вони знову і знову повторювали собі: «Щодня я стаю в усьому все краще і краще». У Каса на одному оці була запущена катаракта, тож він повторював собі цю фразу і стверджував, що це допомагало йому вилікуватися.

Кас говорив нам змінювати ці позитивні твердження під нашу власну ситуацію. Тому він змусив мене говорити «Найкращий боєць у світі. Ніхто не може перемогти мене. Кращий боєць у світі. Ніхто не може перемогти мене» знову і знову протягом усього дня. Мені подобалося це робити, мені подобалося слухати, як я говорю про себе.

Мета всіх цих прийомів полягала в тому, щоб зміцнити впевненість бійця у собі. Упевненість була ключом до всього. Але для того, щоб оволодіти цією впевненістю, ви повинні були випробувати себе і поставити себе на кін. Це не щось таке, що приходить само собою шляхом осмосу чи просто з повітря. Упевненість, яку ви хочете здобути, досягається постійною візуалізацією у вашій голові.

Кас розповів мені все це в перші ж тижні нашого знайомства. Він представив мені досконалий план. Він розробив для мене місію. Я збирався стати наймолодшим чемпіоном світу у важкій вазі всіх часів. Тоді я цього ще не знав, але після однієї з наших

перших довгих розмов Кас довірився Камілли. «Камілла, це та людина, на яку я чекав усе своє життя».

Наблизився час мого умовно-дострокового повернення до Брукліну, коли одного разу до мене прийшов Боббі Стюарт.

— Я не хочу, щоб ти повертався до Брукліна. Я боюся, що ти зробиш якусь дурість і тебе вб'ють або знову запроторять твою дупу до в'язниці. Ти хочеш переїхати до Каса?

Мені теж не хотілося повертатися. Я бажав змін у своєму житті. До того ж мені подобалось, як ці люди говорять до мене і як вони пробуджують у мені почуття власної вартості, — вони примусили мене відчувати себе частиною суспільства! Тож я поговорив зі своєю мамою про можливість залишитися у Каса.

— Ма, я хочу поїхати до нього і тренуватися. Я хочу бути бійцем. Я можу бути кращим бійцем у світі.

Кас так поїздив мені по мізках, що все, про що він мені говорив, це яким крутим можу стати і як удосконалювати себе в усьому щодня. Усе це лайно про те, як допомогти собі самому.

Моя мама була зовсім не рада, що я їду, але вона підписала дозвільні документи. Може, вона думала, що з неї вийшла нікудишня мати.

Так що я переїхав до Каса, Камілли та інших бійців, що жили в їхньому будинку. Я дізнавався про Каса все більше і більше, завдяки нашим довгим бесідам після тренувань. Він був надзвичайно щасливим, коли я поділився з ним історіями про моє колишнє безпутне життя. Він світився, мов різдвяна ялинка. «Розкажи мені ще», — говорив він. Я був ідеальним хлопцем для його місії — без даху над головою, нікому не любий, знедолений. Я був жорстким, сильним і підступним, але водночас я був для нього чистою дошкою. Кас хотів, щоб я визнав свої недоліки. Він не змушував мене відчувати сором або приниження через моє виховання. Йому імпонував мій

надзвичайний ентузіазм. Ентузіазм — це слово, якому навчив мене Кас.

Кас розумів мене, адже так само, як і я, пройшов через важке життя. Його мати померла, коли він був малою дитиною. Він осліп на одне око під час вуличної бійки в дитинстві. Його батько помер у нього на руках, коли він був ще зовсім молодим. Поліціант убив його улюбленого брата.

Кас працював на звичайній офісній роботі з дев'ятої до п'ятої лише раз у своєму житті і то лише один рік. А потім він пішов, бо побився зі своїми колегами. Але він проводив багато часу, допомагаючи людям у своєму районі, розв'язуючи їхні проблеми майже як позаштатний соціальний працівник. Він отримував величезне задоволення, допомагаючи іншим людям. Під час передвиборчої кампанії Ла Гуардіа⁴, який балотувався в мери-реформатори Нью-Йорка, Кас допоміг викоринити політичну корупцію в своєму районі. Він досяг цього, ставши на дорозі одному з корумпованих ділків, який якось наставив на Каса дуло пістолета. Він був безстрашний. Але він був також і жорстким.

⁴ Фйорелло Ла Гуардіа — американський політик, мер Нью-Йорка протягом трьох каденцій із 1934 до 1945 рр. — *прим. перекл.*

— Я все життя захищав цього малого хлопця⁵, — сказав Кас. — Багато моїх труднощів виникли через те, що я став на захист невдахи. Дехто з людей, заради кого я йшов на небезпеку, того не заслуговували. У світі мало людей, які заслуговують на порятунок.

⁵ Вочевидь, Кас говорить про Ла Гуардіа. Відомо, що той був зростом 157 см — *прим. перекл.*

Кас був абсолютним дальтоніком. Найкращий друг його батька був чорношкірим. Коли він служив в армії, розквартированій на півдні, у нього була боксерська команда.

Коли вони подорожували, жоден готель не хотів приймати його чорних бійців, тому він спав із ними в парках.

Крім того, він був великим соціалістом. Він обожнював Че, Фіделя та Розенберга. Він розповідав мені про справу Розенберга, а я дражнив його.

— Та годі тобі, Касе. Це неправильно. Вони були винні, — казав я.

— О, так, — рикав він. — Це ти зараз так кажеш, але якщо вони повернуть рабство, у тебе не буде можливості сказати, хто був винен, а хто ні. Адже вони теж збираються його повернути, чи не так?

Найбільшим його ворогом був Рональд Рейган. Рейган з'являвся на екрані телевізора, і Кас кричав аж поки не забракне повітря в легенях: «БРЕХУН! БРЕХУН! БРЕХУН! БРЕХУН!!!». Кас був справжнім маніяком. Він постійно говорив про те, хто заслуговує на смерть. «Людина вмирає так, як живе», — говорив він мені.

Одного разу Кас сказав мені: «Коли в тебе багато грошей, ти маєш можливість допомогти всім, хто тобі дорогий. Ти можеш допомогти церквам чорношкірих». Він вважав, що чорні церкви були найкращою соціальною мережею для чорношкірих людей. Він любив преподобного Мартіна Лютера Кінга. Кас завжди любив допомагати людям, і саме на це він витрачав більшість своїх грошей.

«Гроші — вони як приходять, так і йдуть, — говорив він мені. — Гроші — то безпека, а безпека для мене — то смерть, тож я ніколи не дбав про гроші. Як на мене, то всі ті речі, що для мене насправді важливі — їх я не можу купити за гроші. Гроші мене ніколи не цікавили. Забагато багатих людей є поганцями, тому в мене погана асоціація з грошима. Правду кажучи, я не можу назвати себе марнотратцем. Я давав гроші людям, які потрапили в біду. Я не вважаю, що це марна трата грошей».

Він також не вірив у необхідність платити податки правому уряду. Він оголосив себе банкрутом, коли заборгував податковому управлінню 200 тис. доларів.

Як Кас потрапив у бокс, само собою було загадкою. Він з'явився нізвідки і оголосив сам себе тренером із боксу. Ніхто ніколи про нього не чув. Він нічого не знав ні про контракти, ні про бійців, але називав себе менеджером. Зрештою він став управляти справами і тренувати багатонадійного молодого важковаговика на ім'я Флойд Паттерсон, який, як і я, був бідним хлопцем із Брукліна. Тоді боксом завідувала група під назвою IBC (англ. *International Boxing Club*), тобто Міжнародний боксерський клуб, що належала багатим підприємцям, які загарбали собі геть усі проекти з просування чемпіонів. Але Кас довів Флойда до Чемпіонату, а потім сам відрядився до IBC. А це означало, що він пішов проти заведених правил, тому що Френкі Карбо, гангстер із сім'ї Луккезе, був у змові з IBC. Кас допоміг зламати хребет IBC, а Карбо опинився у в'язниці за змову, вимагання та неліцензійне управління.

Проте серце Каса було розбите, коли Рой Кон, адвокат правого спрямування, забрав у нього Паттерсона, спокусивши новонаверненого католицького боксера зустрітися з Нью-Йоркським кардиналом Спеллманом. Відтоді ноги Касової в католицькій церкві не було. Після цього він ставав усе параноїдальнішим. Він стверджував, що хтось намагався штовхнути його під вагон метро. Він перестав ходити по барах, бо боявся, що хтось отруїть його напій. Він навіть наглухо зашив кишені своїх пальто, щоб ніхто не міг підсипати в них наркотики й підставити його. Нарешті він переїхав на північ штату до Кетскілла.

Він був параноїком навіть у власному будинку. Нікому не дозволялося заходити до його кімнати, і він вставляв у двері сірники, щоб побачити, чи не порушив хто бува його заборону

за його відсутності. Якщо він бачив мене десь поблизу своєї кімнати, то питав: «Що ти тут робиш?». «Я живу тут, Касе. Живу я тут...» — відповідав я.

Одного разу ми з Томом Патті і Френкі, двома іншими боксерами, які жили в цьому будинку, вийшли на вулицю. Кас нікому не довіряв ключі, адже ми могли їх загубити, і тоді будь-який незнайомець міг би потрапити до будинку. Коли ми повернулися додому і постукали в двері, ніхто не відповів. Я заглянув у вікно і побачив, що Кас заснув у своєму улюбленому м'якому кріслі під бурмотіння телевізора — він був наполовину глухим. Том прикинув, що стукати треба було тоді, коли шоу переключалось на рекламу і на кілька секунд наступала тиша. Тож, дочекавшись цього моменту, ми кинулись до вікна і почали стукати, волаючи щодуху: «Касе! Касе!». За одну долю секунди Кас перевернувся на 180 градусів, упав із крісла й підхопився, зігнувшись у попереку й виставивши ліву руку щитом, готовий вирубати правою непроханого гостя. Ми всі покотились по підлозі від реготу.

Іншим разом один зі спаринг-партнерів, який зупинився у нас на ніч, вислизнув уночі з дому, щоб піти до міста. Том і я прокинулися рано вранці і збиралися спуститися вниз на сніданок. Ми зазирнули у вітальню і побачили, як Кас, лежачи на підлозі, повзе по-пластунськи з гвинтівкою в руці. Той пацан саме прийшов додому і стукав у вікно, а Кас, напевно, подумав, що це якийсь мудака з ІВС прийшов за ним. Ми з Томом переступили через нього і пішли на кухню за пластівцями.

Я міг продовжувати й розповідати схожі історії про Каса безкінечно. Він був надзвичайно унікальним та колоритним котаном. Але найкращий опис Каса, який я коли-небудь бачив, я зустрів у інтерв'ю великого письменника Гая Талезе, яке він дав Полю Цукерману — молодика, який збирав матеріал для книги про Каса.

«Він був римським воїном, який запізнився на дві тисячі років. Воїни люблять війну, вона їм потрібна — це та атмосфера, в якій вони відчують себе як вдома. У мирний час вони відчують тривогу та неспокій, вважають себе марними людьми. Вони обожають гармидер навколо. Кас, як і Паттон (ймовірно мається на увазі Джордж Сміт Паттон — американський генерал, командувач армією США під час Другої світової війни — *прим. переклад.*) відчував себе живим, лише коли навколо панував гармидер та інтриги, а повітря було сповнено передчуттям прийдешньої битви. Він тоді почувався найбільш в ладу з собою, його нервові клітини, його розумові здібності були найбільш жвавими, і він почувався найбільш наповненим, коли перебував у збудженому стані. І якщо навколо не було небезпек та інтриг, він мав сам створити собі їх. Якщо життя стиха булькотіло, йому необхідно було підкрутити вогонь під ним, щоб знову відчути себе живим. Це давало йому кайф. Він був активістом, йому потрібно було метушитися».

Кас був генералом, а я — його солдатом. І ми були готові до війни.

Я БУВ НІКОМУ НЕ ПОТРІБНИМ НІГЕРОМ ПІД ТОРАЗИНОМ, ЯКОМУ ДІАГНОСТУВАЛИ розумову відсталість, а цей старий білий мужик простягнув мені руку допомоги й вдихнув життя в моє его. Кас одного разу запитав мене: «Майку, уяви собі, що ти сидиш з психоаналітиком і він питає тебе, чи ти чуєш голоси? Ти збираєшся сказати “Ні”, але ж це голоси говорять тобі, щоб ти сказав “Ні”, Чи не так?» Кас був надзвичайно глибокою людиною. Ніхто і ніколи не змушував мене усвідомлювати, що я чорна людина. Він був таким само холодним та рішучим, даючи мені це усвідомлення, яким був би жорсткий чорний. «Вони думають, що вони краще тебе, Майку», — говорив він. Коли він бачив когось на фіаті чи ролс-ройсі, то дивився на мене і говорив: «У тебе теж такий буде. Розбагатіти — то не найважча

в світі річ. Ти настільки вище за цих людей. Вони ніколи не зможуть зробити те, на що здатен ти. Це всередині тебе. Думаєш, я б тобі говорив такі слова, якби в тобі не було цього? Якби це було так, я міг би зробити з тебе кращого бійця, але ніколи б мені не вдалося зробити з тебе чемпіона».

Ось так. Я завше вважав себе покидьком. Моя матір казала мені, що я — лайно. Ніхто ніколи не говорив про мене нічого доброго. І ось цей мужик каже: «Б'юся об заклад, що якщо ти спробуєш, то зможеш виграти Оскар. З тебе вийшов такий само гарний актор, як і боксер. Чи може ти хочеш стати пілотом? Я впевнений, що ти будеш найліпшим автогонцем у світі; ти розумніший і крутіший за цих хлопців. Ти можеш підкорити будь-яку справу. І не кажи ніколи «я не можу», ти не можеш сказати «не можу».

Коли я впадав у зневіру, що бувало доволі часто, Кас годував мій мозок думками про чужоземний світ із великими скарбами. Усе, що він говорив, було мені чуже, але мені подобалося слухати його.

«Усе, що тобі потрібно робити, це слухати мене, — казав він. — Тебе знатимуть люди королівського походження. Чуєш, що я тобі кажу, хлопче? Цілий світ дізнається, хто ти. Твоє ім'я стане видатним. Люди будуть поважати твою матір, твою сім'ю та твоїх дітей. Ти входитимеш до кімнати, а люди вставатимуть, аплодуючи тобі».

Кас не дозволить мені зазнати невдачі. Коли я відчував, що готовий усе покинути і втрачав будь-яке бажання, він просто продовжував мене надихати. Кас завжди говорив: «Моя робота в тому, щоб відшкрібати все те, що перешкоджає твоєму зростанню та становленню твого потенціалу». Він зішкрібав з мене весь тей бруд, і це було дуже болісно. Я верещав: «Залиш мене! Ааааа!». Він мучив мій розум. Він спостерігав, як я борюся із кимось зі старших хлопців, і коли я втомлювався і та втома,

через яку я не відбивав його атаки, була лишень у моїй голові, супротивник просто мучив мене — Кас говорив зі мною про це і мої страхи покидали мене. Він був перфекціоністом. Я бив боксерську грушу відповідно до тих комбінацій, а Кас стояв там і дивився.

«Добренько. Добренько. Але геть не файненько», — говорив він зі своїм сильним бронкським акцентом.

Кас хотів зробити з мене найзапеклішого бійця, якого тільки бачив світ, такого, щоб лякав би людей до усрачки ще до того, як вийде на ринг. Він навчав мене бути безкінечно лютим, як на рингу, так і поза ним. У той час мені це було необхідно. Я був настільки невпевненим у собі та заляканим. Моя психіка була травмована з тих часів, коли люди насміхались з мене, як я був малим. Я просто ненавидів приниження від того, що наді мною знущалися. Це почуття залишається з тобою на все життя. Це просто таке погане, безнадійне почуття. Саме з цих причин я демонстрував світу, який я підступний та лютий покидьок. Але Кас дав мені впевненість у собі, щоб мені більше ніколи не довелося турбуватися про те, що мене будуть цькувати. Я знав, що більше ніхто ніколи не зчепиться зі мною.

Кас був не просто тренером із боксу. Він прищепив мені так багато цінностей. Він був схожий на якогось гуру, завжди говорив такі речі, які змушували мене задуматися.

«Не має значення, що тобі говорять, не має значення, які виправдання чи пояснення вони дають. Те, що людина робить, врешті-решт, — ось те, що було в неї на думці».

Або: «Я не творець. Те, що я роблю — це відкриваю і виявляю. Моя робота — взяти іскру і роздути її. Живити вогонь, доки він не перетвориться на ревучу ватру».

Він міг поділитися мудрістю в самих буденних ситуаціях. Камілла вважала дуже важливим, щоб хлопці брали участь у хатніх справах. Я ж ненавидів займатися хатньою роботою,

настільки зосередженим я був на боксі. Одного разу Кас підійшов до мене:

— Знаєш, Камілла дуже хоче, щоб ти брав участь у хатніх справах. Я б на то не зважав, але ти маєш цим займатися, бо газдування зробить із тебе найкращого боксера.

— І як прибирання сміття зробить із мене найкращого боксера? — скривився я.

— Бо робити те, що ти ненавидиш робити, так само палко, як робиш свою улюблену справу — це хороша підготовка для того, хто прагне до величі.

Відтоді Каміллі більше ніколи не доводилося нагадувати мені про те, що я повинен робити свою роботу по дому. Одного разу Кас покликав мене до кімнати, де він сидів:

— Ти боїшся білих людей? — запитав він ні сіло ні впало. — Ти один із тих хлопців? Боїшся всі ці вуса і бороди? Мені доводилось бувати серед чорних бійців, які боялись вдарити білу людину. Тобі ліпше не бути одним із них.

Це смішно, але у мене перед носом був Кас, який говорив не боятися, але мене лякав той тон, яким він сказав мені не боятися.

Кас завжди був гранично серйозний і ніколи не посміхався. Він поводився зі мною не як із підлітком. Він завше поводився так, наче у нас була місія, яку ми мали пройти. Тренуючись день у день, ми думали лише про одне. Він дав мені мету. Ніколи в житті у мене не було такого почуття, за виключенням хіба тих днів, коли я планував крадіжку.

Час від часу траплялися речі, які робили нашу мету більш реальною. Одного разу до Кетскілла приїхав тренуватися Вілфред Бенітес. Я був у захваті. Я просто фанатів від нього. Я бачив, як він б'ється по телевізору, і просто шаленів, спостерігаючи за його поєдинками. Це виглядало так, ніби він рухається за радаром; він бив людей із заплющеними очима.

Воістину майстер. І він приніс із собою свій чемпіонський пояс. Зі мною був Том Патті, один з інших боксерів Каса. Бенітес витягнув маленький футляр, усередині якого був пояс, і дозволив мені доторкнутися до нього. Це було однаково, що дивитися на Святий Грааль.

«Гей, Томмі, ти тільки подивися, це ж чемпіонський пояс! — сказав я. — Я маю вибороти собі такий. Я буду старанно тренуватися. Якщо я його здобуду, то носитиму всюди і ніколи не зніматиму його».

Я був надзвичайно щасливий бачити Бенітеса. Він надихнув мене, спонукав стати стараннішим та відданішим нашій справі.

Дякуючи Касу, мені також вдалося поговорити з Алі. У жовтні 1980 року ми всі поїхали в Олбані на закриту трансляцію подивитися, як Алі намагатиметься відвоювати свій титул у Ларрі Холмса. Ларрі вибив із нього все лайно. Кас був злий, як чортяка. Я ніколи раніше не бачив його таким лютим. Одразу після бійки він зберігав непроникне обличчя, адже мав роздавати інтерв'ю та потискати людям руки, але щойно ми сіли в машину, уся ця негативна енергія, що була в ньому, просто заповнила салон. За всі сорок п'ять хвилин, що ми їхали додому, ми не зронили ні слова.

Наступного ранку помічник Алі Джин Кілрой з'єднав Алі з Касом.

— Як ти міг дозволити цьому ледарю побити тебе? Він ніщо, Мухаммеде, він ніщо! ... Ні, він — ніщо. ... Не кажи мені цього, він — ніщо. Як ти міг дозволити цьому ледарю отак тебе лупцювати?

Я слухав розмову Каса, і щоразу, коли він вимовляв слово «ніщо», воно пронизувало мене наскрізь. Я розплакався. То був поганий день у моєму житті.

А потім Кас потріпав мене по голові.

— Я тут із малим чорним хлопцем. Він лише хлопчик, але скоро стане чемпіоном світу у важкій вазі. Його звать Майк Тайсон. Поговори з ним для мене, коли твоя ласка, Мухаммед. Скажи йому, щоб слухався мене.

Кас простягнув мені телефон.

— Мені так жаль того, що сталося з Вами, — сказав я. Я був маленьким придурком.

— Я погано почувався, — сказав мені Алі. — Я випив ліки, і вони зробили мене слабким, через що Холмс і побив мене. Я одужаю, повернуся і поб'ю Холмса.

— Не хвилюйся, чемпіоне, — відповів я. — Коли я виросту, то обов'язково поб'ю його за тебе.

Багато хто вважає, що моїм улюбленим боксером був Алі. Проте ні, найбільше мені подобався Роберто Дюран. Я завжди захоплювався тим, який Алі красивий і як гарно він уміє розмовляти. Сам я натомість був малого зросту, страшненьким і до того ж мав ваду мовлення. Коли мені доводилось бачити бої Дюрана, то він видавався мені просто вуличним хлопцем. Він міг сказати своїм суперникам щось на кшталт: «Соси мій чортів член, шибздик. Наступного разу ти підеш прямісінько до дідька в морг». Після того як він переміг Шугар Рей Леонарда в тому першому бою, він підійшов до того місця, де сидів Вілфред Бенітес, і сказав: «До біса тебе. У тебе яйця не вирости битися зі мною, ти просто трусло».

«Вау, він прямісінько як я!» — подумалось мені. Я хотів бути таким, як він. Він не соромився бути собою. Я рівнявся на нього, як на реальну людську істоту. Коли моя кар'єра стала йти вгору і люди почали підносити мене за те, який я дикун, я знав, що називатися звіром — то найбільша винагорода, яку я тільки можу отримати. Коли я повертався до міста, то бував у кафе Віктора, бо чув, що там тиняється Дюран. Я сидів за столиком на

самоті і розглядав фотографії Дюрана, що висіли на стіні. Я жив своїми мріями.

Я сумував, коли Дюран покинув бій під час реваншу з Леонардом. Я дивився той бій разом із Касом в Олбані і так розлютився на той момент, що аж розплакався. Проте Кас передбачив таку розв'язку. «Він не зможе зробити це вдруге», — мовив він.

ТОДІ, ЯК Я ПЕРЕЇХАВ ДО КАСА, Я ВЖЕ БУВ ГОТОВИЙ ДО його рутини. Він почав старанно тренувати мене щодня. У мене ніколи не було привілею насолоджуватися боксом для спорту або для забавки. Кас був екстремістом, але таким самим був і я. Я хотів стати Ахілесом тут і зараз. Я з тих хлопців, над якими сміються. «Не давай нігеру мотузку, він захоче стати ковбоєм». Я був дитиною, яка втратила всілякі сподівання. Але щойно я бачив проблиск надії, яку мені обіцяли, то все — вважайте у вас проблеми. Я буду на сьомому небі від щастя.

Кас мав звичку будити вранці своїх учнів, але щоразу, коли він вставав, щоб це зробити, я вже повертався з пробіжки. Кас мав звичку накривати стіл до сніданку, але я брався це робити відразу після пробіжки. Він лютував. «Хто накрив мій стіл?» — гарчав він. Він лютував, тому що я проявляв більше самовідданості, ніж він сам. А потім Кас готував мені сніданок. Він кидав на сковорідку цілу пачку бекону — двадцять смужок чи щось таке, а потім готував на цьому жирі яйця. Я не пив каву, тому він мені діставався чай. Він робив це щоранку, навіть якщо сердився на мене.

Думаю, що ми обидва усвідомлювали, що вписались у перегони з часом. Касу було сімдесят, тобто він був далеко не молодим, тож і пхав у мене всі ці знання. Він усе пхав і втовкмачував у мене це лайно. І якщо ви достатньо довго втовкмачуєте це в себе, то врешті-решт ви все це знатимете, ну, якщо ви не зовсім ідіот. Я став дуже вправним у боксі, але мої

зрілість та здатність мислити як доросла людина, не наздоганяли мої боксерські успіхи. Тут все було не як у школі, куди діти ходять, і там із них намагаються зробити хороших та продуктивних членів суспільства. Ні, я робив це, щоб стати чемпіоном світу у важкій вазі. Кас це добре розумів. «Боже, як би я хотів, щоб у мене було більше часу на тебе», — казав він. А потім він ще додавав: «Я вже шістдесят років у всій цій боксерській індустрії, і ніколи, ні-ко-ли мені не доводилося бачити когось із таким інтересом до боксу, як у тебе. Ти постійно говориш про боротьбу».

Я був екстремістом. Якщо нас засипало снігом, Кас проводив мої тренування в будинку. Ночами я у своїй кімнаті годинами боксував зі своєю тінню. Моє життя залежало від успіху. Якщо я не досягну успіху, то буду просто марним шматком лайна. До того ж я робив це також і для Каса. У нього було важке життя з безліччю розчарувань. Тож я був тут, щоб захистити гордість цього старого італійця. Та ким я, чорт забирай, вважав себе?

Коли я не тренувався, то дивився старі фільми про бої щонайменше по десять годин на день. Це було моєю винагородою на вихідні. Я дивився їх цілу ніч у своїй кімнаті наодинці. Я включав фільм на повну гучність і звук наповнював увесь старий будинок. Тоді до мене підіймався Кас.

— Якого біса ти робиш?

— Просто дивлюся фільми, — відповідав я.

— Гей, тобі час спати. Люди хочуть спати, — говорив він. А потім спускався вниз і я чув, як він бурмоче: «Ніколи не бачив таких дітей. Оце дивиться цілу ніч кіно, ставить весь будинок на вуха».

Іноді ми дивилися бійцівські фільми разом, і Кас давав мені поради про те, як би я міг побити Демпсі, Джефрі та Луїса.

Іноді я був настільки зосереджений, що просто засинав у боксерських рукавицях. Я був звірятком, яке марило тим, щоб

Майк Тайсон став великим бійцем. Я пожертвував усім заради цієї мети. Ні жінок, ні їжі. У мене був розлад харчової поведінки; я був тоді залежний від їжі. І я переживав період статевого дозрівання. У мене з'явилися прищі, мої гормони бушували, усе, чого я бажав — це наїстись морозива, але я не міг зрадити своїй меті. Я розмовляв із Касом про дівчат, і він пхикав на мене, казав, що я зможу мати всіх жінок, яких тільки забажаю. Якось я був особливо похмурым:

— Касе, у мене ніколи не буде дівчини, так?

Кас покликав когось, і той повернувся до кімнати з міні бейсбольною бітою. Її він простягнув мені.

— У тебе буде так багато дівчат, що тобі знадобиться ось це, щоб відбитися від них.

Тож я не займався нічим іншим, ніж тільки дрович і тренувався, а потім знову дрович і тренувався. Я думав, що ставши чемпіоном, зможу отримати стільки грошей і жінок, скільки мені потрібно.

У спортзалі Кас практикував деякі дуже незвичні та неортодоксальні техніки. Хтось міг сміятися з його тренерського стилю, але сміятися вони могли лише тому, що не розуміли його. Вони називали його «стиль пікабу». Той стиль був цілком орієнтований на оборону. Ви мали тримати обидві руки перед своїм обличчям, майже так само, як коли б грались із дитиною у піжмурки. Ваші руки і лікті рухаються разом із вами, тож, коли хлопець кидає удар, ви блокуєте його, робите крок уперед і наносите контрудар.

Напад за Касом починався з доброго захисту. Він вважав, що для його бійця вкрай важливо не потрапити під удар. Щоб навчитися уникати ударів, він використовував спеціальний наповнений піском полотняний мішок, який був огорнутий мотузкою. Нам потрібно було маневрувати навколо нього,

рухаючи головою так, щоб не потрапити під його удар. Я став справжнім майстром у цій справі.

Також він використовував штуку, яку на честь одного з бійців назвав Віллі, Віллі Пастрано. Це був матрац, укритий полотном і натягнутий на раму. На зовнішній стороні був намальований торс. Сам торс було розділено на зони, і кожна зона була пронумерована. Непарні числа відповідали ударам лівої руки, парні — правої. Кас ставив касету, на якій був записаний його голос, що називав різні комбінації чисел. Приміром, ти чуєш «п'ять, чотири» і негайно даєш лівий хук у корпус, а правий — у підборіддя. Ідея полягала в тім, що чим частіше ви будете повторювати ці дії у відповідь на цифри, тим інстинктивнішими і автоматичнішими вони стануть, і вам не доведеться свідомо думати про них. Через якийсь час ти вже можеш завдавати удари із заплющеними очима.

На думку Каса, бійці брали на себе удари з правої через те, що рухались по замалій амплітуді і тримали свої руки занизько. Тому він навчав мене звиватися тілом у формі букви U — тобто рухатися не лише вгору-вниз. Він змушував мене постійно рухатись: убік, уперед, убік, уперед. Кас вважав, що максимального ефекту для завдання удару можна добитися, коли два твої удари звучать як один, в унісон. Чим ближче ваші удари наближалися до того єдиного звуку, тим більшим був шанс, що результуюче зусилля призведе до нокауту.

Не зважаючи на те, що Кас робив особливий наголос на обороні, він добре розумів, що боксер, який веде саму лише оборону, буде виглядати нудно.

«Бокс — це розвага, тому для досягнення успіху борець повинен не просто перемогти, а перемогти так, щоб захопити увагу публіки. Він має завдавати удари з поганими намірами», — завжди говорив Кас. Він хотів, щоб я став агресивним контратакувальним, який змушував би

супротивників бити або бігти. Кас завжди намагався маніпулювати противником на рингу. Якщо ви продовжуватимете уникати їхніх ударів, вони розчаруються і втратять свою самовпевненість. А наступної хвили вони будуть переможені. Пропускай удар і бий у відповідь. Рухайся і бий водночас. Примушуй його рухатись, як тобі потрібно. Він думав, що короткі удари можуть бути ефективнішими за довгі. Він вважав, що сильний удав не має нічого спільного з фізичним розвитком, а лише з емоціями. Контрольованими емоціями.

Кас наймав кращих спаринг-партнерів, щоб навчати мене. Найбільше мені подобався Марвін Стінсон. Мені здається, він був колишнім олімпійцем. Він був головним спаринг-партнером Холмса, а потім Кас запросив його попрацювати зі мною. Він був чудовим наставником для мене і навчав мене рухатися й правильно бити. Коли він закінчив свій перший спаринг, то відвів мене в бік і дав мені свої рукавички для бігу, тому що вранці, коли я бігав, було дуже холодно. Він побачив, що у мене не має рукавичок.

Мої спаринги були схожі на тотальну війну. Перед нашим боєм Кас відкликав мене в бік і говорив: «Не розслабляйся, ти вийдеш на ринг і зробиш усе, що від тебе залежне. Ти зробиш усе, чого навчився, і зробиш це максимально швидко. Я хочу, щоб ти поламав ребра цим хлопцям».

Поламати ребра? Під час спарингу? Він хотів, щоб я був готовий до справжніх поєдинків із хлопцями, і він хотів, щоб я поламав ребра супротивників у реальному бою. Коли Кас знаходив для мене хороших спарингових партнерів, то частував їх як дорогих гостей, тому що знав, що вони забезпечать мене хорошим тренуванням. Він завжди платив спаринг-партнерам хороші гроші. Проте це не було гарантією того, що вони залишаться. Часто до нас приїжджав якийсь пацан, від якого очікувалося, що він буде спарингувати зі мною протягом трьох

тижнів. Але після першого ж тренування, ми повертались до будинку і бачили, що він утік. Вони так обурювались тим, що їх добряче відлупцювали, що навіть не переобтяжували себе тим, щоб зібрати свої речі. Коли таке траплялося, ми з Томом кидалися до їхньої кімнати і починали ритися в їхньому одязі, взутті й інших речах. Якщо нам щастило, ми знаходили нічку з травою або хоча б пару черевиків, які нам підходили.

Іноді Кас приводив до мене для спарингу досвідчених бійців. Коли мені було шістнадцять, він привіз до Кетскілла Френка Бруно. Бруно тоді було двадцять два роки. Ми спарингували протягом двох раундів. Перш ніж я починав спаринг із досвідченим бійцем, Кас відводив їх убік:

— Послухай, він лише хлопчисько, але не будь до нього поблажливий. Я тебе попередив, а тепер — роби все якнайкраще, — говорив він.

— Гаразд, Касе, — відповідали вони. — Я попрацюю з малим.

— Гей, ти мене чуєш? Ти не просто працюєш із ним. Викладайся на повну.

Ми боролися, щоб зробити людям боляче, а не просто перемогти. Ми годинами говорили про те, як завдати людям болю. Ось які думки Кас поступово вселяв у мене. «Ти відправиш повідомлення чемпіону, Майку, — казав мені Кас. — Він буде стежити за тобою». І ми також розіслали зухвалі повідомлення тренерам, менеджерам, промоутерам та всьому боксерському суспільству. Кас повернувся.

Я не лише переглядав старі бійцівські фільми, а й ковтав усе, що лише міг знайти з книг про великих бійців. Незабаром після того, як я переїхав до Каса, я, читаючи енциклопедію боксу, почав сміятися з чемпіона, який, отримавши свій титул, зміг утримати його тільки рік. Кас звів на мене свій холодний пронизливий погляд і сказав: «Один рік у титулі чемпіона вартий більше, ніж ціле життя безвісності».

Вивчаючи життя великих боксерів минулого, я побачив у них багато спільного з філософією, яку проповідував Кас. Усі вони були підступними шибздиками. Демпсі, Міккі Уокер, навіть Джо Луїс були підступними, хоча Луїс і був інтровертом. Я привчив себе бути злим. Коли я ходив до школи, то огризався на всіх підряд. Глибоко в душі я знав, що повинен бути таким, бо якщо я зазнаю невдачі, Кас позбудеться мене, і я помру з голоду.

Кас дав мені почитати книгу під назвою «Уас дав мені». Я не міг відірватися від неї. Я дізнався з неї, як бійці справлялися зі своїми емоціями, як вони готувалися до боїв. Ця книга дала мені надзвичайно глибоке розуміння людської психології. Що мене вразило, так це те, як старанно працювали бійці старої школи і як вони голодували. Я читав, що Джон Л. Салліван пробігав на своїх тренуваннях по п'ять миль, а потім повертався ці п'ять миль пішки і проводив двадцять раундів спарингу. Еззард Чарльз розповідав, що він пробігав за день лише тричотири милі й боксував по шість раундів. Я подумав, чорт забирай, Салліван 1880-ми роками тренувався старанніше, ніж цей хлопець 1950-ми. Отже, я став проходити по милі перед тренуваннями в залі, йшов на свій спаринг, а потім повертався додому. Я почав наслідувати хлопців старої школи, адже вони видавалися мені такими крутими. І у них були довгі кар'єри.

Я зводив Каса з розуму, постійно розпитуючи його про цих старих бійців. Я знаю, що він любив поговорити про бокс, але іноді, здається мені, я був аж занадто старанним і набридливим. Я читав усі книги Каса про бокс, тому, коли ми сідали за обідній стіл і Кас починав розповідати іншим хлопцям про історію боксу, і якесь ім'я або дата раптом вислизали з його пам'яті, так що він переривався і не міг продовжити думку, я закінчував його речення за нього.

«Цей хлопець знає все, — казав він. — Він поводитьсь так, ніби був там». Я серйозно ставився до історії боксу, адже я міг

навчитися незліченній кількості речей у старих бійців. Що я повинен зробити, щоб стати таким, як цей хлопець? Які навички та знання у нього були? Кас розповідав мені, якими лютими й несамовитими вони були поза рингом, і як вони, щойно ступивши на ринг, ставали розслабленими та спокійними. Я дуже хвилювався, слухаючи, як він говорить про цих хлопців, відчуваючи, як високо він їх цінує. Мені так хотілось, щоб і про мене колись так заговорили. Я хотів стати частиною цього світу. Я дивився бої боксерів по телевізору і помічав їх скривлені обличчя, коли вони наносили удари одне одному, дивився на їх пошрамовані тіла і... я бажав собі таке саме обличчя і таке ж тіло.

Ми говорили про всіх тих великих людей. Я закохався в Джека Джонсона. Що то за сміливий хлопець! Він був першим чорним хлопцем, що мав визнання. І мені пасувала його зверхність. Якось його зупинили за перевищення швидкості й поліціант виписав йому штраф у 10 доларів, він же натомість дав двадцятку і сказав: «Чому б вам не взяти цю двадцятку, я збираюся невдовзі їхати тим же шляхом назад».

Він був майстром маніпуляцій. На тренуваннях він перед тим, як надіти шорти, обмотував свій пеніс, щоб той виглядав більше і викликав у білих хлопців комплекс неповноцінності. Він принижував своїх супротивників під час боїв. Він був майстром наживатися. «Я дам тобі десять тисяч доларів, якщо ти розіб'єш мені губу», — говорив він. Він насміхався в обличчя своїм супротивникам під час бою, розмовляв зі своєю білою дружиною і говорив їй, як сильно він її любить, доки вибивав кишки з хлопця, з яким боровся. Він був хлопцем, з яким я б із задоволенням потусувався. Він говорив на декількох мовах і бував на вечірках із королівськими сім'ями Росії та Англії. Демпсі був першим чемпіоном на мільйон доларів. Він привніс в бокс шоу-бізнес і гламур. Я рівнявся на нього, тому що він був

дуже невпевненим у собі хлопцем, він завжди боявся, але завжди пересиливав ці почуття, щоб досягти своїх цілей.

Касу найбільше подобався Генрі Армстронг. Він постійно атакував своїх супротивників і вимотував їх. «Постійна атака, жодного розслаблення, — говорив мені Кас. — Рухати головою і дбати про гарний захист — ось що робив би Армстронг. Зломи волю противника, знищ його дух, зроби так, щоб усі його дії були марними».

Щоб усі його дії стали марними? Ось так. А потім Кас пильно дивився на мене.

«Якщо ти слухатимешся мене, то правитимеш із богами. Диви, як ти зацікавився всіма цими старими бійцями і як говориш про них постійно. До того часу, як ти станеш чемпіоном, звісно, якщо ти слухатимешся мене, люди будуть знати про цих хлопців тільки тому, що ти будеш говорити про них. Ти перевершиш їх усіх. Ти змусиш їх забути про всіх інших. Я дивився на Джека Демпсі ще коли був хлопчиськом. Я бачився з цими хлопцями, потискав їм руки. Вони тобі не рівня. Ти — велетень та колос серед людей».

Я проковтнув усе це лайно. Проте всі ці розмови про самовідданість, дисципліну і важку працю були недостатніми, щоб утримати мене від повернення до Брукліна, де я займався розбоями і грабуваннями. Я ганявся за двома зайцями одночасно. У Кетскіллі я був чемним хлопчиком, але потім я їхав до Брукліна і ставав там дияволом. Хвала Богові, мене тоді жодного разу не арештовували. Це б розбило Касу серце.

КАС ЗНАВ, ЯК ДАТИ МЕНІ ВІДЧУТИ, НІБИ МЕНІ НАЛЕЖИТЬ ВЕСЬ СВІТ. АЛЕ ВІН також знав, як змусити мене відчувати себе лайном. Іноді він говорив мені: «Ти дозволяєш своєму розуму взяти верх над собою». Це був його таємний неписаний спосіб сказати мені: «Ти слабка тряпка. У тебе недостатньо дисципліни, щоб бути одним із великих». Великі бійці здатні

були провести найкращий бій у своєму житті, навіть якщо хтось викрав би їхню дитину або вбив би їхню матір. Великі люди абсолютно незалежні від своїх емоцій. Так само можна сказати й про артистів, не лише про боксерів. Деякі з легендарних артистів, про яких я читав, могли переживати надзвичайно сильні емоції та несприятливі стани, але коли вони виходили на сцену, то грали свою роль просто неймовірно. Бувало, що вони не могли навіть ходити, але в них залишалась їхня величезна витримка та мотивація. Іноді їх просто зі сцени забирали до лікарні. Я хотів бути одним із тих бійців та артистів.

З першої ж ночі, коли я переїхав до Каса, він почав ламати мене, намагаючись зрозуміти, як далеко він може зайти, чіпляючись до мене без жодної причини. Він приходив до мене в кімнату і питав: «Що ти робив сьогодні в школі? Ну, ти ж повинен був щось робити, ти ж весь день був у школі. Чому ти навчився? Де твоя домашня робота? У тебе сьогодні є домашнє завдання?» Інші хлопці в будинку завжди говорили, що я у Каса улюбленець, але вони не знали, що він говорив мені, коли ми були самі.

Я постійно мучився зі своєю вагою. Я вважав себе жирною свинею, хоча ніхто і не здогадався б про це, дивлячись на мене. Перед тренуваннями я обмазував усі мої пори альболономб і носив по тижню чи навіть два поліетиленовий костюм, знімаючи його лише вечорами, коли приймав душ — я сподівався, що з потом втрачатиму більше ваги. Потім я лягав спати і, прокинувшись наступного ранку, одягав його знову, бігав у ньому і носив його весь день. Моя вага була ще однією річчю, через яку Кас став на мене тиснути. «Ти відрощуєш собі жирну дупу, — говорив він. — Ти втрачаєш інтерес, так? Ти більше не хочеш цим займатися, а, Майку? Занадто важко для тебе, так? Ти ж думав, що ми тут в ігри граємо, так? Думав, що тут тобі Браунсвіл, можна бігати і грати в ігри? Так?» Уявіть собі

вислуховувати таке. Щойно я збирався насолодитися морозивом, яке дозволяв собі лише вихідними, з'явився Кас і говорив мені це. «Мало людей здатні на таке, ось чому це так особливо. Господи, я думав, що ти зможеш».

6 Марка крему — *прим. перекл.*

Іноді Кас виговорював мені, а я поняття не мав, за що. Він вдирався до мене і шматував моє его. «Ти ніколи не зможеш досягнути тієї вершини, до якої ми прагнемо, через твою інфантильну поведінку». Іноді я просто кричав: «Я ненавиджу всіх тут! Ааааааааа!!!» Кас розривав мене на шматки.

Я радів його позитивним коментарям і говорив щось на кшталт: «Я зроблю все від мене залежне, щоб перемогти. Я б віддав своє життя, щоб стати чемпіоном, Касе». І замість того, щоб сказати: «У тебе все вийде, Майку», він просто плював мені в обличчя: «Будь обережний із тим, чого просиш, бо можеш це потім отримати».

Він навіть критикував мій одяг. На свята вони, бувало, запрошували гостей, сестру Каміллі чи ще когось. Я надягав красиві штани, сорочку і жилетку, а також краватку, яку мені допомагала зав'язати Камілла. Я сидів розслаблено за столом, і всі жінки казали мені: «Ох, Майку, ти так добре виглядаєш». Але тут до кімнати входив Кас:

— Ти для чого так вирядився? Ці штани такі вузькі, що видно твою дупу і яйця. Що з тобою таке?

Камілла бралась захищати мене, але Каса нічого не брало.

— Не треба мені нічого говорити, що ти думаєш із цього приводу. Не треба, люба Камілло. Добре? Нічого гарного в його одязі немає.

Кас ніколи не називав мене поганими словами типу «сучий син». Він просто називав мене «томатною бляшанкою і ледарем». Це був боксерський еквівалент того, щоб назвати мене брудним, паскудним нікчемним нігером. Це змушувало

мене плакати, як дитину. Він знав, що говорячи це мені, ламає мій дух.

Я отримував так багато суперечливих відгуків, що вже не міг зрозуміти, що він насправді думає про мене як про боксера. Одного разу ми з Томом Патті виходили зі спортзалу, а Кас на секунду затримався. Тож я стрибнув до авто й заліз під задне сидіння.

— Скажи Касу, що я повернувся додому пішки. Я хочу, щоб ти запитав у нього, що він насправді про мене думає, коли він сяде в машину.

Том погодився. Кас сів в машину.

— Де, чорт забирай, Майк? — запитав він.

— Думаю, він залишився у місті, — відповів Том.

— Що ж, тоді їдьмо. Він зможе сам повернутися додому пізніше.

Отже, ми рушили в дорогу, і я лежав під заднім сидінням і перешіптувався з Томом. Кас був наполовину глухий і нічого не чув.

— Йой, Томе. Запитай у Каса, як він вважає, чи вмію я сильно бити, — попросив я.

— Гей, Касе, ти думаєш, Майк сильно б'є? — запитав Том.

— Чи сильно він б'є? Дозволь мені тобі щось сказати: цей хлопець б'є так сильно, що міг би розбити цегляний мур. Він б'є не лише сильно, але й ефективно. Він може нокаутувати бійця будь-якою рукою, — віповів Кас.

— Запитай Каса, що він думає щодо мого майбутнього, чи вийде з мене щось добре, — прошепотів я.

Том повторив моє запитання.

— Томмі, якщо Майк буде тримати голову просто і зосередиться на поставленій меті, він стане одним із кращих бійців, а то й взагалі найкращим бійцем в історії боксу.

Я був дуже схвильований, почувши це. Тоді ми вже під'їхали до будинку. Коли вони виходили з машини, Кас побачив, що я лежу на задньому сидінні.

— Ти ж знав, що він там, так? — обернувся він до Тома. Том виглядав як сама невинність.

— Нема чого городити мені цю дурню. Ти знав, що він там. Ви, хлопці, корчите з себе розумників, але дозвольте мені сказати вам дещо.

Кас не вважав наш жарт смішним, але ми залишились при своїй думці.

Найсмішніше це те, що він не міг контролювати свої емоції. Кас був просто черствою людиною, яка хотіла помсти. Рой Кон, кардинал Спеллман — ці хлопці переслідували його уві сні. Дж. Едгар Гувер? «О, як би мені хотілося всадити йому кулю в лоб, ось чого він заслуговує». Він постійно говорив про якісь убивства, але частина з тих людей, кого б він волів убити, були вже мертвими. Проте він їх ненавидів. Одного разу я сказав щось схвальне про Ларрі Холмса, і Кас розлютився.

«Що ти сказав? Та він — ніщо! Ти маєш знищити цю людину. Знищити цю людину і усунути його від участі в чемпіонаті — то наша мета. Він для тебе — ніщо».

Іноді Кас просто гарчав на людей, що виступали по телевізору, як дикий звір. Ви ніколи не подумали б, що він такий навіжений старий, але саме так воно було. Якщо ти не був його рабом, то він ненавидів тебе до глибини душі. Він завжди був у стані конфронтації. Більшу частину дня він ходив навколо та бурмотів: «Ох, уже цей сучий син. Ох, я не можу повірити, що цей хлопець з... Ну, ви знаєте його ім'я, з такого-то і звідти. Ну і сучий син».

Бідолашна Камілла говорила: «Касе, Касе, заспокойся, заспокойся, Касе. У тебе буде високий тиск».

Кас керував цим будинком залізним кулаком, але найсмішніше було те, що насправді це був будинок Камілли. У Каса не було ніяких грошей. Він ніколи не переймався грошима і більшу частину того, що заробляв, просто роздавав. Камілла хотіла продати будинок через дорожнечу щодо його утримання, але Кас умовив її залишити його. Він сказав їй, що у нього буде достатньо хороших бійців, і все налагодиться. І коли він уже втрачав надію, з'явився я.

Не думаю, що Кас думав виховати ще одного чемпіона навіть і за тисячу років, та втім, він не втрачав на це надію. Більшість хлопців, що приходили туди, були вже готовими бійцями, вони просто хотіли віддалитися від дівчат та інших принад міста. Крім того, тоді нікому не подобався боксерський стиль Каса. Вони вважали його застарілим. А потім там з'явився я, який не знав нічогосінько — просто сира глина. Кас був щасливий. Я не міг зрозуміти, чому цей білий чоловік так радіє мені. Він дивився на мене і просто істерично сміявся. Він телефонував людям і говорив: «Блискавка ударила двічі в одне місце. У мене є ще один чемпіон у важкій вазі». Я ніколи в житті не брав участі навіть в аматорському бою. Я поняття не маю як, але якимось чином він побачив це в мені.

ЯНІКОЛИ НЕ ЗАБУДУ СВІЙ ПЕРШИЙ АМАТОРСЬКИЙ БІЙ. ЦЕ БУЛО У МАЛЕНЬКОМУ СПОРТИВНОМУ ЗАЛІ в Бронксі, який належав колишньому боксеру Каса, Нельсону Куевасу. Той спортзал був справжнім пеклом. Він був на другому поверсі будівлі, яка була просто поруч із надземною лінією метро. Рельси проходили так близько, що можна було висунути руку з вікна і майже доторкнутися до поїзда. Такі боксерські турніри називали «смокерами», тому що повітря там було настільки густим від сигаретного диму, що ви ледве могли бачити суперника, який стояв навпроти. Смокери були несанкціонованими боями, що, насправду, означало повну їх незаконність. На вулиці не вартували ні парамедики, ні машини швидкої. Якщо натовпу не подобався ваш виступ, вони не свистіли, а просто били один одного, щоб показати вам, як це робиться. Публіка, яка там збиралася, одягалася з голочки — усі вони були гангстерами та наркоторговцями. І всі робили ставки на бійців. Пам'ятаю, я запитав одного хлопця: «Ти купиш мені ковбаску в тісті, якщо я виграю?» Люди, які роблять ставки і виграють завдяки тобі гроші, купують тобі, як звичайно, якусь їжу.

Безпосередньо перед боєм я був так наляканий, що мало не втік. Я думав про всю ту підготовку, яку я пройшов разом із Касом. Навіть після всіх цих спарингів я все ще дуже боявся боротися з кимось на рингу. А що, як я зазнаю невдачі і програю? Я пройшов через мільйон різних бійок на вулицях Брукліна, але тут все було зовсім по-іншому. Ти нічого не знаєш про хлопця, з яким тобі треба битися; у тебе з ним не було жодних тьорок. Я був там із моїм тренером Тедді Атласом,

і сказав йому, що збираюся на секунду спуститися до магазину. Я спустився вниз і сів на тротуар біля сходів, що вели до метро. На якусь мить я подумав, що міг би просто вскочити зараз у той чортів поїзд і повернутися до Браунсвіля. Але потім у моїй голові почали виринати всі поради Каса, і мені стало спокійніше, мої гордість та его почали підводитися, і я пішов назад до залу. Я був готовий.

Я бився з цим здоровенним пуерториканцем із його величезним афро. Йому було вісімнадцять, на чотири роки більше, ніж мені. Ми жорстко билися протягом двох раундів, але потім, у третьому раунді, я вибив його так, що він повалився на нижню мотузку рингу, а потім я продовжив із наступним ударом, який достеменно вибив його капю так, що та відлетіла на шостий глядацький ряд. Він упав без свідомості.

Я був в екстазі. Це була любов із першого бою. Я не знав, як реагувати на мою перемогу. Тому я наступив на нього. Я підняв руки вгору і наступив на розпростертого шибздика.

«Забирайся до біса від нього! Якого хрину ти наступаєш на цього хлопця?» — прокричав мені рефері. Кас сидів у Кетскіллі і чекав звіту біля телефону. Тедді зателефонував йому і розповів, що сталося, і Кас був так схвильований, що змусив свого друга Дона, який їздив разом із нами, розповісти йому все ще раз наступного ранку.

Тепер я приїздив у смокери щотижня. Ти заходиш до роздягальні, а там ціла купа дітлахів, які дивляться один на одного. Далі тобі треба сказати їм свою вагу і скільки боїв ти провів. Зазвичай я говорив їм, що мені більше ніж чотирнадцять. Навколо було не так вже й багато чотирнадцятирічних хлопців, які б важили двісті фунтів. Тож я завжди бився з хлопцями старшими. Ці смокери важили надзвичайно багато для мене, надто більше, ніж для інших дітей. Я пам'ятав, що народився в пеклі й щоразу, коли

я вигравав бій, я ставав на крок далі від нього. Інші бійці не були такими злими, як я. Якби не ці смокери, то я, напевно, здох би десь у каналізації.

Тедді навіть якось ув'язався у бійку на одному з турнірів. Того вечера ми були у спортзалі Нельсона і якийсь хлопець штовхнув Тедді, і Тедді вдарив того хлопця з кулака, і ось тоді в сутичку втрутився Нельсон. Він схопив один із трофеїв, що там були — з твердого мармуру, прикрашений олов'яними орнаментами, і почав бити ним хлопця по голові. Якби приїхали копи, вони б звинуватили його в замаху на вбивство. Тедді завжди вплутувався в бійки. Я не знаю, чи захищав він мене чи інші хлопці ревнували, через те, що у нього був кращий боець, але йому ніколи не вистачало розуму, щоб відступити від них. Ми їздили в Огайо, і там Тедді умудрився побитися з іншими тренерами.

Ми почали їздити по смокерах усього Північного сходу. Перш ніж ми сідали в машину, до нас підходив Кас.

— Цей бій будуть дивитися кілька моїх друзів. А я чекатиму на телефонний дзвінок. Сподіваюсь, що коли вони мені подзвонять, вони хвалитимуть тебе і маритимуть тобою, — казав він. Я ніколи цього не забуду. «Говорити й марити». Це запалювало мене, і я переповнювався нетерпінням на всю нашу шестигодинну поїздку. Я ні на хвилину не міг заспокоїтися. Я не міг дочекатися, коли вийду на ринг і почну бити цих шибздиків. Один хлопець прийшов на бій зі своєю дружиною і маленькою дитиною, а я вирубив його.

Кас прийшов на мій п'ятий бій до смокеру у Скрентоні. Я бився з хлопцем на ім'я Біллі О'рурк у Скрентонському католицькому молодіжному центрі. Біллі було сімнадцять, і я сказав, що мені теж сімнадцять, тому що це була проаматорська ліга. Перед боєм Кас підійшов до О'рурка.

— Мій боець просто вбивця, — сказав Кас. — Я не хочу, щоб ти постраждав.

Це був мій найважчий бій. У першому раунді я продовжував валити цього хлопця, але той навіжений білий псих продовжував підійматися. І він не просто вставав, від підхоплювався розгойдуючись. Чим більше я збивав його з ніг, тим більше він вставав і гамселив мене. Я надер йому дупу в першому раунді, але в другому була просто війна. Ми билися вже три раунди, і Тедді не хотів ризикувати, приймаючи невірне рішення.

«Послухай, ти любиш поговорити про те, яким класним ти хотів би стати, про те, як-то бути великим, і про всіх цих божевільних бійців. Зараз слухна нагода. Давай назад на ринг, продовжуй його лупцювати й рухати головою».

Я встав із табурета, вийшов і двічі збив із ніг О'рурка в третьому раунді. Він був увесь у крові. Наприкінці сутички він притиснув мене до мотузок. Але... бум–бум–бум... Я підвівся, а він пішов у нокдаун. Натовп божеволів. Це була битва вечора.

Кас був задоволений моїм виступом, але сказав: «Ще один раунд, і він би тебе вимотав».

У травні та червні 1981 року я вирушив на свій перший чемпіонат — юнацьку Олімпіаду. На той момент у мене за плечима було близько десяти боїв. Спочатку ти маєш виграти місцевий турнір, потім — регіональний, а потім змагаєшся в Колорадо за національний титул.

Я виграв усі регіональні змагання, і ми з Тедді полетіли в Колорадо, а Кас сів на поїзд, тому що боявся літати. Зайшовши до роздягальні, я згадав, як поводитися мої улюблені герої. Інші діти підходили до мене і простягали руку для рукостискання, а я тільки посміхався і повертався до них спиною. Я грав свою роль. До мене говорили, а я просто зиркав на нього. Кас багато часу приділив розповідям про те, як маніпулювати опонентом,

спричиняючи у нього в душі хаос і плутанину, а самому залишатися спокійним. Я викликав такий хаос, що кілька бійців програли мені, просто поглянувши на мене, тож їм не довелося битися зі мною пізніше. Я виграв усі свої бої нокаутом у першому раунді. Я виграв золото, нокаутувавши Джо Кортеса за вісім секунд — рекорд, який, як на мене, ніхто не побив і донині. Я йшов своїм шляхом.

Я став місцевим героєм після того, як виграв ту золоту медаль. Касу подобалася увага, яку я отримував. Він любив світло софітів. А я не перестав думати, яке це все шалене. Мені ледве виповнилося п'ятнадцять років, і половина моїх друзів у Браунсвілі були мертві, пропали без вісти або вбиті. У Кетскіллі у мене було не так вже й багато друзів. Школа мене не цікавила. Ми з Касом уже визначились, чого хочемо добитися, тож школа лише відволікала нас від цієї мети. Мені було плювати на те, чого вони мене вчили, але у мене було сильне бажання вчитися. Тому Кас заохочував мене, і я читав деякі книги з його бібліотеки. Я читав книги Оскара Уайльда, Чарльза Дарвіна, Макіавеллі, Толстого, Дюма й Адама Сміта. Я прочитав книгу про Олександра Македонського. Я любив історію. Читаючи історію, я дізнався про природу людини. Я пізнав серця людей.

У школі в мене не було серйозних проблем, хіба що я одного разу вдарив пару учнів і був відсторонений за це від занять. Просто мені там було незатишно. Деякі студенти могли сміятися з мене, але ніхто мене не задирав. Кас сказав директору моєї середньої школи містеру Бордіку, що я особливий і що «йому потрібно потурати». Містер Бордік був хорошою людиною, і щоразу, коли виникала проблема, Кас ішов до школи, робив пальцями оцей свій італійський жест, і я повертався в школу. Щовечора я повертався о п'ятій годині додому і йшов на дві години до спортзалу. Вечорами я читав книги про бокс, дивився

фільми або розмовляв із Касом. У вихідні я вставляв о п'ятій, пробігав кілька миль, їв, дрімав, і опівдні повертався до спортзалу. Протягом тижня я бігав у школу і назад.

До того всього я пробігав ще безліч додаткових миль завдяки навіженому контролеру Касу. Наприклад, я пішов на шкільні танці, які мали завершитися о десятій вечора. Касу я сказав, що буду вдома об одинадцятій. Після танців усі залишилися ще трохи потусуватися, тож я зателефонував Касу і сказав, що буду вдома трохи запізно, бо саме чекаю на таксі.

— Ні, зараз же біжи додому. Біжи. Я не можу чекати на тебе, — гаркнув він.

Кас не любив роздавати ключі, бо боявся, що ми їх загубимо. На мені був костюм-двійка і гарні туфлі, але Кас хотів, щоб я біг додому цієї самої миті.

— Пацани, мені треба йти, — сказав я своїм друзям. Усі знали, котра зараз година. Раз Кас сказав, отже, треба йти. Тож я пішов на фіг звідти.

Одного дня я гуляв із друзями, ми пили та тусувалися; і ось вони мали намір висадити мене біля мого будинку, як я побачив через вікно Каса, який спав у своєму кріслі, чекаючи, коли я прийду додому.

— Розвертай. Вези мене до себе. Я не хочу зв'язуватися із Касом, — сказав я.

Щоразу, коли я повертався додому запізно, він видзьобував мені нову дірку в дупі. Я намагався тихенько прокрастися сходами, але вони були старими та скрипіли, і я ловив себе на думці, що знову проколовся. Я повертався додому з кіно, отримавши попередньо дозвіл Каса піти туди, і Кас уже чекав на мене в дверях, щоб учинити допит. «Чим ти займався? З ким тусувався? А хто вони такі? Звідки вони родом? А ну, назви мені прізвища? Ти ж знаєш, що завтра у тебе тренування з боксу?»

Кас навіть спробував мене одружити в дев'ятому класі. Я почав зустрічатися з місцевою дівчиною на ім'я Енджі. Касу вона подобалась. Ви б могли подумати, що він буде проти зустрічей, мовляв, це відволікатиме мене від тренувань. Проте Кас подумав, що це буде хороша okazія для мене, щоб утихомиритися і осісти з нею. Я став би спокійнішим, і це допомогло б мені зосередитися на боксі. Але у нас з Енжі не було нічого серйозного. Я хотів жити яскравим життям моїх героїв-боксерів, таких, як Міккі Уокер і Гаррі Грес. Вони пили, у них було багато жінок, і вони жили справжнім життям. Проте Каміла виступала проти ідеї Каса.

— Навіть не думай слухати Каса щодо одруження з ким би то не було, — казала вона мені. — Позустрічайся з дівчатами скільки забажаєш, а потім вибери з них найкращу.

Одного разу я побився в школі, і Касу довелося йти залагоджувати ситуацію. Повернувшись додому, він викликав мене на розмову:

— Тобі доведеться покинути мій дім, якщо ти і далі будеш так себе вести.

Я просто не витримав і розплакався.

— Будь ласка, не виганяй мене! — схлипував я. — Я хочу залишитися.

Мені справді було дуже дороге те відчуття сімейного тепла, яке давав мені Кас. І я був у нього шалено закоханий. Він був першою білою людиною, яка не лише не засуджувала мене, але яка була готова скрутити голову будь-кому, хто ображав мене. Ніхто інший не був здатен достукатись до моєї душі, як це робив Кас. Він досягнув кори мого головного мозку. Щоразу після розмови з ним, мені доводилося йти й спалювати ту енергію, якою він мене заряджав, боксуючи з тінню або качаючи прес. Я йшов на пробіжку і починав плакати, так сильно мені хотілося

зробити його щасливим і довести, що всі ті хороші слова, які він говорив мені, не пішли на марне.

Я думаю, що Кас почувався незручно через те, що погрожував вигнати мене і довів до сліз в той день, тому що він обійняв мене після того. Це був перший фізичний прояв любові, який я коли-небудь бачив від Каса. Взагалі перший. Але той момент, коли я розплакався, був сигналом для нього, що я належу йому назавжди. Відтоді я став його рабом. Якби він наказав мені вбити когось, я б його вбив. Я серйозно. Усі думали, що я живу з цим старим милим італійцем, але я був із воїном. І я насолоджувався кожною хвилиною цього життя. Я був щасливий бути солдатом Каса; це давало мені мету в житті. Мені подобалося бути тим, кому призначено пройти місію.

Я почав тренуватися ще старанніше, якщо це було взагалі можливо. Коли я повертався додому з тренажерного залу, мені доводилося повзти вгору сходами. Я підіймався нагору, до ванної кімнати на третьому поверсі, Кас набирав у порцелянову ванну дуже гарячої води і насипав туди трохи англійської солі. «Сиди тут якомога довше,» — казав він.

Тож я сидів у палючій ванні, але наступного ранку моє тіло почувалось значно краще і я міг знову тренуватися. Ніколи в житті я не почував себе настільки чудово. Усі мої сили були зосереджені на одній меті, і я ніколи не відступав від неї. Мені складно пояснити це почуття іншим людям.

Коли всі інші бійці йшли зі спортзалу на побачення зі своїми подружками й просто жили своїм життям, ми з Касом йшли назад додому і продумували наш план на майбутнє. Ми говорили про те, що в нас будуть будинки по всьому світу. «Почути десь “Ні” буде для тебе схожим на іноземну мову, — говорив Кас. — Ти забудеш сам концепт слова “Ні”».

Я думав, що то несправедливо з мого боку — братися виграти чемпіонат, адже я був вихований таким ось генієм. Усі ці інші хлопці хочуть заробити грошей і забезпечити хороше життя своїм сім'ям. Але, дякуючи Касу, я хотів слави і жадав здобути її через їхню кров. Проте я почувався невпевнено. Я хотів слави, я хотів бути знаменитим, я хотів, щоб весь світ дивився на мене і говорив, який я класний. Я був просто чортовим смердючим молокососом.

Кас змусив мене повірити, що зелений із золотом пояс WBC вартий того, щоб за нього померти. Не через гроші. Я часто запитував Каса:

— Що означає бути найкращим бійцем усіх часів? Більшість цих хлопців уже мертві.

— Слухай, вони, може, й мертві, але ж ми з тобою про них говоримо. Оце й є безсмертя. Воно про те, щоб твоє ім'я було на устах у людей допоки сяє сонце.

Кас був надзвичайно драматичним. Він був схожий на персонажа з «Трьох мушкетерів». «Ми маємо дочекатися свого часу, як то роблять крокодили, сидячи в багні. Нам невідомо, коли настане посуха і тваринам доведеться мігрувати через Сахару. Але ми будемо чекати. Місяці, роки. Але наш час неодмінно настане. І газелі з антилопами гну підуть до води. І коли вони прийдуть, ми на них кинемося. Ти чуєш мене, синку? Ми будемо кусати їх так сильно, що коли вони закричать, їх почує весь світ».

Він був абсолютно серйозним, і я намагався триматися так само серйозно. Кас використовував мене, щоб повернутися до боксерського світу. І я надзвичайно хотів, щоб це сталося. Це було схоже на Графа Монте-Крісто. Ми відрядилися в світи, щоб здобути помсту. Кас був щасливий, коли зрозумів, що я справді з ним. Проте після того він став просто параноїком. Я сидів

у вітальні і читав книгу, а Кас ходив у халаті по кімнаті. Раптом він підходить до мене і ні з того ні з сього говорив:

— Так, ти теж мене кинеш. Вони заберуть тебе звідси. Ти кинеш мене так само, як і всі інші...

Я не знав: грає він зі мною в якусь уявну гру чи просто жаліє самого себе.

— Ти що, з глузду з'їхав, Касе? Про що ти говориш?

Я б ніколи з ним так не розмовляв. Напевно, це був один-єдиний раз, коли я назвав його божевільним.

— Ти добре розумієш, що я маю на увазі. Хто-небудь дасть тобі трохи грошей, і ти просто підеш. Таке зі мною трапляється постійно. Я вкладаю свій час і треную бійців, а люди крадуть їх у мене.

Поїхати звідси? Я вбив будь-кого, хто спробував би забрати його у мене. Флорід Паттерсон пішов від нього, але я був не таким. Я просто хотів бути поруч із ним і Каміллою, моєю новою сім'єю. Подалі від колишнього скрутного життя.

— Ти збожеволів, Касе, — сказав я, і він пішов.

У ЛИСТОПАДІ 1981 РОКУ ТЕДДІ, Я І ЩЕ ДВОЄ БІЙЦІВ СІЛИ В МАШИНУ і поїхали до одного зі смокерів у Род-Айленді. Усю дорогу я думав про те, що зроблю з цим шибздиком, коли дістануся туди. Я читав Ніцше і вважав себе надлюдиною. Я ледве вмів написати своє ім'я без помилок, але я був надлюдиною. Отже, я уявляв собі, як я осяю це місце і як усі люди будуть аплодувати мені, коли я надеру дупу цьому хлопцеві. Моя манія змусила мене повірити, що натовп буде кидати квіти до моїх ніг. Мені було лише п'ятнадцять, але я збирався битися з хлопцем на ім'я Ерні Беннет, місцевим чемпіоном, якому виповнився двадцять один рік. Це мав бути його останній аматорський бій перед тим, як він перейде в професійну лігу.

Ми увійшли до залу, і побачили купу огидних людей, яких там напакувалось по самі вінця. Там було так людно, що мені здавалося, ніби я знову в трущобах Браунсвіла. Але нам було плювати. Я всмоктував в себе їхню енергію. «Вставай на ваги,» — сказав Тедді. Тож я зняв штани та сорочку. На мені залишалась лише нижня білизна. Мене ледве не розірвали. Я встав на ваги, і мене оточив тісний натовп.

«Це Тайсон. Це він», — почув я голоси навколо.

Я стояв на вагах і починав нервувати. Ці хлопці були гангстерами та крутими хлопцями в законі, а я був не з їхнього району. Але потім я згадав усі ті фільми, які дивився. Згадав, як Джек Джонсон також стояв у натовпі навколо нього. Я завжди уявляв себе в тій сцені. А потім до мене долинув увесь цей шепіт та свист. «Це той хлопець, який нокаутував усіх за один раунд на юніорах», — говорили вони.

Включилось мислення, яке насадив мені Кас. Я був шляхтою. Я був готовим до бою великим гладіатором.

— Гей, чемпіоне! — ці хлопці посміхалися мені. Але я просто дивився на них із презирством, типу: «Та пішов ти, на що вступився?»

Я важив близько 190 фунтів.

— О, ти занадто важкий, — сказав тренер Беннетта. Він був глухонімий, але слова його можна було розібрати.

— Але ми будемо боротися з ним. Ми будемо битися з ким завгодно, — сказав він.

— Я не просто хтось, — посміхнувся я.

У залі було повно народу. Там було щонайменше три тисячі глядачів. Ми вийшли на ринг, і... це було рівно дев'ять хвилин страшної м'ясорубки. Люди говорять про цю битву до нині. Натовп не переставав галасувати ні на хвилину, вони продовжували аплодувати навіть під час однохвилинних пауз між раундами. Ми були схожі на двох пітбулів. Він рухався дуже

злагоджено, був досвідченим та невловимим, але... бам! Я збив його з ніг так, що він похилився на мотузки. Я важко боровся з цим хлопцем до самого кінця. Це був найкращий перформенс у моєму житті.

І тут вони присудили йому технічну перемогу. Це було пограбуванням. Я був у повному розпачі. Я розплакався. Я ніколи раніше не програвав жодного бою. У роздягальні до мене підійшов глухонімиий тренер. Я все ще плакав.

— Ти ще зовсім дитина, — сказав він. — У мого підопічного було багато-пребагато бійок. Ми боролися з тобою, використовуючи все, що було у нас в арсеналі. Ти кращий за мого бійця. Не здавайся. Одного разу ти станеш чемпіоном.

Але від цього мені не стало легше. Я плакав усю дорогу додому. Я дуже сильно хотів побити цього хлопця. Ми повернулися додому, мені вже треба було йти в душ і збиратися до школи. Але Тедді, мабуть, покликав Каса, тому що він чекав на мене. Я думав, що Кас буде злитися на мене за те, що я його підвів, але він натомість широко посміхався.

— Я чув, що ти добре виступив. Тедді сказав, що хлопець був битий і бувалий, — сказав Кас. — Гей, візьми вихідний. Тобі не обов'язково йти сьогодні до школи.

Але ні, я не збирався ні за жодних причин пропускати сьогодні школу. Цей хлопець поставив мені синяк під оком, і я збирався показати свій знак мужності.

Я не дозволив цій суперечливій поразці зломити мене. Я продовжував боротися в смокерах і нокаутував кожного зі своїх суперників. Кас став частіше приходити на мої бої. Йому подобалося, коли я поводився зарозуміло і напускав на себе владний вигляд. Кас і сам був досить зарозумілим. Одного разу я бився із двадцятичотирирічним хлопцем, який був чемпіоном свого регіону з шістнадцяти років. Нікому досі не вдавалось його побити.

Перед боєм до нас підійшов один із місцевих представників боксерської спільноти.

— Касе, хлопець, якого ти збираєшся побороти, — великий, сильний і страшний, — сказав він. Кас і оком не моргнув.

— Мій малий тут для того, щоб ставити на місце великих, сильних та страшних хлопців.

Я лишень почув це і... о... моє серце. Ах... Я би обернувся гарячим синім диявольським полум'ям. Я так розшаленів, що прагнув почати бити цих хлопців ще до того, як вийшов на ринг.

Одного разу було, що я не мився цілих три дні перед боєм. Усе, про що я міг думати тоді, це те, як я понівечу свого суперника. Я нічого не знав, про людей, з якими мені доводилося битися у цих смокерах. Про них не можна було подивитися на відео чи по телебаченню. Тож я завжди уявляв, що боксери, з якими я б'юся, це люди, які ображали мене, коли я був молодшим. Це був час відплати. Ніхто і ніколи більше не буде з мене сміятися.

Усякий раз, коли я виявляв хоч найменшу людяність у бійці, Кас накидався на мене. Хлопець міг спробувати потиснути мені руку перед нашим боєм, виявляючи мені спортивну повагу. Кас ставав навіженим, якщо я відповідав на те рукостискання.

Єдиний прояв співчуття, який він не критикував, був тоді, коли я підбирав своїх суперників після того, як нокаутував їх. Демпсі завжди так робив. Він піднімав свого поваленого противника, відводив його до свого куту, обіймав і цілував. Робив він це одразу ж після всіх його спроб випатрати противника. Тож і я допомагав їм підвестись і цілував їх.

— Ти в порядку? Я люблю тебе, брате. Для них це було майже приниження.

Касу не подобалося, коли я святкував свій нокаут. Жодних «дай п'ять!», жодних танцювальних па.

— Ти присвятив цьому цілих два роки, а поводишся так, ніби здивований, що це сталося? — казав він зазвичай.

Для Каса мої противники були м'ясом. Харчуванням. Чимось таким, що потрібно їсти, щоб жити. Якщо я добре виступав у бою, Кас винагороджував мене гарним одягом чи взуттям. Коли я виграв один зі своїх юніорських чемпіонатів, він купив мені золоті зуби. Коли я отримав своє золото у 80-х, більшість людей подумали: «Фу, з золотими зубами ходять злочинці. Будьте обережні». Але Касу це подобалося, тому що всі старі бійці вставляли собі золоті зуби, щоб відсвяткувати свій успіх.

Ви можете подумати, що з усіма цими нокаутами та чемпіонством на юніорських змаганнях Касу було ні до чого придратися. Але ні, це не про Каса. Він завше розмовляв зі мною як із примадонною перед людськими очима, але щойно ми опинялись сам на сам, як змінювався і його тон. Він наказував мені присісти і починав щось на кшталт: «Знаєш, ти втратив тоді пильність. За всією належною повагою, але... якби цей джентльмен був трохи професійнішим і трохи спокійнішим, він би поціливі тебе тим ударом».

І це після бою, коли я відправив свого супрерника в нокадаун! Усі вітали мене з перемогою. Кас не говорив, що мене могли б нокаутувати. Він говорив, що мене могли б вдарити! Він весь день вбивав мені в голову думку про те, що я міг пропустити удар. А потім, через пару днів, він знову запускав ту ж шарманку.

«Пам'ятаєш, після бійки я сказав тобі, що цей хлопець міг би вдарити тебе?». ААААаааа!

Кас був повернутий на маніпулюванні та психологічному тиску. Він вважав, що бокс на 90 відсотків залежить від психологічного, а не фізичного аспекту. Воля, а не вміння. Тому, коли мені виповнилося п'ятнадцять, він почав водити мене до гіпнотерапевта на ім'я Джон Хелпін. Його офіс знаходився

в місті на Централ-Парк-Вест. Я лягав на підлогу в кабінеті Джона, і він поступово вводив мене в стан розслаблення: розслаб голову, розслаб очі, руки, ноги — усе ставало важким. Щойно я входив у цей стан, він говорив мені все, що Кас йому передав. Кас записував речення на аркуші паперу, а Джон читав їх уголос.

«Ти найкращий боєць у світі. Я кажу це тобі не тому, що намагаюсь примусити тебе повірити в щось, чим ти не є. Ні, я кажу це тобі, тому що ти можеш цього добитися; це те, для чого ти насправді був народжений».

Халпін показав нам метод, за допомогою якого ми могли в будь-який момент зануритися в гіпнотичний стан. Коли ми поверталися в Кетскілл, я лягав на підлогу або на ліжку, а Кас сідав поруч зі мною. Я починав розслаблятися, упдаючи в гіпнотичний стан, а Кас починав говорити. Іноді він говорив якісь загальні речі: про те, що я найкращий боєць у світі, наприклад, але іноді він переходив до конкретики.

«Твій удар подібний до зброї. Ти б'єш з усією люттю, заряджений поганими намірами. У тебе чудова права рука. Ти не зовсім і вірив у це раніше, але тепер повіриш. Ти — кара Господня. Світ знатиме твоє ім'я відтепер і до вічного забуття».

Це було якесь дуже глибоке лайно. І я цьому вірив.

Іноді Кас будив мене посеред ночі і робив оце своє навіювання. Іноді йому навіть не доводилось говорити — я відчував, як його слова телепатично проникають у мій розум.

Я був сфокусований на гіпнозі. Я думав, що це був секретний метод, який допоможе мені. Хтось міг би подумати, що це божевільня, але я вірив усьому, що говорив мені Кас. Я приймав його слова з благоговінням. Кас був моїм Богом. І цей старий білий чоловік говорив мені, що я його вершина творіння. Чому я повинен бути кращим з усіх, хто коли-небудь існував?

ТЕПЕР, КОЛИ Я БУВ ГЛАДІАТОРОМ І БОГОМ СЕРЕД ЛЮДЕЙ, МЕНІ ЗДАВАЛОСЯ ТРОХИ принизливим, що мені все ще треба ходити до школи. Потім, восени 1981 року, я потрапив у халепу в середній школі Кетскілл. Один із моїх вчителів, справжній неосвічений селяк, почав сперечатися зі мною і жбурнув у мене книгою. Я підвівся і вибив із нього все лайно на очах у всіх інших учнів. Мене відсторонили від навчання. Тож Кас схопив мене, і ми пішли до школи прямісінько до директора містера Стіклера і того вчителя. Можна було подумати, що Кас — це Кларенс Дерроу⁷, коли він захищав мене.

7 Відомий американський юрист початку ХХ століття і один із керівників Американського союзу цивільних свобод, з ідейних міркувань виступав як адвокат на багатьох відомих судових процесах — *прим. перекл.*

— Ви стверджуєте, що просто впустили книгу і вона випадково потрапила в Майка? — допитувався Кас у вчителя. — Але якщо, як Ви стверджуєте, Ви впустили книгу, то як вона могла злетіти в повітря і потрапити в Майка? Якби то було так, вона б просто впала на підлогу, не спричинивши нікому шкоди.

Кас ходив по кімнаті, раз по раз зупиняючись і драматично звертаючись до мого вчителя так, начебто це він був тут звинувачуваною стороною.

Зрештою вони пішли на компроміс і дозволили мені перестати ходити до школи на умові, що я займатимусь із репетитором. Кас був ображений, що я покидаю школу. Він планував влаштувати мені велику випускню вечірку. Дорогою додому після зустрічі в середній школі я озирнувся на Каса:

— Та годі тобі. Я готовий йти на тренування.

Він просто подивився на мене у відповідь.

— Пішли, — промовив він.

ЙШОВ ЧЕРВЕНЬ 1982 РОКУ, І ДЛЯ МЕНЕ НАСТАВАВ ЧАС ЗАХИСТИТИ свою першість на юнацькому олімпійському

чемпіонаті. До цього часу моя репутація, безумовно, випереджала мене. Батьки забирали своїх дітей із турніру, боячись, що їм доведеться битися зі мною. Джон Кондон, який був у журі турніру «Золотих Рукавичок», не дозволив мені брати участь у змаганні.

— Я бачив, як ти борешся. Ти занадто навіжений. Я не можу дозволити тобі битися з цими дітьми. Ти розірвеш їх на частини.

Моя друга Юнацька Олімпіада почалася добре. Ми повернулися до Колорадо, і в своїх попередніх матчах я нокаутував усіх своїх суперників. А потім настав час фіналу, де мені належало захищати свій титул. Ось саме тоді мої нерви почали здавати від тиску. Я побачив усі камери, і моя невпевненість почала виявлятися. Там були всі ці авторитетні боксерські представники, які говорили про мене хороші речі. Я думав, що це чудово, але що все це закінчиться, тому що я був брудний та паскудний. Проте, навіть будучи таким, яким я був, я не хотів підводити Браунсвіл. Кас багато разів говорив мені, що якби я слухав його, то «люди допомагали б моїй мамі носити її сумки з покупками, щойно узрівши її на вулиці».

Я не міг упоратися з усім цим тиском. Перед фіналом Кас відвів мене вбік.

— Майку, це реальний світ. Бачиш усіх цих людей? — і він показав на коло чиновників, боксерських представників та репортерів у залі.

— Вони тебе більше не любитимуть, якщо ти програєш. Якщо ти не забезпечиш їм гарне шоу — розлюблять тебе. Раніше я всім подобався. Повір, коли мені було біля п'ятдесяти, молоді красиві жінки ганялися за мною повсюди. Тепер, коли я вже старий, нікому я більше не потрібен».

За десять хвилин до бою мені потрібно було вийти подихати свіжим повітрям. Тедді пішов зі мною.

— Просто розслабся, Майку, просто розслабся, — сказав він.

Але я вже не контролював себе. Я почав істерично плакати. Тедді обійняв мене за плечі.

— Це просто ще один матч. Ти робив це в спортзалі з кращими бійцями, ніж цей хлопець, — спробував він втішити мене.

— Я — Майк Тайсон ... — схлипував я. — ... мене всі люблять.

Я не міг вичавити з себе жодної путньої фрази. Я намагався сказати, що якщо програю, то більше нікому не буду потрібен. Тедді втішив мене і сказав, щоб я не дозволяв своїм почуттям взяти верх наді мною.

Коли я вийшов на ринг, мій противник уже чекав на мене. Це був білий хлопець висотою 6 футів 6 дюймів на ім'я Келтон Браун. Я взяв себе в руки, зібрав усю свою мужність у кулак. Ми вийшли на середину рингу, щоб отримати інструкції, і я так пронизливо подивився йому в обличчя своїм злісним поглядом, що рефері був змушений відштовхнути мене і дати попередження ще до початку бою. Пролунав дзвінок, і я накинувся на нього. Не минуло й хвилини, як я вже так майстерно бив його, що його тренеру довелось кинути рушник⁸. Тепер я був дворазовим олімпійським чемпіоном серед юніорів.

⁸ Означає прохання про завершення бою і поразку підопічного — *прим. перекл.*

Після того, як я підняв руку, до мене підійшов телекоментатор і взяв у мене інтерв'ю на рингу.

— Майку, ти, мабуть, дуже задоволений тим, як розвивалася твоя кар'єра дотепер?

— Ну, я можу сказати, що так і є. Я тут б'юся із дітьми, але мені стільки ж років, скільки і їм, і в мене виходить краще, ніж у них. Я більш дисциплінований. Я перше навчився, як справлятися зі своїми психологічними проблемами, а вже потім тренував фізуху. Це моя моральна перевага перед ними.

— Як ви себе почували наприкінці поєдинку після перемоги над Брауном?

— Я прийшов сюди зробити свою роботу. Не можу сказати нічого поганого про мого опонента. Він добре попрацював. Він був просто трохи не в собі. Я високо оцінюю його зусилля, — сказав я.

Потім я поїхав на схід і заїхав додому в Браунсвіл. Усі в окрузі дивилися по телевізору, як я нокаутував Келтона Брауна. Багато хлопців, які колись знущалися з мене, підходили до мене на вулиці.

«Гей, Майку, можемо тобі якось допомогти? Дай мені знати, якщо я зможу що-небудь для тебе зробити,» — говорили вони.

Раніше вони надирали мені дупу, а тепер цілують її.

Але насправді єдиною аудиторією, уваги якої я шукав, була моя мама. Мені хотілося поділитися з нею своїм ентузіазмом.

— Мамо, слухай, я — найкращий у світі боєць. Немає на світі людини, яка могла б перемогти мене, — сказав я.

Моя мама жила в цьому сирому, старезному, похилому багатоквартирному будинку. Вона просто дивилася на мене, коли я говорив про себе, як про Бога.

— Ти пам'ятаєш Джо Луїса? Завжди знайдеться хтось краще, синку, — сказала вона.

Я подивився на неї у відповідь:

— Зі мною такого ніколи не трапиться, — холодно відказав я. — Я той, хто краще за всіх інших. Саме так.

Я говорив це на повному серйозі, тому що вірив цьому всією душею, після всього того промивання мені мізків Касом. Моя мати ніколи раніше не бачила мене таким. Я завжди був підступним і дивився на світ з-під лоба. Тепер у мене були гідність і гордість. Раніше від мене тхло травою або спиртним. Тепер я мав накачане тіло і виглядав бездоганно. Я був готовий битися з цілим світом.

— У всьому світі немає людини, яка могла б перемогти мене, ма. Ось побачиш, твій хлопчик стане чемпіоном світу, — похвалився я.

— Синку, ти маєш бути скромним. Ні, ти нескромний, ти нескромний... — захитала вона головою.

У мене була з собою моя маленька сумочка, і я дістав із неї вирізки фотографій, де мені вручали золоту медаль, і простягнув їх їй.

— Ось, мам. Почитай про мене

— Я прочитаю пізніше, — сказала вона.

Решту ночі вона не розмовляла зі мною. Вона просто щось бурмотіла. Вона просто дивилася на мене з тривогою, немов запитуючи: «Що ці білі люди роблять з тобою?»

Тож я повернувся до Кетскіллу, почувуючи себе на вершині світу. Там я був розбещеною дитиною з вище середнього класу. Через кілька місяців після цього Кас сказав мені, що моя мати захворіла. Він не став вдаватися до подробиць, але мій соціальний працівник дізнався, що у моєї матері був рак на останній стадії. Того самого дня, коли Кас розповів мені про це, мені подзвонила сестра.

— Піди провідай маму, — сказала вона. — Вона погано себе відчуває.

Я був у матері кілька тижнів до того, як мені подзвонила сестра, і знав, що у мами трапився інсульт і її око з одного боку було ніби опущене, але я не знав нічого про те, що у неї рак. Єдиний рак, про який я знав, це хіба знак гороскопу, під яким я народився. Я знав, що щось не так, але не знав, що це має якесь відношення до смерті.

Проте, коли я потрапив до лікарні, на мене чекав сильний шок. Моя мати лежала на ліжку і стогнала, будучи у повному заціпенінні. Було боляче навіть просто дивитися на неї. Її очі запали, шкіра туго обтягувала череп, і вона вся була

надзвичайно худю. Простирadlo звалилося з неї, і з-під нього було видно частину її оголених грудей. Я поцілував її і поправив ковдру. Я просто не знав, що мені робити. Я ніколи не бачив нікого, хто б страждав на рак. Схожі сцени я бачив лише в фільмах, тому й очікував щось на зразок: «Що ж... люблю тебе, але тепер настав мій час... Бувай, Джонні!» Я думав, що в мене буде можливість поговорити з нею і сказати «Прощай!» перед тим, як вона помре, але вона навіть не прийшла до свідомості. Тому я вийшов з тієї лікарняної палати і більше ніколи туди не повертався.

Щовечора я повертався додому і говорив сестрі, що бачив маму і що вона добре виглядає. Я просто не справився з тою лікарняною сценою, це було занадто болісно. Тож я повернувся на шлях грабунків. Я натрапив на Баркіма і ще кількох знайомих мені місцевих злодюг, і ми домовились пограбували кілька будинків.

Однієї ночі, перед тим, як піти грабувати заплановане місце, я показав Баркіму фотоальбом, який приніс із собою з Кетскілла. Там були фотографії мої, Каса, Камілли та всіх цих білих дітей зі школи.

Баркім не міг повірити своїм очам.

— Йоу, Майку, я ніхрена не розумію. Вони що, там тебе допитують? Вони називають тебе «нігер»?

— Ні, це типу моя сім'я. Кас убив би тебе, якщо ти сказав би таке про мене, — відповів я йому.

Баркім похитав головою.

— Що ти тут робиш, Майку? — запитав він. — Повертайся назад до цих білих людей. Чорт, чувак, ці білі люди люблять тебе. Хіба ти цього не бачиш, нігер? Боже, як би я хотів, щоб у мене були білі люди, які любили б мене. Повертайся, чувак. Тут тобі не хрін що ловити.

Я задумався над тим, що він сказав. Ось я, дворазовий чемпіон країни, повернувся до грабунків та розбою, тому що від своєї суті нікуди не втечеш. Щовечора я пив і курив «ангельський пил», нюхав кокаїн і ходив на місцеві танці. Словом, робив усе, щоб відволіктися від думок про матір.

Моя сестра весь час говорила мені: «Ти прийшов сюди, щоб побачити матусю. Не захоплюйся, ти тут не для того, щоб гратися.»

Якось увечері Баркім заїхав за своєю дівчиною, і ми втрюх прогулювалися по одному з Браунсвільських проспектів і побачили, як двоє моїх старих друзів грають у кості. Баркім теж їх знав, але замість того, щоб зупинитися і поговорити з ними, просто продовжив собі йти. Я підійшов привітатися з ними, і вони сказали: «Хей, Майку», — але поводитися при цьому підозріло. «Ми поговоримо з тобою пізніше», — сказали вони. Я відчував, що сталось щось дуже погане: хтось помер або у когось відібрали все його лайно.

Пізніше я дізнався, що по сусідству відбувалася якась бійка за розподіл сфер впливу і коли все вгамувалось, виявилось, що всім заправляє тепер Баркім. У нього були всі машини, дівчата, коштовності і зброя, тому що він заправляв місцевим наркокартелем. Відтоді як я покинув це місце, воно докорінно змінилося. Прийшли наркотики, і люди стали вмирати. Хлопці, з якими ми раніше тусувалися, убивали один одного через сфери впливу і гроші.

І ось одного разу моя сестра повернулася додому. У мене було похмілля, але я почув, як вона вставляє ключ у двері, і відкрив їй, але щойно двері прочинилися, вона вдарила мене просто в обличчя.

— Нащо ти так зі мною? — запитав я.

— Чому ти не сказав мені, що мама померла? — закричала вона.

Я не хотів признаватися, що не був у лікарні через те, що мені було занадто боляче бачити, як та мама, яку я знав, покидає нас. Моя сестра вбила б мене за таке, тому я відповів: «Ну, я не хотів, щоб тобі було боляче. Я не хотів, щоб ти знала». Я просто був заслабким, щоб впоратися із цим. Моя сестра була найсильнішою в нашій сім'ї. Вона вміла добре справлятися з трагедіями. Я ж навіть не спромігся піти туди разом із нею і побачити тіло. З нею пішов мій двоюрідний брат Ерік.

Похорони моєї мами були жалюгідними. Вона накопичила трохи грошей на ділянку в Ліндені, штат Нью-Джерсі. Нас було лише восьмеро: я, мої брат і сестра, мій батько Джиммі, її бойфренд Едді і троє друзів моєї матері. На мені був костюм, куплений із вкрадених грошей. У неї була тільки тонка картонна труна, грошей на надгробок не вистачало. Перш ніж ми покинули могилу, я сказав: «Мамо, я обіцяю, що буду хорошим хлопцем. Я стану найкращим у світі бійцем, і всі будуть знати моє ім'я. Зачувши «Тайсон», вони думатимуть не про Тайсон Фудс⁹ чи Сайселі Тайсон¹⁰, а про боксера Майка Тайсона». Я сказав їй це, тому що саме так говорив мені Кас. Доти єдиним, що натякало на славу нашої сім'ї, було те, що ми носили одне прізвище із Сайселі. Моя мама любила Сайселі Тайсон.

⁹ Американська транснаціональна корпорація, що працює в харчовій промисловості — *прим. перекл.*

¹⁰ Американська актриса та колишня модель — *прим. перекл.*

Після похорону я провів кілька тижнів у Браунсвілі ловлячи кайф. Одного вечора я побачив своїх друзів, які грали в кості кілька днів тому. Вони сказали мені, що Баркім був убитий.

— Ага, вони зловили твого брата, — сказав один із них. — Я думав, вони і тебе спіймали, тому що останній раз, коли ми бачилися, ти йшов із ним, коли ми тут грали в кості, і відтоді я тебе не бачив.

Смерть Баркіма мене сильно вразила. Це був той самий хлопець, який утягнув мене у вуличні грабунки, зробивши своїм вуличним сином. І він от тільки-но недавно казав мені забиратися звідси і йти назад до моєї білої сім'ї. І він був не один цієї думки. Усі друзі з мого району покладали на нас із Касом великі надії. Кас збирався вивести мене в люди.

«Тримайся цього білого чоловіка, Майку. Ми — ніщо, Майку, не повертайся сюди, Майку. Я не хочу чути ніякого лайна, нігер. Ти — наша єдина надія. З нас ніколи нічого не вийде, Майку, ми помремо просто тут, у Браунсвілі. Але ми зможемо сказати людям перед смертю, що ми тусувалися з тобою, ти був нашим нігером».

Куди б я не пішов, усі говорили мені на різні лади одне й те саме. Вони серйозно так думали. Для моїх друзів Браунсвіл був справжнім пеклом. Вони всі хотіли б мати можливість вибратися звідси, як це зробив я. Вони не могли зрозуміти, чому я хотів повернутися, але я повернувся, тому що намагався зрозуміти, хто ж я насправді. Мої два життя були дуже різними, але з різних причин я відчував себе як вдома в обох світах.

Одного разу в мої двері постукали — це була місіс Коулман, мій соціальний працівник. Вона приїхала, щоб забрати мою чорну дупу назад на північ штату, тому що мене спіймали на грабіжці і крадіжці. За три дні після похорону моєї матері я повинен був повернутися до Каса. Місіс Коулман була милою дамою, яка проїхала за мною з Кетскілла більше ніж дві години. Вона дуже підтримувала Каса і вважала, що бокс — це вельми добре рішення для мене. Я все ще був не в собі, тому сказав їй, що не збираюся повертатися до Кетскілла. Вона повідомила мені, що якщо я хочу залишитися в Брукліні, то їй доведеться зробити деякі документи, тоді поліція забере мене, а вона помістить мене де-небудь в Нью-Йорку. Мені тоді було шістнадцять, тож я знав, що вона говорить повну нісенітницю.

За законом я не зобов'язаний був ні перед ким звітувати. Але я повернувся разом із нею на північ штату. Я подивився на свою квартиру і побачив, як моя мати жила в бідності та хаосі, а потім подумав про те, як вона померла. Це повністю змінило мої думки про те, як я збираюсь далі жити. Нехай вона буде короткою, але я намагатимусь, щоб вона була сповнена славою.

Коли я повернувся до Кетскілла, Кас допоміг мені пережити смерть моєї матері. Він розповів мені про той день, коли помер його батько. Кас був тоді разом із ним у будинку, і його батько кричав. Він не міг йому допомогти, бо не знав, що робити. Кас допоміг мені знову набратися сил. Тоді білий південноафриканський боксер на ім'я Чарлі Вейр, який був головним претендентом на титул чемпіона світу в середній вазі серед юніорів, приїхав зі своєю командою в Кетскілл, щоб тренуватися у Каса. Це було за часів апартеїду, і Кас сказав їм: «У нас тут є чорний хлопчик. Він — частина нашої сім'ї. Ви повинні ставитися до нього з повагою. Так само, як ви ставитесь до мене і Камілли, ви маєте ставитись і до нього».

Це було неймовірно. Ніхто ніколи мене так не захищав. Чарлі та його команда платили, щоб тренуватися з Касом, і зазвичай, хто платить, той і танцює. Але Кас дав їм знати, де їхнє місце. Кас і вдома так розмовляв.

«Послухай, тепер ми твоя сім'я, ясно? — сказав він мені. — І тепер ти наш хлопчик. І ти принесеш багато гордості цій родині. Гордості та слави».

Ми сиділи втрюх за обіднім столом, і Кас говорив:

— Глянь на свого чорного сина, Камілла. Що ти про це думаєш?

Камілла вставала, підходила до мене і цілувала.

Але за місяць наше скромне ідилічне життя було зруйновано. Я все зіпсував. У Каса були проблеми з моїм тренером Тедді Атласом. Вони сварилися через гроші. Тедді нещодавно

одружився з дівчиною із сім'ї, яку Кас вважав недобропорядною, тому, коли Тедді просив грошей, Кас не давав йому багато. Тедді страждав і хотів, щоб я перейшов до професійної ліги, адже це б дало йому можливість мати його долю з моїх вигравів, однак Кас доки не мав планів робити з мене професіонала. Тож усім було зрозуміло, що Тедді збирається покинути Каса і спробує взяти мене із собою. Але я ні за що в світі не хотів йти від Каса.

Але потім я зробив те, що змусило Каса позбутися Тедді. Я був знайомий із сестричками жінки Тедді ще до того, як із ними познайомився сам Тедді. Ми всі разом ходили до школи і були друзями. Дівчата завжди фліртували зі мною, але у мене ніколи не доходило з ними до чогось сексуального. Одного разу я тусувався з дванадцятирічною сестрою його дружини і якось схопив її за дупу. Я не хотів робити нічого поганого. Я просто дурів і схопив її за дупу, хоча не повинен був цього робити. Це був просто дурний вчинок. Я просто зробив це не подумавши. У мене не було жодних навичок спілкування з дівчатами, тому що Кас не випускав мене із спортзалу. Я пошкодував, щойно зрозумів, що накоїв. Вона нічого мені не сказала, але я знав, що це повинно було її збентежити.

Пізніше ввечері мій спаринг-партнер відвіз мене до спортзалу на тренування з Тедді. Я вийшов із машини, а Тедді вже чекав на мене зовні. Він виглядав дуже сердитим.

— Майку, йди-но сюди. Я хочу поговорити з тобою, — сказав він.

Я підійшов до нього, а він витягнув пістолет і приставив його до моєї голови.

— Шибздик, ніколи не торкайся до моєї сестрички — він вистрілив із пістолета в повітря, просто біля мого вуха. Звук був настільки гучним, що першої хвилі я подумав, що він відстрелив

мені вухо. А потім Тедді побіг. Я б теж так вчинив, тому що спортзал знаходився на даху поліцейської дільниці.

Тепер, коли Тедді говорить про той випадок, він напускає на себе вид, ніби налякав мене до смерті. Правду кажучи, то був не перший раз, коли хтось приставляв пістолет до моєї голови, але я, звісно, не говорив нічого на кшталт «давай, стріляй у мене, шибздик». Я нервував. Мій слух, до речі, повернувся лише через деякий час після пострілу. Але я відчував, що наробив лиха. Я шанував Тедді. Я сказився і можливо сказав комусь, що збираюсь помститися Тедді, але насправді я б ніколи не зміг вчинити йому чогось поганого. Він навчив мене битися і був зі мною з самого початку.

Камілла розлютилася на Тедді. Вона хотіла, щоб Кас висунув звинувачення і заарештував його, але Кас цього не зробив. Він знав, що Тедді був на випробувальному терміні по якійсь іншій справі і що його відразу посадили б у в'язницю. Тедді і його сім'я врешті-решт переїхали до міста.

І я був усьому цьому винний. Мені просто шкода, що все так вийшло. Після того, як Тедді пішов, я почав працювати з Кевіном Руні, ще одним боксером, з якого Кас зробив тренера. Руні й Тедді були друзями дитинства, і Тедді познайомив Кевіна з Касом. Ви можете собі уявити, як забурлили емоції після того всього, що сталося.

Я ПОЧУВАВ СЕБЕ ВЖЕ ДОСИТЬ ДОСВІДЧЕНИМ БІЙЦЕМ ТОДІ, КОЛИ МИ ПОЧАЛИ ПРАЦЮВАТИ З РУНІ. ЗАЗВИЧАЙ, КОЛИ хлопці виграють турніри, вони стають перебірливими щодо того, з ким будуть битися. Але не я. Я бився з ким завгодно і де завгодно: будь-то їхнє рідне місто чи двір їхнього будинку.

Кас говорив мені: «Бий їх просто в їхній вітальні і хай їх сім'ї будуть рефері на вашій битві». Я просто хотів битися і нічого не боявся. Я бився в Чикаго, Род-Айленді, Бостоні — де завгодно.

І люди казали: «Це Тайсон, він двічі вигравав Юнацькі Олімпійські ігри».

У грудні 1982 року я зазнав своєї першої поразки на турнірі. Я бився на аматорському чемпіонаті США в Індіанapolisі, і моїм суперником був Ел Еванс. Мені тоді було шістнадцять, а йому — двадцять сім, він мав міцний удар і був дуже досвідченим хлопцем.

У першому раунді я накинувся на нього і надавав йому тонну тумаків. Теж саме я зробив і в другому раунді. Я штовхав його від стовпа до стовпа. У третьому раунді я став трохи диким, він відповів лівим хуком, і я впав. Я відразу схопився і знову кинувся на нього. Цього разу він збив мене з ніг правою рукою. Я встав і знову почав атакувати, але підковзнувся. На цьому моменті рефері й зупинив бій. Насправді, я не дуже постраждав. Я міг би продовжувати в тому ж дусі. Кас кричав зі свого кута на рефері.

Я був зруйнований. Я хотів вигравати на кожному турнірі. Мені подобалося, як вшановували чемпіона після його перемоги. Я хотів відчувати це знову, я був залежний від уваги публіки.

Кас, певно, подумав, що поразка похитнула мою впевненість та волю до перемоги, і коли ми повернулися в Кетскілл, він дав мені невелике напучення.

«Подивись на чемпіонів, про яких ти читав у всіх цих книгах. У якийсь момент на початку своєї кар'єри багато хто з них зазнавав нокаутуючих поразок. Але вони ніколи не здавалися. Вони терпіли. Ось чому ти про них читаєш. А ті, хто програв і все кинув... що ж, їхні демони переслідуватимуть їх аж до самої могили, тому що у них був шанс не здаватися, але вони не скористалися з нього. Ти маєш протистояти своїм демонам, Майку, інакше вони гнатимуться за тобою слідком цілу вічність. Пам'ятай, ти маєш бути обережним із тим, як ведеш свої бої,

адже те, як ти їх ведеш, впливатиме й на те, як ти проживатимеш твоє життя».

Я виграв свої наступні шість боїв, а потім боровся на національному чемпіонаті Золоті Рукавиці проти хлопця на ім'я Крейг Пейн. Я нокаутував Пейна на рингу протягом трьох раундів, зустрівши лише його слабкий опір. Тож я був упевнений у перемозі, коли офіційний представник, який тримав великий трофей, пройшов повз мене на ринг. Крейг і я стояли з обох боків від судді, і він тримав нас за руки, чекаючи на рішення. Я почав піднімати іншу руку в знак торжества, коли помітив, як модератор церемонії, що тримав трофей, показує Крейгу піднятий вгору великий палець.

«А переможцем у суперважкій вазі стає... Крей Пейн».

Я був приголомшений. Публіка вибухнула гучним свистом. Зайдіть на *YouTube* і подивіться цей бій. Мене обкрутили круг пальця. Після бою Емануель Стюард, великий тренер з Детройта, у програмі якого був Пейн, сказав мені, що він, безумовно, вважає, що я переміг. Кас був злий через це рішення, але він був щасливий бачити, що я зміг добре пережити такий тип змагань. Він знав, що ми перемогли морально, але мені від цього не стало легше. Після бійки я довго плакав, як мала дитина. У мене не було часу довго ображатися. Я одразу ж повернувся до спортзалу, щоб тренуватися до нових турнірів. У серпні 1983 року я виграв золоту медаль на турнірі *CONCACAF* серед юнаків до 19 років. 1984 року я виграв її вдруге. Того ж року я виграв золоту медаль на національному турнірі «Золоті рукавички», нокаутувавши Джонатана Літтлса в першому раунді. З Літтлсом я бився ще 1982 року на відборі до Юнацької Олімпіади, і він був єдиним моїм опонентом, який пройшов зі мною до другого раунду. І тепер настав час готуватись до Олімпійських випробувань.

Поки я готувався до Олімпійських ігор, спортивний журналіст Алекс Валлау приїхав в Кетскілл, щоб зробити репортаж про нас із Касом. Якоїсь миті нас попросили сісти у вітальні і поговорити один про одного. Кас був одягнений в офіційний сірий костюм і картату спортивну сорочку. Я був у костюмних штанях, сорочці та білій панамці Кенгол.

Алекс запитав Каса про роботу зі мною, і той зарядив цікавий, схожий на потік свідомості реп.

— Усе своє життя я думав про те, щоб створити ідеального бійця. Людина здібна на таке, думав я. Я побачив у ньому якості майбутнього чемпіона, тому що він завше був здібний до росту і перевершував своїх партнерів зі спарингу. Я вчив його рухам, схожим на ті, що в карате, так, щоб тіло пристосовувалося до бою, навіть якщо опонент не вважає це необхідним. Він здатен бити зі швидкістю блискавки на подив його супротивникам. Він володіє неймовірною швидкістю, координацією та інтуїтивним почуттям часу, яким зазвичай навчались після десяти років боротьби, коли, як в старі часи, займаються боксом кожен божий день.

Я не починаю навчати боксу, доки не переконаюсь, що учень здатен сприймати мою науку. Я багато розмовляю з учнем, щоб з'ясувати, що він за людина. Адже те, ким ми є сьогодні, ми завдячуємо сумі всіх наших вчинків та помислів. Отже, у випадку Майка ми розмовляємо, і я намагаюся з'ясувати, скільки шарів досвіду, шкідливих звичок та всього іншого мені потрібно зішкребти з нього, щоб дістатися до самої його суті й виставити її на огляд так, щоб не лише я, а й він сам зрозумів себе. З цього моменту прогрес стає швидшим.

— І що ж ви знайшли під всіма тими шарами, що зішкребли з Майка Тайсона? — запитав Алекс.

Кас вагався.

— Я знайшов те, що шукав: людину з вельми хорошим характером, здатну робити все необхідне, щоб вирости в хорошого бійця, а то й чемпіона світу. Коли я це зрозумів, моїм наступним завданням стало показати ці якості йому самому, адже доки він, як я колись, не усвідомлював їх, вони не здатні були стати йому у пригоді. Уміння бути дисциплінованим, уміння робити те, що має бути зроблено, попри те, як він почувається на той момент — ось це, на мій погляд, є визначенням істинного професіонала. Я думаю, що Майк швидко наближається до цього вміння, і це буде важливий моменти, через який, на мою думку, Майк повинен пройти, щоб стати найкращим у світі бійцем. І, виходячи з усього, що ми знаємо — хіба щось непередбачуване втрутиться в плин історії — якщо він і надалі працюватиме наполегливо і без перерв, спарингуватиме і займатиметься всім необхідним, — він може увійти в історію як один із найкращих бійців усіх часів і народів, а може, й просто стане найкращим бійцем в усьому білому світі.

Я був надзвичайно щасливим, що Кас говорить про мене. Потім Алекс запитав Каса, чи важко людині його віку працювати з таким молодим бійцем.

— Я часто йому кажу, хоча й знаю, що він не розуміє, що саме я маю на увазі, але зараз я поясню йому свою думку: якби його тут не було, то певно, і я не був би сьогодні живий. Той факт, що він тут і робить те, що він робить, до того ж робить це настільки добре і росте в своїх уміннях, дає мені мотивацію і інтерес до того, щоб залишитися в живих, тому що я вірю, що людина вмирає, коли втрачає інтерес до життя. Природа розумніша, ніж ми думаємо. Мало-помалу ми втрачаємо друзів, які нам небайдужі, і мало-помалу втрачаємо інтерес, доки нарешті не говоримо: «Якого біса я тут роблю? Мені немає заради чого продовжувати». Але моя причина бути тут — це Майк. Він дає

мені мотивацію, і я житиму й спостерігатиму за його успіхами, і я не піду поки все, що я передбачив, не станеться, бо коли я піду, він не тільки знатиме, як боротися й розумітиме багато речей, але також буде знати, як постояти за себе.

Ось так. Це був знову той самий Кас, який майстерно тиснув на мене. Я знаю, що Кас вірив, що я впораюся з цим, але він також вірив, що в мене бракне впевненості, що я зможу цього досягти.

Потім вони запитали мене про моє майбутнє і мої мрії.

— Мрії — це коли ти лише розпочинаєш свій шлях. Тоді в тебе є мрії, які підживлюють мотивацію. Я просто хочу бути живим через десять років. Люди кажуть, що я стану бійцем на мільйон доларів. Ну, я знаю, хто я такий, і це важливіше за будь-яку іншу думку, тому що люди не знають, через що я проходжу. Вони думають, що я таким народився. Вони не знають, чого мені вартувало досягти того, що в мене є зараз.

— А через що ти проходиш? — запитав Алекс.

— Тренування. Бокс — це найлегше. Бій на боксерському ринзі — то просто відпустка. А ось у спортзалі мені доводиться повторювати вправи знову і знову, аж допоки всі м'язи не заболять. І глибоко в моєму мозку лунає думка: «Я не хочу цього більше робити», але я викидаю її з голови. На сьогодні це аматорські бої — все це лише забавки, трофеї та медалі, але я такий, як ти, я хочу заробляти гроші і стати професіоналом. Мені подобаються гарні зачіски, я люблю носити гарний одяг, золото, коштовності й усе інше. Щоб продовжувати такий спосіб життя, ти повинен заробляти відповідні гроші. Ти не можеш взяти пістолет і піти в банк. Ти можеш також робити щось, що тобі подобається.

Я працював надзвичайно багато і дуже жорстко. Мені ніколи ще не доводилось терпіти стільки болю, але наступного дня

мені доводилося вставати і повторювати все знову. Я наполегливо працював заради тих Олімпійських ігор.

Офіційні представники збірної США не дозволили мені брати участь у змаганнях у моїй природній ваговій категорії, тому що Кас ворогував із представниками олімпійського боксу. Усе почалося з того, що вони хотіли, щоб я бився за команду США в Домініканській Республіці, але Кас не хотів мене туди відпускати, тому що ми не могли взяти туди Кевіна як мого тренера. Мені довелося б працювати з їхніми тренерами. Він також не хотів, щоб я їхав, бо боявся, що революціонери можуть спробувати викрасти мене.

Щоб помститися Касу, вони сказали йому, що мені доведеться боротися у ваговій категорії до 201 фунта. Тоді я бився в категорії понад 215 фунтів, тож мені довелося сісти на дієту. Я знову став носити весь день ті вінілові костюми. Мені це подобалося; я відчував себе справжнім бійцем — мені потрібно було важити менше на вагах, щоб важити більше в рейтингах. Я марив настільки сильно, що думав, ніби я роблю велику пожертву.

У мене був напружений графік підготовки до Олімпійських ігор. 12 серпня 1983 року я взяв участь у Національному турнірі штату Огайо. Першого ж дня я добився сорокадвухсекундного нокауту. На другий день я вибив два передніх зуба своєму противнику і залишив його десять хвилин лежати без свідомості. Потім, третього дня, чинний чемпіон турніру вийшов із боротьби.

Наступного дня ми вирушили в Колорадо-Спрінгс на Національний чемпіонат США. Коли я туди приїхав, четверо із шести інших бійців вибули зі змагань. Обидві мої перемоги стали нокаутами в першому раунді.

10 червня 1984 року я нарешті отримав шанс виступити на Олімпіаді. Моїм кваліфікаційним поєдинком став бій проти

Генрі Тіллмана, старшого та досвідченішого боксера. У першому ж раунді я збив його з ніг так, що він майже вилетів крізь мотузки. Потім він встав, і я переслідував його протягом наступних двох раундів. Проте в аматорському боксі агресія не винагороджується, і мій нокаут зарахували так, ніби це був легкий удар на відліт. Коли вони оголосили про своє рішення, я не міг повірити, що вони дали перемогу Тіллману. Натомість знову був розчарований, і люди почали свистіти.

Я ненавидів ці аматорські поєдинки. «Ми тут боксери», — говорили ці начинені опудала. «Сер, я боєць. Моя мета — боротися», — відповідав я.

Весь аматорський боксерський клуб ненавидів мене. Їм не подобалася моя зухвала браунсвільська поведінка. Я поводився пристойно, але однаково було видно, як із мене виривається нью-йоркський бунтівник. І якщо мене вони просто не любили, то Каса зневажали. Він міг бути настільки надмірним, що інколи ставив мене в скрутне становище. Я ніколи не давав йому знати про це, але я завжди стояв там та слухав, як він свариться з цими хлопцями, але мені було занадто ніяково від того, як він із ними розмовляв. Він був дуже мстивий і завжди жадав помсти. Він не міг жити без ворогів, тож створював їх собі власними руками. Іноді я собі думав: «Чорт забирай, чому мені не дістався якийсь неконфліктний білий хлопець?» Мені було здалось, що я далеко від того світу, де люди кричать один на одного, що є духу. Але Кас був мені постійним нагадуванням, що не так далеко я звідти втік.

У мене був шанс помститися Тіллману за свій програш місяць по тому в олімпійському боксі. Я знову ганяв його протягом трьох раундів, і цього разу він зробив навіть менше, ніж у першому бою. Навіть Говард Козелл, який робив анонс для ABC, думав, що Тіллман перехитрив мене в нашому першому

бою, і визнавав, що у мене було набагато більше шансів отримати рішення на мою користь.

Я був упевнений, що переміг, і коли суддя знову підняв руку Тілмана, я був приголомшений. Я не міг повірити, що вони дали йому дві негідні перемоги. І знову вся аудиторія почала освистувати суддів. Кас був розлютований. Він почав лаятися і спробував ударити одного з олімпійських чиновників США. Кевіну Руні й іншим довелося його тримати. Я був тоді настільки поглинутий сам собою, що мені здавалося, ніби все, що коїться з Касом, пов'язано зі мною. З роками я зрозумів, що він був таким усі останні тридцять років. Це були його демони, і вони не мали нічого спільного зі мною.

Уся річ була в тім, що Каса обдурили і позбавили його слави. До недавнього часу я навіть не знав, що Кас послав нашого друга на ім'я Марк, який працював на ФБР, до американської прокуратури в Олбані для розслідування рішень на користь Тілмана.

Я зчинив істеріку після двох перемог Тілмана. Я схопив трофеї за друге місце, які вони мені дали, і розбив, жбурнувши їх об землю. Однак Кас однаково відправив мене на Олімпіаду пожити з олімпійською командою. Того року олімпіада проходила в Лос-Анджелесі. Він сказав, що я повинен просто піти туди і насолодитися цим досвідом. Він купив мені по два квитки на кожний бій, але у мене однаково був пропуск на всі змагання, тож я просто перепродав квитки. Позатим Олімпіада не стала для мене тотальною невдачею. Там була одна дуже симпатична стажистка, яка працювала в олімпійському комітеті США. Усі боксери й тренери не тямалися від неї, але я був тим, кому вона дісталася. Я їй подобався. Після стількох років поневірянь було приємно нарешті зайнятися сексом.

Проте навіть секс не позбавив мене від розчарування і болю, які я зазнав, коли у мене вкрали мою олімпійську мрію. Коли

Олімпіада закінчилася, я полетів назад до Нью-Йорка, але до Кетскіллу я повернувся не одразу. Я тусувався по всьому місту. Я був дуже пригнічений. Одного разу я пішов на сорок другу вулицю подивитися фільм про карате. Безпосередньо до початку фільму я викурих косяк.

Я затягувався димом, аж тут згадав той випадок, коли Кас спіймав мене з марихуаною. Це було одразу після того, як я виграв свій другий юнацький олімпійський чемпіонат. Один з інших боксерів задрив мені і здав мене. Перш ніж я встиг позбутися доказів, Кас послав Рут, німецьку прибиральницю, до моєї кімнати, і вона знайшла траву. Кас був лютим, коли я повернувся додому.

«Мабуть, це хороша штука, Майку. Має бути щось дуже хороше, адже курячи це, ти повертаєшся на чотириста років назад, до часів рабства та каторжників».

Того дня він зламав мій дух. Він змусив мене відчути себе нігером дядьком Томом. І він ненавидів таких людей. Він знав, як опустити мене нижче плінтуса.

Отже, я сидів у кінотеатрі, згадуючи про це, і все глибше і глибше занурювався в свою депресію. А потім я розплакався. Коли фільм закінчився, я одразу ж пішов на вокзал і повернувся до Кетскілла. Усю дорогу назад я думав про те, що маю негайно взятися за виснажливі тренування й готуватися до професійних боїв. Я мав виглядати ефектно, коли стану професійним бійцем. Коли ми наблизилися до Кетскілла, я заговорив сам з собою.

«Їм ніколи не бачити когось, схожого на Тайсона. Він вийде за межі гри. Він буде в пантеоні великих бійців поруч із Джоном Салліваном, Джо Луїсом, Бенні Леонардо, Джо Гансом і всіма іншими. Тайсон Неймовірний».

Я говорив про себе в третій особі. Навіть самому собі.

Я накачав себе цим по повній, коли зійшов із поїзда і взяв таксі до будинку Каса. Світ ось-ось побачить бійця, подібного

якому він ще ніколи не бачив. Я збирався вийти за межі цієї гри. Попри всю мою повагу і небажання видатись зарозумілим, але тоді я був упевнений у своїй майбутній популярності боксера. Я знав, що ніщо не зможе мене зупинити, і я був певний того, що стану чемпіоном так само сильно, як знав, що після четверга буде п'ятниця. Протягом наступних шість років я не програв жодного бою.

Я ВІДХОДИВ ПІСЛЯ ТИХ ДВОХ ПОРАЗОК, ЯКИХ ЗАВДАВ МЕНІ ТІЛЛМАН, і для боксерського світу я не був аж ніяк жаданою здобиччю. Кас планував, що я виграю золоту медаль на Олімпіаді, а потім почну свою кар'єру з вигідного телевізійного контракту. Проте з цього нічого не вийшло. Професійним промоутерам я був нецікавий. Ніхто в боксі не вірив у Касів «пікабу»-стиль. До того ж багато людей вважали мене занадто низьким для того, щоб бути ефектним важковаговиком.

Напевно, усі ці розмови дійшли до Каса. Одного разу я пішов виносити сміття, а Кас прибирався на кухні.

— Малий, я б хотів, щоб у тебе було таке ж тіло, як у Майка Вівера або Кена Нортонна, — несподівано сказав він. — Тоді ти виглядав би по-справжньому страшним. У тебе була б зловісна аура. У них немає темпераменту, але їхні статури викликають жах. Ти міг би лякати інших боксерів до паралічу просто самим твоїм зовнішнім виглядом.

Я мало не вдавився. Мені й до цього дня бракне повітря, коли я згадую цю історію. Я образився, мені було боляче, але я не міг сказати цього Касу, тому що він відповів би щось на кшталт: «О, ти плачеш?! Ти що, маленька дитина? Як ти збираєшся виступати у важливих боях, якщо ти не можеш впоратись зі своїми емоціями?»

Він ставився з презирством до моїх емоцій щоразу, як я виявляв їх. Тому я просто стримав свої сльози.

— Не хвилюйся, Касе, — я примусив себе звучати пихато. — Ти побачиш. Одного дня весь світ стане мене боятися. Вони пітнітимуть кровавим потом, зачувши саме лише моє ім'я.

Того дня я перетворився на Залізного Майка; Я став на 100% залізним хлопцем. Попри те, що майже кожен із боїв я вигравав у красивій манері, емоційно я докладав мало зусиль, щоб стати тим диким звіром, яким мене хотів бачити Кас. Проте після тієї розмови про мій замалий зріст, я став тим звіром. Я навіть почав фантазувати, що якби я вбив когось на ринзі, то це залякало би всіх. Касу потрібен був антисоціальний чемпіон, тож я вирішив наслідувати таких поганих хлопців із фільмів, як Джек Паланс і Річард Уїдмарк. Я з головою занурився в роль зарозумілого соціопата.

Проте спочатку я купив «кадилак». Кас не міг дозволити собі платити за мої витрати, доки ми були зайняті моєю кар'єрою, тому він попросив свого друга Джиммі Джейкобса та його партнера Білла Кейтона викласти гроші. Джиммі був чудовим хлопцем. Він Бейб Рут¹¹ у світі гандболу і, подорожуючи по всьому світу по гандбольним змаганням, він почав збирати рідкісні фільми про боротьбу. Зрештою він познайомився з Біллом Кейтоном, який сам був колекціонером, і вони вдвох започаткували *Big Fights, Inc.* Вони повністю взяли під контроль ринок бійцівських фільмів, і Кейтон пізніше заробив собі статок на продажі цих плівок *ESPN*¹². Кас прожив із Джиммі десять років, коли той ще жив у Нью-Йорку, тож вони були близькими друзями. Кас насправді розробив секретний план витренерувати із Джиммі бійця і для його найпершого бою, аматорського чи професійного, він мав вступити в бій з Арчі Муром за титул чемпіона в напівважкій вазі. Джейкобс інтенсивно тренувався з Касом протягом шести місяців, але бій так і не відбувся, тому що Арчі покинув бокс.

11 Бейб Рут — американський бейсболіст, пітчер та аутфілдер, легенда американського спорту — прим. перекл.

12 *ESPN* — американський кабельний спортивний телевізійний канал — прим. перекл.

Проте Кейтона, партнера Джиммі, Кас ніколи не любив. Він вважав, що той занадто закоханий у свої гроші. Він мені теж не подобався. Тоді, як Джиммі був дуже товариською людиною, Кейтон був просто пихатою холодною жабою. Джиммі й Кейтон уже багато років виступали менеджерами боксерів і тоді вже встигли попрацювати з Вілфредом Бенітесом та Едвіном Росаріо, тож попри його неприязнь до Кейтона, Кас пообіцяв їм дати можливість вести мої справи, коли я стану професіоналом. Я думаю, що Кас бачив у Джиммі та Біллі інвесторів, які не будуть втручатися в мій розвиток і дадуть можливість Касу повністю контролювати моє виховання. На той момент вони вже вклали в мене понад 200 тис. доларів. Коли я повернувся з Олімпіади, Джиммі сказав Касу, що хоче купити мені нову машину. Думаю, вони хвилювалися, що я можу кинути Каса і піти до когось іншого, відсторонивши в такий спосіб їх від корита. Звичайно, я б ніколи так не вчинив.

Кас лютував, адже, на його думку, я цього не заслуговував. Не те, якби я повернувся додому із золотою медаллю. Проте він відвіз мене до місцевого дилерського центру. Кас намагався схилити мене в бік олдсмобіль катлас, тому що той коштував відносно недорого.

— Ні, Касе, я хочу «кадилак», — сказав я.

— Майк, я ж тобі кажу...

— Ми або беремо «кадилак», або взагалі ніяку машину не купуємо. — твердо стояв на своєму я.

Ми купили машину і відвезли її додому в гараж. У мене не було водійських прав і я не вмів водити, але коли Кас доводив мене, я хапав ключі й біг до гаража, де сідав у машину і, закрившись, умикав музику.

У вересні 1984 року я підписав два контракти: один із Біллом Кейтоном, а інший — із Джиммі Джейкобсом. У Кейтона було рекламне агентство, і він підписав зі мною семирічний

контракт на управління моїми справами, щоб презентувати мене в рекламі й просуванні мого персонального бренду. Замість звичайних 10 або 15 відсотків, Кейтон брав 33,3 відсотка. Проте я не знався тоді на умовах, я просто підписав контракт. Через кілька тижнів я підписав контракт із Джиммі, і він став моїм менеджером. Стандартний чотирирічний контракт — дві третини мені, одна третина — Джиммі. Після того вони домовилися розділити доходи від контрактів один з одним. Кас також підписав мій контракт. Під його підписом значилося: «Кас Д'Амато, ментор Майкла Тайсона, який має право на остаточне схвалення всіх рішень, що стосуються Майкла Тайсона». Тепер у мене була офіційна управлінська команда. Я знав, що Кейтон і Джиммі були дуже тямущими хлопцями в усьому, що стосується ЗМІ, і я розумів, що вони знали, як організувати цю чортівню. Маючи до того ж Каса, який приймав усі рішення щодо боксерських боїв і відбирав моїх суперників, я був готовий почати свою професійну кар'єру.

Приблизно за тиждень після початку тренувань я зник на чотири дні.

Знайшов мене Том Патті. Я сидів у своєму «кадилаці».

— Де ти пропадав, Майку? — запитав Томмі.

— Мені не потрібна ця чортівня, — видихнув я. — Батько моєї подруги Енджі працює менеджером в універмазі *Джей Джей Ньюберрі*. Він може влаштувати мене на роботу, де я зароблю сто тисяч доларів. У мене є цей «кадилак». Я збираюся кинути все це, — відповів я.

Правду кажучи, я просто нервував через те, що мав почати битися в професійних боях.

— Майку, ну не будеш ти заробляти по сто тисяч на рік, через те, що ти зустрічаєшся з його дочкою, — сказав він.

— Я багато чого вмю, — сказав я.

— Пацан, у тебе не так уже й багато варіантів. Давай назад до спортзалу, виграй свій бій і рухайся далі.

Наступного дня я знову був у тренажерному залі. Щойно я впорався зі своїми нервами, на місце страху прийшла гордість за те, що я збираюся стати професійним бійцем у вісімнадцять років. У мене була чудова команда. Крім Кевіна Руні, з нами був ще Метт Баранські. Метт був чудовою людиною і послідовним стратегом. Тоді як Кевін був тим типом, що кричить усе, що думає, тобі в обличчя.

Ми обговорювали, яке б мені взяти прізвисько. Джиммі й Білл вважали, що в цьому немає потреби, але Кас хотів назвати мене Темним Жахом, в знак поваги до Джо Луїса, Темного Бомбера. Я подумав, що це було б круто, але ми так і не затвердили цей нік. Проте я віддавав шану й іншим моїм героям. Хтось вдягав мені на голову миску й обвівши її електробритвою зробив мені стрижку як у Джека Демпсі. А потім я вирішив закосити під спартанський лук, який був у всіх моїх старих героїв — без халата та шкарпеток. Я хотів, щоб цей лук став знову в моді серед боксерів.

Мій перший професійний бій відбувся 6 березня 1985 року в Олбані. Моїм противником був хлопець на ім'я Гектор Мерседес. Ми нічого про нього не знали, тому вранці перед боєм Кас зв'язався по телефону з кількома тренерами й власниками боксерських залів у Пуерто-Ріко, щоб переконатися, що Мерседес — це не якась підстава. Уночі перед боєм я нервував, але водночас я знав, що зможу побороти цього хлопця, щойно я побачу його на ринзі.

Я знав, що Кас підібрав мені для перших кількох боїв слабших противників, щоб зміцнити мою впевненість.

І я мав рацію. Бій зупинили в першому ж раунді, коли я штовхнув Гектора так, що той упав на коліна в кутку рингу. Я був дуже схвилюваний своєю перемогою, але в роздягальні

Кас почав розмову про всі мої недоліки. «Тримай руки вище. Твої руки теліпались навколо», — сказав він.

Наступні два бої я провів також в Олбані, який став практично моїм рідним містом. За місяць після Мерседеса я бився зі Трентом Сінглтоном. Я вийшов на ринг і вклонився на всі чотири кути арени, а потім підняв руки до натовпу, як гладіатор. Мені не знадобилося багато часу, щоб тричі збити його з ніг. Рефері зупинив поєдинок. Потім я неквапливо підійшов до його кутка, поцілував його і погладив по голові.

За місяць на мене чекав новий бій, тож усе, чим я тоді займався, були біг, тренування та бокс. Це все, чого від мене хотів Кас. Бокс, бокс і ще раз бокс, а потім спаринг, спаринг і ще раз спаринг.

Двадцять третього травня я бився з Доном Хелпіном, і той був набагато досвідченішим противником. Його вистачило на три раунди: під час нашого поєдинку я переключався зі звичайної стійки на стійку лівші й назад, експериментуючи та працюючи над новим досвідом на рингу. У четвертому раунді я відвісив йому удар лівою, а потім правою, і коли він уже валився додолу, я наздогнав його правим хуком. Він досить довго лежав на підлозі, перш ніж його нарешті підняли. Кас, звичайно ж, вважав, що я недостатньо близько атакував і мало рухався в латеральному напрямку. Проте Джейкобс і Кейтон були в захваті від того, як я виглядав.

Я почав запрошувати на ці бої власну команду підтримки. Вони приходили з невеликими плакатами, як це буває на бейсбольних матчах. На одному з них було написано ТАЙСОН — МІСТЕР НОКАУТ. Також я став притягувати до себе фанаток, але я не користувався їхньою нав'язливою прихильністю. Я був надто закоханий у себе, щоб думати про когось іншого. Загалом-то Кас думав, що я трохи переборщив. Він уважав, що

мені слід частіше виходити на вулицю. Тож я ходив до Олбані та проводив там час зі своїми друзями.

На тих ранніх боях я майже нічого не заробляв. Мій перший бій приніс промоутеру лише витрати, але Джиммі дав мені 500 доларів. Потім він взяв із них 50, щоб віддати їх Кевіну, а 350 доларів поклав на моє ім'я в банк, тож на руки я отримав 100 доларів. На цих перших боях вони більше переймалися тим, щоб моє ім'я почули, ніж про те, щоб заробити на мені грошей. Джиммі та Кейтон були першими боксерськими менеджерами, які записали на плівку найцікавіші моменти з моїми нокдаунами й розіслали касети з відео всім, хто писав про бокс у країні. Вони були дуже винахідливі стосовно цього.

Мої виступи ставали сенсаціями, але Кас, схоже, ставав усе більше і більше дратівливим. Іноді мені здавалося, що Кас має мене за дядька Тома. Я намагався бути ввічливим із людьми, яких зустрічав, і говорив їм «так, мем» і «ні, сер», а Кас дратувався на мене за це.

«Чому ти так з ними розмовляєш? Ти думаєш, вони краще за тебе? Усі ці люди — фальшивки», — говорив він. А потім, коли я поводився як Бог, як він мене називав, він дивився на мене з огидою. «Тобі подобається, коли люди дивляться на тебе знизу вгору, так? Такі хлопці, як Кейтон й інші, постійно говорять тобі, який ти класний».

Мені здається, йому просто було потрібно до когось доскіпатися. Мій день залежав від того, з якої ноги сьогодні встав Кас. Тоді я вже отримав права і возив його на різні зустрічі та конференції.

Двадцятого червня, незадовго до мого дев'ятнадцятиріччя, я бився з Рікі Спейном в Атлантик-Сіті. Це був мій перший професійний бій за межами Олбані, але до того Кас відправляв мене дивитися великі бої в містах по всій країні, щоб я при звичаївся до різних арен.

«Навчись почувати себе тут як вдома, знай це місце із заплющеними очима, — казав він мені. — Тобі тут доведеться проводити чимало часу, тож навчися почуватися тут комфортно». Він також брав мене з собою, коли зависав із великими бійцями. Він садовив мене поруч із ними за обіднім столом і знайомив нас, щоб я ніколи не лякався когось із боксерів.

Я був дуже схвильований тим, що буду битися в Атлантік-Сіті і що наш бій буде транслюватися на *ESPN*. Мій суперник був також непереможним, за ним мав рахунок 7:0 із п'ятьма нокаутами. Вони представили мене Малим Забіякою, і не знаю, що там щодо Малого, але я двічі збив Спейна з ніг у першому ж раунді, і рефері зупинив бій.

Джиммі й Кейтон намагалися вибити мені постійне місце на *ESPN*, але Боб Арум, який рекламував бої, сказав їм, що його колеги не надто вже цінують мій талант. Це дуже розлютило Каса. Кас ненавидів сватів Арума, і після мого наступного бою вони перестали працювати з Арумом.

Проте всі ці політичні штуки мене не цікавили. Я не міг дочекатися свого наступного бою. Він мав відбутися одинадцятого липня знову в Атлантік-Сіті. Я бився з Джоном Олдерсоном, великим сільським хлопцем із Західної Вірджинії, який також мав рахунок 4:0. Цей бій транслювався на *ESPN*, у другому раунді я кілька разів відправив його на землю, і доктор зупинив бій, коли мій противник повернувся назад у свій куток.

Я довів свій рахунок до 6:0 у наступному бою проти Ларрі Сімса, але я розлютив Каса, зробивши це. Сімс був дуже слизьким і незграбним — один із тих милих бійців. Тож у третьому раунді я переключився на лівшу і нокаутував його сильним дзвінким ударом. Пізніше в роздягальні Кас накинувся на мене.

— Хто навчив тебе цьому бісовому переключенню на лівшу? Тепер, напевно, буде важко знайти для тебе бій, — сказав він. — Люди не хочуть битися з лівшами. Ти зруйнуєш усе, що я зробив.

Кас ненавидів лівшів.

— Мені дуже шкода, Касе.

Ну хіба не наволоч? Я мав вибачатися за ефектний нокаут.

За місяць я знову вийшов на ринг і переміг за один раунд Лоренцо Кенеді, а за три тижні я зустрівся з Майком Джонсоном в Атлантик-Сіті. Коли ми вишикувалися за інструкціями, Джонсон виглядав таким зарозумілим, немов ненавидів мене до кінчиків волосся. Усього за кілька секунд він упав після мого лівого хука в нирки, а коли він піднявся, я відвісив йому ефектний удар правою, який збив його так сильно, що два його передніх зуба застрягли в його капі. Я знав, що він не скоро прийде до тями. Кевін вискочив на ринг, ми реготали і давали п'ять одне одному, як два зарозумілих маленьких пацана. Я йому: «Ха-ха. Дивись на цього мертвого нігера, Кевіне».

Тепер я мав рахунок 8:0 із вісьмома нокаутами, а Джиммі та Кас взяли за всі свої контакти в пресі, щоб добитися мого визнання. Я їздив до Нью-Йорка, щоб пообідати з Джиммі та його друзями-журналістами. Ми приваблювали пресу всіма можливими способами. Крім того, мене стали згадувати в колонках світської хроніки, адже я почав тусуватися в таких відомих точках Нью-Йорка, як ресторан «Колумбус» у Верхньому Вест-Сайді. Я подружився з великим фотографом Брайаном Хеміллом, і він разом зі своїм братом Пітом, який був всесвітньо відомим письменником, почали знайомити мене з усіма цими знаменитостями. Піт приводив мене до бару, і ми сиділи там із Полі Германом — одним із власників. Полі тоді був впливовою в Нью-Йорку людиною. Мені здавалося, що він був ще більшою знаменитістю, ніж самі знаменитості. Усі хотіли бути з Полі, сидіти з ним за столом та прохати його про

маленькі послуги. Я думав, що він який мафіозний бос чи щось таке.

Ніколи не знаєш, кого зустрінеш в Колумбусі. Іноді Піт залишав мене там із Полі. Не встиг я озирнутися, як за одним столом із нами вже сиділи Девід Боуї, Михайло Баришніков і маленька Дрю Беррімор. «Ого, нічого собі, — думав я сам до себе. — Ти ліпше тримай себе в руках». Потім увійшли Роберт Де Ніро і Джо Пеші. Ми сиділи й розмовляли, і наступної миті Полі сказав: «Гей, Майку, нам би кудись разом сходити». І, бум, за п'ять хвилин я вже в будинку Лайзи Міннеллі, сиджу на дивані і прохолоджуюся з Раулем Хуліа.

Врешті-решт я познайомився з усіма представниками нью-йоркської світської сцени. Перебуваючи поруч із ними, я відчував, ніби щось особливе померло просто перед тим, як я з'явився на сцені. Воно було настільки потужним, що його досі можна було відчутти в музиці Елтона Джона, Стіві Вандера і Фредді Мерк'юрі. У мене було відчуття, ніби всі вони побували в якомусь особливому місці, якого більше не існувало. Проте навіть зустріч з усіма цими суперзірками не допомогла мені ствердитись у тому, що в мене все вийшло. Цього не сталося, доки я не зустрів борця Бруно Саммартіно. У дитинстві я був великим фанатом рестлінга. Мені подобались Саммартіно, Горила Мансун і Біллі Грехем. Одного разу я пішов на вечірку, де познайомився з Томом Крузом, який тільки починав свою кар'єру. Того ж вечора я зустрів Бруно Саммартіно. Я був абсолютно ошелешений. Я просто вирячився на нього. Хтось представив нас один одному, але він гадки не мав, хто я такий. Тоді я почав розповідати йому про всі визначні матчі, в яких він брав участь, серед них були такі, як Кіллер Ковальські, Ніколай Волкофф і «Звір» Джордж Стіл. У своєму хворому на манію величчя розумі я думав: «Це ознака моєї величчя. Мій герой тут зі

мною. Я стану таким само славетним, як і він, і виграю чемпіонат».

Кас був не дуже радий тому, що я проводжу все більше й більше часу на Манхетені. Приїджаючи в місто, я зупинявся на диванчику Стіва Лотта, який був правою рукою Джиммі Джейкобса. Стів був типовим джанкі й водив мене в такі місця, як клуб *Наутітус* та інші місця, де тусувалися красиві дівчата. Тоді я був сповнений рішучості завоювати цей пояс, тож мені було зовсім не до дівчат. Тоді я намагався бути хорошим хлопцем й не заходити занадто далеко. Моєю слабкістю була їжа. Стів був відмінним кухарем і зазвичай, коли ми повертались із нічних походеньок клубами, я просив Стіва розігріти трохи китайської їжі з холодильника для пізнього перекусу. За кілька днів, коли я повертався до Кетскілла, Кас був розлючений.

«Подивися на свою дупу. Вона стає все жирнішою», — хитав він головою. Мій наступний бій був першим справжнім випробуванням. Дев'ятого жовтня я зустрівся в Атлантик-Сіті з Донні Лонгом. У Лонга були бої з Джеймсом Броудом, крутим важковаговиком, і Джоном Тейтом — чемпіоном світу за версією WBA в суперважкій вазі. Я знав, що перемога над Лонгом здатна забезпечити мені гарну позицію в боксерському світі. Лонг упевнено увійшов у бій, сказавши Елу Бернстайну з *ESPN*, що відіб'є мені печінки. Вони називали Лонга «Володарем Катастроф», але цього разу його вечір обернувся лихом. Щойно продзвенів перший дзвінок, я кинувся на нього і вже за кілька секунд швидкої та лютої атаки збив його з ніг лівим ударом. Трохи пізніше його наздогнав мій правий аперкот, а потім я прикінчив його комбінацією правого аперкоту і лівого хука. Мені для цього знадобилося менше ніж півтори хвилини.

Після бою у мене взяв інтерв'ю Ел Бернштейн.

— Ще сьогодні я думав, що Донні Лонг буде досить жорстким противником для тебе. Але це виявилось не так, — сказав Ел.

— Ну, як я й говорив тобі ще сьогодні до бою: а що, як я його нокаутую в першому чи другому раунді? Ти все ще будеш вважати його засильним?

— Я думав, так воно й буде, але, здається, усе склалось інакше, — сказав Ел.

— Ох, тепер він не такий крутий, — розсміявся я.

— Та ні ж бо, він був крутим хлопцем, я просто кажу, що він, вочевидь, виявився не достатньо крутим для тебе, адже ти побив його.

— Я знав це з самого початку, але всі інші думали, що я хизуюсь. Ні, я не випендювався. Багато людей прийшли подивитися, прийшов Джессі Фергюсон, прийшли Фрейзери. Приходьте всі і подивіться на власні очі, тому що Майк Тайсон тут, він чекає на вас, приходьте всі подивитися.

Тоді я був настільки зосереджений на боксі, що просто не жив у реальності. У мене брали інтерв'ю для журналу *Sports Illustrated*, і я сказав: «Найбільше мене турбує те, що я перебуваю поруч із людьми, які дуже весело проводять час, з вечірками й тому подібними речами. Це дуже розслабляє. Люди, які зацікавлені тільки в тому, щоб отримувати задоволення, не здатні нічого досягти». Я думав, що я сильніший за тих слабких людей, які веселилися. Мені хотілось бути частиною того світу знаменитостей Колумбуса, але водночас я боровся зі спокусою веселитися на вечірках.

У мене все ще не було сексу. Останній раз, коли я з кимось спав, то був той випадок зі стажеркою на Олімпіаді. Не те, щоб я не хотів займатися сексом, але я був надто незграбним із жінками. Я не знав, як поводитися з ними. «Гей, привіт, хочеш зі мною в ліжку?» Я не знав, як до них говорити. Приблизно тоді ж я повинен був битися в Медісон-Сквер-Гарден. Проте моя

репутація випередила мене, і мій супротивник не з'явився. Тому я пішов із Гарден і попрямував до борделю на сорок другій вулиці. Я знав про це місце відтоді, як ще хлопчиськом бовтався на Таймс-Сквер.

Я увійшов до закладу і сів на один зі стільців у вестибюлі. На великому екрані телевізора показували порнофільми. Дівчата підходили, сідали поруч і запитували: «Хочеш піти на побачення?» І якщо ти відхиляв пропозицію однієї з них, до тебе підходила інша. Я був там наймолодшим хлопцем, тож я їм здавався досить милим. Я вибрав симпатичну кубинську дівчину, і ми пішли в задню кімнату.

Фрейд мав би розлоге поле для діяльності із таким сценарієм. Я був повністю готовий сконцентрувати всю свою агресію і побити мого противника на ринзі, але бій було скасовано і ось я йду на пошуки сексу. Насправді, я був дуже схвильований. Під час нашого побачення у неї прихопило спину. Вона сказала: «Гей, нам треба зупинитися. Я якось невдало потягнула спину». Я ще не кінчив, тому попросив її повернути мені гроші. Вона змінила тему розмови й попросила у мене футболку із зображенням Едвіна Росаріо, яка була на мені. Її спина занадто сильно боліла, щоб продовжувати, тому вона сказала: «Давай поговоримо». Ми трохи поговорили, а потім я пішов зі своєю футболкою.

Після цього Кас став пришвидшувати мій темп. За шістнадцять днів після бою з Лонгом у мене був бій із Робертом Колаєм, де я встиг зробити два лівих хука. Першим промахнувся, а другим нокаутував його. Усе було скінчено за тридцять сім секунд. За тиждень я бився зі Стерлінгом Бенджаміном у Латамі, штат Нью-Йорк. Я збив його з ніг коротким лівим хуком, а потім, коли рефері дорахував до восьми, накинувся на нього, завдаючи нищівних ударів по тілу і аперкотів. Він звалився додолу. Рефері зупинив поєдинок.

Натовп розшаленів, і я повернувся до них обличчям, просунувши рукавички через верхні мотузки долонями вгору, вітаючи їх на гладіаторський манер.

Проте в мене на думці були куди важливіші справи, ніж моя одинадцята професійна перемога. Кас був дуже хворий. Він хворів відтоді, як я переїхав до нього і Камілли. Він завжди кашляв, і я знав, що його стан погіршується, коли він не їздив із нами на деякі з моїх боїв. Він залишився вдома під час мого бою з Лонгом та Колаєм, але зміг поїхати до Латаму, щоб бути на моєму поединку з Бенджаміном. Він був занадто впертим старим італійцем, щоб пропустити бій недалеко від свого дому. Він не вірив лікарям і був одним із перших прихильників вітамінів, дієтотерапії й того, що ми зараз називаємо «альтернативною медициною».

Я знав, що Кас хворий, але я був налаштований на те, що він одужає, щоб побачити, як я стану чемпіоном, тому що ми завжди говорили про це. Він мав одужати і жити, щоб побачити, як я досягну успіху. Проте, коли ми розмовляли наодинці, він іноді говорив: «Мене може не бути поруч, але ти однаково повинен слухатися мене». Я подумав, що він сказав це просто, щоб налякати мене і переконатися, що роблю все, як належить. Кас постійно говорив мені речі, які сповнювали мене тривогою.

Його госпіталізували до лікарні в Олбані, але Джиммі Джейкобс перевів його до Маунт-Синай. Ми зі Стівом Лоттом вирушили відвідати його. Кас сидів у своєму ліжку і їв морозиво. Ми поговорили кілька хвилин, а потім Кас попросив Стіва вийти з кімнати, щоб він міг поговорити зі мною наодинці.

Тоді-то він і сказав мені, що вмирає від пневмонії. Я не міг повірити в те, що він мені говорив. Він не виглядав смертельно хворим. Він сявав. Він був сповнений енергії та ентузіазму. Він їв морозиво. Він собі прохолоджувався, а я почав сходити з розуму.

— Я не хочу займатися цією хрінню без тебе, — сказав я, стримуючи сльози. — Я не буду цього робити.

— Ну, якщо ти не будеш боротися, то дізнаєшся, що люди здатні повертатися з могил, тому що я буду переслідувати тебе все життя.

— Добре, — сказав я йому, і він взяв мене за руку.

— Світ повинен побачити тебе, Майку. Ти станеш чемпіоном світу, найсильнішим у світі, — сказав він.

А потім Кас розплакався. Тоді я вперше побачив, як він плаче. Мені здалося, що він плаче, тому що не побачить, як я стану чемпіоном світу у важкій вазі після всього, що ми пережили разом. Проте незабаром я зрозумів, що він плаче через Каміллу. Я зовсім забув, що у нього був ще хтось, хто значив для нього більше, ніж я. Він сказав мені, що шкодує, що так і не одружився з Каміллою, тому що у нього були проблеми з податками, і він не хотів, щоб вона брала їх на себе.

— Майку, зроби мені лише одну послугу, — сказав він. — Не забудь подбати про Каміллу.

Збентежений, я вийшов із палати. Я зупинився в квартирі Стіва, а Джиммі жив у тому ж будинку. Пізніше того ж дня Джиммі зайшов за мною, щоб ми пішли з ним у банк внести чек на 120 тисяч доларів за мої останні бої. Тепер моє ім'я почало з'являтися в газетах, я був на обкладинці журналу *Sports Illustrated*, і незнайомі люди зупиняли мене на вулиці й бажали удачі. Я був весь красивий і впевнений у собі. Я знав усіх дівчат у банку і зазвичай фліртував із ними, а вони фліртували зі мною у відповідь.

Однак перед самим входом до банку Джиммі зупинився.

— Кас не переживе цю ніч, Майку. Кажуть, йому залишилося жити лише кілька годин.

Я почав плакати так, ніби це був кінець світу. Для мене то був судний день. Мій світ було зруйновано. Усі дівчата в банку

вступилися на мене.

— Якісь проблеми? — до нас підійшов менеджер.

— Ми щойно дізналися, що наш любий друг помирає, і Майк дуже важко переживає це, — сказав Джиммі. Він був холодним і зібраним. Отак просто... бум... ніяких емоцій — так, як навчив його поводитися Кас. Я ж тоді плакав, як загублений солдат на місії, що втратив генерала. Не думаю, що я коли-небудь повернувся до того банку, таким збентеженим я тоді був.

Похорони Каса відбулися на півночі штату. Я був одним із тих, хто ніс труну Каса. Прийшли всі зі світу боксу. Це було надзвичайно сумно. Усе, на що була здатна моя хвора уява, — це думати про те, що я стану успішним заради нього. Я б зробив усе, щоб виграти цей титул, щоб захистити честь Каса. Я почав жаліти себе, думаючи, що без Каса у мене було б галіме життя. Камілла була дуже спокійна, але коли ми повернулися до будиноку, то плакали разом.

Незабаром після похорону Джим Джейкобс організував поминальну службу по Касу в його старому спортивному залі *Gramercy Gym*. Там були всі світила. Норман Мейлер сказав, що його вплив на бокс був настільки ж великим, як вплив Хемінгуея на молодих американських письменників. Гей Талезе сказав, що для нього велика честь бути знайомим із Касом.

— Він навчив мене стількох речей, і я кажу не лише про бокс, адже це просто ремесло і йому можна навчитися, я кажу про науку жити життя, навчити якій набагато складніше, — сказав Піт Гемілл.

Джим Джейкобс зробив досить сильну промову про Каса. «Кас Д'амато люто виступав проти невігластва і корупції в боксі. Кас був неуступливим у всьому, що стосувалося його ворогів і водночас здатним зрозуміти, компанійським і надзвичайно терплячим до своїх друзів».

Після смерті Каса я емоційно закритися. Я став дуже злим. Я намагався довести собі, показати, що я чоловік, а не просто хлопчик. За тиждень після похорону Каса я полетів до Техасу на бій з Едді Річардсоном. Джиммі й Кейтон навіть не дали мені поговорити. Тому я взяв із собою фотографію Каса. Щовечора я розмовляв із ним.

«Завтра я збираюся битися з цим хлопцем Річардсоном, Касе, — казав я. — Як по—твоєму, що я маю робити?»

Попри те, що я був у гарній фізичній формі, я згубив свій дух та віру в себе. Я втратив усю свою енергію для хороших справ. Не думаю, що я взагалі змирився з його смертю з того часу. Я злився на нього, коли він помер. Мені було дуже гірко. Якби він тільки прийшов до лікаря раніше, він був би живий, щоб захистити мене. Проте він був впертим і не хотів йти до лікарів, а тому помер, залишивши мене самого на цих звірів у світі боксу, щоб вони накинулись на мене, беззахисного. Після смерті Каса я більше ні про що не дбав. Я бився просто заради грошей. У мене більше не було мрії. Було б непогано виграти титул, але я просто хотів випити трохи вина, повеселитися, потусуватися й потрахатися.

Утім, спочатку я розібрався із Річардсоном. Перший же удар, який я завдав правою, збив його з ніг. Він протримався ще з хвилину, але потім я вдарив його лівою, і він, будучи дуже високим, опинився на іншій стороні рингу.

Наступним був Конрой Нельсон, який багато років тому програв Тревору Бербіку за титул чемпіона Канади. Він все ще посідав друге місце у важкій вазі в Канаді й був міцним, досвідченим хлопцем, одним із тих, кому пощастило мати тіло Адоніса. Усі коментатори думали, що це той хлопець, який нарешті випробує мене. Я добряче опрацював його в першому ж раунді. Два або три рази він мало не впав від моїх ударів. А потім настав другий раунд і... бум! бум! бум!.. я періщив його

в тулуб, а потім дав йому правою в голову, зламавши ніс, і потім лівим хуком у підборіддя відправив його в нокаут. Коли рефері зупинив бій, я ходив рингом, купаючись у захваті вболівальників мого рідного міста, розкинувши руки в сторони.

Мій наступний бій відбувся шостого грудня у Фелт Форум, що на Медісон-Сквер-Гарден. Приїхали всі мої друзі з Браунсвіла. Проте я був надто зайнятий, щоб серйозно думати про поїздку до Нью-Йорку і гулянки. Я не міг дочекатися, щоб пройти крізь усі ці бої й отримати свій шанс на титул для Каса. Моїм противником того вечора був Семмі Скафф. Моє інтерв'ю після бою тривало довше, ніж сам бій. Скафф був незграбним 250-фунтовим селяком із Кентуккі, і я поклав його двома приголомшливими лівими хуками по голові, від яких його обличчя запливло кров'ю, а ніс добряче підрихтувався. Після бою Джон Кондон, редактор відділу боксу в *MSG*, який робив аналітичні коментарі до бою, попросив мене описати типовий день у житті Майка Тайсона.

«Майк Тайсон — це просто працьовитий боець, його особисте життя дуже нудне. Усі ті, хто кажуть, що хотіли б побути на моєму місці, усі ті сотні людей, що говорять таке — вони й на десяту частину не усвідомлюють цього. Якби вони були на моєму місці, то плакали б, мов немовлята. Вони не могли б із цим впоратися». На мій наступний бій ми повернулися в Латам. Це була головна подія, і арена була повна-повнісінька моїми вболівальниками. Моїм противником був міцний на вигляд хлопець Марк Янг. Коли ми підійшли до центру ринга за інструкціями, я відчув його енергію. Під час інструктажу вам потрібно дивитися на вашого противника, але це нічого не означає, це просто показуха. Ти відчуваєш цю їхню енергію від їхнього духу, відчуваєш їхню душу, а потім йдеш назад у свій куток і думаєш такий: «От дідько» або «Та він просто слабак».

Того вечора то було більше як: «О чорт, він йде битися». Кевін теж це відчув.

«Бий його сильними ударами і рухай головою, — сказав Кевін. — Не забувай рухати головою, він йде битися».

Продзвенів дзвінок, і він швидко вискочив на ринг. Він був диким, я став навішувати йому сильні удари й рухати головою. Трохи більше ніж за хвилину він зробив дикий правий випад, я повернувся навколо нього і зробив хитрий сильний правий аперкот, і... бум!.. він піднявся в повітря і впав обличчям вниз. Рей Манчіні був спортивним телевізійним коментатором, і дуже хвалив мої навички, але він вважав, що прийшов час моїм менеджерам підібрати мені для бою когось вартісного.

Проте Джиммі дотримувався свого плану. За два тижні я вже був в Олбані і бився з Дейвом Жако. Він мав поважний рахунок у 19:5, з яких 15 перемог були нокаутом, включаючи технічний нокаут над Рейзором Раддоком. Це був високий худий білий хлопець. Він не мав вигляд крутого бійця, хоча й був таким насправді. Я клав його знову й знову, але він постійно підіймався. Суддя зупинив бій після мого третього нокдауну в першому раунді.

Того вечора я з кількома друзями святкував свою перемогу. Наступного ранку, близько восьмої години, я постукав у двері Камілли. Вона відкрила, я увійшов усередину і сів. Я нічого не говорив.

— І як воно? — запитала мене Камілла.

— Усе пройшло добре, але шукав тут того, кого більше немає, — сказав я, і сльози покотилися по моїм щокам. — Там не було Каса. Усі кажуть мені, що я все роблю правильно, що я все роблю добре, і нема кому тепер сказати мені, що я зробив не так. Неважливо, наскільки добре я б виступив, Кас, швидше за все, побачив би, що я зробив щось не так.

Я розповів про те, як я себе почував, коли у мене брали інтерв'ю для *Sports Illustrated* на тому тижні.

«Я страшенно сумую за Касом. Він був моєю опорою. Усі ті речі, над якими ми працювали, починають мені даватися. Проте, коли справа доходить до цього, кого це на справді переймає? Мені подобається робити свою роботу, але я не відчуваю щастя від моєї непереможності. Я б'юся з усіх сил, викладаюся на повну, але коли все закінчується, немає ні Каса, щоб розповісти мені, що я зробив не так, ні матері, щоб показати їй вирізки з газет».

Я відкладав свої почуття в бік і поринав із головою в справи. 24 січня 1986 року я бився з Майком Джеймсоном. Це був великий ірландець, якому вдалося здобути перемогу над Тексом Коббом і Майклом Доуксом. Мені знадобилося п'ять раундів, щоб зупинити його, тому що він був підступним ветераном і знав, коли мене потрібно затримати. Це було схоже на нудний бій. Мій наступний противник підняв цю тактику на новий рівень. Шістнадцятого лютого я зустрів Джессі Фергюсона в Трої, штат Нью-Йорк. Бій транслювали на каналі ABC, і це був мій перший виступ на національному телебаченні. Фергюсон став чемпіоном *ESPN*, коли п'ять місяців тому побив Бастера Дугласа. Я дивився, як він проходиться ареною після своєї перемоги на чемпіонаті, і мені дуже хотілося кинути йому виклик за його пояс. Я бився на розігріві.

Я знав, що це буде важкий бій. Під час інструктажу він навіть не дивився мені в очі. Він тримався дуже смиренно і покійно. Проте від нього не відходило ні краплі страху чи сумніву, тож я не збирався застосовувати жодного з моїх скромних бійся — дивитися — мені — в — очі прийомів. Я відчував, що він не може дочекатися моменту, щоб вдарити мене.

Я боровся в рідному місті, і це забезпечувало мені перевагу в багатьох сенсах. Джиммі все ретельно підготував для мого

першого національного виступу. Він змусив нас одягти рукавички вагою вісім унцій — легші, ніж зазвичай. Ринг, на якому ми боролися, був менший, ніж завжди. І всі офіційні представники були в нашому кутку.

Я почав боротьбу із жорсткої атаки в його торс. Проте Фергюсону вистачило майстерності, щоб втримати мене. Так тривало протягом перших чотирьох раундів. Утім на п'ятому я загнав його в кут і зламав йому ніс правим аперкотом. Він заледве протягнув до кінця раунду, і знову потрапив у біду у шостому раунді. Тоді він просто нахабно вчепився в мене і повністю проігнорував команду рефері зупинитися. Справа дійшла до того, що рефері зупинив бій. За іронією, дискваліфікація зупинила і мою серію нокаутів. Але наступного дня місцева боксерська комісія змінила результат на технічний нокаут.

На зустрічі з репортерами, яка відбулась після бою, я випадково заварив скандал. Коли вони запитали мене про перемогу над Фергюсоном після мого аперкоту, я сказав: «Я хотів ще раз вдарити його по носі так, щоб кістка його носа провалилась йому в мозок. Я завжди прислухався до порад лікарів. Вони казали, що щоразу, коли ніс потрапляє в мозок, шансів у мого противника відразу ж встати жодних».

Репортери сміялися, але, схоже, що це був просто нервовий сміх. Слова, які я сказав репортерам, були точнісінько тими, що повторював мені колись Кас. Я не думав, що сказав щось не так. Ми з Касом завжди говорили про науку калічити людей. Я хотів бути зухвалим та зловісним чемпіоном. Колись я дивився по телевізору передачі з персонажами коміксів — людей ікс та мого улюбленого Апокаліпсиса. Апокаліпсис говорив: «Я не просто злий, я є саме зло». Кейтон і Джейкобс хотіли, щоб я був дружнім та товариським з усіма, але я знав, що людина, яка дружня з усіма — ворог сама собі.

Наступного дня все це лайно через мій коментар потрапило на вентилятор. Ньюйоркські газети повиходили із заголовками «Цей бандит — це справжній Тайсон?» Один репортер навіть зателефонував моїй старій соціальной працівниці місіс Коулман, і вона порадила мені бути чоловіком, а не твариною. Проте мені було однаково. У мене була своя робота. Я не збирався ставати чемпіоном Майком Тайсоном у суперважкій вазі, удаючи з себе хорошого хлопчика. Я збирався зробити це в ім'я Каса. Мої противники повинні були знати, що змагаючись зі мною, вони заплатять своїм життям або своїм здоров'ям.

Джиммі та Кейтон після цього спробували заткнути мені рот. Вони доручили Стіву Лотту сказати мені, що говорити після матчу. Джиммі навіть звільнив їхнього піарщика через те, що той розіслав ту цитату по всім каналам. Незабаром після цієї бійки Джиммі запросив кількох ретельно відібраних репортерів по вечеряти з нами. Там був Ед Шайлер з *Associated Press*, і він відчував, що Кейтоном і Джиммі керує відчайдушне бажання отримати для мене титул до того, як я вплутаюсь у серйозні неприємності. Проте це було зовсім не так. Я думаю, вони просто хотіли заробити побільше грошей, поки могли. У них не було такої ж поваги до моєї місії, як у мене.

Кейтон і всі інші хотіли відбілити мене від історії мого дитинства в Брукліні й створити навколо мене позитивний імідж. Кас знав, що це повна маячня. Вони намагалися придушити моє ество і змусити відповідати їхнім стандартам. Я ж хотів, щоб люди побачили дикуна, який був у мені.

Після бою з Фергюсоном ми влаштували вечірку. Увесь той час я сильно пив. Звісно ж, я не пив під час тренувань, але щойно бій закінчувався, наставав час руйнувати себе. Я став справжнім алкоголіком. Утім я пив подалі від ока всіх засобів масової інформації міста. Ми тусувалися в Олбані в барі *September*, що належав моєму другу. То було наше улюблене

місце. Іноді туди приїжджали хлопці з міста, із Бостона чи з Лос-Анджелеса з якихось робочих питань, і вони поводитися як великі шишки, ніби намагаючись розтоптати нас, маленьких провінціалів, тоді ми ставили їх на місце, вибиваючи з них все лайно. Я не хотів учиняти бійки, не хотів судової тяганини через це, але то були люди, що лізли битися зі мною у моєму закладі. Я підбурював бійку, говорячи речі типу: «Просто дай цьому мудаку. Ким він себе уявив?» У нас вдався чудовий день із тими понаїхавшими.

Мій наступний бій був проти Стіва Зоскі десятого березня в Колізеї Нассау. Зускі ніколи не доводилося програвати в жодному зі своїх попередніх боїв, але я зробив кілька аперкотів у третьому раунді й нокаутував його. Проте я не був вражений своїм виступом. Напередоні я впав зі сходів у своєму голубнику біля Камілли й порізав собі вухо. Зускі кілька разів ударив мене по вуху, і воно розпухло під час бою, вплинувши на мою рівновагу. У своєму інтерв'ю після бою я натякнув на свої інші проблеми.

— Мені не сподобався мій виступ, — сказав я Ренді Гордону, який освітлював бій. — У мене є багато особистих проблем, які я намагаюся подолати.

Кейтон пізніше сказав пресі, що я мав на увазі проблеми з дівчатами, але це була нісенітниця. Тоді у мене ще не було дівчини. Я просто був у депресії через те, що так багато моїх друзів із Браунсвіла було вбито. Це було варварство. Одні мої друзі вбивали інших за гроші.

Після бійки один із представників журі помітив у мене на вусі велику опухлість. Тож наступного дня Джиммі попросив спеціаліста оглянути моє вухо, той побачив, що хрящ мого вуха сильно інфікований і негайно відправив мене на перевірку до Моунт Сінай, що на Верхньому Іст-Сайді. Він хвилювався, що я можу втратити вухо, якщо його не лікувати. Мені сказали

залишатися десять днів у госпіталі й прописали відвідувати два рази на день барокамеру, де мені в хрящ вводили антибіотики.

Лікарі з Маунт Синай сказали мені, що було б непогано виходити й дихати свіжим повітрям. Тож щодня після завершення мого другого лікувального сеансу о третій годині дня до мене приїздили Том Патті та близький друг мого дитинства Дюран і забирали мене на лімузині. Ми їхали разом на Таймс Сквер і тусувалися там, фотографуючись з усіма місцевими повіями й чуваками, які робили за гроші туристам фотографії з пітоном на шиї. Ми йшли в повний відрив і веселилися цілу ніч. О четвертій ранку я повертався назад до госпіталю, і медсестри починали біситися. «Це не готель, а госпіталь!» Коли я показав лікарям свої фотографії з повіями й пітоном, вони теж розлютилися. «Ні-ні, ми зовсім не мали на увазі, що ти маєш піти в загул на всю ніч. Ми мали на увазі піти вниз посидіти в Централ Парк, подивитись на пташок та білочок, подихати трохи свіжим повітрям».

Це було майже за два місяці до мого бою з Джеймсом Тіллісом на півночі штату Нью-Йорк. Коли настав час бою, я був не в формі через свою хворобу, а також через те, що занадто багато пив і веселився. Бій тривав десять важких раундів, і я був просто радий тому, що він закінчився. Один раз я збив його з ніг, і ця обставина, певно, змусила схилитися шальки терезів на мій бік, але він був найскладнішим моїм суперником, зі всіх, що зустрілись мені тоді. Він так мене відгамселив, що я навіть не міг ходити після того бою. Мені довелося залишитися в готелі. Я навіть не міг доїхати додому. Того вечора я дізнався, що таке справжня бійка. Кілька разів під час бою мені так сильно хотілося впасти, щоб хоч трохи перепочити, але я продовжував атакувати і утримувати його, намагаючись відновити дихання.

Наступного дня Джиммі Джейкобс перейшов до режиму штурму. Він сказав пресі: «Цей бій був для нього просто черговим бар'єром. Тепер же ми побачимо, на що він здатен насправді». Він умів майстерно маніпулювати пресою, не кажучи вже про просту публіку. Він і Кейтон організували рекламну кампанію, яка не мала собі рівних. Жоден актор у світі ніколи раніше не отримував такої уваги преси. Зараз це роблять усі, але тоді вони були справжніми новаторами.

Менше ніж за три тижні я бився в Гардені з Мітчем Гріном. Він був божевільним шибздиком. Він намагався завдати мені кривди ще до бою, сказавши кореспонденту *Daily News*, що я дев'ятнадцятирічний хлопець, який виглядає на сорок років. Коли Марв Альберт запитав мене, чи вдалося Гріну мене образити, я сказав: «Мітч Грін — хороший боєць, але його рівня красномовства не достатньо для того, щоб завдати мені болю. Отже, ні».

Це був мій перший бій на новому контракті з HBO, про який для мене подбали Джиммі й Кейтон. І це був справжній кайф — уперше битися на великій арені в Медісон-Сквер-Гарден. Утім, ви б про це не здогадалися з передматчевого інтерв'ю на каналі HBO. Коли мене запитали, чи насолоджуюся я всією увагою до мене, славою та багатством, я спохмурнів. «Люди не захотіли б опинитися на моєму місці. Вони кажуть, що я заробляю добрі гроші. Але якби їм довелося пройти через ті речі, через які проходжу я, вони б заплакали. Це так пригнічує. Усі чогось хочуть. Так само важко, як ти працюєш у тренажерному залі, люди працюють, намагаючись забрати у тебе твої гроші». Тут я говорив просто, як Кас. Ви могли б подумати, що я буду налаштований оптимістичніше, адже це був мій перший раз, коли я виступав хедлайнером у Гардені.

Грін був тоді шанованим бійцем. Він був чотириразовим чемпіоном *Golden Gloves* і залишався непереможеним доти, поки

1985 року не програв бій за титул чемпіона *USBA* Тревору Бербіку. Проте я знав, що поб'ю його, щойно вийшов на ринг. Я не відчував від нього жодної мені загрози. Боротьба йшла на відстані, але це було нормально. Після бою з Тіллісом я хотів навчитися почувати себе більш комфортно в бою на десять раундів. Я знав, що він не зможе заподіяти мені шкоди, і вирішив попрацювати над своєю витримкою. Я виграв кожен раунд, і це був не нудний бій. У якийсь момент я вибив йому з рота капу з містком і парою зубів у ньому. Він був гарно покараний. Я був настільки розслабленим, що між восьмим і дев'ятим раундами, коли Кевін буквально почав бурмотіти мені просто у вухо всілякі поради щодо того, що я маю бити сильніше, я злегка поцілував його.

Після бою я повернувся до свого звичайного зарозумілого я.

«Не хочу здатися егоїстом, але я дуже легко виграв цей бій. Я відмовляюсь бути побитим. Я нікому не дозволю встати у мене на шляху», — заявив я журналістам. Наступною моєю метою був Реджі Гросс. Він був крутим бійцем, його називали Спойлером¹³, тому що він попсував настрої деяким хорошим бійцям, включаючи Бerta Купера і Джиммі Кларка, який був великим американським олімпійцем. Цей матч опинився на межі зриву, тому що я тяжко захворів на бронхіт того тижня. Я страждав бронхітами все життя і вже звик до них, але того разу то був серйозний випадок. У день бою мене відвели до лікаря, і він провів мені огляд.

¹³ Спойлер — від англ. *spoil* — псувати — *прим. перекл.*

— Боюся, мені доведеться відкласти цей бій. Він дуже хворий, — сказав доктор.

— Сер, чи можу я, будь ласка, поговорити з вами хвилинку, — запитав Джиммі. Я побачив блиск в очах Джиммі, і вже наступної миті я боровся на ринзі.

У першому раунді я накинувся на Гросса зі шквалом ударів, а він просто прикривався. Потім він раптово вирішив обмінюватися зі мною ударами — мене це цілком влаштувало. Він накинувся на мене з несамовитими атаками, від яких я успішно ухилився, а потім я збив його з ніг могутнім лівим хуком, потім я одразу ж збив його з ніг вдруге кількома послідовними ударами. Попри протести мого суперника, рефері зупинив бійку, адже Гросс ледве тримався на ногах і його погляд став просто скляним. «Ти навіть ходити не можеш, а хочеш битися? — сказав рефері.

Мої наступні два противника, здавалося, були гіршого сорту. Можливо, Джиммі й Кейтон просто хотіли, щоб я виграв ще кілька боїв нокаутом у першому раунді після цих двох технічних перемог. Я був вдячний їм за Вільямса Осію, але мені знадобилося два раунди, щоб нокаутувати Лоренцо Бойда. Проте мій блискавичний удар у грудну клітину з правої, й наступний за ним могутній аперкот, нанесений зліва, змусив натовп вибухнути схвальними криками. За два тижні я привернув увагу публіки, знищивши за тридцять секунд Марвіса Фрейзера, сина Джо. Я загнав його в кут, де він не міг протистояти моїм ударам, а потім прикінчив своїм улюбленим правим аперкотом. Він виглядав серйозно пораненим, тому я поспішив допомогти йому піднятися. Марвіс мені подобається — він чудова людина.

Лише кілька тижнів до того мені виповнилося двадцять, і я планував стати наймолодшим чемпіоном у надважкій вазі до кінця 1986 року. Джиммі і Кейтон поки вели переговори із цього приводу, а поки у серпні мені потрібно було битися в Атлантик-Сіті з Хосе Рібальтою.

Рібальта був міцним горішком, і на відміну від Гріна чи Тілліса він завдав мені клопоту. І у нього, схоже, було достатньо сили волі, щоб не дати мені його нокаутувати. Я збив його з ніг

у другому і ще раз у восьмому раундах, але він підводився знову й знову. У десятому він впав втретє, а коли піднявся, я знову повалив його на канати, і рефері зупинив бій.

Рібальті вдалося завоювати повагу натовпу та коментаторів, але, крім того, він ще й зіпсував мій вечір. Після бою у мене було побачення з красивою юною студенткою з Університету штату Пенсільванія, з якою я познайомився на столітній річниці Статуї Свободи. Ця дівчина провела мене до самої моєї кімнати і почала вже торкатися мене, але я відсахнувся від болю.

«Гей! Будь ласка, не чіпай мене. Нічого особистого, але ти повинна піти просто зараз. Мені просто потрібно трохи спокою», — сказав я їй. Вона все зрозуміла і поїхала назад до свого університету, але ми надолужили згаяне, коли я побачив її наступного разу.

Вона була на тому бою і бачила, як мене добряче відлупцювали. Мені ніколи раніше не доводилося стикатися з чимось подібним. Мене нудило від усіх тих ударів Рібальті навіть за кілька годин після бою. Рібалта і Тілліс були єдиними хлопцями, яким вдалося примусити мене почуватися ось так після матчу. Ніколи потім моє тіло так не боліло після поєдинку. Проте я пригадую, що читав, як інші відомі бійці описували схожі почуття після бою — як розколювалась голова, так ніби вона вже не належить тілу, тож я вирішив, що це просто частина того шляху, який мені належить пройти.

Переговори про титульний бій були у самому розпалі, і Джиммі вирішив, що я повинен битися у Вегасі, щоб звикнути до нього, перш ніж буду битися там за титул. Ми зупинилися в будинку доктора Брюса Гендельмана, друга Джиммі. Я почав тренуватися в тренажерному залі Джонні Токко, напередиво запущеному олдскульному спортзалі без жодних зручностей, там навіть не було кондиціонера. Токко був чудовим хлопцем,

який дружив із Сонні Лістоном. На стінах висіли фотографії Джонні й інших відомих бійців минулого.

Одного разу я був у роздягальні, готуючись до спарингу, коли на мене накотило. Я сказав Кевіну, що мені не подобається у Вегасі і я хочу повернутися додому. Насправді, я занадто хвилювався через майбутній бій. Якщо я не виграю бій із Ретліфом, то не зможу претендувати на бій із Тревором Бербіком.

Кевін вийшов і сказав про це Стіву Лотту. Тож Стів став перебирати в голові можливі опції того, що сказав би на його місці Кас? Стів увійшов до роздягальні і постарався триматися на позитиві. «Ти зірка цього шоу. Ти нокаутуєш цього хлопця за два раунди. Усе буде просто фантастично. Якщо тобі тут не сподобається, то ми більше ніколи сюди не повернемося, як тобі це?»

У Стіва завжди була чарівна манера справлятися з різними ситуаціями. Звичайно, я не збирався все кидати, мені просто було необхідно випустити пар. Проте він не вмів діяти так, як діяв би на його місці Кас. Кас подивився б на мене і сказав: «Що? Ти боїшся цього хлопця? Цей хлопець просто ніщо. Я поб'ю його замість тебе».

Отже, шостого вересня я бився з Альфонзо Ретліфом, колишнім чемпіоном світу у надважкій вазі. Я не думав, що він буде кращим за Рібальту, і він виявився не простим суперником; він був жорстким противником. Вегаські букмекери, схоже, були іншої думки про це. Вони не приймали ставки на сам бій, а тільки на перевагу в п'ять раундів. Можна подумати, що я сприяв винайденню нового способу робити ставки. До мене такого не існувало. Я вивів букмекерську гру на новий рівень.

Прозвучав дзвінок до початку бою, і Ретлів просто взлетів. Як порівняти з ним, Мітч Грін виглядав одним із тих пауер волкерів¹⁴. Усе було настільки швидко, що навіть хлопці з НВО

жартували. «Цікаво, чи буде він використовувати свій десяти- або дванадцятишвидкісний велосипед у другому раунді», — сказав Ларрі Мерчант.

14 Пауер волкер — вид спортивного ходіння з навантаженням вагою — *прим. перекл.*

Він намагався боротися в наступному раунді, але довго не протримався. Я кинув його додолу лівим хуком, а потім, коли він піднявся, розбив на друзьки кількома ударами його оборону.

«У його велосипеда спустило колесо», — хмикнув Мерчант. Коли Джиммі вийшов на ринг після бою, він прокоментував біганину Ретліфа. «Я відчував, як він наганяє вітер,» — сказав я.

Скоро ми отримали офіційне підтвердження. 22 листопада 1986 року я мав битися за титул з Тревором Бербіком. У мене було понад два місяці вільного часу між боями, і Джиммі з Кейтоном вирішили, що непогано було б влаштувати ток-шоу за моєї участі, щоб розрекламувати бій і просунути мою кар'єру. Я почав з'являтися на Нічному житті Девіда Бреннера. Девід був чудовим хлопцем і ставився до мене з неймовірною повагою. Він передбачав, що я стану наступним чемпіоном у суперважкій вазі, але, як добре не звучало б його передбачення, набагато більше для мене важило, коли його інший гість, колишній великий чемпіон Джейк Ламотта, сказав теж саме.

— Без сумніву, він — наступний чемпіон світу в суперважкій вазі, — сказав Джейк, виходячи і обіймаючи мене. — А якщо він не зробить усього як слід, я його натовчу. Продовжуй у тому ж дусі, друже; ти станеш таким, як Джо Луїс, Марчіано, можливо, навіть краще.

Моє серце забилося сильніше, коли я почув це.

Тоді Бреннер поставив Джейку запитання, і той дав дуже мудру відповідь.

— Припустимо, Майк стає чемпіоном. Яку пораду ви б йому дали?

— Найкраща порада, яку я міг би йому дати — це бути постійно зайнятим справою і поводитися так, наче потрапив на пару років до в'язниці, — сказав Джейк. — Тримайся подалі від усього цього сміття. Там дуже багато сміття.

— А чому там обов'язково має бути сміття? — запитав я.

— На жаль, такі хлопці, як ти і я, притягують до себе покидьків, — сказав він.

Я брав участь у Шоу Джоани Ріверс. Вона та її чоловік Едгар мені подобались. Завдяки їм обом я почував себе дуже добре. Я відчував від них потік хорошої енергії. Це були одні з найкращих моментів у моєму житті. Під час нашого інтерв'ю Джоан запитала мене, чи є у мене якась моя Адріан, як у фільмі «Роккі».

— У мене немає дівчини, — сказав я.

— Коли ти починаєш тренуватися, ти відмовляєшся від сексу? — запитала вона.

— Ні.

— Бачиш, бо мій чоловік завжди говорить мені, що він на тренуванні, — хмикнула Джоан.

Я сходив на Шоу Діка Каветта, і Дік продемонстрував на мені деякі прийоми айкідо. Він попросив мене взяти його за зап'ястя.

— Вісімдесятисемирічний засновник айкідо може вирватися з рук найсильнішої людини в світі, — сказав він і зробив ковзний рух, вирвавшись з моєї хватки.

— Але жоден грабіжник не буде тримати тебе в такий спосіб, — запротестував я.

Я поводився на цих шоу настільки галантно й чарівно, наскільки того хотіли Джим і Біл. Але сам я цього не хотів. Я хотів бути лиходієм. Я хотів стати схожим на футболіста Джима Брауна. Коли я тільки почав тусуватися в міських барах, то часто бачив професійних футболістів старшого віку, які грали

разом із Джимом Брауном. Вони говорили про нього так, немов він був міфічною істотою.

«Гей, якби він зайшов сюди і щось би видалось йому не так — запах цього місця, музика, яка грає, гучність розмов людей — якби щось просто трішечки видалось не таким у його голові, він би миттю розпочав трошити це місце».

Я дослухався до цих розмов і думав собі: «Чорт, було б класно стати таким лихим шибздиком, і щоб люди отак про мене говорили. Якщо Джим може знищити тебе, лише тому що йому не подобається запах цього місця, то я повинен увійти і вбити тут шибздика».

Двадцять друге листопада наближалось, і я тренувався все серйозніше. Місяць я тренувався в Кетскіллі, а потім ми переїхали до Вегаса. На самому початку Джиммі і Кейтон дали мені відеозапис бою Бербіка проти Пінклоне Томаса, який він виграв, щоб стати чемпіоном. Я подивився його і дав відгук на нього Джиммі.

«Ця плівка була в сповільненій зйомці?»

Я був зарозумілим, але водночас я відчував, що мій час настав. У моїй хворій уяві всі великі старі бійці і боги війни мали спуститися на землю і дивитися, як я приєднаюся до їхньої компанії. Вони благословлять мене і я доєднаюсь до їхнього клубу. Я все ще чув у моїй голові голос Каса, але не як болісний спогад, а просто як підтримку.

«Це саме той момент, на який ми так чекали від самого твого чотирнадцятиріччя. Ми знову й знову програвали його в наших фантазіях. Ти можеш битися з цим хлопцем із закритими очима».

Я знав, що Бербик був міцним, жорстоким і сильним у бою, він був першою людиною, яка пройшла п'ятнадцять раундів із Ларрі Холмсом на захисті титулу. Ларрі вирубав усіх інших. Я хотів знищити Бербіка. Тоді всі поставилися б до мене

серйозно, адже тоді всі думали, що я борюся з лантюхами і слабаками; вони казали, що цей хлопець не справжній боєць, він просто береться за прості бої, тож моє завдання було знищити цього хлопця. Я хотів побити його в першому ж раунді — я хотів зробити йому боляче.

Кевін і Метт Баранські були так само впевнені в мені, як і я сам. Ми працювали на повній самовіддачі. А я сам робив ще трохи більше. Я подивився на свої труси за день до бою і помітив, що у мене з'явилися виділення. Я підчепив болячку. Я не знав, чи заразився від повії або від якоїсь брудної молодої леді. Ми жили тоді у будинку доктора Хендльмана, і він зробив мені укол антибіотика.

Пізніше того ж дня ми зі Стівом Лоттом узяли напрокат кілька відеокасет.

— Майку, а що Кас сказав би про цього Бербіка? — запитав він мене. Це був спосіб Стіва поставити мене на місце Каса, примусити мене думати як Кас. Та Стів не розумів, що мені не потрібно примушувати себе думати як Кас; Кас сидів у мене в голові весь час.

— Він сказав би, що цей хлопець просто лантюх, — відповів я. — Просто ніщо.

На зважуванні я поведився як придурок. Я пронизливо зиркав на Бербіка щоразу, коли він опинявся поблизу. Він підходив, щоб потиснути мені руку, але я повертався до нього і його простягнутої руки спиною. Коли я помічав, що він дивиться на мене, то гаркав: «Якого хрину ти вирячився?» Тоді я сказав йому, що збираюся нокаутувати його в два раунди. Він позував із ременем, а я кричав: «Насолоджуйся своїм поясом. Тобі ще не довго його тримати. Він буде на талії справжнього чемпіона». Ось таким зневажливим і сердитим я був. З якоїсь причини мені тоді просто не подобався Бербік. До того ж мені потрібен був цей пояс. Зеленоокий монстр доєднався до гри.

Також, я гнівався на тренера Бербіка, Анджело Данді, який хвалився, що Бербик поб'є мене. Кас завжди дуже заздрив Данді, якому дісталось тренували Алі, адже той мав собі всю увагу медіа. Кас вважав, що він цього не заслужив.

«Бербик володіє хорошим стилем, щоб побити Тайсона, — казав він пресі. — Тревор облизується при думці, що нарешті йому не доведеться бігати за Тайсоном, адже той сам прийшов просто до нього. Тревор має хороший удар і в нього на рахунок двадцять три нокауті. Він упевнений у собі, і я тої ж думки, що він зупинить Тайсона в останньому раунді».

Вночі перед боєм я не міг заснути. Я провів багато часу, розмовляючи по телефону з дівчатами, які мене подобались, але з якими, тим не менше, у мене ніколи не було сексу. Я намагався відволіктися від думок про бійку, розпитуючи їх, що вони роблять, але всі вони хотіли говорити лише про бійку. Потім я підвівся і почав битися з тінню у себе в кімнаті.

У день бою я поїв о першій годині трохи пасти. О четвертій годині я з'їв біфштекс. Потім ще трохи пасти о п'ятій годині. У роздягальні я з'їв батончик «Снікерс» і апельсиновий сік.

Потім Кевін перев'язав мої руки і надів рукавички. Пора було йти на ринг. На арені було холодно, тож Кевін розрізав рушник і накинув його мені на шию. На мені були чорні шорти, в які я переодягнувся кілька боїв тому. Мені довелося заплатити штраф у розмірі 5000 доларів, оскільки у чорний колір одягався Бербик, але мені було однаково. Я хотів мати зловісний вигляд.

Я був тим, хто кинув виклик, тож я мав виходити першим. На мій вихід включили пісню Тото, але в моїй голові грали рядки з пісні *In the air tonight* Філа Колінза: «Я відчуваю цей момент в повітрі, о Господи/ Я чекав на цей момент усе моє життя, о Господи»¹⁵.

15 I can feel it coming in the air tonight, oh Lord / And I've been waiting for this moment for all of my life, oh Lord.

Я проліз крізь канати і почав ходити по рингу. Я подивився на натовп і побачив Кірка Дугласа, Едді Мерфі та Слая Сталлоне. За кілька хвилин з'явився Бербік, одягнений у чорну мантію з капюшоном. Він випромінював упевненість і зухвалість, але я відчував, що все це лише видимість та ілюзія. Я знав, що цей хлопець не збирається вмирати за свій пояс.

Алі представили натовпу, і він підійшов до мене.

— Надери йому дупу за мене, — сказав мені Алі.

П'ять років тому Бербік побив Алі, і Алі пішов після бою на пенсію, тож я був більш ніж щасливий зробити це для нього.

— Це буде нескладно, — запевнив я Мухаммеда.

Нарешті настав час боротися. Продзвенів дзвінок, і суддя Міллс Лейн дав нам знак починати. Я накинувся на Бербіка і почав обсипати його важкими короткими ударами. Я не міг повірити, що він не рухається і не ухиляється, а стоїть просто переді мною. Я влучив його правою рукою майже на самому початку бою в ліве вухо, намагаючись пробити його барабанну перетинку. Приблизно всередині раунду я сильно вдарив його жорстким ударом правою. Я накинувся на нього, і до кінця першого раунду Бербік здавався контуженим. Він зробив кілька дуже, дуже хороших ударів.

Я повернувся до свого кута і присів. Через той укол антибіотика з мене капав піт, як краплини з морозива *Good Humor* в липні. Проте мені було однаково; я був там, щоб прикінчити Бербіка. Крім того, один із моїх героїв, Малюк Шоколад, весь час боровся із сифілісом.

«Воруши головою, не забувай про джеб, — говорив Кевін. — Ти постійно б'єш в голову. Лупи його спершу в тіло».

За десять секунд після початку другого раунду я вдарив його правою, і Бербік впав. Він тут же схопився і знову кинувся на мене. Він намагався чинити опір, але його удари були неефективні.

Коли до кінця раунду залишалось близько пів хвилини, я вдарив його правою в корпус, замість того, щоб виконати аперкот, а потім я все ж таки здобувся на аперкот, але промахнувся. Проте я одразу ж зробив удар лівою і поцілів йому в скроню. Це була запізнiла реакція, але він упав. Я навіть не відчував, як завдав цього удару, але він виявився дуже ефективним. Він спробував встати, але тут же знову впав, і я помітив, що його щиколотка повністю зігнута.

«Він ні за що не встане і не зрівняє рахунок», — подумав я.

І я мав рацію. Він спробував встати вдруге, але тут же зачепився об брезент і знову впав. Нарешті він встав, але Мілс Лейн обійняв його і дав йому знак покинути ринг. Цього було достатньо. Я став наймолодшим чемпіоном у надважкій вазі за всю історію боксу.

— Усе скінчилося. Ось і все, настала нова ера в боксі, — сказав диктор НВО Барі Уоткінс.

— Майк Тайсон зробив те, що зазвичай робить Майк Тайсон. Тобто бився, — додав Шугар Рей Леонардо.

— О так, він бився, — сказав Уоткінс.

Я просто онімів. Я нічого не відчував. Я усвідомлював, що відбувається навколо мене, але просто заціпенів. Кевін обійняв мене. Підійшов Хосе Торрес.

— Я не можу в це повірити, старий. Я ж тепер той чортів двадцятирічний чемпіон світу, — сказав я йому. — Ця вся чортівня — щось просто нереальне. Чемпіон світу в двадцять років! Я ж малий, я просто бісів малий.

Джиммі вийшов на ринг і поцілував мене.

— Як ти гадаєш, Касу таке б сподобалось? — запитав я. Джиммі посміхнувся.

Дон Кінг, чий син був менеджером у Бербіка, підійшов привітати мене. Потім я оглянув присутніх і відчув у собі

гордість та пиху. «Так, ми це зробили», — подумав я. — Це зробили ми з Касом». Потім я почав говорити до Каса.

«Ми зробили це, ми довели, що всі ці хлопці помилялися. Б'юся об заклад, Бербік більше не думає, що я замалий зростом, чи не так?» Потім я зрозумів, що Касу не сподобався б той стиль, в якому я боровся.

«А все інше, що ти зробив на рингу, було повною фігньою, — почув я в голові його голос. — Але фінал був настільки гучним, що це все, що пам'ятатимуть люди».

Настав час для післяматчевих інтерв'ю. Я мав виразити подяку Касу. Тоді я був найкращим бійцем у світі, і я був його творінням. Кас мав бути тут. Він би із задоволенням задав жару всім тим людям, які списали його з рахунків як хворого на голову. Він би сказав: «Ніхто не може перемогти мого хлопчика. Йому лише двадцять років, але ніхто в світі не може його перемогти».

«Це той момент, на який я чекав усе своє життя відтоді, як почав займатися боксом, — сказав я, коли почалася пресконференція. — Бербік був дуже сильним. Я ніколи не очікував, що він виявиться таким же сильним, як я ... кожен мій удар я приправляв поганими намірами. Мій рекорд залишиться назавжди, він ніколи не буде побитий. Я хочу жити вічно ... Я відмовився програвати ... Лише смерть могла б змусити мене програти. Я прийшов, щоб знищити мого противника і виграти чемпіонат світу у надважкій вазі, і мені це вдалося. Я хотів би присвятити свій бій моему великому вчителю Касу Д'Амато. Я впевнений, що він там, нагорі, дивиться вниз, і розмовляє з усіма великими бійцями, і каже, що його хлопчик добився свого. Я думав, що він божевільний білий чувак ... він був справжнім генієм. Усе, що, як він говорив, має статися — сталося».

Хтось запитав мене, хто буде моїм наступним противником.

«Мені однаково, з ким битися далі, — сказав я. — Якщо я хочу бути видатним, то мені доведеться битися з усіма підряд. Я хочу битися з усіма підряд».

Навіть Данді похвалив мене після бою.

«Тайсон крутить такі комбінації, яких я ніколи раніше не бачив. Я був приголомшений. Я працював з Алі і Шугар Рей Леонардом, але у Тайсона я бачу комбінацію з трьох ударів, що не має собі рівних. Де ви таке бачили, щоб боксер кидав правий удар у нирку, переходив вище з аперкотом, а потім робив би лівий хук?»

Я не знімав цей ремінь весь вечір. Я носив його по всьому лобі готелю. Я пішов у ньому на вечірку після бою, не знімав його й пізніше, коли ходив випити з Джейм Брайтом, моїм сусідом по кімнаті в будинку Каса, із сином Боббі Стюарта і з бійцем Метью Хілтоном. Ми вирушили до Вегаського дайв-бару *The Landmark*, розташованого через дорогу від готелю *Хілтон*. Там нікого не було, але ми просто сиділи і пили всю ніч. Я пив чисту горілку і по-справжньому напився. Наприкінці ночі Метью вирубився, і я пішов на гостини до різних дівчат, показуючи їм свій чемпіонський пояс. У мене не було сексу з ними, я просто тусувався якийсь час у них, а потім йшов і дзвонив іншій дівчині, щоб піти до неї додому і трохи потеревенити з нею. Це було божевільно. Ви маєте усвідомити, що я був усе тим самим двадцятирічним пацаном. І якщо подумати, то багатьом моїм друзям було лише по п'ятнадцять–шістнадцять років. У тому віці це не було великою різницею. А тепер раптом, оскільки я став чемпіоном світу, усі очікували, що я через цей титул і все його значення стану зразковим хлопцем. Проте я був лише малим хлопцем, який хотів веселитися.

І я був втрачений. Тоді, коли я виграв пояс, я був розбитою душею, тому що у мене не було жодного ментора. У мене не було Каса. Я повинен був виграти пояс для Каса. Ми мали

зробити це або померти. Шляху з рингу без чемпіонського пояса для мене не існувало. Усі ці жертви, страждання, самовідданість, жертви, страждання. Кожного божого дня, щохвилини. Коли я нарешті повернувся рано вранці до свого готельного номера, я подивився на себе в дзеркало, кинув погляд на пояс на мені і усвідомив, що виконав свою місію. І ось тепер я був вільний.

Проте потім я згадав, як прочитав в одній із книг Каса слова Леніна: «Свобода — це вельми небезпечна річ. Її варто дуже ретельно розподіляти». Це була та мудрість, яку мені варто було взяти до уваги на прийдешні роки.

«МЕНЕ ЗВУТЬ МАЙК ТАЙСОН. Я ПРОФЕСІЙНИЙ БОЄЦЬ. БОКС — ЦЕ ОДИНОКИЙ спорт. Спаринг, тренування і особливо пробіжки дають мені достатньо часу для роздумів. Одна з речей, про яку я думаю найбільше — це те, наскільки поганими є наркотики і як вони шкодять людям. Що ж, ми можемо позбутися наркотиків, якщо кожен із нас, один за одним, вирішить сказати їм “Ні”. Це маленьке слово з великим значенням. Скажи це, СКАЖИ НІ! НАРКОТИКАМ!»

Це була соціальна реклама, в якій я знявся для управління по боротьбі з наркотиками, його транслювали просто перед моїм першим захистом титулу 1987 року. Також я знімався в соціальній рекламі для штату Нью-Йорк. У ролику я бив боксерську грушу, а потім, повернувшись до камери, говорив: «Правильно, тримайся подалі від крека задля твоєї перемоги».

Іронія в тім, що тоді, як я знімався в цих роликах, я водночас фінансував мого друга Альберта у виробництві кокаїну, яке той мав у Браунсвілі. Одразу після смерті Каса, я почав давати Альберту то п'ять, то двадцять тисяч долларів, просто щоб йому не довелося працювати на когось іншого. Я не був партнером і ніколи не сподівався на повернення моїх інвестицій. Я просто турбувався про його безпеку. Ми з Альбертом вирости разом, ми разом грабували й крали. Я не хотів, щоб йому перепало, якщо один із дилерів, на яких він працював, скаже: «Де мій крек?» Наркобізнес в Браунсвілі в 80-ті роки був схожий на рабство 1820-х років. Коли ти працюєш на цих хлопців, твоє життя нічого не варте. Якщо в тебе опинявся пакунок тієї людини, ти вже не міг піти, коли тобі забажається. Щойно ти потис йому руку і уклав із ним угоду — ти став його власністю.

Я думав про те, щоб змусити Альберта піти працювати зі мною. Проте такі хлопці, як він, занадто антисоціальні. Вони не вірили в те, що можна просто тусуватися без того, щоб передавати комусь якісь сумки, бути слухняним хлопчиком і цілувати дупу, тому що я чемпіон. Ніхто не збирався ним командувати. Єдине, на чому ми добре зналися в Браунсвілі — це насильство, навіть у тому, що стосується людей, яких ми любимо. Альберт був занадто жорстоким, щоб стати частиною мого оточення. Він не збирався, як Майк Тайсон, навчитися усім цим «Так, мем. Як ся маєте, мем? Чи можу я вам допомогти?» Такі хлопці, як він, бісилися і не вміли контролювати свої емоції. Тому я зробив простіше. Я сказав: «Ось. Ти візьмеш ці гроші».

Утім мій план не спрацював. Молодий турок, що збирався отримати своє лайно, застрелив Альберта та кількох інших моїх друзів 1989 року. Тоді їм було лише по двадцять років, з ними був ще один шістнадцятирічний хлопець, який також хотів отримати шматочок своєї мрії. Мрії про мерседеси, дівчат та статус у суспільстві вбили їх. Тоді було багато смертей. Я заплатив за багато похорон.

ДВІ РЕЧІ Я ЗРОБИВ ОДРАЗУ Ж ПІСЛЯ ПОВЕРНЕННЯ В НЬЮ-ЙОРК ІЗ ПЕРЕМОГОЮ. Я пішов у Кетскілл і показав скрізь свій пояс. Я носив його на вулиці протягом трьох тижнів, іноді навіть спав у ньому. Одного разу я зайшов на кухню і запропонував Джею Брайту покататися зі мною. Була ще одна людина, якій я хотів показати пояс. Я наказав Джею їхати до горілчаного магазину і дав йому трохи грошей, щоб той купив велику пляшку шампанського *Dom Pérignon*. Потім я сказав йому їхати на могилу Каса. Коли ми підійшли до його надгробку, в обох з очей капали сльози. Ми обидва трохи помолилися, а потім я відкоркував шампанське, ми зробили по великому ковтку,

і я вилив залишок пляшки на могилу Каса, залишив порожню пляшку на траві й пішов.

Друге, що я зробив, це поїхав до Нью-Джерсі й зайнявся могилою моєї матері. Її хлопця Едді збила машина, і він помер перед самим моїм боєм із Бербіком, його поховали поряд із моєю матір'ю. Тож я ексгумував їх обох і поклав рештки в красиві бронзові гроби, а потім купив для неї масивний семифутувий надгробок, так щоб усі, хто приходять на кладовище, знали, що це могила матері Майка Тайсона.

До цього моменту я вже переїхав у свою власну квартиру в будинку Джиммі та Стіва Лотта. Напевно, для того, щоб вони могли слідкувати за мною, адже я був їхньою дійною короною. Я хотів насолоджуватися своїм титулом чемпіона. Вперше в моєму житті ми поставили ціль і досягли її, пройшовши крізь усю цю кров, піт та сльози. Тепер про мене можна було говорити за тим самим столом, що й про Джо Луїса та Алі. Мені хотілося погрітися в променях слави, але водночас я почувався винуватим та спустошеним. Каса не було зі мною, щоб насолодитися моєю перемогою разом чи дати мені якісь вказівки. Вперше за багато років у мене не було ні мети, ні бажання що-небудь робити. Усе могло бути по-іншому, якби у мене тоді була компаньйонка чи дитина. До того часу в усіх моїх друзів уже були діти. Але я був надто зайнятий боротьбою.

А ще я відчував себе самозванцем. Джиммі й Білл були сповнені рішучості вибити з мене весь Браунсвіль і створити мені позитивний образ. Проте я був частиною Браунсвіля. Браунсвіль створив мій характер, він був моїм дороговказом. Це була та важлива сутність, зберегти яку прагнув Кас. Вони змушували мене зніматися в цих антинаркотичних роликах і позувати для плакатів, але абсолютно всі знали, що я був злочинцем. Я прийшов у бокс із дитячої колонії. А тепер раптом

я став хорошим хлопцем? Ні, я був нігером-підробкою, клятим дядьком Томом.

Я почувався дресированою мавпою. Усе, що я тепер робив, піддавалося критиці, усе повинно було бути заздалегідь обдумано. Я приходив на ток-шоу, і вони просили мене не одягати ювелірку. Стів фактично сказав мені зняти мої парні золоті браслети. Я не хотів жити з такими обмеженнями. Я став чемпіоном світу у важкій вазі не для того, щоб бути покірним славним хлопцем.

Джиммі й Кейтон хотіли, щоб я був ще одним Джо Луїсом, а не Алі або Сонні Лістоном. Вони хотіли, щоб я був героєм, але я хотів бути лиходієм. Лиходія завжди пам'ятають, навіть коли він не кращий за героя. Навіть якщо герой вбиває його, то героя робить героєм саме лиходій. Лиходії безсмертні. Крім того, я знав, що геройський імідж Джо Луїса створено штучно. У реальному житті він любив нюхати кокаїн і псувати гарненьких дівчат.

Я хотів, щоб люди кланялися мені в ноги; я хотів, щоб люди догоджали мені; я хотів проганяти жінок геть від себе. Це було те, що обіцяв мені Кас, але я чомусь цього не отримував. Передбачалось, що тепер настав мій час на рингу. Однак я все ще продовжував сидіти на трибуні, на ринг мене не випускали.

Коли я переїхав до своєї квартири, Стів підключив мені чудову стереосистему, яка коштувала близько дванадцяти штук, і Джиммі добряче пройшовся по ньому за те, що той витратив на неї стільки моїх грошей. Пізніше того ж року ми тинялися по Форум Шопс у Цезарі, і я побачив годинник.

— Діставай свою картку і купи мені цей годинник, — сказав я.

— Ні хрена, — відповів Стів.

— Чому ні? Ти ж знаєш, що я поверну тобі гроші, — запротестував я.

— Ні за що, Джим вб'є мене на хрін, — сказав він.

Саме тоді мої демони стали нашіптувати мені: «Ці білі хлопці не піклуються про тебе, як Кас».

Я любив Джиммі, але він завжди намагався тримати мене в узді.

«Майку, ти повинен це зробити, тому що в іншому разі ця багатомільйонна компанія подасть на нас до суду». Тож нам доводилось йти на той бій або знімати ту рекламу. Я все ще був незрілою дитиною. Посеред зйомок рекламного ролика я говорив: «Я не хочу займатися цим лайном. Я хочу поїхати в Браунсвіль і потусуватися з моїми друзями».

Я повертався до Браунсвіля майже щовечора, коли не тренувався. Там до мене ставилися як до царя. Буквально. Коли мої ямайські друзі бачили, як підкочується мій лімузин, вони діставали свої пістолети:

— Хей, ці постріли для тебе, Майку, двадцять один пістолет, нігер! — вигукував один із них.

І вони давали мені салют із двадцяти одного пістолета. Бум, Бум, Бум! Іноді я прогулювався вулицею з кількома друзями і бачив якогось хлопця, який знущався наді мною багато років тому. Мої друзі не знали, що у мене були претензії до цього хлопця, але по тому, як той дивився на мене, вони могли сказати, що між нами не було ніякої любові.

— Ти знаєш цього мудака, що дивиться на тебе? Хто ця сука? — питав мене хто-небудь із моїх друзів.

Мені не потрібно було відповідати.

— На кого ти, мати твою, дивишся, шибздику? — вискакував мій друг. І все — він заводився. Вони просто йшли лупцювати його. Мені доводилося казати їм, щоб вони залишили його в спокої.

Щойно я почав заробляти багато грошей на боксі, у мене з'явилася репутація Робін Гуда. Люди, які мене не знали, робили багато шуму з того, що я їздив до Браунсвіля і роздавав свої

гроші. Проте все було зовсім не так. Люди, які провели дитинство в такому місці, як я, повинні піклуватися про своїх друзів, навіть якщо пройшло вже двадцять років. Тож, якщо я вирвався з цього місця і зміг заробити грошей, я мав повертатися назад, щоб дати трохи грошей своїм друзям, життя яких склалося не так добре. Я забирав готівку з офісу Кейтона і ділив стодоларові купюри на пачки по тисячі доларів. Зазвичай я брав із собою близько двадцяти п'яти тисяч готівкою і роздавав їх своїм друзям, коли зустрічався з ними. Я говорив їм, щоб вони купили собі по красивому костюму, а потім ми йшли куди-небудь разом увечері.

Я навіть не переймався тим, чи знаю людей, яким давав гроші. Я зупиняв машину і роздавав стодоларові купюри волоцюгам і бездомним людям. Я збирав купу вуличних хлопчаків, відвозив їх до магазину спортивних товарів Лестера і купував їм нові кросівки. Пізніше я дізнався, що Гаррі Гудіні робив те ж саме, коли почав підійматися у своїй кар'єрі. Напевно, саме це і роблять бідні люди, які швидко розбагатіли. У них немає почуття, що вони все це заслужили. Іноді я почувався саме так, адже я забув про всю ту важку працю, яку я вклав у мою кар'єру.

Це був до біса забитий, заражений наркотиками, злочинністю, сексом і брудом район. І ти з цього смітника, розумієш? Звісно, роздавати їм гроші й допомагати цим людям — не означає розв'язати їхні проблеми, але це робить їх щасливими.

Щоразу, коли я роздавав гроші, я обов'язково йшов і знаходив усіх старих дам, які були друзями моєї матері. Я їхав у машині з другом і бачив, що проїжджаю повз будинок, де жила старенька леді, що була маминою подругою, тоді я зупиняв машину, і, поки мій друг чекав усередині, я стукав у її двері й давав їй трохи доларів. А потім я знову і знову робив те ж

саме. Я не вважав свої справи чимось благородним. Це було тим, що я повинен був робити. Можливо, я вірив, що в такий спосіб зможу замолити свої гріхи й купити собі дорогу назад до раю. Напевно, я шукав спокути своєї провини.

Я часто бував сам не свій, але в Браунсвілі у мене завжди були друзі, які не дозволяли мені опуститися. Я сидів там і скаржився на важке життя, а цей хлопець, чиє ім'я я вважаю за краще не називати, дивився на мене і казав: «О, це ти називаєш важко? Кого ти останнього вбив, Майку? До якого будинку ти останній раз зайшов і пов'язав там усіх, а, Майку?»

Щоразу, коли я говорив про себе щось погане, він говорив: «За тобою немає нічого поганого, Майку. Ти хороша людина. Ти не тікаєш звідти, звідки ти родом, тому що тепер у тебе є гроші. Якби ти не був хорошою людиною, ми б усі разом запхали тебе в багажник, Майку».

Багато моїх друзів із Браунсвіля були ув'язненими в Коксакі, який розташовувався недалеко від Кетскілла. Я ходив до школи разом із більшістю з тих, хто тепер працював там у в'язниці, тому, коли я йшов туди відвідати своїх друзів, я, замість того, щоб йти до кімнати для побачень, бовтався з ними в їхніх камерах, тому що знав начальника в'язниці й усіх охоронців. Я знімав зі своїх ніг черевики, з шиї ланцюжки і віддавав це все моїм друзям, а всі охоронці відвертались і дивились в інший бік. Одного разу я йшов коридором повз камери, і побачив маленького Спайка з Бронкса, який сидів колись разом зі мною в Споффордї. Тепер він був вже не маленьким, а справжнім монстром.

— Гей, Майку. Що там як, чувак? Чим займаєшся? — крикнув він.

Він подумав, що мене знову заарештували і тепер ведуть до камери.

Ось таким подвійним божевільним життям я жив. Одного дня я провідував своїх друзів у в'язничних камерах, а наступного — я тусувався разом із Ріком Джеймсом. Я бачився з ним кілька разів то там то сям, але перший раз ми посправжньому мали нагоду поговорити один з одним на вечірці після прем'єрного показу якогось фільму. Ми були у великому клубі, там була, можливо, тисяча людей, але Ріка Джеймса важко не помітити. Він покликав мене до себе.

— Гей, Майку, іди-но сюди, сфотографуєшся з нами.

Він позував разом з Едді Мерфі й Сильвестром Сталлоне. Він тоді пристойно заробив через Ем Сі Хаммеру, який узяв за основу свого хіта *U Can not Touch This* семпл із пісні Ріка, то ж Рік був знову при ділі.

Наступного разу я побачив його у вестибюлі готелю на Сансет-бульвар. Я сидів, прохолоджуючись, на вулиці з Ріккі Шредером і Альфонсо Рібейро з Принца з Беверлі-Гіллз. Рікі тоді було років сімнадцять, а Альфонсо — шістнадцять. Проте ми сиділи там і пили, аж ось я підняв очі і побачив, як під'їхав Корніш-Роллс-Ройс із відкидним верхом і звідти вийшов Рік. На ньому була яскрава сорочка з краваткою, але краватка була розв'язана, а сорочка розстебнута. Він підійшов до нас, дав мені п'ять, потім подивився на Альфонсо, і... бум!... сильно вдарив його в груди.

— Дай мені це чортове пиво, — сказав він і схопив пиво Альфонсо.

— Ріку, це ж дитина, ти не можеш так бити цього хлопця, — запротестував я. Він просто взяв пляшку і відсьорбнув із неї.

— У чому річ, нігер? — відповів він мені. Ріку було просто плювати.

Едді Мерфі і його брат Чарльз розповіли мені велику історію Ріка Джеймса. Одного разу він працював з Едді над якоюсь

піснею і залишився у нього вдома. Я увійшов, і Едді підійшов до мене.

— Майку, цей нігер поклав ноги на мій стілець, — сказав Едді. Він скаржився на Ріка. Едді мав бездоганний будинок, і все повинно було бути в повному порядку. А Рік мав звичку класти свої смердючі ноги на стільці, хоч вони просили його цього не робити, але Ріку було однаково.

До біса все це. Я можу робити все, що захочу,« — казав він.

Тож Чарлі, брат Едді, підійшов до Ріка.

— Телепню, ми тут не жартуємо, — сказав він і став душити Ріка, щоб стримати його.

З Ріком таке не проходить. Він встав і струснувся. А коли Чарлі повернувся до нього спиною, Рік його окликнув:

— Ей, Чарлі.

Чарлі обернувся, і Рік вдарив його так сильно, що на обличчі Чарлі можна було побачити відбиток літер Р. Дж. від масивного діамантового персня Ріка.

Наступного дня, коли я повернувся додому до Едді, Едді та Чарлі були вражені тим фактом, що Принц та його хлопці надерли їм дупу за грою в баскетбол. Принц був у туфлях із підборами, але однаково закидав усі м'ячі. Вжух... Вжух...

Проте, якщо я й повинен був віддати належне одній людині, яка наставляла мене на моєму шляху знаменитості, то це Ентоні Майкл Холл. Я зависав із ним ще тоді, коли тільки підіймався до слави, намагаючись стати чемпіоном. Він був тою самою людиною. Він був першим моїм знайомим, який заробляв гроші на своїй славі. І він був просто красень, з цим його лімузином повсюди. Він був дуже щедрим. Отож, розбивши свій «кадилак», я пішов і купив лімузин, адже бачив, як класно на ньому кататися, поїздивши трохи в лімузині Майкла. Я їздив на цьому лімузині на новорічну вечірку Едді Мерфі 1987 року в його маєтку в Нью-Джерсі. Це була зоряна вечірка з Al B. Sure!, Боббі

Брауном, Run-DMC та Heavy D. Я був самовпевнений, але водночас ще трохи сором'язливим. Проте моя сором'язливість не завадила мені посадити трьох дівчат у мій лімузин і відвезти їх до моєї квартири на Манхетені.

Дні моєї цноти закінчилися. Я був екстремістом у всьому, що робив, включаючи секс. Щойно я почав трахати жінок, шлюз відкрився. Високі, маленькі, витончені, страшненькі, світські левиці, вуличні дівчата — мої критерії були дуже широкими. Проте, у мене не було в цьому жодної тактики, і я досі не знав, як підступитися до жінки.

Коли я приїжджав до Браунсвілю, то відвідував свого друга дитинства, який став сутенером. Ми сиділи в його новенькому лімузині й просто розмовляли, аж раптом він зупинявся і виходив з машини.

— Іди, візьми того чортового шибздика, — кричав він одній із дівчат на вулиці. — Бачиш того шибздика на розі? Що ти тут стирчиш з цими сучками?

А тоді він повертався до машини.

— Цим сучкам треба наказувати, Майку, — говорив він. — Вони надто швидко відволікаються. Мені потрібна собака-поводир, щоб пасти цих сук.

Одного разу я прийшов до нього о четвертій годині ранку.

— Що ти тут робиш, Майку? — запитав він.

Я ніколи раніше не казав йому, що хочу трахнути одну з його дівчат, але він навіть не дозволив мені відкрити рота.

— Забирайся звідси нафіг, Майку, гаразд? Ти — Майк Тайсон. Не треба тобі трахати цих повій і мерзенних сучок.

Бувало, я зустрічався зі своїми старими друзями, з якими колись ходив на грабунки. Тоді у них вже були свої мерседеси, і вони мали такий самий крутий вигляд, як і я. Ми сміялися, тусувалися в клубі, а повз нас проходила красива жінка з чоловіком. Я починав говорити до неї, а мої хлопці ставали

навколо і блокували її хлопця. Ох, невартий я й щербатої копійки. Тупі, тупі горили з крутими пушками. Вони дивилися на цього хлопця, типу «Якого хрину ти робиш, нігер?» Тоді інший хлопець говорив дівчині: «Ти б краще поводилась добре з моїм бісовим другом, або я вб'ю твого шибздичного чоловіка». Це були вісімдесяті. Ось так люди поводитись у Браунсвілі.

Я ніколи не розмовляв із дівчатами в Браунсвілі. Вони боялися мене, тому що в молодості я поведився дуже грубо і взагалі був огидним. Дівчата в моєму районі завжди бачили мене наскрізь. Я зовсім не вмів із ними загравати. Тому мої друзі говорили: «Іди сюди, мала, дай мені поговорити з тобою». У моєму білому світі було набагато легше зустрітись з дівчатами. Я зустрічався з ними на фотосесіях, або коли вони брали у мене інтерв'ю, або вони були моделями, які працювали зі мною на зйомках. Ставши чемпіоном, я відчув себе трохи впевненіше з жінками, але й жінки навколо мене стали агресивнішими. Усе це змусило мене подумати, що чинити, як я чиню — добре. Наприклад, коли вони обіймали мене, я вважав нормальним розвитком подій хапати їх за дупу і цілувати їх. Так, у свої двадцять років я все ще не знав кращої тактики. Я вірив, що кожна жінка, яка підходила до мене, хотіла від мене сексу. Ніхто не хотів бути зі мною, до того як я став тим самим Майком Тайсоном. Оскільки я не був особливо вправним у спілкуванні з жінками, то переспавши з кимось один раз, я пробував побачитися з нею знову.

У мене ще не було інструментів, щоб розшифрувати наміри жінок. Красиві жінки чіплялись до мене, але я був таким ідіотом. Замість того щоб сказати «гей, підемо до мене в машину» або «пішли до мене», я будував плани піти з нею в кіно на наступний день. А потім я повертався додому і дрович, думаючи про неї. Вона могла б бути тут зі мною, у моїй кімнаті. Мені слід було просто сказати: «Чому б нам просто зараз не піти

до мене?» Одного разу я розмовляв кілька годин з однією дівчиною, і врешті-решт вона сказала: «Слухай, давай я просто сяду в цю машину і поїду до тебе додому». Про себе я подумав: «О Боже, Боже, дякую!» Мій дім мав ошатний вигляд. Я напирскав трохи дезодоранту, дістав презервативи й кілька порнофільмів. Усе було готово. Я був надзвичайно щасливим.

Я тусувався зі старшими знаменитостями в Колумбусі, і ті, побачивши, що я подобаюся дівчатам, говорили: «Чому б тобі не привести її в мій готель на вечерю?» Вони бачили, що я не дуже добре вмю розмовляти з дівчатами. Коли дівчата починали липнути до мене в Колумбусі, я спускався з ними вниз до вбиральні. Там було повно народу, і вони бачили, як ми спускаємося. А потім, коли ми поверталися наверх, спина дівчини була вся брудна від підлоги у вбиральні. І Полі говорив: «Йоу, Майку. Вони всі піднімаються брудні».

Почавши, я вже не міг зупинитися. Я став занадто поблажливий до себе. У моєму готельному номері у Вегасі збиралося по десятеро жінок. Коли мені потрібно було спуститися на пресконференцію, я брав із собою одну, а інші залишалися в кімнаті, чекаючи на мене після конференції. Іноді я роздягався, одягав чемпіонський пояс на голе тіло і так займався сексом із дівчиною. Щоразу, коли з'являвся добровільний партнер, я був готовий до сексу. Найбожевільнішим було те, що я намагався задовольнити кожну з них. Це було неможливо; ці жінки були навіженими. Через деякий час я зібрав список дівчат із різних міст. У мене були мої дівчата в Вегасі, Лос-Анджелесі, Флориді та в Детройті. Ох, нащо мені було це все?

Я просто зовсім злетів із катушок. Я підпалював свічку з обох кінців: я викладався на повну на тренуваннях і так само ставився до свого дозвілля — безперервно пив, трахався і бився

з жінками всю ніч. Це просто та тупа егоїстична чортівня, яку робиш, коли ти лише мала дитина, що дістала здобич.

Десь тоді ж я зустрівся з дівчиною, яка була понад мої сподівання. Мене познайомили з людьми зі світу великої моди. Це вже був не Колумбус, а справжнє інтернаціональне оточення, де обідають із королівською гідністю. Тоді я зустрівся з моделлю, але мій друг Кью розсердився на неї через якісь гроші. «Забудь про неї, Майку. Я збираюся познайомити тебе з найкрасивішою жінкою в світі. Зараз вона лише підліток, але скоро стане найбільш високооплачуваною моделлю. Тобі краще поговорити з нею зараз, тому що за кілька років вона вже ні з ким не буде розмовляти».

Кью запросив мене на вечірку, на яку мала прийти ця дівчина. Це було у вишуканій квартирі на П'ятій авеню. Ми відпочивали, і от Кью підвів до мене цю модель. Вона була саме такою, як говорив Кью, до того ж у неї був приголомшливий англійський акцент. Про неї можна було з упевненістю сказати, що вона повністю веде гру. Ми почали говорити, і вона знала, хто я, і, здавалося, була заінтригована мною.

Ми обмінялися номерами телефонів, і наступного дня я став шукати папірець, який вона мені дала. Я знайшов його. На ньому, поруч з її номером телефону було «Наомі Кемпбелл».

Ми відразу ж почали зустрічатися. Ми не могли один без одного. Вона була дуже пристрасною, фізичною особистістю. Насправді у нас було багато спільного. Її також виховала мати-одиначка. Вона надривала свою дупу, щоб назбирати достатньо грошей та відрядити дочку до приватної школи в Англії. Наомі все своє життя була привілейованою молодою леді.

Ми багато сварилися. Я завжди був з іншими дівчатами, і їй це не подобалося. Не думаю, що нам судився великий любовний роман, але ми були тими двома людьми, яким просто подобалось бути разом. Вона була неймовірно зосереджена на

своїй кар'єрі. Вона була просто приголомшливо вольовою особистістю. І вона була готова битися за мене. Якби я потрапив в бійку, вона була б поруч зі мною і не побоялась би битися. Вона нікому не дозволяла погано про мене говорити. Тоді вона була просто маленькою дівчиною, яка намагалася знайти свій шлях — ми обидва були такими — а світ пожирав нас. Тоді ми ще нічого не знали про життя, принаймні я так точно. Проте вже за кілька років вона була на вершині світу, і ніхто не міг їй протистояти. Вона могла взяти собі будь-якого чоловіка на цій планеті. Її особистість була занадто сильною. Їм довелося поступитися.

Проте я не був готовий осісти з одною жінкою. Тож, крім молодих леді, з якими я мав випадковий секс, я також почав зустрічатися із Сюзеттою Чарльз. Сюзетта посіла друге місце на конкурсі Міс Америка, але змінила гру і прийняла корону, коли Ванесса Вільямс була змушена відмовитися від свого титулу, через її оголені фотографії, які були опубліковані в журналі *Penthouse*. Сюзетта була дуже милою, зрілою дівчиною, на кілька років старше за мене.

Однак навіщо я жонглював усіма цими жінками? Сьогодні я й уявити собі такого не можу. Іти до когось додому і, коли мені там набридне, йти тусуватись до когось іншого. А потім, коли ніч вже добігає кінця, провідавши двох чи трьох жінок, йти додому, щоб зателефонувати ще одній і провести залишок ночі з нею. Що за божевільний спосіб життя! Проте всі навколо говорили мені, що це нормально, тому що я тусувався зі знаменитостями, які робили все те ж саме.

Тож за короткий час мій голод на жінок поступився місцем справжньому банкету. А потім я додав до цього букету ще одну. Я познайомився з Робін Гівенс. Я був у Англії в ліжку з однією британською кицею, а на задньому плані в нас був увімкнений

телевізор. Там йшла передача *Soul Train*, я повернувся до екрану — там на шоу виступала ця чарівна чорна дівчина.

— А хто ця дівчина? — запитав я свою британську кицю.

Вона не знала, тому я почав уважно дивитися, і почув, що запрошені зірки були акторським складом серіалу *Лідер класу*¹⁶. Тому я зателефонував своєму другу Джону Хорну в Лос-Анджелес, а той — агенту Робінс, і ми домовилися поужити в Лос-Анджелесі, коли я повернуся в Штати. Я поїхав туди зі своїм другом Рорі Холлоуей, старим другом із Кетскілла. Ми зустрілися в *Le Dome*, гарному ресторані на Сансет-бульвар. Тоді я завжди запізнювався, думав, що всі повинні на мене чекати, але коли я увійшов до ресторану і побачив Робін, яка сиділа там із сестрою, матір'ю і своїм рекламним агентом, я відразу зрозумів, що щось сталося.

¹⁶ Американський серіал *Head of the Class*, що виходив на каналі ABC з 1986 по 1991 роки — прим. перекл.

Мені було не відомо, що Робін та її матір Рут полювали за багатою чорною зіркою для Робін відтоді, як вона закінчила коледж. Я відчував від неї сильну сексуальну енергію, щось типу якоїсь хімії. Вона каже, що пізніше тієї ночі ми залишилися удвох, і що я заснув у неї на колінах, пускаючи на неї слюні. Напевно, це вірний шлях, щоб завоювати жінку — пускати на неї слину.

Побачивши її та її матір у режимі атаки, я зрозумів, що її матір була тією розважливою жінкою, що інвестує в свою дочку так, щоб та стала кимось видатним або приймні змогла підчепити собі видатного чоловіка. Вони якимось чином пробралися на Шоу Косбі, а потім потрапили і до його будинку в Лос-Анджелесі.

Абсолютно точно, я не хотів класти гроші до її кишені, але читати розповідь Робін про наші зустрічі — це однаково, що читати найгірший роман, який ви собі лише можете уявити.

Вона розповідає про наші перші побачення в Лос-Анджелесі, згадуючи про час, коли її мати та сестра мали їхати до Японії, і вона залишилась зі мною на одинці.

«Я не знаю, що ти задумала, і що це за хлопець взагалі. Не знаю, кому ти намагаєшся нашкодити, — говорила їй мати. — Іноді мені здається, що ти намагаєшся зробити боляче мені, адже я забагато від тебе вимагаю. Іншим разом я відчуваю, що ти шкодиш сама собі, адже тобі складно жити згідно зі стандартами, яких я від тебе вимагаю. Але я точно знаю одне: коли ти граєш із вогнем, ти можеш обпектися, і пом'яни моє слово, деякі речі просто занадто небезпечні, щоб грати з ними».

Це лайно звучить як погана мильна опера. Її мати, ймовірно, сказала щось типу:

Чіпляй цього хлопця на гачок. Це те, до чого я тебе готувала всі ці роки. У нас не вийшло з Едді Мерфі та Майклом Джорданом, тож давай спробуємо цей великий жирний мішок бабла.

— Мамо, ти про що?

— Я доклала забагато зусиль, щоб отак от просто впустити...

— Мам, ми просто розважаємось. Невже ти думаєш, що я не заслуговую трохи розважитися?

Безжальна Рут поводитись так, немов я був якимось дармоїдом, що намагається запустити свої руки в гроші від Лідера класу, які, між іншим, не вартували навіть місячної оренди моєї квартири. У них не було нічого, аж поки на сцені не з'явився я. Вони були просто двома бідним шарлатанками. У них загалом нічого не було. Лише якісь великі ілюзії.

У своїй книзі Робін натякає, що ми не спали разом, але насправді я добився свого на першу або другу ніч, коли вона прийшла до мене в готель. Вона ж натомість стверджує, що ми гуляли по торговому центру і годинами грали з цуценятами в зоомагазинах. Ви можете собі уявити, як я, чемпіон світу

в надважкій вазі, гуляю по довбаному торговому центру? Якого чорта я б там робив?

Правда в тім, що я не гладив з нею цуценят, я знайомив її з торговцями героїном. Якось ввечері, через кілька місяців після нашого знайомства, ми гуляли в Манхетені по Шостій авеню та Сорок Першій вулиці і випадково натрапили на одного торговця наркотиками, якого я знав з Брунсвіля. Я підійшов до нього і дав йому п'ять, а Робін була вражена тим, що я знав цього хлопця. Я впевнений, що їй було занадто соромно бути поряд із такими людьми, настільки пихатою вона була. Тоді їй було геть не зручно перебувати в компанії звичайних нормальних людей. Проте для мене сусідський торговець героїном був звичайною людиною з мого щоденного оточення.

Я вибув із ладу більш ніж на три місяці — це була найтриваліша перерва в моїй кар'єрі на тоді. Час було повертатися на ринг. Настав час завоювати ще один пояс. Джеймс «Костолом» Сміт був чемпіоном світу за версією WBA, і я взявся за нього сьомого березня в Лас Вегасі.

Я не виклався в бою не всі 100 відсотків. Я страждав від защемлення нерва на шиї, яке переслідувало мене протягом ще багатьох років, тож мені було трохи боляче. Тим не менше я вийшов на ринг так, ніби я був тут король. Я сприймав ринг як свій дім, і це було те місце, де я жив і в умовах якого мені було абсолютно комфортно. Проте я все ще не був витриманим бійцем.

Тоді моє его було зовсім не в собі. Я відчував себе як Джон Макінрой. Та пішло воно все, хіба не однаково? Я дуже його поважав. Він був чудовиськом, і саме так почував себе і я. Я відчував, що заслуговую на всі винагороди в світі боксу, а якщо ви не дасте їх мені, то ще встигнете про це пожалкувати.

Я вийшов на ринг першим. Коли Костолом увійшов і ми зустрілися лицем до лица, я взагалі не відчув жодної загрози.

Я знав, що буду невловимим для нього, і він не зможе мене вдарити. Він був хорошим сильним бійцем. Він нокаутував багатьох хлопців, але йому було важко дістатися до мене.

Бій розпочався, і вже у другому раунді я розкусив стратегію Костолома. Він збирався утримувати мене та відступати від мене. Натовп почав свистіти вже в другому раунді, і наприкінці раунду суддя Мілс Лейн стягнув з мого противника одне очко за утримання. Я був задоволений, що він блокує мене, тому що біль від мого ущемленого нерва був настільки жахливим, що в іншому разі на мене чекав жахливий вечір. Я просто не міг заспокоїтися і весь час продовжував смикатися від болю в тому матчі. Моя рівновага була повністю порушена. Він значною мірою забезпечив мені простий поєдинок. Єдиний раз, коли ми обмінялися ударами, настав за десять секунд до кінця бою. Я вигравав кожен раунд.

Мене критикували після тієї бійки з Костоломом, але що я міг вдіяти? Він просто не хотів битися. Коли незабаром після того бою мене запросили на ВВС, мені довелося виправдовуватися.

— Ми всі були розчаровані боєм із Костоломом, і я думаю, що Ви були розчаровані не менше за нас, — сказав ведучий.

— Я бився з дуже сильною людиною, але він просто не був налаштований битися. Він тримав мене так міцно, що мені майже не було де розвернутися. Я не міг у це повірити. Він боровся за титул чемпіона світу в суперважкій вазі, це саме той момент, коли час викластися до кінця, — сказав я.

— Ми вражені вашою гідністю на рингу і поза ним, але раз або двічі під час бою з Костоломом ви дозволили собі трохи промахнутися між раундами, — сказав він. Він мав на увазі кілька сутичок між раундами.

— Ні-ні, зовсім навпаки. Я намагався втягнути його в бійку. Я б зробив все можливе. Я б танцював чечітку всередині рингу.

Я говорив: «Давай, бийся. Люди заплатили тисячу доларів за квитки на ринг. Ти повинен дати цим людям видовищ, вартих їхніх грошей.

Після бою я отримав від *Nintendo* аванс у розмірі 750 тисяч доларів за використання мого обличчя для боксерської відеоігри під назвою *Mike Tyson's Punch-Out!!* Дитиною, я ніколи особливо не захоплювався відеоіграми, тож мене це мало хвилювало. Я просто хотів битися, усе інше було мені чуже.

Я почав відчувати відразу до всього цього лайна, пов'язаного зі світом знаменитостей. І, відтоді як помер Кас, мені не було з ким про це поговорити. Алекс Валлау якось взяв у мене інтерв'ю для *Wide World of Sports* передачі, що виходила на ABC, і я сказав: «Раніше, коли мене щось бентежило, ми з Касом говорили про це. Тепер же, коли з'являються якісь такі речі, я просто тримаю їх усередині».

Я намагався ухилитися від відповіді, коли ведучий поставив запитання щодо дівчат, проте, він вирішив розвинути цю тему:

— Та годі тобі. Ти хочеш сказати, що за чемпіоном світу в надважкій вазі не вшивається тонна дівчат?

— Вони бігають не за мною, а за моїми грошима. Я бачу себе в дзеркалі щодня і цілком усвідомлюю, що я не Кларк Гейбл. Я волів би знайти дівчину, яка знала мене ще тоді, як я був на мілі, і любила б мене за те, який я є. Кас ніколи не говорив мені, що все буде ось так, він говорив мені, що я зароблю багато грошей, у мене буде багато дівчат, і я буду щасливий. Проте він не попереджав мене, що моє життя буде ось таким.

Я був невдахою з Браунсвіля, і раптом на мене впало все це обожнювання. Це було божевільно. Але речі ставали ще навіженішими. Я закохався в Робін. Я точно пам'ятаю цей момент.

Ми йшли по бульвару Вілшир у Вествуді. Робін дражнила мене чимось, а тоді вдарила і побігла. Я побіг за нею, і саме тоді,

коли я вже майже наздогнав її, вона швидко відстрибнула вбік, а я, продовживши рух за інерцією, просто впав і, підковзнувшись, полетів через вулицю, мов на санях. Дорогою їхали машини, але я ковзав так швидко, ніби хтось вистрілив мене з рогатки. Зупинившись, врешті-решт, я розпростерся на дорозі. На мені був увесь цей дуже дорогий одяг, і весь він був повністю розірваний після моєї ковзанки. Мені було дуже ніяково, але вдав ніби все гаразд. Я лежав і розмовляв із нею кілька секунд, як ніби нічого не сталося. Робін стояла і сміялася. Вона вважала, що це найсмішніша річ, яку вона коли-небудь бачила. А потім я в неї закохався. Пізніше я зрозумів, що цей маленький інцидент був метафорою всіх наших стосунків. Вона дражнила мене, робила ухильні рухи, а я грав їй на руку. То була партія в шахи, де я був пішаком.

Проте як міг я очікувати, що буду мудрим у цих сердечних справах? З Робін у мене були перші справжні стосунки, за винятком Наомі, яка, до речі, розлютилася, коли дізналася про Робін. До цього я просто тусувався з купою дівчат, яких трахав, і яким говорив багато брехні. Ось чому я більше не брешу — тому що колись у мене це дуже добре виходило. Можливо, саме тому, я доклав так багато зусиль, щоб зруйнувати себе. Я не міг змиритися з тим, що став великим цабе і всі так мило говорять про мене. Мене це змушувало почуватися некомфортно, через мою занижену самооцінку. Це стало для мене настільки нестерпним, що мені довелося карати себе і принижувати. Люди навколо говорили так багато гарних речей про мене, що моя голова йшла обертом. Гей, давайте трохи врівноважимо цю ситуацію. Я ж не якийсь там святий. Я стріляв у людей. Усі мої соціальні навички зводились до того, щоб вирубати іншого хлопця. Коли мені це вдавалось, я отримував смачну пасту на обід. Ось так запрограмував мене Кас. Щоразу, коли ти борешся і перемагаєш, ти отримуєш винагороду.

Тож, можливо, Робін була саме тим, що доктор прописав. Маніпулятивна змія, здатна поставити мене на коліна. Я був із нею наче якийсь бісове цуценя під дресурою. «Усе гаразд, будь ласка, прошу, можете забрати всі мої гроші, але не забирайте в мене цю дупу, прошу, будь ласка». Не зрозумійте мене неправильно. Справа була не тільки в сексі. Я думаю, що найбільше мені сподобалася близькість. Ба більше, не думаю, що я був тоді особливо хорошим коханцем. Я чув, як вона одного разу сказала, що я був хорошим у ліжку, але я з тим не згоден. Я був просто закоханим молодим юнаком. У мене ніколи раніше не було такого почуття.

Я повернувся на ринг у травні. Моїм наступним противником був великий боєць Пінклон Томас. Перед боєм у нас була пресконференція. Я був на сцені і побачив, як Робін увійшла разом з іншими акторами з її серіалу, і прийшов у захват. Я дурів, позував для фото і був просто щасливим. Це була велика зміна для мене, адже ніколи до того, ці пресконференції не були для мене чимось хорошим, у мене завжди був на них нещасний вираз обличчя. Преса була збита з пантелику.

— А що сталося з Тайсоном? — запитав один із репортерів. А потім вони обернулися і, побачивши Робін, зрозуміли що тут і до чого.

— Не дивно, що він такий щасливий — сказав хтось інший.

Щойно вони це сказали, у мені клацнув інший перемикач. До мене підійшов потиснути руку Пінклтон, і я перейшов у режим Залізного Майка.

— Відсмокчи у мене, — сказав я йому.

— О, он який ти. Ну і чорт із тобою, — сказав він.

— Ти тупий неосвічений нігер. Хіба ти не знаєш, що я бог? Ти повинен просто зараз впасти на коліна і смоктати мій член за те, що я даю тобі можливість битися зі мною, — відрізав я.

Сьогодні мені просто ніяково за те, що я говорив щось подібне дорослому чоловікові.

Я сподівався, що Робін цього не почує. Срань господня, тільки-но вона увійшла до кімнати, я одразу злетів з п'єдесталу. Ось він я, зістрибую зі сцени, підходжу до неї і знімаю з себе напускну маску чорного підлого лиходія.

— Привіт, чуваки. Як ся маєте?

Це і є та фальшивість, про яку говорив Кас. Мені доводилося маніпулювати туди-сюди між моєю манією величі та моєю дружелюбністю, це лайно збивало з пантелику навіть мене самого. Важко вдавати з себе двох шибздиків водночас.

«Ти шибздик, я вб'ю тебе, нігер». «Ну і як ти ся маєш, любове моя?»

Того вечора я захищав свої два пояси, тому був схвильований, але не надто самовпевнений. Пінклон був колишнім чемпіоном, якого лише раз переміг Тревор Бербик, і то це була щаслива випадковість. Того вечора все йшло добре, і я його мало не нокаутував у першому ж раунді. Але в другому, третьому, четвертому і п'ятому раундах він відігрався. Можливо, він навіть виграв кілька з тих раундів. У нього був майстерний, жорсткий удар, але тут він просто стукав, стукав і стукав і... отримував очки.

Між п'ятим і шостим раундами Кевін накинувся на мене в моєму кутку. «Ми будемо битися чи будемо руками теліпати, а? Боротися чи руками теліпати?»

Я сказав Кевіну, що Томас утомився просто перед шостим раундом.

У шостому мені вдався нищівний лівий хук, який прийшовся йому в підборіддя, але він був таким дисциплінованим і зібраним бійцем, що поведився так, ніби це його аніскільки не потурбувало. Проте я бачив усіх великих бійців — Робінсона, Марчіано — і знав, що якщо я правильно вдарю, то противник

буде поранений. Мені однаково, наскільки безпристрасне обличчя у нього при цьому буде. Тому я просто кинувся на нього зі всіма ударами, які тільки мав у себе в арсеналі, і завершив бій гучним нокаутом. Я нокаутував його, але він був настільки відчайдушним, що, впавши, спробував знову підвестися. Проте, побачивши біль на його обличчі, я знав, що йому це вже не вдасться. Можливо, це був найжорстокіший нокаут у моїй кар'єрі. Це було так, наче я гамселив боксерську грушу — мене зовсім нічого не турбувало. Тільки подумайте, який характер він виявив. Його обличчя скривилося від болю, але він усе ще намагався встати. «Чорт забирай, — подумав я. — Хочеш ще?»

Попри те, що я виграв бій майстерним нокаутом, я не був задоволений своїм загальним виступом, і почав сумніватися в боях, які Джиммі й Кейтон готували для мене. Кас хотів попрацювати зі мною над деякими речами, перш ніж він помер. Утім цим хлопцям було однаково, вони просто кидали мене на ринг із ким завгодно. Кас міг би вирішити, що для матчу з Пінклоном ще рано, і поставити мене з кимось іншим. Я виглядав не надто добре у тому бою, попри той оглушливий нокаут. Кас був би мною незадоволений. Проте я не мав більше такого вчителя. Мені не треба турбуватися про те, що хтось буде розносити в роздягальні мене на шматки, якщо йому не сподобається мій виступ. Мені більше не треба нікого слухати. Ви ж знаєте, як просто розслабитися, коли тобі тепер на все наплювати?

Після бою з Томасом у мене було більше часу, щоб проводити його з Робін. У нас був секс, але він не був пристрасним. Вона не з тих, хто буде смоктати пальці твоїх ніг і робити інші схожі речі. Вона прагматична. Проте я просто подумав, що вона була чарівною дівчиною. Поки вона не зловила мене на зраді. Я постійно зраджував їй, і вона постійно мене на цьому ловила.

Я був не надто обережний. Вона могла знайти помаду на моїх тренувальних штанях. І все — вона заводилась.

«Чорт би тебе забрав! Як ти міг так вчинити? Ааа...» — кричала вона і била мене кулаком, намагаючись водночас поцілити ногою мені в яйця. Вона була невблаганна. Я засмутився, дав їй ляпаса і думав, що на цьому все закінчиться, але цього не сталося. Вона давала здачі. Може вона й не була дівчиною з Браусвіля, але вона була дівчиною зі спальних районів, таких не треба недооцінювати. У нас із нею було кілька бійок. Ці моменти нагадували мені про неблагополучні стосунки моєї матері з чоловіками.

Правду кажучи, мені вже набридло битися. Мені набридло битися з Робін, і мені набридло битися на рингу. Бути чемпіоном світу і постійно захищати свій титул стало занадто стресовим для мене. Я займався цією чортівнею з тринадцяти років. І річ була не тільки в тому часі, який я провів на рингу. У бою на ринзі чи в спаринзі на тренуванні — скрізь мені доводилося битися з хлопцями, які були досвідченішими за мене. Зазвичай, коли чемпіон спарингує або б'ється з кимось, він б'ється зі слабшим за нього противником, тобто з кимось, з ким може з легкістю впоратися. Проте мої спаринг-партнери постійно намагалися заподіяти мені біль. Такі настанови їм давали. Якщо їм це не вдавалось — їх відправляли додому. Ти починаєш тренуватися і тобі страшно. Ти не підеш тусуватися з друзями й веселитися, тому що знаєш, що тобі треба побити цього хлопця і останнього разу в тебе від нього був пекельний головний біль. У тебе немає часу ні на бар за рогом, ні на дівчину. Ти йдеш додому, лізеш у ванну і зосереджуєшся на тому, як будеш боксувати з цим хлопцем наступного дня. Таким було моє життя, і я втомився від нього.

Я завше був депресивною людиною, але весь цей стрес лише погіршував ситуацію. Увесь час я був у дурному настрої. У

перший день серпня я повинен був одразу ж повернутися на ринг, тож мені довелося почати тренуватися майже без перерви. Я поїхав до тренувального табору у Вегасі і затужив за домом. Я сумував за тусовками й вечірками в Олбані з Рорі та іншими моїми друзями. Усі ці думки прийшли мені в голову за місяць до бою з Тоні Такером. Це мав бути найголовніший бій в моїй кар'єрі — бій, завдяки якому я мав заволодіти всіма трьома титулами.

Одного разу в тренажерному залі я відвів у бік Стіва Лотта. «Я збираюся кинути все це», — сказав я.

Цей тиск починав виїдати мене. Великі шматки мого волосся випадали через алопецію, спричинену надмірним стресом. Мені навіть стало однаково, чи отримаю я третій пояс. Робін не стала для мене якорем стабільності — ми постійно билися і розходилися. Я відчував надмірний стрес навіть від простих прогулянок по вулиці. Хлопці підходили до мене і говорили, що вони поставили на мене своє життя, і я повинен був виграти, інакше вони втратять свої домівки, а їхні дружини підуть від них. Я не хотів підводити цих людей.

Напевно, я просто ніколи не вважав себе достатньо хорошим для цієї роботи. Я був надто невпевнений у собі, щоб займати якусь домінуючу позицію. У перервах між боями я йшов у моторошні криваві місця, у самий центр Бамфаку у штаті Флорида, і ходив там із пихатим видом, а всі ці шибздики піднімали свої пістолети. Я ж ніс усяку нісенітницю і заварював бійки. На мені були всі ці діаманти, вони мали надерти мені дупу і пограбувати мене. Вони могли би вбити мене нещасного. Хвала Аллаху, що ці люди не вбили мене. Ви можете заслати мене в будь-яку країну, до будь-якого міста — я неодмінно знайду там найтемнішу вигрібну яму. Іноді я вирушав туди один, без жодної підтримки. Проте мене ніхто не підстрелив і не зарізав. Я завжди почувався в гето в повній безпеці. Люди

завжди запитували мене: «Майку, тобі там не страшно?» Я ж відповідав: «Дідько, мені страшно в стрип-клубі Вегаса». Я просто počував себе там як вдома. Коли я бачив там якусь жінку з дітьми пізно ввечері на морозі, це нагадувало мені мою матір і мене.

Тож приблизно за місяць до бою з Такером я зник із табору, поїхав в Олбані й почав веселитися. Два тижні поспіль я провів на вечірках. Своїм друзям у нічному клубі я сказав, що йду на пенсію. Проте Джиммі викликав мене телефоном і почав погрожувати. Якщо я не буду битися, на нас складуть позов до суду. Мені слід було б тоді піти на пенсію, але я не мав контролю над власним життям. Що ці хлопці знали про моє життя? Джиммі думав, що Робін для мене гарна пара, що вона здатна заспокоїти мене. Мені здається, Робін уміла обманювати краще за Джима.

Я повернувся до тренувань приблизно за два тижні до бою. В Олбані я щосили веселився і ніколи не був у добрій спортивній формі.

У першому раунді Такер завдав мені аперкот, який відкинув мене назад. Усі це помітили, але я зовсім не надав цьому значення. Це була просто моя помилка. У четвертому раунді я взяв контроль над боєм і виграв майже всі наступні раунди. Бій закінчився без нокауту. Поки ми чекали рішення, Такер підійшов до мене і Руні.

— Ти до біса хороший боєць. Не хвилюйся, я дам тобі шанс знову битися зі мною, — сказав він.

— Ти думаєш, що переміг? — запитав Руні. — Забирайся на хрін звідси.

Потім Тоні почав вихваляти Ісуса. Проте це не допомогло. Я виграв рішення за цей бій, але воно мене зовсім не радувало. У той момент життя мене взагалі нічого не радувало. Ларрі

Мерчант, мабуть, зрозумів це, коли брав у мене інтерв'ю для каналу НВО після бою.

— А ти міг би виглядати трохи щасливішим як на хлопця, що тільки-но виграв абсолютну світову першість?

— Поки ти робиш помилки, у тебе немає причин бути щасливим, — сказав я. — Я перфекціоніст і хочу бути досконалим.

Після бою Дон влаштував пародійну «коронацію», щоб відсвяткувати мій об'єднаний титул. Я навіть не хотів туди йти, але Джиммі сказав мені, що це також частина моєї роботи, і мені довелось іти. Я почувався так, ніби виступаю на шоу потвор. Чак Холл, ведучий рингу, переодягнувся в середньовічний англійський костюм. Його оточували шість пародійних трубадурів із *Beefeater17*, одягнутих у блакитні велюрові костюми та капелюхи з пір'ям. Вони провели червоною доріжкою двох моїх «жертв» — «сера Костолома» і «сера Пінкі». Потім заговорив Холл:

17 Марка джинну.

— Слухайте ж! Слухайте ж! За наказом народів світу боксу, у цьому славному році тисяча дев'ятсот вісімдесят сьомому, цим проголошується, що в ближніх і дальніх землях, один чоловік тріумфально стоятиме вище за всіх на ринзі битви, цим проголошую його абсолютним чемпіоном світу в суперважкій вазі.

Потім Дон Кінг виголосив одну зі своїх типових галімих промов. Він просто хотів бути більш знаменитим, ніж бійці. Потім вони провели червоною доріжкою всіх керівників НВО і боксерських промоутерів.

Заспівав дитячий хор. Вони покликали таких знаменитостей, як Денніс Хоппер та Філіп Майкл Томас роздавати призи кожному із дрібних функціонерів. Коли настала черга мого друга Едді Мерфі роздавати призи, він заявив: «Ця людина

надерла всім дупу, і в нього досі немає ніякого трофею. Трофеї вже отримали всі білі. Я не розумію».

Вони притримали найкраще наостанок. На мене накинули шиншилову мантию від *Le Nobel*, а потім Алі одягнув мені на голову коштовну корону, оздоблену «цяцьками, рубінами та казковими каракулями», як сказав Кінг. Мені одягнули дорогоцінний ланцюжок і дали коштовний скіпетр від ювеліра Фелікса.

— Хай живе король надважкої ваги! — закричав Дон. Я відчував себе цирковим клоуном. Потім вони попросили мене виступити з промовою. А що, чорт забирай, я міг сказати?

«Це означає, що мені будуть тепер платити більше бабла? — засумнівався я. — Приємно бути тут. Я пройшов довгий шлях. Я з нетерпінням чекаю на можливість захищати цей титул так довго, Тільки-но зможу». Я почувався як під наркотиками.

У мене з'явилася додаткова мотивація для наступного бою. Шістнадцятого жовтня я збирався битися з Тіселлом Біггсом в Атлантик-Сіті. Я все заздрив його золотій медалі, яку він отримав на тій Олімпіаді, звідки мене викинули. Тепер на мене накинулись боксерські журналісти. Вони писали всяку нісенітницю про те, що Біггс може перемогти мене. Уоллі Метьюз із газети *Newsday*, що в Лонг-Айленді писав: «Є сумніви щодо того, наскільки Майк Тайсон насправді сильний борець». Вони вважали, що моє позатренувальне життя може негативно відбитися на моєму професійному рості.

За тиждень до бою у мене взяли інтерв'ю з цього приводу.

«Я ніколи нікого по-справжньому не ненавидів. Проте мені здається, я ненавиджу Тіселла Біггса, — сказав я. — Я хочу дати йому добрий урок, я хочу зробити йому дуже боляче». Насправді я мав на увазі, що хочу розібратися з цим улюбленцем Америки. Я хотів бути лиходієм, але це не означало, що я не хочу отримати свою золоту медаль. До того ж Біггс одного разу

образив мене в аеропорту. Ми летіли разом на Олімпіаду в Лос-Анджелес — він збирався битися, а я просто їхав подивитися та розважитися. До нас підійшов хтось із фанатів.

— Удачі вам на Олімпіаді, — сказав він нам обом.

— Що? Ти маєш на увазі — удачі мені на Олімпіаді? Він не буде виступати, виступатиму лише я, — сказав Біггс.

Гіркий присмак залишився від його слів. Я так старанно тренувався. Мене так і підмивало надерти йому дупу. Я навіть говорити не хочу про цей бій. Це були сім раундів безсердечного покарання. Я бив його ліктем, бив з-під низу і бив короткими міцними ударами після закінчення раунду. Моя темна, тупа та злорадна суть, та моя сторона, за яку мені соромно, вилізла назовні. Я розтягнув своє покарання на сім раундів. Я був молодим, невпевненим у собі юнаком і хотів відчутти себе крутим, принизивши іншого.

— Я міг би нокаутувати його ще в третьому раунді, але вирішив потягнути з цим. Мені хотілося, щоб він запам'ятав це надовго, — сказав я репортерам після бою. — Коли я його бив, він видавав звуки, як жінка, що верещить.

Я просто поведився як придурок. Я чув, як він стогнав від болю, але він не верещав.

У мене був і особистий інтерес щодо одного бою. Десь відтоді, коли мені виповнилося чотирнадцять років, ми з Касом тільки й говорили про те, щоб побити Ларрі Холмса. Він заклав в мене ідею — бити його правою, після мого джебу. Я думав, що увійду в історію боксу, поборовши Холмса і помстившись за поразку мого героя Алі, як Шугар Рей Робінсон помстився Генрі Армстронгу, перемігши Фріці Зівіка.

За три тижні до бою Кевін зробив мені попередження.

— Холмс — кращий боець, ніж Біггс, а ти тренувався для Біггса старанніше, ніж зараз тренуєшся до поєдинку з Холмсом, — сказав він мені. — Тобі ліпше піднапрягтися.

Я так і зробив.

Я пішов на передматчеву конференцію, але мені там було нудно. Я завжди ненавидів ці речі. Іноді я навіть засинав на них. Там не було нічого цікавого для мене. Я просто хотів боротися, усі інші штуки мене не цікавили. Дон Кінг буде молоти різну чортівню і тарабарщину, придумуючи всілякі фальшиві бісові слова. «Братерство кулачного бою та інших бойових мистецтв, критикопросвітництво та емансипованане рівноправство....» Кому охота слухати таке лайно?

Утім на цій пресконференції я вирішив принизити Холмса. Я був дуже образливий. Холмс став поводитися надто зверхньо.

«В історію ввійду я, а не Майк Тайсон, він залишиться в історії як сучий син. Якщо йому й вдасться виграти бій, то врешті-решт він знищить себе сам». Напевно, того дня він був Нострадамусом.

Ми побили всі рекорди з продажу квитків. Там були всі знаменитості — Джек Ніколсон, Барбра Стрейзанд, Дон Джонсон, Кірк Дуглас.

Я так розігрівся в своїй роздягальні, що пробив, у простому сенсі, діру у стіні. Іноді я просто звір. Я здатний переключатися з мислячої людини на ірраціональну істоту за якусь долю секунди. Я думав про те, як у дитинстві наді мною знущалися і забирали мої гроші. Я не збирався пробивати рукою стіну, але мій удар прийшовся дуже вдало. Я розігрівався і знав, що стіна досить міцна. Тож я гамселив по ній: бах, бах, бах, — а потім... упс! Моя рука пройшла просто крізь неї.

На бій прийшло досить багато моїх подружок. Там була і Робін, і Сюзетта Чарльз. Проте я був достатньо хитрим, щоб примудритися впустити й інших дівчат так, щоб навіть мої менеджери про це не здогадувалися. Наприклад, я купував два квитки для одного чоловіка, дочка якого була моєю подружкою. Інша прийшла зі своїм братом. Я знав обхідні шляхи.

Мій вихід був без музики. Я був весь такий діловий. На ринг вивели Алі, щоб він помахав глядачам. Він підійшов до мого кута. «Візьми його», — сказав він.

Продзвенів дзвінок, і ми взялися до справи. Я перемагав Холмса в кожному раунді. Він недостатньо тренувався, тому боявся завдати удару. У четвертому раунді я був на канатах, коли суддя скомандував перерву. Щойно він мовив це, я викинув комбінацію з двох коротких ударів, про яку говорив Кас. Бах, бах... і він упав. Він знову підвівся, але він був травмований. Мені потрібно було просто торкнутися його, навіть не б'ючи в підборіддя, щоб він впав. Я бився на повну силу, а він просто уникав більшості ударів. Його було досить важко вдарити, через його довгі руки, якими він ловив мої удари на відстані. Проте потім він припустився помилки, зробивши аперкот, і зачепившись за мотузку, і... бац! — я вирубав його. Я намагався допомогти йому піднятися, але не міг притиснутися до його кутка.

Тож я нахилився до нього і сказав:

— Ти відмінний боєць. Дякую.

— Ти теж добрий боєць, але чорт забирай тебе, — кинув він у відповідь.

— І ти йди до біса, шибздик, — відказав я.

На завершальній пресконференції я поведився дуже скромно.

— Якби він був у своїй кращій формі, у мене не було б жодного шансу, — сказав я.

Не те, щоб все змінилося за одну ніч і я став скромнягою. Я цитував Фріцці Зівіча, знаного чемпіона, який сказав це після того, як переміг Генрі Армстронга. Ви, певно, вже помітили, що я завжди цитую своїх героїв, я мало що говорю сам від себе.

Після бою Барбра Стрейзанд і Дон Джонсон зробили мені честь і відвідали мене в моїй роздягальні. Я любив Барбру. Вона

теж була з Брукліна.

— Барбра, я думаю, що в тебе дуже сексуальний ніс, — сказав я їй.

— Дякую, Майк, — відповіла вона.

Можете собі уявити двадцятиоднорічного мене, який жив своїми мріями? До мене в роздягальню прийшла сама Барбра Стрейзенд! Кас завжди говорив мені, що все, що я коли-небудь бачив по телевізору, буде і зі мною. Включаючи й жінок. Робін не була єдиною дівчиною, яку я зустрів таким чином. Якби я захотів якусь незвичайну машину, я міг би зателефонувати в будь-яке місце в світі, і вони зробили б для мене індивідуальний дизайн, завантажили б її на човен і відправили б мені.

Саме так я почав замовляти собі одяг. Крім великих старих бійців, я наслідував також крутих єврейських гангстерів. Такі хлопці, як я, які не мають власної особистості, люблять наслідувати життя інших людей. Я міг, приміром, прочитати, що Джо Луїс любив шампанське, і починав через це також пити шампанське.

Я насолоджувався привілеями слави. Я бачив красиву дівчину і говорив:

— Гей, йди сюди, поговори зі мною, тобі подобається ця машина?

Це міг бути мерседес. І вона говорила щось на кшталт:

— Ух-ти, яка гарна машина!

— Ти вважаєш, що це гарна машина?

— О Боже, як би я хотіла мати таку машину, — говорила вона.

— А мені б дуже хотілося, щоб ти була зі мною. Здається, це справедливий обмін, як думаєш? Ходімо зі мною.

Це спрацьовувало щоразу.

Коли я не тренувався, то щойно прокинувшись замовляв собі пляшку шампанського, ікри, лосося та бісквітів. Зі мною в ліжку

були одна або й дві красиві жінки, а зі стерео грали пісні Біллі Холідей. Я жив у світі фантазій. Мені ніколи не доводилося стояти в черзі, щоб потрапити до ресторану або клубу. Я зустрічався з красивими моделями й тусувався із золотою молоддю. Це був той світ, частиною якого Кас хотів мене бачити. Проте він також хотів, щоб я ненавидів людей того суспільства. Не дивно, що я так розгубився.

За деякий час привілеї моєї слави стали блякнути, а вся ця велич стала перетворюватися на тягар. Я ніколи не забуду, як одного разу, коли я тільки починав свою професійну кар'єру, я тусувався з Пітом Хеміллом і Хосе Торресом. Піт сказав:

— Давайте підемо на прогулянку.

Тож ми купили трохи морозива і пішли гуляти по Коламбус-авеню.

— Насолоджуйся цим зараз, Майку, — сказав Піт. — Скоро тобі це буде недоступним.

Тепер я не міг вийти, щоб люди не стали юрбитися навколо мене. Я міг вирватися в клуб перед одним із моїх боїв, і люди в клубі оточували мене:

— Що ти тут робиш, Майку? — запитували вони. — Ми чекаємо на твій виступ наступного тижня, телепень. Краще б ти виграв. Я не можу повірити, що твоя дупа не на тренуванні.

Я міг перестріти красиву дівчину і запитати якогось хлопця:

— Хто вона?

— До біса цю суку, Майку, — казав хлопець. — Я не знаю, хто вона, але я приведу її на бій. Просто йди тренуйся, нігер.

Ще гірше було, коли я опинявся на вулицях Браунсвіла. Багато хлопців там не вмiли контролювати свої емоції і дуже серйозно ставилися до поняття поваги. Наприклад, я міг там стояти з кимось із хлопців, а до мене підходив якийсь незнайомець.

— Гей, що як чувак? — говорив він цілком приязно.

Я відповідав, як це роблять білі:

— Здоров був, як ся маєш?

Але хтось із моїх друзів насторожувався.

— Майку, ти його знаєш?

— Неа.

— Якого хрину ти тоді з ним розмовляєш?

Їм не подобалося дивитися, як одна людина підлизується до іншої. Вони говорили кожному, хто підходив до нас: «Вали від нього на хрін. Залиш його в спокої».

Люди в Браунсвілі не любили, коли хтось порушував їхній особистий простір. Таку поведінку загалом важко назвати доброю, але вона стає в пригоді, коли ти знаменитість. Тож я був у стані війни із самим собою та зі своїми власними інстинктами. Мені було незручно в своїй власній шкірі, як кажуть люди з реабілітаційного центру. Інколи ситуація була зовсім огидною. Не раз я бував у поганому настрої, і нав'язливий шанувальник ходив за мною слідком.

— Я люблю тебе, Майку. Можна мені взяти автограф? — говорив він.

— Забирайся від мене до біса, чортова потвора, — відповідав я і штовхав його в зад. Правду кажучи, я був не схожий на нормальну знаменитість.

Розповідаючи ці історії, я сам собі не можу повірити, яким зневажливим та тупим монстром я був. Уся ця чортівня зі славою спустошує тебе із середини, якщо ти нічого з себе не представляєш. Додайте до цього ще випивку і дівчат, і ось усе це почало позначатися на моїх виступах. Хлопці, яких я мав би нокаутувати в першому раунді, билися зі мною по п'ять, шість раундів, а інколи й до кінця. Не буває так, щоб хтось був водночас чемпіоном світу та тиранозавром у світі сексу. Від чогось одного потрібно добровільно відмовитися. Ви можете

займатися сексом у будь-якому віці, але ви не зможете завжди бути спортсменом світового класу. Я ж вибрав секс.

Тоді я був просто нещасним покидьком. Я не розумів, чому хоч хтось може погодитися бути зі мною. Я сам не охоче залишався сам із собою. Я думаю, що моя мати передала свою депресію мені. Я не знав, що коїв, коли був чемпіоном. Я просто хотів бути схожим на своїх старих героїв. Мені було однаково, помру я завтра чи ні. Малим я читав книгу про Олександра Македонського. Він ладен був поміняти ціле життя в безвісності на кілька років слави. То яка мені різниця, якщо я помру? У мене ніколи не було нормального життя, так на що ж мені було чекати?

У мене було все, чого я бажав, але всередині я був нещасний. Зовнішній світ більше не приносив мені щастя. Я тоді не знав, як запалити щастя всередині, пройшло безліч часу, перш ніж я зрозумів, що щастя — це робота з собою. Тож у цьому стані відчаю я зробив найгірше, що міг тільки зробити. Я одружився.

Я одружився з Робін, тому що вона була вагітною, і я був дуже радий стати батьком. Це єдина причина. Проблема була в тім, що Робін не сказала мені, що вона вагітна. Мені про це сказав Джиммі Джейкобс. І він дізнався про це, коли Рут, мати Робін, зателефонувала йому з цією звісткою. Тоді я, звичайно, ні про що не здогадувався, але все те було брехнею. Робін ніколи не була вагітною. Для мене мало бути знаком, що сама жінка, з якою я спав, нічого мені не сказала. Ці обидві жінки були наскрізь фальшивими. Робін розповідала на весь світ, що кинула Гарвардську медичну школу заради акторської кар'єри, але коли деякі репортери вирішили перевірити цю інформацію, вони виявили, що її ім'я ніколи не було в списках студентів. Однаково, скільки разів вам освічуються в коханні, але та єдина брехня, де десь там проб'ється, повернеться брехуну сторицею. Ось такими були Робін та її мати. Самовпевнені дурепи,

недороблені артистки, придорожні повії. Рут публічно позивалася до великого янкі Дейва Вінфілда за те, що він заразив її герпесом. І ви знаєте, щось не так, коли ви встаєте на випускній церемонії у вашому коледжі, і вас освистують усі ваші 129 однокласників, як це було з Робін.

Я нічого не знав про ту брехню з вагітністю. Я не розумів, що так взагалі можна вчинити. Я намагався вести себе шляхетно, але це була брудна ситуація. Я був Ель Смурко. Може, мені варто було повестися як мудак, як це роблять усі інші чорні чоловіки. Ні за що, Хосе. Пам'ятаєте те старе шоу Морі Повіча, де жінки звинувачують хлопця і кажуть: «Ти батько цієї дитини». Мені слід було б сказати: «Що ж, побачимося на шоу Повіча». Проте я був не таким. Я був тим хлопцем, що клав їй під подушку діаманти, але навіть цього було недостатньо, щоб її задовольнити. Тому, коли ми були на матчі *NBA All-Star* у Чикаго в лютому 1988 року, я привів її в будинок одного знайомого священника, і він нас одразу повинчав. Я навіть не запитав її, чи хоче вона вийти заміж, це було просто імпульсивне рішення. Вона грала скромницю, і мені довелося трохи натиснути на неї, принаймні, мені так здавалося, а потім вона погодилася, і отець Клементс обвінчав нас у коридорі свого будинку, а потім ми пішли святкувати в клуб мого друга.

Коли ми повернулися до Нью-Йорка, Рут уже надзвонювала Джиммі й погрожувала, що змусить нас летіти одружуватися до Вегаса, якщо ми негайно не зробимо все за законом у Нью-Йорку. Джиммі хотів відкласти церемонію, щоб ми могли підписати шлюбний контракт, але я був настільки заведеним, що мені було плювати на будь-які формальності. Тому ми пішли в мерію, отримали потрібні папери й офіційно одружилися. Рут одразу ж заговорила про те, що треба б знайти гарний будинок для нас трьох. Робін постійно казала мені, що вони з матір'ю йдуть в одному наборі, але в її стосунках із матір'ю завжди було

щось дивне. Це було занадто незвично навіть для Фрейда, щоб думати про таке. У Фрейда немає слів, яким б він міг таке описати. Робін була не тієї статі, щоб мати Едипів комплекс. Я думаю, що у неї був комплекс Хердіпуса.

ПРИБЛИЗНО ТОДІ Ж Я ЗУСТРІВ ВІДОМОГО В СВІТІ ЛЕГЕНДАРНОГО ПИСЬМЕННИКА-СУТЕНЕРА Айсберга Сліма. Шкода, що я не познайомився з ним до того, як одружився з Робін. Він би вправив мені мізки. Одного вечора я був у Лос-Анджелесі в клубі й зіткнувся з Леоном Ісааком Кеннеді. Ми розмовляли, і він недбало згадав про щось, що говорив йому Айсберг.

«Вибачте, ви маєте на увазі письменника Айсберга Сліма?» — запитав я.

Леон сказав мені, що він його друг, і я не міг у це повірити. Я думав, що Айсберг — це міфічний персонаж. Він отримав своє ім'я, коли якийсь сидів у своєму улюбленому барі під кайфом від кокаїну і хтось вистрілив у хлопця поруч із ним. Куля зачепила його друга, а потім пройшла просто крізь капелюх Сліма. Проте він, не здригнувшись, зняв капелюх і оглянув вхідний і вихідний отвори. Його друзі вирішили, що він настільки холодний, що заслуговує називатися Айсбергом.

Тож я сказав Леону, що хочу зустрітися з ним, і наступного дня він заїхав за мною і повіз до Айсберга додому. Він жив у тоскному маленькому будиночку в поганій частині Креншоу. Йому було під сімдесят, і він жив один. Я просидів, балакаючи з ним, сім годин поспіль. Ми говорили про його життя і книги. Я думав, що він буде говорити як грубий вуличний мужлай, але він був дуже ерудований і говорив шляхетно. Він чітко вимовляв кожен склад. Я думав, що він займався самоосвітою, коли сидів у в'язниці, і просто вивчив ці слова зі словника. Проте пізніше я дізнався, що до того, як стати тим, ким ми його знаємо, він навчався в коледжі. Він показував мені свої дитячі фотографії,

і я бачив на них просто милого маленького хлопчика. Берг був надзвичайно цікавим персонажем. Ви ніколи б не подумали, що розмовляєте з кимось настільки зануреним у світ пороку.

Перше, про що я запитав його, чи був він найкращим сутенером у світі.

«Ні, я був далеко не найкращим сутенером. Просто я був освічений — умів читати, писати і складати ці історії докупі. І це, певно, усе, що я вмів. Ті інші хлопці були чудовиськами», — сказав він.

Він розповів мені безліч історій про свої авантюри, але зараз настав момент у його житті, коли він більше не відчував гордості за них. Коли він став старше, у нього з'явилися дочки, тож він більше не грав у цю гру. Проте будучи в справі, він був жорстоким зі своїми дівчатами. Пізніше я дізнався, що він використовував палицю сутенера, яку винайшов його наставник. Він розгинав вішалку для одягу, клав її на гарячу плиту і бив нею своїх проституток. Він був тим хлопцем, який, якщо йшов дощ, говорив своїм дівчатам: «Сука, тобі краще пройти між краплями дощу і заробити мої гроші. І дивись — не промокни».

Берг був не з щасливих, добрих усміхнених людей, він навіть не зрадив особливо моїй появі. Я думаю, що він вважав, що так і повинно бути. Він був королем сутенерів. Коли ми дивимося на цих сутенерів на високих підборах і у смішних кольорових костюмах, вони здаються нам клоунами, але їх власна самооцінка захмарна. Ми не розуміємо, як вони змушують цих дівчат робити те, що вони роблять, але вся річ тут в їхній самовпевненості. Ми сміємося над цими хлопцями, водночас заздрячи їм. Як цим хлопцям вдається взяти такий контроль над жінками, що вони роблять ці речі, а потім ще й приносять їм зароблені гроші?

Я продовжував час від часу відвідувати Айсберга. Я навіть запросив його подивитися, як я борюся, але це було для нього занадто клопітно. Колись, у його дні, він любив гарно одягатися. Він був серед перших, хто почав носити аскоти¹⁸. Він був першим нігером із французькими запонками. Він сказав мені, що якби надумав прийти на мій бій, то мав би дістати свій старий шкіряний костюм, а він не хотів цим займатися. Він дуже переймався своїм іміджем. Люди очікували, що він виглядатиме певним чином. «Я повинен одягнути мої шкіряні штани, а мені не хочеться цього робити», — сказав він. Я шанобливо сказав йому, що куплю йому все, що він захоче, але він був зверхньою людиною і відмовився від моєї пропозиції. Одного разу я привів до Айсберга Дона Кінга, Рорі й Джона Хорна.

18 Різновид широкої краватки-хустки.

Слім лежав у ліжку в піжамі, і ми, мов школярі, посідали в його ногах на старому обшарпаному дивані. Ми віддавали данину поваги Бергу, тож перш ніж заговорити, мали підіймати руки. «Вибачте мені, містере Берг», а потім ми ставили йому запитання. Підіймати руку та чекати, поки тобі дозволять говорити, мабуть, було занадто принизливим для пишної дупи Дона.

Я підняв руку:

— Містер Берг, як працює цей сутенерський мекінг¹⁹? Якщо я можу контролювати дівчину і примусити її робити те, що я хочу, це воно?

19 Від англ. *masking*. Слово походить від *mask*. Так називали сутенера в ХІХ столітті.

— Ні-ні, це не воно, — поволі відповів Берг. — Сутенерська робота вимагає усвідомлювати всі складові, ось як тут. Я усвідомлюю все, що відбувається. Мекінг не має нічого спільного з жінками. Мекінг затулює жінку, вабить її, а тоді вже вона сама знає, що робити. Для того, щоб мекінг затулює жінку,

вона має бути в темі. Їх тягне, мов магнітом, цей мекінг магнетичний. Річ не в тім, щоб змушувати дівчат робити те, що ти хочеш, вони знають, що робити. Вони автоматично входять у тему, їх тягне непереборна сила мекінга, і тоді все в твоїх руках, мекінг починає працювати. Вони приносять тобі гроші, і все йде як по маслу. Усе, що ви чуєте від тих молодих хлопців, які розповідають, що вони роблять і кого вони б'ють — це неправильно. Жінка вибирає; це відбувається за власним вибором, а не з примусу.

Ми слухаємо це і думаємо: «Що за фігня?» Мені довелося запитати Дона, чи цей хлопець справжній. Я просто повірив Леону на слово. Проте Дон знав тих самих людей, що й Леон і підтвердив, що це був справжній Айсберг.

Він не втрачав своєї харизми, навіть буди одягненим у піжаму. Він знав, що ми тут, щоб віддати йому належне і отримати пораду. На нас був зшитий на замовлення одяг, що коштував тисяч і тисяч доларів, у руках ми тримали дорогі шкіряні сумки, але його все це анітрошки не вражало. Він чекав, коли ми прийдемо.

Бувало, перед тим, як відправитися до клубу потусуватися з дівчатами, ми відвідували Берга й отримували його благословення.

— Як ти, Бергу? Ми зібрались на вечірку, — говорив я.

— Що ж, юначе, будь обережним. Не дозволяй цим дівчаткам торкатися до тебе. Я знаю, що ти знаменитий і тобі важко, і ти, ймовірно, дозволиш цим дівчатам чіпати тебе. Не роби цього, синку. Говори їм: «Гей, гей, приберіть від мене свої руки. Хто твоя сім'я, мала? Де твій чоловік? Не поведься зі мною так, мала, будь ласка». Ти дозволяєш їм усім торкатися тебе, а сам смієшся та посміхаєшся, не так воно робиться, Майку. Я розумію, Майку, що ти опинився в цьому спокусливому світі, але ти не можеш цим жінкам дозволяти так із тобою

поводитися. Та що з тобою таке, хлопче, ти що, дивний? Кажі їм: «Я тебе вибрав, але я хочу спочатку побачити твого чоловіка. Він у тебе доброго ґатунку? Ти повинен побачити, з ким вона водиться. Якщо вона з тупоголовим дводоларовим сутенером у кросівках, ти не можеш з нею зв'язуватися.

Берг, здавалося, був задоволений своїм становищем. У ньому не було нічого такого, що змушувало б мене думати інакше. Він жив у напівзруйнованій квартирі, яка коштувала, напевно, п'ятдесят тисяч доларів, а я був мільйонером. У мене в сумці було більше готівки, ніж коштував весь будинок Берга. Проте ми віддавали йому данину поваги. Того дня, перш ніж ми поїхали, я попросив Дона дати Бергу трохи грошей. Він відстебнув близько 10 штук.

Іншого разу Айсберг почав читати мені лекції.

«Майку, ти дуже небезпечний хлопець. Ти підеш звідси, і у тебе все життя будуть проблеми з жінками, тому що ти просто трахаєш все, що рухається. А після того, ти ладен віддати кожній із них усе, що маєш. Хлопче, у тебе завше будуть проблеми з жінками. Я бачу, що ти хочеш задовольнити кожену жінку, з такою стратегією ти будеш щоразу програвати. Ти дозволяєш їм керувати собою. Ти ж не закоханий голубок, ти маєш засунути й бігти звідти. Ти занадто емоційний із жінками. У тебе завжди будуть якісь стосунки з ними або в них будуть якісь із тобою, тому що тобі необхідно задовольняти твої почуття. А це дуже небезпечно. Небезпечно для тебе самого. Ти піддаєш сам себе цьому тиску — не почувашся добре, доки не задовольниш жінку. Справа в твоїй матері. Є якийсь зв'язок між тобою і твоєю матір'ю».

Берг почувався погано і був уже готовий померти. Він сказав мені, що хоче собі таку труну, яку монтують у стіну над землею так, щоб він не дістався ні жукам, ні хробакам.

«Послухай, Майку, я не хочу бути в землі, я хочу бути в стіні. Я не хочу, щоб мене їли жуки й черв'яки. Я красивий, Майку. Я не хочу, щоб вони пожирали мої очі. Я занадто багато віддав світу, Майку».

Ось такі зверхні ці сутенери. Сутенер хоче мати можливість піти на свої власні похорони, щоб побачити, хто прийшов. Йому байдуже, що він мертвий, він просто хоче знати, що прийшов увесь світ.

Тому я дав йому двадцять п'ять тисяч доларів готівкою з моєї сумки й ввічливо сказав: «Бергу, не турбуйся про це. Це тобі на стіни». Айсберг узяв гроші й сказав: «Вау». Однак він жодного разу не сказав: «Спасибі». Ось чому він мені подобався. Він залишався собою до самого кінця. Я думаю, він чекав, що я скажу «дякую» за те, що віддав йому свої гроші. Більшість сутенерів не має діла ні до кого в світі, але я знаю, що він був не такий. Якби я не вважав його хорошою людиною, я б ніколи не дав йому грошей.

ЯКОСЬ, ДЕСЬ ЗА ТИЖДЕНЬ ПІСЛЯ МОГО З РОБІН ВЕСІЛЛЯ, Я НОЧУВАВ У КЕТСКІЛЛІ. Прокинувшись, я побачив, що за ніч випав сніг, і зателефонував Біллу Кейтону, щоб сказати йому, що я не можу дістатися до міста. Він хотів, щоб я підписав новий управлінський контракт, в якому говорилося, що якщо Джим або Білл помруть, то їхні дружини отримають свою частку доходів. Мені цей контракт здався досить невинним, але сигнал тривоги мав би спрацювати в моїй голові, коли Білл попросив комісара поліції з Олбані прислати за мною поліцейську машину, щоб вони відвезли мене до міста. Вони страшенно хотіли, щоб ця штука була підписана.

Джиммі і Білл були там разом із Хосе Торресом. Хосе був звільнений із посади комісара боксу в Нью-Йорку, але я думаю, що він був там, щоб допомогти своїм друзям Джиммі й Біллу.

Мій наступний бій мав бути з Тоні Таббсом в Японії. І якщо вже в Штатах мені здавалось, що зі мною як із знаменитістю забагато панькаються, то Японія переплюнула в цьому Америку. Коли мій літак приземлився, почалася масова істерія, і мене поглинув натовп із тисячі гамірних фанатів. Ми стали найголовнішою атракцією на новому Токійському стадіоні, який уміщав шістдесят п'ять тисяч фанатів, за годину від початку продажу квитків, ми розпродали 80 відсотків від них. Японський промоутер, містер Хонда, особисто вибрав Тоні Таббса як мого противника, тому що вважав, що у нього найкращі шанси протриматись в бою максимальну кількість раундів і задовольнити публіку. Дон Кінг навіть пообіцяв Тоні премію в розмірі 50 тисяч доларів, якщо він важитиме менше ніж 235 фунтів. Проте у Тоні були якісь проблеми, і він не міг справитися зі своєю вагою.

Робін приєдналася до мене в Токіо, і Ларрі Мерчант взяв у неї інтерв'ю просто перед боєм.

— Допитливі уми хочуть знати: як жінка, яка навчалася в коледжі Сари Лоуренс і Гарвардській медичній школі, може закохатися в хлопця, який випустився зі школи костоломних ударів? — запитав він.

— Боже, я б теж хотіла про це дізнатися. Насправді у нас багато спільного. Традиційні сім'ї. Це була ніби як кохання з першого погляду. Спочатку було важко, але ми зі всім впоралися і одружилися.

Традиційні сім'ї? Ага, традиційні, хіба як на погляд Айсберга Сліма.

Але Робін подобалась увага.

Боротьба тривала недовго. Я промацав оборону Таббса ще в першому раунді і не без задоволення зрозумів, що він не збирається мене зажимати. Йому було б важко бігати з такою вагою. У другому раунді ми нарешті обмінялися ударами,

і я оглушив його ударом лівої в скроню. Потім я завдав кілька сильних ударів по корпусу і, коли він відійшов від канатів, нокаутував його лівим хуком.

Коли Ларрі Мерчант брав у мене інтерв'ю після бійки, я, як завжди, демонстрував свою манію величі.

«Я не хочу, щоб мене поранили чи нокаутували. Я не хочу програвати!»

На зворотному шляху до Нью-Йорка Робін почала розпускати хвіст. Вона загнала Білла Кейтона в кут і, за його словами, сказала: «Я місис Майк Тайсон, і я беру все на себе». Вона зажадала, щоб їй показали всі документи стосовно моєї угоди з Біллом і Джимом. Я не бачив нічого поганого в тому, щоб показати їй усі бухгалтерські книги. Якби там був Джиммі, я впевнений, все пройшло більш гладко. Він був набагато простішим хлопцем, ніж Білл. Але Джиммі довелося пропустити бій, тому що він опинився у лікарні в Нью-Йорку. Він збрехав мені і сказав, що не зможе прийти на поєдинок, тому що шукає рідкісні кадри з чорними боксерами початку століття.

Ніхто не сказав мені, що Джим серйозно хворий, тому, коли за кілька днів після повернення в Нью-Йорк я, сидячи в лімузині, отримав дзвінок від Робін, її звістка вбила мене з маху.

«Майку, Джиммі помер», — сказала вона.

Я був шокований. Я знав Джиммі дуже давно. Я відчував, що Кас довірив мене Джиммі, який був дуже близьким йому другом. Якщо Кас був мені за батька, то Джиммі — мов брат. Тож ви можете собі уявити, як мені стало ще гірше, коли я дізнався, що Джиммі вже понад дев'яти років страждав від хронічного лімфоцитарного лейкозу, приховуючи від мене свою хворобу. Навіть більше, усі брехали мені й говорили, що Джиммі не дуже хворий. Напевне, саме тому Білл так наполягав на тому, щоб

дати мені поліціант ескорт для підписання контракту, перш ніж я поїду битися з Таббсом.

Наступного дня я вилетів до Лос-Анджелеса на похорон Джима. З відходом Джима стерв'ятники закружляли навколо в пошуках свіжого м'яса, тобто мене. Там був Дон Кінг, і він став разом зі мною нести труну Джима. Я був здивований, що Білл вибрав Дона, знаючи, що Білл намагався відсторонити Дона від просування моїх боїв. Я впевнений, що Дон зачарував Білла і сказав йому, що він допоможе впоратися зі мною. Я не був особливо близький до Кейтона. Під час жалобної церемонії Дон і Хосе Торрес перебували у задній частині каплиці, ймовірно, обговорюючи бізнес. Я впевнений, що йшлося про те, щоб Хосе отримав доступ до управління моїми справами. Незабаром після цього він повинен був залишитися без роботи.

Поки я був на похоронах, Робін і її мати влаштували сцену в офісі *Merrill Lynch* в Нью-Йорку, який займався моїми фінансами. Берт Шугар, журналіст, відомий у світі боксу, випадково опинився тоді в офісі й побачив, як Робін і її мати кричать на працівників *Merrill Lynch*.

«Віддайте мені мої гроші», — волали вони. Коли мій банківський менеджер відмовився, Робін назвала його мудаком. Вони хотіли зняти п'ять мільйонів готівкою, щоб купити нам будинок у Нью-Джерсі, який вибрала мати Робін. Перш ніж я полетів до Лос-Анджелеса, Рут змусила мене підписати папір, що давав Робін дозвіл користуватися моїми рахунками, щоб вона могла знімати мої гроші. Вранці в день похорону Робін подзвонила мені з офісу *Merrill Lynch* і передала трубку менеджеру. Він пояснив, що мої гроші були вкладені в короткострокові інвестиції, які не оподатковувались потрійним податком, і вони мали надійти чотирнадцятого квітня. Відсотки з них повинні були покрити більшу частину мого податкового рахунку за 1988 рік, тому він не хотів знімати

гроші з рахунку. Я вислухав його і сказав, щоб він дав їм гроші. Я був закоханий. Я був Ель Смулло.

Рут знайшла нам хороший будинок. Він розташовувався в Бернардсвіллі, штат Нью-Джерсі, у тридцяти милях на захід від Нью-Йорка, хоча, коли я вибирався звідти у корках, здавалося, що він десь у трьохстах милях від міста. Це був величезний кам'яний будинок, який колись, належав заступнику Державного секретаря президента Рузвельта. Над його оздобленням я працював з однією іспанською леді, і ми вибрали розкішні меблі вищого класу. Кожна кімната була оформлена у певному стилі — одна в середземноморському, інша — в вікторіанському. Тоді я про це не знав, але Рут ходила навколо і говорила моїм друзям, що якщо вони хочуть зробити нам весільний подарунок, то нам потрібні меблі. Тепер ви розумієте, з якими шахраями ми тут маємо справу?

Я бував не так вже й багато часу в тому будинку. Коли Робін працювала, ми їздили в Лос-Анджелес до неї додому. Але час від часу ми планували вечірку. Рут і Робін ненавиділи моїх друзів із Браунсвіла. Вони настільки зазналися, що не хотіли опускатися до спілкування з людьми з гетто. Робін одного разу навіть орендувала портативні туалети для нашої вечірки, бо не хотіла, щоб мої друзі заходили в наш дім навіть просто в туалет.

Того ж самого дня, коли вони пішли штурмувати офіс *Merrill Lynch*, Робін із матір'ю подали заяву в офіс Кейтона, вимагаючи показати їм усі мої фінансові документи. Наше одруження немов запустило якийсь детонатор. Робін стала більш вимогливою. Їй було годі догодити. Вона зі своєю матір'ю прагнули до все більшого контролю наді мною. Я просто вконець втомився від усього цього і став все більше спати з іншими дівчатами.

Одного разу Робін, Рут і я були в центрі Манхеттена в ресторані *Soul Food*, і Робін сунула руку в мою кишеню, щоб

дістати гроші для оплати рахунку, там вона знайшла кілька презервативів. Робін дуже розлютилася, але Рут, схоже, нітрохи не стривожилася. «Робін, усе гаразд, такі речі трапляються на самому початку шлюбу», — сказала вона. Схоже, вона не хотіла сваритися з золотою курочкою. Тож ми поїхали, усе ще розлючена Робін сіла за кермо і повела машину вниз по Варвік-стріт, щоб в'їхати в Голландський тунель до Нью-Джерсі. Вона ніколи не вміла добре водити машину, а цього разу на заваді стали ще її емоції — вона протаранила нашою бентлі машину, що їхала попереду.

Водій тієї машини вийшов і крикнув нам, що зламав через нас руку, тож я дав йому готівкою двадцять тисяч доларів. Він побіг — і я маю на увазі побіг — просто до букмекерської контори в кварталі від місця подій. Потім до нас під'їхали двоє поліціантів. Я не хотів накликати на Робін неприємності, тому взяв провину на себе і сказав їм, що за кермом сидів я. Настільки я був тоді в неї закоханий. Один із поліціантів, схоже, був дуже радий мене бачити. Я бачив по його очам, що він не проти підзаробити. Він розсипався в компліментах щодо того, наскільки гарна в мене машина, тож трохи пометикувавши, я дійшов висновку, що можу запропонувати йому хабаря. Наступної миті я запропонував йому машину, якщо він не повідомить про аварію.

— Я не можу цього зробити, — сказав він.

— Можеш, — відказав я. — Ти дуже багато працюєш. Щодня ти ризикуєш своїм життям. Ти це заслужив.

— А що я робитиму з бентлі? — запитав він.

— Продай на запчастини, — запропонував я.

— Друже, не кажи мені цього, — сказав він, ніби вже обмірковуючи мою пропозицію.

Робін та її мати тоді вже встигли втекти з місця аварії на таксі. Поки поліціант обмірковував мою пропозицію, на сцену

вийшов інший чоловік, який заявив, що у нього була зламана рука в результаті аварії. Поліціант тут же накинувся на нього.

— Я більше не збираюся тебе слухати. Забирайся звідси до чортової матері! — крикнув він чоловіку.

Побачивши таке, я залишив машину і викликав таксі до офісу Кейтона. Потім я зателефонував у поліцію. «Ці йолопи забрали мій бентлі! Поверніть мені мою чортову машину!» Того ж дня нам повернули нашу машину.

Після декількох місяців життя з Робін та її матір'ю я почав втрачати глузд.

Я зателефонував Джину Кілрою, правій руці Алі.

«Ці жінки зводять мене з розуму. Вони поводяться зі мною, як із рабом. Її мати розмовляє зі мною так, немов я її чоловік», — простогнав я.

Справа була не тільки в Робін і її матері. Щойно зі сцени зник Джиммі, усі навколо стали змагатися за право взяти контроль наді мною. Жінки влаштували зустріч зі мною, Біллом та їх адвокатом Майклом Вінстоном. Вони дістали всі фінансові документи, але нічого в них не розуміли, тому ми вирішили показати їх Дону Кінгу. Це був саме той останній пазл, на який чекав Дон — тепер він став промивати мізки Робін та Рут щодо Кайтона, адже Кайтон намагався викреслити Дона з моїх майбутніх рекламних кампаній.

Правду кажучи, я абсолютно не звертав уваги на всю цю інтригу, що закрутилася навколо мене. У червні на мене чекав один із найбільших боїв у моїй кар'єрі — поєдинок із Майклом Спінксом, якого багато людей вважали чемпіоном світу у важкій вазі. Він поплатився своїм ІВС-поясом, коли вибув з об'єднаного турніру. Я готувався до цієї зустрічі. Мене не цікавило прискіпливе вичитування контрактів. Ель Смукко.

Ми пішли разом до офісу *Merrill Lynch* і перевели десять мільйонів доларів до іншого банку, щоб у Робін та її матері були

повні права виписувати чеки на ці гроші. Це було після того, як я витратив понад пів мільйона доларів на прикраси, одяг та хутра для них обох і 85 тисяч доларів на BMW для Робін.

Саме перед тим, як ми збиралися розпочати зйомки реклами дієтичної Пепсі, Рут зупинила камери і стала шантажувати Кейтона. Він погодився знизити свою частку в доходах з однієї третини до 25 відсотків. Що насправді було доброю справою. Більшість менеджерів отримували лише 10 або 15 відсотків, а мій менеджер отримував третину з моїх доходів.

Наприкінці травня Рут скомандувала своєму бойовому псу, адвокату Уїнстону, подати цивільний позов, щоб звільнити Кейтона з менеджерської посади. Я був, насправді, не проти. Після всієї тієї брехні навколо хвороби Джиммі, я більше не міг довіряти цим хлопцям. Я відчував, що мені потрібно почати все з початку. Думка про те, що вони можуть просто передати мене, як рухоме майно, від Джиммі до Білла, викликала у мене відразу. Я не знав, куди рухатися далі. Я все ще сумнівався, чи хочу продовжувати битися. Щоразу, коли мені треба було готуватися до наступного бою, я задумувався про пенсію. Проте, коли на обрії не було ніяких боїв, я хотів боксувати. У мене була не голова, а дупа.

Робін стверджувала, що у неї стався викидень. Вона була нібито на третьому місяці вагітності, коли ми одружилися. Був червень, а вона не набрала ні фунта, тож наступною новиною, яку вона мені оголосила в ліжку було те, що у неї стався викидень. Зараз я радію, що в нас не було спільної дитини, але тоді частина мене хотіла це маля. У будь-якому разі нашої дитини не хотіла вона. Вона б померла, якби у неї народилась така, схожа на мене, чорна кучерява дитина.

Весь цей тиск діяв мені на нерви. У мене була пресконференція з журналістами зі спортивних видань і я, розмовляючи з ними, став губити контроль над собою.

«Ви руйнуєте людські життя, а я просто дурень, що взагалі з вами розмовляю. Я мав би повідривати вам голови. Мою жінку та мою тещу розривють на шматки. Тільки-но я опиняюсь на рингу — усі мої проблеми зникають. Усі проблеми з легкістю забуваються, коли хтось молотить тобі кулаками по голові. Такі погані люди в боксерському бізнесі. Я думав, що кримінал водиться там, звідки я родом, але ці хлопці виявились куди більшими шахраями, ніж пацани з мого району. Вони не переживають за мої інтереси, хоча й говорять мені, що дбають про щонайкращі для мене умови. Вони кажуть мені: «Ось це і це я зробив для тебе», але це зовсім не правда. Що б вони не робили, вони роблять заради власної вигоди. Скільки б я не отримав, вони отримують від цього більший відсоток».

Приблизно тоді ж я зателефонував Шеллі Фінкелю — одному з небагатьох, хто зберіг людську подобу у боксерському бізнесі. «Шеллі, я відчуваю, що зараз вб'ю або Робін, або Кейтона».

Шеллі негайно зателефонував Кейтону і попросив його поговорити зі мною і Робін, але Кейтон сказав Шеллі, що я повинен прийти до нього. Він не міг побути мені другом навіть тоді, коли я мав у цьому потребу.

Робін і її мати підчепили мене з самого початку на гачок. Вони заманили мене, але не змогли достатньо довго протриматися в шлюбі зі мною. Певно, я був для них занадто зухвалим. Напевно, вони собі думали, що, якщо ми протримаємося ще трошки, зможемо отримати його гроші, але, Боже, цей хлопець до біса ненормальний.

Ось тоді-то вони і приступили до реалізації плану Б.

Тринадцятого червня, за два тижні до мого важливого бою зі Спінксом, Уоллі Метьюсу з *Newsday* зателефонувала якась Ольга. Ольга була асистенткою Рут, її рабинєю, хоча сама вона стверджувала, що є віцепрезидентом нібито компанії Рут. Ну, скажімо так, у неї був свій кабінет. Офіс, який оплачував

головний інвестор її компанії. Себто Дейв Вінфілд. Вона отримала ці гроші ще до того, як подала на нього до суду за те, що він нібито заразив її герпесом. Ольга сказала Метьюзу, що журналісти накинулися на Рут і Робін, і вона хотіла б поставити все на свої місця. Я фізично принижував Рут і Робін, стверджувала Ольга. Проте, вона сказала, що це не моя провина. Просто я не вмю тримати себе в руках.

Уоллі був професійним репортером, тож він сказав їй, що її свідчення непогано б записати на плівку. Ольга пообіцяла, що перетелефонує йому. Наступного дня вона сказала, що Рут та Робін не погодилися на запис, але дають добро на публікування інформації. Уоллі сказав, що цього недостатньо, йому потрібно когось процитувати. Того ж вечора Ольга передзвонила йому і дала номер телефону сестри Робін у Португалії, куди вона поїхала на тенісний турнір. Він зателефонував Стефані, і та все підтвердила. Вона сказала, що я прийшов на зйомки Лос-Анджелеського серіалу п'яним, що я розбив світло, вилаяв і вдарив Робін кулаком по голові. «Він знає, як і куди її вдарити, щоб не залишити жодних слідів». Ага, ніби я якийсь майстер кунг-фу. Але Стефані додала, що це не моя провина, просто Я НЕ ВМЮ СЕБЕ ПОВОДИТИ.

Тепер Уоллі відчув, що його розігрують. Неначе Ольга і Стефані читали з того самого папірця. Тому Рутлесс запросила його в свій «офіс». Уоллі пішов туди — там було темно і моторошно, як на відьомському шабаші. Навіть стіни були темними. Вінстон, їх ручний пес-адвокат, був також там і сказав Уоллі, що йому не дозволяється включати магнітофон на запис. Проте цей хлопець був хитрим та слизьким псом. Уоллі сунув руку в кишеню і включив захований там диктофон. Рут говорила, що збирається оприлюднити всю цю інформацію через Кейтона. Вона хотіла, щоб я в усьому розібрався, і Робін, наші діти і я сам були добре забезпечені.

«Я полюбила Майка, — сказала вона Уоллі. — Він любить Робін і любить мене».

Але Кейтон налаштував проти неї пресу, і вона знову стала отримувати погрози про розправу і непристойні телефонні дзвінки, стверджувала вона. Вона проговорила цілу годину. А потім — оце так сюрприз! — в офісі (чи то пак відьомському лігві) з'явилася Робін.

— Ой, мамо, я й не знала, що в тебе гості, — випалила вона. — Я і не знала, що тут є преса!

За кілька секунд Робін уже плакала. Так, схлипнула вона, Майк вдарив її.

— Отже, це правда? — запитав Уоллі.

— Ви не можете цитувати мене, це має бути не для преси, — сказала Робін.

Але потім вона додала:

— Майк дуже змінився за той рік і п'ять місяців, що я його знаю. Я відчуваю, що Майк НЕ ВМІВ СЕБЕ ПОВОДИТИ. Йому лише двадцять один рік, і він ще молодий.

Наступного дня Уоллі зателефонував мені в Ей-Сі, де я тренувався, щоб дізнатися, що я думаю про розповідь дружини і тещі. Він залишив повідомлення, і я передзвонив йому.

— У чому річ? Що за поспіх? У мене що, неприємності?

Я слухав, як Уоллі розповідав мені про звинувачення в тому, що я розпускав руки на Рут і Робін. Звичайно, я заперечував усю цю маячню. Але потім він запитав мене, як я почуваюсь після одкровенень моєї сім'ї.

— Пречудово. Ти відкрив мені очі на багато речей. Неможна лаяти людину й казати про неї всякі капості, а потім говорити, що любиш. Усе те, що вони сказали, зводиться до одного — я їм ні до чого. Я не можу цього зрозуміти. Може, я не той чоловік, що їм треба. Розумієш, про що я? Може, у мені для них

недостатньо чоловічого. Я як-небудь впораюся. Я завжди знаходжу спосіб впоратися.

Робін також пішла на випуск новин місцевої Нью-Йоркської станції і заявила, що виявила згубу двадцяти мільйонів доларів із моїх рахунків. Вона також стверджувала, що за її матір'ю стежать приватні детективи і що Кейтон запропонував отцю Клементу п'ятдесят штук доларів, щоб допомогти нам розлучитися. А потім вона неочікувано сказала: «Усе це організував Майк».

Якого біса я накоїв? Це були брудні, огидні мерзотники. Ці люди не просто полювали за моїми грошима, я думаю, вони були всіляко захоплені собою і хотіли здаватися чимось більшим, ніж були насправді. Вони хотіли бути обличчям бренду, тобто власне моїм обличчям.

Стаття Уоллі повинна була потрапити до недільної газети, тож у суботу обидві жінки приїхали до мого тренувального табору. Вони не хотіли, щоб я прочитав цю історію до того, як вони підготують мене. Вони стверджували, що їхні розповіді переінакшили. І Ель Смукко їм повірив.

«Білл помре і про нього забудуть за десять років, але я все ще буду з моєю дружиною, — сказав я пресі. — Він намагається наговорити на нас, він намагається обставити все так, начебто я не контролюю свою дружину і що вона з її матір'ю лише полюють за грошима». Робін була там і встигла вставити свої два центи. «Вони намагаються знищити нас, вони хочуть обговорювати, з ким я спала, замість того, щоб розпитувати про справи Майка. Сьогодні ми ухвалили рішення щодо Кейтона».

— Він змія, безсердечний хлопець, — сказав я.

— З Біллом скінчено, — поклялася Робін.

Тим часом, Рутлесс процитували в іншій статті. «Я матір у цій сім'ї, а не його менеджер. Я клей, який тримає мою сім'ю купи. Якщо щось станеться зі мною, розвалиться й моя сім'я».

Це були якісь маячні повії. Тим часом Дон ховався за лаштунками, чекаючи, поки жінки впораються з важкою роботою по усуненню Кейтона, щоб вчасно вискочити на сцену. Насправді він сказав мені, що жінки заграються зі своїми іграми. На фоні усіх цих подій Хосе Торес усе ще намагався урвати свій шматок і взяти на себе керування моїми справами. Я реально був у ролі золотої курочки. Майкл Фукс із НВО назвав мене «касовим апаратом у коротких штанцях». Я розтоптав ідею Хосе про менеджерський пост у *New York Post*, і тоді він уклав контракт на книгу з «Тайм Уорнер» з авансом у 350 тисяч, що було тоді чималою купою баксів. Чотири роки тому Хосе пообіцяв Касу, що напише книгу про те, як із мене зробили чемпіона. Хосе мав розділити винагороду за книгу з Каміллою, але тепер він продавав видавництву книгу як уповноважений автор моєї біографії.

Тож ось з яким лайном я зіткнувся, готуючись до бою зі Спінксом. За день до бою мене запитали в інтерв'ю про весь цей цирк, що відбувався навколо мене. «Я ненавиджу їх усіх: письменників, промоутерів, менеджерів, моє оточення — усіх. Їм плювати на мене, їм плювати на мою дружину, їм плювати на мого тренера, мою тещу, мою мачуху, мого зведеного брата, моїх голубів. Їх не хвилює нічого окрім доларів; тож я не хочу нічого чути. Ми друзі? Це брехня собача, я не хочу ніяких друзів, немає такого поняття, як особиста дружба. Я можу вийти на вулицю і битися, мені не потрібен ніякий менеджер. Для цього етапу вже занадто пізно, я вже зрілий боєць. Усе, що мені потрібно, — це тренер. Я вийду на вулицю і зароблю мільйон доларів на вуличній бійці».

Боже, як же я помилявся! Я говорив про переїзд до Монако, чи до будь-якого іншого місця, куди я міг би поїхати і бути бажаним гостем. Я дав інтерв'ю Джеррі Айзенбергу, досвідченому репортеру з ньюаркського *Star-Ledger* Він бачив,

як сильно я страждаю. Він запитав мене, про що я думаю під час моїх ранкових пробіжок.

«Я думаю про Каса, про деякі речі, які він мені розповідав, і про те, наскільки він був у дечому правий. І що він більше не тут, щоб допомогти мені. А потім я думаю про інші речі, і мені спадає на думку, наскільки більше задоволення вони приносили раніше. Тоді йшлося не стільки про гроші. Ми всі були як одна сім'я. Ми були разом, але потім він раптово помер, і все перетворилося на гроші, а мені ні з ким було і поговорити».

А потім я схопив Айзенберга, притулився йому до грудей та істерично заплакав. Я так сильно ридав, що Джеррі довелося піти в свою кімнату і змінити сорочку.

Проте всі ці речі зробили мене більш сфокусованим на боротьбі, де я міг утекти від усієї цієї чортівні. На спарингах я нокаутував хлопців направо і наліво. Безпосередньо перед боєм я знову ставав самим собою. Репортеру з *Boston Globe* я сказав, що «зламаю Спінкса. Я їх усіх переламаю. Коли я з кимось борюся, я хочу зламати його волю. Я хочу забрати його чоловічу гідність. Я хочу вирвати його серце і показати йому».

Люди кажуть, що це примітивно, що я тварина. Але потім вони платять п'ятсот доларів, щоб подивитися на це. Я воїн. Якби я не займався боксом, то був би злочинцем. Така моя природа».

Я думаю, що з усією цією бравадою я вже починав діяти на нерви Спінксу.

— Трохи залякування у житті — це добре, — сказав він пресі на заключній передсезонній пресконференції.

Перед боєм із Спінксом я був абсолютно впевнений в собі. Але на вулиці я все ще не отримував тої поваги, на яку заслуговував, від людей, що стежили довше за успіхами Спінкса, ніж за моїми. Перед боєм я прогулювався Нью-Йорком або Лос-Анджелесом, і до мене підходили хлопці:

— Спінкс тебе винесе, нігер. Він збирається надерти тобі дупу.

— Ти обкурений? — запитав я. — Треба бути інопланетянином, щоб повірити в таку фігню.

Вони були просто ненависниками.

Я почув, що Роберто Дюран хоче приїхати на бій, і дуже розхвилювався. Я сказав Дону, щоб він дав йому два квитки, якщо він прийде в мою роздягальню, щоб я міг зустрітися з ним. Він зробив дещо краще. У день бою він навідався до мого готельного номера. Я був такий щасливий зустрітися зі своїм героєм, що тепер не сумнівався анітрохи в своїй перемозі в цьому поєдинку. Він був зі своїм другом Луїсом де Кубасом. Де Кубас почав давати мені всі ці поради типу: «Іди відразу ж на нього і стукни його після дзвінка».

— Заткнись нафіг, — сказав Дюран. — Не поспішай, хлопче. Використовуй свій джеб. Слідуй за твоїм довгим ударом.

У вечір поєдинку команда Спінкса спробувала винести мені мозок. Батч Льюїс, його менеджер, увійшов подивитися, як мені заклеюють рукавиці.

— Ні-ні, ти повинен зняти цю рукавицю і переклеїти її, — сказав Льюїс, коли Кевін закінчив.

— Під стрічкою бульбашка.

— Я не збираюся цього робити. Забирайся звідси, — сказав я.

— Я тебе не боюся, — сказав Льюїс. — Переклей рукавицю.

— Я — бог, я не збираюся нікого слухати, — закипів я.

— Що ж, боже, ти це зробиш, — сказав Батч.

— Провалюй, — втрутився Руні.

Врешті-решт ми викликали Ларрі Хаззарда, боксерського комісара з Нью-Джерсі, і Едді Футча, тренера Спінкса, і вони схвалили заклею мою рукавицю.

Проте я розлютився.

Першим на ринг вийшов Спінкс. Я вирішив трохи пограти у нього на нервах і вийшов на арену під звуки похоронного маршу. Я повільно підійшов до рингу. Я подивився на глядачів так, немов хотів їх убити. Я просто хотів створити зловісну атмосферу страху. Рухаючись, я на всі сто відсотків відчував підтримку глядачів. Кожна моя думка була про те, щоб спроектувати свій вбивчий образ. Утім водночас я хотів відчувати єднання з глядачами. Я почав робити свої позатілесні штучки, тож я міг бути одним цілим із ними, і, коли я вийшов на ринг, я міг просто підняти руки й аудиторія скаженіла. А тоді я побачив, як енергія мого противника повільно залишає його тіло.

Робін відправила Вінстона подати Кейтону позов просто в глядацькій залі. На ній була яскраво-червона сукня з глибоким вирізом, і вона сиділа поряд із Доном. Звичайно, він був у захваті, коли вона розповіла йому про судовий процес. На поєдинку був також Норман Мейлер. Пізніше він написав дещо цікаве: «Тайсон виглядав виснаженим. Не переляканим чи стривоженим, але саме виснаженим, ніби в нього була проблема, яку він не міг розв'язати». Норман мав рацію, але проблем у мене було більше, ніж одна.

Щойно я вийшов на ринг і оглянув Спінкса, я знав, що мені треба його бити. Він не дивився на мене під час інструктажу на рингу. Поки ми чекали дзвінка, Кевін сказав мені, що він поставив свою частку виграшу на те, що я нокаутую Спінкса в першому раунді. Коли пролунав дзвінок, я кинувся просто на нього. Якийсь час я переслідував його, ми обмінювалися ударами, але я знав, що він не може завдати мені шкоди — я навіть не відчував його ударів. Приблизно через хвилину я кинув його на мотузки й ударив лівим аперкотом, а потім збив правим із ніг. Це був перший раз за всю його кар'єру, коли Спінксу довелося лежати на полотні рингу Цієї миті я зрозумів,

що зі Спінксом скінчено, тому що весь тиждень нокаутував своїх спаринг-партнерів ударами в корпус. А він впав від удару, який я навіть не вважав достатньо сильним. Він тут же встав, і ми продовжили. За три секунди він завдав мені дикий удар, а я відповів правим аперкотом — на цьому бій було кінчено. Я пішов до свого кутка, піднявши руки долонями вгору. Так робили всі великі бійці минулого — то був жест, який мав демонструвати смирення, хоча в моїй голові я був найкращим із кращих.

На пресконференції після бою я сказав, що можу перемогти будь-кого в світі і що, наскільки я знаю, це може бути мій останній бій. Я мав на увазі те, що сказав. Я абсолютно точно не хотів битися, доки не розберуся з усім у своєму житті. Тоді я вже добре розумів, що повинен позбутися жінок і моєї управлінської команди. Мені потрібно було почати все з чистого аркуша.

Після бою ми влаштували вечірку, на якій були присутні всі знаменитості — Сталлоне, Брюс Уїлліс і Бріджит Нільсен. Я тинявся кімнатою, коли побачив свою сестру Деніз, яку оточили увагою за одним зі столів. «Ух... упс, мені краще піти, я знаю, що влипну в якусь халепу», — подумав я. Я спробував висковзнути, але раптом почув її гучний голос: «Майку!» Я продовжував іти, вдаючи вигляд, що не чую її. «Майку! Майку, придурок, тобі краще зараз же підійти». Я повернувся до столу.

— Майку, принеси мені дієтичну колу. І поквапся! — сказала моя сестра.

— Так, Нісі, — сказав я. Деякі речі ніколи не змінюються.

Моя сестра була чудовою людиною. Вона завжди турбувалася про мене. Вона, напевно, хотіла побити Робін і Рут, але я не хотів, щоб вона це робила. Нісі була простою жінкою. Вона була надзвичайно щасливою познайомитися з такими артистами, як Опра і Наталі Коул. І їй подобалося тримати мене перед ними

у вузді, як у тому разі, коли вона наказала мені принести їй дієтичну колу. Люди навколо говорили одне одному: «Дивись, он він, Залізний Майк», а вона саме тоді командувала мною.

Я міг бути десь у Лос-Анджелесі, а мені телефонувала моя сестра.

— Гей, Майку, мені треба дістати матрас.

— Добре, я пришлю кого-небудь, щоб він приніс тобі його, — говорив я.

— Але ж я не знаю цих людей. Майку, ти повинен прийти і принести його.

У мого друга Коротуна Блека був нещасний малесенький барчик у Квінсі, але моя сестра говорила про нього так, наче це найкраще місце в світі. «Сьогодні ввечері я йду до Коротуна», — говорила вона мені.

Я пропонував їй підкинути її до Бентлі чи Чайна Клуб чи до будь-якого іншого клубу міста, але вона була цілком задоволена сидіти в барі у Коротуна.

Я присвятив цей бій Джиммі Джейкобсу. А потім я зробив свою звичну зупинку біля могили Каса. Після кожного захисту мого титулу я йшов туди з великою пляшкою шампанського і святкував разом із Касом. Кас обожнював шампанське. Руні завжди подобалося приставати до мене з цього приводу. «Припини носити ці чортові пляшки на могилу Каса», — казав він мені.

Щоразу, коли він бачив пляшку *Dom Pérignon* на могилі, він знав, що то був я.

Після бою зі Спінксом усе стало ще божевільнішим. Кейтон був обурений тим, що на нього подали до суду, але ніхто в пресі не вбачав проблеми в тому, що Джим і Білл передавали мене, як ніби я був рухомим майном. Якщо когось і надурили, то це був я. З відходом Джима я ні за що не хотів, щоб Кейтон став моїм менеджером. І якби з нами був Кас, Кейтон б уже давно пішов.

Кас ніколи не любив Кейтона, тому що той працював разом з ІВС, смертельними ворогами Каса.

Жінки взяли в свою команду порадником Дональда Трампа, але це виявилось поганою ідеєю. Він не тямив у боксі. Він нічого не знав про переговори по винагородам, додаткові права, іноземні права та телевізійні угоди. Занадто багато людей заробляли на мені гроші, тож ця сварка не могла більше затягуватися. У липні Білл переглянув умови свого контракту і знизив гонорар за управління до 20 %, а підтримку і комерцію до 16 %. Однією з причин все владнати було те, що моя винагорода за бій зі Спінксом була заморожена через судову тяганину. Тепер же я мав змогу отримати свій чек на десять мільйонів, а Білл — свій на п'ять.

Усі наполягали на тому, щоб я повернувся на ринг, але я не поспішав. На мене чекав бій у Лондоні із Френком Бруно, але на пресконференції, де ми анонсували узгодження угоди з Кейтоном, я приголомшив усіх:

— Я думаю, що краще мені відмовитися від боротьби з Бруно і взяти шість-вісім тижнів відпустки, щоб розслабитися. Мені зараз не хочеться битися, — сказав я.

Тоді я все більше і більше часу проводив із Доном Кінгом.

У травні я поїхав до Клівленда і провів кілька днів у його будинку. Дон умовив мене підписати з ним рекламний контракт, але ми тримали це в секреті до самого закінчення бою зі Спінксом. Він майстерно обіграв нас усіх.

Якось того ж року Дон повів мене на виступ Майкла Джексона. Дон займався просуванням Майкла і його батька, тож після шоу він відвів мене за лаштунки. Джо Джексона, який був азартним гравцем, я вже якось бачив на своїх боях. Отже, ми були за лаштунками, а Майкл був один, він стояв у кутку, чекаючи, коли під'їде його машина. Ніхто не міг до нього підійти. Проте він бачив, як мене оточили люди, прохаючи дати

їм автограф. Мені захотілося потиснути йому руку, перш ніж він сяде в машину, і я підійшов до нього.

— Як ся маєте, містер Джексон? Дуже приємно з вами познайомитися, — сказав я.

Секунду помовчавши, він уважно оглянув мене.

— Я ж тебе звідкись знаю, правда? — сказав він.

Він напаскудив мені тієї ночі. Він знав, хто я такий. Проте мені було важко на нього лютувати, так гарно він все провернув. Я не міг дочекатися, щоб спробувати на комусь цей прийом.

Дон Кінг приїхав шістнадцятого серпня до Нью-Йорка і тут же підкинув бомбу повільної дії, розповівши, що я підписав із ним ексклюзивний промоутерський контракт. Білл роз'ярився і пригрозив подати до суду. Жінки на цей час вже були майже не у справах. Вони програли свою спробу захопити мій бізнес. Тож вони працювали над планом Б — докладали всіх зусиль, щоб зобразити мене пекельним монстром і отримати добрий шматок під час розлучення. Протягом усього літа Робін давала інтерв'ю, розповідаючи, яким жорстоким із нею я був. Але коли репортери запитували про докази, вони не могли знайти підтвердження її брехливим заявам. Я не люблю говорити про людей погано і, наскільки мені відомо, можливо, вони змінилися на сьогодні, але тоді вони були найотруйнішими зміюками в усій галактиці.

Наступний крок жінок полягав у тому, щоб відправити мене до психіатричного відділення, щоб вони могли взяти мої фінанси під свій контроль. Рутлесс все намагалася умовити мене сходити в дурку до одного свого знайомого психіатра, доктора Генрі Маккертіса. Я відмовився. Тому вони поговорили з ним по телефону і змусили його приписати мені літій та торазин. Він сказав їм, що я страждаю маніакальною депресією. Рутлесс залучила свого брата Майкла, щоб він дав мені ліки. Проте він уважав усе це повною дурнею. Спочатку він говорив: «Майку,

тобі потрібні ці ліки?» Врешті-решт він просто сказав мені: «Майку, не приймай це лайно. Я б не став». Потім Рут спробувала умовити мого друга Рорі переконатися, що я приймаю ліки. Безжальна Рут телефонувала щодня, бажаючи переконатися, що я приймаю ліки. Рорі було однаково, тому він просто говорив Рут, що у нас закінчилися таблетки, а потім передавав мені, що вона надішле поповнення цього вечора через *FedEx*.

Я був швидше на алкоголі, а не на таблетках, коли вплутався в невелику вуличну бійку з Мітчем Гріном. Відтоді, як я переміг його, він покотився на дно. Його спіймали за наркотики, а потім заарештували за відмову платити за проїзд по мосту і за пограбування бензоколонки. Цей нігер, схоже, захопив бензозаправну станцію, зв'язав чергового і, поклавши того під касу, став збирати гроші з відвідувачів, які приходили за бензином.

Отже, одного вечора наприкінці серпня я вештався по клубах, а потім вирішив зазирнути до Чепурного Дена, щоб забрати якийсь одяг, який вони шили для мене. Це була біла шкіряна куртка з написом на спині *DON'T BELIEVE THE HYPE20*, назвою пісні гурту *Public Enemy*. Крім того, до неї у мене були білі шкіряні шорти типу Дейзі Дюк. Гей, я тоді був у добрій формі, хотів хизуватися своїми м'язистими стегнами. Тоді кожен хіп-хоп-артист та наркодилер шився у Чепурного Дена, і у нього було відкрито допізна. Тож я прикотив туди близько четвертої ранку. Я не прихильник хіп-хопу або наркотиків, але я вуличний хлопець, і ми всі тусувалися у Чепурного Дена.

20 Не вірте розголосу та чуткам (англ.) — прим. перекл.

Купувати шмотки мені завжди приносило задоволення, тож я почувався на висоті. Але мій настрій різко змінився, коли цей божевільний шибздик Мітч Грін увірвався з голим торсом до магазину.

— Якого хрину ти тут робиш, підар?! Ти і твоя чортова подружка Дон Кінг наїбали мене в тій бійці! Ви всі — купка підарасів! — відкрив він свою пельку.

— Слухай, що говориш! Ти, підар!

Тепер я жив за правилами світу білих «Привіт хлопці!», усе ще намагаючись отримувати схвалення від оточення, але глибоко всередині я був кровожерливим вбивцею. Я вирішив випробувати свою красномовну єврейську сторону, яку прокачав завдяки таким бізнесменам, як Джиммі Джейкобс.

— А тепер, Мітче, ти повинен подумати про те, що робиш. Я не думаю, що ця твоя стратегія буде в довгостроковій перспективі вигідною для твого здоров'я. Ти ж пам'ятаєш, що я вже переміг тебе, коли ми зустрілися на рингу? — сказав я. — Тобі слід негайно пройти до найближчого виходу.

— Ти мене не побив! — заверещав він. — У мене не було ніякої їжі. Цей шибздик Дон Кінг не давав мені ніякої їжі.

Я не хотів продовжувати сперечатися з ним, тому що не бажав убивати цього бовдура. Тому я взяв свій одяг і пішов до виходу. Я дійшов до тротуару, але божевільний нігер, гавкаючи та огризаючись, пішов за мною. І тут на мене зійшло прозріння. Я був Майком Тайсоном, безперечним чемпіоном світу у важкій вазі. Я не мав спускати з рук усе це лайно.

Він накинувся на мене і розпустив свої кігті, розірвавши кишеню моєї сорочки. Цього було достатньо. Я просто вдарив його просто в око. Я був п'яний і не розумів, що він був під кайфом від ангельського пилу, і через це не збирався бити мене у відповідь. Це було однаково що битися з десятирічною дитиною. Я тягав його по всій вулиці, а він усе кричав і кричав. На рингу він бився зі мною краще, ніж тієї ночі.

Я наносив удари й тиснув цього хлопця, а він трясся і розгойдувався з боку в бік, як ніби збирався впасти, але не падав. Тому я дав йому ногою під дупу, як Брюс Лі у Виході

Дракона, і він упав додолу. Мій друг Том, який часто возив мене, коли я був напідпитку, спробував відвести мене від нього.

— Гей, Майку, я думаю, ти вбив цього нігера, — сказав він.

— Ну, можливо, йому не варто було зі мною зв'язуватися, — сказав я. І коли ми повернулися, щоб йти до машини, мов зомбі з «Ночі живих мерців», як Джейсон із «П'ятниці, блядь, 13-го» він вискакує до нас і копає мене по яйцях.

— Чорт би тебе забрав, підар!

Це було геть не гарно. Тож я стрибнув йому на шию і почав бити кулаками, поки він не опинився на землі, а потім став бити його головою об асфальт, поки він не втратив свідомість. Натомившись, я пішов до своєї машини. Я їхав на канарково-жовтому «роллс-ройсі корніш», який коштував 350 тисяч доларів 1988 року. Я сів у машину і став чекати, поки Том сяде за кермо. Том сів у машину.

— Просто їдь, давай вибиратися звідси, — сказав я.

— Не вийде. Цей божевільний нігер у нас під колесами, — сказав Том.

Я виглянув у вікно і знову побачив Мітча. Він кричав, волав і бив у вікно. А потім він просто взяв і відірвав моє бічне дзеркало. Це ж п'ятдесят штук просто на рівному місці. Тепер я був злий як чорт.

Я прочинив двері і, схопивши його за голову, ударив його своїм фірмовим ударом, себто правим аперкотом. Бум! Мітч злетів у повітря і звалився, як ганчіркова лялька, просто собі на голову. Кожен, хто знайомий із вуличними бійками, знає, що коли твоя голова двічі вдаряється об землю, перший удар вимикає тебе, а другий будить. Ну, Мітчева голова стукнулась лише один раз, а потім із його рота почало сочитися якесь гідке біле лайно. До того часу там вже зібрався великий натовп сутенерів, повій і наркоманів, і всі вони кричали: «Оооооо...». Я злякався. Я подумав, що він мертвий. Я роздробив йому

очницю, зламав ніс, зламав кілька ребер, і одне його око заплило, але я все ще не був задоволений. Слава Богу, там була велика аудиторія, тому що якби не вона, я б скрутив йому шию і вбив цього шибздика. Я не в собі, коли нап'юся.

«Більше Мітч не буде мене турбувати», — подумав я. А от і ні. За кілька днів я був на побаченні з якоюсь екзотичною гарячою афроцентричною кицькою на ім'я Єгипет, чи Сомалі, чи якась інша країна. Ну, з тих, що носять тюрбани та сукні, що розвіваються. Ми сиділи за ланчем у придорожному кафе, і в мене було враження, наче я в якомусь придорожному Парижі. Я глянув на вулицю і побачив величезного чоловіка на десятишвидкісному велосипеді.

— Ні, це не може бути Мітч Грін. Я ж знаю, що той мудак — зомбі, а зомбі не вилазять вдень, — подумав я сам до себе. Уже збираючись повернути за ріг, він обернувся і зловив мій погляд. От дідько. Він повернув свій дурний велосипед і підійшов до господині, яка виглядала, мов королева Латіфа з фільму «Тропічна лихоманка».

— Це що, Майк Тайсон он там? — запитав він.

— Так, це Майк Тайсон, — сказала вона Мітчу. — Гей, чемпіоне, — крикнула вона мені й вказала на Мітча. Вона подивилася на мене так, немов хотіла сказати: «Розберися з цим сам».

Чому ця дівчина так вчинила? Чому? Тепер Мітч кинувся до мого столика.

— Ах ти, сучий педик. Ти не надер мені дупу. Тобі вдалось лише раз мене слабенько стукнути, — сказав він.

— Ох, то це я з одного слабенького удару відключив тебе, роздробивши тобі пів обличчя, зламавши тобі зуби і коцнувши кілька ребер — оце все лихо з одного удару?

Ми вже збиралися зчепитися, коли сестра Єгипет-Сомалі поклала свою руку на мою. У тій руці я саме тримав ніж для

стейка. Тоді я ще не був веганом.

— Тримай себе в руках. Не грай у цю гру, брате. Ти занадто багато вартуєш для нас. Це лише пастка білої людини. Нема чого тобі потрапляти до тієї пастки білих людей.

Якби я вже переспав із нею, то схопився б і зарівав цього нігера своїм ножем. Проте у нас ще з нею нічого не було, тому я просто забив і відвернувся від Мітча. Він сів на велосипед і поїхав геть, але звістка про цей випадок швидко розповсюдилася, і дехто з моїх друзів вистежив його дупу і трохи постріляв у нього для залякування. З Єгипет-Сомалі в мене так нічого й не вийшло.

Проте я, звичайно, отримав великий розголос після цієї бійки. Наступного дня мені довелося з'явитися в суді, щоб відповідати за напад та непристойну поведінку. До того ж я роздробив кулак через той потужний аперкот, тож мій наступний бій із Бруно довелося відкласти. Тепер усі журналісти повернулися проти мене. Спочатку вони зводять тебе на п'єдестал, а потім вони ж тебе руйнують. Ось така ця гра. Нікого не цікавило, що на мене напав неконтрольований героїнщик, який нанюхався «ангельського пилу». Тепер усіх цікавило, як я опинився в Гарлемі о четвертій ранку. Вони почали копатися в моєму минулому, щоб дістати щось із моїх років у Кетскіллі, вони придумували божевільні історії про те, як було замовчано жорсткі епізоди з мого життя. Навіть мій приятель Уоллі Метьюз написав про мене таку історію в «Ньюсдей».

«Як безперечний чемпіон світу в суперважкій вазі, мільйонер і знаний спортсмен, який прагне бути зразком наслідування для молоді, особливо для знедоленої чорношкірої молоді, Тайсон мав би вміти краще поводитися. Це ще одна пляма на іміджі Тайсона, який останнім часом стає все гіршим».

Насильницький. Монстр. Антисоціальний. Що буде далі? Мене назвуть душевнохворим? Саме це і задумали ці Рут та

Робін. Четвертого вересня я був із Камілою в Кетскіллі. Я майже не бачився з Робін і Рут, але час від часу вживав ті чортові таблетки, які прописав мені МакКьортіс. Камілла була проти того, щоб я їх вживав; вона вважала, що вони роблять мене тупим і замкнутим. Мені навіть подобалось це одурманююче почуття, але вона наполягала, щоб я проконсультувався в іншого лікаря. Поки я був там, Робін весь час мені телефонувала.

— Чому ти там? Чому ти не з нами? — й інші такі самі дурні запитання.

— Та чорт би тебе забрав, я не хочу більше з тобою розмовляти. Я хочу розлучитися з тобою. Я хочу покінчити з собою, — відповів я одного разу і кинув трубку. Я насправді дуже розлютився, у такому стані я сів за кермо, щоб з'їздити за чимось до міста. Дощило, і ґрунтова під'їзна дорога була вся в багнюці. Щоб дістатися до головної дороги, потрібно було проїхати ґрунтовою дорогою близько п'ятдесяти футів під кутом у десять градусів. Я завів свій великий БМВ і дав газу, але колеса прокручувалися в багнюці, тому я дав ще більше газу — наступної миті мене занесло, і машину кинуло у велике дерево. Я навмисно планував урізатися в дерево, щоб привернути до себе увагу, але ніколи не намагався накласти на себе руки. Я знав, що машина захистить мене. Проте моя голова вдарилася об кермо, і — наступної миті Камілла вже стояла наді мною, ляскаючи мене по обличчю і намагаючись зробити мені штучне дихання рот у рот, щоб я прийшов до тями.

Чудово, моя інсценована «спроба самогубства» обернулася проти мене. Я не збирався ні вмирати, ні поранитись. Я просто хотів привернути до себе увагу. Я все ще любив Робін і хотів змусити її відчути себе винною за весь той біль, який вона мені заподіяла. Уже тоді у мене був склад розуму як у наркомана. Я приймаю отруту і чекаю, поки мій ворог помре.

Оскільки я на деякий час втратив свідомість, Камілла викликала швидку допомогу, і мене відвезли до місцевої лікарні Кетскілл. Мабуть, хтось зателефонував Робін, тому що, поки я облаштовувався у своїй лікарняній палаті і їв китайську їжу, яку мені приніс Джей, до кімнати у супроводі знімальної групи і ще однієї машини швидкої допомоги увірвалася Робін. Її зусиллями цей день було врятовано — саме вчасно до випуску новин о п'ятій вечора.

— Бачиш, на що ти мене спровокувала? — гаркнув я на неї.

Лікарі сказали мені, що у мене струс грудної клітини і тупа травма голови, тому я вирішив перевестися до Ньюйоркської міської пресвітеріанської лікарні. Звичайно, Робін була поруч із моєю каталкою, драматично намагаючись відсторонити фотографів, але залишаючись просто в центрі їх кадрів. Коли ми приїхали до міста, Робін і її мати дали лікарні затверджений список відвідувачів. У списку значилися Дональд та Іванна Трампи, Говард Рубенштейн, піарник і їхні адвокати. Усі ці люди не були мені друзями, але мої друзі однаково не приходили до мене, коли я був із Жахливою Двійкою.

Щоправда, у мене був один непроханий гість. Моє вікно було відкрито, і я почув шум внизу, на тротуарі. Я виглянув назовні і не повірив своїм довбаним очам. Це був Мітч Грін, оточений журналістами. Мітч був без сорочки, він займався боксом із тінню і кричав: «Сайселі Тайсон — педик! Я збираюся надерти його дурнувату дупу». Ніде мені не було спокою від цього дурня. Якщо і був коли-небудь чорний хлопець, схожий на монстра Франкенштейна, то це був Мітч Грін.

Я зрозумів, чому цей піарщик опинився в моєму затвердженому списку гостей, коли взяв ранковий випуск «Дейлі Ньюс». Там була велика стаття якогось журналіста на ім'я МакАларі, цього хлопця я не знав, він був не зі світу боксу. Він

стверджував, що моя аварія була насправді серйозною спробою самогубства.

«Я збираюся вийти і покінчити з собою. Я збираюся вийти і розбити свою машину», — так, на його думку, я мав говорити перед аварією до Робін. Потім він написав, що тиждень тому я погрожував убити Робін. Мої неназвані «друзі» розповідали, що я купив дві рушниці в Кетскіллі, щоб покінчити з собою. У його розповіді засмучена Гівенс сиділа біля мого ліжка, а я говорив: «Я ж казав тобі, що зроблю це. І щойно я вийду звідси, я зроблю це знову». МакАларі писав, що жінки просили мене піти до доктора МакКьортіса, і «джерела» стверджували, що МакКьортіс хотів відправити Тайсона на психіатричну експертизу».

БІНГО. Не потрібно було бути студентом Гарвардської медичної школи, щоб зрозуміти, що ці дві жінки створюють враження, ніби я неконтрольований псих, який повинен бути під наглядом, і що моє багатство повинно бути під їх контролем.

МакАларі продовжував у тому самому дусі, стверджуючи, що я був хворий усі ці роки, і що я вживав ліки, але Кас зняв мене з лікування, тому що все, про що він дбав, це щоб я боровся. Повна нісенітниця. МакАларі писав, що тільки Трамп, Рубенштейн і Парчер, їх адвокат, розуміли мої потреби і були більше зацікавлені в моєму добробуті, ніж у моєму наступному бою. Це лайно певно потрапило до газет із табору Робін. А Рутлес певно розповіла всю цю стару казку про те, що я знаю, як бити Робін так, щоб на ній не залишалось слідів, і ця фігня також була в статті. Отже, я досвідчений чорний шибздик Фу Манчі. Тож я, Залізний Майк Тайсон, повинен знати, як бити людей, не залишаючи слідів. Звичайно, це дуже дотепно, зважаючи на те, що вся моя кар'єра побудована на моїх здібностях ламати кістки. Чим більше я читав ту статтю, тим більше знаходив там слідів безжальної парочки. Я думаю, вони

намагалися отримати свої папери про розлучення з жорстоким психом. МакКьортіс продовжував телефонувати Каміллі додому, тиснучи на неї, щоб вона перевіряла, чи я приймаю свої ліки. За кілька днів я полетів до Москви разом із Робін, її матір'ю та її публіцистом, тому що там знімався її серіал. Мене завжди захоплювала російська історія, тому я вирішив приєднатися до цієї подорожі. Я часто чув, як Кас і Норман Мейлер говорили про Толстого, тому став великим шанувальником російської культури і російських професійних боксерів.

Перед від'їздом нам потрібно було відповісти на кілька запитань репортера. Я висміяв історію зі спробою самогубства.

— Я люблю свою дружину, не б'ю її і ніколи її не кину, а моя дружина ніколи не кине мене. Я перебував у своєму Ель Смуко режимі.

— Ніхто і не збирається руйнувати наш шлюб, — сказала Робін. — У нас все, як було: я люблю Майка і буду піклуватися про нього. Майк занадто сильно любить мене, щоб покінчити з собою і залишити мене саму.

Так, вона співала ту саму пісню, аж поки не отримала гроші.

Коли ми повернулися з Москви, усі ці історії про те, що я став неконтрольованим, почали просочуватися в пресу. На їхню думку, я носився з криками по готелю, а потім висів на карнизі, погрожуючи себе вбити. Я думаю, вони забули, що ми були в Росії, і російські мусора надерли б мені дупу, якби я вчинив що-небудь подібне. Жінки навіть спробували спровокувати мій арешт у Росії, але це не спрацювало. Ми були у вестибюлі нашого готелю, коли Робін із матір'ю почали кричати і говорити охоронцеві, щоб він заарештував мене. Він підійшов до мене.

— Іди сюди, — сказав він мені. — Не переймайся. Ці жінки хворі на голову.

Він дістав пляшку горілки і налив собі й мені по склянці. Американські репортери, вирішивши перевірити страшні історії

Робін, взяли інтерв'ю в одного з продюсерів її шоу, і той сказав: «Майк у Росії був ідеальним джентльменом».

Один із гримерів на шоу сказала її подрузі, що історії про те, як я б'ю Робін, були просто великим жартом.

«Я читала усі газети, де цитують слова Робін про те, як сильно він її б'є. Я роблю їй макіяж, бачу її обличчя до гриму. На цій дівчині не було жодних синців. Я просто не розумію, як їй це сходить з рук».

За кілька днів після нашого повернення з Росії Рут і Робін нарешті затягнули мене до лікаря МакКьортіса. Приблизно за годину його лекції про те, який я хворий, я почав йому вірити. На стіні висіли його дипломи. Якби я сказав йому, що з нього ніякий борець, хіба він би мені не повірив? Тепер вони змусили мене думати, що я страждаю маніакально-депресивним розладом. Бо саме це він весь час вбивав мені в голову. Розумієте, я завше знав, що я депресивний хлопець, а інколи в мені було забагато маніакальної енергії, і я по кілька днів не міг заснути. Я був таким все своє життя. Тому вони переконали мене приймати ліки, а потім виставили напоказ перед камерами.

— Я народився із цією хворобою і нічого не можу з собою вдіяти. Можливо, саме через ці особливості я досягаю успіху в тому, чим займаюся. Це схоже на гойдалку: перехід від дуже-дуже депресивного стану до дуже-дуже напруженого періоду. Знаєте, я ніби проти наркотиків, але це те ж саме, що бути під кайфом, і я не в змозі заснути протягом трьох чи чотирьох днів і весь цей час бути суперактивним. Ти просто як параноїк, це ненормально, — сказав я.

— Він був таким уже багато років, але ніхто не звертав на це уваги, — втрутилася Робін. — Майк дуже потребує захисту. Це не та рана, на яку можна просто накласти пластир. Яка різниця, чи

зможе він знову битися, цей хлопець повинен мати шанс жити своє життя. Ми будемо лікуватися разом.

Тепер, коли під дією цих таблеток я знову перетворився на зомбі, Безжальна Двійка вирішила, що Камілли слід прибрати з дороги. Я тільки почав оплачувати витрати Камілли після смерті Джиммі. І Рут, і Робін сказали Камілли, що якщо я збираюся сплачувати всі рахунки за будинок, то будинок повинен бути записаний на моє ім'я. Коли вони мені це сказали, я просто розлютився. «Ти що, з глузду з'їхала, сука?» — сказав я Робін. Наступного дня Робін знову зателефонувала Камілли, і наказала їй триматися подалі від мене. Тоді я цього ще не знав.

Усі запитують мене про це ганебне шоу 20/20. Барбара Уолтерс навіть якось недавно переживала, що вона зруйнувала наш шлюб. Було б це правдою, я б волів, щоб вона провела це інтерв'ю раніше. Найсмішніше в цьому було те, що нещодавно я дізнався, що Робін навіть не була запрошена на нього. Там був фрагмент із Кейтоном, застреленим у його офісі. Потім знімальна група приїхала до нас додому, щоб зняти окремо мене і Рут. І коли команда вже зібралася йти, Робін відтягнула Барбару вбік і сказала їй, що вона все ще не знає правди.

Робін, вочевидь, розуміла, що Барбара проковтне приманку.

Я поняття не мав, що вона збиралася сказати, коли вони посадили мене позаду неї на диван. Вони знову дістали камери. Усе почалося досить невинно.

— Ти випускниця коледжу, добре освічена актриса. А цей чоловік кинув середню школу і був у дитячій виправній колонії. Ви дуже різні, принаймні на перший погляд. Чому ти його любиш? — запитала Барбара Робін.

— Тому що він розумний і тому що він ніжний, у нього є ця неймовірно ніжна сторона. Тому що Майк любить мене понад усе на світі. Я відчуваю, що він потребує мене, і мені це подобається, мені це подобається, — випалила вона.

— Ось чому я люблю її, вона відчуває, що може захистити мене, — додав я. Я просто чув, як Кас кричить у мене в голові: «Фальшивий шибздик!»

— У вас не було шлюбного контракту? — запитала Барбара.

— А навіщо він нам? — запитала Робін у відповідь. — Ми одружилися, щоб бути разом назавжди. Не для того, щоб планувати розлучення.

Потім Барбара запитала мене, що я думаю про сказане Робін.

— Якщо ти збираєшся із кимось одружитися, то довіряєш йому, шлюб задумано саме так — бути разом до кінця життя. Так, у мене багато мільйонів, моїй дружині треба лише попросити мене, і вона буде мати все, що я маю. Якщо вона захоче цього просто зараз — бери, вона може піти просто зараз, взяти все, що я маю, і просто піти. У неї є на це право і влада зробити це. Вона все ще тут, вона терпить усю фігню, яка є в мені, а я люблю свою дружину.

А потім температура змінилась.

— Робін, ми мали нагоду читати деякі речі про те, що він тебе б'є, що він ганявся за тобою і твоєю матір'ю в Росії. У цього Майка дуже запальний характер. Це правда? — запитала Барбара.

— У нього надзвичайно запальний характер. У нього є моторозна сторона. Майк іноді просто лякає, якщо не сказати більше. Мені здається, що інколи він не здатен себе контролювати, і це лякає мене і мою матір, а також усіх, хто трапляється навколо.

Я тоді не був під дією ліків, але почувався наче одурманений. Я не міг повірити в те лайно, що вона говорила.

— І як воно буває? — підштовхувала її далі Барбара.

— Він виходить з-під контролю, кидається, кричить...

— А він тебе не б'є?

— Його трусить, він штовхається, розгойдується. Іноді мені здається, що він намагається мене налякати. Бували моменти, коли я думала, що зможу впоратися із цим, але зовсім недавно я стала боятися. Я маю на увазі, мені стало дуже-дуже страшно. Майк — маніакально-депресивна людина, це просто факт.

Чи можете ви уявити собі, як ви сидите там і слухаєте цю нісенітницю від своєї дружини, знаючи, що це побачить мільйонна аудиторія? Говорити про наш шлюб, що це було «катування та справжнє пекло, найгірше, що я могла собі уявити». Я кипів від злості, але намагався приборкати свої емоції.

Це була найбільша зрада.

— Я не знаю, ким би був Майк Тайсон, якби не моя матір. Вона була тим клеєм, який тримав нас разом, — продовжувала Робін. — Якби ми залишили Майка, а я пішла б не сама, зі мною мої матір та сестра, він, без сумніву, залишився би сам, а я не хочу, щоб це сталося. Йому певно було б настільки погано, що, здається мені, одного дня він дійшов би до ручки й вкоротив би собі віку чи покалічив би когось іншого. Не сумніваюсь, що щось таке з ним неодмінно би сталось.

Я просто не знав, що й казати. Мені раніше ніколи не доводилось мати справу з чимось подібним. Зараз, озираючись назад, я просто не можу повірити, що сидів там і не сказав ні слова. Але, знову ж таки, якби я став бити її дурне обличчя і розійшовся би перед камерами, то зробив би те, чого вони від мене чекали. Тож я спокійно сидів. Знаю, вони очікували, що я зійду з катушок просто перед камерами, і почну кричати й виправдовуватися. Думаю, у цьому був їхній план. Але я відплатив їм за це.

Мої друзі були обурені тим, що Робін зробила на цьому шоу. Я отримував сотні роздратованих дзвінків. Через кілька днів я все ще лютував. Робін, Рут і я були в будинку в Нью-Джерсі,

коли я так розлютився, що почав бити склянки й тарілки, кидати й розбивати порожні пляшки з-під шампанського. Там була Ольга, і вона подзвонила в поліцію. Прийшли поліціанти, і я зустрівся з ними біля вхідних дверей. Я був увічливий і сказав їм, що все гаразд, я просто хочу, щоб мене залишили в спокої. Тоді копи розділилися: один залишився зі мною, а інший пішов із Робін. Вона показала йому безлад, який я вчинив на кухні. Поліціант, який був зі мною, сказав мені, що Робін стурбована моєю поведінкою, через погром, який я вчинив на кухні.

— Цей будинок і все в ньому — моє, — закричав я. — Я можу робити зі своєю власністю все, що завгодно. Якщо я захочу щось зламати, ніхто мене не зупинить.

Я схопив велику мідну прикрасу з каміну і кинув її у вікно поруч із вхідними дверима. Саме в цей момент зателефонував їхній приятель МакКьортіс.

— Ти хочеш поговорити зі своїм лікарем? — запитав мене поліціант.

Я проігнорував його і пішов до сусідньої кімнати. Добрий лікар сказав поліціанту, що Робін і її друзі повинні покинути будинок, а мене слід відправити на психіатричну експертизу. Поліціанти відвели жінок до під'їзної дороги, щоб ті могли сісти в машину і поїхати до поліцейської дільниці, де Робін мала написати заяву. Я вискочив на дорогу.

— До біса вас усіх! Ви покидьки. Забирайтеся з моєї власності і провалюйте, — заволав я. Тоді я сів у свій «роллс-ройс» і поїхав через густу лісову гущавину свого маєтку. Я був навіть не виїхав на мощену дорогу. Мені просто хотілося втекти від них усіх.

Наступного дня Робін із матір'ю поїхали до Лос-Анджелеса, а мій друг боксер Марк Бреланд попросив мене замиритися із Біллом Кейтоном і потиснути йому руку. Шеллі Фінкель і Кейтон промили Марку мізки. Вони сказали йому, що я вкінцець

заплутався, і переконали його привести мене поговорити з ними. Ми поїхали. Кейтон дуже стурбувався, що на мене начепили ярлик «маніакально-депресивного пацієнта», тому він призначив мені зустріч із лікарем Абрахамом Халперном, директором психіатрії медичного центру Ньюйоркської об'єднаної лікарні в Порт-Честері, одним із найкращих психіатрів світу.

Халперн оглядав мене десь годину. Потім він поговорив телефоном із Каміллою, Стівом Лоттом та Біллом Кейтоном. Він був упевнений, що я не страждаю маніакальною депресією. Він спробував додзвонитися до Рут та Робін, але вони відключили свій телефон. Коли Халперн зателефонував МакКьортісу, щоб дізнатися, чому він діагностував мені маніакально-депресивний розлад, МакКьортіс почав здавати назад. Він почав говорити, що в мене неповноцінний маніакально-депресивний синдром, а швидше просто розлади настрою, тобто щось, що він назвав би «синдромом боксера». Це було щось нове для Фройда.

Я відчув полегшення від того, що набагато більш відомий психіатр позбавив мене від діагнозу маніакальної депресії, але мені було цікаво, чому Білл надав таке велике значення тому, щоб я побачився з Марком. Йому було нічого сказати. Я пішов туди під приводом того, що мені мають сказати щось важливе, але коли прийшов на місце, він був дуже двозначним у тому, що намагався сказати. Мої стосунки з Біллом були вичерпані.

Тому, коли весь осад осів на дно, переді мною все ще стояла постать Дона. У мене не було жодних ілюзій щодо нього. Коли Робін запитувала мене про Дона, я відповідав: «Послухай, я знаю, як контролювати змію. Цей хлопець — змія, але я знаю, як поводитися зі зміями». У Дона були свої цінні таланти. За два дні після того, як жінки поїхали від мене і подалися на море, Дон пішов зі мною наводити лад з усіма моїми банківськими та брокерськими рахунками. Він наказав їм викреслили Робін із

кожного рахунку і переписати їх назад на мене. Це було, на хвилиночку, п'ятнадцять мільйонів. Ми зробили це саме вчасно, щоб зупинити виплату чеку на 581 812,60 доларів, які Робін щойно виписала на компанію «Робін Гівенс продакшн».

Люди в банках так сильно ненавиділи цих жінок, що були раді допомогти нам. Ми там святкували з президентом банку і усіма банківськими службовцями — пили шампанське і замовляли піцу. «До біса цих сук,» — кричали ми і пили залпом ігрите.

ШОУ 20/20 У ПІДСУМКУ ОБЕРНУЛОСЯ ПРОТИ РОБІН ТА ЇЇ МАТЕРІ. ПІСЛЯ ТОГО ЯК МИ розійшлись, я пішов на рестлерське шоу в Чикаго і ледве я увійшов до зали і сів на своє місце, як усі глядачі повставали і стали мені аплодувати. Люди підходили до мене, щоб сказати, яке мерзенне лайно вони побачили на шоу Барбари Уолтерс. Мені також запропонували тонну сексу із співчуття. Жінки підходили до мене і говорили: «О Боже, я не можу повірити, що ця жахлива жінка зробила з тобою. Будь ласка, дозволь мені обійняти тебе, посмоктати твій член, дозволь мені подбати про тебе». Я відповідав: «Ні, мем, усе гаразд, ні. Гаразд, можете трохи посмоктати, мем, але не дуже довго». Увесь цей рік був божевіллям.

Я був сильно травмований цими стосунками. Це були холодні баби. Це були мої перші стосунки, і я хотів просто викреслити їх, але любов залишає на серці чорну мітку. Вона залишає шрами. Але вам потрібно ризикувати, щоб продовжувати рости. У цьому сенс життя. А ще я завжди мав змогу виговоритися журналістам. Хлопець із «Чикаго Сан-Таймс» запитав мене про Робін і її матір.

«Вони користуються чорними людьми, але не люблять і не поважають їх. По тому, як вони говорять про чорних людей, можна подумати, що ти живеш з Ку-Клукс-Кланом, — сказав я. — Вони вважали себе членами королівської сім'ї. Вона і її мати так сильно хотіли бути білими, що це просто ганьба. І вони намагалися відняти мене від людей, з якими я ріс, і кинути мене в їхній світ людей вищого класу».

Я змінював своє життя на всіх фронтах. Білл усе ще фактично керував мною, але він був уже поза грою. Можливо, усе

обернулось по-іншому, якби Джиммі був ще живим, але після того, як він помер, ніхто не міг заборонити мені робити те, що я хотів робити. Озираючись назад, я не думаю, що Джиммі та Білл були поганими. Я думаю, що вони були бізнесменами і до того ж досвідченішими, ніж я. Проте я був занадто зайнятий, і вони теж цим користалися. До того ж вони були схиблені на контролі. Подорослішавши, я хотів більше свободи, хотів мати змогу чинити по-своєму. Не мало значення, зазнаю я невдачі чи досягну успіху, я просто хотів робити все сам.

І тут в моєму житті з'явився цей шматок лайна — Дон Кінг. Дон — жалюгідний, слизький рептилоїдний шибздик. Я думав, що він стане мені моїм чорним братом, але він був просто зіпсованою людиною. Він збирався бути мені ментором, тоді як насправді хотів від мене лише грошей. Він був дуже жадібною людиною. Я думав, що зможу впоратися з кимось на кшталт Кінга, але він перехитрив мене. Цей чоловік був абсолютно іншої вагової категорії ніж я.

Я познайомився з Доном завдяки Джиммі та Кейтону. Тож якщо я і зв'язався з Доном, то в основному з їхньої вини. Якщо гарненько подумати, то Джиммі й ці хлопці дали Дону зрозуміти, наскільки слабкими вони були зі мною. Вони втягнули його в наш бізнес, і він побачив у ньому лазівку. Не хочу бути егоїстом, але вся ця історія з Тайсоном виявилась занадто великим кушем для Джиммі та Біла; вона виявилась би, певно, занадто великою і для Каса. Їм ніколи не доводилось мати справу з чимось подібним. Нікому за всю історію боксу не вдавалося заробити за такий короткий час стільки грошей, як це вдалось мені. Я не знаю, як би він впорався з цією справою. Я був наче якась гарненька гаряча сучка, яку кожен хотів трахнути, розумієте, що я маю на увазі? Просто Дону вдалося знайти підхід до мене, але якщо це був не Дон, то був би Боб Арум чи ще хтось інший.

Тепер, коли Кас і Джим пішли, мені було наплювати на всіх цих людей. Тож я подумав: «Я піду з тим, хто запропонує мені найкращу ставку». Для мене це стало грою. Усі думали тільки про себе, тож я цілком міг тепер побути егоїстом. Однаково мої друзі з району вмирали або були вже мертві, тож я вирішив трохи повеселитися. Я не збирався довго жити. Я дуже легко дратувався. І якщо застати мене в якомусь із моїх роздратованих станів, то можна отримати кулю. Я жив фантастичним життям — подорожував із країни до країни, спав з гарними незнайомками. Це лайно почало позначатися на мені.

Дон дав мені свободу робити те, що я хочу. Він вів справи і укладав угоди за мою спиною, але я не був його рабом. Він був дуже розумний, коли вселив у мене впевненість, що ми з ним одні проти всього світу. «Чорна людина, біла людина, чорна людина, біла людина». Він завжди ніс якусь нісенітницю про те, що білі виродки нікуди не годяться і що вони хочуть вбити нас усіх. Я навіть почав вірити дечому з його нісенітниць. Я грав у цю гру. Він збив мій компас.

Будь-хто міг би, побачивши Дона, з його волоссям, великим ротом і приголомшливо яскравим одягом, упізнати в ньому хворого покидька. Але тоді я нічого цього не бачив. Жарти в бік, але, якби Кас був живий, він вибрав би моїм промоутером Кінга. Кас ненавидів Боба Арума, суперника Кінга. Я не знаю чому. Я не думав, що Арум був гіршим за Дона, але Кас сказав мені: «Немає нікого гіршого за Арума».

Я почув у свій бік багато негативу за те, що вибрав Дона. Одного вечора я був зі своїм другом Брайаном Хеміллом у Колумбусі. Де Ніро сидів за столом, а ми з Брайаном стояли поруч із ним. Брайан сварився зі мною за те, що я підписав контракт із Кінгом.

«Якого хрину ти зв'язався з Доном Кінгом?!» — він майже кричав. Він говорив це не для Де Ніро, але Боббі чув кожне слово.

— А ти знаєш, скільки чорних бійців він ошукав? Ти ж знаєш цю історію.

— Брайане, у мене стільки грошей, що мені плювати, — сказав я.

Мені було начхати. Я не знав, скільки часу ще все так продовжиться. Я просто жив своїм життям день у день. Проте я знав, що мені подобається бути чемпіоном, і відчував, що ніхто не може робити цю роботу краще за мене. Я був ладен розтратить все на своєму шляху. Якби ви були професійним боксером моєї вагової категорії, я б вас убив. Уся моя робота полягала в тому, щоб ламати людям кістки. Джим і Білл намагалися приглушити це в мені, але Дон був на боці моєї природи. Тому, відколи я почав тусуватися з Доном, моя картинка в суспільстві змінилася. Тепер я був поганим хлопцем.

У жовтні 1988 року Дон взяв мене з собою до Венесуели на конференцію WBA. Потім ми вирушили до Мексики на хрестини сина Хуліо Чавеса. Ця поїздка стала для мене справжнім одкровенням. Ми були в одноденній поїздці до пірамід, коли до мене підійшов, прохаючи грошей, маленький хлопчик. Наші провідники сказали: «Ні, Майку, не давай йому грошей». Але як я міг йому відмовити? Сто доларів були для мене нічим, але вони значили так багато для тої дитини. Тому я дав йому трохи грошей, і він був неймовірно вдячний. Я подумав: «Ух ти, який хороший хлопчик», — і торкнувся його волосся. Воно здалося мені твердим, як камінь. Ймовірно, він не мив голову кілька років. Його волоссям можна було поранитися. Потім ми поїхали в Кульякан, і я побачив, ще більше дітей, які просили милостиню. Я купив одяг для тієї дитини, а наступного дня він привів ще трьох друзів, а потім ще двадцять своїх двоюрідних

братів і сестер до мене за одягом. За це мені й сподобався цей хлопчик, він ніколи не приходив один; він завжди приводив своїх друзів та родичів, і щоразу я купував їм якісь речі.

Це було зовсім, як у Брукліні, коли я купував кросівки для тих вуличних дітей. Ці мексиканські дітлахи ніколи не були за межами Кульякану, я одягнув їх, і ми всі разом тусувалися. У мене було дуже багато грошей, а одяг, який я купував, був дуже дешевим. Я просто розумів, що місце мені в пеклі, якщо я не витрачатиму грошей на цих дітей. Тоді, як я звідти поїхав, ми одягнули з голочки команду в п'ятдесят дітей.

До цієї поїзди в Мексику я не знав нікого, хто був би біднішим за мене. Я навіть не міг собі уявити, щоб хтось у цілому світі був біднішим, ніж я колись. Мене вразили злидні в Мексиці. Насправді, я навіть злився на них за те, що вони виявились біднішими за мене, тому що тепер я більше не міг жаліти себе. Понад усе на світі мій успіх підживлював сором за те, яким бідним я був. Цей сором за свою бідність завдавав мені більше болю, ніж будь-що інше в моєму житті.

Так багато моїх проблем виникало через думки, що я не заслужував ні на що, крім лайна, після того, як був таким бідним у дитинстві. Кас завжди намагався змусити мене вийти за межі самого себе і відокремитися від свого еґо, вийти зі своєї власної голови. Але зі мною було важко. Гей, я заслужив цю машину, я заслужив цей маєток, я заслужив ту погану сучку. Коли я зустрівся з Доном, мені належало мати першокласні машини, і побільше. Мені діставались найкращі ламборджині та кулезахисні хаммери, що належали якимсь саудівським принцам. Я їхав у Брістоль на завод «Роллс-Ройс», і там для мене виготовляли машину за моїм особистим замовленням.

Кас би це все не схвалив. Якщо у хлопця був кабріолет, Кас вважав його еґоїстичною свинею. Ми бачили хорошу машину, і я говорив:

— Ух ти, класна тачка, Касе!

— Ні, цей хлопець просто егоїст, — відповідав Кас.

— Чому він егоїст? — питав я.

— Він їздить на цій двомісній машині, тож ніколи не зможе підвезти нікого, крім себе самого і якогось свого друга.

У Каса був старий пошарпаний фургон, що вміщав дванадцять осіб. Просто він був отаким.

1988 року ми влаштували грандіозне реаліті-шоу. Я кажу це без зайвої скромності, оскільки це я почав усю цю двіжуху з лімузинами за індивідуальним замовленням і колекцією «Роллс-ройсів» і «Ламборджині». П. Дідді і всі інші щосили намагалися потрапити до нашого табору, але тон задавали ми. Я задавав тренди, які тепер підхопили сьогоднішні хіп-хоп зірки. Я першим почав купувати «роллс-ройси» та «ферарі». Який ще двадцятирічний чорношкірий хлопець купував легально 1985 року такі машини? А в мене була не одна машина. У мене їх був цілий флот. Усі ці починаючі зірки хіп-хопу зазвичай влаштовували вечірки для наших боїв. Вони навіть не знали, що таке бентлі. Вони думали, що це машини для пенсіонерів. А в 80-ті роки я випатрав ті машини і начинив їх від Гуччі й обладнав їх холодильниками. Я навіть поставив гарячу ванну в один із моїх лімузинів. Я знаю, що був першим, хто поставив в машину факс.

«Ви отримали контракт. Гарзд, ми вже в машині. Надішліть мені його факсом».

Ми купували ювелірні прикраси, які коштували по два-три мільйони. Я міг купити дівчині прикрасу за півтора мільйони доларів. Після кожного бою моя команда виходила на вулицю в хутряних шубах і сідала в роллс-ройси. Коли я купив будинок у Бернардсвіллі, штат Нью-Джерсі, я запросив свого друга Ев і сказав: «Ніхто не робить так, як я». Мені всі завжди заздрили, бо я виставляв своє багатство для показухи. З іншого боку,

я ділився ним. Якщо я їв, то їли й всі навколо мене. Але вони однаково заздрили. У всіх моїх будинках усе було від Версаче: від меблів та стін до ковдр та простирадл, від рушників та попільничок до склянок та тарілок.

Я познайомився з Версаче через італійську журналістку, яка приїхала взяти у мене інтерв'ю в Кетскілл. Вона була дуже привабливою жінкою, старшою за мене на кілька років. Я відвів її наверх, ми зайнялися сексом, і я побачив, що на ній була нижня білизна від Версаче.

«Я працюю моделлю для нього, — сказала вона мені. — Я можу дістати тобі будь-який одяг, який ти захочеш. Я вас познайомлю».

Версаче був найкрутішим. Він запропонував надіслати мені одяг, але я був занадто нетерплячим.

— Якщо ти почекаєш, я надішлю тобі все безкоштовно, — говорив він мені.

— Надішліть мені все, що зможете, і я куплю все, що зможу, добре? — поміркувавши, сказав я йому.

Я жив своїми мріями. Я їздив за одягом до Лондону чи Парижу, і всі продавці вибігали зі своїх магазинів.

«Чемпіон! Чемпіон!» — кричали вони, намагаючись змусити мене зайти до них. Я подорожував на конкорді, щоб побачити дівчину, а коли ми йшли вдвох вулицею, усе місто зупинялося. Їм буквально довелося затягувати нас до магазинів, так тісно нас обступав натовп.

У Вегасі все було ще гірше. Я йшов до магазину «Версаче» в Цезарі, і весь торговий центр закривався. Я розквітав від усєї цієї уваги. Я оглядав одяг і навіть не думав говорити: «Велике вам спасибі». Ні, я зверхньо дивився на людей у магазині. Я навіть не заморочувався тим, щоб приміряти одяг у роздягальні. Я просто роздягався до нижньої білизни посеред магазину. Мене тоді розривали на шматки, сотні людей

дивилися, як я приміряю одяг через вітрину магазину. Я помічав у натовпі дівчину, яка мені подобалась і говорив до когось із продавців: «Впустіть її, будь ласка». Вона заходила.

«Хочеш залишитися тут і допомогти мені вибрати речі? Може, хочеш щось собі?» — питав я у неї. Наприкінці шопінгу я витрачав за візит 300 тис. доларів готівки. Версаче розлютився на мене.

«Цей хлопець витрачає занадто багато грошей», — говорив він будь-кому, з ким ми були.

Але хто б говорив. Цей хлопець витрачав навіть більше, ніж я.

Дивно, що вони так дивуються тому, що Канье Вест любив виражати своїх жінок. Я робив теж саме. Мені завжди подобалося одягати своїх дівчат. Я думаю, що це пов'язано з моїм дитинством. Я часто спостерігав, як моя мати одягала повій, які заходили до нас. Вона приміряла на них різні перуки, а потім підбирала їм різне вбрання. Теж саме робив і я. Не тому, що я був таким крутим хлопцем, а тому що часто бачив, як моя мати робила це з дівчатами. Я навіть навчив одягатися Дона. Він одягався так, наче був героєм фільму «Крутий».

«Нігер, ти не можеш бути з нами і так одягатися. У нас є імідж, який потрібно підтримувати, Доне, ми круті нігери. Ти просто бомжара, — сказав я йому. — Ти велика людина, і тобі слід одягатися по-іншому. Версаче — це майбутнє, Доне».

Навколо мене сформувався цей образ прихильника гангста репу. Я приніс світу цей стиль. Я представляв ту епоху. Навіть Дон був наляканий тим, як я зображав себе тоді. Ближче до кінця 1988 року Дон спробував пом'якшити мій імідж, попросивши Джессі Джексона охрестити мене в Чикаго. Усе це було дурнею. Після хрещення я відвів одну з хористок до себе в готель і трахнув її.

У журналі Jet написали, що я народився заново. «Закарбуй собі: тягнутися треба до Бога, а не до зірок, як тягтимешся до зірок, то торкнешся хіба хмар, а в хмарах немає нічого для тебе. Тягнися до Бога, тягнися до нього, щоб потиснути йому руку». Усе це було дурнею. Уся духовність, яку я тоді мав, зосереджувалася в моєму члені.

Наприкінці 80-х я проводив багато часу в Лос-Анджелесі. У мене була квартира в Сенчурі-Сіті, недалеко від Вілшира. Мій друг спустив на воду свій човен і влаштував вечірку, на якій я зустрів прекрасну дівчину на ім'я Хоуп. Вона була зі своєю подругою, і вони приїхали ближче до кінця вечірки, коли їжа закінчилася. Я сидів за столиком із великою тарілкою їжі переді мною, тож Хоуп, підваливши знізвідки до мене, почала вдавати з себе Ендрю Діс Клея²¹.

21 Ендрю Діс Клей — американський стендап-комік, актор, музикант і продюсер.

«Послухай, моя подруга тобі відсмокче, якщо ти замовиш нам вечерю. Ми з моєю подругою вмираємо з голоду».

Я подумав, що вона просто чудова. Я запросив їх сісти поруч і поділився з ними своєю їжею. Мені вдалося, що вона не зацікавлена в інтимних стосунках зі мною, тож ми стали просто приятелями. У неї було багато подружок, і я говорив: «Хоуп, мені дуже подобається ця дівчина». І вона мене з нею знайомила. Я став для неї старшим братом. У неї завжди були проблеми з чоловіками. Мені варто було кинути лише один погляд на хлопця і я говорив їй: «Хоуп, цей хлопець — гей» або «Цей хлопець не буде про тебе піклуватися». Я добре розбирався в людському лайні. За винятком жінок у моєму житті.

Ми стали дуже близькими. Хоуп тоді навчалася в коледжі, і у неї не було багато грошей, тому я дозволив їй залишитися у вільній спальні моєї квартири. Але ми були просто

платонічними друзями. Ніхто не міг у це повірити, бо Хоуп була гарячою дівчиною.

«Майку, ти з нею спиш. Я знаю, що це так, — говорили всі мої друзі. — Я бачив, як ти трахався з тією потворною жирною сучкою, ти маєш трахатись і з цією». Я став суперзахисником для Хоуп. Одним із наших улюблених місць для відвідування був клуб під назвою *Rnb Live*. Саме там Хоуп наткнулась на Уеслі Снайпса. Вона почала зустрічатися з ним, коли мене не було в місті. Коли я повернувся до Лос-Анджелеса, вона прийшла до мене вся в сльозах. Уеслі розбив їй серце; він більше не хотів її бачити.

«Бачиш, Хоуп, ось що буває, коли ти впускаєш у своє життя таких хлопців. Тобі потрібен нормальний хлопець», — сказав я їй.

Але Хоуп не хотіла цього чути. Вона хотіла почути: «Чому ти плачеш, Хоуп? Я надеру йому дупу».

Хоуп не отримала від мене того, що хотіла, тому вона сказала мені: «О, і Уеслі не розуміє, чому я вожусь із тобою. Він запитав мене: «Що ти забула з таким хлопцем як Тайсон?»

Я знав, що вона меле дурню.

За кілька днів я планував зустрітись з Хоуп у *RnB*. Я підсів до неї і запитав, як справи в школі, коли побачив, як заходить Уеслі Снайпс.

Я вибачився і підійшов до нього. Уеслі підняв голову, побачив мене і запанікував.

— Майку, будь ласка, не бий мене по обличчю, я заробляю ним собі на життя, — сказав він.

— Чувак, якщо ти про Хоуп, то не турбуйся. Але ти її сильно образив.

Ми обидва посміялися над цим.

Але того вечора я випив занадто багато шампанського, і, побачивши Кінена Айворі Уейанса, мав дещо йому сказати.

Він зображав мене в своєму шоу «Життя у кольорі».

— Гей, Кінене, можна тебе на хвилинку? — запитав я.

— Хей, Майку, у чому річ?

— Я щось зробив тобі чи твоїй родині? — запитав я.

— Бо ти маєш припинити ці довбані жарти наді мною.

Він тут же почав вибачатися. І жарти про мене припинилися. Усі ці коміки люблять побазікати різну дурню на сцені та перед камерами, але коли вони бачать мене, то хочуть, щоб я їм тис руки.

Тоді, коли я водився з Хоуп, я почав тусуватися з цим неймовірним хлопцем на ім'я Кевін Соєр. У нього була пейджерна компанія в Лос-Анджелесі, і його магазин перетворився на притон для гравців, шахраїв і сутенерів. Джеймі Фокс і Джо Торрі працювали там ще до того, як стали знаменитими. Це було ділове місце. Люди заходили купити пейджери, а я грав там у кості, одягнений від Версаче з великим діамантовим годинником і припаркованим зовні «роллс-ройсом».

Кевін був дуже майстерним із дамами. Він був дуже харизматичний, і жінки любили його, не зважаючи на те, що він заїкався. Ми з Кевіном і моїм другом Крейгом Бугі влаштовували змагання, щоб подивитися, хто з нас зможе роздобути більше жінок за день. Моє секс-життя було тоді просто шаленим. Я зустрічав дівчат на вулиці, говорив: «Підемо, підемо з нами», — і ми йшли. Я ходив по клубах, мацав дівчат, торкався язиком їх спин, лизав їх шкіру, поняття не маючи, хто вони такі. А потім я забирав їх додому і дозволяв також моїм друзям займатися з ними сексом. Моя репутація стала поширюватися містом. Я був тим хлопцем, який міг би зводити дівчину за покупками, а потім вів додому займатися сексом.

Одного разу Бугі возив мене по Філадельфії. Я там тренувався до бою з Бастером Матісом-молодшим. Я побачив

красиву дівчину, що йшла вулицею. Мені навіть не довелося нічого їй говорити, дівчина просто застрибнула на задне сидіння машини.

«А куди ми їдемо?» — запитала вона.

Іншого разу я сидів у Нью-Йорку у таксі з однією дівчиною, яку зустрів напередодні. Вона просто почала роздягатися просто в таксі, і ми зайнялися там сексом. Це був навіть не лімузин, а звичайне жовте таксі. Я був такий: «Трясця! О'кей, давай».

У моїй свідомості мені було прописано поводитися саме так. У всіх моїх героїв була купа жінок. Хтось повинен був сказати мені: «Це дуже погано скінчиться». Але в мене не було нікого, хто міг би це зробити.

Я почав знімати вдома секс-відео. Бугі обладував сцену та встановлював камеру в правильному місці; потім він ховався в шафі й дивився. Вони почали називати мене «Підкорювачем Вагін» та «Оприскувачем Лобків». Я показував записи своїм друзям, а потім їх знищував. Чуваки, якби якийсь із тих записів просочився б за межі моєї спальні, порно з Кім Кардашьян виходило би з позначкою «дітям до 13 років».

У ті дні я багато пив і веселився, де б не опинився. У Чикаго у мене була подружка на ім'я Кармен. Вона була милою католицькою дівчиною з солідної сім'ї — занадто милою, щоб водитися з нами. Одного вечора я був у нічному клубі в Чикаго з нею і Еріком Брауном, якого всі називали ЕБ. Вони там влаштували конкурс на найсексуальнішу красуню, і якийсь мудак проявив неповагу до Кармен. Я нічого не сказав, але був у нестямі від злості. Я думаю, хлопець вирішив, що він провчив Майка Тайсона, але я пішов за ним, крадучись, вниз по сходах до туалету.

«Слухай, ти, мені пофіг до всіх цих дуп. Але краще не зв'язуйся зі мною, чувак. Це чемпіонське лайно нічого не означає. Ми можемо розібратися з тобою просто тут».

Хлопець виглядав переляканим. Саме в цю мить ЕБ і кілька хлопців зі служби безпеки клубу увірвалися до туалету і відтягнули мене від нього. Я був неабияк п'яний, але я вискочив із клубу і застрибнув у свою машину. Того вечора у мене був мій лімузин із джакузі, припаркований позаду клубу. Я велів водієві відвезти мене на південну сторону. ЕБ сказився, коли зрозумів, що мене немає, і зателефонував водієві лімузина.

— Де ти?

— Ми на шістдесят сьомій вулиці і ... — сказав водій.

— Що? Навіть я туди не хожу, — затурбувався ЕБ.

— Що ти хочеш, щоб я зробив? — запитав водій.

— Зустрінемося біля заднього входу готелю Рітц-Карлтон, — сказав ЕБ.

Ми повернули назад до готелю. Я нічого про це не знав, але за моїм лімузином їхали тридцять машин, в яких сиділи жінки. Вони сиділи у нас на хвості з тих пір, як я покинув клуб. Коли я вийшов із лімузину перед готелем «Рітц», ЕБ уже чекав на мене. Але спершу я підійшов до кожної з машин, які слідували за нами і, витягнувши пачку доларів, розкидав стодоларові купюри на кожну з машин.

— Майку, якого біса ти робиш? — запитав ЕБ.

— Це все, що їм потрібно. Гроші, — сказав я.

Я увійшов до готелю, ЕБ йшов поруч зі мною.

— Що ти тут робиш? — запитав я його.

— Я чекаю тебе, — відповів ЕБ.

— Я не потребую, щоб на мене хтось чекав. Я сам прийшов у цей світ і сам збираюся його покинути, — сказав я.

— Ну, я повинен залишитися з тобою на ніч, тож можеш починати на мене злитися, — сказав ЕБ.

Ми увійшли до ліфта, щоб піднятися в номер.

До того часу я вже зголоднів, тому ми вийшли з ліфта і пішли в ресторан. До нас підійшов якийсь дрібний білий чувак

і сказав: «Пробачте, містере Тайсон, ресторан закритий».

Я схопив хлопця за ший і, піднявши його, сказав: «Нагодуй мене, я не дозволю тобі поводитись зі мною як із нігером».

За п'ятнадцять хвилин перед нами накрили щедрий стіл. Я з'їв усю свою їжу, а потім взявся за їжу ЕБ. І раптом я не витримав.

— Господи, ну чому вона так зі мною вчинила? — я все ще не міг забути Робін.

— Заспокойся, друже, — сказав ЕБ.

— Ця лярва. Я любив її. Вона не повинна була так чинити зі мною, — простогнав я.

Мій настрій стрімко погіршувався, тому ЕБ дістав телефон і зателефонував Мері — матері Ісаї Томаса. Вона була дуже красивою жінкою. Мері почала мене втішати, і за кілька хвилин я почувався краще.

Здавалося, що щоразу, коли я виходив із дому, неприємності слідували за мною слідком. Іноді справа була навіть не в мені. Одного разу я був у Нью-Йорку і познайомився з однією іспанською дівчиною. Вона працювала в транзитній поліції, в одному з міських проєктів, але я знав, що якщо її трохи причепурити, то вона буде неймовірно гарною. Тож я повністю перевдягнув її, купивши їй трохи хорошого одягу, і вона стала надзвичайно вишуканою. Того вечора я запросив її та кількох моїх подруг у «Чайна Клуб», найгарячіший клуб того часу, і ми сіли за столик. Лише я і вісім дівчат. Я виглядав як сутенер. Тому, нічого незвичного в тому, що якийсь хлопець підійшов до нашого столу поговорити з дівчатами. Я вдавав, що нічого такого не відбувається. Хлопець зрештою розмовляв не з моєю дівчиною-копом, однак наступної миті вона скочила, піднявши руку вгору. «Стій! Не руш із місця. Ці леді не хочуть твоєї уваги», — сказала вона хлопцеві.

Я дивився на це і думав: «Що, чорт забирай, відбувається?»

Хлопець був із купою своїх друзів, вони сиділи за сусіднім столиком, сміючись над цією дамою. Наступної миті вона підійшла до хлопця, який сміявся найголосніше, схопила його і... ба-бах... вдарила ногою по голові. Вона була в повному бойовому режимі.

Ви могли б собі подумати, що дівчата за столиком були у захваті від їх захисниці, але ні, вони злякались.

— Майку, ти повинен сказати цій лярві, щоб вона забиралася звідси, — сказала одна з моїх подруг. — Що, як про це прочує преса?

— Мала, ти всіх налякала, — сказав я поліціантці. — Тобі треба йти.

Я не міг у це повірити. Вона відлупцювала здоровенного чоловіка, хоча він і його друзі не зробили геть нічого поганого. Боже ж ти мій!

Одна з причин, через які я вважав, що жити мені недовго — це моє сприйняття себе найгіршою людиною в світі: що на ринзі, що на вулиці. А коли до цього додати ще алкоголь, то, зрозуміла річ, очікувати можна на що завгодно. Мені здавалося, що я завжди виконував якусь місію, але чого я шукав, у чому була проблема? Я був завжди ображений на весь світ. Я завжди відчував себе спустошеним. Навіть після Мексики у мене на душі лежав камінь провини за мою бідність, за матір, яка померла, та за відсутність у мене сімейного життя. Моє становище чемпіона світу лише посилило ці почуття.

А потім я створив цей образ Залізного Майка, образ монстра, і медіа підхопили його, і весь світ боявся цього хлопця — хлопця, який змушував жінок кидати своїх чоловіків заради однієї ночі та зради. Цей образ великого поганого мудака був отруйним, але всередині я все ще був просто маленьким кошеним — тією переляканою дитиною, яка не хотіла, щоб її дражнили.

Та все ж я мав грати цю роль, іншого шляху я не знав. Одного вечора я був у нью-йоркському клубі «Бентлі». Я був п'яний і відчував себе крутим хлопцем. Я чіплявся до якоїсь дівчини, і це не сподобалось її чоловіку — він витяг пістолет і направив його на мене.

— Давай, стріляй, шибздик. Ти сука, нігер. Я збираюся трахнути твою дружину, — сказав я.

Я говорив дурною, ніхуя не розбірливою англійською. Аллах свідок, я просто вдячний, що в того хлопця не вистачило серця вбити мене. Він просто базікав — працював його язик, а не руки.

Коли я почав працювати з Доном, до мене прийшли два моїх друга з Олбані — Рорі Холлоуей і Джон Хорн. Вони постійно докладали зусиль, щоб відпровадити мене від тусовки реперів-гангстерів, але мені подобалось те товариство. Тоді ці хлопці мені допомагали, вони розуміли мій біль. Одного разу я був у Клубі в Лос-Анджелесі з Джоном Хорном і Джеймсом Андерсоном — моїм тодішнім охоронцем. Ми були з Феліпе, який керував клубом. У мене була кімната з двоюрідним братом Феліпе Майклом. Коли ми увійшли, хтось крикнув: «Гей, Майку, якщо тобі потрібен справжній охоронець, приходь до Лонг-Біч Кріпс».

Хорн вважав себе сценічним коміком, і щось там пожартував про те, що одного разу був у районі Кріп зі своєю дружиною, одягненою в червоний комбінезон. Він думав, що хлопці будуть сміятися. Але вони навіть не дали йому закінчити фразу.

«Ти все брешеш. Ти не міг бути в моєму районі в червоному». Тільки-но він це сказав, як все почалось.

Він та його друзі несподівано повитягали свої пістолети. «Бери свого друга, Майку, бери свого друга», — сказав хлопець.

Я просто не знав, що мені робити. Я просто почав нести якусь слизьку нісенітницю і простягнув руку.

— Нігер, шльопни мою руку, — сказав я. — Мій друг вважає себе коміком.

Я його знешкодив. Цей хлопець, Трейсі Браун, став одним із моїх найкращих друзів. Він був крутим котярою. Він відсидів п'ятнадцять років, а потім повернувся додому і був убитий. Він був прекрасним братом.

Мені завжди доводилося рятувати дупу Хорна. Він був зарозумілим хлопцем. Одного вечора ми вирушили на матч «Буллз» у Чикаго. З нами був Уолтер Пейтон, ЕБ і Джон. У нас був довгий лімузин із джакузі на задньому сидінні, і ми були одягнені в наші білі норкові шуби. Ми з Джоном пішли до туалету, аж тут до мене підійшов маленький хлопець і хотів потиснути мені руку. Джон просто сказав:

— Йди з дороги, — і рушив далі. Він просто зневажив його. Хлопець охолов.

— Вибачся просто зараз, і все буде скінчено. Якщо ти цього не зробиш, у тебе буде проблема.

Я одразу ж зрозумів ситуацію. Коли такий дрібний хлопець ось так поводить, він стовідсотково в якійсь банді.

До Джона нарешті дійшло, він вибачився і потис хлопцеві руку.

— Дякую, сер» — сказав коротун. Потім він потиснув мені руку і поцілував. Коли ми вийшли з туалету, навколо маленького хлопця було близько п'ятдесяти хлопців.

— Ми любимо тебе, чемпіоне! — кричали мені хлопці.

Я сказав Хорну, що втомився втручатися і захищати його, втомився розгладжувати ситуацію. Я був тим, кому наставляли в голову пістолети, тим, кому доводилось охолоджувати всіх навколо, тоді як ці хлопці нібито мали б мене захищати.

Спочатку я був сам собі охоронцем. Але це виявилось не дуже гарною ідеєю. Не міг же я бити людей через те, що вони хотіли автограф, а я був у поганому гуморі. Тому я пішов

і найняв справжніх охоронців. Не для того, щоб захистити мене від публіки, а щоб захистити публіку від мене. У мене був друг на ім'я Ентоні Піттс. Я знав, що з Ентоні може вийти хороший охоронець, тому що одного вечора, коли ми були на корті під час гри «Лейкерс», один нахабний фанат, що втратив контроль над собою, спіткнувся і врізався в Ентоні, до того ж не вибачившись. Ентоні встав і вирубив цього шибздика просто на корті. Я сказав: «О чорт!» Гра йшла, а цей хлопець лежав без свідомості просто на корті. Поліція приїхала забрати хлопця, і нам довелося пройти по його тілу, тому що гра все ще йшла!

Одного вечора, коли ми були в клубі в центрі Лос-Анджелеса разом з Ентоні та моїм білим другом Джонні, Ентоні переконався, що мені треба справжній охоронець. Ми стояли на вулиці і розмовляли з якимись дівчатами. Я вже зібрав цілий натовп привабливих молодих жінок, коли почув, як хтось сказав: «До біса Майка Тайсона!» Раптово весь клуб вибіг на вулицю. Тому я схопив дівчину, з якою розмовляв, і ми побігли до мого лімузина. Раптом я почув постріл. У хлопця був пістолет, і він вистрілив у мене, але схибив і потрапив дівчині в ногу. Я був такою егоїстичною свинею, що все ще намагався затягнути поранену дівчину у свою машину, щоб відвезти її додому. Її подруга кричала: «Вони підстрелили її через тебе, Майку. Їм був потрібен ти». Я хотів вибратися звідти, але мого шофера не було за кермом. Заглянувши в заднє вікно, я побачив, що він ховався там, згорнувшись калачиком. Саме тоді Ентоні й вирішив стати моїм охоронцем. Ми поїхали, залишивши дівчину позаду. Мені було соромно, що її підстрелили. Зайве говорити, що вона більше ніколи зі мною не розмовляла.

Через усі ці п'янки та гулянки моя вага зросла у грудні до 255 фунтів. Мій наступний бій із Френком Бруно намічався аж на кінець лютого 1989 року. І тут у мене не стало тренера. Кевін постійно з'являвся в газетах, розповідаючи всіляки негарні речі,

стверджуючи, приміром, що я не знаю, що роблю. Він був абсолютно проти Дона, всіляко підтримуючи Кейтона. Я думаю, що ненависть до Дона засліпила його. Кевін звільнився. Він не хотів бути з нами. Він хотів повернення всієї команди Кейтона. Ми збиралися найняти його назад за ту ставку, але він цього не хотів. А потім він подав на мене до суду.

Я найняв свого сусіда по кімнаті в Кетскіллі Джея Брайта, щоб він став моїм новим тренером. Я хотів, щоб Джей заробив трохи грошей, тому що він був частиною сім'ї Каса. Ми також найняли Аарона Сноуелла, який стверджував, що тренував Тіма Візерспуна. Тім пізніше розповів мені, що Сноуелл був лише його напарником по бігу, до завдань якого входило також приносити на ринг відро, але мені було наплювати. Я почувався войовничим богом. Мої противники мали б повмирати від страху лише через думку битися зі мною. О Боже!

Перш ніж ми почали тренування, мені потрібно було вирішити кілька юридичних питань. У січні одна дівчина подала на мене позов на мільйон доларів за те, що я її схопив за дупу в «Бентлі» — нічному клубі всього в декількох кварталах від моєї квартири на Манхеттені. Ентоні був тоді зі мною, і він велів мені сказати, що я не хапав її за сідниці, а стояв позаду неї і, випадково оступившись, спробував зупинити своє падіння. Ентоні завжди придумував правдоподібні спростування. І він часто брав на себе мою провину. Іншого разу, коли ми були в «Бентлі», і я схопив якусь дівчину за дупу, вона розвернулася, і тут між нами виріс Ентоні.

«Ні-ні, мала, це був я. Пробач. Я думав, що ти моя колишня», — сказав він дівчині. Він знешкодив цю штуку.

Але перша дівчина притягла мене до суду, і її подруга, яка була там разом із нею, мала дати свідчення проти мене. Я бачив її подругу в суді за день до того, як вона повинна була дати

свідчення проти мене, тому я пішов шукати її і, як не дивно, знайшов її того ж вечора — вона була з моїм другом.

— Гей, ти та сама дівчина з суду, — наблизився я до неї.

— Не смій лізти до мене, — сказала вона.

— Та я не збираюся лізти до тебе, — сказав я спокійно. — Я зовсім не серджуся на тебе. Я злюсь на твою подругу. Я нічого їй не зробив.

Я вирішив, що якщо затягну в ліжко цю дівчину, то вона не зможе свідчити проти мене наступного дня.

— Гей, сестро, нема проблем. Чому б нам з тобою не покататися на «роллс-ройсі»?

Моя стратегія спрацювала. Дівчина не стала давати жодних свідчень.

У січні мені також потрібно було з'явитися до суду для надання свідчень у справі Кейтона проти Дона Кінга. Знаменитий адвокат Томас Пуччіо був людиною Кейтона. Він запитав мене, яку оплату я отримав за бій із Спінксом, але мені довелось відповісти, що не пам'ятаючи чи платили мені взагалі. Коли Пуччіо показав йому, що я отримав усі свої дванадцять мільйонів доларів, я не міг згадати, що я зробив із цими грошима. Тоді у мене навіть не було свого бухгалтера, я просто користувався послугами бухгалтера Дона. У мене не було нікого, хто міг би розповісти мені, як захистити себе. Усі мої друзі були від мене залежні. Мої друзі були найбільшими невдахами серед усіх невдах в історії.

Але свідчення стали ще цікавішими, коли Пуччіо запитав мене про Джиммі і переглянутий управлінський контракт, який я підписав просто перед його смертю.

«Я повністю й беззастережно довіряв Джиму, вірив йому кожною фіброю душі, — свідчив я. — Я підписав цю угоду, тому що Джиммі попросив мене це зробити. Я завжди довіряв Джиммі, і ніколи не думав, що моя слухняність призведе до

того, що я буду сидіти тут перед тобою. Я не знав, що Кейнон став моїм менеджером, адже Джиммі якимось чином, навіть не можу зрозуміти чому, підлаштував усе так, що я це підписав. Як я вже сказав, я довіряв йому і тому поставив свій підпис. Я хотів битися на славу Джима, я любив Джима, — сказав я. — Він міг би сказати мені, що містер Кейтон тепер мій менеджер, але він цього не зробив».

Але Пуччіо продовжував тиснути на мене. Він допитував мене про специфічні пункти контракту з Кінгом. Я поняття не мав, що було в цьому контракті. Думаєте, я читав те лайно?

«Ти тріпаєш мені нерви», — сказав я Пуччіо.

Правду кажучи, мене на той момент більше цікавило, як привабити молоду помічницю Пуччіо, Джоанну Кріспі. Я сказав їй, що у неї гарна дупа, і продовжував усіляко привертати її увагу. Мені дуже шкода, що вам доводиться читати про це. Про що я тільки думав? Не можна так себе поводити. Але я був таким.

Моя тяганина з Робін була все ще в суді, але це не завадило нам бачитися. Усякий раз, коли я був у Лос-Анджелесі, я заїжджав до неї на поклик плоті. Одного разу я під'їхав до її будинку на своєму *Lamborghini Countach*. Я постукав у двері, але там нікого не було. Це було досить дивно. Тільки-но я повернувся до своєї машини, як побачив Робін, яка під'їжджала на своєму білому BMW з відкидним верхом. Я мав би впізнати цю машину, адже сам же і купив цю тачку. «Чудово, я ще встигну швиденько перепихнутися», — подумав я, але раптом помітив на пасажирському сидінні білий силует із волоссям, яке розвивав вітер. Чорт, це, напевно, була одна з її подружок із Лідера Класу. Але я придивився уважніше і побачив, що це був чувак. Хтось, кому вона, ймовірно, брала в рот. Щойно вони під'їхали і вийшли з машини, я побачив, що чуваком був Бред Пітт. Бачили б ви вираз його обличчя, коли він зрозумів,

що постать перед будинком — то я. Він виглядав так, немов був готовий прийняти свій останній обряд. До того ж він виглядав добряче обдовбаним. Потім він на автоматі пішов до мене. «Чувак, не бий мене, тільки не бий. Ми просто теревенили. Вона весь час говорила про тебе».

«Будь ласка, Майку, будь ласка, Майку, не роби нічого», — плакала Робін. Вона була налякана до смерті. Але я не збирався нікого бити. Я не збирався потрапляти через неї до в'язниці, просто хотів ще трохи потрахатися перед розлученням.

«Приходь пізніше, Майк, — сказала вона. — Я буду вдома, заходь пізніше».

Це було те, що ви подумали. Того дня Бред випередив мене, тож я повернувся наступного дня.

Це був не останній раз, коли я бачив Робін. Поки я готувався до бою з Бруно, Робін знімалась в якійсь малобюджетці у Ванкувері. Вона продовжувала телефонувати мені з проханнями про допомогу, стверджуючи, що за нею слідкують. Я хотів бути поруч із нею, щоб захистити її. Я кинув свою команду охорони і негайно полетів до неї. Я був радий вибратися з міста, тому що однаково втомився від тренувань. Я був у надзвичайно романтичному настрої і дорогою до готелю захопив із собою пляшку *Dom Pérignon*. Раптово мене оточив натовп репортерів і знімальних груп. Робін мене підставила. Вона сказала журналістам, що я її переслідую. Вони роїлися навколо мене, запитуючи, чому я переслідую її, так мені довелось діяти за своїми інстинктами. Я скористався своєю пляшкою шампанського як кийком, проторюючи собі дорогу для втечі. Звичайно, я злякав кількох репортерів і зламав одну дуже дорогу камеру, за що мені довелось заплатити якісь копійки. Ту ніч я провів із Робін, але мені було так огидно від її поведінки, що на ранок я її покинув. Це був офіційний кінець моїх із нею відносин.

Наше розлучення було остаточно оформлено чотирнадцятого лютого. Іронічно, чи не так? Робін дісталось трохи грошей і залишились усі коштовності, які я їй купував, — а це, на хвилиночку, цілий статок. Рутлес дісталась частина здобичі Робін, і вона відкрила в Нью-Йорку компанію з виробництва інді-фільмів під назвою *Never Blue Productions*. Мій друг, голлівудський продюсер Джефф Уолд, порекомендував мені найняти для представлення моїх інтересів Говарда Вейцмана. Він був справжнім звіром. У якийсь момент Робін стала стверджувати, що той великий чек для неї був дійсним, тому що в нижньому рядку було написано: «подарунок Майка Тайсона». Вона не знала про те, що банк мікрофільмував кожен чек. Тож Говард знайшов мікроплівку з оригінальним чеком і продемонстрував слайд у суді, довівши, що Робін написала те лайно вже після того, як чек було прийнято банком.

Робін також спробувала прибрати до рук мій ламборджині. Вона взяла машину і поставила її в гараж, а потім наказала комусь покласти цементні блоки в землю перед гаражними дверима, щоб ми не змогли її витягнути. Але для Говарда це було не проблемою. Він найняв кількох приватних детективів, колишніх агентів Моссаду, і вони вивезли машину за двадцять хвилин, навіть нікого не розбудивши.

Тепер я офіційно звільнився від Робін, але замість того, щоб радіти, я почувався пригніченим. Я більше не хотів бути з нею в шлюбі, але весь цей процес мене принизив. Я почувався як наче мене тепер половина. Тепер я пізнав і чорну сторону любові — зраду, а до того ж я був присоромлений, бо вона розігравалась на очах у мільйонів. Це було вперше, коли я почувався перед кимось вразливим. Вона було людиною, за яку я був ладен померти, аж ось тепер мене її можлива смерть анітрохи не хвилювала. Як же любов може так змінитися? Тепер, ставши більш свідомою людиною, я, думаючи про ті часи,

розумію, що Робін і Рутлес можна лише пожаліти. Не було нічого такого, чого б вони не зробили заради грошей, абсолютно нічого. Вони б трахнули щура. Ніяких меж для них не було, гроші були їх паперовою кров'ю. Це були злі люди.

Проте мені вже було час повертатися до боїв. Уся боксерська індустрія чекала на мій наступний бій. Завдяки нам у спорт повернулась уся розважальна складова. Квитки на мої бої розпродувались ледве з'явившись. Усі їхали до Вегасу, щоб потусуватися на *MGM Grand*. Коли ми туди приїхали, людей напакувалось мов сардин у банку. Ходили чутки, що я піду в торговий центр *MGM Grand* і витрачу там за ніч до бою двісті п'ятдесят тисяч, тож там ходила купа моїх двійників. Вони робили цю прогулянку за мене. Я спав собі у своїй кімнаті, а там були всі ці Тайсони. Там зібралися високі гості з усього світу. Мільярдери, актори, актриси, шахраї — усі вони були тут. Поруч з американськими сенаторами навколо рингу сиділи повії.

Але я був не в тій формі, особливо стосовно моєї психіки, щоб битися. Бруно повинен був надерти мені дупу. Мені було однаково. Я втомився від боротьби. У мене в голові більше не було системи Каса. Але я спорудив гарний фасад. На одній із перших пресконференцій перед боєм я намагався говорити бадьоро.

«Я дуже радий повернутися. Останнім часом мене багато всього відволікало, але я вважаю, що проходити через усе це було доброю нагодою. Мені насправді вже доводилось відчувати подібний біль, але цього разу все відбувалось публічно, — сказав я. — Я усвідомлюю, що дізнався про себе багато нового, до того ж мені довелося зіткнутися з негараздами. Зараз моє головне завдання — повернутися на вершину. Не має значення, знаменитий я чи шанований. Не можливо бути на вершині не виступаючи, і я планую знову почати битися і знову зайняти своє місце на вершині».

Проте все, чого хотіли від мене репортери, це дізнатися подробиці мого роману з Робін і про все, що між нами трапилось.

«Гей, я пройшов через цю стадію — я був закоханий, і, можливо, закохаюсь якось знову, але вже не так, як раніше».

Мірою наближення бою я виявляв усе більше бравати.

«Люди говорять про мене “бідолаха”. Це ображає мене. Я зневажаю співчуття. Я облажався і зробив кілька помилок, ваше “бідолаха” звучить так, немов я жертва. У мені немає нічого бідного».

За кілька тижнів до бою ми поселили Рорі й Джона Хорна в «Хілтон». За кілька днів вони вже носили золоті годинники й ювелірні прикраси з готельних магазинів, проплачені з моїх рахунків. Мені сказали, що вони навіть крали рушники з готелю.

Я не особливо старанно тренувався перед боєм. Я спарингував із Бруно ще у Каса, коли мені було шістнадцять, і добре повчився тоді у нього. У мене не було жодної стратегії, щоб боротися з ним. Я знав, що зможу відбити його удар, а він не зможе завдати мені шкоди своїми силовими ударами. На зважуванні Бруно спробував придушити мене своїм поглядом, тож я стягнув шорти і показав йому своє лобкове волосся.

На початку бою я відчув себе трохи заржавілим, але бив я досить сильно. Я збив його з ніг першим же ударом. Потім я трохи необачно спробував прикінчити його, і недооцінивши його швидкість, прийняв його лівий хук і короткий удар правою. Люди сприйняли ці удари досить серйозно, бо мене захитало від них, але насправді то було ніщо для мене. Це був просто штурхан, потім я знову взяв верх. Я майже прикінчив його наприкінці другого раунду. Після цього він тримав мене після кожного удару, який я йому завдавав. За хвилину до п'ятого раунду, я примусив його хитатися, а потім наступні сорок секунд переслідував його по рингу. Він уже був готовий

здатися, але я притис його до мотузок і наніс йому нищівний правий аперкот. Річард Стіл зупинив бій. Він уже ледве тримався на ногах.

В інтерв'ю, яке в мене взяли після бою, я пройшовся по моїм опонентам.

«Та як вони лише сміють кидати мені виклики з такими примітивними навичками?» — глузував я.

Я цитував апокаліпсис із «Людей Ікс». Я був просто великою дитиною, яка цитувала комікси.

Я повинен був знову битися в липні, але люди з НВО хотіли підписати зі мною довічний контракт. Я постійно був чорнозадим рабом. Я їм був потрібен не більше за головного раба на плантації. Тільки уявіть собі це лайно: ці галстуки боролися за мене, щоб розірвати мою душу на частини.

Я почав готуватися до бою в Огайо. Я купив будинок зовсім поруч із будинком Дона. Тридцять першого травня хлопці з НВО вирушили до Дона, щоб обговорити запропоновану угоду. Я туди не прийшов. Напередодні я прогуляв цілу ніч.

Кінг зустрівся з пресою і намалював їм райдужну картину наших стосунків.

«Це сімейна справа, де панують згуртованість, солідарність і єдність. Майк розуміє, що він повинен бути краще, ніж є насправді. Моя робота — бути з ним чесним. Він із тих людей, кому слід дати робити власні помилки, — сказав він. — Йому, як і всім іншим, треба рости, уся річ у тому, щоб дати Майку вирости, я вже не можу дочекатися, коли він стане незалежним від мене».

Тепер цей шибздик просто копіював Каса.

«Я не намагаюся його обмежити й вирішити за нього, що правильно, а що ні. Він приймає рішення сам, я йому не батько, але в мене серце батька, про якого мріють багато дітей із гетто. Я розумію Майка у всіх його стражданнях».

Що я можу сказати про цього хлопця? Він не дізнається правди, навіть якщо вона буде у нього перед носом. Правда сходить із його вуст лише випадково.

До обіду я так і не з'явився, тож вони почали збори без мене. Я приїхав близько четвертої години по півдні, одягнений у чорно-білі смугасті шкіряні штани, які мені зшив Чепурний Ден.

Мені було наплювати на цю зустріч. Мені було дуже нудно в Огайо. Іноді я брав пістолет і стріляв по машинах у маєтку Дона. Одна з причин, чому я опинився в штаті Огайо, полягала в тім, що мені заборонили відвідувати багато клубів у місті. Я навіть домігся того, що Полі Германа вигнали з його власного клубу. Він був інвестором у Чайна Клабі. Одного разу Полі і я були там і щось сталося між мною та якоюсь жінкою. Здається, я розкомандувався перед офіціанткою і розгнівався, тому що вона заповільно несла нам наше шампанське. Вона здала мене босові, і він, підійшовши до нашого столика, викинув нас геть. Тож ми поїхали в Колумбус, Полі відімкнув двері, і ми сіли пити там.

Хоуп проводила багато часу зі мною в Огайо. У мене були дівчата, які приходили час від часу, але мені було приємніше мати когось, хто піклувався про мене, коли вони всі йшли. Я будив її серед ночі, вона робила нам бутерброди, і ми просто розмовляли. Я пам'ятаю, як сказав Хоуп: «Багато людей не знають цього про мене, але я навіть не можу приготувати собі сандвіч». Навколо мене завжди були люди, які робили все за мене. Це був час самотності й депресії для мене.

А потім я отримав неочікуваний удар в спину від ще одного так званого друга. Вийшла з друку книга Хосе Тореса. Спочатку передбачалось, що вона стане моєю авторизованою біографією, але розпочавши працювати з Доном, я відкликав свій дозвіл. Переді мною була ця книга переповнена брудом, брехнею та

спотвореними фактами. У тій книзі була сцена, де ми начебто гуляємо й говоримо про жінок та секс. І от він уклав мені в уста фразу: «Мені подобається чути, як вони кричать від болю, бачити, як вони стікають кров'ю. Це приносить мені задоволення». Я ніколи не говорив такого про жінок. Я говорив ці речі про моїх супротивників на рингу. Торрес був просто збоченцем. Книга була переповнена подібними неточностями.

Я не став перейматися тим, щоб спростувати ці історії, коли книга вийшла в світ, але я висловив свою думку з приводи зради Торреса. «Він — твій друг, він обіймає тебе, говорить тобі, як сильно тебе любить, і що ладен померти за тебе, але тепер, коли йому випала нагода заробити трохи грошей, він ладен перерізати тобі горло і залишити стікати кров'ю на смерть».

І раз ми вже заговорили про кров, розкажу я вам, як я переймався проблемою СНІДу. Мій наступний бій мав відбутися двадцять першого липня в Атлантік-Сіті. Частиною підготовки до боротьби було здати тест на СНІД. Оскільки боксери часто травмуються на рингу, організатори намагалися захистити суддів, корнерменів та інших боксерів. Мені було страшно здавати цей тест. Я постійно спав з якимись непевними дівчатами і був певен, що у мене СНІД. До мене прийшли взяти кров на тест, а я просто відмовився.

— Здай цей чортів тест, Майку, — благав Дон. — Та немає у тебе цієї херні.

— А звідки тобі знати? Які такі симптоми говорять тобі про відсутність його у мене?

Звідки ж Дону було знати, що мій друг дитинства помер від СНІДу. І в нас із моїм другом був незахищений секс з одною самою дівчиною. А потім та дівчина теж померла від СНІДу. Ми всі ходили до того клубу, і вишибала знав, що я був близький із цією дівчиною, і щоразу, коли я з'являвся в клубі, він просто дивився на мене:

— Гей, Майку. Як ся маєш? Ніби трохи схуд.

Я знав, що за моєю спиною він розповідає людям ніби я хворий на СНІД.

Тоді все наше життя було просякнуте СНІДом. Цю хворобу підхопив один із моїх дитячих ідолів. Ми звали його Поп, гадки не маючи про його справжнє ім'я. Він був примітним та яскравим геєм, років на п'ять старшим за мене. Він був знаним багатієм, адже бездоганно одягався в пишні хутра, носив персні та діаманти, тож ніхто в магазинах ніколи б не подумав, що він щось краде. Поп тусувався з жінками лише коли йому було зле. Йому не подобалось брати нас із собою, бо ми вчинили б навколо гармидер. Але він завжди був великодушним і охоче ділився з нами.

Мій наступний бій був проти Карла «Істини» Вільямса. Він був невдахою з рахунком 12:1, і я не вважав, що він уявляє для мене якусь загрозу. Щоб пробудити хоч якийсь інтерес до цього бою і швидко заробити трохи грошей, Дон налаштував спеціальну телефонну лінію. Зателефонувавши туди, люди отримували за певну ціну ексклюзивну інформацію про мене. Насправді це був просто магнітофонний запис мого інтерв'ю з Доном.

— Якщо ти переможеш Карла Вільямса, то з ким будеш битися далі?

— Я не знаю, — відповідав я.

І люди платили за це лайно. Сам бій тривав менше, за той запис на спеціальній телефонній лінії.

Вільям атакував мене лівим джебом, а я відскочив убік і одночасно викинув лівий хук, який прийшовся йому просто в щелепу. Він упав і тут же піднявся, спираючись на мотузки для рівноваги. Суддя поставив йому запитання, і, не задовольнившись відповіддю, припинив бій. Бій тривав на дві секунди довше, ніж поєдинок зі Спінксом. Я був здивований, що

рефері зупинив його. Я не думав, що Вільямс так сильно постраждав. Але, як я сказав Ларрі Мерчанту після бійки, я би його просто знищив. Я завжди ставав найнебезпечнішим, коли бачив першу кров.

Мерчант запитав мене, з ким я буду битися далі і виклав мені цілий список імен, включаючи Холіфілда, Дугласа і Доукса.

— Постривай. Ніхто й близько мене не вартий. Я найкращий боєць у світі, — сказав я. — Дон сказав мені, що якщо я вирублю цього хлопця, він заплатить мені сто тисяч доларів, — сказав я Ларрі.

Дон протиснувся в кадр камери.

— І коли ж це станеться?

— На пресконференції після бою, — відповів він.

— О, так. О, так. — Я весь розхвилювався. — Моїй церкві потрібні ці гроші, — сказав я.

Ми зібрали ці гроші, склали їх у сумку, і відразу після бою вирушили з Крейгом Бугі в Маунт-Вернон тусуватися з Хеві Ді та *Al B. Sure!* Потусувавшись кілька годин у Хеві вдома з його батьками, ми пішли до міста тринькати гроші на наші улюблені церкви — спочатку в Колумбус, а потім пройшлись по черзі всіма клубами від Гарлема до центра міста. Після цього бою я цілий місяць тинявся в Нью-Йорку по вечіркам.

Звичайно ж, я відразу ж пішов до Браунсвіл і поділився частиною свого багатства зі своїм районом. А іноді Браунсвіл приїжджав до нас у центр міста. Я їхав по Медісон-авеню в моєму лімузині зі старим другом Горді. Аж ось побачив із вікна чоловіка та жінку в довгих дорогих шубах, які швидко крокували вниз по вулиці, їх переслідував менеджер одного з дорогих магазинів із Медісон-авеню.

— Гей, ідіть сюди! Поверніться сюди! — кричав менеджер.

Потім я придивився і зрозумів, що це Поп і його подруга Карен. Ми з Горді реготали до упаду — хоч у Попа і був СНІД, він

однаково робив свою справу.

Я ПЕРЕЙШОВ УСІ МЕЖІ В ТІ РОКИ, КОЛИ МИ МАЛИ *TEAM TYSON*. Я ВЗАГАЛІ не дружив тоді зі своєю головою. Я вважав себе варваром-чемпіоном. «Якщо тобі не подобається те, що я кажу, я знищу тебе, розірву твою душу на частини». Я був Кловісом, я був Карлом Великим, я був одним із найпідступніших сукиних синів. Один із моїх охоронців почав думати, що його звать «шибздик», тому що все, що він чув від мене, було «шибздик, дай мені це» або «пішли, шибздик».

Табір в Огайо був диким. Усі навколо отримували стусани під зад. Бо таким я був керівником. Ми нікого не звільняли, ми просто давали всім під зад. Я пам'ятаю, як вдарив Дона Кінга по голові з такою силою, що за словами ЕБ, він бачив, як із його афро полетів пил.

Якось у неділю, я сказав Дону:

— Чувак, я ніколи не бачив мільйон доларів готівкою. Краще б ти пішов і приніс мені мільйон доларів.

— Майку, банк же закритий сьогодні! — сказав Дон.

— У тебе є зв'язки. Піди. Відкрий банк і візьми мій мільйон доларів! Я хочу подивитися, скільки там буде готівки, — випалив я.

Блін, мені тоді зовсім дах знесло. Я просто вигадував усяке лайно, відшукуючи причину, щоб вдарити Дона по голові.

«Не роби цього, Майку. Дон уб'є тебе, Дон уміє вбивати людей», — говорили всі навколо.

«Ви всі його боїтеся?» — запитав я. БАМ! Я вдарив його по голові.

Одного разу Алі і ще кілька людей були в будинку Дона у Вегасі. Мені доводилось чути історії про те, що Алі та Ларрі Холмс, а також купа інших боксерів боялись Дона, думаючи що він може їх убити. Я поважав їх і хотів, щоб вони знали, що Дон — це не та людина, яку треба боятися. Бувало, я говорив про

нього при всіх різні жахливі речі, просто щоб показати, який він нікчемний. Навіть не знаю, чи було це моєю справжньою мотивацією для його принижень. Я тоді був просто молодим незрілим малокососом і робив, що приходило на ум.

Роні та Джон говорили до мене: «Майку, слухай, цьому чоловіку за шістдесят, якщо ти продовжиш його бити, то він заробить собі струс мозку. Він просив нас зателефонувати тобі і сказати, що він не буде панькатися з тобою, якщо ти продовжиш його бити. Охолонь». Тож мені довелось трохи охолонути.

Вони всі думали, що я з'їхав із глузду. Я не тренувався і постійно пропадав на вечірках. А потім, ледь сходявши на кілька тренувань, я йшов на свій наступний бій і якимось чином нокаутував чергового противника. Знаєте, можливо тоді я був божевільним. Зараз я вже геть інша людина. Я такий думаю сам до себе: «Блін, ну і божевільним я був».

Я був впевнений, що я — найгірша людина в усьому світі. Я надирав дупу Дону, думаючи, що це я б'ю Джона Готті. Дон намагався вмовити мене сходити до лікаря. Він говорив: «Майку, тобі потрібно сходити до психіатра, брат. Щось тут не так». Зрештою він вмовив мене сходити до доктора Елвіна Пуссена, знайомого Білла Косбі та видатного професора психіатрії з Гарвардської медичної школи. Він був надзвичайно ерудованою та прискіпливою людиною. Пуссен запитав мене, у чому моя проблема, а я почав говорити йому всяку нісенітницю. «До чорта все. Мені плювати на життя і смерть, мені однаково». Цей чоловік тримався настільки шляхетно та по-царськи, що мене почало нудити. І все ж таки він пішов до дідька. Він вибіг із дому і більше не повернувся.

Розмірковуючи про всі ті мерзенні речі, які Дон мені заподіяв протягом тих років, мене й досі тягне його вбити. Він такий брехун і зрадник. Він зовсім не крутий хлопець. Він

ніколи не був крутим хлопцем. Якщо йому й приписують якісь круті вчинки, то хіба щось таке, що він зробив чужими руками за гроші.

Тоді мені було байдуже, що про мене думають інші. Я просто проживав кожен день так, як мені хотілось. Я був схожий на ковбоя, що грає з життям. Я хотів бути лиходієм, і я зрештою ним став. У журналі *Boxing Illustrated* вийшла стаття під назвою «Невже Майк Тайсон стане найменш популярним важковаговиком в історії?» Дейв Андерсон із Нью-Йорк Таймс написав колонку: «Хто зможе зупинити Тайсона?» Журналісти накинулись на мене, і мені це подобалось. Я був такою занозою. Мені хотілось, щоб більше людей навколо мене бились.

Преса тоді мене зненавиділа. Я плював та кричав на них; таким ось я був. Я говорив їм: «Можете спробувати мені відповісти. Можете подати на мене до суду, але виграні гроші вам доведеться витратити на гробаний інвалідний візок із моторчиком та такий самий туалет, тому що вони вам після того знадобляться».

«Як ти смієш говорити зі мною? Ти жодного разу в житті не бився і тепер судиш людей. Хто такий? Тобі ніколи не доводилось одягати боксерські рукавички. Ти маєш свою роботу лише завдяки твоєму брату. Єдине, що ти можеш робити, — це пити і зраджувати своїй дружині. Та ти просто чортів непотріб, який пише для газет».

Дон підписав угоду про мій наступний бій із Рейзором Раддоком. Готелі в Штатах не були зацікавлені платити великі гонорари за цей бій. Трамп почувався обдуреним моїм останнім швидким нокаутом над Вільямсом. Тож Кінг знайшов якихось хлопців у канадському Едмонтоні, які були готові заплатити нам 2,6 мільйона доларів. Наш бій було призначено на вісімнадцяте листопада. Але після тусовок у Нью-Йорку я відрядився до Лос-Анджелеса і продовжив тусуватися на вечірках там. Я був не

дуже зацікавлений у поєдинку з Раддоком. Я бачив його бій із Майлом Уівером — він боксував проти нього просто блискуче. Але він ніколи не повторив того ж успіху на інших боях. Він перетворився на майстра нокаутів. У бою, в якому він бився перед поєдинком зі мною, Костолом Сміт збив його з ніг у другому раунді. Але він підвівся і красиво нокаутував свого супротивника в сьомому раунді.

У вересні я почав готуватися до свого бою в Лас-Вегасі, але мої думки були в іншому місці. Я не хотів більше битися. У середині жовтня ми перенесли табір в Едмонтон. Я не тренувався. Весь час я спав із жінками. Я навіть не хотів виходити зі своєї кімнати. Я просто просив своїх друзів підчепити яку-небудь дівчину і привести її до мене. Мене абсолютно не переймали ні її зовнішність, ні її ім'я. Коли наше побачення закінчувалось, вона йшла, а на її місце приходила інша. Зрештою я сказав Дону, щоб він вибачився і відклав бій. Ми послалися на мій бронхіт. Я міг би спокійно вилікувати його, але лікаря занепокоїли мої рентгенівські знімки. Ми перенесли бій на двадцять шосте жовтня і полетіли назад до Вегаса. Дон знайшов якогось лікаря, який підтвердив, що у мене був гострий плеврит. Плеврит? А що таке плеврит, чорт забирай? Я перелякався, чи то була не венеричне захворювання.

Дон почав шукати для мене легшу партію. Він вирішив відрядити мене в січні до Японії, щоб битися з Бастером Дугласом, який, як він думав, буде легкою для мене здобиччю. Потім він уклав угоду з людьми Евандера Холіфілда і домовився з ними про поєдинок у червні 1990 року в *Trump Plaza*. За той вечір я мав заробити 25 мільйонів доларів за бій. Кейтон, який все ще був моїм менеджером, дуже зрадів такій звістці.

Тож я знову взявся за гюльки. У листопаді, потрапивши на святкування шістдесятиріччя кар'єри Семмі Девіса-молодшого в шоу-бізнесі, я познайомився з найбільшими знаменитостями,

яких тільки можна собі уявити. Я дуже добре провів час. Я розмовляв із Джорджем Бернсом і Мілтоном Берлом про Фанні Брайса, Рубі Кілера та Ала Джолсона. Джордж був такий старий, що навіть якось працював разом із Фанні. Я тусувався з усією цією Щурячою Зграєю²². Ці хлопці дуже любили мене.

²² Щуряча згряя (Rat Pack) — команда діячів американського шоу-бізнесу 1950-х і 1960-х років

Але зустріч із цими хлопцями була ніщо, як порівняти із зустріччю з моїми боксерськими кумирами. З усіх знаменитостей, яких я зустрічав тоді, я найбільше був у захваті від зустрічі з Максом Шмелінгом. Коли я з ним познайомився, йому було вже за вісімдесят. Говорити з ним про бокс було просто захоплююче. Ми говорили про Демпсі та Міккі Уокера. Він сказав мені, що Джо Луїс був найкращим бійцем і одночасно найвеличнішим із людей. Дізнавшись, що Джо Луїс збанкрутував, він покинув Німеччину і відправився в Гарлем на пошуки Джо. Можете собі уявити літнього білого чоловіка, який швендяє по всіх клубах Гарлема, шукаючи Джо Луїса? На час нашої зустрічі Шмелінг уже став мільярдером і володів усіма правами на Пепсі в Німеччині. Але найбільш неймовірним у його особистості було те, що він, як і раніше, обожнював бокс. Куди б він не пішов, він завжди брав із собою копії своїх старих бойових фільмів.

Я любив старих бійців. Коли я дізнався, що Джоуї Максим, колишній чемпіон у легкій вазі, працює зустрічаючим у готелі Вегаса, я відвідував його кожні два тижні й говорив із ним про його кар'єру. Він був такий злий від того, що його ніколи не представляли на ринзі під час великих боїв у «Хілтоні», що я подбав, щоб цю несправедливість було виправлено. Я ніколи не сприймав таких, як він, хлопців неробами чи невдахами. Я сприймав його більшим за мене. Не те, щоб я був якоюсь великою шишкою, що робить йому послугу, приходячи сюди; ні,

я був просто в захваті бути з ним там. Просто я був щасливим бачити його і торкатися до нього. Повернувшись у ту першу ніч додому, я плакав.

8 СІЧНЯ 1990 РОКУ Я СІВ НА ЛІТАК ДО ТОКІО. ПРУЧАЮЧИСЬ І ВОЛАЮЧИ. Я не хотів битися; мене цікавили лише вечірки та жінки. До тої мандрівки я набрав тридцять фунтів. Кінг так переймався моєю вагою, що запропонував мені премію, якщо я встигну за місяць, на наступний бій повернутися до своєї звичної ваги.

Бастер Дуглас не здавався мені занадто складним супротивником. Я навіть не став навантажувати себе переглядом відео з його старих боїв. Я з легкістю переміг усіх, хто нокаутував його. Я бачив, як він боровся за звання чемпіона ESPN, коли я був у розігріві, його тоді побив Джессі Фергюсон, якого я нокаутував у своєму першому бою на ABC. Я почувався точнісінько, як мої герої Міккі Уокер і Гаррі Гріб. Я читав, що Гріб був настільки зарозумілим, що міг сказати своєму опоненту, що не тренувався до бою з ним, тому що «він не годен того, щоб через нього пітніти». Тому я наслідував його приклад. Я взагалі не готувався до бою. Зі мною там був Ентоні Піттс, і він вставав рано вранці і бігав із моїм спаринг-партнером Грегом Пейджем. Але мені цього зовсім не хотілося. Ентоні говорив мені, що бачить там щоразу Бастера, який шкандибає у своїх армійських черевиках — біжить, соплі по вітру.

Через свою вагу я не міг їсти, зважаючи на те, що хотів отримати премію від Дона, я пив суп, який мав допомогти мені спалити жир. А потім на основну страву в мене були жінки-прибиральниці. Іронія в тім, що коли ви їдете до Японії, жінки здаються дуже сором'язливими та інтровертними, але, на щастя, я зіткнувся з деякими нетрадиційними японськими дамами. Люди питали мене, чи навчився я у японських жінок чогось щодо сексу, але ні, у мене не було шансу вчитися. Йшлося не про

курс сексосвіти, а про хлопця, який намагається дати раду надлишку сексуальних бажань.

Мені навіть не потрібно було платити покоївкам, щоб зтягнути їх до ліжка. Але я давав їм великі чайові, тому що у мене було багато грошей, які ходять в Японії. Мабуть, вони були вдячні, тому що іноді поверталися і приводили із собою подруг.

«Моя подруга хотіла би зустрітися з вами, містер Тайсон, сер. Вона хотіла б бути з нами, сер».

Крім сексу з покоївками, я зустрічався з молодою японською дівчиною, з якою я мав секс останнього разу в Японії, коли приїздив на бій із Тоні Таббсом. Робін тоді йшла за покупками, а я з тією японкою піднімався нагору.

Цього разу у нас було все так само. На моєму поверсі було забагато людей, і я не хотів, щоб Дон, Рорі, Джон або Ентоні втручались у мої справи. Вони могли б налякати її; вона була дуже сором'язлива в присутності інших людей. За ті два роки, що я її не бачив, вона сильно подорослішала.

Ось такою була моя підготовка до бою з Дугласом. Час від часу я з'являвся на тренуваннях і спарингах. За десять днів до бою я спарингував із Грегом Пейджем і, зробивши крок направо, збираючись дати правий хук, упав.

«Що за хрень ти робиш?» — запитав мене пізніше Грег.

Кілька днів по тому Дон зробив одну з моїх спаринг-сесій відкритою для публіки, з квитками по 60 доларів. Мені, ясна річ, не довелося бачити тих грошей. Тоді я навіть не знав, що він бере з людей гроші. Ми мали спарингувати протягом двох раундів, але я мав настільки поганий вигляд, що Аарон Сноуелл і Джей зупинили спаринг після першого ж раунду. Дон був у сказі. Він хотів заробити грошей. Він і гадки не мав, що я настільки не в формі. Він зовсім не розумівся на боротьбі. Він

не бачив різниці між хлопцем у формі і хлопцем, що її втратив. Він навіть не знав, як зав'язати боксерську рукавичку.

За день до бою я важив 220 з половиною фунтів — це була моя найбільша бойова вага на сьогодні. Проте я однаково отримав свій бонус. За день до бою у мене були дві покоївки одночасно. А потім ще дві дівчини, по одній за раз у ніч перед боєм.

Я не стежив за цією історією, але, мабуть, Дуглас мав багато мотивації, щоб досягти успіху в цьому бою. У липні 1989 року він народився заново. А потім від нього пішла дружина: мати його дитини захворіла на смертельну хворобу і на початку січня, коли він був у таборі, померла його мати. Я нічого цього не знав, і мені було байдуже. НВО багато говорили про те, що він б'ється за свою матір, але я тоді був настільки зарозумілим, що, якби й знав, то сказав би, що відправляю його до його матері в той вечір.

Через різницю в часі зі Сполученими Штатами ми билися о дев'ятій ранку. Половина з шістдесяти трьох тисяч місць на арені була порожня. Дон був паршивим промоутером. Усе пішло прахом, щойно я з ним зв'язався. Він був темною хмарою.

Це був не той Тайсон, якого всі звикли бачити на рингу. Усім, хто дивився на мене, було очевидно, що я не хочу бути там. Розпочався бій: я бився жахливо. Я бив його щосили, тому що знав, що якщо правильно підберусь до нього, то він не встане, і мені було однаково, наскільки він великий. Але це були дуже натужні удари. У цьому бою я завдав менше ударів, ніж у будь-якому іншому. Він бив джебом і довгими ударами, щоб викинути мене з гри, і тоді, як я спробував бити його в корпус, він став просто утримувати мене. Тієї ночі він бився дуже добре. До того ж я став для нього простою мішенню. Я взагалі не рухав головою.

Він мене не боявся. Насправді це він лупасив мене після дзвінка і в перервах. Він бився не за правилами, але це одна зі сторін боксу, так роблять усі. Після третього раунду я повернувся до свого кута, і було очевидно, що Аарон і Джей були не в своїй тарілці.

— Ти не скорочуєш розрив, — сказав Аарон. — Ти повинен потрапити всередину, тут ти просто скутий.

Та невже! Чому б тобі не спробувати проникнути всередину? Цей хлопець мав перевагу охоплення в дванадцять дюймів.

— Давай, згадай, що ти вмієш, — говорив Джей. — Зроби це. Поклади його.

Легко сказати, коли тебе не б'ють. Я продовжував дивитися в підлогу.

Дуглас похитнув мене в четвертому та п'ятому раундах. Під час п'ятого раунду моє око почало набрякати, але коли я повернувся в кут, у них навіть не було Стоп-Набряку²³, щоб прикласти його до набряклого ока і не дати йому заплисти. Я не міг повірити своїм очам, коли вони наповнили щось схоже на величезний презерватив крижаною водою і піднесли його до мого ока.

²³ Спеціальний інструмент із заліза, який тримають у льоді, щоб прикладати до набряку

До шостого раунду я був абсолютно виснажений. Моє ліве око повністю запливло. Але на початок сьомого раунду Бастер виглядав також втомленим. Проте я ніяк не міг до нього дістатися. У восьмому раунді він майже збив мене з ніг і в останні двадцять секунд притис до мотузок. До того часу я вже чекав на удар. Мене все ще хитало від його ударів так, що я не міг ні на чому сфокусуватися, але я побачив мій шанс відігратися. Протягом усього бою він вислизав від мене, Тільки-но я бачив можливість вдарити, і я не міг подолати розрив між

нами, але ось він, нарешті, втомився, і я зміг рухатися. Тож я застосував свій фірмовий правий аперкот, і він упав.

А потім мене пошили в дурні. Хронометрист був японцем, а суддя — мексиканцем, вони говорили на різних мовах і не могли скоординувати рахунок. Коли рефері сказав «п'ять», Дуглас лежав на канві вже протягом восьми секунд. А це вже задовго. Я витягнув коротку соломинку. Це також лише частина боксу, але я думаю, що мене надурили. WBA повинна була бути на нашому боці. Я знав, що маю виграти, тому що хлопцям, які билися зі мною доводилося битися, крім мене, ще й із боксерським комітетом. Дон завжди відкуповувався від офіційних представників. Принаймні, так він мені говорив. Можливо, він забув заплатити рефері тієї ночі.

Але я не хочу принижувати заслуги Бастера. Цієї ночі він показав багато мужності та хоробрості. Я завдав йому приголомшливого удару. Будь-кому іншому я би відірвав би тим ударом голову і відправив би її в політ до космосу. Я був настільки виснаженим, що не зміг довести до кінця нокдаун у наступному раунді. Він підвівся сильним. На початку десятого раунду, я вдарив його прямим правим ударом у щелепу, але потім він атакував мою голову шквалом ударів, почавши з удару правого аперкоту. Я настільки заляк, що не відчував його ударів, а лише чув їх. Моя рівновага була порушена. Потім я впав.

Коли я впав на полотно, моя капа вискочила, і поки суддя рахував, я намагався встати на ноги й одночасно дотягнутися до своєї капи. Я діяв чисто інстинктивно. Я був на повному автоматі. Дорахувавши до десяти, суддя обійняв мене. Абсолютно ошелешений, я повернувся у свій кут. Я жував свою капу, і навіть не розумів, що коїться навколо.

— Що сталося? — запитав я у своєму кутку.

— Суддя відрахував твою поразку, чемпіоне, — сказав Аарон.

Я знав, що це неминуче. Я був у повній дупі з самого початку цієї бійки. Я не став давати після бою інтерв'ю для НВО, адже моя голова все ще гуділа. Мабуть, у мене був щонайменше один струс мозку.

Протягом декількох хвилин Дон організував зустріч з офіційними особами WBC і WBA. Потім він скликав свою власну пресконференцію.

«Перший нокаут нівелював другий нокаут», — просторікував він. Хосе Сулейман, президент WBC, призупинив своє рішення щодо будь-чийого чемпіонства, тому що рефері знехтував рахунком хронометриста. Суддя визнав, що допустив помилки. Сулейман негайно зажадав реваншу. До того часу я вже досить прийшов до тями, щоб приєднатися до пресконференції. Я був у темних окулярах, щоб приховати своє скалічене око, і притискав білий компрес до розпухлого обличчя.

— Ви, хлопці, знаєте мене вже багато років, я ніколи не бурчу і не скаржуся. Я вирубав його перш ніж він вирубав мене. Я хочу бути чемпіоном світу. Це те, чого хочуть усі молоді хлопці — сказав я.

Я повернувся до свого готельного номеру. Там не було жодної покоївки. Було дивно усвідомлювати, що я більше не чемпіон світу в надважкій вазі. Але в моїй голові це виглядало чистою випадковістю. Я знав, що Бог не карає дрібних істот, що блискавка вражає лише великих тварин, які докучають Йому. Дрібні тварини не засмучують Бога. Бог тримає великих звірів у вузді, щоб вони не запишались на своїх тронах. Я просто лежав на своєму ліжку і думав, що став таким великим, що Бог мені заздрить.

ЦЕ БУВ ДОВГИЙ ПЕРЕЛІТ ІЗ ТОКІО ДО АМЕРИКИ. МОЄ ОКО БУЛО ВСЕ ЩЕ НЕ В ПОРЯДКУ, ТОЖ Я одягнув великі темні окуляри, які мені подарував Ентоні Піттс. Під час польоту я розмовляв з Ентоні.

— Отже, тепер ти мене кинеш, — сказав я. Наркоман у мені говорив: «Я приречений. Кінець моему світу».

— Майку, я ніколи не покину тебе, — сказав він. — Ти не можеш звільнити мене, а я не можу піти, тож ми приречені бути разом. Зачекай, усе буде гаразд, щойно зійде твій набряк.

Приземлившись, ми відразу ж пішли до будинку Камілли. Я дивний пацан, я повертаюсь відразу до початків. Додому, до мами. Наступного ранку, коли Ентоні встав о сьомій і спустився вниз, я вже качав прес і віджимався.

— О, тепер ти хочеш тренуватися? Після тої чортової бійки, — сказав він.

— Чувак, я просто намагаюся зосередитися, — відповів я.

Пізніше я поговорив із Каміллою. Вона була на поєдинку, сиділа в залі в першому ряду і думала, що я мав вигляд, наче мене заціпило.

— Ти не зробив жодного жорсткого удару, — сказала вона. — Ти мав такий вигляд, ніби ти хочеш програти. Може, ти просто втомився від цього?

Напевно, вона була права. Я вірив у теорію Каса, згідно з якою єдина погана річ у поразці — це не вивчити з неї жодного уроку. Кас завжди казав мені, що боротьба — це метафора життя. Поразка сама собою важить мало, набагато важливіше те, як ти дієш після твого програшу. Ти збираєшся лежати на спині чи скочити на рівні ноги і спробувати ще раз? Пізніше,

я розповідав людям, що той бій із Дугласом був моїм найкращим боєм, бо саме після нього я зрозумів, що здатен прийняти поразку і відновитися після неї.

Тож я бовтався по Кетскіллу, грав із голубами і читав про своїх героїв. Про те, як Тоні Зейл відновився після бою з Рокі Граціано. Як Джо Луїс повернувся, щоб знищити Макса Шмелінга. Як Алі повернувся із забуття. Як Шугар Рей Робінсон розлютився, побачивши, що тепер поруч із його ім'ям приписують «колишній». Знову включився мій нарцисизм, і я почав думати, що я тої самої крові, що й ці хлопці. Я знав, що ці пояси неминуче повернуться до мене. Я збирався виїхати в яке-небудь злиденне місце, досягнути майстерне ремесло, а потім повернутися і стати краще, як то було у всіх тих великих фільмах братів Шоу про карате. Ну хіба це не дурня? Я був просто каналізаційним щуром із манією величі.

Тим часом весь боксерський світ штормило. Наступного дня після бою всі великі газети з огидою писали про те, що Дугласу не бути визнаним новим чемпіоном. Щойно він повернувся в Штати, Хосе Сулейман зрікся своїх слів. І Дон був змушений благати про негайний реванш. Він був упевнений, що Евандер Холіфілд, який був обов'язковим противником, візьме хорошу суму, щоб відійти в бік і дати мені можливість провести матч-реванш. Але люди Холіфілда знали, що якщо Евандер переможе Бастера, то Дону доведеться посунути в індустрії боїв у надважкій вазі.

А ще там були журналісти, які не могли стримати свого тріумфу з приводу моєї поразки. Цей маленький слизький боягуз Майк Люпіка з нью-йоркської *Daily News* бачив у мені якусь сатанинську почвару.

«Той, хто жонглює жінками і діє за спинами своїх друзів, відвертаючись від людей, які допомагали йому стати

чемпіоном, доводячи, що у собак більше відданості ніж у нього...

Тайсон був свого роду дикуном, якому цивілізація дарує всі блага тільки для того, щоб він відкинув дари і дарувальників і повернувся до життя на примітивному рівні. Єдиний кінець для такої людини — смерть».

Уууу! Як мені сподобалось це лайно!

Я розгорнув цю тему в інтерв'ю, яке дав ESPN. Вони запитали мене, чому всі так захоплені моїм життям.

— Я думаю, що багато людей хочуть бачити, як я сам себе руйную. Вони хочуть побачити якось, як я йду в кайданках до поліцейської машини або ж до в'язниці. Як це сталося із сином Марлона Брандо. Люди люблять повторювати: «Ось, я ж тобі казав. Я ж казав, усе йде до цього». Але я не в тюрмі, і я більше не в Браунсвілі, усупереч усім шансам».

Дон змусив мене провести кілька пресконференцій, і я постарався справити найкраще враження, але моя чесність продовжувала вилазити боком.

«Немає нікого непереможного, — говорив я їм. — Іноді твоя воля просто ламається. Бастер надер мені дупу. Я не готувався до цього бою. Я не сприймав цей бій навсправжки. Я трахав цих японських дівчат, як ніби їв виноград. Я вважав себе Калігулою там, у Японії».

У Лос-Анджелесі я повесилив пресу, розповідаючи, як дивився вдома запис свого власного бою.

«Дивлюсь і кажу сам до себе: “Голову, чувак, голову пригни!” Але в записі я не пригинаюсь. Я кричу: “Пригнись, бовдуре!” Але цей дурень не слухає мене».

Репортер запитав мене, чи приходили мені думки про самогубство, після втрати пояса.

«Гей! У мене є купа грошей, які я маю розтринькати, перш ніж я покінчу із собою. З подібними речами доводиться

розбиратися щодня. Я що плакав? Як би мені хотілося плакати! Останнього разу я плакав, коли розлучився. Ось, коли варто плакати. До речі, можу я вам дещо сказати? Це було полегшенням, ось так. Це було полегшення від великого тиску».

Це розлучення зіпсувало мені життя. Я не хотів би нікому говорити про це тепер, адже сказати таке тоді, означало визнати, що воно все ще мене душило.

Люди намагалися виправдати мене, але я на це не купився.

Навіть Ларрі Мерчант, який зазвичай не був дуже уважним до мене, намагався виправдати мене тим заплившим оком, коли брав у мене інтерв'ю для спеціального випуску НВО через тиждень після бою.

«У людини два ока. Дивись другим оком. Ти маєш битися до кінця, — сказав я. — Моє серце все ще билось».

Повернувшись із Лос-Анджелеса, я одразу ж відправився в свій притулок у Кетскіллі. Ось тільки тепер туди приходило пів світу, щоб взяти у мене інтерв'ю. Там можна було побачити репортерів із Бразилії, Англії, Скандинавії, Японії та Албанії — усі вони тусувалися в Кетскіллі й переслідували мене в місцях, які я часто відвідував, типу Септембера. Вони дзвонили Каміллі в двері, і вона з ними сварилась.

«Нема чого вам сюди приходити, залиште його в спокої, він просто маленька дитина! — кричала вона. — Вам має бути соромно!»

Бастер Дуглас виграв бій, але на нього ніхто не звертав уваги, усі погляди були прикуті до мене. Вони навіть зняли танцювальне відео мого нокауту і того, як я намацую свою капу. Яка іронія. Я підсвідомо бажав поразки, щоб вибратися з-під цього пресу, але все стало ще гірше.

«Тепер я не можу піти, я став сучкою в цій грі, — сказав я одному репортеру. — Тепер я повинен дещо довести.

Насправді тепер я іноді задаюся питанням, чи не став я завдяки своєму програшу краще, ніж був раніше».

Посеред усього цього хаосу померла моя сестра. Вона була єдиною людиною, яка не боялася поставити мене в глухий кут. Вона до самої смерті була моєю захисницею. Вона була досить огрядною, і її чоловік сказав мені, що напередодні ввечері вона приймала кокаїн. Я дуже сподіваюся, що вона робила це не тому, що почувалась пригніченою через мене. Вночі перед її смертю у нас із нею була довга телефонна розмова.

«Іди поговори з батьком, — сказала вона. — І, будь ласка, перевір своє око».

Вона завжди була близькою з Джиммі, нашим біологічним батьком. Вона хотіла, щоб я налагодив із ним стосунки. Моя сестра була чимось особливим. Я намагався дати їй грошей, але вона не хотіла брати мої гроші. Вона була добре пристосована до свого життя в гетто. Вона ніколи мене не напружувала щось для неї робити.

Мені було сумно, коли вона померла, але до того часу я вже звик до смерті і беззастережно її зрозумів. Ми поховали її в Брукліні у супроводі преподобного Ел Шарптона. Ми могли сміятися над преподобним Елом і дражнити його за огрядність та велику зачіску, але він був великим героєм нашої громади. Ми ним дуже пишалися. Бачили б, звідки він починав і чого він зміг досягнути, зрозуміли б, що це просто чудо. Якогось вечора я подивився документальний фільм на каналі PBS про історію Бродвею, і Мілтон Берл там розповідав про те, як ріс бідняком у Брукліні. Він сказав, що мати скромну гівняно оплачувану роботу — це ще не провал. Повернутися до Вільямсбурга і Браунсвіля — ось де поразка. Це влучило мені просто в душу.

Після того, як я втратив титул, мені довелося відвідати своїх друзів у Браунсвілі. Я зовсім не хотів прийти туди, підібгавши хвіст, але мої друзі були чудовими. Це була любов. Я багато

спілкувався зі своєю подругою Джекі Роу. Коли я був маленьким, ми з нею часто ходили разом на крадіжки. Пограбувавши з друзями якийсь заклад, ми, бувало, йшли разом до Джекі, щоб розділити гроші. Джекі була великою, зухвалою жінкою, схожою на мою сестру. Насправді, після смерті Нікі вона стала називати себе моєю сестрою.

З одного боку, я думав, що боги хочуть, щоб я відвоював назад свій пояс, а з іншого — я був сумним та збентеженим і до того ж почав сумніватися в собі після моєї втрати. Джекі завжди була в піднесеному настрої.

— Дурню, ти що, з глузду з'їхав? — кричала вона на мене. — Пам'ятаєш, хто ти такий? Це був лише один бій, Майку. Ти програв — невелика втрата. Рухайся вперед. Ти найкращий!»

— Ти так думаєш? — кричав я.

— Так, я це знаю. Ти просто не дотримувався протоколу, ти просто не робив того, що повинен був робити.

— Так, так, ти маєш рацію, — говорив я.

Я приїздив до Джекі і паркувався біля її квартири, яка була в одному з міських житлових комплексів. Я просто прохолоджувався у неї вдома, а Джекі виходила і приносила мені мою улюблену їжу. Я висовувався з її вікна і гукав дівчат. Вони дивилися вгору і недовіркою приглядалися до мене.

— Це не може бути Майк Тайсон. Це що, Майк Тайсон? Майк! Майк!

Коли про це стало відомо, на вулицю повибігало так багато людей, що їм довелося обмотати мій «Феррарі» поліцейською стрічкою і оточити весь квартал.

Іноді Джекі брала мене з собою в Гарлем, і люди просто скаженіли.

— Ти все ще найкращий, чемпіоне, — кричали вони. — Ти зможеш зробити це знову!

Безумовно, я отримав деяку втіху, перебуваючи поруч з усіма цими людьми і бачачи, що мене все ще люблять.

Дон підписав контракт на моє повернення на ринг у Лас-Вегасі 16 червня 1990 року, у бою з Генрі Тіллманом. Ще до того, як ми рушили до Вегаса, я почав тренуватися в Нью-Йорку. Судова тяганина про хапання дуп підійшла до кінця, тож я пішов до суду, а потім сів на потяг. У спортивному залі, де я тренувався, працював Еміль Гріффіт, колишній чемпіон світу. Якимось чином сказав щось таке, що потрясло мене до глибини душі й змусило остаточно забути про мою поразку в бою з Дугласом.

Я говорив з ним про ту бійку з Дугласом.

— Ага, я тоді не дуже добре виступив, так? — запитав я.

— Я знаю, що великий Майк Тайсон не дозволить чомусь подібному збентежити його душу, — сказав містер Гріффіт.

Ох, блін. Ці кілька слів повністю змінили мою думку про себе і моє повернення. Хіба це не божевілля? Ці кілька слів допомогли мені забути про втрату і знову думати про себе, як про чемпіона. Тільки-но він це сказав, як я став сам собою.

У команді Тайсона з'явилося двоє новеньких. Дон найняв Річі Джачетті моїм новим головним тренером. А в мене народилась моя перша дитина від жінки на ім'я Наталі Фірс — хлопчик, якого я назвав Д'амато.

Усередині квітня ми переїхали тренуватися до Лас-Вегаса. Я з головою поринув у тренування. О четвертій я вставав на пробіжку, потім тренувався в спортзалі, після обіду йшов на спаринг, а потім дві години катався на велосипеді в Лас-Вегаському Атлетичному Клубі. У мене на розігріві бився Джордж Форман, і він сказав дещо цікаве з приводу втрати титулу.

«Тобі всіх соромно бачити, а особливо вантажників в аеропорту. Ти не хочеш бачити таксистів, тому що думаєш, що говоритимуть до тебе. З іншого боку, ти маєш демонструвати

гарну картинку себе, а отже, починаєш витрачати мільярди доларів на машини, костюми — усе, що можеш, лише би виглядати найкращим у світі. Майк Тайсон не засне, доки не отримає шанс знову битися за титул і виграти його. Він не зможе заснути, доки не спокутує власну провину. Мені неприємно бачити, як молода людина проходить через це, тим не менше, усе так і є».

Тоді я ще не був повністю згоден із Джорджем. Моя манія величі була настільки затьмарною, що я був упевнений у тому, що зумію відвоювати той пояс. Я просто знав, що повинен тренуватися.

У ніч бою з Тіллманом я був знервований. Я мав боротися з хлопцем, який переміг мене колись в аматорському бою. Це була чудова історія повернення. Якщо цей хлопець мені програє, я воскресну.

Попри те, що він був золотим олімпійським призером і мав хороший рахунок 20:4, шанси на нокаут у першому раунді були 1 до 2.

Я зобов'язав тоталізатори. На самому початку бою я отримав від нього важкий удар справа, і це мене нітрохи не збентежило. Я пригальмував його могутнім правим ударом по корпусу, а потім, нарешті, зупинив його верхнім правим ударом у скроню, коли до кінця раунду залишалось двадцять чотири секунди. Він упав ниц на спину. Я не збирався його травмувати. Мені просто хотілося скоріше з ним покінчити. Він мені дуже подобався, і я був дуже радий, що він отримав хорошу плату. Тіллман був одним із цих чудових бійців, які були не достатньо впевненими в собі. Якби він вірив у себе, то став би легендарним бійцем й опинився би в Залі Слави.

На пресконференції після бою Дон поведився як завше. «Він повернувся, могутній Майк Тайсон повернувся», — кричав він.

Я смикнув його за руку і звелів заткнутися. «Ти ж знаєш, що ти повернувся», — сказав Дон.

Я трохи поговорив про бійку і дав Генрі деякі факти, але мені хотілося говорити про мого малюка.

«Він такий чудовий. Йому шість тижнів, і він важить дванадцять фунтів. Він уже навчився сидіти! Я живу заради свого сина».

За кілька місяців після бою моя справа про дупи нарешті підійшла до завершення. Мене засудили за нанесення побоїв, і, щоб оцінити збиток, її адвокати змусили нас подати заяву про мої активи. Адвокат Дона подав заяву, і ми з'ясували, що Дон усе ще винен мені 2 мільйони доларів за бій у Токіо. Згідно з нашим поданням, у мене були активи в розмірі 2,3 мільйона доларів готівкою, будинок у Джерсі, який оцінювався в 6,2 мільйона доларів, будинок в Огайо, а ще автомобілі та коштовності на близько півтора мільйона доларів. Мої активи становили 15 мільйонів доларів, але з усіма моїми гаманцями у мене повинно було бути набагато більше. Я не розумів: малюють вони мені ті рахунки чи мене просто грабують. У будь-якому разі збиток, який присяжні присудили цій жінці, був трохи менше мільйона доларів, про який йшлося в заяві. Вони дали їй 100 доларів. Зачувши в суді цей вердикт, я встав, витяг із кишені стодоларову купюру і, облизавши її, приклеїв собі на лоб. Їй, напевно, перехотілось брати у мене гроші.

Мій наступний бій мав відбутися двадцять другого вересня в Атлантік-Сіті. Я збирався битися з Алексом Стюартом. Стюарт був колишнім чемпіоном Ямайки, який почав свою кар'єру з двадцяти чотирьох нокаутів поспіль. Єдиний раз він програв технічним нокаутом у восьмираундовому бою Евандеру Холіфілду. У тому бою він домінував, аж доки Евандер не поранив його й не почав добивати. На тренуваннях у таборі я отримав поріз над оком, тож мені довелося накладати сорок

вісім швів, щоб закрити його. Бій через це довелось відкласти на восьме грудня.

Між тим телеканал HBO наполягав на повторному підписанні мого контракту. Сет Абрахам думав, що домовився з Доном про продовження на десять боїв за 85 мільйонів доларів, але Дон із рештою відмовився від цього. За його словами, причиною відмови було те, що він не хотів, щоб Ларрі Мерчант коментував мої бої, тому що той постійно торочив про мене якись гидоти. Після бою зі Стюартом Дон скористався цією ж відмовкою, щоб перейти на *Showtime24*. Я вважав угоду із *Showtime* вигіднішою, доки не дізнався, що кращою вона була лише для Дона.

24 Американський телеканал.

Поки я чекав бій зі Стюартом, Бастер Дуглас захищав свій титул проти Евандера Холіфілда. Я знав, що Холіфілд переможе. Дуглас сильно додав у вазі, а Холіфілд був кращим бійцем. Дуглас прикро програв. Його злегка вдарили, і він ліг. Він був просто лярвою за 17 мільйонів. Він ішов у бій не з гідністю чи гордістю, щоб захистити свій пояс. Він отримав гроші, але втратив честь. Честь неможливо виграти, але її можна програти. Такі хлопці, як він, що борються тільки за гроші, ніколи не стануть легендами. Можу сказати, що це й до сьогодні впливає на Бастера. Багато років по тому я знову зіткнувся з ним на автограф-сесії, на якій були присутні ми обидва. Ніхто не підійшов за його автографом. Він став хлопцем, що увійшов в історію, побивши мене, але його слава перетворилася на ніщо.

Наступного вечора після своєї перемоги Холіфілд оголосив, що захищатиме свій титул проти Джорджа Формана. Це вивело мене із себе. Кожен хотів мене принизити й затьмарити, але їм це не вдавалося. Я все ще був найбільшою зіркою у світі боксу, навіть без пояса я був більше будь-кого з них.

Ми зі Стюартом нарешті порозумілися восьмого грудня в Атлантік-Сіті. НВО настільки були зацікавлені в перепідписанні контракту, що навіть найняли Спайка Лі для зйомок передбойової частини фільму просто, щоб мене задобрити. Я вирішив наговорити всякої нісенітниці на зйомках зі Спайком і вивести людей з себе.

«Усе абсолютно проти нас, — сказав я. — Ми з Доном — два чорні хлопці з гетто, ми прокручуємо різні афери, а їм не подобається те, що ми говоримо. Не те, щоб ми не любили білих, ні, просто ми виступаємо за чорних».

Я не сприймав це лайно серйозно. Я просто розважався, мелючи всяку дурню.

«Вони завжди змінюють правила, коли чорні досягають успіху, чорний успіх неприпустимий», — сказав Дон. Коли телеканал НВО показав цей сегмент репортерам, вони скривдилися. Місія виконана. Але я розплачувався за свій зв'язок із Доном. Відомий шотландський спортивний журналіст Х'ю Макілвенні звинуватив у моїй поразці в бою з Дугласом саме Кінга.

«З усіх чинників, що сприяли поразці Тайсона, найбільш руйнівним, напевно, був його союз із Доном Кінгом, який пришвидшив падіння практично кожного бійця, з яким він працював».

Він був абсолютно правий. Дон був дуже токсичним. Його присутність була дуже тривожною. Він робив це навмисно. Щойно я з ним зв'язався, усі стали мене шантажувати. Він дав мені повну свободу дій, щоб я міг потурати своїм дитячим слабкостям, а люди, бачачи, що я не намагаюся втекти від нього, протистояли всьому, що я намагався зробити.

На пресконференції перед боєм я говорив мов божевільний.

«Я чемпіон. Бути чемпіоном — це стан душі. Я завжди буду чемпіоном. Бути щасливим — це просто таке почуття, як якщо

ви голодні або хочете пити. Коли люди стверджують, що ви щасливі, то це просто слово, яке хтось дав вам, щоб описати почуття. Коли я вирішив досягти своїх цілей, то навіть думати покинув про всі способи досягнення щастя».

Я зовсім не щасливий матрасник. Я просто по-іншому скроений.

Мабуть, мені подобалося битися в казино Трампа в Атлантик-Сіті. Це був мій третій бій там і мій третій нокаут у першому раунді. Я вдарив Стюарта правою за чотири секунди після початку матчу — і він упав. Потім я став переслідувати його по рингу і знову вдарив правою так, що він упав. Я був досить диким і якоїсь миті навіть промахнувся і впав на полотно. Проте врешті-решт я загнав його в кут і ударом лівої збив із ніг, коли до кінця раунду залишалось тридцять три секунди. Діяло правило трьох нокдаунів, тож бій було припинено.

Коли вони закінчили огляд Стюарта, я підійшов до нього і обійняв.

«Не засмучуйся так. Ти хороший боєць. Згадай, як мене побив невдаха».

Коли я пішов із рингу, Джим Лемплі, ведучий репортажу на каналі НВО, поставив мені кілька питань. Після двох останніх боїв я відмовлявся розмовляти з Ларрі Мерчантом.

«Я хотів би подякувати всім моїм шанувальникам, які спостерігають за мною на НВО, за те, що підтримувати мене всі ці роки, — вставив я. — Це мій останній бій для НВО, адже я думаю, що їм бажаніше бачити Холіфілда, ніж мене».

Новою сенсацією в рядах важковаговиків став канадський боксер на ім'я Рейзор Раддок. У квітні 1990 року він бився з Майклом Доксом, і записи цього нокауту циркулювали всім світом боксу. Мені нарешті вдалося побачити той запис, коли Алекс Валлоу з ABC показав мені копію.

Докс був попереду весь бій, аж раптом... бум!... Раддок вдарив його одним ударом і збив із ніг. Це був дуже лякаючий, серце в п'яти, захоплюючий нокаут.

— Що ти на це думаєш? — запитав Алекс.

Я був палукою²⁵ в мистецтві маніпуляції, тож просто відкинувся на спину і дивився спокійно.

25 Джо Палука — американський комікс про чемпіона з боксу у важкій вазі, який створив мультиплікатор Хам Фішер.

— Ну і що з того? Я не Майкл Доукс. Я його швидко нокаутую, він — ніщо.

Однак тепер, коли Холіфілд підписав контракт на бій із Форманом, мені потрібно було чимось зайняти себе. Тому Дон забезпечив мені контракт на бій із Раддоком у Вегасі 18 березня 1991 року.

«Чорт, ці люди намагаються мене тут убити. Вони посилають мене проти великих звірів», — подумав я.

На початку січня я почав заглиблено тренуватися. У моєму таборі був Том Паті, мій старий сусід по дому Каса. Якось увечері ми дивилися телевизор, і тут стали транслювати один із боїв Раддока, і я запримітив одну його ваду.

— Я збираюся вбити цього хлопця, — сказав я Тому.

Я знав, що Раддок має небезпечний удар, але також розумів, що буду занадто невловимим для нього. Він не зможе мене вдарити як слід.

Ми мало не почали битися за кілька днів до призначеного бою на передматчевій пресконференції в готелі *Century Plaza* в Лос-Анджелесі. Ми влаштовували очну ставку для фотографів, і я сказав Раддоку, що збираюся зробити його своєю сучкою. Рейзор спробував круто підійти до мене, але Ентоні Піттс його відштовхнув. «Ні-ні, — сказав я. — Нехай він підійде ближче й покаже себе». Я знав, що зможу побити його у вуличній бійці.

Охоронці Рейзора намагалися заступитися, але не змогли пробитися через тісний натовп.

Ми вирушили до аеропорту, щоб сісти на зворотній літак до Вегаса. І тут виявилось, що Рейзор та його команда летять тим самим рейсом. Коли ми приїхали в аеропорт, виявилось, що Рорі забув свій телефон у машині, тож Ентоні пішов забирати його у нашого водія Ісадора. Повертаючись назад, Ентоні почав спускатися сходами вниз, а люди Раддока саме підіймалися тими сходами нагору.

У Раддока були двоє охоронців-близнюків, і одні з них, Кевін Алі, показав Ентоні свою рацію і сказав: «Бачиш, для чого це потрібно?» Він причепився до Ентоні, і Ентоні вдарив його. Але Ісадор, помітивши, що зав'язалася бійка, побіг на сходи і схопив Ентоні.

«Ісадор, нащо ти мене хапаєш? — запитав Ентоні. — Хапай когось із цих шибздиків».

Тоді втрутилась служба безпеки аеропорту і припинила бійку. Повернувшись до зони очікування, Ентоні розповів мені про все, що сталося. Коли ми сіли в літак, я побачив, що вони повинні були сидіти позаду нас, тож я перемістив своїх хлопців у задню частину літака. Весь політ я кидав виноград у Раддока. Перестрашувавшись, ми подзвонили і попросили всю нашу команду: тренувальний табір, спаринг-партнерів — усіх до одного зустріти нас в аеропорту на випадок, якщо щось піде не так. Проте нічого не сталося.

Коли в ніч бою ми приїхали до «Міражу», вони зіткнулися з нами в роздягальні, і Кевін Алі почав стартувати на Ентоні.

— Гей, хлопче, дозволь мені дещо тобі сказати, — сказав Ентоні. — Я не курю, але я скурив би всю твою трахану сім'ю: тебе, твого брата, твою матір. Я вб'ю всіх вас, шибздиків, мені плювати.

Джон Хорн почув крики Ентоні і відтягнув його в сторону.

— Ей, чувак, ти не йдеш сьогодні на ринг, — сказав він. — Ти залишишся поза рингом. Бо, якщо Майк виграє бій, я думаю, ці мудаки щось втнуть, тож будь насторожі.

У Вегасі стояла холодна ніч, і ми билися на відкритому повітрі перед величезним натовпом із шістнадцяти тисяч людей. На мені був бавовняний спортивний костюм в біло-зелену смужку і лижна шапочка. Я був першим боксером, який вийшов на ринг у міському одязі.

Раддок явно нервував і важко дихав. Йому тепер треба було мати справу з великими хлопчиками. Він так нервував, що я знав, він відразу ж кинеться на мене. За кілька секунд після початку сутички я струсонув його ударом правою. Він атакував мене у відповідь кількома сильними ударами, але я був для нього занадто невловимим. У другому раунді він ударив мене знизу зліва, але це був ковзаючий удар. Виглядало так, наче його нога переплелась із моєю, але моя потужна атака в корпус сповільнила його. Його сильні удари не досягали цілі, і вже в третьому раунді він тримався з останніх сил. Мені вдалося завдати йому лютий контрудар лівим хуком за десять секунд до кінця раунду, і він упав.

Я вигравав кожен раунд. У шостому раунді він ніби отямився і накинувся на мене зі шквалом сильних ударів. Я лише крутив головою. Він ударив мене правою в щелепу, але я вправив собі щелепу і кинувся на нього з новими ударами. Мої безкарні напади, мабуть, деморалізували його, тому з початком сьомого раунду я ошелешив його лівим хуком у щелепу. Ще чотири удари, і він знову опирався на канати. Однак тут утрутився Річард Стіл і зупинив бій, навіть не давши Раддоку впасти. Мені здалось, що він зробив це передчасно, хоча... ще один удар, і Раддок би лежав на полотні.

Не встиг я отямитися, як опинився в самому епіцентрі сутички. Мурад Мухаммад, менеджер Рейзора, кинув мого

тренера Річі на підлогу і почав бити його ногами по голові. Джей Брайт відтягнув мене за ріг, і ми почали спостерігати за потасовкою. Тоді на ринг вийшов Ентоні Піттс і, побачивши Кевіна Алі, який кинувся на нього через ринг, ударив його правою. Тоді брат Рейзора, Делрой, спробував ударити Ентоні, але Ентоні схопив його і вже збирався перекинути через мотузки геть із рингу, як тут його за руку схопила охорона. Отже, Делрой опинився в повітрі, підтримуваний мотузкою, його рука ж звисала вниз, намагаючись втримати його. У всьому цьому хаосі мій друг Грег стягнув із Кевіна Алі його ролекс і навіть заліз у його кишеню, глянути, що ще там можна знайти. Це було якесь божевілля.

Навколо занадто швидкого фіналу нашого поєдинку точилось багато суперечок, тож ми вирішили дати можливість Раддоку виступити в матчі-реванші. Ми сиділи в офісі Дона на Східній шістдесят дев'ятій вулиці в Манхеттені, обмірковуючи деталі другого поєдинку. Дон, Рорі й Джон були нагорі, але я прохолоджувався внизу з Ентоні, базікаючи з милою маленькою секретаркою Дона, з якою я іноді спав. Раптово в кімнату увійшов Кевін Алі. Кевін був добрим братом-мусульманином, але деякі мусульманські браття носяться зі своїм мусульманством просто всюди: вони тягнуть його і в бійку, і за стіл — усюди! Тож Кевін подивився на мене і сказав: «О, найпрекрасніший чемпіон. Велика битва. Я повинен виказати тобі свою повагу. Ти справжній воїн». Потім він, показуючи на Ентоні, і сказав: «Але його я вб'ю».

— Гей, чувак, я ось тут, дурню, — сказав Ентоні. — Нема чого говорити в мене за спиною. Якщо тобі є що сказати — кажи.

— Нам доведеться це зробити, і ми маємо зробити це або померти. Ми могли б зайнятися цим лайном просто зараз, — сказав Кевін.

— Це була просто робота, усе скінчилося, залиш це лайно в спокої, — спробував я розрядити обстановку.

— Ні, чемпіоне, я не можу відпустити це, я повинен із цим розібратися, — сказав Алі.

Тож він поклав свій портфель і пальто на землю і... бум!.. Ентоні вперіщив його з кулака. Вони билися біля сходів, а у Дона була перегородка, яка відділяла сходи, тож я не бачив, як спускався Кевін, але це було як в мультфільмі: було чутно, як він ступає на кожну сходинку: «Бум... Бум... Бум». А потім він взлетів назад та вгору наче був якимось супергероєм, і вони знов узялись за справу. Тут зайшов, попиваючи пляшку содової, мій друг Грег, побачивши Ентоні й Кевіна, які лупцювали один одного, він стукнув Кевіна по голові своєю пляшкою. Кевін упав додолу, а Грег став ритися у нього в кишенях.

— Ні, Грег, ми тут не займаємось цим лайном, — сказав я. — Тобі потрібні гроші, нігер? Ми не можемо грабувати цих телепнів».

Уся ця метушня змусила Дона, Джона і Рорі спуститися вниз і подивитися, що відбувається. Піднявшись, Алі заявив, що Ентоні вдарив його кулаком у груди.

— Повна фігня, — сказав я. — Ентоні просто собі прохолоджувався, доки не зайшов цей шибздик і не почав йому погрожувати. Ентоні просто захищався.

Дон виштурхав з офісу Кевіна Алі, і той, опинившись на вулиці, став ходити туди-сюди перед будинком. Ми вже пішли, а Алі був усе ще там. Нашим водієм тоді був капітан Джо — праотець ісламського народу. Він знав близнюків Алі. Алі хотів знову взятися за бійку, але я сказав йому, що зараз Рамадан і треба бути в мирі.

— Майку, це ж чисто чоловіча справа, — сказав капітан Джо. — Він не може бути в мирі з Рамаданом, поки не знайде мир із самим собою. Він повинен усе владнати.

— Ти хочеш це зробити? — запитав Алі у Ентоні.

— Так, чорт забирай. Ти ж сказав — зроби або помри.

Ці двоє вийшли на тротуар і стали молотити один одного, як двоє іграшкових роботів²⁶. Ентоні врешті добився свого і повалив Алі на землю. Той упав, а Ентоні двічі вдарив його ногою по голові. Він вже збирався зробити це втретє, коли Рорі схопив його.

²⁶ В оригіналі Rock 'Em Sock 'Em Robots — гра для двох гравців, де потрібно управляти роботами-боксерами.

— Мужик, ти вб'єш його, — сказав Рорі.

— Так у цьому вся ідея, на фіг, — відповів Ентоні. — Він сказав: зроби або помри.

Час було йти в кіно. Ентоні переступив через Кевіна, ми сіли в машину і поїхали. Саме тоді до офісу Дона підійшов Ел Брейверман, легендарний тренер, який працював на Дона. Побачивши Алі, який лежав без свідомості, він побіг до кабінету і, схопивши рушники та воду, став обтирати та оглядати його. Вони викликали швидку допомогу, і на цьому все закінчилося.

Матч-реванш був призначений на двадцять восьме червня. У мене було трохи вільного часу перед поїздкою до табору, тож я поїхав на своєму чорному ламборджині діабло з Нью-Йорка до Огайо, щоб подивитися трохи там на різні цікавинки. Після того я поїхав назад до Вегасу тренуватися. Річі влаштував мені суворий режим, який включав відбій о сьомій вечора, тож я гарно відпочивав перед моєю пробіжкою о п'ятій ранку. Мені було дуже нудно. Більшість часу, вільного від тренувань, я дивився мультики. А потім до кімнати вривався Дон.

«Чорт забирай, Майку, може, ти подивишся щось, крім цих довбаних мультфільмів?» — казав він і ставив документальні фільми про нацистську Німеччину. Дон був одержимий нацистами. У нього було все про Гітлера. Він уважав, що євреї

в Німеччині — це як нігери в Америці, і що фашизм може статися тут, тому ми повинні вчитися в історії.

У нашому таборі з'явився новий шеф-кухар. Шеф-кухаря Ерлі, який був із нами довгий час, Дон звільнив через те, що він, нібито, потайки виносив через задні двері м'ясо. Мені це здалося повною нісенітницею. Один із моїх охоронців, Руді Гонсалес, кілька років потому зіткнувся з племінником шеф-кухаря Ерлі, і той сказав йому, що Дон звільнив Ерлі через те, що він відмовлявся класти в мою їжу «чарівний порошок». Він стверджував, що Джон Хорн дав шефу Ерлі порошок, який був, певно, якимось «вітаміном-стимулятором», який я відмовлявся приймати. Шеф Ерлі подивився на порошок і виявив там крихітний шматочок помаранчевої капсули із цифрою 5 або літерою S на ній. Руді пошукав про ці капсули в довідниках і виявив, що то мали бути шматочки капсул торазину. Очевидно, Дон настільки мене боявся, що намагався нагодувати мені тишком ліками.

Режим Річі зводив мене з розуму. Якимось я розбудив Руді о восьмій вечора, і ми потайки поїхали на моєму «Феррарі» до Лос-Анджелеса, щоб я міг трохи розважитися. Руді розігнав ту клячу до 190 миль на годину, і ми дісталися до Лос-Анджелеса за дві з половиною години. Зрештою, я став робити цю витівку регулярно, і це почало виявлятися на тренуваннях. Я з великими труднощами функціонував після двогодинного сну. Джачетті не розумів, що сталося з моєю формою, але врешті-решт він зловив мене, помітивши, що глушники на Феррарі мають вигляд підгорілого зефіру.

Після того вони змусили Руді поставити сигналізацію на всіх дверях, щоб я не міг утікати вночі.

Якимсь вночі Руді прокинувся від гучного удару. Він встав, увімкнув світло, вийшов на вулицю і побачив мене заплутаним у колючому чагарнику. Я випав із вікна другого поверху,

намагаючись утекти з дому. Мій план був у тому, щоб безшумно котити Феррарі під'їзною доріжкою, а потім погнати до Лос-Анджелеса.

Ось так відчайдушно я хотів вибратися звідти і повеселитися. Мені слід було б сказати: «Та пішли ви всі, я йду звідси», але замість цього я намагався втекти. Я був у «Нікі Блер», моєму улюбленому ресторані Лас-Вегаса, сидячи за столиком, оточений дівчатами, коли раптом туди увірвався Дон.

— Якого біса ти тут робиш, Майку? — заревів він. — У нас на носі бій!

— Вибач мені, Доне, — говорив я. — Я був би тобі дуже вдячний, якби ти просто пішов. О, дівчата, до речі. Це — Дон Кінг.

Коли мої нічні перегони в Лос-Анджелес закінчилися, я попросив Руді відправити машину до мого будинку в Огайо, де вони пробили дірку в зовнішній стіні моєї ігрової кімнати і встановили машину на платформі всередині кімнати, щоб я і мої друзі могли тусуватися в ній.

Я зіткнувся з Раддоком до початку бою. Ми знімали відео для *Showtime*, я був у темних окулярах і виглядав досить похмурим.

— Я зроблю з тебе свою дівчину, — сказав я Раддоку.

— Я не збираюся опускатися до твого рівня, — відповів він.

— Постарайся гарненько поцілувати мене своїми великими губами, — відрізав я.

Я був досить агресивним, але з іншого боку, я знав, що він — тестостероновий мачо. Мої образи мали вплинути на його психіку. Це була одна з тактик Каса з управління розумом. Збити ворога з пантелику.

Ще однією причиною, чому я їздив до Лос-Анджелеса, був мій друг Кевін Соєр, який мав магазин пейджерів. Він надсилав мені повідомлення, що в нього є трохи дівчат, які

вишикувались до нас у чергу. Він збирав нам їх із пів дюжини, а потім ми знімали кімнату і влаштовували оргію.

Мені подобалося тусуватися з Кевіном. Тоді я поводився з дівчатами гидко та паскудно. Тому, перш ніж я туди приїжджав, він говорив дівчатам: «Майк насправді хороший хлопець. Просто у нього ніколи не було хорошого виховання. Його кинули в дитинстві, і у нього є проблеми з довірою». Це лайно працювало, мов магія. Я називав їх сучками й лярвами, а вони говорили: «Я розумію твою ситуацію. Мої батьки теж мене кинули». Кевін говорив мені: «Просто змирися з цим лайном, добре?» Дон, Джон і Рорі просто скаженіли, коли пищав мій пейджер. Зрештою вони забрали мій пейджер і поклали його в морозилку, а потім пригрозили вбити Кевіна.

Мій другий бій із Раддоком був епічним. На час бою він набрав десять фунтів. Я важив на один фунт менше, але був слабким через те, що мені довелося схуднути на тридцять п'ять фунтів менше ніж за місяць. Перед боєм я повністю втратив контроль над собою — пив, жер, спав із жінками. Я вставляв і потайки вирушав до Лос-Анджелеса до Роско за смаженою куркою. Потім я вживав жироспалюючі диуретики і не їв нічого після настання темряви. Я тренувався ранок, день і ніч.

У другому і четвертому раундах бою я збив Раддока з ніг і заподіяв йому чимало проблем, але я просто не міг прикінчити його, бо був занадто слабкий. Він бив мене сильно, як мул, але я був зосереджений. З нас обох зняли кілька балів за те, що ми билися після дзвінка; ще два бали зняли з мене за низькі удари. Це була справжня війна. Проте я однаково легко виграв одноголосне рішення на мою користь.

У ЛИПНІ Я ТУСУВАВСЯ У ВАШИНГТОНІ, КОЛИ МЕНІ РАПТОМ ПОЗВОНИВ МІЙ ДРУГ ОУЇ з Нью-Йорка. У Вашингтоні застрелили нашого старого друга, і Оуї турбувався, що якщо мене побачать не ті люди, то можуть спробувати вислідити

й мене. Мені хотілось бути десь у прохолоді й чекати, доки спека не спаде з вулиць, тож того вечора я пішов на виступ Уітні Х'юстон і після нього залишився тусуватися з нею за лаштунками.

На зворотному шляху до Нью-Йорка я проїжджав через Філадельфію, і там у «Спектрі» проходив Будвайзер Суперфест. Крейг Бугі виступав на шоу, а я тусувався з ним за лаштунками, коли Бі Енджі Бі, одна з бек-вокалісток Хаммера, що виступав там, підійшла і схопила мене. Ми тусувалися і спали тої ночі разом. Потім Енджі сказала мені, що їде в Індіанаполіс виступати на *Black Expo*. Раніше того ж дня мені зателефонував преподобний Чарльз Вільямс, який був організатором *Black Expo*, і запросив виступити, тож я вирішив зустрітися з Енджі в Індіані.

Я намагався позбутися своїх охоронців. Ентоні того тижня готувався до свого весілля в Лос-Анджелесі. Руді я сказав, щоб він зі мною не їхав. Руді зателефонував Ентоні, а потім Ентоні зателефонував Джону Хорну, і вони разом вирішили, що в Індіанаполісі мене повинен зустріти Дейл Едвардс. Дейл був племінником Дона: чи то рідним, чи то по його дружині. Він був офіцером поліції Клівленда.

Ми з Дейлом оселилися в готелі. Потім я попросив водія мого лімузина відвезти мене в будинок тітки Бі Енджі Бі. Тієї ночі ми тусувалися в клубі й випили кілька пляшок шампанського *Dom Pérignon*. Ми вийшли з ресторану не оплативши рахунок, коли місцевий фотограф попросив сфотографувати мене. Близько 2:30 ранку ми повернулися до мого готелю. Тієї ночі і наступного ранку ми з Енджі займалися сексом. Потім Енджі пішла, щоб підготуватися до виступу.

Трохи пізніше прийшов преподобний Вільямс, щоб відвезти нас на виставку. Він запитав мене, чи не хотів би я привітатися

з учасницями конкурсу «Міс Чорна Америка». Коли ми увійшли до бальної зали готелю «Омні», дівчата просто ошаліли.

«Дивись, дивись, це ж Тайсон!» — верещали вони.

Я підійшов до них, і вони ущедрили мене обіймами та поцілунками. Вони знімали невеликий рекламний ролик, тож поки конкурсантки кружляли й танцювали, я ходив уздовж їх рядів, розглядаючи дівчат, незграбно пританцьовуючи та співаючи: «Ох, вау, я мов уві сні, стільки дівчат, і всі чарівні». Мабуть, я мав вигляд справжнього придурка.

Коли дівчата оточували мене, я говорив їм всякі гидоти типу: «Гей, я хотів би побачитися з тобою сьогодні ввечері. Як ти на це дивишся? О, небеса, нам було би дуже гарно, якби ти вирішила прийти сьогодні до мене». Я поводився як свиня, але вони потурали мені. Посеред першого дублю того відео я обійняв Дезіре Вашингтон, одну з учасниць конкурсу, і сказав їй, що хотів би зустрітися з нею пізніше. Вона поводитись зі мною дуже кокетливо та дружелюбно, проявляючи бажання погуляти зі мною. Я сказав їй, що маю ще дещо зробити, а потім піду з друзями на концерт, а ввечері буду радий її бачити. Я навіть сказав їй, щоб вона привела свою сусідку по кімнаті, щоб влаштувати у мене секс утрюх. Коли я пішов, мені було ясно, що вона розуміє, що цієї ночі я її запросив на секс. Того дня я навіть зустрів її на відкритті *Black Expo*. Вона була зі своєю сусідкою Паша, яку я намагався заманити до себе разом із Дезіре.

«О, а ось і дві близнючки,» — сказав я, побачивши їх.

Дезіре дістала кілька їхніх фотографій, зроблених під час конкурсу купальників. Вона, здавалося, дуже хотіла, щоб я їх побачив. І вона ще раз підтвердила, що збирається прийти до мене цього вечора.

По місту мене возила чорношкіра дама середніх років, якій належала лімузинна компанія. Ми з Дейлом поводитись з нею,

як повні придурки. Ми постійно називали її тупою потворною сукою. Я сказав їй зупинити лімузин, вийшов і помочився просто на вулиці. Я повадився, як тупий самовпевнений придурок, і ця моя поведінка ще повернеться мені сторицею, коли вона буде свідчити проти мене в суді.

Після концерту ми з Дейлом повернулися в машину і подзвонили Дезіре, яка була в своєму готельному номері. Я сказав їй одягнути якийсь вільний одяг і був здивований, коли вона сіла в машину в бюстє і коротких піжамних шортиках. Вона виглядала готовою до веселощів. Ми почали цілуватися на задньому сидінні. Від її готелю до мого був лише один квартал. Ми вийшли з лімузина, вона рушила зі мною до мого номера, а Дейл — до своєї кімнати.

Пізніше, коли розпочалося все це лайно, Ентоні був у люті на Дейла. Він звинувачував його в усьому, що трапилося зі мною в Індіанapolisі. Для моїх охоронців було досить поширеною практикою залишатися у вітальні моїх апартаментів, коли я був у ліжку з дівчиною, особливо, якщо то була незнайома нам дівчина. Багато разів, було так, що я відкривав після сексу двері своєї кімнати, а за ними сидів Ентоні. Він хотів бути просто там, дослухаючись до всього, що відбувалося, на випадок, якщо виникнуть проблеми. Іноді я навіть запрошував охоронців до кімнати, і ми трахали одну й ту саму дівчину.

Дезіре увійшла до моєї кімнати, і ми одразу ж пішли до спальні. Вона сиділа в позі Будди, і ми говорили про те і се. Схоже, вона знала все про моє захоплення голубами. Вона трохи поговорила про Род-Айленд. Ми навіть обговорювали можливість знову побачитися, коли я повернуся на схід.

Тепер я не люблю описувати в деталях свої сексуальні пригоди, але я думаю, що в цьому разі, з огляду на те, як події розвивались опісля, я маю це зробити. Після того, як ми трохи поговорили, я почав її цілувати. Вона встала і пішла у ванну,

пізніше я дізнався, що вона ходила туди, щоб зняти зі своїх трусиків прокладку. Потім вона повернулася в ліжку, і я почав робити їй кунілінгус. Зазвичай я роблю це, тому хочу переконатися, що жінка задоволена, коли ми займаємося сексом. Я поняття не мав, що вилизую її кров, адже вона не сказала мені, що у неї місячні.

Ми займалися оральним сексом близько двадцяти хвилин, а потім почали спарюватися. Здавалось, вона згодна на все на світі. У якийсь момент їй стало некомфортно, і вона стала скаржитися, що я завеликий для неї, тож я запропонував їй бути зверху, на що вона й погодилася. На мені не було презерватива, тож перед тим, як кінчити, я вийшов з неї і еякулював повз неї.

Було вже дуже пізно, і десь через годину мені вже треба було вставати, щоб встигнути на перший рейс до Нью-Йорка. Я сказав їй, що вона може залишитися в моєму номері, бо пам'ятав, що у неї маленький номер в «Омні», який їй доводиться ділити з іншими дівчатами, але потім вона попросила мене відвезти її назад до готелю.

Ось тут-то і почалося все це безумство. Я сказав їй, що дуже втомився, але повезу її в готель, коли мені потрібно буде їхати в аеропорт.

— Ні, відвези мене, — вона стала такою вередливою зі мною.

— Та нафіг тоді тебе, — відповів я. — Забирайся на хрін звідси.

Я був просто грубим розбещеним двадцяти п'ятирічним хлопчиськом.

Вона встала, одяглася і вийшла з кімнати. Дейл, мій охоронець, який мав би бути в сусідній кімнаті, стояв за дверима свого номера і жував гамбургер зі служби доставки. Дорогою на вихід вона пройшла повз нього. Потім вона сіла в мій лімузин і наказала водієві відвезти її назад до готелю.

На зворотному шляху до готелю одним, що вона сказала водієві лімузина було тільки: «Я йому не вірю. Я йому не вірю. Ким він себе уявив?»

Приблизно за тиждень я сидів у машині зі своїм другом Оуї, який був за кермом. Йому зателефонували, і обличчя його сплотніло.

— Чорт забирай, Майку! Піздець нашому літу. Якась дівчина каже, що ти її зґвалтував, — з огидою сказав Оуї і кинув телефон на підлогу.

— Що? Кого я, чорт забирай, зґвалтував? — запитав я. Я подумав про себе, що, можливо, проявив неповагу до однієї зі своїх вуличних подружок, і вони розігрують мене.

— Де ж це сталося? — запитав я Оуї.

— Індіана, — сказав він. — Якого чорта сталося в Індіані?

Я розповів йому, як ця дівчина Дезіре прийшла до мене в кімнату о другій годині ночі і як я образив її. Мені казали, що наступного дня після нашої зустрічі вона телефонувала в мій будинок в Огайо, але я їй так і не відповів.

Наступного дня новина була на обкладинках усіх газет. Тепер усі бездарні коміки жартували про «гвалтівника Майка Тайсона».

Я зустрівся з Доном, він був дуже стривожений.

«Тепер тобі потрібна моя допомога, нігер. Твій хрін втягнув тебе у проблеми. Чорт, Майку, тепер я тобі потрібний».

Коли він заспокоївся, я пояснив йому, що сталося. Він знав, що я цього не робив. Як можна зґвалтувати когось, хто приходить до тебе в номер о другій годині ночі? О такій пізній годині закрито все, окрім пристрасних обійм.

Найпершою ідеєю Дона було підкупити її. «Ми могли б заплатити цій суці», — сказав він.

Він спробував пізніше це зробити, попросивши свого друга, преподобного Т. Дж. Джемісона поговорити з її сім'єю та

запропонувати їм гроші за зняття звинувачень, але святий чоловік у підсумку зіткнувся зі звинуваченнями. Я не знав, що Дон на це пішов, але це був не перший раз, коли Дон платив члену духовенства за послугу.

Ми знали, що зіткнулися з чимось серйозним, тому Дон вирішив найняти мені адвоката. Я справді не обирав собі особисто ні адвоката, ні когось із мого захисту загалом. Я звик до того, що мою долю вирішують інші люди, будь то суд у справах неповнолітніх, Кас, Джиммі чи Дон. Дон врешті-решт найняв Вінса Фуллера. Фуллер був податковим адвокатом Дона, і той зняв із нього звинувачення в ухиленні від сплати податків. Фуллер також представляв інтереси Джона Хінклі і, довівши його психічну неврівноваженість, домігся виправдання після його спроби вбити президента Рейгана. Пізніше я дізнався, що Фуллер одночасно вів справу Дона проти Кейтона. Я б не випустив з уваги, що Дон заборгував Фулеру гроші, і той дозволив Фулеру виставити мені рахунок, щоб я заплатив за мою та Донову справи. Мені лише відомо, що Фуллер заробив мільйон, захищаючи мене.

З самого початку ми із Фуллером не ладили. Дон сказав Фулеру, що я неосвічений нігер. Він був справжнім зарозумілим васпі²⁷, зовсім не в моєму смаку. Будь-кому було ясно, що він відморожений. Він ніколи не розглядав кримінальну справу в окружному суді і ні за що на світі не збирався зв'язуватися із присяжними з Індіанapolisа. Ба більше, ніхто з його команди ніколи не розглядав кримінальну справу, яка не перебувала у федеральному суді. Я досі не розумію, чому вони не дозволили місцевому хлопцю Джиму Войлзу мати в тій справі більше впливу. Я маю думку, що мав би шанси на виправдання, якби мою справу вів він.

27 Білий англосаксонський протестант, аббревіатура англійською WASP.

Деякі люди думають, що раз когось засудили за злочин, особливо такий жахливий, як згвалтування, то це автоматично означає, що засуджений справді у ньому винний. Я можу лише сказати, що якщо ви не вірите моїм словам про мою невинність, то ви, певно, прочитали ті дві книги, які вийшли після мого ув'язнення. Одна з них належить Марку Шоу — письменнику та колишньому адвокату у кримінальних справах, який був юридичним аналітиком мого судового процесу для *CNN*, *USA Today* та *ESPN*. Інша книга — це спроба похвалити самого себе та захопити шпальти газет, написана обвинувачем у моїй справі, Грегорі Гаррісоном. Я не приділяв особливої уваги розгляду своєї справи; я був молодим зарозумілим хлопцем, якому було мало діла до подібних речей. Я не розумів, що відбувається. За це я платив цим людям у краватках. Але, прочитавши ці книги, ви зрозумієте, що останнє, про що йшлося в Індіанополісі 1992 року, — це правосуддя.

Читаючи книгу Гаррісона, я отримав багато цікавих відомостей про справу обвинувачення. Насправді, основні члени команди звинувачення, поки вони не винесли вердикт, навіть не думали, що у них є справа проти мене. Джефф Модісетт, обраний прокурор округу Маріон, отримав свою посаду завдяки лише 285 голосами із 180 тисяч. Єдиним районом, яким він опікувався, був чорний район. Він був далеко не ідіотом. Він не хотів зраджувати своєму корінню, тож вирішив не звинувачувати мене; замість того він відправив мою справу на суд присяжних, дозволивши «народу» вирішувати, чи було в моєму випадку місце злочину. Він переймався б менше, якби мене не звинуватили. Він навіть сказав комусь зі своїх колег, що «з радістю би подивився, як цю справу закривають».

Томмі Кузмік, слідчий із сексуальних злочинів у поліції, сказав Модісетту, що у них будуть проблеми з речовими доказами, адже таких у них не було. Тоді ж він сказав, що

з Дезіре буде гарний свідок — «вона розумна, красномовна, приваблива, на неї приємно дивитися, її приємно слухати, їй просто повірити». А найголовніше — вона не була тією жертвою, що розмовляє вуличною говіркою. Думаю, ви усвідомлюєте, до чого все йдеться. Гаррісон також сказав, що оскільки люди, які могли б допомогти справі, були розкидані по всій країні «ФБР виявило і опитало потенційних свідків». Хмм. Це стандартна процедура при кожному обвинуваченні в зґвалтуванні у всій країні? Чомусь я так не думаю.

Тринадцятого серпня 1991 року було призначено спеціальне зібрання суду присяжних. Модісетт доручив презентувати докази перед судом присяжних своєму заступнику, прокурору Девіду Дрейеру. Так ось, Дрейер був цікавою людиною. За словами Гаррісона, Дрейера завжди трохи відштовхував вчинок Дезіре. Коли шістнадцятого серпня вона давала свідчення перед судом присяжних, Дрейер подумав, що головною її проблемою було «відсутність емоцій. Вона була вся така королева краси — відсторонена, можливо, навіть трохи холодна». Дрейер вважав, що шанси отримати обвинувачувальний вердикт від суду присяжних були, в кращому випадку, п'ятдесят на п'ятдесят. Дрейер насправді мав настільки багато сумнівів щодо Дезіре, що, як цитував його Гарісон, «коли присяжні почали своє обговорення, я сам не був певен, було це зґвалтування чи ні». І це говорить заступник прокурора! Для мене це звучить як правдешне визначення небезпідставного сумніву.

Тринадцятого числа я мав давати свої свідчення перед судом присяжних. Але я не був зобов'язаний. Насправді Джим Войлз благав Вінса Фуллера не змушувати мене давати свідчення. У моїх свідченнях не було нічого хорошого. Єдине, на що вони годилися, так це дати обвинуваченню інструменти підкопатися до мене під час суду. Проте якимось чином Фуллер і Дон переконали себе, що я повинен постати перед судом присяжних.

«Цей хлопець невинний. Майк Тайсон каже, що він невинний. Він даватиме свідчення, тому що я думаю, саме так нам належить чинити, — казав Дон того дня на сходах судового залу перед журналістами та репортерами. — Я маю дати судовому процесу пройти як належить. Я не адвокат, я просто промоутер найкращого бійця у світі, і він збирається виграти восени чемпіонат світу».

Наді мною висів довгий термін у в'язниці, а він займався просуванням того клятого бою з Холіфілдом, який ми запланували на листопад. Тільки в Америці.

Вони змусили мене одягнутися в дуже консервативний темно-синій двобортний костюм. Нас привели до маленької кімнати з шумним віконним кондиціонером. Там було шестеро присяжних. П'ятеро з них були білими. Вони ставили мені питання, а я дуже тихо на них відповідав, судова секретарка зробила в своїй транскрипції більше сотні помилок.

У якийсь момент вони запитали мене, чи був Дейл Едвардс у вітальні мого номера. Я сказав, що він був. Дейл підтвердив мої свідчення. Саме там він і повинен був бути. Я не міг знати цього напевно, адже двері спальні були зачиненими.

Щоб звинуватити мене, їм потрібно було п'ять голосів із шести. Ми зробили перерву, і я втупився на велику цукерницю, що стояла в центрі столу, з якої їли присяжні.

— Можна мені шматочок цукерки, будь ласка? — запитав я.

— Звичайно, — сказали вони. І одна чорна леді простягнула мені цукерку.

Дев'ятого вересня розпочалося засідання суду присяжних. Голосуванням в п'ять голосів проти одного мене визнали винним у зґвалтуванні. Ви розумієте ці цифри. У фінальному пред'явленому мені звинуваченні був один пункт за зґвалтування, два за злочинну неприйнятну поведінку (використання моїх пальців та язика) і пункт про тюремне

ув'язнення. Мені загрожувало шістдесят років в'язниці! Розгляд моєї справи було призначено на дев'яте січня.

Після того, як присяжні повернулися з голосування, ми провели пресконференцію. Дон базікав без упину про відомих знаменитостей, які потрапляли в біду — Елвіса, Джеймса Діна, Мерилін, Джуді Гарланда. Потім я дав свої свідчення.

«Я знаю, що сталося. Я знаю, що невинний. Я нікому не заподіяв шкоди. Я нічого їй не зробив. Я люблю жінок, моя мати ж теж жінка. Я всіх їх поважаю».

З вересня і до початку судового процесу я їв дуже багато. Я нервував. Я готувався до бою з Холіфілдом, але моє серце було не там. За кілька тижнів тренувань я зламав хрящ у грудній клітині. Лікарі рекомендували мені відкласти бій. Взагалі-то я міг би битися, але з радістю відклав цю справу. У мене було занадто багато турбот.

Поки я нервував і жер, звинувачення зібрало свою команду. Авантюра Модісетта провалилася. Оскільки суд присяжних не скасував мою справу, він найняв для її розгляду незалежного республіканського спеціального прокурора. Грег Гаррісон був колишнім заступником прокурора, останнім часом він заробляв гроші, переслідуючи наркоторговців за RICO28, отримуючи частку від усього, що було конфісковано у торговців. Гаррісон заробляв на цих справах стільки грошей, що Модісетт, щойно його обрали, прибрав усі ці наркотичні справи собі до рук. Який слизький мерзотник!

28 Закон RICO (англ. The Racketeer Influenced and Corrupt Organizations Act, «RICO Act» або «RICO») — закон США про Рекетирські і корумповані організації. Ухвалений 15 жовтня 1970 року. Розроблений з метою переслідування не окремих осіб, а організації, якими можуть виступати як юридичні особи (зокрема приватні, громадські, державні), так і будь-яка група фактично об'єднаних людей.

Модісетт заплатив Гаррісону за цю справу якихось нещасних 20 тисяч доларів, але справа була не в грошах — він робив це заради слави, щоб прославити своє ім'я на цілий світ. Якби ви прочитали його книгу, то у вас би склалося враження, що він взявся за цю справу з благородною метою захистити Індіану від навали гунів. «Я — син сільської Індіани, країни консервативних республіканців і працьовитих, порядних людей, які піклуються про свої власні поля, поважають закон і допомагають своїм друзям, коли ті потрапляють у біду... Не сумнівайтеся, Тайсон вибрав невіддале місце для скоєння свого злочину. Індіана — це вам не Палм-Біч, Вашингтон чи Лос-Анджелес».

Гаррісон почав розслідування справи. Розпочав він із трусиків Дезіре. Його непокоїла відсутність будь-яких тілесних ушкоджень у неї, тож він пішов до кімнати присяжних, щоб оглянути одяг, який був на ній того вечора. «Це виглядало досить ризикованим вбранням, коли розглядаєш той одяг на столі,» — писав він. Оце, до біса, точний опис! На ній були довгі шорти, бюст'є, в якому «правильна жінка могла б стати причиною аварії на дорозі», і трусики. Він не думав, що трусики «відповідали образу молодої мисливиці за мільйонами, яка прийшла на побачення, щоб залізти в штани та гаманець колишнього чемпіона світу у важкій вазі». Здається, він не правильно розумів концепт секс-побачення.

«Я розгорнув трусики і подивився на них так, немов збирався їх одягнути». Блін, він якийсь збоченець. Він розгледів плями крові на трусиках і вирішив, що Дезіре закривавила їх, через ті рани, які я їй завдав, коли одягнулась відразу після сексу. І тоді все у нього в голові склалося. Вона говорила правду — я її згвалтував. Детонатором були її трусики.

Він подумав: «Чорт забирай, мені сорок чотири роки, і я займався сексом лише кілька разів у своєму житті. Жінку не

можна так травмувати. І продовжувати робити свою справу. Якщо їй боляче, вона тебе просить зупинитися».

Гаррісон також не міг повірити, що ми займалися оральним сексом протягом двадцяти хвилин або близько того.

«Повторюсь, його опис цієї події дико суперечить усьому, що я знав про секс». Може, замість усіх тих його юридичних книг, йому варто було б почитати трохи доктора Кінсі²⁹. Він був переконаний, що у Дезіре в піхві не мало б бути двох маленьких саден, якби ми займалися сексом за обопільною згодою і користувались лубрикантом. Проте річ була зовсім не в лубриканті. Причиною були розмір та інтенсивність. Таке під час сексу може трапитися з кожним.

²⁹ Альфред Чарльз К³нсі — засновник інституту з вивчення сексології в США.

Це питання, звичайно ж, підняли під час розгляду. Войлз намагався підійти до питання мого розміру і призначити з цього приводу медичну експертизу, де розглянули б теорію, чи не це, бува, стало причиною вагінальних травм, але Фуллер не хотів про це і чути. Він гидливо ставився до всіх сексуальних аспектів цієї справи.

Навіть після своєї криміналістичної експертизи трусиків Гаррісон усе ще не розумів, які в мене могли бути мотиви до зґвалтування. «Зізнатися, я поняття не маю, чому б Тайсону гвалтувати Дезіре, якщо він міг би легко вибрати будь-кого з дюжини жінок». Він продовжував ставити собі це запитання і після мого засудження.

Потім Гаррісон і його помічниця Барбара Третен вирушили в невелику подорож. У листопаді вони вирушили на Род-Айленд, щоб зустрітися з Дезіре та її сім'єю. Вони були вражені тим, наскільки «ввічливою і благородною» була її сім'я. Звичайно, зовнішність буває оманлива. До того часу, як команда звинувачення дісталася до Род-Айленда, Дезіре та її мати

звинуватили батька в жорстокому поводженні з ними і йому довелося виїхати.

Дезіре і її сім'ю зустрів в аеропорту Едвард Герштейн. Так ось, Містер Герштейн — дуже цікавий і важливий гравець у цій справі. Незабаром після розслідування згвалтування, адвокат із Род-Айленда на ім'я Уолтер Стоун звернувся до сім'ї Вашингтонів. Він був юридичним радником Міжнародної боксерської федерації, тож сказав їм, що для нього буде конфліктом інтересів представляти Дезіре, але це міг би зробити його партнер Едвард Герштейн. Так Герштейн став цивільним адвокатом Дезіре. Він був тим самим хлопцем, якого наймали, щоб пред'явити мені позов щодо відшкодування цивільного збитку і домовитися про великі гонорари за права на фільми та книги. Зв'язок Герштейна із сім'єю Вашингтонів надзвичайно бентежив Гаррісона.

«Ця новина була наче бомба. Якби існував хоча б натяк на майбутній судовий процес із боку сім'ї Вашингтонів, це, безумовно, зашкодило би справі. Було б неможливо спростувати звинувачення в полюванні за мільйонами».

То що ж зробило обвинувачення? Приховувало цю інформацію від моєї команди захисту. Стар Джонс, тодішня журналістка юридичного відділу NBC, після закінчення суду, критикувала обвинувачення за те, що вони приховали угоду між Дезіре та її цивільним адвокатом. «Це просто підступно. Прокурор зобов'язаний надати всі докази», — сказала вона.

Гаррісон і його заступник почали допитувати Дезіре. Схоже, що вся ця нескладуха з Дезіре, яка пішла до ванної кімнати, щоб зняти прокладку зі своїх трусиків, не дуже вкладалася в його голові. За словами Дезіре, я раптово став злим і хтивим, і вона була нажахана. Тому вона пішла у ванну, зняла прокладку і повернулася в ліжку. Коли Гаррісон запитав Дезіре, чому вона

пішла у ванну, вона відповіла: «Це було перше, що прийшло мені в голову після того, як він сказився».

Ну, якщо це правда, то друге, що прийшло їй в голову, — це йти з ванни назад до мене продовжувати. Якби вона, як стверджує, відчувала небезпеку, то їй нічого не завадило просто піти. Войлс, щоб продемонструвати цей факт, навіть відтворив модель готельного номера, який коштував 6000 доларів. Але Фуллер, ясна річ, заткнув його і не став користуватися цією моделлю для розгляду справи.

Гаррісон не надавав великого значення всій цій дилемі з прокладкою, з якою зіткнулося звинувачення. Він охоче повірив Дезіре, коли вона сказала, що викинула свою використану прокладку «за звичкою» і, зрозумівши, що залишила свою сумочку в спальні, подумала, що могла б взяти ще одну прокладку «на одній із вечірок, на які вона збиралася навідатися». Що за херня? Ми нічого не говорили про те, щоб піти тієї ночі на вечірку. Де вона збиралася взяти ще одну прокладку?

Гаррісон також чув про мої свідчення у справі Кейтона, де я чіплявся до асистентки Томаса Пуччіо, Джоани Кріспі. Він був шокований тим, що я, показуючи статевий акт на пальцях, сказав їй: «я хочу трахнути тебе», і чомусь не міг повірити, що я сказав те ж саме Дезіре Вашингтон. Ось просто тут лежав доказ мого тодішнього грубого ставлення до жінок.

Гаррісон полетів до Вашингтона і зустрівся з прокурором США, щоб накопати бруду на Фуллера. Федерал сказав Гаррісону, що геть усі в юридичних колах Вашингтону спантеличені рішенням Фуллера взятися за цю справу. Це ніяк не відповідало його образу людини з блакитною кров'ю. «Вони взагалі не беруться за вуличні злочини. Взагалі ніколи. Навіть в окрузі Вашингтону».

Поки він був у Вашингтоні, Гаррісон зупинився в студії «Бет», щоб поговорити з Чарлі Нілом, який був диктором конкурсу «Міс Чорна Америка». Чарлі сказав Гаррісону, що не бачить ніяких змін у Дезіре після обговорюваного зґвалтування. До того ж я міг би вибрати собі будь-яку з цих жінок. Навіщо мені було б когось із них гвалтувати? Напевно, Гаррісону не сподобалося те, що він почув від Чарлі.

«Те що він (Чарлі) сказав, зводилося до «я нічого не бачив, я нічого не чув, я нічого не знаю». Мені було зрозуміло, що він думає собі, що ці хачі не дочекаються від нього свідчень проти його брата», — писав Гаррісон. Що за підступний расистський мудак! Але найбільше я засмутився, коли дізнався, що мій старий друг Хосе Торрес зустрічався з Гаррісоном. Він пустився у свою звичайну балаканину про те, що бокс — це брехня для заробітку і що кращі боксери — це кращі брехуни. А ще він сказав Гаррісону, що жоден інший боксер не вміє так брехати, як я. Потім Торрес повторив свої дурні історії про мене, жінок і секс, які він понаписував у себе в книзі. Торрес сказав Гаррісону, буцімто я хизувався тим, що вдарив Робін так сильно, що вона «влетіла в стіну, а потім її рикошетом відкинуло по черзі до трьох інших стін кімнати». Якщо слухати його, то це нібито був найсильніший удар, який я коли-небудь завдавав.

Торрес пояснив Гаррісону, що він був у сварці зі мною, тому Гаррісон повинен був прийняти більшу частину сказаного з долею скептицизму. Але найстрашнішу зраду він вчинив, коли Гаррісон запитав його, чи здатен я на зґвалтування.

«О, так. Абсолютно», — сказав він, а потім пустився в якийсь псевдофрейдівський аналіз про те, як я не вмів контролювати своє лібідо через свою занадто дику натуру. «Він бере те, що хоче. Він завжди так робив», — сказала Торрес. Я не міг повірити в те, що читав. Яка ганьба для людської раси! Гаррісон закінчив

своє інтерв'ю, запитавши Торреса, на що б той очікував, якби я зайняв місце свідка.

«Він спробує обвести вас навколо пальця і дати присяжним те, чого вони хочуть. Пам'ятайте, боксери — брехуни. А Тайсон — найкращий із них».

Перед початком судового процесу Дезіре вирушила в Індіанapolis для надання свідчень. Фуллер вирішив цим не займатися і попросив зробити це свою колегу-адвоката Кетлін Беггс. Гаррісон був вражений стратегією Беггс. Вона продовжала Дезіре в голові дірку. За словами Гаррісона, Беггс «звинувачувала, була зарозумілою, недоброю і підступною». Замість того, щоб бути милою і вивідати якусь інформацію, яка могла б стати в пригоді моему захисту, вона довела Дезіре до сліз. Це була фатальна помилка. Водночас ця помилка була далеко не останньою, яку зробила моя дорогоцінна, ціною в мільйон доларів, команда захисту.

Суд розпочався 27 січня 1992 року. Моєю суддею була дама на ім'я Патриція Гіффорд. Вона наглядала за роботою присяжних, тож її автоматично призначили на цю справу суддею. Вона була колишнім заступником прокурора цього округу і спеціалізувалася на справах про зґвалтування. Вона допомогла ініціювати закон «Про захист жертв зґвалтування, за яким жертви мали право замовчувати попередню історію своїх сексуальних стосунків. Пізніше це зіграло свою велику роль у моїй справі. Вона була переконаною республіканкою, яка простежувала свій родовід за допомогою членства в організації Дочки Американської Революції³⁰. Її батько був полковником. Однозначно мій тип жінок. Суддя Гіффорд легко могла б відмовитися від участі в моїй справі. Насправді після мого засудження Верховний суд Індіани написав нове правило Тайсона. Вони узаконили ротацію, згідно з якою суддя, який

головував на засіданнях присяжних, не мав права вести саму справу.

30 Англ. Daughters of the American Revolution (DAR) — організація, що допомагає жінкам, які вступають до неї та платять внески, відслідкувати свій родовід і довідатися про родичів, які брали участь у війні за незалежність.

Був час обрати журі з моїх присяжних. Суттєвою проблемою було те, що вибрати присяжних тоді в Індіані можна було лише зі списків виборців, а це означало, що, оскільки більшість чорних не мали права голосу, їх не могли включити і до списків потенційних присяжних. Це ще одне правило Тайсона, яке було змінено після моєї справи. Отже, зі 179 осіб, викликаних як потенційні присяжні, 160 були білими. Фуллер та його команда навіть не могли дати собі ради з вибором присяжних. У них не було ніякого досвіду в цій справі. У федеральному суді присяжних вибирає суддя, і Гаррісон був майстром у цій справі. Він умів вести бесіди з присяжними, балакати з ними, міг запитати, чи не живуть вони бува поруч із тим «Волмартом»³¹, що біля траси. Фуллер був абсолютно не здатен зав'язати розмову з присяжними Середнього Заходу.

31 Американський мереживний супермаркет.

Фуллер був занадто впертий, навіть щоб найняти експерта з відбору присяжних. У підсумку, в журі присяжних опинився цей колишній морський піхотинець на ім'я Тім. Пізніше один із решти присяжних скаже, що Тім був «набагато більш консервативнішим, ніж усі інші, більш простолінійним, справжнім селюком». Цей хлопець став старшиною моїх присяжних і відігравав велику роль у винесенні мені вироку, ніж будь-хто інший.

Якби, як думають деякі люди, 90 відсотків справ вирішувалися б у вступних промовах, то нам у цьому суді не світило б нічого хорошого. Виступ Гаррісона тривав сорок п'ять

хвилин. Можна було подумати, що він читає цитати з книги «П'ятдесят відтінків сірого».

«Він скалиться на неї. У нього низький голос, зовсім не такий, як раніше. Він розводить її ноги і суне в неї свої пальці. Вона скрикує від болю. Медичне, анатомічне та фізіологічне диво природи людської сексуальності, яке змушує самку цього виду виробляти природний лубрикант, коли вона сексуально збуджена, не спрацьовує, і вона нажахана. Тому, коли ці великі пальці входять у неї, їй дуже боляче, і вона кричить: „Не треба!“.

Вона схоплюється з ліжка, швидко одягається, витирає сльози, натягує одяг, намагаючись знайти свою гідність разом з одягом, і каже: „Лімузин усе ще там?“ Він відповідає: „О, ти можеш залишитися, якщо хочеш“. Вона каже: „Навіщо? Щоб ти зробив це зі мною знову?“».

Фуллер, порівнянно з цим Гаррісоном, розмовляв надзвичайно сухо. Він спробував намалювати портрет Дезіре як досвідченої не за віком дівчини на противагу милій, невинній дівчинці, яку представляло звинувачення, але Гаррісон продовжував усе заперечувати під час виступу Фуллера. Фуллер підкреслив деякі основні невідповідності між тим, що Дезіре говорила іншим дівчатам. Одним вона говорила, що кричала, іншим — що ні. Комуś вона говорила, що я напав на неї на одинарному ліжку, комуś — що ми займалися сексом на підлозі. Це все звучало так, ніби вона придумує свою історію на ходу. Але Фуллер допустився великої помилки під час своєї вступної промови. Він пообіцяв присяжним мій виступ. У подібних справах так не роблять. Деякі вважали, що справа настільки слабка, що ми могли б їй не кликати жодних свідків, а просто собі прохолоджуватися, і за просто так виграти. Але він пообіцяв їм мене, тож мені довелося давати свідчення. Ба, навіть гірше, під час своєї промови він жодного разу до мене не підійшов. Ніяких поплескувань по плечу, ніяких

підбадьорюючих поглядів у мій бік — жодного прояву зв'язку між адвокатом та його клієнтом. Таке лайно міг наробити хіба що першокурсник юридичного факультету.

«Присяжні не бачили злагодженої роботи команди захисту, вони чули лише гучного адвоката з іншого штату, який справляв враження черствого хлопця». Це не мої слова, це сказав Марк Шоу.

Опитавши її сусідку по кімнаті, Гаррісон продовжив говорити про Дезіре. Використовуючи закон «Про захист жертв зґвалтування», вони зробили з неї якусь сором'язливу, наївну студентку коледжу, яка була вчителькою недільної школи і чемною прихожанкою в своїй церкві. Вона стверджувала, що коли я запропонував їй спуститися до лімузина, вона відмовлялася, аж доки я не запропонував їй, що «поїхати на екскурсію містом». Ага, о другій годині ночі в Індіанapolisі є на що подивитися. Я гуляв там нещодавно наодинці, і можу вас запевнити, що єдиним, на що можна подивитися навколо отелю «Кентербері» були хіба клінічні шизофреніки, бомжі та якась облізла шльондра, якщо вам дуже пощастить.

Дезіре повторила свою історію про те, що ми не цілувалися і не трималися за руки, а я не виявляв ніяких ознак прихильності, поки не поклав її на ліжко і не став поводитися грубо. Вона повторила, що пішла потім у ванну, зняла з трусиків прокладку і викинула її. «У мене в сумочці була нова прокладка, але я вирішила, що можу вкласти її пізніше».

За її словами, коли вона повернулася, я притис її до підлоги, стягнув з неї кофтинку, зняв шорти та трусики і вставив два пальці їй у піхву. А потім я проник у неї. Вона говорила, що наступного вечора розказала про все, що трапилося, своїй матері, і вони подзвонили в 911.

Гаррісон вважав, що вона дала вражаючі свідчення. Інші були не настільки впевнені. Деякі репортери вважали, що вона

виглядала занадто «стоїчною», а один навіть написав, що вона здавалася «трохи манірною» і «майже занадто бездоганною». Перед початком процесу Гаррісон викликав ще одного адвоката, Роберта Хаммерле, щоб зробити показовий перехресний допит, і подивитися, як вона відреагує на тиск.

Хаммерле почав розпитувати її про недоречності, які він бачив у цій справі.

— Послухай, ти познайомилась із Майком Тайсоном, бачила, як він ходить коло всіх цих дівчат... потім ти дала йому свою фотографію в купальнику, і ти все ще не розуміла, що у нього на думці був секс? — запитав він Дезіре.

— Ні, — відповіла вона.

— Він зателефонував тобі посеред ночі, ти спустилася до його лімузину, сіла до нього в машину, він поцілував тебе — у твоїй голові до того часу не зародилася думка, що він запрошує тебе на секс?

— Ні.

— А потім ти пішла в готель, зайшла до нього в номер, сіла на його ліжко — тобі навіть у голову не прийшло, що він хоче зайнятися з тобою сексом?

— Ні.

— А потім він сказав: «Ти мене заводиш» — ти й тоді гадки не мала, що у нього на думці був секс?

— Ні.

Він усе говорив і говорив, потім продовжив розпитувати її про прокладку.

«Це ніяк не складається до купи, — сказав Хаммерле Гаррісону, — але така її історія, і вона наполягає на ній. У мене було таке враження, ніби вона бореться зі мною. Мені говорили, що маємо справу з наївною вісімнадцятирічною леді, але я пішов від неї з почуттям, що навіть якщо таке в принципі могло статися, я мав справу з кимось сильним, хто не дозволив

би себе образити. Я не можу зрозуміти, як тут знайшлося місце всім цим наївним помилкам, які вона буцімто зробила».

Хаммерле розповів дружині про інцидент із прокладкою. Його дружина сказала, що будь-яка жінка, яка йде у ванну, щоб зняти прокладку, очікує на секс. І він погодився зі своєю дружиною. Коли Хаммерле наступного дня наткнувся на Гаррісона в Будинку міського округу Індіанополіса, він сказав йому: «Друже, ти загруз у лайні!»

Хотів би я, щоб моїм адвокатом був Хаммерле. Коли час для перехресного допиту Дерізе виділили Фуллеру, він, здавалось би, навіть не хотів його проводити. Марк Шоу розділяє зі мною цю думку.

«Увічливий і не дуже переконливий перехресний допит Фуллера було складно зрозуміти, особливо зважаючи на те, що прямий допит Гаррісона дав йому стільки ідей для розпитування Вашингтон, щоб дізнатися, що саме сталося в готельній кімнаті між нею та Тайсоном», — писав він. Він не міг зрозуміти, чому Фуллер не скористався з її виправдовувань. Вона могла б дати йому набагато більше інформації, ніж було потрібно. Він ніколи не вдавався в подробиці угоди, укладеної її сім'єю з цивільним адвокатом. Насправді, вона збрехала про те, з якою метою його завела. Вона прекрасно знала, що подасть до суду на мою дупу і заробить купу грошей, коли ця кримінальна справа закінчиться. Так воно й вийшло.

Фуллер не закидав її швидкими питаннями, як це робив на своєму перехресному допиті Хаммерле. Він ніколи не змушував її захищатися. Якби він це зробив, присяжні, можливо, побачили б, що вона зовсім не така наївна, як вони собі думають. Коли Фуллер зазначив, що Дезіре якимось зробили догану за те, що вона поводитись як групі, опинившись за лаштунками концерту Джонні Джилса, вона відповіла, що не розуміє, хто такі «групі»!

Він навіть не поставив їй жодного запитання про ту прокладку, яку вона зняла! Він не задавався питанням, як я міг займатися з нею оральним сексом і одночасно притискати її до ліжка. Де ж були синці, якщо я силою здолав її? Якщо вона кричала, то чому ніхто в готелі її не почув? Ну ж бо, ми були в готельному номері посеред ночі, де стіни від тиші віддають луною, і вона каже, що верещала? Якби на мене хтось напав, я би втік. І позбувся би від нього, ледве ступивши за поріг. Я би стукав людям у двері і кричав: «Допоможіть мені! Сюди! Цей хлопець тут!» Не обов'язково бути Ф. Лі Бейлі³², щоб зрозуміти, що вона марить.

³² Американський адвокат із кримінального права, прославився справою Сімпсона у судовому процесі щодо вбивства 1995 року.

Іншим свідком, який мені нашкодив, був лікар відділення невідкладної допомоги Стівен Річардсон. Він свідчив, що оглядав Дезіре в ніч після нападу. Він не виявив ні синців, ні саден на її руках і ногах, ані жодних інших ознак того, що її били чи стискали. На її великих і малих статевих губах не було ніяких травм. Але він виявив дві дуже маленькі саднини, завширшки в одну восьму дюйма і довжиною в три восьмих на вході в її піхву. Він сказав, що подібні травми бувають у 10–20 відсотків жертв зґвалтування. Також він сказав, що за двадцять років практики йому доводилося бачити подібні травми від сексу за згодою лише двічі.

Судячи з того, що він говорив, це були дуже дрібні садна, але Гаррісон зробив величезну фотографію інтимних частин Дезіре, роздрукував її і виставив на огляд у залі суду. Дивлячись на цю фотографію ви могли б подумати, що хтось взяв молоток і бив її по піхві.

Фуллеру нічого було протиставити показаннями доктора Річардсона. Хоч він міг би це зробити. Войлз викликав уролога,

щоб той оглянув мій член і показав, як ці маленькі садна могли виникнути через пенетрацію, але Фуллер не захотів туди йти. Він повинен був туди піти! Замість уролога Фуллер покликав якусь плюгаву лікарку, яка була такою розгубленою, що забезпечила кілька балів стороні обвинувачення. І це моя команда захисту на мільйон!

Поки звинувачення закінчувало свої виступи, мої адвокати спробували залучити до захисту ще трьох свідків. Моя команда захисту отримувала багато божевільних дзвінків під час розгляду справи, тож вони були досить скептичними, коли їм зателефонувала якась дівчина і сказала, що вона та її друзі бачили, як я тримався за руки, обнімався та цілувався з Дезіре на задньому сидінні лімузина дорогою до готелю! Ці свідчення мали для нас величезне значення і могли б довести, що Дезіре — витонченна брехунка! Отже, Войлз отримав дозвіл забрати лімузин із бази доказів. Він поставив його вночі перед готелем, і показав, що через його тоновані вікна можна було бачити, як вдень.

Вони перевірили дівчат і переконалися, що всі вони заслуговують довіри, тому спробували залучити їх як свідків, але суддя Гіффорд мало не впала в істерику. Вона хотіла знати, чому обвинувачення негайно не повідомили про цих свідків. Тому що їх треба було перевірити, показати, що вони не дурнуваті. Але їй було однаково. Вона ніби прийняла це на свій рахунок.

«Я дотримуюся думки, що невиключення цих свідків призведе до істотної несправедливості з боку штату Індіана, а я вважаю, що штат Індіана має таке ж право на справедливий судовий розгляд, як і обвинувачення», — сказала вона і виключила моїх, ймовірно, найважливіших свідків.

Свідчити покликали місис Вашингтон, і вона підлила масла у вогонь.

«Моєї Дезіре більше немає, і вона ніколи більше не повернеться. Я просто хочу повернути свою дочку».

Навіть деякі з присяжних почали плакати.

Потім вони прокрутили відредаговану версію запису виклику до 911. Це було теж саме, що знову викликати Дезіре свідчити і не дати нам провести перехресний допит.

«Того вечора я поїхала на лімузині з цим чоловіком і він сказав мені, що має заїхати за своїми охоронцями і запитав мене, чи не хочу я, бува, зайти на секундочку. Я сказала: „Добре, гаразд”. Ну знаєте, я думала, що це хороший чоловік. Ми увійшли, і цей чоловік став нападати на мене. Я тільки-но вийшла з ванної кімнати, а він там уже сидів в одній нижній білизні і просто типу зробив зі мною те, що він хотів зробити і при цьому продовжував повторювати „не пручайся, не пручайся”. Я говорила йому „Ні, ні, злізь із мене, припини, будь ласка, злізь із мене”. А він усе продовжував своє: „Не пручайся, не пручайся”. А цей чоловік набагато сильніший за мене, він просто робив, що хотів, поки я просили його: „Зупинись, будь ласка, зупинись, будь ласка”. Але він просто продовжував».

Пізніше на цій плівці диспетчер стала говорити Дезіре, що вона стала жертвою, що вона була жертвою, а потім Дезіре вставила щось дуже цікаве.

«Я не намагаюся вказувати тобі, що робити, але не бійся», — сказала їй диспетчерка. Вона наполягала на тому, щоб Дезіре повідомила про зґвалтування.

«Але цей хтось, відомий на всю країну, і тут проти нього я, звичайна людина... я маю на увазі, люди природно подумують, що я йду на це через гроші або щось подібне», — сказала Дезіре з ні сіло ні впало.

Допускати ту плівку бути доказом у моїй справі було дуже упередженим рішенням.

Багато юристів вважали, що це було неприпустимим, але їх думка не зупинила цю маленьку жінку-суддю.

Час було нам просувати справу. Ми з Войлзом тоді вже абсолютно зневірились. Я ніколи по-справжньому не вірив у систему правосуддя. Малого Кеннеді за місяць до розгляду моєї справи визнали невинним у зґвалтуванні на Палм-біч, але я знав, що мене засудять. Такою вже була ця система. Я нащадок рабів. Досі в мене є великі сумніви в тому, що інші здатні поважати мене як людську істоту. Я був нігером, і цей ковбойський прокурор збирався копати мене в обличчя своїми ковбойськими шпорами. Ніхто з цих людей не збирався мені допомагати. Зі мною було скінчено того самого дня, коли мені пред'явили звинувачення. Так чи інакше, але мене збиралися засудити.

Фуллер і Беггс не допомогли. Кетлін Беггс була такою завзятою як стіл. Вона кілька разів вступала в перепалку із суддею Гіффорд, і було видно, що суддя її просто ненавидить. Коли Войлз намагався сказати Фуллеру, що Беггс потрібно трохи розігрітися, Фуллер сказав йому: «Нам не потрібні ваші поради».

Уся геніальна стратегія захисту Фуллера полягала в тому, щоб показати, що Дезіре мала б розуміти у що вона вплутується, адже загальновідомо, яким грубим, вульгарним, невірним сексуальним маніяком я був. Ось так мене характеризував мій власний адвокат. Навіть Гаррісон не міг повірити у стратегію Фуллера. Він розумів, що зображаючи мене секс-машиною, ми руйнуємо мою репутацію та відштовхуємо мене від присяжних. Я був «настільки бездушним і грубим, що жодна розсудлива людина не могла відчувати до нього жодного співчуття». Ба більше, Гаррісон назвав оборонну стратегію Фуллера расистською. «Захист позбавив Тайсона його індивідуальності

і перетворив його на персонажа з расистського порноультфільму», — написав Гаррісон у своїй книзі.

Мені залишалось лише сміятися, коли одна дівчина, яку ми покликали свідком захисту, сказала в суді, що підслухала, як я говорив іншій учасниці конкурсу «Я хочу трахнути тебе, бери із собою твою сусідку, адже я знаменитість і, знаєш, ми займаємось такими речами».

Я й сам був не дуже корисним у своєму захисті. Коли мене викликали давати свідчення, я поведився настільки зарозуміло, що став ворогом своїй власній справі. Рішення тоді вже висіло в повітрі. У готелі, де зупинилися присяжні, сталася пожежа, і один із чорних членів журі сказав судді, що це було для нього завеликим потрясіння, щоб далі тут залишатися. Він був тим хлопцем, який завжди скаржився на їжу і умови проживання. Гаррісон прийшов у захват, коли суддя відпустив його. Він був переконаним, що той хлопець заважав би роботі команди. Тепер у складі присяжних залишилося тільки двоє чорних.

Ми виставили безліч свідків, які суперечили образу Дезіре. Одна з учасниць конкурсу свідчила, що Вашингтон сказала їй, що «вона хотіла грошей, хотіла бути схожою на Робін Гівенс». Вона також сказала, що Дезіре використовувала нецензурну лексику і робила сексуальні натяки. За її словами, я сказав: «Хочеш, підемо до мене в кімнату? Я знаю, що мені нема на що розраховувати, але вирішив таки запитати». Це було схоже на мене.

Інша дівчина свідчила, що, побачивши мене, вона сказала Дезіре: «Ось іде твій чоловік. Він не дуже добре говорить».

— Майку не обов'язково говорити. Він зароблятиме гроші, а балаканиною займусь я сама, — сказала Дезіре.

Обидві дівчини заявили, що не бачили жодних змін у Дезіре після передбачуваного згвалтування.

Інша дівчина сказала, що на конкурсі краси ми з Дезіре обнімалися, мов пара. Ще одна дівчина сказала, що Дезіре обдарувала мене «вбивчим поглядом», коли я поплескав по заду іншу дівчину. За свідченнями Керолайн Джонс, Дезіре сказала їй: «Дивись, он двадцять мільйонів доларів», коли побачила мене на репетиції.

Сьомого лютого настала моя черга давати свідчення. Я просто розказав ту історію, яку ви вже мали нагоду прочитати. Ну хіба що, коли я розповідав, що сказав Дезіре, що хочу її трахнути, присяжні оговтіли, наче їх тільки-но вдарила блискавка, так ніби вони ніколи до цього не чули цього слова на літеру Т. Фуллер провів абсолютно паршиву роботу з підготовки мене до дачі свідчень. Коли я закінчив суддя Гіффорд оголосив перерву до наступного дня, завдяки чому обвинувачення мало цілу ніч для обмірковування моїх свідчень та придумування своїх пасток.

Коли наступного дня ми відновили засідання, Гаррісон роздув до неможливого той факт, що я сказав «Я хочу тебе трахнути», на його думку вісімнадцятирічна дівчина ніколи б не відповіла на таке «Гаразд, зателефонуй мені». Мені здається, що він жив у якомусь іншому світі, але знову ж таки, це був той самий чоловік, який почувши, що я двадцять хвилин займався з Дезіре оральним сексом, написав «Його опис цієї події рішуче суперечить усьому, що я знав про секс.» Він також витратив багато часу, намагаючись змусити мене зізнатися, що мій успіх на рингу був результатом мого лукавства та моєї здатності одурювати, а раз так, то я, звичайно ж, був брехуном.

Коли я закінчив давати свідчення, вони привели Джонні Джилла, який підтвердив, що коли я сказав Дезіре, що хочу її трахнути, вона навіть не здригнулася. Фуллер зателефонував ще кільком конкурсанткам, за словами яких, Дезіре сказала, що «у мене гарне тіло» і «у мене дупа, за яку потрібно триматися». Уся

оборона була настільки розрізною, що навіть мені було зрозуміло, що нам не вдається вибудувати цілісну стратегію. Головний недолік полягав у тому, що Фуллер і Беггс були занадто чистоплюями, щоб удаватися в детальні сексуальні подробиці тієї ночі. Вони не давали присяжним реальних фактів, на яких можна було б побудувати своє судження.

Заключний виступ Фуллера був настільки нудним, що один із присяжних просто перервав його і попросився до туалету. Це був не дуже добрий знак. Та коли ж він збирався дійти до того критичного моменту, коли я нібито сказав Дезіре, що вона мене заводить і вона у відповідь, замість того, щоб піти з готельної кімнати, пішла до ванної знімати прокладку і потім повернулася до мене в спальню? Я все чекав на це, але він так і не дістався до цього моменту.

Потім свої останні аргументи навів Гаррісон. Це був усе той самий старий мотлох, але він годував присяжних цим лайном так, як ніколи б не зміг Фуллер. «На нас звернені всі погляди. Люди в усьому світі хочуть знати, чи є у жителів округу Маріон мужність зробити цю складну річ. Я не хочу, щоб цей чоловік був засуджений лише через тиск людей. Я хочу, щоб він був засуджений, якщо ви вірите беззаперечним доказам про те, що ця красива, чесна дитина приїхала в місто, де була обдурена професійним брехуном, обманута, її ошукали і зіпсували, ізолювали і взяли силою, згвалтували і зробили об'єктом збоченої поведінки. Якщо ви у це вірите — а в нас на все це є докази — то оголошуйте ваше судження. У мене все».

Останній цвях у мою труну забили просто перед тим, як присяжні пішли на нараду. Фуллер висунув пропозицію, щоб суддя надала журі роз'яснення про приховану згоду, коли інструктуватиме присяжних перед тим, як вони підуть на обговорення. Це означало, що я не можу бути звинуваченим у згвалтуванні, якщо «поведінку заявника за всіх обставин

розумно розглядати як таку, що вказує на згоду на запропоновані дії. «Але колишній прокурор, що спеціалізувався на згвалтуваннях, заткнув Фуллера, і присяжні так і не дізналися про цей юридичний прецедент».

Десятого лютого о першій годині п'ятнадцять хвилин пополудні присяжні у складі восьми чоловіків і чотирьох жінок приступили до розгляду моєї справи. Не дивно, що колишнього морського піхотинця, а нині продавця у IBM, Тіма, було обрано головним. Після п'ятнадцятихвилинної наради, без обговорення доказів, вони взялися за голосування. Голосів було шість на шість. Менш ніж через дев'ять годин вони прийшли до одноголосного рішення.

Ми всі повернулися до зали суду. Коли присяжні увійшли до зали, вони навіть не могли дивитися на стіл захисту. Цього було достатньо. Коли я почув «винен» по першому пункту звинувачення, мені здалося, що мене вдарили. «О Боже», — прошепотів я. Проте мене це анітрохи не здивувало.

На вулиці на нас чекала преса. Мене випустили під заставу до винесення вироку.

«У мене немає ні найменшого шансу на чесне рішення», — сказав я. Я знав, що невинен, але з іншого боку, знаючи порядки в суді та прокурора, передбачав, що вирок буде швидким. Прокурор був расистом, жадібним до слави маленьким слабким чоловічком. Я нервував, знаючи, що це відверне від мене людей, яких я любив, але я був готовий до цього.

Тім, мій заклятий колишній морський піхотинець, сказав пресі, що «коли ми зібрали усе докупи, питання про згоду там явно не стояло».

Марк Шоу правильно написав про це у своїй книзі. «Весь жах ситуації був у тому, що його вдарило [системою кримінального правосуддя] із суддею-обвинувачем, прокурорами, які, можливо, утримували важливі докази, гранично

некомпетентним адвокатом, чие бурмотіння на захисті було, можливо, більш повинним у звинувачувальному вердикті, ніж будь-де інше; до того ще варто додати присяжних, які були зосереджені більше на публічному образі поганого хлопця Тайсона, чим на неповному фактажі справи. Найкращим досягненням Гаррісона на суді була його стратегія успішного представлення Дезіре Вашингтон сором'язливою, недосвідченою, наївною, манірною і правильною студенткою коледжу, якою, як вони це насправді знали, вона не була. Використавши на повну закон «Про захист жертв зґвалтувань» і повністю усвідомлюючи, що Вашингтон, по суті, уклала угоду про подання на Тайсона до суду і продаж її прав на фільми та книги, прокурори, які також знали про сумнівне сексуальне минуле Вашингтон та її потребу в терапії, зробили все належне, щоб присяжні ніколи не знайшли доказів того, що Вашингтон не зовсім-то зразкова церковна прихожанка та відмінниця».

Під час суду Гаррісона наздогнала його карма. Він втратив свою дружину. Вона тільки-но народила дитину і втекла з поліціантом, якому було доручено охороняти її під час судового процесу.

ДЕЯКИЙ ЧАС МІЖ СУДОВИМ ПРОЦЕСОМ ТА ЗВИНУВАЧЕННЯМ я провів у своїй нью-йоркській квартирі. Якось я повертався від дівчини і вже збирався увійти до свого будинку, коли чоловік, повз якого я проходив, вимовив: «Привіт, як поживаєш, синку?»

Я глянув на нього і відразу зрозумів, що це мій батько.

Я не бачив його відтоді, як десять років тому поховали мою матір.

— Привіт, ти як? — запитав я.

Спочатку він мене налякав, але я не подав виду. У мене було досить непогане життя, тож я не злився на нього. Він виглядав сором'язливим і трохи переляканим. Я впевнений, що він чув дещо погане про мої вуличні пригоди. Але коли я посміхнувся і обійняв його, напруга спала.

— Давай піднінемося, — сказав я і повів його до своєї квартири.

— Вітаємо, містере Тайсон, — сказали швейцар і камердинер.

— Ого, то ти велика людина, так? — сказав мій батько.

— Ні, я зовсім не великий, це просто ілюзія, — відповів я йому.

Мій батько хотів бачити мене багато років тому. У жовтні 1988 року газета «Нью-Йорк Пост» направила репортера до Бруклінського житлового комплексу, де жив мій батько, і взяла у нього інтерв'ю.

«Я не піду до Майка з простягнутою рукою, — сказав він репортеру. — Мені не потрібні його гроші. Не те, щоб я не взяв у нього грошей і не знайшов би, куди їх використати, але я взяв би у нього гроші тільки, якби Майк захотів би мені їх дати».

Тоді я був занадто зайнятий боротьбою, щоб зустрітися з ним. Але за ці роки я чув багато історій про свого батька від людей із Брукліна. Він був справжнім спритним вуличним хлопцем — шахраєм, гравцем і дияконом-сутенером. Мій батько був одним із тих виродків Ісусових, які ладні були вбити за свого Ісуса. Він був родом із Шарлотт, штат Північна Кароліна, прямісінько в самому Біблійному поясі³³. Молодим він співав у євангелістському хорі. Усе своє життя залишався вірним Ісусу, але це не заважало йому займатися брудом. Він був справжнім ділком. Він дуже добре одягався і мав контроль над усіма жінками своєї церкви, адже вони приходили до нього за порадою. Коли я ріс у Брукліні, жінки зупиняли мене на вулиці і казали: «Твій батько і його брат були сутенерами, і ми працювали на них». У нього була репутація найкрутішого шахрая і сутенера в Брукліні.

³³ Біблійний пояс (англ. Bible Belt) — регіон у Сполучених Штатах Америки, в якому одним з основних аспектів культури є євангельський протестантизм.

Я ніколи не був таким крутим, як мій батько. Мені завжди хотілося уявити себе таким само крутим, як він, але я просто був не з того тіста. Я чув, що моєму батькові довелося виїхати з Північної Кароліни після того, як він посварився з якимось білим хлопцем. Його дядько, чоловік типу Дядька Тома, уладнав суперечку і врятував життя моєму батькові, пообіцявши, що він поїде з міста. Тож він подався до Нью-Йорка. Прийшовши сюди, він зайшов до якогось бару і завів розмову із симпатичною жінкою. А потім увійшов хлопець у гарному великому капелюсі, один із крутих чорних хлопців, і, зіштовхнувши мого батька з барного стільця, почав говорити з дівчиною.

«Цей шибздик — сільський нігер, — сказав хлопець дівчині. — Не витрачай на нього свій час».

Мій батько сів в автобус, повернувся в Шарлотт, узяв свою гвинтівку, повернувся до Нью-Йорка, знайшов хлопця і застрелив його. Якби він посварився з поліціантами в Брукліні, то просто пішов би з братом стріляти в полісменів. Мій батько користувався великою повагою в бруклінській громаді.

Моя мати познайомилася з моїм батьком ще в Шарлотт. Вона навчалася в школі у Вінстон-Салемі і познайомилася із сестрою мого батька, яка, просто кажучи, вербувала дівчат для мого батька. Вона шукала для нього наркотики і підбирала симпатичних жінок. Тож вона привела мою матір на знайомство з моїм батьком. Коли я був малим, батько з'являвся у нас нечасто, утім, іноді він приходив. Ми не особливо довіряли йому, адже мати була на нього ображеною, але я вважаю, що він робив, що міг, зважаючи на ті скупі сімейні навички, які в нього були. Тоді нелегко було бути чорношкірим чоловіком із сім'єю.

Отже, ми піднялися нагору, і йому сподобалося у мене. Ми замовили трохи їжі і просто почали розмовляти. Він, здавалося, був здивований, що я так позитивно до нього поставився. Я зрозумів, що йому не завадять гроші, і дав йому трохи. Мені дуже хотілося дізнатися про нього більше, тому я запросив його приїхати до мене додому в Огайо. Я хотів купити йому машину, щоб він міг приїхати до мене, і запропонував йому «Мерседес-Бенц».

«О Боже, ні, синку, будь ласка, не треба, — запротестував він. — Одне, що я вмю — це водити «кадилак», а «мерседес» я водити не вмю». У нього була та любов до кадилаків, яку мають проповідники-сутенери.

За кілька тижнів мій батько поїхав до Огайо з двома дітьми моєї сестри. На тому етапі свого життя він був дуже цікавою людиною. Цілими днями він сидів у церкві. Він приходив туди о дев'ятій ранку, сидів там до п'ятої вечора, йшов додому чогось

попоїсти і повертався назад до церкви, щоб пробути там до одинадцятої вечора.

Схоже, йому подобався мій спосіб життя. За кілька днів він трохи обжився і запросив одного зі своїх друзів-священників — такого ж як і він гарно одягненого чоловіка. Вони сиділи разом і точили лясси. Я ж тоді просто дивився на нього і вивчав його риси. Я помітив, що він любить цукерки. Йому було шістдесят вісім років, і він просто обожнював їсти цукерки. Я подумав: «Ого! Я теж обожнюю цукерки. Ось звідки це в мене».

У певному сенсі я заздрив тому, як він умів будувати стосунки з жінками. Я був просто жалюгідним у мистецтві будувати стосунки, а йому треба було відбиватися від жінок. Мій батько був дуже успішним сутенером, а я не зміг би змусити до перелюбу навіть двох собак. У мого батька було сімнадцятеро дітей, і всі вони стали дивовижними людьми. Пізніше я познайомився з деякими з них, і жоден не був таким божевільним, як я.

В якусь мить я посадив батька і сказав:

— Навчи мене чому-небудь. Що ти знаєш про життя? Що ти хотів би мені передати? Будь моїм батьком.

— Мені нема чого тебе навчити, синку, — відповів він. — Усе, що я знаю, — це Біблія і сутенерство. І це не для тебе. Я знаю, я бачив тебе з твоїми жінками.

Я намагався справити на нього враження всіма своїми чарівними жінками. «Ти просто дурень, синку. У цьому немає нічого поганого, деяким людям притаманно бути дурними, коли йдеться про жінок, — сказав він. — Дехто з чоловіків ніколи не досягає такого рівня в житті, коли можуть упоратися з ними. Ти просто один із тих хлопців. Ти не вмієш розмовляти з жінками. Просто ти цього не вмієш. Ти цілуєш їх просто в губи. Чорт, ти хоч знаєш, що вони роблять, коли вони не з тобою? Вони, блядь,

смокчуть мій прутень або хтось сщить їм у рот. А ти їх цілуєш, сунеш свій язик їм в рот, синку».

Коли мій батько вперше приїхав на гостини, він був дуже скромним. Але щойно він відчув, що я йому відкрився і даю гроші, він почав задирати ніс.

«Чесно кажучи, я не знаю, чи справді ти мені син. Одна жінка виходить із моєї кімнати, а інша приходить, вони майже зустрічаються одна з одною, — сказав він мені ближче до кінця свого візиту. — Треба було їм сказати, щоб приходили разом. У мене було по п'ять–шість дівчат у домі разом із твоєю мамою».

Ось так. Він став забагато говорити про свої сутенерські штучки і завантажувати мене інформацією. Я був не достатньо сильним, щоб упоратися з усім цим.

«Гей, приятелю, охолонь трохи, — сказав я. — Я люблю свою матір. Ти мій батько, і я люблю тебе. Давай не будемо говорити про тебе і про неї. Давай просто попрацюємо над нашими стосунками батька та сина».

ПЕРЕД ЗАСЛУХОВУВАННЯМ ВИРОКУ МЕНІ ПОТРІБНО БУЛО РОЗВ'ЯЗАТИ ДЕЯКІ СПРАВИ. Я БУВ переконаний, що мене заберуть до в'язниці, тож я зателефонував Наталі — матері мого сина д'Аманто.

«Слухай, я пришлю тобі зараз сто тисяч доларів. А потім, коли вже буду там, я попрошу їх надсилати тобі що-небудь щомісяця».

Щойно вона отримала ці гроші, вона пішла до адвоката і подала на мене позов на мільйони доларів. І це було чудово, тому що багато років по тому, розглядаючи цю справу, мій адвокат отримав судовий ордер провести тест на батьківство, і виявилось, що то навіть не моя дитина. Я на це заслужив. Ось що буває, коли трахаєшся зі шльондрами. Це була ще одна жорстока зрада. Я почувався розчавленим, коли прийшли результати того першого тесту. Я справді думав, що то моя

дитина. Я провів із ним багато часу. Я навіть гордо позував із ним для обкладинки журналу *Jet*. Ця жінка мучила і переслідувала мене протягом багатьох років після того тесту на батьківство. Я не думаю, що вона коли-небудь у своєму житті зможе добитися чогось хорошого. Я б не здивувався, якби когось, пов'язаного з нею, знайшли би в будинку мертвим чи якби сталося ще щось схоже.

Після закінчення судового процесу і винесення мені вироку, мене відправили до Молодіжного центру Індіани. Це була в'язниця середнього рівня безпеки, розроблена в 1960-х роках для багатих білих дуже небезпечних молодих злочинців. Станом на 1992 рік тюрмна система Індіани була настільки переповнена, що туди стали відправляти дорослих злочинців, в основному людей, засуджених за секс і наркотики, які були занадто слабкі, щоб вижити в умовах жорстких в'язниць. Проте з часом туди стали відряджати вбивць та інших жорстоких злочинців. Коли мене доставили до в'язниці, там було близько 1500 в'язнів, понад 95 відсотків з яких були білими.

Мені визначили блок «М» — одне з найновіших приміщень. Нас розмістили в двомісних кімнатах з укріпленими дверима і невеликим вікнами замість решіток. Коли входиш до кімнати, ліворуч від тебе було двоє ліжок, а праворуч — туалет та шафа, де можна було зберігати речі. Там же стояв письмовий стіл, за яким можна було навчатися. Уся кімната була розміром лише вісім на дев'ять футів.

Тоді я не розумів, що термін у в'язниці, навіть за злочин, якого я не скоював, був прихованим благословенням. Лише Богу відомо, що б зі мною сталося, якби я залишився на волі. Перебуваючи під замком, я вперше в житті зміг перевести подих і заспокоїтися, але я не хочу, щоб ви подумали, ніби я миттєво знайшов просвітлення і співав весь день «Кумбайю»³⁴. Тільки-но потрапивши до тюрми я був злий, як

чорт. Я знав, що пробуду тут щонайменше три роки. І просидів би там усі триста років, будь-то біла дівчина.

34 Кум ба ях («Прийди до мене») — афроамериканська духовна пісня не встановленого походження, яку, як відомо, співають у культурі Гулла на островах Південної Кароліни та Джорджії, її походження також пов'язують із західноафриканськими рабами.

Перші мої кілька тижнів я просто чекав, що хтось спробує до мене причепитися, подумавши, що я слабак. Мені кортіло довести цим психопатам, що я такий самий небезпечний, як і вони, якщо не більше. Я повинен був дати зрозуміти всім цим тварюкам, що до моєї камери їм не варто й спробувати наблизитися, а вже тим паче не варто чіпати ніяке моє лайно. Я був агресивним і налаштованим дуже войовничо.

Одного дня, скоро після того, як я потрапив до в'язниці, я прогулювався двором і один хлопець крикнув мені: «Ей, Тайсоне, ти, йобаний стрибун із дерева». Я поняття не мав, про що він говорить. Я подумав, що це був комплімент, може він мав на увазі, що я великий атлет, який умів виконувати дивовижні фізичні вправи, як-от, наприклад, стрибати через дерева. Але потім я запитав когось про це.

— Стрибун із дерева — це гвалтівник, Майку, — сказав мені один хлопець. — Розумієш, чувак, який чекає за деревом, коли повз пройде якась маленька дитина, а потім вискакує і хапає її.

— Господи Ісусе, — промовив я.

Але за кілька днів після цього я сидів у кімнаті відпочинку, і цей хороший, чудовий в'язень сів поруч зі мною. Він був одним із тих підкреслено ввічливих християнських братів із повсякчасною прекрасною посмішкою, найулюбленішим і найшанованішим хлопцем у в'язниці.

— Майку, ти ж не гвалтівник, — сказав він, дивлячись мені просто в очі. — Я був поруч із тобою. Ти великий дурний

хлопчик, який любить трохи повеселитися, але ти нікого не гвалтував. Я знаю це, тому що я гвалтівник. Ось що я вчинив. Я жорстоко згвалтував і поглумився над жінкою. Ти коли-небудь бачив білу жінку, яка приходить до мене в гості? Це не моя дівчина, це моя жертва.

— Що?

— Тепер у мене є Господь, Майку. Я написав їй, ми спілкуємося, і вона приходить до мене в гості. Тож я знаю, хто такі гвалтівники, Майку, адже я один із них.

Поки я акліматизувався у в'язниці, зовні йшли суперечки. Більшість опитувань громадської думки показали, що багато людей сумнівалися у справедливості мого вироку, навіть ті з опитувань, які проводили серед жінок. Переважна більшість чорношкірих людей вважали, що суд наді мною був несправедливим. Один із моїх присяжних навіть якось сказав репортеру, що жоден із чорних присяжних не хотів торкатися моєї справи, тому що вони боялися. Щодня я розмовляв по телефону з Доном, і він переконував мене, що робить все можливе, щоб витягнути мене з в'язниці. Тож ви можете собі уявити, як я почувався, коли тридцять першого березня, за шість днів після початку мого ув'язнення, суддя відхилив мою апеляційну скаргу. Я відразу ж перестав їсти будь-яку їжу і лише пив рідину. Потім я почав отримувати письмові звіти. Мене покарали за те, що я дав автограф двом ув'язненим. Я став агресивним і отримав догану за те, що погрожував охоронцям та іншим ув'язненим.

Я влаштував сутичку з великим молодим світлошкірим чорним хлопцем на ім'я Боб. Ми дуріли, але потім я розійшовся і, коли він уже хотів утекти, поставив йому на голові велику шишку. Інший в'язень на ім'я Уейно підійшов до мене і сказав мені, щоб я охолонув.

«Тобі нема чого доводити цим чувакам, — сказав мені Уейно. — Ці хлопці пробудуть тут ще довго, але ти, брате, намагаєшся вибратися звідси додому».

Він мав рацію. На моє щастя Боб мене кинув, коли підійшов охоронець. Він сказав, що спіткнувся. Це могло б принести мені ще кілька місяців в'язниці.

У такому місці важко зберігати людську подобу. Я бачив такі речі, які просто не зрозуміло, як одна людина могла коїти з іншою. Мені доводилося спостерігати, як люди ріжуть один одного, борючись за сигарету. Хтось міг плюснути в камеру іншої людини трохи бензину і спробувати підпалити його. Або хтось міг схопити жінку-охоронця, жбурнути її у туалет і згвалтувати. Я бачив, як охоронці вибігали з порізаною лезом головою або як хтось бив їх степлером. Людям, які займаються цим лайном, було однаково. Вони були уже засуджені до сорока, п'ятдесяти чи навіть ста років. До їх вироків було важко додати щось понад той термін, який вони вже мали. Тож, зв'язуючись із цими закінченими психопатами, ви щоразу ходили по лезу ножа. Цим людям було б краще бути в психлікарнях, а не у в'язницях.

Перші кілька місяців там я був параноїком. Мені здавалося, що хтось — в'язень чи охоронець — збираються підкинути мені в камеру наркотики або спровокувати мене, щоб я когось побив, і я отримав би за це додатковий термін ув'язнення. Я просто хотів вижити. Тому я весь час сидів у своїй камері, не бажаючи нікого бачити. Іноді я заходив до кабінету Вордена Тригга.

— Послухай, я готовий йти додому. Тобі не здається, що мене пора відпустити? — кричав я.

— Ні, я думаю, тобі пора повертатися до своєї камери, — відповідав він і викликав охоронців, які проводжали мене назад. І ось одного разу я увійшов до своєї камери і закрив за собою двері. Білий в'язень крикнув мені: «Забирайся звідси. Тобі

нема чого соромитися. Я вже десять разів відсидів твій термін. Ти повинен прийти до тями та привести себе у форму. Ти знову будеш битися. Ти тут усього лише на перекурі».

Якось я вліз у перепалку з білим охоронцем-расистом, і всі інші ув'язнені почали стрибати, намагаючись втрутитися. Одразу ж прибігли з іншого кутка решта арійських прихильників, бо вони подумали, що нападають на їхнього хлопця. Тож охоронець викликав цілий загін головорізів, і там запанував повний хаос. Люди кричали: «Покажи їм, Майку! Убий цю чортову свиню!» Це був справжній заколот. Їм довелося замкнути блок, і вони відправили мою дупу до карцеру.

Карцер був справжньою дірою. Мене кинули до камери розміром шість на дев'ять футів, в якій не було нічого крім матрацу на підлозі та туалету. Удень вони прибирали матрац і змушували мене спати на бетонній підлозі, тому що не хотіли, щоб мені було зручно.

Це було досить негуманно — заточувати когось у кімнаті протягом двадцяти трьох годин на день із постійно увімкненим світлом, але до цього також звикаєш. Ти стаєш найкращим другом для самого себе. У цій дірі ти дивним чином отримуєш свою свободу. Ніхто більше не контролював кожен мій рух, як то було у звичайній камері. Діра була найгіршим місцем, в якому я тільки міг опинитися, і вона стала моєю стихією.

Я був надзвичайно проблемним в'язнем у перший рік мого терміну. Мені робили догани за те, що я рухався не достатньо швидко, за те, що я був грубим, погрожував охоронцям, штовхав людей. Я був настільки важким, що вони ледве не відправили мене в блок Р. Саме туди вони відправляли всіх небезпечних ув'язнених, які не хотіли працювати або виконувати накази. Таких небезпечних в'язнів відокремлювали від решти тюремного населення. Я думав, що я один із цих божевільних шибздиків, тому почав діяти, як вони. Їх закривали на цілий

день у камері й охоронці постійно стежили за ними. «Їбати вас, йобані припиздні», — кричали хлопці з блоку Р на охоронців.

У них на вікнах були екрани, і, коли ми проходили повз, вони кричали й на нас.

— Гей, чемпіоне, заспокойся, чемпіоне. Я чув, що ти там зовсім здичавів. Ти ж не хочеш потрапити сюди, чемпіоне. Ти ж не хочеш із нами зв'язуватися, — кричали вони.

— Гей, навчитися трохи гарних манер і можете повертатися до нормальних людей, — кричав я їм у відповідь.

— Та пішов ти, нахабний голубофіл, шибздик, — відповідали мені.

Після цього я трохи заспокоювався. Я не хотів жити, як якась тварина. Вони там стали поводитися настільки жахливо, що з блоку Р довелося зняти екрани і встановити міцне скло, щоб в'язні не могли плювати вниз на перехожих.

Я зупинив свій вибір на карцері. А чому б і ні? Я виріс у місцях, де пахло, як у каналізації.

Я вийшов з вигрібної ями.

У ГРУДНІ МИ ДІЗНАЛИСЯ, ЩО ДЕЗІРЕ ОБГОВОРЮВАЛА ПРОЄКТ КНИГИ та ФІЛЬМУ з цивільним адвокатом ще до того, як розпочались усі ці судові слухання про зґвалтування. Тепер деякі присяжні були стурбовані тим, що прийняли неправильне рішення.

«Після того, що я тепер дізнався, мені важко бачити в ній надійного свідка, — сказав пресі один із присяжних, Дейв Вале. — Нам здавалось, що чоловік зґвалтував жінку. Тепер, коли я озираюсь назад, мені здається, що це жінка зґвалтувала чоловіка».

Він і ще один присяжний, Роуз Прайд, надіслали листи до Апеляційного суду штату Індіана з проханням про нове судове розслідування моєї справи. Дезіре спробувала відбілити свій імідж, відвідавши шоу 20/20 і поспілкувавшись із репортерами

журналу *People*. А в липні вона нарешті подала на мене до цивільного суду. Її батько сказав, що справу було порушено через те, що їй набридло, як її обзивають Дон Кінг і мій адвокат з апеляцій Алан Дершовіц. У Дезіре з'явився новий адвокат на ім'я Девал Патрік. Можливо, ви впізнали це ім'я? Тепер він став губернатором Массачусетсу. Він був також тим самим хлопцем, що подав на мене позов на невизначений збиток Дезіре Вашингтон за психологічну та фізичну шкоду, стверджуючи, що я обдарував її навіть не однією, а цілими двома венеричними хворобами.

Незабаром після цього Ед Герштейн, перший адвокат Дезіре, отримав рішення за позовом, який він подав до Верховного Суду Род-Айленда з приводу своєї первісної угоди з сім'єю Вашингтонів. Крім іншого, суд зробив публічну заяву, в якій говорилося, що вони вважають, що штат Індіана повинен розглянути це питання, оскільки Дезіре, можливо, зробила в цьому питанні лжесвідчення, заключивши угоду про відшкодування збитків зі своїм адвокатом ще під час перехресного допиту на моєму процесі. Дершовіц одразу ж накинувся на цю інформацію, назвавши її «гарячим пиріжком», який міг би допомогти мені в справі зняття вироку. Він також назвав Дезіре «жадібною до грошей золотошукачкою, яка до того ж ще й брехуха».

Дев'ятого липня п'ятсот людей вийшли на мітинг на мою підтримку в центрі Індіанapolisа. Член міської ради з Комптона спустилася, щоб звернутися до натовпу.

«Ми не дозволимо Дезіре безкарно використовувати нас як знаряддя знищення одного з найвідоміших людей, яких ми коли-небудь знали».

Але приблизно за місяць суддя Гіффорд знову розбила мої надії. Вона відмовила мені в новому судовому розгляді і підтвердила раніше винесене рішення про те, що Дершовіц не

може судитися із Дезіре з приводу її угоди з цивільним адвокатом. Вона сприйняла це на свій особистий рахунок, сказавши, що була шокована «спробою Дершовіца ошукати суд».

У жовтні 1992 року помер мій батько. Я хотів піти на похорон, але мені не дозволили. Вони докладали всіх зусиль, щоб мене там зламати. Я все ще отримував серйозні штрафи за незначні правопорушення, втрачаючи все більше і більше часу. Я взагалі-то оплатив для нього два похорони — один на півночі, а інший у Північній Кароліні, куди ми потім його перевезли. Мій племінник сказав мені, що цивільна дружина мого батька була дуже розлюченою, через те, що всі його колишні повії сиділи в першому ряду, щоб віддати йому данину поваги.

Після Нового року в моїй справі відбулися серйозні зміни. Дванадцятого січня журнал *Globe* опублікував статтю, в якій доводив, що Дезіре не така невинна овечка, як її змалювала сторона обвинувачення. Вони взяли інтерв'ю у її друзів, і всі вони говорили, що вона була досвідченою у всьому, що стосувалося сексу. Одна подруга навіть сказала, що єдиний раз, коли Дезіре заплакала після того нібито зґвалтування, це коли її батько дізнався, що вона була в ліжку зі мною і не на жарт розлютився.

Наприкінці січня у *Hard Copy*³⁵ вийшов спеціальний годинний випуск під назвою «Виправдані сумніви» про мою судову справу. Раніше, на шоу 20/20, вона сказала Барбарі Уолтерс, що зняла б всі обвинувачення проти мене, якби я тільки перед нею вибачився. Дершовіц запалився цією ідеєю.

³⁵ Американське інформаційне телевізійне шоу

«Ти можеш собі уявити, щоб хтось сказав, що прийме вибачення за зґвалтування?» — запитав він.

П'ятнадцятого лютого Апеляційний суд штату Індіана заслухав доводи щодо моєї апеляції. До початку слухань судді нарешті оприлюднили угоду про виплату гонорару з цивільним

адвокатом Дезіре. Дершовіц вважав, що має розв'язати чотири питання, які допомогли б зняти мій вирок: повернути виключених свідків, які бачили, як ми з Дезіре обіймалися, надати присяжним офіційні роз'яснення про непряму згоду, включити до речової бази доказів запису з лінії 911, додати інформацію про гонорар Герштейна за цивільну справу проти мене. Багато юристів, включаючи Марка Шоу, вважали, що Гіффорд допустилася достатньої кількості помилок, щоб допустити новий судовий розгляд.

Після того, як ми зібрали аргументи щодо цієї апеляції, вибухнула ще одна бомба, на цей раз це стосувалося попередніх заяв Дезіре про зґвалтування. Уейн Уокер, шкільний друг Дезіре, стверджував, що Дезіре якось сказала своєму батькові, що він її зґвалтував, а потім пояснила Уейну, що зробила це «щоб прикритися ... інакше у мене були б великі неприємності». Уокер сказав радіо *ESPN*, що, почувши про те, що Дезіре обвинувачує мене в зґвалтуванні, «відразу ж подумав „О, ні, вона знову це робить”».

Пізніше того ж місяця газета «Нью-Йорк Пост» повідомила, що в жовтні 1989 року Мері Вашингтон позивалася на Дональда Вашингтона і пред'явила йому звинувачення в нападі та побитті Дезіре. Дезіре розповіла поліції, що її батько «ударив її і штовхнув під раковину... він продовжував бити її головою об стіну і підлогу. „Я вивільнилась і потягнулася за ножом, щоб захистити себе”».

Що могло змусити її батька підняти на неї руку? Ну, коли ми дивимося на свідчення її матері в моїй справі, вона стверджує, що її чоловік «злетів із катушок», коли Дезіре сказала йому, що втратила невинність. Її мати була так стурбована, що записала Дезіре на «психотерапію через важку депресію і загрози самогубства».

Отже, мати Дезіре підтвердила, що Дезіре втратила свою невинність у жовтні 1989 року, і саме тоді за словами її друга Уейна, у них був секс, і вона фальшиво звинуватила його у зґвалтуванні. Дезіре, звичайно ж, дала письмове свідчення під присягою у відповідь на поправку мого адвоката, що вона ніколи не мала сексу із цим хлопцем.

«Я категорично і беззастережно заперечую, що у нас з Уейном коли-небудь був статевий акт з проникненням. Я також категорично і беззастережно заперечую, що коли-небудь звинувачувала Уейна в тому, що він мене зґвалтував».

Залишалась лише одна проблема. Дершовіц знайшов ще одного хлопця, друга Дезіре Марка Колвіна, який прийшов і заявив, що те, у чому Дезіре заприсяглася — брехня.

«Я дуже неохоче ділюся цією інформацією, тому що все ще вважаю Дезіре Вашингтон своїм другом. Наприкінці 1989 року вона телефонувала мені й зізналася, що у неї був статевий акт з Уейном Уокером ... Вона також сказала, що після того, як це сталося, вона пішла у ванну і заплакала».

О, яка ж заплутана історія тут вимальовується! Перенесемося на два роки вперед. Я можу тільки гадати, що б сказав і зробив її батько, якби Дезіре сказала йому, що у неї був секс зі мною за обопільною згодою. Очевидно, ми маємо тут справу з не найстабільнішою сім'єю.

Я почувався досить упевнено, коли Дершовіц очолив цю справу з апеляціями. Тому я був приголомшений, дізнавшись, що сьомого серпня програв апеляцію в Апеляційному суді Індіани. Рішенням 2 до 1, було ухвалено рішення, що Гіффорд не зловживала своїми правами, виключивши зі справи двох моїх найважливіших свідків. Один суддя побачив ситуацію з мого боку. Суддя Патрік Салліван писав: «Мій огляд звіту про цю справу приводить мене до неминучого висновку, що він [Тайсон] не отримав правової справедливості, яка необхідна для

нашої системи кримінального правосуддя». Іншими словами, цього нігера найбільше. Зрештою я втратив ту малу дециму впевненості, яка ще тліла в мені щодо нашої системи правосуддя. Це була, як і слід очікувати, гнила справа. Тому я анітрохи не здивувався, коли за шість тижнів Верховний суд штату Індіана відмовився навіть вислухати мою апеляцію.

Але подивіться, що сталося. Щоб моя справа потрапила на розгляд, я мав би отримати більшість голосів — 3:2. Я б отримав ці голоси, якби не той факт, що суддя Рендалл Шепард, ліберальний член суду, відмовився від участі у справі через конфлікт інтересів. Судячи з усього, суддя і його дружина їздили на двадцяті зустріч випускників Єльської юридичної школи. Дружина судді пішла в жіночу кімнату і, повертаючись звідти, нашттовхнулась на Дершовіца.

«Вона говорила, що сказала Дершовіцу, що бачила, як він клопотався про звільнення під заставу в Апеляційному суді Індіани, і тому порадила йому краще пристосуватися до ведення справ в Індіані. ...Я згоден... що ця розмова була непристойною. Моя дружина не юрист і вона не до кінця розуміє причини, чому такі розмови вважаються неприпустимими і дуже шкодує, що ініціювала цю розмову. Вона дуже збентежена з цього приводу. Моє власне рішення не розголошувати причини моєї дискваліфікації було продиктовано бажанням захистити мою дружину від сорому, якого вона зазнала б у зв'язку з публічним розкриттям і обговоренням її поведінки», — писав пізніше суддя Шепард.

Схоже, що дружина Шепарда давала Дершовіцу якісь поради, як йому домогтися моєї апеляції. Але суддя не хотів, щоб це виглядало так, ніби його голос був продиктований думкою дружини. Тому, рятуючи обличчя своєї дружини, він підсмажив мою чорну дупу. Тож фінальні голоси без Шепарда були 2:2, і цього було достатньо, щоб закрити мою справу.

Тепер у мене не було жодної надії вибратися з в'язниці. Мені знадобилося близько тринадцяти місяців, щоб зрозуміти, як правильно проводити свій час. Увесь мій перший рік був суцям пеклом — до мого вироку додавалися місяці й місяці. Я підозріло ставився до всіх навколо. Вони помістили мене в камеру з хлопцем на ім'я Ерл, який був зразковим в'язнем. Ерл просидів там уже тридцять років за продаж наркотиків, а це означало, що попереду були ще щонайменше п'ятнадцять років відсидки. Адміністрація вирішила, що він буде мені найкращим наставником і зможе мене вберегти від неприємностей.

Першого ж вечора, коли ми опинилися разом, я схопив олівець і загрозливо стис його в руці.

— Я вб'ю тебе на хрін, якщо ти хоч пальцем торкнеш щось із мого лайна, шибздик. Нехай лише щось у мене пропаде, — сказав я. — І я не збираюся прибирати у камері. Просто не розмовляй зі мною.

Ерл мовчки дивився на мене.

— Якого біса? Гей, Майку, я не з тих хлопців, — сказав він. — Я з тобою, брате. Я тут, щоб допомогти тобі. Не дай собі загрузнути у цьому болоті. Ти лише набереш кілька додаткових місяців до свого строку на свою дупу. Я знав хлопців, які приїжджали сюди на рік чи на три роки, а у підсумку залишались у цьому лайні до кінця життя. Ти просто ще не знаєш, як себе поводити, мій юний друже. Я тобі потрібен, щоб зрозуміти, як тут виживати, зі мною тобі буде простіше рухатися вперед.

Мало-помалу Ерл навчив мене всьому. Мені знадобився деякий час, щоб зрозуміти це, але Ерл був чудовим. Ми з ним ходили по блоку і Ерл показував мені різні речі.

«Тримайся подалі від цих покидьків, Майку. І ніколи не розмовляй от із тими копами. Навіть «Добрий ранок» їм не кажи. Просто тримай рот на замку весь час, Майку. Слухай,

якщо ти побачиш, як я відсмоктую чийсь прутень або трахаю його в дупу — не дивуйся. Я не збираюсь такого робити, але якщо тобі доведеться таке бачити — не дивуйся. Ніколи не дивуйся тому, що бачиш тут, добре? І нічого тут не коментуй, тримай свій рот на замку. Якщо ти побачиш, як купка нігерів ріже когось, просто іди собі, куди йшов. Не дивись на них, не дозволяй їм бачити, що ти на них дивишся. Що б тобі тут не довелося побачити — ти цього не бачив. Хтось когось трахає — просто не лізь не в свою справу. Не жартуй і не коментуй таке — то його дружина, нігер. Так само, як коли б ти проявив неповагу до чиеїсь дружини на вулиці, так само й тут — як не поважатимеш їхню жінку, вони надеруть тобі дупу».

Він мав рацію. До всього того, що відбувалося тут, не можливо було застосовувати свої колишні стандарти. Ви думаєте про гомосексуалізм у зовнішньому світі і вам на думку спадає, що занадто м'яку людину можна використати у своїх інтересах. Але ці люди були вояками. Їм потрібна була лише мить, щоб убити. Можна було, наприклад, бачити двох великих сильних хлопців, які гуляли у дворі, тримаючись за руки. Цих людей треба було поважати, бо якщо не будеш — матимеш дуже серйозні проблеми. У в'язниці будь-яка людина здатна на вбивство. Не має значення, наскільки вони великі або малі.

Через деякий час у в'язниці я почав бачити людяність у кожній людині, навіть в расистах-охоронцях. Однаково — чорні гангстери, нацисти, мексиканські бандити, — через деякий час ти починаєш проймаєтися до них почуттями, коли вони розповідають тобі, що помер хтось з їхньої родини або що у когось із них проблеми з дружиною.

Тільки-но я зрозумів, що і як тут працює, я став розуміти, як використати ситуацію на свою користь. В'язень на ім'я Бак допоміг мені в цьому. Бак був довічним ув'язненим із Детройта, який відсидів уже п'ятнадцять років. Щодня я отримував тонну

листів від людей з усього світу. Якимось він сидів у мене в кімнаті й читав якийсь лист.

— Хм, Майку. Я бачу, що ти не вмієш читати свої листи, — сказав він.

— Що ти маєш на увазі, нігер? — запитав я. — Я вмію читати.

— Ти вмієш читати, але не вмієш читати між рядками. У цих листах є приховані послання. Ці люди не хочуть завдати тобі болю, бо знають, що ти знаменитий боксер, і вони думають, що у тебе багато грошей, та вони використовують слова, яких ти не розумієш, бо мало ходив до школи, Майку, — сказав він.

Він говорив мені це лайно, але воно не було образливим.

— Послухай, ця дівка каже: «Якщо тобі що-небудь знадобиться, що-небудь, що я можу зробити, будь ласка, дай мені знати». Бачиш, це не означає «якби я могла щось зробити для тебе», це означає «я хочу щось зробити для тебе, просто скажи мені». Або візьміть ось цей інший лист. «Мені б дуже хотілося познайомитися з Вами ближче і налагодити з Вами людські стосунки». Послухай, це означає, що вона хоче підвищити твій статус у житті, твоє здоров'я і благополуччя. Це означає, що якщо тобі щось знадобиться, вона тобі допоможе.

Ми тут перебуваємо в унікальній ситуації, Майку. Ми на межі того, щоб заробити купу грошей. Зараз для тебе не найкращі часи. Ти витратив купу грошей на адвокатів. Тобі, напевно, доведеться витратити ще купу грошей на цю суку, яка судиться з тобою. Вам потрібні комісійні гроші. Як ти збираєшся добре харчуватися? Ти не можеш їсти в місцевій їдальні.

— Ти маєш рацію, мені справді потрібні комісійні гроші, — погодився я.

Тож я послухався Бака. Він почав брати мої листи і писати відповіді цим людям, і гроші потекли рікою. Ми отримували готівку та коштовності, нам приходила іноземна валюта, ми

тонули в грошах. Приблизно тоді ж Войлзу зателефонував один із наглядачів.

— У нас проблема з комісійними Майка, — сказав Джиму Уорден Славен.

— У чому річ?

— У нього на рахунку сто тисяч доларів, — сказав Славен.

Але незабаром я злякався, тому що деякі із цих людей хотіли приїхати і відвідати мене. Що ж мені робити? Я поняття не мав, що Бак наговорив цим людям у листах. Я думав, що він вже зібрався одружити мене з деякими із цих жінок. Я вже почав думати, що це була підстава.

Я розумів, що мені потрібно покласти цьому край, тому сказав йому, щоб люди відправляли гроші моїй «сестрі» чи моїй «тітці», і Бак міг би отримувати гроші через цих людей. Бака скоро випустили з в'язниці, і я попросив молодого гангстера на ім'я Ред відписуватися за мене. Несподівано Ред став хизуватися красивими новими годинниками і був схожий на сутенера з діамантовими кільцями та ланцюжками.

Одного дня до мене приїхала з Англії дівчина. Це була дівчина, з якою листувався Ред. Він сидів тоді в карцері і сказав мені, щоб я вийшов і сходив на побачення з нею. Але він не сказав мені, що у них були бурхливі стосунки, і зараз вони були у сварці. Тож я пішов туди з думкою про те, як класно проведу час.

Ми сіли в кімнаті для побачень і ця дівчина відразу напала на мене. Вона тримала на руках дитину.

— А де мій діамантовий ланцюжок? Де годинник, який я тобі подарувала? Я хочу, щоб ти повернув їх мені, придурок! — кричала вона.

Ого! Я не збирався вислуховувати таке лайно від якоїсь леді, яку я навіть не знав.

— Я готовий йти, — крикнув я охоронцеві і пішов геть.

Напевно, вона поскаржилася в адміністрацію, і вони почали розслідування. Хлопець, який вів цю справу, підійшов до мене і запитав: «Ти ж не знаєш цю дівчину, правильно? Вона ніколи не дарувала тобі ніяких прикрас, так?» Він розумів, що я маю якийсь стосунок до цієї справи, але водночас не хотів втягувати сюди відділ із внутрішніх розслідувань.

«Ні, сер, я нічого про це не знаю. Я ніколи не писав цій дівчині», — сказав я. Усі у в'язниці були дуже стурбовані тим, що на них можуть подати до суду, адже я був підопічним штату. Але вони провели ще кілька розслідувань, зловили Реда і вислали його кудись із в'язниці.

Тепер ви, певно, хотіли б дізнатися, як такий молодий маскулінний чоловік, як я, обходився у в'язниці без сексу? Ну, у мене було трохи сексу у в'язниці завдяки цьому маленькому білому в'язню. Я помітив, що цей хлопець бачиться з однією дівчиною, яка приходила вагітною. Я думав, що вона носить дитину якогось іншого чоловіка, і прийшов повідомити йому цю новину, але все було не так. Вони цілувалися, і він пестив її язиком. Адміністрація розскаженілась.

— Тебе не хвилює, що у твоєї дружини буде чужа дитина? — запитали вони.

— Гей, це моя особиста справа. Чому ви лізете в мої справи? — відповів він.

Тож я запитав його, у чому річ.

«Це мої діти, Майку. У мене народилось уже двоє відтоді, як я тут сиджу. Ось як це робиться. Ти просиш свою даму приходити в нижній білизні без проміжності і в одній із тих вільних літніх суконь із гудзиками спереду. Але вона має одягнути його задом наперед, так щоб гудзики були позаду. Потім ти просиш про побачення на вулиці, і ви йдете у двір, там де встановлені столи для пікніка. Вона сідає тобі на коліна, відвернувшись від тебе, і ти просто там, входиш у неї. Там

немає камер, ви просто повинні стежити за одним охоронцем, який наглядає за ув'язненими».

Цей хлопець не повинен був розповідати мені це лайно. Оскільки я сидів ні за що, то подумав собі: «Чому я маю ставити хрест на своєму сексуальному житті? Я не скоював цього злочину. Чому я повинен припинити займатися сексом?» Такими були мої думки. Я переглядав пошту своїх шанувальниць і вибирав дівчат, які мені найбільше подобалися. Я писав їм у відповідь: «Гей, а ви не хотіли б навідатись до мене? Я надішлю вам квиток». Я давав їм усі інструкції щодо дірявої нижньої білизни та вільного плаття. Вони, певно, думали, що ми будемо займатися якимось нудним лайном.

Тому, коли прийшла перша дівчина, я вже сидів у дворі зовні. Я не міг підійти і привітати її, тому що сидів там і думав про всілякі вульгарні речі, щоб бути готовим до зустрічі з нею. Вона підійшла і поцілувала мене, а я розвернув її і... бум!

У неї міг бути СНІД або щось ще. Я був зовсім необачним. Я просто шльопнув її зверху на себе без презерватива.

Господи, я навіть не знав цю дівчину, і ми займалися цим серед білого дня.

За деякий час я став майстром у цій справі. Щойно дівчина сідала мені на коліна, я брав її за руку і починав гладити її так, що вони навіть не бачили, як вона рухається. Тому що, якщо ти робиш це занадто старанно, то вона злетить у повітря, як на батуті, а тут так не можна.

Усе йшло чудово, поки я не напартачив. Одного разу я не зміг контролювати себе, просто ліг на землю і став робити це. Охоронець покинув свій пост, обійшов навколо, підкрався до мене ззаду і побачив, що відбувається. Ймовірно, хтось здав мене, тому що охоронці ніколи не залишали свого місця біля вікна. Я отримав удар під дих.

Приблизно тоді ж одна з дівчат, які приїжджали до мене з Атланти, з'явилась у статті в журналі «Стар». Вона стверджувала, що завагітніла через побачення зі мною у в'язниці, на доказ у статті була її фотографія з великим животом. Дякувати Богу, це був лише фальшивий живіт, який вони їй зробили лише для того, щоб продати цю історію газетярам. Мені стало від того трохи легше, але мої сексуальні пригоди на цьому скінчилися. Вони заборонили всі візити на дворі для всієї в'язниці. Усі були дуже злими на мене. Вони навіть назвали це правилом Тайсона.

До цього часу Ерл уже збирався звільнитися. Перш ніж піти, він вирішив поговорити зі мною.

«Коли я піду, я хочу, щоб ти був з Уейно. Він тут єдиний хороший хлопець. Будь обережний з усіма іншими хлопцями, Майку. Ти в'язень, а ці хлопці — каторжники. Вони будуть займатися оцим усім до самої смерті. Просто тримайся Уейно, він не збирається втягувати тебе в якесь лайно».

Тоді я вже знав Уейно, але не був із ним близьким. Ми зблизилися, тільки-но він перебрався до мене в камеру. Насправді, ми стали настільки близькими, що він працює зі мною й до сьогодні. Уейно практично керував цією в'язницею. Він займався продажем кокаїну, але у нього був досвід роботи в ІТ, тому він працював із системою стеження за ув'язненими. Він був президентом нашого блоку, помічником тренера баскетбольної команди і одним із провідних членів тамтешньої ісламської громади. Крім того, він був родом з Індіанapolis, тож ходив до школи з багатьма охоронцями. Чорт, він, напевно, продав їм кокаїн.

Я мав працювати у відділі рекреації. Я думаю, що вони дали мені цю роботу, щоб я міг бути в спортивному залі й тренуватися. Але більшу частину часу я розмовляв по телефону. Я був ніби прив'язаним до телефону. Тільки-но нас

перераховували після сніданку і кожен відзвітовував, я одразу ж йшов до телефону. У кожному блоці був свій телефон, і користуватися ним можна було за порядком живої черги, записуючись в реєстраційний журнал. Я просив кого-небудь записатися, а потім обмінював їх чергу на блок цигарок.

Я постійно говорив, що маю порозв'язувати свої юридичні питання і обговорити всіляке лайно з моїм адвокатом, хоча більшість часу я просто теревенив зі своїми друзями та дівчатами.

— Тайсоне, ти вже цілу годину розмовляєш по телефону, — говорив хтось із в'язнів.

— У мене ці чортові справи з моїм адвокатом, зрозуміло? Іди поговори з начальником в'язниці — відповідав я.

Я носився з тим телефоном, наче це була пуповина, яка з'єднувала мене із зовнішнім світом. Це був важливий урок, який я вивчив у в'язниці. Уейно пояснив мені, що іноді, коли ти намагаєшся зберегти свої зв'язки на волі, це може тільки ускладнити твоє перебування у в'язниці. Я зрозумів, що ти повинен полічити всі свої машини та гроші, перевірити боксерські рукавички, пояси, запам'ятати жінок, персні, твій мобільний телефон — усе це лайно, просто запам'ятай усе це, коли заходиш сюди. Вони для тебе більше не існуватимуть, аж до того моменту, коли ти знову не вийдеш на свободу. Але я був таким розбещеним шибеником, що не хотів діяти за правилами, тому що думав, що зможу їх змінити, не дивлячись на те, що вони були викарбувані у камені. Але це не спрацювало.

У мене по всій країні було повно друзів, які із задоволенням говорили зі мною в будь-який час. У одного з них навіть була виділена телефонна лінія для мене. Він йшов на вечірку, брав свій мобільний телефон, і коли я йому телефонував, він кликав поговорити з нами ще кількох дівчат.

Коли я був не біля телефону, то сидів у своїй кімнаті й читав. Суддя дуже хотів, щоб я отримав атестат зрілості, тож я почав вчитися з цією метою у Мухаммеда Сіддіка, який став моїм духовним наставником. У мене не було жодного бажання займатися математикою або подібним лайном, тому я почав вивчати китайську мову з учителем, якого привів Сіддік. Я вивчив трохи катайської до того рівня, що, коли кілька років по тому приїхав до Китаю, міг вести бесіду.

Але моїм улюбленим заняттям було читання. Немає кращого способу коротати час, ніж прочитати цілу книгу. Щовечора ми з Уейно читали одне одному в нашій камері. У одного з нас була книга, а в іншого — словник або енциклопедія, тож коли ми натикались на якесь слово, якого не розуміли, могли про нього почитати. Потім ми навіть будували з тими словами речення, тоді ми їх запам'ятовували.

Мені дуже сподобалася книга Уїлла Дюранта «Історія цивілізації». Я прочитав книгу Мао і книгу Че. Я читав Макіавеллі, Толстого, Достоевського, Маркса, Шекспіра і інших. Я читав і Хемінгуея, але його книги були для мене занадто депресивними. Я тяжів до читання бунтівних, революційних книг. Моєю улюбленою книгою була «Граф Монте-Крісто» Олександра Дюма. Я ототожнював себе з головним героєм Едмондом Дантесом. Його також підставили вороги і відправили до в'язниці. Але він не просто сидів там і роздумував; він готувався до свого успіху і помсти. Щоразу, коли я відчувався пригніченим у в'язниці, я читав Дюма.

Я завжди був злий на суспільство, а тепер став убачати у собі мученика. Я завжди говорив, що тиран умирає, коли закінчується його царювання, але коли вмирає мученик, він стає царем. Тож, почитавши Мао і Че, я став ще більшим анархістом. Я так сильно захоплювався Мао, що витатуював у себе на тілі його обличчя. Я набив собі також Артура Еша. Мені дуже

сподобалася його автобіографія, я й гадки не мав, що він такий розсудливий і тямущий.

Я був просто там, поруч із Мао, у цьому довбаному довгому поході. Я поставив собі за мету навчитися маніпулювати системою всіма можливими способами. Я вишукував найслабшого новенького охоронця або просто охоронця, який був вражений моєю особою.

Щойно ми з Уейно почали жити разом, нас уже було не зупинити. Уейно мав свій магазин у кімнаті. Він обмінював предмети першої необхідності іншим ув'язненим за ставкою два до одного. Якщо комусь хотілося чипсів, але у нього не було комісійних грошей, він йшов до Уейно. Він давав тобі пакет чипсів і записував твоє ім'я, а потім ти мав повернути йому дві пачки. Тому, перш ніж переїхати до нього, я сказав йому:

— Брате, якщо тобі що-небудь знадобиться — бери. Візьми трохи супу.

— Майку, мені нічого не потрібно, якщо я у тебе що-небудь візьму, я просто зроблю із цим кілька трюків і зароблю трохи грошей, ось і все, — відповів він.

Тож я дав йому купу речей і до того часу, як ми із ним перебравися до спільної камери, наш магазин став таким великим, що частину наших товарів довелося тримати в камерах інших людей.

Ми б продавали звичайні речі — печиво, сигарети, чипси — але я вирішив використати свою популярність у наших інтересах. Мене щойно відвідала Майя Анжелу, і ми з нею разом сфотографувалися. Якось увечері я був голодним, а в одного з хлопців саме були пончики, яких мені хотілося.

«Гей, брате, у мене тут Королева інтелекту нашого народу, Майя Анжелу. Подивися на цю фотографію. Вона коштує не менше п'ятдесяти баксів,» — сказав я.

Хлопець аж заплакав, так він був зворушений тим фото. Він узяв фото і став щоразу переказувати по 10 доларів на мій комісійний рухунок, так потроху він виплатив ті 50 доларів. Я робив це кілька разів, щоразу, коли до мене в гості приходив хтось знаменитий.

Деякі із шанувальниць, які писали мені листи, вкладали до конверта свої вульгарні фотографії, тож я продавав окремо ці фото і листи цих дівчат. Декому з хлопців хотілось на них подрочити, а хтось шукав стосунків. Іноді я віддавав їм і листа, і фотографію разом. Залежно від фото дівчини, я визначав, якому з демографічних прошарків вона була б до вподоби. Якщо в мене було фото сільської дівчини з Середнього Заходу, я йшов до когось із селяків і говорив: «Глянь на неї». Несподівано, але деякі із цих хлопців писали тим жінкам і врешті-решт із ними одружились.

Потім ми перейшли від еротичних фотографій до сексу по телефону. Коли в Індіанapolisі було сім ранку, а в Лос-Анджелесі — чотири, клуби тільки починали зачинятися, і я дзвонив своєму другу. У нього в блокноті уже були кілька готових до дій дівчат.

«Розпочинаємо гру!» — казав він, прийнявши дзвінок. Ми брали гроші із хлопців за те, що вони слухали, як він і дівчата займаються сексом. Іноді я питав у хлопця його ім'я, а потім говорив дівчині, щоб вона поговорила трохи до нього.

«О, Джон, ти мене заводиш. Я вся течу,» — говорила вона. І Джон платив за це лайно.

Я навіть займався звідництвом для моїх друзів на волі. У мене в Чикаго був друг, який управляв у місті гарячим клубом, я відправляв йому дівчат, які писали мені з Чикаго, щоб він протестував їх, чи вони були пригожі. Це була інвестиція в моє майбутнє. Якщо вони були хорошими, я побачусь із ними, коли вийду.

Наш з Уейно бізнес йшов як по маслу. Ми розширили наш магазин приблизно до семи або вісьми камер. Уейно вів записи, і якщо хтось неохоче повертав нам гроші, то я ладнав цю справу.

«Шибздик, віддай мені мої гроші, чувак!» — я приходив до них із коротким візитом. Зайве говорити, але вони віддавали нам гроші, навіть коли їм доводилось у когось перепозичати.

Ми жили як королі. В Уейна були зв'язки з усіма цими арійськими хлопцями, які працювали на кухні, і з деякими корумпованими охоронцями, які проносили контрабанду для в'язнів, тож мене годі було знайти в їдальні, хіба що там давали морозиво.

Здебільшого ми просто відпочивали в своїй кімнаті, а охоронці приносили нам будь-яку їжу, яку ми замовляли — піцу, китайську їжу, KFC, White Castle — що завгодно. Іноді ми навіть їли омарів та барбекю. Я думаю, що Уейно вперше спробував смажений рис із креветками, поки сидів у в'язниці. Він читав уголос якусь книгу про Клеопатру, і ми розмовляли за обідом, мов у студентському гуртожитку. Коли ми хотіли справжню домашню їжу, я просто просив Сіддіка, щоб його дружина приготувала нам смачні стейки з червоного лосося і салат.

Я хотів собі кімнату побільше. Ми з Уейно відвідали нашого друга Дерріка, який жив у кутовій кімнаті, яка була набагато більшою, ніж звичайні кімнати. Мені потрібно було більше місця. Чорт, та тільки мої листи займали майже все місце.

«Уейно, я не можу більше терпіти це лайно, нам треба більшу кімнату, — сказав я. — Запиши нас на прийом».

Він влаштував нам зустріч із містером Тернером, який завідував нашим блоком і працював під керівництвом містера Далтона, який був начальником над усіма блоками. Ми сіли, і Уейно став підводити його до думки, що нам потрібна більша кімната. У нього це добре виходило, адже він зазвичай

представляв інтереси інших ув'язнених, коли їм доводилось йти на зустріч з адміністрацією. Він висловлювався дипломатично і дуже чітко виклав Тернеру нашу ситуацію, розповів про наші «законні потреби» і попросив, чи не могла б адміністрація «розглянути наше повторне прохання». Але вся ця тяганина починала мене дратувати.

«Містере Тернер, сер, як ви думаєте, може, Ви з містером Далтоном розглянете наше прохання про переїзд до більшої кімнати, поки будете там на вихідних полювати на оленів і палити хрести³⁶?»

³⁶ Запалений хрест — символ, з яким асоціюють Ку-Клукс-Клан.

Тернер став білішим, ніж був. «Так, містере Тайсон, ми зараз же цим займемося». Зайве й казати, що більшої кімнати ми не отримали.

У в'язниці працював баскетбольний тренер. Він був охоронцем, але контрабандою доставляв нам їжу і приносив мені мій улюблений гель для вкладання волосся. Я знав, що жадібність проникає в саму середину людських істот. Я знав, що люди завжди готові робити за тебе всіляке лайно, якщо лишень дати їм трохи грошей. Людей можна купувати за досить невисоку ціну. Останню частину я не зовсім зрозумів. Я завжди переплачував.

Якось я запитав: «Гей, ти можеш дістати мені якихось шлюх?» Він навіть не здригнувся. Він залишився собі стояти, ніби питаючи: «Скільки тобі треба?»

— Послухай, тобі навіть не обов'язково ходити кудись далеко, правильно? Чи можу я трахнути ту бісову охоронницю просто тут? Думаєш вона внизу? Я дам їй тисячу баксів.

Тепер він думав про свій відкат.

— Майку, ти це серйозно? Я готовий піти поговорити з цією сукою просто зараз. Я знаю цю сучку по клубах, Майку. Ця сука

тебе трахне.

І це говорить охоронець. Я думав, він скаже що-небудь на кшталт: «Не турбуйся про це. Я постараюся заглянути до неї пізніше». Але він був увесь на взводі, так що я трохи нервував через те, що у мене будуть неприємності.

«Гей, братане, ти поводишся як дикун, — сказав мені Уейно. — Іди до кімнати і вмийся холодною водою, брате. Поводь себе як справжній бізнесмен».

Тож я відкинув цю думку.

У цьому місці вони просто намагаються зламати твій дух. Коли вони бачили, що у тебе з'явився друг, який допомагає тобі відсидіти твій термін, вони забирали його від тебе і відправляли подалі. Вони зробили це з Уейно посеред ночі. Вони відправили його в Уобаш, абсолютно нову в'язницю четвертого рівня. Уейно гарячково записував номери телефонів своєї сестри і друзів, щоб я міг зателефонувати їм і повідомити, куди вони його відвезли.

Це змусило мене зненавидіти Уордена Тригга. Я повинен був придумати спосіб помститися йому. Його тут дуже недолюбливали. Щоразу, коли він виходив у двір, ув'язнені кричали: «Ти, блядь, Джордж Джефферсон³⁷, нігер. Та ти просто дядько Том». Я згадав, що йому дуже подобалася моя подружка, яка приходила якось мене провідати. Вона була прекрасною дівчиною-мулаткою, і він дозволив зайти, попри те, що її не було в затвердженому списку відвідувачів. У Тригга був будинок на території маєтку, тож я сказав їй: «Іди до нього додому і розслабся з ним. Піди зваб його, а потім ми скажемо, що він тебе домагався». Я був у дуже поганому гуморі й озлоблений, але потім мій настрій змінився, і ми так ніколи і не дійшли до втілення цього плану.

³⁷ Вигаданий персонаж, герой американського серіалу All in the Family

Тоді я вже непогано ладнав зі своїми співкамерниками. Я відчував себе великим недолюдком у в'язниці, може, навіть більшим, ніж я був на волі. Настільки божевільним було моє еґо. Але всі знали, що в глибині душі, якщо судити за тюремними стандартами, то я хороший хлопець. Будь ти білим, чорним — та будь-ким, якщо тобі щось потрібно, а у Майка це є — ти це отримаєш. Річ була не в тім, щоб загнати когось у борги. Доти, як Уейно пішов, я вже був типовим в'язнем. За весь час, що я там був, я ніколи не пив і не викурив жодного косяка. Ніхто б мені їх не продав, навіть якби я захотів. Усі навколо мене хотіли, щоб я привів себе в форму, вийшов із в'язниці сильним і почав знову боротися.

Але від сексу я відмовитися не міг, тож довелося шукати можливості у в'язниці. Усе почалося з того, що вони змусили мене піти на антинаркологічну програму, там, якщо здаси їхній тест, то вони віднімають трохи від строку твого покарання, тож усі — від суперінтенданта до Дона і ув'язнених — заохочували мене піти на ці заняття. Навіть сама консультант програми підійшла до мене і сказала: «Я можу допомогти тобі відняти шість місяців від твого терміну». Я не хотів туди йти, адже тоді не тягався ні з якими наркотиками, але, зважаючи на те, що вони обіцяли мені скоротити за це мій термін, я пішов на заняття, які вела ця мила дама. Вона була трохи завелика, але жебракам вибирати не доводиться. Я вже кілька днів відвідував її заняття, коли вона підійшла перевірити мою роботу. Не знаю, що на мене найшло, але я почав шепотіти їй на вухо.

— Як у тебе справи? — так відчайдушно я хотів нею заволодіти. Але вона відвернулась від мене і почала говорити до класу.

— Так, хлопці, якщо ще хто-небудь спробує так зі мною себе поводити, я відправлю вас звідси просто до Пендлтону. Ти

приходиш сюди, щоб мене домагатися? Та навіть убивці собі такого лайна не дозволяють.

— Ну, я ж не один із цих людей, — сказав я. — Я просто людина, яка побачила когось, кому, як і мені самому, потрібна допомога. Ми обидва опинилися в ситуації, де нам потрібна допомога. Вибачте, я не хотів цього говорити, але я тільки що бачив, як ви приходили сюди зі своїм сином. Я знаю, що вам доводиться важко, тож дайте мені знати, якщо я можу вам якось допомогти. Пробачте.

— Гівнюк, я маю надерти тобі дупу.

— Але ж я серйозно, я не жартую.

Потім вона розповіла мені якусь нісенітницю про те, що її дах обвалився під час останнього шторму, і я подумав: «Так! Отже, у тебе провалився дах і в тебе дитина. До вас можуть прийти вуличні собаки і покусати малого. З тобою може трапитися все, що завгодно. Ти не можеш захистити себе, ти мати-одиначка».

— Так, і ти збираєшся послати кого-небудь полагодити мені дім? — запитала вона. — Як ти збираєшся впоратися із цим лайном?

— Просто дайте мені вашу адресу, і завтра там буде посилка, — пообіцяв я.

Я побіг просто до телефону, зателефонував своєму другові в Чикаго і сказав йому, щоб він приніс їй на ранок десять штук.

Наступного дня вона прийшла в красивій сукні з красивим макіяжем і широкою посмішкою. «Оооооо чорт!!!», — подумав я.

— То як ви сьогодні, містере Тайсон?

Я думаю, вона отримала посилку. Я занервував. Я не знав, що нам тепер робити. Ми були в кімнаті одні.

— Просто йди до свого робочого столу в кутку. З вікна нас ніхто не побачить. Я нахилюся, ніби корегуючи твою роботу, а ти просто вставай позаду мене, добре?

— Круто-круто, — сказав я.

Я так нервував, що не міг примусити свій прутень встати. Я турбувався, що це може бути підстава. Поки ми намагалися це зробити, я озирався навколо, щоб побачити, чи немає де-небудь прихованої камери. Я боявся, що будь-якої хвилини вони можуть вибити двері й сказати, що це згвалтування.

Я старався викинути це з голови, але в мене нічого не виходило. Я думав про вульгарні речі, торкався до неї, лизав її, але нічого не виходило. Я навіть намагався засунути його всередину, але безуспішно.

— Це просто не працює. Давай просто спробуємо зробити це іншим разом.

Я повернувся до свого блоку, і вона зателефонувала мені того ж дня пізніше — цього разу в нас усе вийшло. Тільки-но ми почали, ми не могли насититися. Вона продовжувала кликати мене назад до кімнати.

«Тайсоне, до школи», — лунало з гучномовця.

Вона кликала мене до себе тричі на день. Вона кликала мене, коли я був на пробіжці. Мені довелося сказати їй: «Ні, мала, ти не можеш кликати мене, коли я бігаю. Це єдиний проміжок часу, коли я можу побігати». Якщо хтось запитував, чому я витрачаю так багато часу на заняття, вона просто відповідала: «Йому потрібно закінчити підготовку до тесту».

Вона була важкою дівчиною. Мені доводилось брати її на руки і притуляти до стіни. Дякувати Богу, я тренувався до того з гантелями та штангами. Через деякий час ми зробили це на столі і на підлозі. У мене було стільки сексу, що почувався втомленим йти до спортзалу й потренуватися. Я просто весь день сидів у своїй камері.

До того часу Уейно вже перевели назад, і ми знову були разом.

— А чому ти не тренуєшся, брате? Зазвичай ти тут бігаєш по десять миль на день, — запитав він мене.

— Я зустрічаюсь із косультантом з наркотиків. Знайшов собі тут подружку, — сказав я.

— Ти повинен припинити це лайно, Майку, — сказав він. У тебе будуть неприємності. Ти повинен тренуватися.

Виявилося, що Уейно знав цю жінку раніше. Спочатку вона трохи засмутилася через те, що я розповів про нас Уейно, але незабаром він уже стояв на чатах за дверима класу.

А потім я одного дня дізнався, що вона вагітна. Я зателефонував своєму другові з Чикаго, і той приїхав, щоб відвезти її в клініку на аборт. Він був неймовірно розлючений.

«Будь-яка вагіна годиться, коли сидиш у в'язниці, але у тій клініці всі дивилися на мене, а не на тебе, коли йшов із цією величезною кицькою», — пожалівся він мені.

За пару років я при звичаївся сидіти у в'язниці. Якщо у мене був поганий день, через щось погане, що я побачив по телевізору і мені не сподобалось або поганий телефонний дзвінок, і я не хотів ні з ким розмовляти, я говорив Уейну попросити наглядача, що я хочу піти на кілька днів до карцеру. Уейно збирав мої речі — окуляри та пару книг, і я вирушав відпочивати до карцеру. Один охоронець навіть потайки передав мені аудіоплеєр. У в'язненим не дозволялося мати аудіоплеєри, тому що божевільні в'язні перетворювали їх на рації і шпигували за всією чортовою адміністрацією. Але щойно ти опинявся в карцері, тебе більше не перевіряли, тож я брав свій плеєр і слухав Тевіна Кемпбелла. Це була єдина касета, яка у мене була. Я бігав на місці і качав прес із голою дупою. Я так часто бігав на місці, що, коли вийшов із в'язниці, мої відбитки залишалися на цементі. Я зламав там підлогу.

Я навіть роздобув там стільниковий телефон. Я телефонував своїм друзям о другій годині ночі, і вони сильно дивувалися,

коли виявлялося, що це не дзвінок за їхній кошт. У них там внизу був відмінний прийом.

ПОТРАПИВШИ В НЕГАРАЗДИ, ВИ ПОЧИНАЄТЕ РОЗУМІТИ, ХТО ВАШІ СПРАВЖНІ ДРУЗІ. Дуже багато людей утекли від мене, мов від чуми, коли мене засудили за згвалтування. Але я був благословенний мати в своєму житті чимало хороших людей, які підтримували мене в скрутну хвилину. Мені піднімали дух посилки та візити від людей, які щось для мене значили.

Моя мама Камілла відвідувала мене три рази. Я не хотів, щоб вона мене там бачила, але я не міг їй відмовити. Для неї це була важка поїздка, адже їй було вже за вісімдесят, утім вона це зробила. З нею приходив Джей, ми сиділи разом і говорили про героїв коміксів. Я був би схвильований, прочитавши один із коміксів, які надіслав мені Стен Лі, який створював комікси для *Marvel Comics*. Він також намалював мене разом із супергероями коміксів *Marvel*, ніби я був одним із них. Якось ми з Джеєм розпочали суперечку про те, хто з героїв коміксів найкрутіший. Він вибрав Галактуса, а я — свого улюбленого Апокаліпсиса. Ми доводили одне одному своє, аж поки Джей не сказав: «Майку, Галактус їсть планети. Що ти можеш цьому протиставити?»

Моя маленька дочка Майкі, мій первісток, кілька разів приїжджала провідати мене зі своєю мамою. Їй тоді було лише три роки, але вона досі пам'ятає ті подорожі на літаку з Нью-Йорка в Індіану і позування для фотографій зі мною перед цегляною стіною.

Кілька разів до мене завітав Дон Кінг. Щоразу він приходив до мене з контрактом для підписання, це було абсолютно протизаконно, але йому було начхати. Я був щасливий, що він приходив, бо розумів, що він приходить, щоб заробити грошей. З ним приходили також Рорі та Джон Хорн, але вони приходили набагато частіше без нього. Вони вкладали в мене свій час.

Крім того, я був дуже радий візиту Бетті Шабаз, вдови Малькольма Ікса. Її візит примусив мене тріпотіти. Я був так здивований та наляканий тим, що вона до мене приїхала, що старався поводитися якнайкраще. Я боявся сказати щось грубе. Вона була приголомшливою леді.

Якось до мене заходив Джеймс Браун, хрещений батько Соул. Його привів брат Сіддік. Він був одягнений в пурпурний костюм, пурпурні туфлі та червоний галстук, його волосся було ретельно укладене. Він розказав мені, як хотів надерти дупу Джекі Уілсону за те, що Джекі задирався до Джеймса, намагаючись потріпати його по волоссю.

«Я не боксер, але я з Джорджії, — сказав він. — Люди боялися Джекі. Але я не боявся. Помацай ось це». Він показав мені свій біцепс. «Твердий, як камінь».

Я запитав Джеймса про Отіса Реддінга, який був його добрим другом. Джеймс сказав, що його літак був кращим, ніж літак Отіса, який був перевантажений і розбився, убивши Отіса. Мені було надзвичайно приємно чути, як Джеймс отак хвалиться. У нього було его бійця.

Він усе теревенив і теревенив про свої різні справи типу радіостанцій, які йому належали. Він схилив мене дозволити стати моїм менеджером, тому я сказав йому залишатися на зв'язку із Сіддіком. Незабаром після цього він послав Сіддіку листа, пропонував взятися за мої справи, на умовах, що отримуватиме 70 відсотків, мені ж залишатимуться решта 30 відсотків. Овва, а я-то вважав поганою людиною Дона Кінга.

Я ніколи не забуду, як мене відвідував у в'язниці Тупак. Тупак ставив мені більше запитань, ніж хто завгодно з моїх друзів-знаменитостей. У всьому світі, коли люди бачать мене, вони незмінно запитують мене, яким був Тупак, не встигнувши ще навіть розпитати про бокс.

Тупак був найкращим у світі. Він був чортів Хьюї Ньютон, він був Мао Цзедун, він був Карлом Марксом, він був просто всім. Я можу цитувати Маркса і Гегеля, але Тупак був справді красномовним, коли говорив про революційну теорію. Трохи поговоривши з ним, і вивчивши його ближче, ви неодмінно зрозуміли б, що він швидше вчений кіт, ніж голворіз. Він був вражаюче розумним.

Я познайомився з ним 1990-го на індастріал-вечірці в лос-анджельському клубі на Сансет-бульвар. Організатором вечірки був мій друг, тож ми стояли собі на дворі біля клубу і точили лясси. Ми всі гарно вирядилися на цю подію, аж тут я побачив маленького чорного вуличного хлопчика, що підпирав собою двері.

— Що там, Малий? Як справи? — сказав я хлопцеві. Він нагадав мені себе малим, коли я бігав дитиною вулицями і стовбичив перед клубами, в які не міг увійти.

— Ти чого... — відповів він.

Я бачив, що він хоче піти на вечірку, тому попросив свого друга впустити його. Але малюк, сказавши: «хвилиночку», утік і повернувся із п'ятдесятьма хлопцями, одним з яких був Тупак.

«Ого,» — сказав мій друг. Ми проводили всіх цих хлопців до задніх дверей і впустили їх усередину. Я ще трохи побалакав на вулиці, але коли повернувся, то побачив Тупака з мікрофоном на сцені — він заправляв усією вечіркою. Я не міг у це повірити. Він зійшов зі сцени, ми обнялися і разом розсміялися. Коли він посміхався своєю прекрасною посмішкою, то осяював увесь той чортів клуб. Я бачив, що цей хлопчик був особливим. Але повернімося до в'язниці.

Я отримав лист від мами Тупака. Я знав, хто він такий, він став за одну ніч зіркою, але я не зрозумів, що він був тим пацаном, який качав сцену 1990 року. Його мати писала в листі, що Тупак збирається виступати в Індіанapolisі і хоче приїхати

до мене. Тільки-но він увійшов до кімнати для побачень, там запанував справжній бедлам. Він важив, можливо, 130 фунтів, але на ньому був весь цей більший за нього самого одяг. Чорношкірі, білі, латиноамериканці, марсіани — усі почали втрачати розум. Навіть охоронці верещали з радощів. Я й гадки не мав, що він такий знаменитий. Побачивши його, я зрозумів, що він був одним із тих дітлахів, яких я впустив на вечірку в Лос-Анджелесі багато років тому. Ми вийшли у двір до столиків для пікніка.

— Нам треба влаштувати тут для тебе концерт, — сказав він і скочив на стіл для пікніка. — Мій нігер, я люблю тебе! — кричав він мені.

Я сидів за столом і благав його: «Злізь, будь ласка. Будь ласка, спускайся. Вони замкнуть тебе разом зі мною. Будь ласка, зупинись».

Він збирався влаштувати імпровізований концерт, але я рознервувався. Усе собі йшло тихо-мирно, і тут раптом Тупак плигає на стіл, а всі навколо підбадьорюють його. «О чорт, цей маленький телепень, накличе на мене біду», — подумав я.

«Майку, не дай їм дістатися до тебе, брате, не дай їм дістатися до тебе, хлопче».

Нарешті я змусив його злізти зі столу. Я став підштрикувати його. Нещодавно я став мусульманином і тепер грав роль праведника.

— Слухай, малий, тобі треба перестати їсти цю свинину, — сказав я.

— Звідки ти знаєш, що я їм свинину? — спитав він.

Я його дражнив, але він сприйняв це всерйоз.

Він заспокоївся, і ми знову почали розмовляти. Він сказав мені, що ніколи не забуде нашу першу зустріч.

— Такого ще ніхто ніколи не робив — взяти і запустити в шикарний клуб ватагу чорних вуличних хлопчаків. Це було

просто неймовірно, — сказав він.

— Ні-ні, це безумство, нігер, — сказав я. — Ми всі маємо право насолоджуватися цим світом. Чувак, це нічого, з рештою, ми всі одної крові.

Тупак був непохитною особистістю. Він бачив стільки болю і поневірянь. Іноді негаразди, через які ми проходимо, травмують нас і дають нам біль, який ми носимо потім із собою всюди, куди б ми не пішли. Я тягну свій біль у релігію, несу його у свої стосунки, він зі мною навіть на моїх довбаних поєдинках. Байдуже, яких успіхів ми досягнемо, наш біль однаково залишається з нами. Тупака, який народився у в'язниці і бачив, як друзів його матері вбивають або садять у в'язницю назавжди, біль минулих років просто приводив у стан шаленства, — тоді він відчував, що ніхто його не слухає і всім до нього байдуже. Тож він йшов по життю на автопілоті і робив усе, що міг. Тупак був борцем за свободу.

Я говорив із Тупаком про Чорних Пантер. Я знав, що його мати була пов'язана з ними. Вона була сильною жінкою. Тоді я перечитав усі ті войовничі книги і набрався дуже радикальних настроїв.

Після цього ми зблизилися, і він приходив до мене в гості ще кілька разів. Мені доводилося чути про нього всяку нісенітницю — про нього ніби-то написали в газеті, що він стріляв у копів і бився з людьми.

«Гей, послухай, якщо ти не будеш берегтися, то потрапиш до в'язниці до того, як я звідси виберусь».

А потім його підстрелили і посадили у в'язницю. Я домовився з одним товаришем на волі, щоб той організував нам із Тупаком трьохсторонній дзвінок. Він сказав мені, що його підстрелив мій друг, але я не впевнений у цій інформації.

Призвичаївшись до в'язниці, я став планувати своє повернення. Мене гнітило чути новини про те, хто вигравав

чемпіонат у суперважкій вазі. Ремінь передавали по колу, як волейбольний м'яч. Я був сповнений рішучості вийти і повернути собі титул, щоб показати всім, що я не невдаха, як вони собі думали. Ні, я стану богом, який прийшов повернути собі свій трон. У своїй хворій уяві я був стародавнім шляхетним героєм, і, якщо я програв би квест і не зміг би повернути собі пояс, то людська цивілізація могла бути знищена. Я роздмухав свою маленьку нарцистичну мету до меж цілого світу.

Однак таке бачення було мені необхідним. Мені потрібне було це сильне прагнення до мети, інакше я просто згнів би у в'язниці. То ж я почав розробляти свій план. Я знав, що мені потрібно робити; я знав, як приборкати свій розум правильними починаннями. Найменше мені хотілося бути слухняним. Адміністрація спочатку призначила мене працювати в спортзалі, бо вони хотіли, щоб я залишався у формі, але потім вони звільнили мене від моїх обов'язків, бо вирішили, що я маю стосунок до обігу наркотиків у тюрмі. Проте я не мав нічого спільного з наркотиками. Єдина контрабанда, яку я возив — це хіба мій гель для вкладання волосся. Мені хотілося отримати у в'язниці кайф, але я не міг собі цього дозволити, адже на меті у мене було повернути собі пояс.

Тому я в основному займався бігом і гімнастикою, щоб привести себе у форму. Вранці я бігав у дворі, потім робив довге кардіотренування, стрибав через скакалку, віджимався і качав прес. Я отримав листи від двох колишніх боксерів, які сиділи у в'язниці: Рубіна «Урагана» Картера і Джеймса Скотта, який насправді провів більшість своїх боїв, поки був у в'язниці Рауей. Скотт написав мені, що я буду гівном, поки не зможу зробити «сотню віджимань за один мах». Він використовував сленг вуличної банди, і говорив, про віджимання однією обіймою, як у магазині рушниць, який міг умістити сто куль. Спочатку у мене

нічого не виходило, але я однаково тренувався і тренувався і нарешті написав йому у відповідь: «Тепер у мене в обіймі сотня».

Вечорами Уейно тримав мені ноги, і я качав прес по п'ятсот разів поспіль. Я робив це, поки моя дупа не почала кровоточити. У нас у камері було радіо на стіні, куди можна було підключити свої навушники і слухати музику так, щоб не турбувати сусіда по кімнаті. Я піднімався о другій годині ночі, одягав свої шорти та навушники і годинами бігав по кімнаті. Коли Уейно прокидався, усі стіни були вкриті потом і парували від моїх зусиль. Іноді я займався бігом на місці у своїй кімнаті вдень, і всі охоронці та в'язні, які проходили повз дивилися на мене годинами через маленьке віконечко.

Ще гірше було, коли я починав бій із тінню. Мене оточували в'язні, охоронці, люди з адміністрації, і кожен із них вважав себе моїм тренером.

«Ворушися, нігер. Пригнися, пригнися», — говорили вони. У всіх були свої зауваження.

«Я професіонал, чорт забирай, — говорив я. — Дивіться собі мовчки».

На початку мого терміну моя вага була 272 фунта, але за шість місяців я схуд до 216 фунтів. З маленької горили я перетворився на точеного Адоніса.

У в'язниці я почав вивчати іслам. Насправді мене познайомили з ісламом задовго до того, як я потрапив до в'язниці. Капітан Юсуф Шах, кухар Дона, був братом-мусульманином, а також вчителем Малькольма Ікса і правою рукою Елайджі Мухаммеда. Капітан Джо, як ми його називали, користувався великою повагою. Він став моїм шофером, хоча міг би стати і моїм охоронцем; не було такої проблеми, яку він не міг би розв'язати.

Дон звільнив його, тому що він наступив на свинячу відбивну Дона. Дон постійно принижував капітана Джо, змушуючи його готувати свинину. Капітан Джо зазвичай одягав залізні рукавички, щоб готувати свинину. Якось я побачив, як капітан Джо плаче і відбиває свинячі стейки.

Я був у Лос-Анджелесі, коли почув, що Дон звільнив капітана Джо, утім коли я приземлився в Нью-Йорку, капітан Джо був там, щоб зустріти мене в аеропорту.

— Я чув, що тебе звільнили, — сказав я.

— Ні-ні, добрий брате-чемпіон, нічого не сталося, — сказав капітан. — Це було непорозуміння. Я засмутив містера Кінга. Це була моя провина, я не повинен був цього робити, тому що це його їжа. Я просто дурень. Аллах благословив мене і обдарував можливістю знову працювати з містером Кінгом.

— Капітане Джо, якщо Ви не скажете мені, що сталося, я змушений буду вас звільнити, — сказав я. — Я чув, що до Дона приходили якісь люди. Що сталося? Скільки людей приходило?

— Сімдесят п'ять, усі зі зброєю, — покійно відповів капітан Джо, але в його скромній сильній поставі проглядався владний характер.

Очевидно, коли він повернувся в Гарлем і сказав своїм ісламським братам, що Дон звільнив його, сімдесят п'ять озброєних людей прийшли в офіс Дона, побили кількох людей і змусили Дона найняти капітана Джо назад, так мені розповіли.

— Ви не маєте право звільняти капітана Джо, капітан Джо сам вас звільнить, — сказали вони співробітникам Дона.

Тож він повернувся і змусив Дона призначити себе моїм шофером. У нього ще було багато сили. Він був старим, безпечним на вигляд чоловіком, але йому був потрібен лише один дзвінок, щоб зробити для вас те, що вам було потрібно. Для мене було честю мати його своїм працівником. Капітан Джо був мені хорошим наставником — доброю, уважною, щедрою,

безцінною людиною. Весь час ми говорили про духовні речі. Він вважав, що будь-яка духовність хороша. Він був дуже щасливий, коли я хрестився; він думав, що це чудово, що я прийняв усе всерйоз. У мене ніколи не вистачало духу сказати йому, що відразу після церемонії я відвіз дівчину з хору до себе в номер.

Тож коли я потрапив до в'язниці, я вже чимало знав про іслам. Там був один каторжник із Детройта, якого ми звали Чаком, він виріс мусульманином. Я зустрів його в мечеті. Не зрозумійте мене неправильно, у мечеть ходять не просто помолитися. Там усі займалися бізнесом. Це було місце для зустрічей в'язнів із різних блоків. Я вчив там свої молитви, але водночас ходив туди й за новинами. Богу я молився, але волів також мати в себе 45-й калібр. Просто ось так воно функціонувало. Я люблю Аллаха, але я Майк, і він зробив мене таким — маніпулятором і шахраєм.

Тож Чак почав вчити мене молитвам. Він був жахливим вчителем. Він був гіперактивним, грубим і не дуже дружнім. Але він говорив арабською. Ми читали молитви, і він кричав:

— Тобі дійшло?

— Ти мені лише раз це розказав, про що ти говориш? — кричав я. Він проговорив ту молитву як ніби був схиблений на швидкості. — Міг би вжити трохи Ріталіну³⁸.

38 Лікарський засіб, що належить до групи стимуляторів діяльності центральної нервової системи. Ефективний для осіб із порушенням активності та уваги.

Він трохи пригальмовував і повторював молитву, але тут хтось кричав: «Жерти!» — наставав час обіду, і він ішов.

Я вивчив цю вступну молитву, а потім почав ходити на заняття з Уейно. Його ісламське ім'я було Фарід. Спочатку я поведився грубо та нестерпно. Брат Сіддік саджав мене і розповідав про іслам, але я був таким роздратованим, що навіть чути про це не хотів. Проте щойно ми познайомилися

ближче, Сіддік запитав мене, чи не хочу я приєднатися в молитві до решти, і я заспокоївся. Я вибудував звичку молитися, а потім почав читати Коран разом із Фарідом. У мене не було жодної миті одкровення. Просто було відчуття, що ось він я тепер.

Я не розумів духовної сторони ісламу. Це сталося набагато пізніше. Тоді я ще не був готовий до релігії. Тоді я використовував іслам для того, щоб перебувати свій час, і це вельми мені допомогло. У мене з'явилось щось, у що я міг вірити, але в іншому я робив правильні речі, керуючись хибними мотивами. Проте це, безумовно, було частиною мого дорослішання та науки любити й прощати. Це була моя перша зустріч з істинною любов'ю і вмінням прощати.

За рік до того, як я повинен був вийти на свободу, ходили розмови про те, що мене звільнять достроково. Багато представників національної преси, такі як Грета Ван Сустерен, ставили під сумнів мій вирок. Мої адвокати розмовляли із судом і Вашингтонами. Судячи з усього, вони прийшли до згоди. Я мав заплатити Вашингтонам півтора мільйона доларів, вибачитися перед Дезіре, і все — після цього я міг бути вільним. Мені навіть не довелося визнати, що я її згвалтував, я просто мав вибачитися за це. Деякі з моїх друзів, такі як Джефф Уолд, наполягали на вибаченнях.

— Майку, я б зізнався, що згвалтував матір Терезу, аби лише вибратися на хрін із в'язниці, — сказав він мені.

— Якщо я вибачуся, то в'язниця, яку я зведу в моїй голові буде гіршою, ніж та, в якій я зараз перебуваю, — сказав я йому.

Тому в червні 1994 року вони привели мене в зал суду до судді Гіффорд на слухання щодо пом'якшення вироку. Я був одягнений у джинсові штани, світло-блакитну робочу сорочку і робочі черевики. Новий прокурор запитав мене, чи не хочу я що-небудь сказати.

— Я не скоював жодного злочину. Я збираюся стояти на цьому до самої могили. Я ніколи не займав чиеїсь цноти.

Це було зовсім не те, що всі хотіли почути. Вони відправили мене назад у в'язницю. Коли я повернувся, усі обіймали і цілували мене.

«Та пішли вони до біса, виродки», — говорили вони всі.

«Заспокойся, — сказав я сам до себе. — Я в порядку. Ще один рік. Просто потрібно пережити це лайно».

Я знав, що Майку на цьому не кінець. Мені тоді було лише двадцять вісім, і я знав, що після відбуття терміну на мене чекають хороші часи. До мене по інтерв'ю стало приходити ще більше журналістів. Я тоді багато читав, став дотепним і дуже орієнтованим на політику.

До мене приїхав Ларрі Кінг і записав зі мною в тюрмі інтерв'ю з двох частин. Він хотів змалювати картину того, що я почував, коли мусив з вершини світу спуститися прямісінько за ґрати.

— Романтичне кохання, ти сумуєш за романтичною любов'ю? — запитав він. — Я не міг розказати йому про свою вчительку.

— Можливо, але що таке любов? Любов — це як гра, любов — це змагання. Любов постійно приходиться до гарних людей, до чоловіків та до жінок, адже вони такі чудові, що самі її притягують. Проте, якщо вони ніколи не боролися за любов, що вони здатні зробити заради любові? Якщо в тебе є любов, ти маєш бути готовим її захищати, адже якщо в тебе є щось дороге для тебе, хтось неодмінно захоче це в тебе відібрати, і якщо ти не звик змагатися, то найменше страждання примусить тебе здатися.

— Очевидно, що тут тобі краще вдається контролювати своє оточення. А як щодо їжі? Ти сумуєш за якоюсь їжею чи ні?

Я не міг розповісти йому про омарів, китайську їжу і всі наїдки, які були у нас у камері.

— Я — це лише я, — відповів я.

— Я просто намагаюся пояснити глядачам, як це — не мати того, що у них є кожен день, — сказав Ларрі.

— Я хочу вам дещо сказати: є люди, які сиділи у в'язниці, у, можливо, набагато гірших умовах, ніж ті, в яких перебуваю я. Проте тут ти просто дуже сильно прив'язуєшся до самого себе. Згадується мені, є такий драматург на ім'я Теннессі Вільямс, який сказав: «Ми повинні перестати довіряти один одному, тому що це єдиний спосіб захистити один одного від зради». І я дуже вірю в це, це дуже правильна річ. Я вірю, що всі, хто є у моєму житті, рано чи пізно зрадять мене. Я повністю в це вірю. Проте багато людей кажуть: Ні-ні-ні. Але саме в це я вірю.

— Якщо ти в це віриш, то, напевно, ти нещасний, — сказав Ларрі.

— Та ні, я не нещасний, просто я усвідомлюю ситуацію.

— Спробую назвати одну річ, за якою ти сумуєш. Підбадьорювання фанатів. Адже тобі цього не вистачає? — спитав Ларрі.

— Можна тепер я тобі дещо скажу? Хвала Аллаху, я подумки підбадьорюю себе сам по сто мільйонів разів на день. Я найкращий собі шанувальник, немає нікого в світі кращого за мене в цьому. Тож ні, я не дуже за цим сумую, ті люди не вельми розуміють, за що вони вболівають. Я знаю себе всього і розумію, чому вони повинні аплодувати, але вони не розуміють цього, вони просто кричать, коли бачать нокаут. Усе, за що вони вболівають — це нокаут та гарна вистава. Я ж вболіваю за себе, бо знаю, хто я такий.

У в'язниці все йшло чудово, поки хтось не здав мене і вчительку-нарколога. Я мав через тиждень звільнитися, якщо пройду останній тест, але раптом до мене підійшов хлопець із

відділу внутрішніх розслідувань. Хтось сказав їм, що я проводжу по кілька годин у кімнаті з тією вчителькою, і вони прислали до нас слідчого, щоб допитати мене. Я спітнів, як сутенер з однією повією.

— Є рішення, що ти маєш через кілька тижнів вийти на свободу, але все зміниться, якщо тебе визнають винним, — спокійно сказав він.

Чорт забирай. Цієї ж миті мені забракло подиху.

— Але я ж нічого не зробив, сер. Будь-хто може сказати вам, що я хороший учень, — сказав я. Я так перелякався цього маленького білого хлопця, що просто перетворився на дядька Тома. — Так, сер. Ні, сер.

— Дехто з в'язнів каже, що ви перебували в кімнаті з консультанткою протягом надзвичайно довгого часу, — сказав він.

— Я нічого про це не знаю. Я просто роблю свою роботу. У мене є питання, які потребували консультацій. Я вживав колись наркотики та алкоголь, і у мене є багато спокус, з якими мені доводиться боротися щодня. — вигадував я на ходу.

— Знаєш, я думаю, тебе в твоїй справі облапошили по повній, Майку, але зараз ми говоримо про абсолютно іншу і дуже серйозну справу, — сказав він.

Я був до смерті наляканий, коли пішов від цього хлопця. Я пішов на двір у місце для прийому гостей, бо саме чекав на візит однієї дівчини. Мене трусило. А потім я побачив білого хлопця, який щойно допитував мене — він йшов говорити з моєю консультанткою.

— Ти мене шукаєш, шибздик? — почала вона кричати на хлопця.

Святі угодники. До того часу мої яйця вже були в кросівках. Я не міг повірити, що вона кричить на цього білого хлопця. Я подумав: «О Боже, тепер ми в повній дупі».

— Якого біса ти хочеш знати про мене? Уже сімнадцять років я роблю тут свою роботу.

Вона накинулася на цього хлопця, як справжня дівчина з гето, і повністю налякала його. Потім вона підійшла до мого крісла, на якому я сидів у кімнаті для побачень. Вона заговорила до мене, торкнулася мого прутня через штани так, що той почав твердіти, а потім написала своє ім'я просто мені на штанях там, де був мій прутень.

— Чорт забирай, як ти могла таке вчинити? — запитав я. Вона тільки посміхнулася.

Більше я нічого не чув про це розслідування. Наприкінці курсу про наркотики я здав свій тест, хоча і не повинен був цього робити. На одному з тестів вони попросили мене назвати «три основні потреби». Я написав: секс, їжа і вода. Саме в такому порядку. Ніякого повітря, тільки секс, їжа і вода.

Мені залишалося кілька днів до виходу на свободу. Я збирався мати мільйони й мільйони доларів, забезпечених мені контрактами від *Showtime* і *MGM Grand*, завдяки угодам, які уклав Дон. Усі намагалися мене улестити, але Дон здавався мені найкращим варіантом. Він пропонував найбільше грошей. А ще я виходив на свободу до нової подружки, яка вже на мене чекала.

Я познайомився з Монікою Тернер кілька років тому. Вона була подругою Бет, однією з моїх подруг. Бет хотіла звести мене з Монікою, тому що думала, що ми будемо гарною парою. Тому Моніка надіслала мені листа на адресу Камілли і доклала фотографію. Я познайомився з нею тільки за два тижні до суду. Я був у Вашингтоні і з'явився перед її будинком із двома довгими лімузинами. Я пам'ятав її номер через свою фотографічну пам'ять, тож вирішив піти до неї і зустрітися, адже я ніколи до того з нею не бачився.

— Де ти зараз? — запитала вона.

— Я стою біля твоїх вхідних дверей.

Я зустрів її у дверях і став за своєю звичкою говорити їй, що нам потрібно піднятися нагору, але вона на це не погодилася. Зі мною був Крейг Бугі.

— Можна мені скористатися твоєю вбиральнею? — запитав він. І вона одразу ж впустила його.

— Чому ти впускаєш його в будинок? Ти навіть не знаєш його, — сказав я.

— Тому, що ти хочеш увійти з дещо іншою метою, а він просто хоче до вбиральні.

Тому я просто поцілував її і пішов, більше не розмовляючи з нею.

І ось одного разу, коли я сидів у в'язниці, мені прийшов лист від Моніки.

«О Боже, будь ласка, зателефонуй мені, будь ласка», — написала вона. Вона була дуже уважна і турботлива. Тож я зателефонував їй, скориставшись послугою «дзвінок за кошти адресата».

— Гей, ти хочеш бути моєю дівчиною? — запитав я її просто на рівному місці. Я так завжди робив у своєму житті — жив просто зараз.

— Так! Я хочу, — сказала вона.

Я був радий. Вона була милою та розумною дівчиною. Вона пройшла через багато всього — їй довелося пройти через жорстоке поводження і пережити важкі часи. Вона тоді зустрічалася з гравцем *New York Knicks*, але вона його кинула.

Я надіслав їй квитки на літак, і вона одразу ж полетіла до Індіани. Вона тоді не мала багато грошей, адже була студенткою медичного університету.

Вона побачила мене в кімнаті для побачень і заплакала. «Я не можу повірити, що ти тут», — сказала вона.

Ми швидко поладнали, і вона продовжувала відвідувати мене за кожної нагоди, іноді навіть двічі на тиждень. У нас ніколи не було сексу, поки я був у в'язниці. Ми могли б трохи побешкетувати, але я не хотів ризикувати, щоб їй не заборонили відвідувати мене. Я чекав на зустрічі з Монікою більше, ніж на зустрічі з будь-ким іншим, поки був там.

Вона була трохи повненькою, коли тільки почала до мене навідуватися.

Я був тоді дуже дріб'язковим і сказав їй, що їй треба скинути кілька фунтів. Я розробив для неї спортивний план і почав тренувати її по телефону. Вона була дуже мотивована і скинула зайву вагу.

Три роки я пробув у в'язниці, і аж тепер, нарешті, з неї вибрався. Того ранку я встав дуже рано, щоб зібрати всі свої речі. Фаріда звільнили раніше, тож у мене там не залишилося по-справжньому близьких друзів, але я пішов прощатися з іншими в'язнями. Мене провели до воріт, і я чекав, доки мені можна буде вийти і привітати сотні репортерів та фотографів, які почали юрбитися під воротами ще з півночі. Просто перед тим, як я вже був вільний іти, до мене підійшла маленька біла жінка-охоронець.

«Я пишаюся тобою, хлопче, — сказала вона мені. — Я не думала, що ти зможеш з усім цим впоратися, але ти це зробив. Ти не дозволив їм зламати себе. Вітаю тебе!» На мить я задумався над тим, що вона мені сказала. Мене охопила манія величі, і я подумав: «Вона вважала, я з цим не впораюся? Вона хоч знає, звідки я? Я народився у цій системі. Та за кого вона мене має, чорт забирай?»

Проте вона говорила зовсім не про це. Вона говорила про те, що мені вдалося прийняти це падіння з п'єдесталу слави до рівня суспільства, де я вже не міг протиставити свою велич іншим, тут я був, як усі. Ми всі були рівні. Те, що сказала ця

охоронниця, зайшло мені просто в мозок — у той мозок, що, попри всі мої зусилля, ставав усе більшим і більшим із кожним кроком, який я робив на зустріч свободі.

Уночі перед моїм виходом на свободу я не міг заснути. О четвертій ранку я почув гелікоптери, які гуділи в небі за стінами в'язниці. То були гелікоптери телеканалів, які готували свої прямі трансляції. Парковка біля в'язниці була забита супутниковими тарілками і машинами репортерів друкованих видань. Величезний натовп зібрався ще затемно в кукурудзяному полі біля парковки, чекаючи побачити, як я буду виходити з в'язниці. О шостій годині ранку Дон, Рорі й Джон Хорн приїхали до в'язниці на довгому чорному лімузині і зайшли на її територію.

Я чекав на них, але насправді мені не хотілося покидати в'язницю. Я звик бути за ґратами. Мені подобалось відпочивати й приймати візити від знаменитостей та тележурналістів. Це був хороший заслужений відпочинок, але тепер мені було потрібно знову виходити у світ.

Я глибоко вдихнув, і ми пішли. До лімузина було лише кілька хвилин ходьби, але мені вони здалися цілою вічністю. Усюди були спалахи фотокамер, над нами кружляли чотири гелікоптери, а в кукурудзяному полі кричали люди. Я відчув сенсорне перевантаження. На мені було просте чорне пальто, біла лляна сорочка і білий в'язаний куфі³⁹ на голові. Я намагався бути скромним братом, але це було важко.

³⁹ Головний убір африканських чоловіків, частина традиційного костюму.

Перед відльотом в Огайо, я хотів зупинитися в місцевій мечеті й помолитися, висловити сердечну вдячність та шану Богу, але навіть це перетворилося на циркове шоу. Сіддік заручився підтримкою Мухаммеда Алі, щоб той помолився

разом зі мною, і чекав нас у мечеті. Там був цілий натовп людей, і всі вони змагалися за місце поближче до мене, так, щоб потрапити зі мною на фото. Я постійно був для людей засобом потрапити на телебачення або в газетну статтю. Це було пекло в найкращому своєму прояві, просто тут.

Помолившись, ми полетіли до мого дому в Огайо. Іронія долі полягала в тому, що та ж сама команда, яка бачила мене у в'язниці, тепер виводила мене звідти. Я був на свободі лише кілька годин, а Дон уже почав виводити мене з себе. Він заповнив лімузин шампанським *Dom Pérignon*. Дорогою до мого будинку дерева були обв'язані жовтими стрічками, а на великих банерах стояло: «МАЙКУ, ЛАСКАВО ПРОСИМО НАЗАД ДО СІМ'Ї» і «ЧЕМПІОНЕ, НАМ ТЕБЕ НЕ ВИСТАЧАЛО».

Коли ми дісталися до мого будинку, я побачив, що Дон запланував велику вечірку з нагоди мого повернення додому. Він запросив купу людей, до яких мені не було геть жодного діла, і замовив омарів, креветок, свинину і шампанське — дуже апетитне меню, як на мусульманина. Я вигнав із дому всіх, включаючи Дона, і залишився вдвох із Монікою.

Коли Дон прийшов до мене наступного дня, я його звільнив. Ми повинні були провести велику пресконференцію і оголосити про наші угоди з *MGM Grand* та з *Showtime*, але мені було наплювати. Я викреслив його ім'я з пресрелізу.

«Майку, будь ласка, не роби цього, — почав благодати Дон. — Не чини зі мною так, як чинять ті білі дияволи». Мені було наплювати на його благання. Але потім він відкрив дипломат, набитий мільйоном доларів готівкою, і це привернуло мою увагу. Жоден інший промоутер не зміг би принести стільки грошей, тому я знову передумав. Я повернув його ім'я до пресрелізу, і через кілька днів ми провели пресконференцію, на якій розповіли про наші нові угоди.

У мене не було часу пристосовуватись до нових обставин. Навколо мене було дуже багато людей, адже у мене було підписано контрактів на бої загальною сумою на 200 мільйонів доларів. Це було ще гірше, ніж до мого ув'язнення. Усі навколо мене говорили: «Ось він Майк! Ось він». Але я тепер міркував по-іншому. Я боявся всіх підряд. В'язниця нікого не реабілітує, вона дебілітує. І байдуже, скільки грошей ти заробиш, коли з неї вийдеш, однаково ти став меншою людиною, ніж був до ув'язнення. Я став параноїком. Я думав, що всі можуть зробити мені боляче. Я панікував щоразу, коли чув сирену швидкої допомоги. Якось ми з Монікою були в ліжку, я прокинувся, подивився на неї і схопив її. З якоїсь причини мені здалося, що хтось заліз до нас у ліжку і намагається вдарити мене ножем. Таким переляканим я був.

Я став іншою людиною, тепер я був черствим хлопцем. В'язниця фактично відняла у мене все життя. Я ніколи більше нікому не довіряв — навіть самому собі — у присутності певних людей. Ніколи ні за жодних обставин я не хотів більше бути серед жінок. Усе це визрівало в мені так багато років, що я був не здатен відпустити все це; ці думки турбують мене й до сьогодні. Усі мої друзі кажуть: «Викинь це з голови, викинь це», але ж не їм із цим жити. Це гірка пілюля, яку мені доводиться ковтати щодня.

Я підписав ті два контракти, які обіцяли нам багато грошей, тож ніхто не хотів чути про те, що мені потрібен деякий час, щоб зібратися з думками і привести своє життя до ладу. Усі покладали на мене багато надій. Мене переповнювали суперечні емоції. Яким би я не був переляканим, але водночас до мене стала повертатись моя зарозумілість. Я хотів усього на світі. Я думав, що мені багато заборгували за час мого перебування у в'язниці. Я хотів трахати найкрасивіших дівчат, купувати найкращі машини, володіти найкращими будинками.

Я був графом Монте-Крісто. Я був гладіатором. Сам Бог не зміг би створити кращого бійця. І водночас я лякався сирен швидких.

Я хотів робити все за найбездоганнішими стандартами, але не знав, чи зможу. Мені було двадцять дев'ять років, але я відчував, що став набагато повільнішим. У мене вже не було такого апетиту, як до того, як я потрапив у в'язницю. І, найбільше за все на світі, мені було соромно за те, що я сидів у в'язниці. Щоразу, коли я приїжджав до нового міста, мені, як сексуальному злочинцю, доводилось реєструватися. Якщо я забував це зробити, мене в аеропорті зупиняла поліція.

— Вибачте, я можу з вами поговорити? — запитував у мене поліціант. — Я бачу, що ви ще не зареєструвалися, коли приїхали сюди, тож, будьте такі люб'язні і зареєструйтесь у вашому місті призначення, я буду вам дуже вдячний. Я міг би вас одразу заарештувати, тож, думаю, було б розсудливіше з вашого боку зареєструватися».

О Боже! Це лайно відбувається зі мною і сьогодні, коли я подорожую.

Хоча всі очікували, що я розгромлю всіх у суперважкому дивізіоні, це було не так просто. Ще нікому в світі боксу не вдавалося повернутися наче й не було нічого на ринг після того, як у нього забрали три роки життя. Алі позбавляли його титулу, але він не сидів три роки у в'язниці, не маючи можливості тренуватися, тож це лише додавало тиску на мене.

Я докладав зусиль бути хорошим братом, коли вийшов із в'язниці, але матеріальний світ потроху закрутив мене. Забагато людей кидалися до мене в цьому світі, а моя самосвідомість тоді була ще не повністю зрілою. Я продовжував молитися, але все навколо відволікало мене, забиравало мені в голову і штовхало мене до того Майка, яким я був колись.

Легко звинувачувати Дона у тому, що він втягнув мене назад у цей хворий світ заповзятотої споживання, випивки і жінок. Можливо, він щиро побоювався, що я почну слідувати всілякому ісламському лайну і позбудуся його дупи. Проте не слід звинувачувати когось, крім мене. Мені хотілося довести всім, що я все ще та сама людина, хоча я цілих три роки сидів за ґратами. Під цим точеним тілом я все ще був ненажерою. Якби на то моя воля, то я їв би тістечка і морозиво цілими днями. Тож мені довелося придушити цю частину себе.

Але придушити мій сексуальний потяг було не так уже й просто. Моніка хотіла оточити мене сім'єю і стабільним сімейним життям, але тоді я цього не хотів. Я був зовсім не в своїй тарілці, намагаючись вписатися у сімейне життя; я все ще був занадто незрілим. Моє бачення сімейного чувака було таким: «Просто заткнися і візьми гроші». Я був егоїстичною свинею.

Незабаром після того, як я вийшов із в'язниці, я поїхав гуляти Нью-Йорком із Крейгом Бугі. Ми йшли вулицею, і я побачив одну гарну чорну дівчину і пішов за нею. Я намагався зупинити її, щоб поговорити з нею, але вона пірнула в магазин *Banana Republic*. Я пішов за нею і побачив, як вона увійшла до кабінки, щоб щось приміряти. Ми чекали за дверима, коли вона вийшла з магазину.

Вона просто продовжувала йти від нас, не бажаючи зі мною розмовляти.

За тиждень я робив фотосесію у своєму будинку в Огайо для якогось журналу, і там з'явилася ця дівчина. Вона була стилістом на зйомках.

— Гей, я тебе знаю, — сказав я. — Я думаю, що наша зустріч була просто долею. Тебе принесло просто до мого будинку.

Вона була настільки вродливою, що навіть наш фотограф постійно чіплявся до неї. Я ж дотримувався своєї в'язничої

псевдоінтелектуальної стратегії флірту, і вона попалася на цю вудку. Вона сказала мені, що її звать Тьюсдей⁴⁰, і з цього дня ми будемо разом ще багато-багато вівторків.

40 Tuesday — англ. вівторок.

Тепер, коли гроші почали литись рікою, настав час купувати якусь розкішну нерухомість. Мені потрібно було місце у Вегасі, адже я збирався їздити туди на бої, тож я купив гарний дім на ділянці у шість акрів по сусідству з маєтком Уейна Ньютона. Я прекрасно провів час, оздоблюючи цей будинок. Усі речі в будинку були від Версаче — від тримачів для туалетного паперу і аж до ковдр та подушок. Коли ви входили до будинку через гігантські дерев'яні двері з кришталежими ручками, перед вами одразу ж поставав гігантський водоспад із двома фігурками левів по обидві сторони від нього. Там були випуклі стелі, тож дзюрчання води каскадом розливалось по всьому будинку і створювало відчуття спокою.

Мені подобалося дивитися фільми про карате, тому я встановив там кілька різних домашніх кінотеатрів. Моя спальня була обставлена найновішим високотехнологічним звуковим обладнанням. Я настільки любив гарний звук, що іноді встановлював у своїх машинах звукові системи, які коштували більше за саму машину. Для фойє нагорі я замовив розписати стіни площею в дві тисячі квадратних футів зображеннями найвеличніших бійців в історії. Це коштувало мені 100 тисяч доларів.

На задньому дворі будинку можна було відчути себе в Італії. Або, принаймні, у готелі «Белладжіо». Я побудував там рів і величезний басейн. Басейн був оточений семифутовими статуями відважних воїнів, таких як Олександр Македонський, Ганнібал, Чингісхан і гаїтянського революціонера Жан-Жака Дессаліна. Гігантську статую Ганнібала не купити просто так на базарі, тож я покликав того хлопця, який робив левів для *MGM*

Grand41, і він виготовив скульптури за малюнками, які я йому дав, а потім замовив кран, щоб встановити їх. Двір оточували екзотичні дерева вартістю по 30 тис. доларів кожне. Догляд за деревами обходився мені майже у 200 тис. доларів на рік.

41 MGM Grand Las Vegas — готельно-розважальний комплекс у Парадайзі в Лас-Вегасі — прим. перекл.

Звичайно, мені також потрібен був маєток на східному узбережжі, тому я пішов і купив найбільший будинок у штаті Коннектикут. Він займав площу понад п'ятдесят тисяч квадратних футів, мав тринадцять кухонь і дев'ять спалень. У мене на меті було запросити одночасно по дівчині на кожную спальню. Це був неабиякий розмах. Тридцять акрів лісу, критий і відкритий басейни, маяк, корти для ракетболу і справжній нічний клуб, який я назвав *Club TKO42*.

42 Англ. technical knockout або ТКО — прим. перекл.

У цьому будинку я відчував себе головним героєм фільму «Обличчя зі шрамом». Моя головна спальня займала площу в п'ять тисяч квадратних футів. Моя гардеробна кімната була настільки великою і настільки заваленою вишуканим одягом, взуттям та парфумами, що можна було подумати, ніби ти перебуваєш у справжньому магазині Версаче. Коли зі мною жила Моніка, у неї була своя гардеробна, яка займала більше тисячі квадратних футів. У спальні був величезний балкон, що височів над вітальною будинку. Я міг піднятися до спальні круглими мармуровими сходами, а міг скористатися скляним ліфтом. Це був чудовий будинок, але кількість проведених там днів за ті шість років, що я ним володів, можна було порахувати на пальцях обох рук.

У мене все ще був маєток в Огайо. А тоді я ще й купив четвертий будинок для Моніки — фayne місце біля гольф-поля *Congressional Country Club* у Меріленді, тобто того поля, де часто грали *Tiger Woods*. Проте я витрачав свої гроші не тільки на

будинки. Я знову став потакати своїй одержимості автомобілями. За час мого перебування у в'язниці моя колекція скоротилася до якихось шести автомобілів, але тепер я знову почав колекціонувати — вайпери, спайдери, феррарі та ламборджині. Ми ганяли на них наввипередки вгору і вниз вулицями за моїм будинком у Лас-Вегасі.

Я забезпечував усіх моїх друзів гарним машинами. Якось ми з Рорі та Джоном Хорном проходили повз дилерський центр «Роллс-Ройс» у Вегасі і заглянули у вітрину. Продавці всередині не надто звернули увагу на трьох чорних хлопців у кросівках і джинсах, які роздивлялися через вікно дорогі машини, і коли ми увійшли до магазину, вони не впізнали мене, і приставили до нас якогось молодшого хлопчика на побігеньках.

— Скільки у вас тут є ось таких «роллс-ройсів»? — запитав я у хлопця.

— Ви бажаєте зробити тестовий заїзд? — запитав молодий продавець. — Ні, я просто візьму все, що у вас є на складі, — сказав я.

Той малий отримав підвищення до головного менеджера, після того, як я звідти пішов.

ПІСЛЯ КОЖНОГО МОГО БОЮ МИ З БУГІ ЇЗДИЛИ ДО ЛОС-АНДЖЕЛЕСУ І ЦІЛИЙ ДЕНЬ ходили по магазинах на Родео-Драйв. Потім ми гарно вечеряли, чіпляли пару дівчат і йшли до клубів. Як і раніше я час від часу заходив до магазину «Версаче» у «Цезарі», розтринькуючи по 100 тисяч доларів за раз. Коли ми йшли з магазину, це виглядало як сцена з фільму «Поїздка до Америки», там де всі ці люди тягнуть на собі гори сумок, навантажених різними речами. Іронія в тому, що більша частина одягу залишилася в моїх шафах. Зазвичай я носив просто кросівки з джинсами або зі спортивними штанями. Джонні Версаче посилав мені запрошення на всі свої вечірки, коли я сидів у в'язниці. Він знав, що я не зможу прийти, але це

був його спосіб дати мені зрозуміти, що він думає про мене. Він був чудовим хлопцем.

У мене було так багато грошей, що я навіть не міг стежити за ними. Одного разу Латондія, асистентка Рорі, бовталася в Нью-Джерсі у нього вдома. У неї не було часу, щоб зібрати речі, тому, приїхавши туди, вона пішла в кімнату для гостей, де знайшла дорожню сумку *Louis Vuitton*. Вона подумала, що сумка належить мені або Рорі, і, подумавши, що зможе знайти там чисту футболку, відкрила сумку і була шокована. У сумці лежав мільйон доларів готівкою. Вона негайно покликала до кімнати Рорі і показала йому своє відкриття.

«Чорт, Майк забув, де залишив цю сумку. — сказав Рорі. — Я зателефоную йому просто зараз і попрошу позичити мені двісті тисяч доларів».

Ця сумка пролежала там понад тиждень. Ніч напередодні виявилась важкою, і я забув, де залишив ту сумку. Щоразу, коли Латондія здавала мій одяг у чистку у Вегасі, вона поверталася назад із пластиковими пакетами, в які складала дорогі браслети або 20 тисяч доларів готівкою, які я забував дістати з кишень перед пранням. Коли справа доходила до грошей, я не дуже додивлявся до деталей.

Але найбезглуздішою моєю покупкою було моє рішення придбати кілька левенят чи тигренят. Я все ще сидів у в'язниці, коли заговорив про це з моїм автодилером Тоні. Мені не терпілося дізнатися, які нові машини мають скоро з'явитися на ринку, аж тут Тоні сказав мені, що подумує завести тигра або лева і роз'їжджати з ними на своєму феррарі.

«Гей, я хочу тигра», — сказав я.

Тоні розповів про моє бажання іншим, серед них і Ентоні Піттсу, тож щойно я приїхав із в'язниці до свого дому в Огайо, на мене на галявинці чекали четверо тигренят. Я був зачарований ними. Я багато з ними грався і незабаром зрозумів,

що вони дещо відрізняються від звичних нам домашніх кішок. Вони ставали вибагливими і роздратованими, коли я грався з ними занадто багато. Їх поведінку потрібно було вивчати, адже за кілька років вони мали вирости до висоти в сім футів і важити понад чотириста фунтів, і, вставши на задні лапи, змогли би знести мені пів черепа одним помахом своїх кігтів. Найкраще у мене заладилось із білим тигреням, якого я назвав Кенья. Вона ходила зі мною всюди і навіть, бувало, залишалася зі мною в ліжку. Знавці світу диких тварин не могли мені повірити, що у мене з нею такі стосунки. Вони говорили, що за тридцять років жодного разу не бачили, щоб білий тигр поводився з кимось так, як вона поводитися зі мною. Шукаючи мене, вона ходила по будинку, ридаючи, мов мала дитина. Коли у мене в будинку бувала дівчина, я замикав тигрицю у її вольєрі на вулиці, і вона плакала за мною. Спекотними літніми ночами, коли їй було спекотно, вона плакала, поки я не виходив і не починав терти їй живіт.

Кенья значною мірою керувала будинком. Коли вона була на дворі, то сідала на край басейну і дивилася через паркан на коней Уейна Ньютона. Вона легко могла б перестрибнути через цей паркан, але ніколи цього не робила. З нею працював тренер на ім'я Кіт, і я платив йому 2500 доларів на тиждень за її навчання. Мій помічник Дерріл і люди, які прибирали в будинку, допомагали доглядати за нею, але вони не хотіли підходити до неї близько. Вона могла інколи злегка придушити їх, тож вони їй не дуже довіряли.

Коли ви маєте маленьких дитинчат, то маєте постійно бути з ними, адже якщо залишите їх самих, то вони до вашого повернення можуть забути вас — це уже проблема. Тож я отримав на своїх тварин дозвільні документи і купив два вісімнадцятиколісні фургони, щоб возити їх із собою по всій країні. Тоді у мене залишилось лише двоє тигренят. Леви

постійно вставляли на задні лапи і поводитись занадто страхітливо. Один із них якось укусив мене за руку, і мені довелося піти до лікарні і накладти шість швів, щоб вилікувати рану. У приймальній мене запитали, що зі мною сталося, і я відповів, що мене покусала собака. Я хотів убити цього чортового лева, але зрозумів, що це моя провина, тому про всяк випадок зробив собі щеплення від правця, і віддав лева назад.

Після декількох місяців акліматизації в суспільстві я почав готуватися до свого бою-повернення. У моїй команді з'явилась нова людина. Я познайомився зі Стівом «Крокодиллом» Фітчем багато років тому в туалеті Медісон-Сквер-Гарден того вечора, коли мій противник не з'явився на бій. Він запитав мене того вечора, чи збираюся я битися, і я відповів: «Так, якщо прийде мій противник». Бувши у тюрмі, я якось розмовляв із Рорі, а Крокодил працював із боксером Оба Карром, менеджером у якого працював Рорі, а промоутером — Дон. І Рорі якось дав йому трубку поговорити зі мною. Ми розмовляли про якихось моїх друзів, з якими він зустрічався, коли він був у тюрмі, і якось ми затоваришували. Тому, коли я вийшов із тюрми, я сказав йому тусуватися з нами. Він був моїм хлопцем — типовим вуличним пацаном.

Після того як я вийшов із в'язниці, Дон майже не з'являвся. Я думаю, він усе ще боявся, що я можу його побити. Тож він використовував Джона Хорна як посередника в діловому спілкуванні зі мною, а Рорі — як головного помічника в усіх особистих справах. Вони ділили між собою 20-відсотковий гонорар менеджера, але навіть із такою долею вони заробляли більше грошей, ніж могли собі коли-небудь уявити. Крім Рорі й Джона, у мене була також команда безпеки, яку очолював Ентоні Піттс. Крім того, у мене був Фарід, мій старий співкамерник, поки влада не сказала нам, що ми не можемо спілкуватися один з одним, тому що ми обидва злочинці.

Тепер команда Тайсона переходила на високі технології. Замість того щоб користуватися телефонами, у кожного з нас була рація, тож ми всі могли обговорювати те, що відбувається зараз. У кожного були свої позивні. Рорі був Л1, а Джон — Л2. Ентоні був Т1. Мого друга Горді називали Грув. Дона через його волосся звали Фредерік Дуглас. У мене було кілька різних позивних. Іноді вони називали мене Божевільним Максом. Іноді — Арнольдом, на честь Арнольда Ротштейна. Більшу частину часу я був Дібо. Вони називали мене Дібо на честь хулігана з фільму «П'ятниця», тому що я постійно говорив «Дай мені те, дай мені оте», забирав речі інших людей, їв їхню їжу та переключав програми телепередач, які вони дивилися.

Мені не дуже подобалась вся ця ідея з раціями, тому що це означало, що мене можна було тепер легко відстежити. Я намагався триматися в тренувальному таборі, але інколи запах картоплі фрі збивав мене з пантелику і я потайки втікав, щоб піти поїсти. І ще я завжди намагався обдурити свою охорону і спуститися вниз з якоюсь жінкою.

Дев'ятнадцяте серпня і мій бій із Пітером Макнілі наближалися. І я ставав усе похмурішим. Спочатку я був упевнений у собі, тому що вийшов із в'язниці у чудовій формі, але коли ми почали спарингувати в тренувальному таборі в Огайо і я отримав кілька ударів від якогось юного хлопчика-аматора, то боліло мені від цього просто пекельно. Я відзвичаївся від цього болю. Я мав боксувати п'ять раундів, але після другого раунду сказав: «На сьогодні досить. Продовжимо завтра». Чорт, я не міг повірити, що цей дрібний хлопчак завдав мені такого болю. Приймати удари безсумнівно відрізнялось від того, щоб просто тримати себе в формі. Я подумав: «Як же мені перемогти Макнілі, коли цей аматор мало не зупинив мене?»

Зрештою, я увійшов у свій колишній ритм і з початком серпня був уже готовий битися. Я був у своєму звичному дратівливому настрої, коли ми зібралися на пресконференцію перед боєм. Я увійшов, одягнений у чорний костюм і білу панаму. Ніхто в боксі не сприймав Макнілі як серйозного суперника. Цей хлопець був, на краще, клубним бійцем.

Я назвав бій із Макнілі «Король Річард — Повернення Короля». Раніше я називав свої бої іменами воїнів. Попри те, що Кас давно помер, я все розмовляв із ним. «Не хвилюйся, Касе, король повертається. Король Річард повернеться із тріумфом».

Якщо я і мав якісь сумніви, то всі вони розвіялися, коли я вийшов на ринг і вирячився на Макнілі. Ми встали разом слухати інструктаж, і він навіть очей не звів на мене. За рік після бою він розповів якомусь репортеру, що відбувалося у нього тоді в голові.

«Тайсон вийшов на ринг під цю бандитську пісню, і я був не готовий його боятися. Я розглядав його на пресконференції, і він не виглядав великим у своєму вуличному одязі. Я стояв у своєму кутку спиною до нього, а це не те місце, де ти хочеш, щоб тебе били, роздивляючись твого противника. Я саме збирався подивитися на його пупок, коли ми вийшли до середини рингу. Це як ящик Пандори, я мав туди подивитися. Він увесь накачаний. Він такий широкий! Його спинні м'язи просто гігантські. Його шия, його череп. Він виглядає несамовито. Я підморгнув йому і послав повітряний поцілунок, але мені було страшно».

Я просто подумав, що цей хлопець божевільний! Я хотів сказати: «Да ти просто йобаний дурень», але не хотів руйнувати свій імідж крутого хлопця. Коли продзвенів дзвінок, він накинувся і загнав мене в кут. Я відповів йому коротким правим ударом, і він впав, але тут же скочив хвацько на ноги, як чорт із табакерки. Цей хлопець стрибав по рингу і кинувся на мене ще

до того, як Міллз Лейн навіть встиг почати рахувати. Я не міг повірити в цю чортівню. Коли суддя дорахував до восьми він накинувся на мене і, я вдарив його лівим хуком, а потім правим — він знову впав. Він встав і міг би продовжити, але його тренер вискочив на ринг і зупинив поєдинок, поки Міллс Лейн вів мене в нейтральний кут. Це була справжня катастрофа. Люди почали освистувати його. Диктори рингу весь час повторювали: «Яке розчарування». Ми билися перед фанатами з дев'яноста різних країн — найбільшою в історії аудиторією, а його тренер не дав йому битися.

На пресконференції після бою я намагався бути смиреним і прославляти Аллаха. «Мені ще багато чому треба навчитися. Я повинен продовжувати розвивати свої навички», — сказав я журналістам. Коли вони поцікавилися моєю думкою щодо зупинки бою, я сказав: «Ви мене знаєте. Я б'юся до крові. Я радий, що вони це припинили. Послухайте, боротьба для мене — це те, чим була фізика для Ейнштейна і слова для Гемінгуея. Боротьба — це агресія. Агресія — це моя природа. Я не хочу говорити про бокс».

Після цього Макнілі сказав: «Дивіться плівки! Я прийшов битися. Я говорив, коли треба було говорити і бився, коли треба було битися».

«А ще він знепритомнів, коли треба було знепритомніти», — написав репортер *New York Post*.

Спортивна комісія Невади прийняла рішення утримати частку винагороди, яка належала його менеджеру. Але той менеджер виявився генієм. Він отримав для Макнілі два рекламних ролика на національному телебаченні — за 40 тисяч доларів від AOL, на якому він мав відтворити бій, та за 110 тисяч доларів від *Pizza Hut*, де його нокаутувала кірка від піци.

Мені здається, що Дон був розчарований цим боєм, адже він організував його для мене, тож він вирішив, що мої фанати

можуть зекономити 50 доларів і подивитися мій наступний бій на безкоштовному телеканалі. Тож мій наступний бій із Бастером Матісом-молодшим мав відбутися четвертого листопада на телеканалі *Fox*. Я впевнений, що Дон вибрав цю дату, тому що цього самого вечора на платному телеканалі транлювався бій між Ріддіком Боу і Евандером Холіфілдом, але це стало спірним моментом, коли бій довелося відкласти через те, що я зламав великий палець на правій руці. Преса тої ж миті буквально накинулася на мене. «Нью-Йорк Пост» вийшла із заголовком на першій сторінці «Доведи їм, Майку».

Насправді вони мали рацію. У минулому я кілька разів відкладав бої, щоб психологічно притиснути свого противника. Мій противник був уже повністю готовий до бою, усе качався і готувався, і тут я раптом відкладаю бій, і його моральний дух падав. Вони думали собі, що я старанно тренуюся, тому що я начебто проводив усі дні у спортзалі, але насправді я нічого не робив. А потім я починав надриватися на тренуваннях, готуючись до нової дати, мій суперник же потроху скочувався зі своєї найкращої форми. Цьому трюку мене навчив Кас.

Частково проблема полягала в тому, що на мене все більше тисли з приводу мого плану відвоювати назад свій титул.

«Публіка не терпітиме того, що я борюся з десятьма чи п'ятнадцятьма нікчемами замість того, щоб одразу призначити бій за титул», — сказав я репортеру. — На мене досить сильно тиснуть, щоб я владнав усе просто зараз. Люди хочуть бачити Майка Тайсона у великих боях. І у мене є ексклюзивні контракти, яких я повинен дотримуватися. Ці контракти приносять мені занадто багато грошей, щоб я просто так ними знехтував. Це бізнес, великий бізнес. Усім цим людям є діло лише до того, як я виступлю на рингу і зароблю їм грошей».

Ми перенесли бій на шістнадцяте грудня у Філадельфії. Букмекери, здається, очікували чогось від нашого з Макнілі бою,

ставки проти нього були 15:1, а щодо Матіса вони стали 25:1. Матіс був набагато кращим бійцем, ніж Макнілі, але він був трохи важкуватий. На зважуванні я зняв із себе свій світшот із написом «Власність Аллаха» і продемонстрував усім свій сталевий прес.

«Мов із каменю висічений! Адоніс!» — продовжував белькотіти Дон Кінг.

Але коли настала черга Бастера, він не зняв футболку і заважив цілих 224.

Коли бій розпочався, Бастер спробував робити теж саме, що і Макнілі, тобто відразу напав на мене. Два раунди ми з Бастером билися зблизька, а потім у третьому він спробував підперти мене до мотузок, але я викрутився наліво й насипав йому ударів — завдав двох правих аперкотів, і він впав. Коли на пресконференції мене запитали, чому я пропустив так багато ударів, я сказав, що намагався приспати Матіса і що пропущені удари «були задуманою і продуманою стратегією. Такою, як наше суспільство». Але, якщо казати правду, то Матіса було справді важко дістати. Якщо ви переглянете його кар'єру, то зрозумієте, що я був єдиним, кому вдалось із ним зробити описане вище.

Матіс був трохи легший за мене.

«Майк Тайсон змусив мене впасти, і коли я підвів очі, суддя вже дорахував до п'яти. Я сказав самому собі: “До біса все, що було”».

Френк Бруно, один із господарів чемпіонів-важковаговиків, був біля рингу, і ми з Крокодилем рушили обробити його башку. Коли ми йшли з рингу, Крок закричав, побачивши Бруно:

— А ось і він, Майку. Ось вона — твоя здобич. Ми йдемо за тобою, синку.

Я вдарив себе в груди.

— Я номер один, — сказав я Бруно.

Бій із Бастером привернув двадцять дев'ять відсотків глядачів, що було найвищим рейтингом для *Fox TV*, але я не був задоволений своїм виступом після виходу з в'язниці.

На цей бій я привів Кенью. До цього часу у Моніки вже була дівчинка на ім'я Рейна, а у мене — падчерка на ім'я Джина, а також моя власна дочка Майкі, яку мені народила жінка з Нью-Йорка. Ні Моніка, ні діти не могли наблизитися до мене, коли поруч була Кенья. Кенья готова була напасти щоразу, коли вони проявляли до мене прихильність. На час бою я залишив її в готельному номері, і коли я повернувся назад, номер був повністю зруйнований. Жалюзі були розірвані, на підлозі валялося лайно, а великий диван у вітальні був пошматований.

Те ж саме вона зробила і з будинком Дона Кінга на Манхетені, коли я залишався в ньому після бою. Я пішов до клубу, залишивши її там, і вона через це сказала. Після того, як вона розшматувала той таунхаус, його довелося закрити і дезинфікувати, так сильно вона все зіпсувала. Ви, можливо, думаєте, що ми засвоїли урок. Коли ми були в Огайо, Рорі замкнув її в моєму гаражі. Коли він прийшов за нею пізніше, то побачив, що вона буквально зірвала дах з одного з моїх Мазераті.

ПРОЙШОВ ЛИШЕ РІК ПІСЛЯ МОГО ЗВІЛЬНЕННЯ ІЗ В'ЯЗНИЦІ, А ДОН УЖЕ ОРГАНІЗУВАВ ДЛЯ МЕНЕ БІЙ із Ференком Бруно за його пояс, хоча я не відновив свою форму ні фізично, ні емоційно, щоб знову протистояти всьому цьому тиску. Я давав інтерв'ю журналу «Ринг», і мої муки можна було прочитати в ньому між рядків.

«Зараз я нервую ще більше, ніж на початку моєї кар'єри або коли я був чемпіоном. Можливо, має місце невелика невпевненість. Навіть на тренуваннях я ловлю себе на тому, що роблю все з останніх сил. Я не знаю, добре це чи ні. Я знаю, що

робити, але у мене є ці сумніви. Понад усе мене, певно, бісить те, що я сумніваюсь у собі, попри стільки років успіху».

Коли інтерв'юер запитав мене про мою поразку Дугласу, я почав просторікувати.

«Люди кажуть: «Подивися, скільки у тебе грошей». Але я пройшов через купу невдалого життєвого досвіду. Я просто не можу собі уявити, щоб хтось заздрив моєму життю. Якби їм довелося пройти через те саме, що і мені, вони, ймовірно, покінчили із собою. Я мало не вмер. Моє волосся стало сивіти й випадати від думок про ті речі. Я міг би тоді зірватися, але замість цього просто вийшов і весь день бігав на місці в своїй кімнаті. Але потім я пішов у душ і потім... бум! воно все тебе наздоганяє. Якщо трапляються хороші речі, я насолоджуюся ними. Однак я очікую, що станеться найгірше. Я очікую, що від мене відвернеться все моє життя. Мені просто потрібно повернути собі впевненість. Після того, я поб'ю Бруно і у мене на талії буде цей пояс, мене вже ніхто не зможе перемогти. Моя впевненість сягне неба та зірок».

Проте на кожного інтерв'юера, який виявляв співчуття і з яким я міг поділитися своїм болем, було кілька інших, які хотіли знищити мене. Я брав участь у національній медіа-конференції, де відбирали журналістів на освітлення майбутнього поєдинку, і один із цих хлопців запитав мене: «Майку, чи правдиві чутки про те, що у вас пошкоджені очі? Якщо це так, то чи не є це наслідком частого впливу на вас перцевого газу під час сексу?»

Інколи я просто не знав, як утримати власного язика за зубами. На одній із пресконференцій, влаштованих для просування бою, ми розповіли, що я пожертвував п'ятдесят тисяч доларів для молодіжного центру Мартіна Лютера Кінга у Вегасі.

«Це не робить мене хорошим хлопцем. Тепер усе це стало ще більшим тягарем. Я не знаю, чи варто мені використовувати слово «тягар», але я просто не з щасливих людей. Я намагаюся скільки сил, але ніколи не дотягую до мети», — сказав я. А потім, коли репортер запитав мене про мою новонароджену дочку, я зробив Моніці дуже незграбний комплімент.

«Її мати прекрасна, але Рейна настільки красива і чудова, що її матір, як порівняти з нею, схожа на дворову собаку». Про що я тільки думав?

Готуючись до бою з Бруно, ми влаштували божевільний табір. Крокодил продовжував вплутуватися в бійки з моїми спаринг-партнерами. А потім він говорив їм, що я розіб'ю їм голови, якщо вони не будуть його шанувати. Він приводив першого хлопця на ринг, а потім підходив до мене.

«Знаєш, Майку, усі ці хлопці кажуть, що збираються надерти тобі дупу. Що за титул належить битися їм, а не тобі».

Це було просто по живому. Тепер ці хлопці намагалися здихатися мене. Я опинився в небезпечній ситуації на межі життя та смерті з моїми спаринг-партнерами. Що за фігня?

Одного разу перед боєм я стрибав через скакалку, і до мене підійшов Крокодил.

«Ти повернувся, чемпіоне. Коли Алі був у вигнанні, він повернувся і боровся за титул чемпіона світу», — сказав він.

«Так, Алі не отримав свого, але я не збираюся битися з Джо Фрейзером. Я борюся з Френком Бруно. Алі довелося боротися зі звірами, коли він повернувся. Але я збираюся отримати своє, — відповів я. — Я збираюся розібратися з цим хлопцем».

Я взяв цю впевненість із собою на ринг. Мене вів на ринг Крокодил, одягнений у чорний жилет із білим написом на спині: ЙОГО МАЛО ХТО ЛЮБИТЬ, БАГАТО НЕНАВИДЯТЬ, АЛЕ ВСІ ПОВАЖАЮТЬ. Уперше за мою кар'єру мене почали освистувати під час виходу на ринг, адже тисячі сказаних

англійських фанатів Бруно прилетів у Вегас на бій. Та я не дослухався до того лайна.

«Тайсон — гвалтівник, ла-ла-ла, ла-ла-ла!!» — скандували вони. Цього я теж не чув.

Коли Бруно вийшов на ринг, я відчув, що від нього тхне страхом. Його власний промоутер пізніше зазначив, що коли двері роздягальні Бруно відкрилися і він пішов на ринг «це виглядало так, ніби хтось проткнув Бруно голкою, і з нього здулося все повітря». Він, напевно, разів із десять перехрестився, поки лунав Британський національний гімн. Його страх вселив у мене справжню впевненість у собі. У нас вийшов гарний бій, коли ми зішлись вперше. Він побив мого спаринг-партнера Олівера Макколла в бою за титул чемпіона світу, а також нокаутував Леннокса Льюїса.

Я бачив, що Бруно насправді не дуже хоче тут бути, отже, усе, що мені потрібно зробити — це бути жорстким і допекти його кількома добрими ударами — на цьому все і скінчиться. Наприкінці першого раунду я огрів його ударом правою так, що над його лівим оком з'явилась рана. Він так довго тримав мене в другому раунді, що Міллус Лейну довелося відняти у нього очко. Але це вже не мало значення. Приблизно за пів хвилини після третього раунду Бруно на секунду обернувся лівшею, і я вдарив його двома лівими хуками. Він спробував утримати мене, але я завдав йому два лютих правих аперкоти, і другий мало не збив його з ніг. Він звалився на мотузки, і тоді я прикінчив його. Я прийняв дванадцять невідбитих ударів. Мілс Лейн зупинив бій, і я став новим чемпіоном WBC у надважкій вазі.

Я обернувся і переможно звів руки вгору, убираючи в себе все захоплення, але потім я віднайшов у собі якусь повагу та почуття власної гідності і впав на коліна, приклавши чоло до

полотна, віддаючи належне Аллаху і проговоривши коротку молитву.

Глибоко в душі я розумів, що якби Бруно мав у цьому бою такий самий дух, що і в першому, то я б ні за що не здолав його. Потім я встав і пішов просто в його кут, де він сидів на табуреті, приймаючи розважання від своєї дружини. Я погладив його по голові і поцілував його в щоку.

Того вечора я влаштував вечірку в своєму готельному номері. Підійшов мій друг Зіп і кілька його лос-анджелеських хлопців. Зіп любив шампанське, тож я замовив сотню пляшок *Dom Pérignon*, і ми пили всю ніч.

Моя скромність минула за шість днів після битви. Наступний бій був у мене за пояс із Брюсом Селдоном.

«Я думаю, що заслуговую набагато більше, ніж тридцять мільйонів, і мені здається, що я не отримую все, на що заслужив, — сказав я пресі. — Мені треба піклуватися про дітей. Нікому немає діла до того, чи мої діти голодують, чи вони живуть у багатстві. Ніхто не дасть мені жодних подачок і не скаже: „Ти великий чемпіон, ми повинні тобі ось це”».

Я знову був чемпіоном, і це означало, що я став ще більш ласою мішенню для аферистів, дрібних шахраїв, віроломних жінок і ошуканців усіх сортів. Мені навіть важко порахувати ту величезну суму грошей, яку моя менеджерська команда платила, просто щоб відгородитися від мисливців за живою і всіляких золотошукачів. Рорі та Джон Хорн зазвичай йшли зі спортзалу Джонні Токко раніше за мене і підходили до дівчат, які чекали на мене. Вони знали, що якщо я мигцем побачу хоч одну з них, то скажу їй: «Пішли», і мій режим тренувань буде порушено.

«Чого ви хочете від Майка? — питав у дівчат Рорі. — Якби він був вам небайдужий, вас би тут не було».

А потім вони давали дівчатам трохи грошей, щоб вони пішли і дали мені тренуватися.

Моя асистентка Латондія взяла на себе всіх психів і калік-шахраїв, які полювали за моїми грошима. Вона роздавала направо і наліво гроші людям, які приходили під мій офіс у гіпсі чи приїздили в інвалідних візках із рахунками за лікування і стверджували, що я був якимось чином до цього причетний. Робітники в моєму будинку «падали» зі сходів і подавали на мене до суду. Жінки в норкових шубах під'їжджали на лімузинах і годинами чекали сподіваючись, що я з'явлюся в офісі.

Час від часу у мене виникали конфлікти, коли я вибирався з табору і напивався, тому частина грошей йшла на Фонд непередбачених наслідків пияцтва.

Яскравий приклад цього стався за кілька тижнів після бою з Бруно. Я був у Чикаго, де тусувався в нічному клубі мого друга Леонарда. Я прохолоджувався в офісі Леонарда, який був у VIP-зоні, з Ентоні і іншими друзями, коли божевільна леді в мініспідниці і з великими цицьками захотіла зустрітися зі мною. Вони привели її в офіс. Ми трохи пообіймались.

«Знаєш, я хочу тебе», — сказав я їй. Я був простолінійним. Я був звичайним чорним Рудольфом Валентино, він же Ель Смурко.

Вона розпашілась, тож Ентоні та інші хлопці покинули кімнату і пішли до VIP-зони. Я ніжно вкусив її за ший, але коли я дізнався, що вона з Індіани, дав їй стусана під зад. Буквально. Здається, я копнув її в дупу. Потім я вивів її з кабінету, і вона пішла. Ентоні помітив, що вона нітрохи не збентежилася, — це була його робота.

Наступного дня Леонарду зателефонував бойфренд цієї жінки. «Моя подруга сказала, що Майк Тайсон чіплявся до неї

у вашому клубі вчора вночі, — сказав він. — І вона щойно написала заяву в поліцію».

Погано. Я все ще був на випробувальному терміні в Індіані. Суддя Гіффорд була ладна засадити мене назад ще на дев'ять років, якби я навіть просто ущипнув якусь дівчину за дупу.

Тож Леонард зі своїм другом, великим підприємцем, який займався нелегальним обігом психотропних речовин, поїхали до Індіани, щоб побачитися там із цією дівчиною.

Вона розповіла їм, що я вкусив її за шию і намагався торкнутися до приватних частин тіла.

Леонард відразу ж відчув, що ми не хочемо знову вплутатися в ще одну «а вона сказала, а він їй відповів» ситуацію. Також він розумів, що вона робить усе це лише для того, щоб віджати у мене трохи грошей.

— Скажи мені, що тобі треба, тому що ми не хочемо жодних неприємностей, — сказав він.

— Ось, візьми десять штук, — запропонував його друг підприємець.

— Десять штук?! Я хочу десять мільйонів! — сказала дівчина.

— Десять мільйонів?! — заревів Леонард. — Що він зробив? Вирвав твою вагіну і забрав її, що вона більше не при тобі? Ми ще поговоримо про це.

До того часу, як Леонард повернувся на автостраду до Чикаго, ця історія вже була в усіх новинах. Вона покликала пресу, щойно вони поїхали. Тому вони розвернулися і поїхали назад до її будинку. Тепер у неї там був якийсь дрібний адвокат — хлопець у дешевому костюмі з рукавами, які були йому по лікті. Він був непохитний у своєму бажанні отримати десять мільйонів.

Леонард і його друг поїхали назад до Чикаго. Він намагався придумати якусь стратегію, коли йому подзвонила подруга цієї жінки, яку Леонард знав.

— Дозволь мені тебе запевнити, що з цією жінкою нічого не сталося, — сказала її подруга. — Того вечора ми всю дорогу назад їхали разом, і вона нітрохи не сердилася на вчинок Майка.

Тож Леонард вирішив взяти удар на себе. Її подруга була великою товстою кицею, тож він найняв лімузин, щоб її забрали й привезли до Чикаго, де вона мала розповісти свою історію на пресконференції, яку організував Леонард. Леонард зустрів машину на пів дороги до пресконференції і трохи поговоривши з дівчиною, трахнув її на задньому сидінні лімузина.

Наступного дня двоє поліціантів приїхали, щоб розслідувати ці заяви. Леонард сказав їм, що він і ще дві жінки — його племінниця і дівчина, яку він трахав, були весь цей час із нами в кімнаті. Леонарду довелося їхати до мого будинку в Огайо, де мене змушували залишатися доки звинувачення проти мене не будуть спростовані чи доведені, щоб прояснити всю цю історію. Мій будинок уже був оточений машинами преси, тому Леонард зняв зі своєї машини номерні знаки і так заїхав у мої ворота. Він передав Рорі й Джону, що я повинен сказати поліціантам, коли вони наступного дня будуть допитувати мене.

До того, як мене посадили під домашній арешт, я був ще раз у суботу в клубі у Леонарда на гангстерській вечірці. Щонеділі в клубі збиралися дві тисячі гангстерів і їх банди. Я сидів за столиком Леонарда в VIP-зоні, коли до мене підійшла група цих молодих гангстерів. Я сильно переймався через цю справу, думаючи, що ця брехунка може відправити мене назад у в'язницю.

«Гей, Майку, що там з цією сучкою? — запитав один із молодиків. — А де вона живе, старий?»

Я продовжував мовчати. Я подумав, що цей хлопець міг бути поліціантом під прикриттям, і зараз намагається підставити мене.

Ця дама була не найнадійнішою людиною, якій могли б повірити копи. Вона була двадцятип'ятирічною косметологинею і власницею винного магазину в Гері, штат Індіана, і її чоловіка убили за декілька тижнів перед тим, як йому пред'явили звинувачення у торгівлі кокаїном. Крім того, буквально за кілька днів до інциденту зі мною вона змогла врегулювати справу про заподіяння травм у дорожньо-транспортній пригоді 1994 року. Справа була закрита після того, як коп, який її вів, подав рапорт про відсутність постраждалих.

Коли поліціанти відмовилися пред'явити звинувачення, жінка подала до Федерального суду позов до клубу Леонарда, заявивши, що моя поведінка стала можливою з відома Леонарда. Вона отримала свої гроші, коли його страхова компанія розплатилася в позасудовому порядку.

Навіть мій консультант, який опікувався моїм пробаційним періодом, намагався втрутитися в цю справу. Суд Індіани призначив психолога з Клівленда на ім'я доктор Кіт Дж. Смеді, щоб той контролював мене під час мого випробувального терміну. Усе, що я робив, повинно було пройти схвалення цього хлопця. Я навіть не міг вступати в близькі стосунки з Монікою без його відома. Цей хлопець був одночасно дурним і продажним. Його IQ дорівнювало інтелекту церковної свічки. Мабуть, він отримав Ph. D. ступінь від свого дядька.

Він працював на державу, контролюючи мене, але водночас він говорив усім моїм друзям, щоб вони переконали мене розпочати вести бізнес із його батьком. Я знав, що зможу домовитися з цим чоловіком — якби з'явилися якісь проблеми, він не став би писати на мене рапорти, а притримав інформацію з метою шантажу. Я знав, що з часом він розкриє свою брудну сутність, тому просто грався з ним.

Спочатку він був дуже суворим і говорив, що мені не можна спілкуватися ні з ким із моїх високопоставлених друзів. Однак

потім він спробував вимагати у мене гроші. Цей випадок у Чикаго видався йому квитком у великий світ. За кілька тижнів після того, як буря вщухла і поліціянти відмовилися висувати звинувачення, Смеді надіслав мені рахунок за свої послуги.

Сьомого квітня під час мусульманських пасхальних богослужінь у Чикаго містер Тайсон відвідав нічний клуб. Істотне падіння показників «довіра» і «позитивний напрям» його програми, викликане вчинком містера Тайсона, і можливе порушення ним правил умовно-дострокового звільнення були проаналізовані і оброблені доктором Смеді. Відновлення містера Тайсона після тюремного ув'язнення також зазнало серйозного регресу! Перед містером Тайсоном стояло п'ять варіантів вибору. Доктор Смеді бере на себе відповідальність зробити такі рекомендації:

1. Доктор Смеді вважає за краще НЕ повертати містера Тайсона до Індіанополіса, штату Індіана, оскільки спочатку його просили постати перед суддею зі звинуваченнями цієї молоді жінки, яка звинуватила Тайсона в тому, що він покусав її в нічному клубі за обличчя.

2. Доктор Смеді вибрав НЕ відправляти містера Тайсона до Чикаго і не піддавати ґрунтованому допиту з боку Чиказьких силових структур.

3. Доктор Смеді вибрав не відправляти містера Тайсона відразу ж у в'язницю до закінчення розслідування Чиказької справи від 7 квітня.

4. Доктор Смеді вирішив НЕ додавати час до нинішнього терміну умовно-дострокового звільнення містера Тайсона і програми терапії злочинців.

5. Доктор Смеді вирішив розглянути питання про велике «грошове покарання» для того, щоб примусити містера Тайсона обдумати та переосмислити свій вчинок.

З наведених вище причин доктор Смеді стягує сім мільйонів доларів (плата за неприйнятний поведінковий патерн розрахована виходячи з платоспроможності Тайсона) за цей акт надзвичайно поганого прояву поведінки, який розглядається як потенційний ризик рецидиву злочинної поведінки і зриву пробаційного періоду з огляду на названі вище альтернативні опції. Це грошове стягнення спростоване на те, щоб вплинути (тобто шокувати) містера Тайсона, [таким чином] це покарання ліпше йому запам'ятається і змусить переоцінити свої дії і застосувати свої висновки в реальному житті, перебуваючи в нічних клубах та інших місцях [де, відповідно,] «є багато молодих жінок», а також застосовувати ці висновки в майбутньому, особливо після закінчення випробувального періоду. Звичайно, таку поблажку можна зробити тільки один раз протягом умовно-дострокового звільнення сексуального злочинця. Будь-які подальші дії, пов'язані з порушенням правил умовно-дострокового звільнення, призведуть до можливого продовження пробаційного терміну та можливих рекомендацій щодо повторного позбавлення волі. (На разі, через загалом добру поведінку Майка, такі рекомендації не очікуються, продовжимо ж у тому ж напрямку!) Ця сума в сім мільйонів доларів знижується до двох мільйонів доларів, завдяки загальним позитивним зусиллям містера Тайсона до цього часу, за винятком зриву 7 квітня. Пам'ятайте, що це стягнення проводиться замість подовження пробаційного терміну і з метою уникнення серйозних звинувачень у медіа, які могли б мати місце, якби Тайсону довелось стикнутися з владними структурами Індіани та Чикаго, та з метою недопущення продовження обмежень під час випробувального терміну Тайсона. Більшість із негайних обмежень після Чиказького інциденту на сьогодні були усунуті.

Загальний підсумок: з квітня по серпень 1996 року витрати — 182 862,00 доларів; 7 квітня: погана поведінка злочинця — потенційне порушення умовно-дострокового звільнення, плата за порушення — 2 млн доларів.

Усього до сплати доктору Смеді: 2 182 862,00 доларів.

Оплата в повному обсязі очікується до 15 вересня 1996 року.

З повагою представлено, доктор К. Дж. Смеді.

Вау, я отримав знижку в п'ять мільйонів доларів за добру поведінку. Ми так і не заплатили цьому бідоласі, і щойно мій випробувальний термін закінчився, ми його звільнили.

Тепер, коли я відвоював назад свій пояс, моя манія величі почала заступати дорогу моєму смиренню. Я влаштував вечірку з нагоди мого тридцятиріччя в моєму маєтку в Коннектикуті і витратив цілий статок на квитки друзям з усієї країни і розміщуючи їх усіх у сусідньому готелі, який ми винайняли повністю. У нас було тринадцять різних кухарів, кожен готував на своїй кухні. Там були всі: від Опри до Дональда Трампа, від Джей Зи до вуличних сутенерів і їхніх повій. Там був хлопець, який вручну скручував сигари. Виступали Френкі Беверлі і Мейз. Вхід до будинку був вистелений справжньою червоною доріжкою, на яку можна було потрапити пройшовши повз сорок охоронців із Плоду Ісламу⁴³.

⁴³ «Плід ісламу» (ПІ, англ. Fruit of Islam) — воєнізоване крило американської релігійної організації «Нація ісламу» (НІ), що об'єднує афроамериканців. Члени ПІ носять характерні блакитні або білі костюми з головними уборами, мають свої підрозділи в усіх мечетях НІ.

Я був настільки егоїстичний, що зарезервував дев'ятнадцять спалень у своєму будинку для дівчат, з якими збирався спати. Насправді, я сказав Крокодилу: «Бачиш усіх цих дівчат? Вони мої».

Хоуп сердилася на мене. Вона жила в будинку, але я переселив її звідти й відрядив до готелю, щоб звільнити кімнату для однієї з моїх шанувальниць. Її це зачепило. Хоуп була надзвичайно привабливою жінкою, дівчата, з якими я спав, і у служниці їй не годилися.

«Майку, ця жінка, яку ти привів, така жахлива і брудна, що лише вимастить собою моє ліжко. Тобі доведеться спалити матрац, якщо вона буде спати на моєму ліжку», — сказала мені Хоуп.

Моніку я навіть не став запрошувати. Я майже не бачився з нею тоді. Вона завжди намагалася все владнати, але я був негідником. Я був безумовно поганим матеріалом для подружнього життя.

НАСТУПНИМ КРОКОМ ДО МОГО ТИТУЛУ ЧЕМПІОНА СВІТУ БУЛО ОТРИМАННЯ ПОЯСУ WBA. ВІН БУВ на талії Брюса Селдона, але там йому залишалось бути недовго. Я був не надто великої думки про Селдона як про противника, він був мені не конкурентом. Я майже не готувався до бою. Крокодил прийшов зі мною на передматчеву пресконференцію, і ми обидва так його дістали, що під час нашого зважування він почав віджиматися від стільця в коридорі. Він виглядав переляканим. Менеджер Селдона вихваляв свого бійця, розповідаючи, який він великий спортсмен — може пробігти чверть милі за п'ятдесят секунд, може підстрибнути на сорок дюймів від землі.

«А що він буде робити, коли вийде на ринг? — запитав я. — Він що, збирається звідти вистрибнути з жердиною?»

Я відвоював свій пояс WBA менше ніж за дві хвилини. Я вдарив Селдона правою рукою по маківці. Попри те, що мій удар був не вельми сильний, мій лікоть прийшовся по ньому слідком, і він упав. Щойно він піднявся, я наніс йому лівий хук, який поклав його на живіт. Він знову піднявся, але тут саме похитнувся, і Річард Стіл припинив поєдинок. Я вважав, що

жодного з цих ударів не буде достатньо, щоб нокаутувати цього хлопця, але його тренер пізніше сказав, що у Селдона на рингу трапився нервовий зрив, такий він був наляканий.

«Кас вчив мене так — два нокдауни і готово», — розповідав я Ферді Пачекко під час інтерв'ю після бою.

З моменту мого звільнення я провів на рингу вісім раундів і заробив 80 мільйонів доларів. Це було все, що цікавило людей. Ніхто ніколи не ставив мені в заслугу те, що я вийшов із в'язниці після трьох років за ґратами і виграв два чемпіонські пояси. Мене сильно ранило, що я не отримував такого визнання.

Після поєдинку із Селдоном до мене в роздягальню прийшов Тупак. Я був дуже радий його бачити. Тупак був символом того, звідки всі ми, чорні люди, прийшли, і що намагаємось приховати. Я маю друзі-євреї, які можуть подивитися на єврейського хлопця і сказати: «Він занадто єврей». Ось саме так деякі чорні думають про Тупака. Він таїв у собі всю ту гіркоту, усе те розчарування, які є в наших людях, і які ми намагаємось приховати і не дати людям у нас побачити. Ми хочемо показати, що у нас усе є, але це не так. Якщо ти чорний, то це постійне страждання. Мене не хвилює, наскільки ти багатий або скільки у тебе влади, вони однаково прийдуть за тобою. Тупак говорив про чорних людей, які втомилися від страждань і у яких нічого не було. Тупак показував нам увесь наш рабський спадок, і більшість чорних поважали його за сміливість це робити. Він дав нам зрозуміти, за що ми маємо право злитися.

Я планував зустрітися з Тупаком пізніше ввечері в клубі Шуга *Knight's Club 662*. Однак спершу мені хотілося піти додому і поговорити з моєю дочкою Рейною. Удома я трохи випив і відключився. Хтось розбудив мене.

«Майку, вони щойно застрелили Тупака».

Я не міг у це повірити. Він був у машині, яку вів Шуг, і коли вони зупинилися на перехресті, хтось із сусідньої машини почав

по них стріляти. Мабуть, це була підстава. Тим більше, що після бою у Тупака була сварка з одним гангстером у казино, якого він ударив ногою в обличчя. Він не вбив того хлопця, але я уявляю собі, які загострені були в нього після того почуття. Щоразу, коли я виходжу після бою з рингу, я відчуваю, що всі мої почуття мов заведені. Я бачу все навколо, відчуваю всі запахи і чую все, що відбувається в залі. Варто очікувати, що Тупак після того конфлікту почувався так само. Отже, його все ж таки вбили.

Я сам був вуличним хлопцем, і мені це здавалось неправильним. У таких хлопців, як звичайно, буває по сорок охоронців. Невже навколо нього не було машин, які відгороджували б його від решти транспортного потоку? Якщо Тупак був їхнім генералом, який тільки-но побував у сутичці, вони мали оточити його щитом. Де ж був той щит? Це була просто жахлива ніч. Тупаку було лише двадцять п'ять років, але він був надзвичайно вольовим та рішучим. Де він цього всього набрався? Велике серце та турботлива душа, і водночас він був воїном. Він був гарною людиною, і я насолоджувався часом, проведеним із ним.

Тож тепер у мене було два пояси і купа грошей, і я мав би почуватися щасливим бургером. Але ні, я був не таким. Я завжди був пригніченою, нещасною людиною. Я був на ліках із самого дитинства, і я, певно, отримував ліки і після виходу з в'язниці. Однак потім я почав займатися самолікуванням. Я вмирав від бажання покурити трави весь той час, поки сидів у в'язниці, але не наважувався цього зробити, тому що вони робили непередбачувані аналізи сечі. Проте тепер у мене був доктор-шарлатан Смеді, і я знав, що він простежить, щоб моя сеча була чистою.

Я навіть почав знову вживати кокаїн. Відразу після бою із Селдоном я був із другом, у якого було трохи трави, і я попросив його дати мені пакетик. Просто так. Ось що роблять наркомани.

Я вже п'ятнадцять років нічого не вживав і тут.. бум... усе повернулося на круги своя.

Я знаю, що добрі мусульмани не курять травичку, не нюхають кокаїн і не п'ють шампанське, але мені довелося пережити дуже багато лайна. Я впевнений, Аллах розумів, що мене просто захопило все це лайно, а я сам не мав сил, щоб упоратися з ним.

Через якийсь бісовий позов Леннокса Льюїса мені довелося повернути свій пояс WBC відразу після бою із Селдоном. Льюїс був головним претендентом на титул, але я однаково хотів зібрати всі титули. Тож тепер у мене був лише пояс WBA, і моїм наступним суперником мав стати Евандер Холіфілд.

Якби я боровся з Холіфілдом 1991 року, коли я й мав із самого початку з ними битися, то однозначно нокаутував би його. Це знає і він, і взагалі кожен у його таборі. З ним сталося краще, що тільки могло статися — я потрапив до в'язниці. Ось тоді-то я і втратив увесь свій час. Я вже не міг бути таким крутим восьмираундовим бійцем, яким був раніше. Я говорив усім, що не готовий брати участь у боях вищої ліги, але Дон поспішав, я хотів заробити грошей. Я був занадто жадібним, тому прийняв бій.

У тих боях, які передували нашому, Холіфілд виглядав не дуже добре. Кілька з них він програв, але він, принаймні, був активним. Я бачив, як він боровся з Бобі Чезом, надутим бійцем у напівважкій вазі, і Чез вибив із нього всі кишки перед тим, як він програв у десятому раунді, тож я не надто й тренувався перед моїм першим боєм із Холіфілдом. Хоча я й подивився кілька його боїв, у мене не було якоїсь особливої стратегії, яку я вів би у своїх поєдинках, зазвичай я просто виходив і починав гамселити мого противника. Ставки відкрилися на 25:1 на мою користь.

Пізніше я дізнався, що Крокодил отримував звіти від спритних хлопців навколо, які повинні були знати боксерську гру. Холіфілд тренувався в горах сімнадцять тижнів як собака, але Крок чув якусь дурну дезінформацію про те, що він узагалі не в формі.

«Майку, та ти просто вб'єш цього хлопця», — говорив він мені постійно.

Ми із Холіфілдом мали багато спільного. Ми обидва були разом на Юнацьких Олімпійських іграх і завжди дружили один з одним. Він завжди був на моїй стороні, уболіваючи за мене, поки я бився, і навпаки. У його аматорській кар'єрі було багато поганих перерв. Він програв кілька боїв, які повинен був виграти, а потім його добряче підставили на Олімпіаді. Коли ми були молодшими, то ніколи не думали, що коли-небудь будемо битися і заробляти разом стільки грошей.

Це, власне, було те, що спонукало мене битися. Моє серце більше не належало боксу, але мені були потрібні гроші. Мені більше не приносило задоволення виходити на ринг. Усе задоволення скінчилося, щойно я вийшов із в'язниці. Ось чому тоді поруч зі мною був такий хлопець, як Крокодил. Він був хорошим хлопцем, завжди мотивував мене, готував мене до боротьби морально та психологічно. Крім того, він був схиблений на тренуваннях, і тоді мені саме був потрібен хтось на кшталт нього, хто б підштовхував мене.

Перший бій почався досить добре. У першому ж раунді я завдав йому гарного удару по корпусу, і він закричав. Я думав, що зможу перемогти. Проте вже в другому раунді я відключився. У той самий момент, я не зрозумів, що відбувається, проте в другому бою я врешті зрозумів, що він скористався своєю головою, щоб вирубати мене. Починаючи з другого раунду того першого поєдинку, я бився чисто інстинктивно; я нічого не пам'ятав. У шостому раунді один із

Його буців головою поранив мене. Наступного раунда я був майже нокаutowаний цим прийомом. У десятому раунді він завдав мені двадцять три силові удари, і я нічого не відчув, хіба лише чув їх свист у мене над головою. Я стояв на ногах лише під дією адреналіну. Коли я повертався між раундами до свого кутка, я не чув жодного слова з того, що говорили мені мої тренери. Я не пам'ятаю, як виходив на ринг або піднімався, щоб битися; я просто пам'ятаю, що був там. Після того, як бій закінчився, я все ще був настільки не в собі, що запитав у своїх кутових, в якому раунді я нокаutowав Холіфілда.

Після цього, коли ми були вже в роздягальні, Крокодил лютував.

«Подивися на свою голову, Майку!» — сказав він мені. У мене на голові було шість гуль розміром із кулак, які повискакували від ударів головою Холіфілда. Крім того, Крок був переконаний, що Холіфілд вживав стероїди. Один із хлопців у його таборі, Лі Хейні, був колишнім містером Олімпією44 і була підозра, що він вживав стероїди. Він сказав, що Холіфілд здавався нормальним на зважуванні, але коли він вийшов на ринг, то виглядав як-Голіаф.

44 Переможець найпрестижнішого міжнародного конкурсу з культуризму, який проводить щорічно Міжнародна федерація бодібілдингу та фітнесу.

Я був таким розлюченим, що хотів битися з Холіфілдом чимскоріше знову. У мене все боліло, і я почувався геть побитим, але вже наступного вечора я почав тренування.

Я був злий, що втратив свій титул, але ніколи не озирався на вже завершені бої з думкою «А, та пішло воно все». Що сталося, то сталося, я просто починав свій день внове. Програші для декого є занадто травматичними. Флойд Паттерсон одягав фальшиву бороду і темні окуляри, виходячи на публіку після того, як втратив свій титул. Коли Форман програв Алі, а потім

Джиммі Янгу, журналісти запитали його: «Як воно, програвати?», і він сказав: «Це, як бути в глибокому темному ніщо, як у морі, коли нічого немає над головою або під ногами, просто нічого, безвість, нічого й годі. Разом із цим приходить жахливий сморід, запах, який мені ніколи не забути — запах згризоти. Розмножте кожну сумну думку, яку ви будь-коли мали — це навіть близько не те, а потім я оглянувся навколо, і зрозумів, що помер. Цього було достатньо. Я думав про все, заради чого працював, згадав, що не попрощався з матір'ю, з дітьми, з усіма грошима, які ховав у сейфах ... Ти ж знаєш, як горить папір? Коли до нього торкаєшся, він просто розсипається. Таким було моє життя. Я озирнувся і побачив, як воно розсипається, немов я став жертвою якогось дурного жарту».

У мене ніколи не було такої реакції. Я знаю, хто я, я знаю, що я чоловік. Холіфілд був тим хлопцем, що вклав усе своє єство у бокс, ось чому він продовжував боротися так довго. Мене виростив Кас Д'Амато. Він завжди говорив, що бокс — це не все наше життя, це те, чим ми заробляємо на життя; це те, що ми робимо, щоб забезпечити собі життя, але це не наше життя. Він говорив: «Програєш чи виграєш — ніколи не приймай це близько до серця». Щоразу, коли я програвав, я просто сприймав свій програш — це ніколи не було частиною мого життя. Ось чому мене вчили.

На той час Моніка була вже вагітна нашою другою дитиною. Мене постійно лаяв імам моєї мечеті у Вегасі через те, що ми досі й не одружилися. Правду кажучи, я майже не бачив Моніку і дітей. Я був весь у тренуваннях, а коли не тренувався, то зустрічався з кимось із моїх численних подружок. Ба більше, того дня, коли я робив Моніці пропозицію, Хоуп жила з нами, адже збиралася до університету у Вашингтоні. Я підвіз її тоді до

університету, а потім пішов до якоїсь нової дівчини, з якою там зустрічався.

Хоуп постійно бурчала на мене з приводу шлюбного контракту. Напевно, мені слід було б це зробити, але я був імпульсивним хлопчиськом. Ми з Монікою постійно сварилися. Звичайно ж, більшу частину часу це було через мої стосунки на стороні.

Я попросив брата Сіддіка прилетіти до Меріленд, щоб він провів церемонію, а потім приніс папери місцевому імаму округу Колумбія, який міг їх верифікувати. Шлюб жодним чином не вплинув на наші з Монікою стосунки. Я все ще зустрічався з іншими дівчатами, і тепер мені потрібно було готуватися до другого бою з Холіфілдом.

Коли я почав готуватися до матчу-реваншу, я сказав пресі, що погано спав цієї ночі, але буду битися з Холіфілдом так, ніби це я нокаутував його першого разу. Я навчився такому ставленню у мексиканських бійців. Коли ви б'єтеся з американським боксером і нокаутуєте його, то наступного разу він незмінно битиметься так само. Однак мексиканський боець, навіть якщо першого разу ви його нокаутуєте, битиметься наступного бою так, ніби це він вас перемиг. Ці хлопці не з лякливих. Вони повертаються, наче і не було нічого, і просто йдуть далі боротися.

В другому бою я, утім, дещо змінив. Я поміняв мого тренера, колишнього сусіда по кімнаті Джея Брайта, на Річі Джіачетті. Звільнити Джея було легко. Він був членом сім'ї, а сім'я завжди йде першою. Для другого бою я тренувався вдвічі стараніше.

За три дні до поєдинку між судьями виникли деякі розбіжності. Передбачалося, що бій знову вестиме Мітч Халперн, але під час першого поєдинку з Холіфілдом він був п'яний як хлющ. Я відчув це щойно ми встали на інструктаж, і він підійшов, щоб торкнутися моєї рукавиці. Очі у нього були

червоні. Я сам люблю випити, такі речі видно одразу. Жоден суддя не допустив би, щоб когось били так, як побив мене Холіфілд, але він це допустив і не зупиняв аж до одинадцятого раунду, тому що був настільки п'яним, що нічого не помічав.

Дехто в моєму таборі намагався відсторонити Халперна від другого бою. Я мало що знаю про це, тому що ніколи нікому не заперечував. Моя робота полягала в тому, щоб боротися і не турбуватися про суддів або хронометриста. Проте Джон Хорн пішов до комісії і сказав, що Халперн був занадто поблажливим, дозволивши Холіфілду утримувати мене і бити головою.

«Якби не Майк Тайсон, вас би тут не було», — сказав він комісії.

Це було дуже розумно. Комісія проголосувала 4:1 за збереження Халперна. Однак після того, як питання було піднято, Халперн самоусунувся. Табір Холіфілда попіклувався про те, щоб виключили інших двох суддів — Джо Кортеса та Річарда Стіла, які, на їхню думку, могли мені підсуджувати, тож комісія вибрала Мілса Лейна. Мілс Лейн був колишнім окружним прокурором і окружним суддею, про якого часто говорили, ніби він казав, що я «злісний злочинець», якому не можна дозволяти боксувати. Як я міг отримати справедливе рішення, коли рефері говорив такі речі про мене? Ще одна річ, яка мені була на відома на час нашого другого бою, це те, що Лейн та Холіфілд перебували у близьких дружніх стосунках. Говорилили, що Томмі Брукс, тренер Холіфілда, сказав, що Мілс Лейн «плакав великим сльозами» того вечора, коли Холіфілд програв Ріддіку Боу. Я не знав, що Мілс був закоханим в Евандера.

Спочатку ми з Холіфілдом повинні були битися вдруге 3 травня 1997 року, але на тренуванні я отримав удар головою, і бій був перенесений на двадцять восьме червня. Виклик кинув я, тому мені належало першим вийти на ринг. На мій вихід ми

включили пісню Тупака. Люди думають, що я використовую гангстерський реп, щоб зміцнити свій імідж, але це не так. Я просто слухав хорошу музику, що заходить у душу.

Бій почався, і я відчував себе досить добре. Я був упевнений у собі, з моїм тілом було все гаразд, мої рухи були плавними. Я був досить невловимим, рухався навколо, не робив ніяких екстравагантних прийомів, просто боксував. Потім Холіфілд знову буцнув мене головою. Будь-кому, хто спостерігав збоку, було зрозуміло, що тактика Холіфілда полягала в тому, щоб дочекатися, поки я завдам йому удару і потім таранити мене головою. Тож удари головою не були випадковістю, вони були стратегією.

У другому раунді все стало ще гірше. Я почав атакувати Холфілда кулаками, а він знову пірнув і... бум! Над моїм оком відкрилася глибока рана. Я одразу повернувся до Мілс Лейна: «Він ударив мене головою!»

Лейн просто промовчав, списавши все на нещасний випадок.

Тепер Холіфілд почав розглядати рану над моїм оком. Він знову атакував мене головою. Він був вищим за мене, то яким саме чином його голова постійно опинялась під моєю? Мене почало долати розчарування.

Коли почався третій раунд, я лютував. Мені так не терпілося розпочати бій, що я вийшов із кута без капи, але Річі гукнув мене і вставив мені її в рот. Ми почали раунд, і я завдав Холіфілду пару сильних ударів. Натовп почав божеволіти. Вони відчували, що боротьба змінилася. І ось тоді він знову буцнув мене. Я почав відчувати втому, ніби потроху втрачаючи свідомість, але мій гнів і адреналін повернули мене назад. Я просто хотів його вбити. Будь-кому з глядачів мало б бути помітно, що ці удари головою він робить відкрито. Я розлютився, став був недисциплінованим солдатом і втратив самоконтроль. Тому я вкусив його за вухо.

Люди думають, що я виплюнув свою капу, щоб вкусити його, але ні, цього я не робив. З цього моменту я вже майже нічого не пам'ятаю, тому що був дуже розлючений. Коли я передивлявся відеозапис, то помітив, що, мабуть, виплюнув шматочок мочки його вуха на полотно, тому що я вказував на нього. Там було щось типу: «Ось, забери ось це». Вони знайшли цей шматок після бою і спробували пришити його назад, але це не допомогло.

Холіфілд підстрибнув від болю і повернувся, щоб піти до свого кута, але я пішов за ним і штовхнув його ззаду. Мені хотілося дати йому просто в пах, але я просто штовхнув його. Тепер це була вулична бійка. Доктор подивився на нього і дозволив йому продовжувати, а потім Мілс Лейн відняв у мене два очки, але в моїй свідомості це вже не мало значення. Вони однаково були всі проти мене. Тож бійка відновилася, і він знову буцнув мене. І суддя, звичайно ж, нічого не зробив. Тож ми зчепилися, і я знову вкусив його за інше вухо, але ми продовжували боротися до кінця раунду.

А потім почалося справжнє пекло. У кутку Холіфілда поскаржилися Мілсу, що я знову його вкусив, і Лейн зупинив бій. Я був настільки розлюченим, що навіть не почув, як диктор рингу сказав: «Суддя Мілс Лейн дискваліфікував Майка Тайсона за те, що він вкусив Еварда Холіфілда за обидва вуха». Холіфілд сидів у своєму кутку. Він не хотів мати нічого спільного з цим лайном, але я все ще намагався дістатися до нього. Я хотів знищити все і вся в його кутку. Люди відтягували мене і тримали мене, а він стояв загнаний у своєму кутку. Усі його захищали. Він виглядав переляканим. Я все ще намагався дістатися до нього. Мене намагалися затримати п'ятдесят людей, але я все ще намагався боротися з копами. О Господи! Вони мали застосувати до мене електрошокер. Я за те, щоб вони тоді вдарили мене електрошокером.

Якимось чином вони витягли мене з рингу. Дорогою до роздягальні хтось жбурнув у мене повну пляшку води, а ще хтось показав мені палець. Я переліз через перила і спробував дістатися до них, але люди з моєї команди відтягнули мене назад. А потім ще більше людей стали кидати в нас пляшками з газованими напоями та пивом. Зшитий на замовлення костюм Ентоні Піттса вартістю у 2500 доларів був зіпсований.

Мілс Лейн дав інтерв'ю на рингу, у ньому він стверджував, що всі буцання Холіфілда були випадковими. У Холіфілда взяли інтерв'ю, і він похвалив Мілса Лейна.

«Я вдячний, що в нас є такий рефері, як Мілс Лейн, який відрізняє навмисні дії від речей, що сталися ненароком».

Я все ще лютував у роздягальні. На мені все ще були рукавиці, і я бив кулаками по стінам. Джон Хорн вийшов поговорити із Джимом Греєм, диктором із *Showtime*.

«Усе, що я знаю, це те, що Майк отримав рану над оком довжиною в три дюйми, а Евандер отримав невеликий незначний укус за вухо. Він вистрибував навколо, як маленька сучка. Буцання головою тривало досить довго. Та досить, один удар міг бути випадковим, але щоб п'ятнадцять», — заперечив Джон.

Я майже не пам'ятаю, як давав інтерв'ю після бою. Моє обличчя перетворилося на гротескну маску, таким порізаним і розпухлим воно було. Я був схожий на чудовисько. Джим Грей наздогнав мене біля моєї роздягальні, коли я вже йшов звідти.

— Удар головою в другому раунді, який спричинив рану в тебе над оком, розкажи нам про це, — попросив він.

— Він буцав мене головою в першому раунді, і потім продовжував своє в другому, після того як він зробив це знову, я придивлявся до нього — він тримав мене і дивився просто на мене, я бачив, як він продовжував наступати на мене, намагаючись знову вдарити мене головою. Він продовжував

опускати голову і штовхатися, а потім знову кинувся на мене. І ніхто не дав йому жодного попередження, ніхто не забрав у нього жодного балу. Що мені треба було робити? Це моя кар'єра. Я не можу просто терпіти все це буцання. У мене є діти, яких потрібно ростити, а цей хлопець продовжує буцатись, намагаючись поранити мене і зупинити мене завдяки завданним травмам. Я повинен помститися».

— Тоді ви припинили битися, ти повернувся до Мілс Лейна і сказав щось, і він нічого не зробив у підсумку, але що ти сказав тоді Мілсу?

— Не пам'ятаю, я йому сказав, що Холіфілд мене буцнув. Я знаю, що скаржився на удари головою і що ми скаржилися на це і в першому бою. Послухай, Холіфілд зовсім не такий крутий воїн, як усі про нього говорять. Він отримав невеличку подряпину на вусі, і на цьому закінчив бій. У мене скалічене одне око, у нього два цілих, у нього два вуха, одне я вкусив, нехай вкусить мене, у мене два цілих вуха. Я готовий битися. Він просто не хотів битися. Я готовий битися з ним просто зараз.

— Бій зупинив Мілс Лейн, Холіфілд не зупиняв його, — сказав Джим. — О, він не хотів битися.

— Мілс сказав, що він припинив бійку. Ти вкусив його. Цей твій укус, він був помстою за око?

— Однаково, що я зробив. Він буцав мене протягом двох боїв, — сказав я.

— Але ти повинен був поскаржитися на цю проблему, Майку.

— Я привертав увагу судді! Я скаржився на це на рингу!

— Але чому ти так вчинив, Майку, я маю на увазі, чи була це гідна відповідь?

Я вже почав виходити з себе.

— Подивися на мене, подивися на мене, подивися на мене, подивися на мене! — закричав я. — Я маю йти додому і мої діти

боятимуться мене, подивись на мене, старий!

А потім я помчав геть. Ми поїхали просто до мене додому, де на нас чекали всі наші жінки. Чомусь жодна з наших дружин не пішла на бій, вони просто дивилися його по телевізору.

За моїми воротами юрмилися розлючені протестувальники. Люди сурмили в дудки і кричали «Фальшивий бій!» та «Геть із цього району!» і хтось навіть кинув на мою територію риб'ячу голову. Це тривало доти, поки хтось із хлопців моєї служби безпеки не вистрілив в їхню сторону.

Прийшов лікар і зашив мені рану. Потім я почав ходити по вітальні.

«Мені не слід було цього робити, — сказав я. Я шкодував, але шкодував неохоче. Я був недисциплінованим солдатом. — Мої шанувальники зненавидять мене», — занепокоївся я.

Моніка була дуже розуміючою і заспокоювала мене. Вона сказала мені, що всі роблять помилки. За деякий час я викурив трохи трави, випив трохи спиртного і заснув.

Саме тоді у *MGM Grand* люди билися один з одним у казино, і їх відправляли до лікарні. Ігрові столи були перекинуті, і люди хапали фішки. Казино довелося зачинити. А потім, переглянувши записи з камер спостереження, вони вистежили і заарештували тих, хто вкрав фішки. Це був повний хаос.

Наступного дня я відчував себе дуже пригніченим. Я поняття не мав, що те, що трапилося, стане таким міжнародним скандалом. Усе моє життя було таким. Я кажу або роблю щось, що мені здається дрібницею, але весь світ роздмухує із цього сенсацію. Я не думав, що люди визначатимуть усю мою кар'єру за одним цим вчинком. Можливо, я повинен був подумати про те, як усе це вплине на мене в майбутньому, але в мене інший тип мислення.

Люди говорили, ніби я думав, що мене поб'ють, тому і вкусив Холіфілда. Проте це повна нісенітниця. Якби це було так, я б

зробив це в першому ж бою. У будь-якому бою глядачі могли бачити, що коли я програвав, то сприймав свою поразку, як чоловік, ніколи не падаючи духом. Ніхто ніколи не міг назвати мене собакою. Я був злий, я був у нестямі, я втратив самовладання. Я вкусив Евандера Холіфілда за вухо, тому що тоді я був розлюченим, і мені більше не хотілося битися за правилами Маркіза Квінсберрі⁴⁵.

45 Правила, які становлять основу сучасного боксу.

Проте від цієї історії нікуди дітися. *Sports Illustrated* надрукувала її на обкладинці під величезним заголовком «СКАЖЕНИЙ!» Президент Клінтон сказав, що він був «нажаханий». З цього приводу жартували на шоу Леттермана та Лено. Я був номінований на звання Спортсмена Вуха⁴⁶. Вони говорили, що це хороша бійка і жартували про введення спеціальної плати для перегляду боїв з укусами.⁴⁷ Преса вимагала для мене довічної заборони на бої. Мене називали «брудним», «огидним», «відразливим», «твариною», «паскудою», «мерзенним» і «людоджером». Однак мене нічого з цього не зачіпало. Я і так уже відчував, що все навколо налаштовується проти мене.

46 В англійській мові тут гра слів *Sportsman of the Year* (Спортсмен Року) і *Sportsman of the Ear* (Спортсмен Вуха) — прим. перекл.

47 В англ. гра слів замість *pay for view* (плата за перегляд) використано співзвучне *pay for chew* — «плата за пожувати» — прим. перекл.

Частково проблема була в тім, що люди реагували на мій образ, а не на реальність. Якби ви подивилися запис бою, то побачили б, що Холіфілд явно веде брудну боротьбу, проте у нього був образ хорошого хлопця. Це він вийшов на ринг, співаючи євангельські пісні. Ніхто не став публікувати про нього

гучних заголовків, коли пізніше виявилось, що він замішаний у стероїдному скандалі в Мобіл, штат Алабама.

Найбільш неймовірним було те, що знайшлося багато людей, які захищали мій вчинок. Я отримав багато любові від зарубіжної преси. Англійський журналіст Тоні Сьюелл опублікував статтю під заголовком «Чому Залізний Майк був правий, коли вкусив за вухо?» Він писав: «Тоді, як світ піднімається в праведному обуренні й вимагає, щоб Тайсону заборонили виступати за те, що він впав у сказ, я відчуваю виразний запах лицемірства. Тайсон був гладіатором, який порушив правила. Справжні дикуни — це глядачі, які тепер хочуть згодувати його левам».

Я досяг найтемнішого місця, яке має кожна людська істота, сягнув того моменту, коли ти кажеш «О, це пиздець, я не повинен був цього робити, але таким уже я є». За кілька днів я вийшов на вулицю, і натовпи людей аплодували мені за те, що я вкусив цього хлопця. Вони всі думали, що це було круто.

«Так, чемпіоне, я б теж вкусив цього шибздика!» — кричали вони.

Я відчував себе набагато краще, коли люди засуджували мене за те відкушене вухо, ніж коли вони хвалили мене за це.

Незабаром після бійки почалися судові позови. Один хлопець почав колективний позов, щоб повернути гроші за квиток. Одна жінка, яка продавала напої в тимчасовому барі на арені, сказала, що вона травмувалась, коли охоронець кинув її через стіл посеред заворушення, що спалахнуло після бою. Усі ці позови були відхилені.

Дружина Холіфілда також погрожувала подати до суду на Крокодила. Під час бою Крокодил вигукував мені вказівки і напучування.

«Кусай, кусай, Майку!» — кричав він.

Проте вона не знала, що коли в боксі кричать «кусай», то мають на увазі «бий його сильніше».

Дон турбувався про те, що мене відсторонять від боксу на все життя, тому він переконав мене спробувати залагодити ситуацію. Він найняв Сига Рогіча, великого фахівця зі зв'язків із громадськістю, щоб той написав заяву, яку я прочитав на пресконференції у *MGM Grand* у понеділок.

«Я покусав людину. Суботній вечір був найгіршим у моїй професійній кар'єрі. Я тут сьогодні, щоб вибачитися, щоб попросити людей, які очікували на більше від Майка Тайсона, пробачити мене за те, що я зламався на рингу і зробив те, чого я ніколи не робив раніше і не зроблю ніколи знову». Я вибачився перед Холіфілдом і продовжив читати написані для мене слова. «Я думав, що можу програти через серйозність рани у мене над оком, і просто зірвався. Я можу тільки сказати, що мені лише тридцять один рік, я в самому розквіті своєї кар'єри, і я пройшов такий шлях, тому що у мене не було іншого вибору. Я виріс на вулиці, я боровся за своє життя і більше ніколи не повернуся до свого минулого. Я навчився на гіркому досвіді з минулого, тому що у мене не було такої розкоші, як школа, або людей, які могли б допомогти мені тоді, коли я найбільше потребував цього. Я очікував на покарання і готовий був заплатити ціну, як чоловік. Я звернувся по допомогу до медичних фахівців, щоб вони сказали мені, чому я зробив те, що зробив. Я отримаю їх приписи і спробую тепер тренувати не тільки своє тіло, але і свій розум».

Я читав ці слова, але я зовсім не був з ними згоден. Я почувався паскудно та збентежено через те, що мені доводилося говорити все це, адже на серці у мене було геть інше. Я просто працював за сценарієм. Я знав, що вони однаково будуть налаштовані проти мене і, сказати правду, мені було байдуже відсторонять мене чи ні. Коли Спортивна комісія

Невади зібралася, щоб вирішити мою долю, я був у Нью-Йорку, куди поїхав, щоб купити собі феррарі. Мене представляв Оскар Гудман, який згодом став найвідомішим мером в історії Лас-Вегаса. Журналісти закликали до довічної заборони. Оскар вів хороший захист, але члени комісії врешті-решт зажадали ще трохи крові. Дев'ятого липня вони назвали мене «соромом у світі боксу» і оштрафували на 10 відсотків від мого гаманця, в якому було тоді 3 мільйони доларів, а потім відсторонили мене щонайменше на рік. Я відчував себе обдуреним після всіх тих грошей, які я заробив для цього міста. Ніхто інший навіть близько не рівнявся за доходом, який я приносив Вегасу.

Це стало ще одним правилом Тайсона. Такий штраф і відсторонення від змагань були безпрецедентними в організованому спорті. 1977 року Керміт Вашингтон із «Лейкерсів» зламав під час гри щелепу та череп Руді Том'яновичу з «Х'юстон Рокетс».⁴⁸ Він мало не вбив Руді і поклав цим ударом кінець його кар'єрі, але був оштрафований лише на 10 тисяч доларів і відсторонений від роботи на шістьдесят днів. Хокеїст на ім'я Дейл Хантер злісно обвів П'єра Туржона ззаду після того, як Туржон украв у нього шайбу і забив гол, який поклав кінець грі. Цей удар фактично завершив вирішальну гру Турджеона цього року. Проте Хантер був дискваліфікований лише на 21 гру і з нього вирахували 150 тис. доларів зарплати. Ось ще кращий випадок: у знаменитій Суперсерії ССРСР — Канада 1972 року Боббі Кларк узяв свою клюшку і завдав Валерію Харламову, найкращому російському гравцю, жорсткого подвійного удару в щиколоток. Щиколоток у Харламова був після цього удару зламаний, канадці продовжили гру і виграли матч. Кларка не відсторонили й навіть не оштрафували. Він став канадським героєм.

⁴⁸ Маються на увазі баскетбольні команди — *прим. перекл.*

«Я взагалі не знаю, про що думав. Це був жахливий вчинок, — скаже він пізніше. — Але так, мені від того було тоді добре».

Я знаю, що Евандеру теж було знайоме це почуття. Коли йому було вісімнадцять, він брав участь у півфіналі «Золотих рукавиць Джорджії», б'ючись із хлопцем на ім'я Джекі Вінтерс. Вінтерс звалив Холіфілда лівим хуком у тіло й іншим — у голову. Холіфілд, хитаючись, піднявся, майже втрачаючи свідомість. Тож він затис Вінтера, виплюнув свою капу і вкусив його за плече так, що пішла кров. Вінтерс відсахнувся від болю і закричав. І тут пролунав дзвінок. Суддя відібрав очко у Холіфілда, і бій продовжився. Одноголосним рішенням суддів Вінтерс переміг. Єдиним наслідком укусу Холіфілда було вражене самолюбство і одностайне рішення проти нього.

ПРОТЯГОМ ПЕРІОДУ ЗАБОРОНИ Я НАМАГАВСЯ ЗНИКНУТИ З ОЧЕЙ ПУБЛІКИ. Спочатку мене було майже не видно на людях. Однією з причин цього було те, що я проводив багато часу в закритих приміщеннях стрип-клубів. Щоразу, коли я зустрічав нову дівчину, я брав її на перше побачення до стрип-клубу. Справа дійшла до того, що Латондія приносила в клуб чеки, які я повинен був підписати, і я ставив на них свої автографи, поки дівчина танцювала на жердині в десяти футах від мене. Я жив, наче у мріях.

У жовтні 1997 року справа Мітча Гріна нарешті дійшла до суду. Мітч пред'явив мені позов на 3 мільйони доларів за спричинені збитки і на 20 мільйонів штрафних санкцій. Я настільки боявся остаточно зіпсувати мій імідж, що опинився на гачку у присяжних і майже запропонував Мітчу чверть мільйона доларів для врегулювання справи. Слава Богу, я цього не зробив. Присяжні прийняли рішення, що мене спровокували на бійку. Вони присудили йому 100 тисяч доларів, але визнали що його провина в отриманні травм становить 55%, тож мені довелося заплатити йому лише 45 тисяч доларів.

Проте у мене стали закінчуватися гроші. Навіть попри те, що з 1995 по 1997 роки я заробив 114 мільйонів доларів, я розтринькав майже все, до того ж у мене був податковий рахунок на 10 мільйонів доларів. У мене залишилося близько 6 доларів, і Дон запропонував мені аванс у розмірі 4 мільйонів доларів, щоб сплатити податки. Однак я хотів використати ці гроші, щоб відкрити рахунки для всіх моїх дітей. Тому не став платити податки, а віддав гроші дітям. Озираючись, я розумію, що це було дурне рішення, але тоді я був занадто зарозумілим.

Я був таким самовпевненим, що думав, мені можна ловити кайф та пити всю ніч, а потім їхати додому з Нью-Йорку в Коннектикут на мотоциклі на швидкості 130 миль на годину.

Іронія в тому, що розбив я свій байк, коли їхав на швидкості 10 миль за годину. Лише за кілька хвилин до аварії поліція зупинила мене і кількох моїх друзів-мотоциклістів за перевищення швидкості, і у мене навіть не було прав, але вони відпустили нас із попередженням. Ми продовжували їхати до мого будинку, але я почав дрімати й вирішив сповільнити швидкість. На секунду я загнував носом і, коли прокинувся, побачив просто перед собою свого друга. Мені не хотілося врізатися в нього і переколошматити йому все, тож я вдарив по гальмах і перелетів через кермо.

Під час моєї дискваліфікації Латондія працювала в будинку в Коннектикуті. Їй зателефонувала дорожня поліція зі звісткою, що я потрапив в аварію на мотоциклі й відмовляюся від медичної допомоги. Я сильно постраждав, і одна жінка зупинилася, щоб відвезти мене до лікарні, але я не хотів до лікарні і вмовив її замість того відвезти мене додому. Коли я повернувся додому, то просто хотів заснути, настільки я був не в собі. Проте Латондія зателефонувала Моніці, і Моніка вилетіла першим рейсом із Меріленду, а поки летіла, умовляла Латондію не давати мені заснути під жодним приводом. Ребра у мене боліли, і я навіть не міг говорити, не хапаючи ротом повітря, тому що прокол легеню, але тоді я цього не розумів.

Я все намагався задрімати, але все, що я чув, було: «Майку, не спати». Зрештою Фарід і Латондія поклали мене в гарячу ванну відмокати, тому що мені було дуже боляче, але навіть це не допомогло. Нарешті ми поїхали до відділення невідкладної допомоги в лікарні. У мене було зламане ребро, зламане плече і прокола легеня. Медсестри були вражені тим, що я не зламав ноги, бачачи як падіння розірвало мої штани. Тоді я мав

надлишкову вагу. Я вважаю, що зайва вага трохи пом'якшила моє падіння. Вони накачали мене морфієм, а я продовжував дзвонити в дзвіночок, вимагаючи добавки. Мене знудило, і все це пастоподібне біле лайно вийшло з моїх легенів. Але морфій мені сподобався.

За кілька днів я відчув себе краще і вигнав усіх із дому. Моніка, її мати, моя дочка Рейна, Рорі, моя охорона — я просто сказав усім їм піти. Фарід і Латондія вже збиралися йти, коли я покликав їх назад і велів залишитися. За кілька днів я увійшов до Латондії, коли вона була у себе в офісі.

— Латондіє, поговори із Шоні. Я хочу, щоб ви поладнали і щоб усі ми працювали разом. Скоро все зміниться. Ти зі мною?

— Звичайно. Ти ж знаєш, що так, — сказала вона.

Не думаю, що вона сприйняла сказане мною серйозно, але останнім часом я багато розмовляв з цією жінкою на ім'я Шоні Сіммс. Її знайшов і представив мені Крейг Бугі. Бугі завжди відшукував людей, які могли запропонувати мені щось корисне. Шоні жила в Атланті, вона дуже любила поговорити про великий бізнес. Вона стверджувала, що може принести мені купу доходів і хотіла створити фонд з метою очищення мого іміджу, а також залучити до роботи Шрайверса та Кеннеді. Я був готовий на все, що принесе гроші, тому що я збанкрутів і не бачив, щоб Дон робив усе можливе, щоб роздобути мені якусь угоду.

У мене на столі була угода з WWE⁴⁹ про мій виступ на Рестлеманії⁵⁰ в березні 1998 року. Тому я запросив Шоні на зустріч до Коннектикута. Ми розмовляли з нею по телефону щодня протягом декількох тижнів, але це був перший раз, коли ми зустрілися з нею особисто.

49 Американська компанія, що проводить заходи з реслінгу

50 Щорічне реслінг-шоу

Під час зустрічі Шоні поклала руку мені на плече. Коли ми вийшли з будівлі, я відвів її в бік.

«Ніколи більше не смій торкатися до мене на людях. Не торкайся мене, коли я розмовляю з бізнесменами», — сказав я.

Я став вдавати з себе Арнольда Ротштайна.

Проте Шоні не здавалася. Дехто з моїх друзів попереджав мене щодо неї з самого початку. Їм здавалося, що Шоні залізла їм у мозок, щоб роздобути інформацію про мене. Вони з'ясували, що Шоні вивчала за комп'ютером мене та боксерську сцену цілий день, тож вона знала імена всіх гравців. Вони були переконані, що Шоні не дуже знається на бізнесі, натомість просто патякає язиком. Але я був готовий дати їй шанс. Вона постійно сиділа в мене на вухах. «Майку, тобі потрібна підтримка. Ти повинен заробляти шістдесят мільйонів за бій. Бла-бла-бла».

В один з її приїздів з Атланти я з нею переспав. Не те щоб вона мене приваблювала, просто я був тоді під кайфом. Я не думаю, що вона намагалася мене спокусити. Ми більше ніколи не спали разом після того. Просто я повів себе, як свиня, того разу.

Мій контракт із Всесвітнім Фондом Дикої Природи було узгоджено наприкінці грудня. *Don King Productions* збиралась заплатити мені гонорар у розмірі 3,5 мільйона доларів за те, що я буду запрошеним суддею на головній події Рестлеманії XIV. Я повинен був також отримати 25% від виручки шоу, що перевищує 600 тисяч доларів. Це здавалося мені цілком пристойною сумою. Однак потім я дізнався, що Дон підписав ще один договір, згідно з яким він повинен був отримати 300 тисяч доларів за використання мого зображення в рекламній кампанії Всесвітнього фонду дикої природи. Крім того, він повинен був отримати 10% від виручки шоу, що перевищує 600 тисяч доларів. Як Дон примудрився заробляти на моєму зображенні?

Я звернувся до свого друга з індустрії розваг. Я познайомився з Джеффом Уолдом через Дона, коли намагався здихатися Кейтона. Він допоміг мені в розлученні з Робін і був взагалі класним хлопцем. Я поважав Джеффа, тому що він, як і ми з Доном, досягнув свого становища з нічого. Він сказав мені, що його батько помер, коли він був ще дитиною, а його мати весь час була його по дупі.

Наприкінці січня я поїхав до Лос-Анджелеса з купою питань про те, як просувається мій бізнес. Тому я попросив Шоні зателефонувати Джеффу. Була 6:30 ранку, і вона сказала Джеффу, що я стою поряд із його будинком-офісом. Джефф розлютився, бо то був саме його день народження, але він впустив мене.

— Кому належать права на моє зображення? — запитав я, щойно ми сіли.

Я розповів йому про триста штук, які Дон збирався заробити на використанні мого зображення. Він погодився, що це гидко, і зателефонував Дону.

— Ти не зможеш заробляти гроші на фото Майка, — сказав він.

— Ти з Майком? — запитав Дон.

— Так, — відповів він.

— Гаразд, я віддам йому фотографії, але ти не повинен зустрічатися з Майком без мене, шибздик! — гаркнув Дон.

Він поклав трубку, і я простягнув Джеффу вісім машинописних сторінок, заповнених подробицями мого останнього фінансового звіту. Джефф почав переглядати сторінки і раптом злякався.

— Чому з тебе беруть вісім штук на тиждень за будинок, в якому ти живеш під час тренувального табору? А за рушники з тебе беруть тисячі доларів? Хто, чорт забирай, твій бухгалтер?

Я сказав йому, що це Мухаммед Хан.

— Це бухгалтер Дона, — сказав він. — Хто твої адвокати?

Я розповів йому про своїх бізнес-менеджерів від Сідлі Остіна.

— Це адвокати Дона. Я мав із ними справу багато разів, — сказав він.

Я почав виходити з себе. Джефф сказав мені прийти наступного дня, коли у нього буде можливість ретельно переглянути мої документи. Я повернувся до свого номера в готелі «Бель-Ейр».

Після того, як я пішов від Джеффа, йому зателефонував Кінг і пригрозив, що вилетить до Лос-Анджелесу і засуне йому в дупу рушницю. Що ж, він прилетів до Лос-Анджелесу і приїхав у готель «Бель-Ейр»... щоб благодати мене опанувати себе. Я вже сідав у свій лімузин біля готелю, коли Дон спробував втиснутися разом зі мною.

— Майку, нам треба поговорити, — сказав він. — Нащо ти так зі мною, коли ці білі виродки знову тягають мене до суду? (Уряд вдруге висунув йому звинувачення в шахрайстві зі страхуванням.)

Я вдарив його ногою по голові, і він вилетів із машини. Потім я виліз із машини і потоптався по ньому на додачу. Я думаю, що перелякав усіх людей, які чекали на своїх водіїв.

— Хочеш зустрітися, зустрінемося в офісі Джеффа Уолда, — сказав я і сів у машину.

Я сидів у конференц-залі з Джеффом і його напарником Ірвінгом, коли з'явився Дон. Джефф був із самого початку проти Дона.

— Подивися, якого лайна ти йому накоїв, старий, — сказав він, тримаючи фінансові папери. — Це неправильно.

— Не лізь не в свою справу, Юда, — сказав Дон. — Ти їв мою їжу, ти сидів у кріслах, які я тобі давав.

Вони трохи поверещали один на одного, а потім Дон спробував ініціювати примирення.

— Слухай, я збираюся звільнити Рорі і Джона, а ти і Ірвінг отримаєте свої двадцять відсотків, — сказав Дон.

— Почекай хвилинку, — сказав Джефф. — Майк сидить тут із нами. Це його двадцять відсотків. Це його вибір, хто буде чи не буде його менеджером. До того ж, ті двадцять відсотків, які ти пропонуєш, звідки вони? У хлопця немає дозволу битися, і ти нічого не зробив для того, щоб його повернути. До біса тебе!

Вони знову почали кричати один на одного. Я втомився від усіх цих слів, мені хотілося діла. Тому я схопив вилку і пішов на Дона. Джефф кинувся між нами з усіма своїми 5 футами й 6 дюймами.

— Виродки! Не смійте робити цього в моєму домі! — закричав він. Тим часом його секретарка, що була в коридорі, злякалася і вибігла з дому. Дон вийшов із конференц-зали, пройшов коридором у мій особистий кабінет, зателефонував Моніці й спробував умовити її заспокоїти мене.

Нарешті все владналось, і Дон повернувся до кімнати.

— Доне, подивися на всі ці чортові гроші, які ти взяв у Майка, — сказав Джефф.

— Але подивися, скільки грошей він завдяки мені заробив, — відповів Дон.

— Дідько, це не дає тобі права красти, — сказав Джефф. — Мені однаково, скільки доходів ти йому приніс. Ти не захистив його. Ти мав бути тим хлопцем, який захищає його від білих чортів. Але найголовніше, що жодного чорношкірого на тебе не працює. Єдиний білий чорт у цій кімнаті — це ти.

Я мало не луснув зі сміху.

Дон вийшов із кабінету.

— Хлопці, займіться цією справою, — сказав я Джеффу і Ірвінгу. Джефф відразу ж взявся за роботу. Він привів

бухгалтера, який затребував усі документи від мого старого бухгалтера. Потім він привів Джона Бранку і його юридичну фірму, щоб пройтись по всіх моїх контактах. Бранка був одним із найкращих юристів у країні.

Водночас Дон почав паскудити Джеффу за кожною слушною нагодою. Під час одного з боїв репортери з *Showtime* брали у нього інтерв'ю, і він сказав Джиму Грею: «Джефф Уолд — це Юда і расист». Джефф дивився цю передачу разом зі своєю жінкою, і вона засмутилася. Наступного разу, коли Джефф поїхав до Нью-Йорка, він найняв своїм охоронцем здоровенного колишнього поліціанта.

Другого лютого я звільнив Джона Хорна і Рорі з посади моїх менеджерів. Бранка надіслала їм листа про закінчення їхніх контрактів. Я любив Рорі, але у мене не було іншого вибору, окрім як звільнити його разом із Джоном. Чим більше ми копали, тим більше ми знаходили доказів того, що Дон використовував цих хлопців, щоб примушувати мене підписувати контракти, які найобували мене і тут і там. Вони ж тим часом заробляли мільйони й мільйони. Тоді я майже отерп від усієї цієї зради та дурі, яку вживав. Може, воно й на краще, що я був у тому онімінні. В іншому разі я б просто взяв пістолет і вибив їм мізки. Саме так я й вчинив би, будь я молодше. Але я був щасливий, що тоді у мене забракло на таке духу.

Четвертого лютого офіс Джеффа Уолда опублікував офіційну заяву від мого імені. Відтепер я беру під особистий контроль свої особисті справи та бізнес. Я найняв нових адвокатів і бухгалтерів, які підпорядковувалися безпосередньо мені. Я створив компанію «Майк Тайсон Ентерпрайзис» і перебуваю в процесі налагодження мого життя. Я ціную підтримку, яку завжди отримував від американської громадськості, і з великим нетерпінням чекаю на світле майбутнє.

Сьогодні я не відповідаю на жодні запитання. Проте стежте за оновленнями.

Наступного дня я був у Нью-Йорку на пресконференції в кафе *All Star*, присвяченій просуванню Рестлманії. Єдине, що цікавило всіх репортерів, були мої стосунки з Доном, Джоном та Рорі. Я підтвердив, що звільнив Джона і Рорі і що я намагаюся позбутися Дона. А потім простягнув Рорі оливкову гілку.

«Сподіваюся, Рорі не сприймає це звільнення як особисту образу. Рорі все ще частина мого життя. Йому вирішувати, яку роль він хоче в ньому грати».

Я отримав відповідь, коли Дон, Джон і Рорі зробили свої власні заяви.

«Я люблю Майка, і він це знає. Однак частенько знаходяться зовнішні обставини і особи, які намагаються спекулювати на почутті розчарування і відчаю, яке відчуває Майк у зв'язку з перервою в своїй кар'єрі через дискваліфікацію», — сказав Дон.

Джон і Рорі, здавалося, усе заперечували. «Вважаємо, що іноді навіть у кращих дружніх і ділових стосунках може виникнути розчарування і нерозуміння. Саме так ми розцінюємо те, що трапилося», — сказали вони в своєму спільному зверненні.

Такою була моя відповідь. Рорі пов'язав свою долю з двома покидьками. Мене підвів і зрадив той, за кого я готовий був померти. Проте мені доводилося переживати зраду і раніше, настав час рухатися далі. Я ніколи більше не розмовляв із Рорі та Джоном після того.

Ми почали розплутувати клубки, які наплутав Джон. Один із них був пов'язаний із *Showtime*. Ми знайшли великі виплати, які Дон отримував «від імені Майка Тайсона», з яких я ніколи не бачив ні пенні. *Showtime* заявили, що я винен їм ці гроші. Джефф зателефонував хлопцям із *Showtime*, накричав на них

і примусив приїхати на зустріч із нашою юридичною командою до Каліфорнії.

— Ви, хлопці, ще гірші злочинці, ніж Дон Кінг, — сказав він їм. — Ви, хлопці, чортові керівники.

Вони переймалися лише тим, щоб отримувати наприкінці року свої премії. Але ми нічого не могли вдіяти, у нас був чинний контракт із *Showtime*.

Я був трохи менше ввічливим із керівниками *Showtime*. Я не став перед ними плазувати. Мені вони не здавалися великими шишками. Я зв'язався з ними по телефону і пригрозив надерти дупу Джею Ларкіну. Вони відповіли: «Очікуйте листа від нашого адвоката». «Трахни свого адвоката в дупу, шибздику», — кричав я.

Ми виявили стільки лайна в тому, що вони там із Доном нафігачили, що Джефф вирішив переговорити з цього питання з Дейлом Кінселлою, партнером Говарда Вейцмана.

Дейл відмінно розбирався в судових справах. Я зустрічався з ним кілька разів. Дейл згадав нашу зустріч, коли у нього брали інтерв'ю для документального фільму про мене.

«Майбутнє Майка добре спланував Дон Кінг ще до того, як він вийшов із в'язниці. Майк надав Дону довірче управління в багатьох сферах, і тому вдалося влаштувати все таким чином, що у Майка не було ні юристів, ні фінансових консультантів, ні бухгалтерів. Я вводив Майка в курс справи деяких юридичних документів. Завдяки одному з них Дону вдалося взяти з кишені Майка 43,5 мільйона доларів і забрати їх собі. І це лише один документ з безлічі».

Це була тільки верхівка айсберга.

Добре, що з грудня я став ходити до психушки. Моніка познайомила мене з доктором Річардом Голдбергом, завідувачем психіатричного відділення Джорджтаунської Медичної школи. Спочатку мені було важко відкритися перед

євреєм середнього віку, але він був чудовим чоловіком, і мої візити до нього пішли мені на користь. Голдберг діагностував у мене «дистимічний розлад», тобто простими словами, хронічну депресію. Він усе правильно зрозумів. Він підсадив мене на Золофт, і відтоді у мене все пішло добре, ну, наскільки це було можливо за цих обставин. Звичайно, я доповнював виписані ним ліки дечим, чого не було в його рецептах.

Я впевнений, що Золофт мав якусь дію на мене і допоміг мені не зірватися, коли я потрапив у сутичку в нічному ресторані в Меріленді. Я тусувався і отримував кайф у клубі *DC Live* у Вашингтоні. Коли клуб зачинився, я вирішив піти перекусити з жінкою на ім'я Адорія, яка була директоркою з VIP-контактів цього клубу, а також з її колегою Джефрі Робінсоном, який був нашим спільним другом. Близько п'ятої ранку ми прийшли до ресторану і сіли за столик. Потім увійшов якийсь комік Майкл Коляр, з яким ми познайомилися в клубі, зі своїм «охоронцем» і двома чорношкірими жінками, років під тридцять. Вони хотіли сидіти з нами, тож менеджер перевів нас усіх за великий стіл у головному залі. Ці жінки з самого початку почали поводитися дивно, тож я намагався не звертати на них уваги. Але коли до нашого столика підійшла симпатична молода європейка і попросила зі мною сфотографуватися, чорна кицька в червоній сукні почала на мене нападати.

— Сподіваюсь, ти насолоджуєшся всією цією твоєю чортовою „славою”, — сказала вона.

Тим часом гаряча біла кішечка обіймала мене і позувала.

— Мої власні сестри не виявляють до мене такої любові, — сказав я колезі Адорії.

Тепер жінка в червоній сукні просто оскаженіла.

— Ти ж не збираєшся нахваляти білих жінок і принижувати чорних жінок, поки тут сидять дві чорні королеви, — сказала вона.

— Ага, не наговорюй на всіх чорних жінок, тримаючи в руках цю білу сучку, — сказала її подруга в чорній сукні.

Я намагався не звертати на них уваги, але жінка в червоному продовжувала базікати.

— Ти нікчема. Ти просто нігер із гетто, якому вдалося роздобути трохи грошей, — сказала вона. — Я служу у виправній колонії, і якби ти був у моїй в'язниці, я б посадила тебе під замок.

— Та пішла ти, сука, — я більше не міг терпіти це лайно. Вона просто опускала мене на рівному місці.

Адорія встала і звеліла коміку вивести цих сучок із ресторану. Він підвівся, щоб провести ту, що була в червоному, але вона однаково примудрилася вляпатися в біду.

— Ти нікчема, нігер, — сказала вона.

— Да? Я перестрибну через десять таких брехливих чорних сучок, як ти, щоб дістатися до однієї мертвої білої повії, — сказав я.

Тут вона просто пустилася берега. Вона схопила чашку кави з сусіднього столика і жбурнула її в мене, зіпсувавши мою смугасту сорочку. Я схопився і випадково перекинув частину столу, і кілька склянок та тарілок впали на підлогу. Я був настільки розгніваний, що моєму другу Джеффірі довелось тримати мене.

Я кинув на стіл трохи грошей, і ми пішли. Пізніше я дізнався, що комік і ті дві жінки сиділи і їли ще цілу годину, сміючись і кепкуючи наді мною. Коли хлопець за сусіднім столиком запитав її, що сталося, вона відповіла: «Я назвала Тайсона нікчемним виродком. Я не потерплю неповагу до чорних жінок. Мені просто не подобається, що Тайсон розмовляє і забавляється з цими білими, коли у нього за столом сидять чорні сестри».

Я знав про це все, тому що повернувшись тієї ночі додому, зателефонував Джеффу Уолду, і він негайно зателефонував власнику ресторану, який розшукав клієнтів та персонал і отримав від них свідчення. Ці дві шльондри хотіли принизити мене і спровокувати, щоб подати на мене судовий позов. Це не спрацювало, але і не зупинило їх. Спочатку їхній адвокат зв'язався з моїм адвокатом і попросив 20 мільйонів доларів. Дев'ять днів по тому ці дві змії подали проти мене позов на суму 7,5 мільйона доларів, стверджуючи, що я образив їх словесно і фізично після того, як мої сексуальні домагання до однієї з них були відкинуті. Вони звинувачували мене в побоях, знущаннях, нанесенні моральних та фізичних збитків. Вони були настільки травмовані, що навіть не змогли розмовляти з журналістами на пресконференції. Але найнятий ними мисливець за наживою радо патякав.

«Цих жінок поставили в жахливу ситуацію — їх проклинали і жорстоко ображали посеред забитого відвідувачами ресторану».

Він трохи змінив тон, коли отримав усі зібрані нами свідчення. До кінця року вони були готові погодитися на 2 мільйони доларів, а потім їх вимоги впали до 850 тисяч. Зрештою ми заплатили жінці в червоному 75 тисяч доларів, а інший — 50 тисяч. Нам довелося домовлятися. У мене був брудний імідж. Я був зарозумілим нігером, якого ніхто не любив, особливо представники вищого середнього класу. Це були погані часи для мене. Я впевнений, що якби хтось убив мене, то їх ніхто й не шукав би.

До кінця лютого я зібрав нову менеджерську команду. Я найняв моїми радниками Джеффа Уолда, Ірвінга Азоффа і Шеллі Фінкель — мого старого друга, який був менеджером у Евандера Холіфілда. Вони ділили стандартний гонорар менеджера в розмірі 20% на три частини. Мені тепер мало

діставатися набагато більше грошей, адже вивчаючи контракти Дона, ми відкрили для себе ще одну річ. На додачу до своїх промоутерських грошей він брав собі по 30% із кожного мого гонорару за бій. Тобто, коли я боровся з Холіфілдом і мій гонорар становив 30 мільйонів доларів, я отримував у підсумку лише 15 мільйонів, тому що 9 мільйонів діставались Дону, а 6 мільйонів ділили між собою Рорі та Джон. Дон також додавав собі 30 відсотків із бонусних грошей від *Showtime* та *MGM Grand*.

Але на цьому ще не кінець. Кінгу діставались усі доходи від зборів за місце проведення і від закордонних телепередач. Уклавши мою угоду з *MGM Grand*, він отримав від *MGM Grand* кредит у розмірі 15 мільйонів доларів на покупку акцій *MGM*, які, як було гарантовано *MGM*, будуть коштувати наприкінці контракту принаймні вдвічі більше. Ті 15 мільйонів доларів мені так і не довелося побачити. Дон також вів багато угод із *Showtime* на стороні, в яких передбачалася моя участь. Тобто вони платили йому за просування подій, в яких я безпосередньо сам не з'являвся, але де використовувалося моє ім'я. Угода з *Showtime* також давала можливість Дону та *Showtime* проводити ревізії, тоді як мені це було заборонено!

І, ніби всіх цих фінансових махінацій було недостатньо, Дон регулярно дурих мене ще у всіляких дрібницях. Він платив із моїх карток непомірні гонорари іншим боксерам, і ці гроші, виходили, у кінцевому підсумку, з моєї кишені. Він платив своїй дружині гонорар консультанта в розмірі 100 тисяч доларів за вечір, і ще по 50 тисяч доларів гонорару двом своїм синам. Дочка Дона заробляла 52 тисяч доларів на рік, будучи президентом фан-клубу Майка Тайсона, хоча той клуб ніколи не існував. Його дочка навіть не переобтяжувала себе відкривати пачки листів, які надходили на адресу клубу.

З мене брали величезні гроші за роботу, яка нібито виконувалась у моєму маєтку в Огайо. Мені виставляли рахунки

за послуги покоївки, юридичні послуги та обслуговування басейну в лас-вегасівському маєтку Кінга. Я заплатив 100 тисяч доларів «мита за затвердження чемпіонського титулу» Всесвітній боксерській раді, який завоював 1991 року в поєдинку з «Рейзором» Раддоком. Проте це не був бій за титул. Він також взяв із мене гонорар у розмірі 2 мільйонів доларів, щоб у майбутньому отримати промоутерські права на рекламу бою з Раддоком. Усі мої поїздки були організовані і оплачені через туристичне агентство, що належало дружині Дона. Я платив дикунсько високі гонорари. А! Я ще до того всього платив мало не золотом за свої рушники.

П'ятого березня ми подали на Дона в окружний суд США в Нью-Йорку позов на суму понад 100 мільйонів доларів. Того ж дня мій адвокат Джон Бранка надіслав мені підбадьорювального листа. «Це дасть тобі можливість посісти твоє МІСЦЕ в ІСТОРІЇ, стати лідером у боротьбі за виправлення несправедливостей, скоєних Доном Кінгом не тільки щодо тебе, але і щодо багатьох інших воїнів за останні два десятиліття. Установлюючи справедливість у цій історії, ти забезпечиш собі місце не лише в боксі, а й у соціальному та культурному житті, як це зробили Артур Еш та Курт Флад. Успіх того, що ми робимо, повністю залежить від нашої СИЛИ і переконаності. Дон Кінг буде шукати і використовувати будь-яку твою слабкість. Ця справа вимагатиме САМОВІДДАНОСТІ та ТЕРПІННЯ і може тривати три роки судової тяганини з Доном Кінгом, але якщо ти залишишся відданими, то виграєш». Бранка і Джефф Уолд також намітили стратегію, збільшення моїх доходів за допомогою власної лінії одягу, звукозаписного лейбла, мерчайндайзингових угод на постери й автобіографії.

За чотири дні ми подали до суду на Джона Хорна та Рорі Холлоуея на 100 мільйонів доларів. Переконавши мене підписати угоду з Доном, поки я був у в'язниці, що було

незаконно з самого початку, вони заробили по 22 мільйони доларів на моїх боях, які ми провели після мого звільнення. Були б вони справжніми менеджерами, вони б ніколи не дали мені підписати будь-яку з угод, які Дон приніс мені, особливо той перероблений контракт, завдяки якому він мав по 30% із гонорарів за мої бої та бонуси. Замість того, щоб зациклюватись із Доном протягом чотирьох років, я був би вільним агентом і міг би працювати на постійній основі з промоутером, який запропонував би мені більше грошей. Але це була моя провина, я сам найняв коміка-невдачу та мого водія керувати моєю кар'єрою. Кас сказав мені якось: «Знаєш, тут є тварюки, які маскуються під людей, але ти ще не достатньо досвідчений, щоб їх віднайти».

Я не очікував почути що-небудь від Рорі, але я мав задоволення читати заяву Джона Хорна, яку він зробив після того, як ми подали на його дупу до суду.

«Майк Тайсон був не здібний оцінити те, що ми намагалися для нього зробити. Майк Тайсон — Засуджений гвалтівник, злочинець, а ми уклали з ним найбільшу угоду в боксі. Якщо він зможе прожити достатньо довго, то встигне ще зрозуміти, що це було для нас за досягнення. Майку, я не твоя сучка. Я був поруч із тобою тільки з любові та вірності».

Ось що він ще сказав: «Дон Кінг — велика людина. Коли ви чуєте, як люди намовляють на нього, то знайте — вони ніколи не були з ним близькі. Дон Кінг поважає мої здібності, і я поважаю його».

Попри те, що мої консультанти працювали над моєю кар'єрою, три жінки — Шоні, Джеккі Роу і Моніка — робили більшу частину повсякденної роботи. Я не хотів, щоб Моніка зв'язувалася з боксерським світом. Не потрібна була їй ця зараза. Я приваблював покидьків. Може, вони і були досвідченими і тямущими в тому, що робили, але однаково вони

були покидьками, тому що йшлося про великі гроші. Моніка просто хотіла мене захистити. Тепер я це розумію, хоча тоді мені це було не зрозуміло.

Шоні й Джекі були дещо інші. Вони обидві були великими, зухвалими жінками. Джекі була абсолютно вуличною. Ми були зліплені з одного тіста. Замість обговорювати всі питання дипломатично типу: «Майк — це найголовніша принада тут, і MGM має бути вдячним, що...» вона говорила щось на кшталт: «Виродки, та ви дупу цьому хлопцю маєте цілувати». Шоні не була такою брутальною, як Джекі, але могла поводитися жорстко. Мати справу з Шоні і Джекі було для Латондії нестерпно. Їй набридло, що над нею знущаються, і вона звільнилася. Я тоді майже не займався своїм власним лайном. Я просто був постійно під кайфом, просираючи своє життя.

Мені бракувало грошей, тому я продав шістдесят два автомобілі, включно з кількома спортивними, шість дукаті й чотири вантажівки хонда, заробивши на цьому 3,3 мільйона доларів. Моя нова команда взялася за угоду з *WWF*, тепер, коли Дон вийшов із гри, ми переглянули її. Замість 3,5 мільйона доларів гонорару я отримав 6 мільйонів доларів і 35% від доходу за платні перегляди, що становило понад мільйон. Я з нетерпінням чекав на початок роботи з *WWE*. У дитинстві я частенько любив дивитися реслінг на *WNJU*, 47-му каналі та іспанському каналі *UHF*.

Мене багато критикували за те, що з'явився на Рестлманії, але для мене це був один із найяскравіших моментів у житті. Люди говорили, що ця боротьба — це повна фігня, але цей чек на 6 мільйонів доларів був далеко не фігнею. Передбачалося, що я мав судити для *WWE* на матчі Халка Хогана ще 1990 року, але замість цього вони запросили Бастера Дугласа, після того, як він мене нокаутував.

Рекламувати цю подію було для мене одним задоволенням.

WWE хотіли, щоб я виступив на *MAD TV51*, а писаки навіть накидали для мене кілька скетчів. В одному з них я вів шоу типу «Марта Стюарт» на новому каналі *Lifetime*, який освітлював також спортивні програми.

51 Американське шоу комедійних скетчів.

«Я вважаю, що прості квіткові композиції приносять трохи весни серед зими, — мав говорити я в тому скетчі. — Бачиш, я беру ці прекрасні іриси і додаю трохи віол».

Один із борців поправляв мене і говорив, що не можна поєднувати іриси і віоли, і тоді ми починали битися.

Ще одна пропонована сценка була вдаваною рекламою, де хлопець та учасник намагаються розповісти цікаву історію, але їм це ніяк не вдається. Усі залишають його сидіти на самоті, а потім лунає голос за кадром.

«З тобою таке коли-небудь траплялося? Що ж, такого більше не буде. Тому що Майк Тайсон прийде до тебе додому і лусне тебе по обличчю!»

Потім я б'ю хлопця в обличчя. Знову показують вечірку. Хлопець увесь побитий, обличчя набрякле, усе тіло в бинтах, під оком синець, і він ледве говорить. Але щойно він відкриває рот, то опиняється в центрі уваги.

«Тож, якщо ваше життя нудне, просто зателефонуйте нам — Майк Тайсон прийде і дасть вам у голову!»

Джефф, Ірвінг і Шеллі поклали край цій програмі. Я б ніколи не отримав дозвіл знову боротися, якби взяв у такому участь.

Двадцять сьомого березня ми вирушили в кілька різних міст, щоб організувати на місцях заходи для просування шоу. У Бостоні ми провели величезний відкритий мітинг на Сіті Холл Плаза. Це було чудово. Натовп скаженів, кричав і проклинав мене, Шона Майклза і Стіва Остіна. Вони тримали плакати типу ТАЙСОН КУСАЄТЬСЯ та ВУХА БОЯТЬСЯ ТАЙСОНА.

На попередньому виступі Остін брудно обізвав мене і штовхнув, тому тепер, поки Майклс і два його товариша з *D-generation X* тримали Остіна проти канатів, я стрибнув на ринг, штовхнув його кілька разів у гомілку, а потім смачно поцілував у лоб.

У вечір події я увійшов до Фліт Центер у футболці *D-Generation X*. Під час матчу я відкрито вболівав із рингу за Майклса. Коли Остіна вибили з рингу, я закинув його назад. Потім на рингу нокаутували рефері. Я вийшов на ринг і витягнув його звідти. Перемагав то Остін, то Майклз, але Остін врешті-решт відлупцював Майклза так, що той упав на полотно. Суддя все ще був без свідомості. Тому я вискочив на ринг і замість того, щоб атакувати Остіна, став рахувати час Майклза в нокауті, зробивши Остіна новим чемпіоном. Ми святкували разом його перемогу, і він подарував мені футболку Остін 3:16. Майклз прийшов до тями і звинуватив мене в зраді. Поклавши його одним ударом, я накинув на його тіло футболку Остіна, і ми, обійнявшись, вийшли зі Стівом.

На пресконференції після матчу мене запитали про те, як Дон, Джон і Рорі обдурили мене на мільйони доларів.

— Я теж їх трохи дурив, — сказав я. — Усе, що ти робиш, неодмінно тобі повернеться.

Хтось запитав мене про те, як я витягнув із рингу безтямного суддю.

— Я на умовно-достроковому звільненні. Через це, я не став бити рефері. Я ввічливо стягнув його з рингу і поклав на килимок.

Остін і я розповіли пресі, що весь цей час таємно працювали разом, але я начебто підірвав довіру до нього, постійно називаючи його Колд Стоуном замість Стоуна Колда. Мене так перло від кайфу, що постійно пробивало щось ум'яти.

У травні ми оголосили про створення мого власного звукозаписного лейблу *Iron Mike Records*. З допомогою Ірвіна Азова і Джона Бранки ми знайшли основні лейбли, що мали розповсюджувати роботи наших митців. Тим часом я доручив Джекі Роу зайнятися бізнесом. Крім того, ми підключили моїх колишніх адвокатів та фінансистів із Сідлі Остін. Я сподівався, що скоро отримаю щось від цих судових процесів, адже я витрачав багато грошей на захист себе від безлічі судових процесів, які надходили проти мене. Крім тих двох жінок у ресторані на мене подали до суду мій колишній дресирувальник тигрів, компанія, якій належав будинок у Лос-Анджелесі, від покупки якого я відмовився, мій ювелір у Вегасі, мій підрядник по дому у Вегасі, цей шарлатан доктор Смеді і навіть мій старий тренер Кевін Руні.

Найбожевільніший позов подала проти мене скажена чорна баба, яка змусила свого фотографа зробити фото з нічого не тямлячими знаменитостями на Голівудському бульварі. Я саме виходив після зустрічі з кінорежисером, коли вона задерла до мене ногу і попросила свого фотографа зробити знімок. Наступне, що дійшло до нашого відома, — вона подала до суду за сексуальне домагання, стверджуючи, що я «задирав її одяг, говорячи «сфотографуй це». Вона відчепилась від нас, щойно ми роздобули кілька свідків. Але ця справа набула розголосу.

Я зміг чудово розібратися із позовом Смеді. Він подав на мене до суду з тими початковими 7 мільйонами доларів, які, як він стверджував, я був йому винен. Тож ми подали на нього зустрічний позов, і в підсумку він заплатив мені 50 тисяч доларів. З Руні у мене все було не так добре. Попри його твердження, ніби у нього була усна угода, за якою він мав бути моїм «довічним тренером», а також попри свідчення багатьох друзів Каса, які стверджували, що Кас розчарувався в Руні і хотів його замінити, другий окружний апеляційний суд США наполог

на тому, щоб йому виплатили 4,4 мільйона доларів, які присяжні присудили йому кілька років тому.

Тож час повертатися на ринг. Рік заборони тоді вже пройшов. Джефф розмовляв із доктором Еліасом Ганемом, головою боксерської комісії штату Невада. Я любив доктора Ганема. Він був ліванцем ізраїльського походження, який приїхав до Штатів ні з чим і створив дивовижну медичну практику, тому що він був відступником-лікарем, який дбав про своїх пацієнтів. Елвіс, Майкл Джексон, Уейн Ньютон, Енн-Маргрет — він лікував усіх зірок Вегаса. Також він любив боксувати. Він запевнив Джеффа, що я зможу отримати назад свій дозвіл, тому що моє покарання було «трохи надмірним». Після історії з Холіфілдом він відвів мене в бік.

«Ти облажався, але все буде добре», — сказав він мені.

Шеллі вирішив, що ми повинні отримати ліцензію в Нью-Джерсі. Він не знав про маневри Джеффа, а у нас із Шеллі були добрі стосунки з Ларрі Хаззардом, колишнім рефері, а нині комісаром із боксу в Нью-Джерсі. Джефф був проти поїздки до Нью-Джерсі, але він був не в тому стані, щоб втручатися. Отже, двадцять дев'ятого липня я постав перед спортивною Радою Нью-Джерсі на слухання. Можна було подумати, що свідчення дає сам Саддам Хусейн. Я увійшов у будівлю, тримаючи за руку Моніку, нас вітала більшість глядачів, але шість протестувальниць із Національної організації жінок освистали нас — вони протестували проти мене майже скрізь, куди б я не пішов.

У залі засідань було достатньо поліціантів, щоб зупинити повномасштабний бунт. Мабуть, вони дуже боялися мене. Спочатку слухання йшло добре. Моніка свідчила, що «бокс — це його пристрасть, і він дуже, дуже, дуже сумує за ним. Він потребує боксу, і я думаю, що бокс потребує його». Потім настала черга колишнього суперважковаговика Чака Уепнера.

Він розколов усю кімнату, згадавши інструкції рефері Тоні Переса перед боєм Вепнера з Мухаммедом Алі 1975 року.

«Він забороняв мені душити та робити “кролячі” удари. А це були два мої найкращі прийоми».

Боббі Чіз вважав, що, хоча я і зламався на рингу, мені слід дозволити продовжувати боротьбу.

«У нього включилось його вуличне я, — сказав він. — Якщо я вдарю хлопця і у нього випаде око, я з’їм його, перш ніж віддам назад. Саме такий настрій повинен бути у боксера. Майк зовсім не такий поганий, як про нього говорять усі ці люди. Він зробив помилку. Я також знаю, що він сильно змінився. Майк Тайсон зробив усе можливе, щоб вигнати злі сили зі свого життя».

Вони навіть показали відео, яке зробила в Кетскіллі Камілла, якій до того часу виповнилося дев’яносто три роки. Вона говорила, що я все ще підтримую її і називаю своєю «білою матір’ю».

Мої власні свідчення почались, як належно. Я сказав їм, що у мене був туман у голові від багаторазових ударів головою Холіфілда.

«Я просто зірвався. Тоді ніщо вже не мало значення. Я був весь побитий, і мені потрібно було зібрати себе до купи. Мені дуже соромно за те, що я зробив. Я волів би, щоб цього не було. Це буде переслідувати мене все життя».

Але коли я закінчив давати свої свідчення, помічник генерального прокурора Майкл Хаас продовжив доводити мене, розпитуючи, чому я вкусив Холіфілда. Він знову і знову запитував мене, чи можу я знову зробити щось подібне.

— Це випробування зруйнувало моє життя, — сказав я, намагаючись стримати гнів. — Гадаєте, хочу пройти через це ще раз?

Я повинен був прочитати фінальне слово, але цей покидьок знову почав довбати мені мозок.

— Я не хочу говорити про це зараз, тому що я злий, — сказав я своєму адвокату Ентоні Фуско-молодшому. — Розумієш, про що я? До біса все. Чому я повинен весь час проходити через це лайно?

— Заспокойся, заспокойся, — Фуско спробував мене заспокоїти.

До біса їх. Я просто почувався придурком. Я втомився придушувати своє бунтівне нутро. Я подумав про Боббі Сіла та Чиказьку Сімку, які не вислуховували усіяке лайно від судді.

Попри мій спалах гніву, ми були впевнені, що Джерсі поверне мені мій дозвіл, незважаючи на втручання Генерального прокурора штату Нью-Йорк Денніса Вакко. Вакко разом із сенатором Джоном Маккейном був частиною групи, яка намагалася очистити бокс. Вони провели слухання у Вашингтоні, і я навіть подав заяву, в якій звинуватив Дона.

«Моя фінансова кар'єра була віддана в руки промоутера і менеджера, яким було дозволено робити що завгодно. Можливостей для зловживань у них було предостатньо. Бійці в їхніх руках могли перетворюватися на рабів».

Маккейн вніс законопроект про створення національних правил з боксу. Тож Вакко скаржився, що Джерсі не повинен видавати мені ліцензію, поки її не видасть Вегас.

«Я був би дуже ображений, якби вони справді ліцензували його або дозволили йому боксувати в Нью-Джерсі», — сказав Вакко пресі. Потім він сказав журналістам, що скаже про це особисто Генеральному прокурору Джерсі.

Уся ця полеміка турбувала Джеффа та інших, тому тринадцятого серпня, напередодні засідання Контрольної ради Нью-Джерсі, на якому мала вирішитися моя доля, мої радники відкликали мою заяву.

Я злився на весь світ і ловив кайф за кожної зручної ситуації. Наприкінці серпня ми з Монікою проїжджали поруч з її будинком, коли хтось зачепив ззаду її мерседес через те, що хлопець позаду в'їхав у його машину. Хлопець виліз із машини, підійшов до водійського місця нашої машини і почав кричати на Моніку, а потім почав кричати на хлопця, який у нього врізався. Я просто вийшов із машини і почав вибивати лайно з усіх учасників інциденту. Першому хлопцю я дав по яйцях, а потім ударив і того, хто врізався в першого хлопця. Моніка почала кричати, і моєму охоронцю, котрий сидів у машині перед нами, довелося тримати мене. Мені дуже соромно за все це тепер, але тоді я переживав по-справжньому депресивну фазу свого життя. Ви можете собі це уявити? У мене були дружина і діти, але я відчував себе, мов утратив будь-яку надію.

Ми повернулися до машини, і Моніка поїхала. Хтось зателефонував у поліцію, і вони зупинили нас у декількох милях від місця події. Я літав у небесах від кайфу і почав скаржитися копам на біль у грудях, а потім сказав їм, що став жертвою расового нападу. Вони запропонували відвезти мене до лікарні, але я сказав їм, що Моніка — лікар, і вони відпустили нас. Я пішов на огляд до місцевої лікарні, але зі мною все було гаразд. Оскільки копів не було на місці аварії, усе, що вони могли б мені врешті-решт пред'явити, якби ті хлопці вирішили б висунути мені звинувачення — це дрібне хуліганство.

Вони так і зробили. Другого вересня Річард Хардік, той самий хлопець, який врізався в нас ззаду, подав на мене до суду за те, що я вдарив його ногою в пах. Наступного дня інший хлопець, Абмелек Сауседо, подав заяву про те, що я вдарив його по обличчю.

Усі, хто працював зі мною, були стурбовані цією справою. Ми збиралися отримати назад мою ліцензію на бій у Вегасі, як тепер зреагує комісія на цю мою дорожню пригоду? Гірше того,

я все ще був на випробувальному терміні в Індіані. Суддя Гіффорд, якщо в неї буде на те бажання, може затягнути мою дупу назад до в'язниці на ще чотири роки.

Дев'ятнадцятого вересня я постав перед комісією Вегаса. Я приїхав на слухання на одному з моїх мотоциклів, одягнений у сині джинси і чорну футболку. Усі мої адвокати в костюмах чекали мене зовні, і я, злізши з байка, кинув свій шолом дотолу. Адвокати втекли, вони мене до смерті боялися. Ми з Джеффом Уолдом зайшлися зі сміху.

Це було дуже спірне слухання. Мій адвокат Дейл Кінселла наголошував на величезному штрафі, який вони наклали на мене, і на тому, наскільки моє фінансове становище було зіпсовано. Я значною мірою дозволив говорити за мене моїм адвокатам та свідкам. Відповідаючи на деякі запитання, я дивився на доктора Ганема, і якщо я збирався сказати щось неправильне, він злегка хитав головою, ніби кажучи «Ні, не говори цього, не говори цього». Слухання тривало шість годин, і після його закінчення доктор Ганем зустрівся з пресою.

«За шість годин Тайсон не вибухнув», — сказав він. Як ніби це було великим для мене досягненням.

Комісія того дня не ухвалила рішення за моєю заявою. Фактично, вони прийняли рішення, що я повинен буду пройти детальну психіатричну експертизу, перш ніж вони навіть почнуть голосувати за моє відновлення. Вони надали мені вибір: піти до клініки Майо, клініки Меннінгера або до Массачусетської лікарні загального профілю. Рішення було простим і ясным. Один із побратимів Ірвінга Азоффа був главою психіатрії Массачусетської лікарні.

Тож я зателефонував двом своїм подружкам із Лос-Анджелеса і попросив їх прилетіти і зустріти мене в Бостоні. Я жив у готелі і щодня ходив до клініки здавати тести та аналізи. Увечері перед тим, як почати лікування, я заїхав за дівчатами

в аеропорт на своєму лімузині, а потім попросив водія купити трохи кокаїну. Ми веселилися як божевільні щоночі, поки я був там.

Того першого ранку я відправився до лікарні в розбитому стані. Мені сказали зустрітися з моїми лікарями в кімнаті, схожій чи то на висококласну приймальню чи то на чиюсь вітальню. Я зрозумів, що мене направили на VIP лікування.

«Ну і лайно це, старий, — сказав я. — Я не заслуговую бути тут з усіма цими шибздиками». Усі, хто був у кімнаті, дивилися на мене трохи насторожено.

Тоді до мене підійшла біла жінка років двадцяти дев'яти. Вона нагадувала мені Вельму з Скубі-Ду. На ній був светр із коміром під шию, стрижка горщиком і великі окуляри в масивній пластиковій оправі. Стурбована, вона сіла поряд зі мною. Я вирішив, що вона одна з професорів психіатричного відділення.

— Що сталося? Ви виглядаєте пригніченим, — сказала вона.

— Вони вважають мене божевільним, тому що я вкусив цього нігера за вухо, але вони не знають цього напевне. Єдиною причиною, чому я вкусив його, було те, що він продовжував бити мене головою, а суддя йому цього не забороняв, тож я відчув відчай і безвихідь.

Вона на хвилину задумалася.

— Ви були на поединку, — сказала вона спокійно.

Я вітав під кайфом, але ці слова проникли мені в душу, наче якась дзен-мудрість.

Чорт, я був на поединку. Я відразу відчув, що одужав. Вона сказала це так авторитетно. Я був вражений, що вона повністю зрозуміла мене, після всього лише декількох секунд спілкування зі мною. «Ось, напевно, чому вони платять цим психіатрам великі гроші», — подумав я.

Тепер мою ейфорію перервала медсестра.

— Час приймати ліки, Ненсі, — сказала медсестра жінці, з якою я розмовляв.

— Засунь їх собі в дупу, — прогарчала вона і вибила ліки з рук медсестри.

Тоді медсестра махнула рукою, і два великих асистенти підійшли і наділи на даму гамівну сорочку. Вона боролася з цими двома хлопцями, поки вони, нарешті, не здолали її.

Потім я оглянув кімнату. У кутку сидів хлопець, що пускав слину і розмовляв сам до себе. Я зрозумів, що перебуваю не в шикарному залі очікування, а в психіатричному відділенні, і всі люди, включаючи двійника Велми зі Скубі-Ду, були божевільними виродками.

Уповноважені Вегаса повинні були винести дев'ятнадцятого жовтня рішення про моє відновлення, тому мої адвокати працювали над силою, щоб досягти угоди з двома учасниками дорожнього інциденту. У підсумку ми уклали мирну угоду і я заплатив кожному з них по 250 тисяч доларів, додатково кожен мав отримати по 150 тисяч доларів від *Showtime* по завершенню мого першого бою після відновлення в боксі. Крім того, кожен із них підписав письмові свідчення під присягою, в яких стверджувалося, що, хоча їм і здавалося, що людиною, яка вдарила їх був я, через їхню «дезорієнтацію і плутанину, яка оточувала події, що відбулися того дня», вони не могли «бути абсолютно впевнені в тому, що мене вдарив саме містер Тайсон».

Перед слуханнями моєї справи дев'ятнадцятого жовтня один із членів комісії наполіг на тому, щоб оприлюднити результати моєї психіатричної експертизи. Це була повна нісенітниця, і мої адвокати виборювали мені справедливість ледве не зубами, але через якийсь неясний закон вони ніяк не могли проголосувати за мене, поки ми не оприлюднимо результати. Тепер усі в світі мали побачити, наскільки занижена моя самооцінка. Попри те,

що у мене була хронічна депресія, лікарі сказали: «Містер Тайсон психічно здоровий і може повернутися в бокс, дотримуватися правил і приписів, і не повторити події 28 червня 1997 року. Хоча ми беремо до уваги імпульсивність, емоційні та когнітивні проблеми, описані вище, ми вважаємо, що жодна з них, окремо або в поєднанні, не робить містера Тайсона психічно непридатним у цьому відношенні».

Іншими словами, я був хворим виродком, але я все ще міг вийти на ринг і спробувати когось відлупцювати.

На наступному слуханні зі мною був Меджік Джонсон. Він був зацікавлений стати промоутером боксу і був, безумовно, абсолютно безпечним чорним хлопцем в очах комісії. Але коли він заговорив про те, як планував вести мої справи, я почав дратуватися.

«Майк знає, що таке гроші, але зовсім у них не розбирається, я збираюся навчити його розбиратися в грошах. Йому потрібно стати бізнесменом. Майк — єдина відома мені людина, яка може заробити сто або двісті мільйонів доларів, але волів би цього не робити. Він швидше роздасть їх. Він повинен знайти менеджера з фінансів, і це те, що я міг би робити в команді Майка Тайсона».

Але я зберігав спокій. Того самого дня комісія проголосувала 4:1 за відновлення моєї ліцензії.

Тепер я міг повернутися на ринг і заробити трохи грошей. До цього часу я вже заборгував 13 мільйонів доларів податковій службі. Така сума могла б звести з розуму будь-кого, але я звик отримувати багатомільйонні виплати і знав, що зможу відплатити свої борги. Цікаво, що саме тоді мої нові бухгалтери знайшли податковий рахунок на моє ім'я, який за ці роки виріс більш ніж на чверть мільйона доларів.

Бухгалтери почали копатися і з'ясували, що Кас відкрив цей рахунок для мене ще в Кетскіллі. Коли мені сказали, що це справа рук Каса, я плакав, мов немовля. Вперше в житті

я зрозумів, що значить вираз «Важливі не слова, а вчинки». Кас, мабуть, розумів, що я потраплю в скруту з грошима. Я ніколи не думав, що хтось любить мою чорну дупу. Тоді в мені знову з'явилась якась віра в людство.

Першого грудня ми не стали оскаржувати звинувачення в порушенні правил дорожнього руху в Меріленді. Оскільки з цими двома хлопцями ми домовилися, мої адвокати були переконані, що на слуханні цієї справи, яке мало відбутися десь у лютому 1999 року, я хіба що отримаю по руках.

Мій перший бій після дискваліфікації був запланований на шістнадцяте січня проти південноафриканського бійця Франса Боти. Його прозвали Білим Буйволом, і він був далеко не мішком з лайном. Він виграв титул чемпіона IBF 1995 року, але пізніше у нього забрали його звання через позитивний результат тесту на стероїди. Потім він бився на розігріві перед моїм першим боєм із Холіфілдом і провів відмінний бій за пояс IBF із Майклом Мурером, поки його не зупинили в останньому раунді, тож я не сприймав його легковажно.

За чотири дні до бою я приїхав у Вегас для серії інтерв'ю для телебачення та радіо. Моє перше інтерв'ю було з Русом Зальцбергом з 9-го каналу в Нью-Йорку.

— Майку, Бота — аутсайдер із рахунком 6:1. Чи є в тебе якісь побоювання щодо нього? — запитав він.

— Я не дуже тямлю в числах. Я просто знаю, що мені підвладно. Я збираюся вбити цього шибздика.

— Добре, — сказав він, трохи ошелешений. — На рингу на тебе знаходить неабияка лють. Це тобі допомагає чи навпаки?

— Кому яке діло? Ми однаково будемо битися. Яке це має значення?

— Ну, наприклад, лють проти Евандера Холіфілда спрацювала проти тебе.

— На фіг це! Це ж бій! Усе, що має бути, — відбудеться.

— Майку, тобі обов'язково так говорити?

— Я говорю з тобою так, як хочу. Якщо для тебе це проблема — вимикай запис.

— Знаєш що? Я думаю, нам варто закінчити нашу розмову просто зараз, — сказав Расс.

— Добре! К біса тебе!

— Ти все зрозумів. Удалого бою, Майку.

— Іди на хер! Кретин!

— Ти класний актор, друже.

— Як і твоя мати.

Мою агресивність тоді можна частково пояснити тим, що за тиждень до бою мені відмінили мою щоденну дозу Золофта.

Перед тим боєм я зовсім заржавів. Це була жахлива ніч для мене. Бота весь час утримував мене. Наприкінці першого раунду він затиснув мене в кутку, і я схопив його ліву руку своєю правою, намагаючись її відірвати. Я б'юся досить брудно. Мені не слід було б цього говорити, але це правда. Думаю, мені дуже хотілося, щоб люди говорили про те, який я гидкий та лютий. Коли після бою мене запитали, чи не намагався я бува зламати йому руку, я просто відповів: «Це правда».

Я виграв тільки один раунд із перших чотирьох, і в цьому ж раунді Річард Стіл відняв у мене один бал. Хлопці з *Showtime* — Кенні Альберт, Ферді Пачеко і Боббі Чиж — усі думали, що Бота дістав мене зі своїм утримування і перетворив поєдинок на вуличну бійку. Проте після четвертого раунду я сказав Крокодилу і моєму новому тренеру Томмі Бруксу, що він втомився і тепер я зможу дістатися до нього. Здається, Ферді Пачеко в це не вірив.

«Тайсон виглядає як у сповільненій зйомці. У нього навіть двох ударів завдати не виходить.

Так тільки вуличні бійці б'ються, він взагалі не ухиляється від ударів. О!»

Двох ударів мені було забагато. Щойно Ферді це сказав, я вдарив Боту правою рукою просто в щелепу. Він звалився на полотно. Він спробував підвестися, але не зміг зробити цього до закінчення лічби. Потім він налетів на мотузки і звалився назад на полотно. Це був гидкий бій, але я врятував його красивим нокаутом в один удар. Бота звалився так, немов його підстрелили зі слонячої рушниці. Білого Буйвола щойно підстрелили.

З моєю командою теж була інтрига. Шеллі й Шоні об'єдналися і напали на Джеффа й Ірвінга. Джефф усе ще відновлювався після операції, а тепер мав ще й їхати назд до Лос-Анджелесу, щоб стати співпродюсером нового шоу Розанни Барр, тож він майже вийшов із гри.

Моя кар'єра була в руках Шеллі, Шоні й Джеккі Роу і судової системи штату Меріленд. 5 лютого 1999 року я з'явився в невеликому суді Роксвілля. На мені був темно-сірий костюм і чорний жилет. Моніка була там разом зі мною, і з як мінімум дюжиною моїх адвокатів і радників. Я не став оскаржувати звинувачення, і мої адвокати уклали угоду, яка мала дозволити уникнути тюремного ув'язнення. Я просто заплачу штраф, отримаю умовний термін і буду відправлений на громадські роботи. Але потім мене знову кинули.

Новий окружний прокурор Дуг Ганслер і його помічниця прокурор Керол Кроуфорд з'явилися в суд з одинадцятисторінковим документом, який змальовував мене щонайменше нацистським військовим злочинцем. Кроуфорд, здавалося, ненавиділа мене особливо сильно. Це була чоловікоподібна жінка з суворою короткою зачіскою. Вона, здавалося, була одержима бажанням вимісити на мені свій гнів на всіх чоловіків. Я був її хлопчиком для побиття.

Замість виконати свою частину угоди, ці два брехуни висипали на мене всі приниження, які вони тільки могли на

мене повісити, включно з цитатами Тедді Атласа, який стверджував, що Кас зіпсував мене в дитинстві. Вони цитували мої власні інтерв'ю, серед інших і інтерв'ю *Playboy* 1998 року, де я сказав Марку Краму, що я «дуже ненависний виродок», який «одного разу вибухне». Потім вони процитували самого Крама, який написав, що я був «найтемнішою фігурою у спорті», з якою він коли-небудь стикався.

«Це зауваження з боку людини, яка зустрічалася з ганебною легендою боксу Сонні Лістоном, колишнім засудженим, який помер від передозування наркотиками за підозрілих обставин, і, за дивним збігом, боксером, до якого підсудний проявляв симпатію, заслуговує на увагу», — написали Ганслер та Кроуфорд у пояснювальній записці до вироку.

Вони навіть перевернули з ніг на голову висновки моєї психіатричної експертизи з Масачусетської лікарні, згідно з якими я, за винятком депресії, був абсолютно здоровим.

«Можливо, ми не можемо стверджувати, що з підсудним щось не так, він не більш хворий чи неправильний, ніж будь-який сусідній хуліган. Але різниця в тому, що цей “хуліган” обрав своїм майданчиком для капостей увесь світ. Один із коментаторів, клінічний психолог Ph. D. Роберт Баттерворт, дав суду, можливо, найкращий напросток. Ознайомившись із коментарями обвинуваченого до інтерв'ю з Крамом, містер Баттерворт сказав: “Якщо він говорить нам про те, що збирається зробити, ми маємо бути ідіотами, щоб не взяти це до уваги”. Ми не маємо права карати з розрахунком на майбутні дії, проте суд завжди повинен враховувати безпеку підсудного та громадськості для винесення відповідного вироку. Обвинувачений — це не що інше як бомба уповільненої дії, зарита в нашому власному дворі».

Ви можете повірити в усе це лайно? Це що, Сталінська Росія? Ці два брехуни вирішили скористатися інтерв'ю, де я випустив

пар, і діагнозом лікаря Баттерворта, який ніколи навіть не бачив мене, щоб посадити мене за ґрати, до того, як вибухне ця «бомба сповільненої дії»? Будь-кому було очевидно, що ці люди просто хочуть познущатися з мене, але нікому до цього не було діла, адже їм здавалося, що я на це заслуговую.

«Хоча ми й не караємо за ще не скоєні дії в цій державі», — але ж це саме те, що вони обговорювали! — «засудження до ув'язнення розв'яже дві задачі — покарання і попередження злочинів. Реабілітація за допомогою спеціальних програм у межах нашої юрисдикції може бути розпочата під час тюремного ув'язнення і продовжена протягом будь-якого випробувального терміну. Враховуючи те, що обвинувачуваний свою провину заперечує, його непокору, коментарі про його характер та прогноз, даний щодо його поведінки в майбутньому, а наші цілі з попередження та реабілітації опиняються під ризиком. Проте, в цьому разі громадськість буде захищена від його потенційного насильства принаймні на період його тюремного ув'язнення».

Суддя Джонсон погодився. Він засудив мене до двох років в'язниці з відтермінуванням виконання вироку на один рік, оштрафував на п'ять тисяч доларів і зобов'язав відбути два роки умовно, а також приписав дві тисячі годин громадських робіт. Він також відмовив мені у звільненні під заставу, якщо я подам апеляцію на це рішення.

Зал суду заповнили приголомшені зітхання. Я був приголомшений. Моніка почала істерично плакати. Вони наділи на мене кайданки і повезли просто до в'язниці.

Ганслер отримав свої п'ятнадцять хвилин слави. Люди були обурені тим, що мене можуть відправити на рік до в'язниці після того, як ми уклали угоду про визнання провини зі старим прокурором штату.

— Будь-який прокурор зробив би на моєму місці те ж саме, — сказав Ганслер журналісту АР. — Люди? Що скажуть — то скажуть.

Вони кинули мене в другий блок, до камери розміром п'ять з половиною на вісім футів, проявляючи в такий спосіб свою захисну опіку. Це означало, що я був відокремлений від ув'язнених, які в основному були білими привілейованими дітьми з Округу Монтгомері. Мій підрозділ складався всього із декількох людей, які були або занадто слабкими, щоб бути в колективі, або занадто агресивними. Я благав їх помістити мене в колектив. Мені потрібно було бути там, щоб працювати з системою, щоб отримати свої привілеї. Мене так виховали. Замість цього я був під охороною, і охоронці приходили, щоб сфотографувати мене і продати мої фото до газет.

Я пробув там два тижні, після чого мене відправили до їхньої версії карцера. Усе почалося з того, що до мене прислали якогось в'язничного психіатра. Мене лікував доктор Голдберг, один із найкращих психіатрів у країні, тому я відмовився навіть розмовляти з цим дурнем. Він скоротив мою нормальну дозу Золофта вдвічі. Коли вони принесли іншу таблетку, я відмовився її приймати. Два дні по тому я сидів у кімнаті відпочинку і розмовляв по телефону, аж ось до кімнати увійшов особливо садистський охоронець і, забравши в мене слухавку, повісив її посеред розмови. У в'язниці я був іншою людиною, я тут поводився більш вибагливо, ніж вдома. Будь-яка невелика дрібниця, що йшла не за планом, здатна була вивести мене з себе.

Я розлютився, зірвав телевізор із металевого кронштейна і жбурнув його на підлогу, потім підняв його і жбурнув об решітку камери, де наглядач та двоє охоронців спостерігали за мною. Маленький шматочок пластику відламався і, пролетівши крізь ґрати, потрапив в одного з охоронців. Охоронці одразу ж

відправили мене до «адміністративного ізолятора». Я був замкненим двадцять три години на добу і не мав права купувати в їдальні смаколики, отримувати візити та телефонувати, хіба лише міг телефонувати своїм адвокатам та лікарям. Наступного вечора до мене прийшов доктор Голдберг і виписав мені мою звичайну дозу Золофта.

Після інциденту з телевізором тюремна адміністрація звинуватила мене в поганій поведінці, псуванні громадського майна та нападі на співробітника виправної установи через той маленький шматочок пластика, що впав на нього. Вони кинули мене у карцер, де мені було непереливки. Мені здавалося, що я один із тих німецьких політичних в'язнів Баадер-Майнхофа, які божеволіють, сидячи у в'язниці. Вони вбивають охоронців, а потім вбивають і себе. Я навіть почав носити на голові маленьку іспанську бандану, ходив із голим задом і кидався всілякими штуками в охоронців.

Вони засудили мене до двадцяти п'яти днів ізоляції, але мій адвокат подав апеляцію, і я вийшов через п'ять днів. Ця в'язниця мені зовсім не подобалась. Я хотів, щоб мене відправили назад до Індіани. У цій в'язниці я не міг ні з ким вести справ, нікому було приносити мені речі й приводити мені дівчат. Я все ще був там на випробувальному терміні, тож вони могли легко витягнути мене звідти. Проблема полягала в тому, що вони могли змусити мене відбути останні чотири роки мого попереднього терміну. Джим Войлз, мій адвокат з Індіани, з'їздив близько двадцяти разів до Меріленду коли, нарешті, уклав угоду, згідно з якою я мав відсидіти зайві шістдесят днів у в'язниці в Меріленді, і Індіана мала назавжди дати мені спокій. Суддя Гіффорд була надзвичайно щасливою підписатись на це. Ніхто не хотів, щоб я повертався до Індіани.

Я підупав духом і був готовий подати позов на суддю, аби мене тільки відправили туди назад. Проте, коли я потрапив до

в'язниці в Меріленді, усе виявилось не так вже й погано. Моніка почала готувати для мене, і мені дозволили отримувати від неї передачі. Через кілька місяців я почав так швидко гладшати, що попросив дозволити мені привезти бігову доріжку і велотренажер, і вони дозволили мені це зробити. У в'язниці я завжди був привілейованим виродком.

Доки я сидів там, то навіть встиг знятися для обкладинки *Esquire*. Моніка привезла до в'язниці мого новонародженого сина Аміра, і ми позували для фотографій, які мали ілюструвати статтю про мене.

Я почав спілкуватися з іншими хлопцями, які перебували під вартою з метою забезпечення безпеки. Там було кілька малих, яких звинувачували у вбивстві. Поки я був там, двоє з них повісилися — один був багатим ізраїльтянином, а інший був чорношкірим хлопцем. Я заплатив за похорон чорношкірого хлопця, тому що у його батьків не було багато грошей. У мене розривалося серце, коли я бачив, як ці гарні діти з привілейованих сімей накачуються наркотиками, а потім убивають когось за сто баксів. Коли я вийшов із в'язниці, на моїх рахунках було приблизно 12 тисяч доларів, тому я попросив адміністрацію в'язниці розділити ці гроші між п'ятьма хлопцями, які були в ізоляції зі мною. Вони не були крутими хлопцями. Це були маленькі діти, у яких не було грошей і яким ніколи не судилося повернутися додому.

У цьому місці я став якимось захисником та старшим товаришем. Інші хлопці передавали мені через охоронців повідомлення і просили поговорити з ними про їхні проблеми. Охоронці, бувало, приходили до мене і розповідали про хлопця, у якого могли бути проблеми, і я передавав йому повідомлення, говорив, щоб він заспокоївся.

У в'язниці Меріленда у мене не було багато відвідувачів. Приходила Моніка, приходив Крейг Бугі, заглядали ще якісь

друзі. Приходила моя ямайська подружка Ліза. Вона записала своє ім'я в журналі відвідувачів, і через кілька годин прийшла Моніка, побачила її ім'я і влаштувала істерику. Слава Богу, там було це маленьке скляне віконечко, що розділяло нас.

Але відвідувачем, який привернув до себе найбільше уваги, був Джон Ф. Кеннеді-молодший. Одного вечора він прийшов провідати мене. Коли про це стало відомо, до нас приїхало десять новинних груп, які чекали кілька годин під в'язницею. Усередині панувало справжнє пекло. Я попросив Джона привітатися з усіма іншими ув'язненими, які сиділи в ізоляторі разом зі мною. «Так, обіймай їх маму. Передавай привітання дітям». Я був великим Доном.

Ми з Джоном були друзями з Нью-Йорка. Одного разу я зустрів його на вулиці, і він запросив мене до себе в редакцію журналу «Джордж». Він був такою простою, приземленою людиною, — роз'їжджав собі Манхетеном на велосипеді. Інколи користувався громадським транспортом. Перше, що він сказав мені, коли прийшов до мене, було: «Уся моя сім'я говорила мені не приходити до тебе. Тож коли ти бачитимеш їх, і вони з тобою вітатимуться, знатимеш, які вони насправді».

Перед тим, як він приїхав, один із його двоюрідних братів потрапив у біду через те, що трахнув няню своєї дитини чи зробив щось інше в цьому дусі.

«Так, мій двоюрідний брат — взірець поганої поведінки. — сказав Джон. «Що б ти не робив, не виявляй неповаги до своєї сім'ї на людях. Не роби цього, адже саме цього хоче суспільство. Люди хочуть зламати тебе і зробити з тебе нікчому, — сказав я йому. — Називай їх виродками наодинці. Ніколи не роби цього на інших людях».

Ми багато говорили про сім'ю Кеннеді, особливо про його дідуся, але він, схоже, мало що знав про нього, крім того, що той зовсім не вчив своїх синів бізнесу. «Ніхто в моїй родині не знає,

як вести бізнес, через те всі вони й пішли в політику. Він хотів, щоб ми були розбещеними хлопцями».

Напевно, тому він і робив свій журнал, щоб дізнатися, що таке бізнес. Він вважав, що не досягнув у житті геть нічого, і цей журнал був єдиним, що він міг продемонструвати.

Ми трохи поговорили про мою справу.

— Послухай, я знаю, що ти тут тільки тому, що чорний, — сказав він мені. Він давав мені зрозуміти, що усвідомлює, які зараз часи.

У якийсь момент я просто сказав йому:

— Ти знаєш, ти повинен піти в політику.

— Що? — здавалось, це його трохи ошелешило. — Ти так думаєш?

— Ти підведеш мою матір і її людей. Вони бачили тебе за тим столом. Ти не можеш підвести втрачене покоління, яке так сильно вірило у твою сім'ю. Я буду робити те, що роблю, але ти не можеш підвести цих людей. Твій батько і твій дядько були їх надією, а ти — кров від крові цієї надії, — сказав я.

Він нічого не відповів. Можливо, подумав, що я збожеволів.

— Ні, нігер, ти маєш вплутатися в це лайно. Ти що, з глузду з'їхав? Який взагалі сенс твого життя? Це те, для чого ти був народжений. Ти везеш на своїй спині мрії людей. Це важкий тягар, але тобі слід було народитися в інших батьків, щоб його уникнути.

З нього вийшов би великий політик. Він піклувався про людей; мені було видно, що це не якась фальшива нісенітниця. Настільки по-справжньому він співчував людям, ловив погляди тих, кого навіть не знав. Він не боявся, що його побачать на людях, він виходив до публіки, щоб діяти. «Ого, — думав я, — він дуже цікавий хлопець».

Того вечора він мав утомлений вигляд. Він сказав мені, що йому потрібно випити кави, тому що ввечері він летить назад

до Нью-Йорка. Він мав летіти разом зі своїм авіаінструктором.

— Ні, старий. Іди додому. Залишайся з Монікою і дітьми, — сказав я йому. — Ти з глузду з'їхав, летіти тим літаком.

— Ти навіть не уявляєш, що я відчуваю там, нагорі. Я відчуваю себе таким вільним, — сказав він мені.

— Ти, мабуть, просто відчуваєш себе там, на горі, тупим і не усвідомлюєш, що робиш. Якщо тобі потрібно летіти — лети один. Будь ласка, не бери того, хто тобі дорогий.

Він нічого не сказав мені на це, але того вечора пішов до Моніки, і вона розповіла мені, що він говорив: «Ну, Майк сказав, що я дурний, літати на моєму літаку. Хоча він сам якось потрапив у ДТП на мотоциклі».

Ми також говорили про те, щоб потусуватися, коли я вийду з в'язниці. Він говорив про інших жінок, і у мене виникло відчуття, що він проходить через багато лайна зі своєю дружиною.

— Коли вийдеш, дай мені трохи часу, щоб залагодити деякі справи з моєю дружиною. А після того нам із тобою треба буде повеселитися. Ти маєш поїхати зі мною в Аспен.

— Аспен? — запитав я. — У них в Аспені немає нігерів. Мене там не любитимуть.

— Гей, там є Лінн Сван, — сказав Джон.

— Лінн Сванн не нігер, — відказав я.

— Так, ти маєш рацію, — погодився він.

Звичайно, я зробив спробу вийти з тюрми. Я провів тоді у в'язниці вже майже чотири місяці. Цього часу було, на мою думку, достатньо. Одна з двоюрідних сестер Джона — Кетлін Кеннеді Таунсенд, найстарша дочка РФК (Роберта Френсіса Кеннеді — *Прим. переклад.*), була тоді віцегубернатором Меріленда.

— Витягни мене звідси, — замолився я. — Попроси свою паршиву кузену.

— Майку, я її зовсім не знаю, — сказав він.

Можливо, він був досить розумним, щоб нічого не говорити в цій кімнаті для побачень.

— Ти її не знаєш? Що за херню ти маєш на увазі? Ви всі разом граєте в футбол там, в Хайанніс Порт.

Він посміхнувся і пішов. Коли він вийшов, його оточили журналісти.

— Я тут, щоб підтримати свого друга, — сказав Джон. — Майк сильно різниться від свого публічного іміджу. Він — людина, яка зробила себе сама, і він має можливість розібратися зі своїм життям в майбутньому. Я сподіваюсь, що завдяки моїй розповіді, люди, можливо, почнуть вірити, адже у Майка було важке життя.

Потім він сів у лімузин і поїхав до мене додому випити кави. Незабаром після цих відвідин Джона я вийшов із в'язниці.

УТОЙ ДЕНЬ, КОЛИ Я ВИЙШОВ ІЗ В'ЯЗНИЦІ, Я ПІШОВ ДОДОМУ, ЗІБРАВ РЕЧІ і поїхав до Нью-Йорка. Я не спілкувався із сім'єю і не проводив із ними час, як то слід було б зробити. Раз — і я сидів уже в машині по дорозі до Нью-Йорка, щоб побачитися з однією з моїх подружок. У мене просто не було навичок або інструментів, щоб стати відповідальною людиною. Або бажання. Не можна бути однією ногою в шлюбі, а другою — у перелюбі. Побачення зі усіма цими подружками під час мого шлюбу було саме собою, наче наркотик. І якщо мені потрібна була нова доза, то я йшов на вулицю, і жінки самі кидалися до мене. Я був рабом, залежним від хаосу слави. Я хотів би зупинитися, але не міг.

У моєму житті тоді нічого не клеїлося. Моя нова команда уклала угоди з *Showtime* та *MGM Grand*, адже Дона вже не було на сцені, але я однаково перебував на гачку всіх тих мільйонів, які обіцяли мені *Showtime* і які опинилися в кишені Дона. А ще мені в спину дихала податкова служба.

Я переїхав до Фінікса, щоб почати підготовку до свого наступного бою, і на початку червня почав ходити на громадські роботи в знаменитій в'язниці шерифа Джо Арпайо у Фініксі. Він був у захваті, що я у нього. Я ходив по його наметовому містечку, розмовляв з ув'язненими і говорив їм, щоб вони трималися подалі від неприємностей. Тим часом мої наглядачі поводитися зі мною, як із Джоном Готті⁵². Вони писали на мене кляузи за щонайменшим зручним випадком. Якщо до них доходила чутка, що я був у клубі, вони телефонували моєму адвокату і нам доводилося викликати свідків для оскарження. Потім адвокат писав їм: «Як я вже говорив вам, Майк не

відвідував нічний клуб «Амазонка» у вівторок 29 червня, що підтвердила Моніка. Майк спав у своїй кімнаті».

52 Бос сім'ї Гамбіно 1986–1992 років, отримав прізвисько «Тефлоновий дон», оскільки тривалий час йому вдавалося уникати покарання (звинувачення «не прилипали» до нього).

Мій адвокат навіть почав говорити моїм охоронцям, щоб вони були наготові. «Як вам відомо, відділ пробації для дорослих округу Марікопа підсилює своє спостереження за Майком. Відповідно, я хотів би встановити такі процедури, які вже почав запроваджувати Ентоні. Якщо Майк покидає готель після десятої вечора, вам слід зв'язатися з Полом і його офіцером спостереження Чадом. У Ентоні є їх номери. Крім того, будь ласка, зателефонуйте на мою голосову пошту і залиште мені ідентичне повідомлення про те, куди прямує Майк. Якщо Майк їде до клубу або навіть до ресторану, дуже важливо, щоб ви зателефонували обом пробаційним офіцерам і мені, повідомивши всім сторонам про маршрут. Як я вже говорив Ентоні, важливо, щоб Майк залишався спокійним, незалежно від того, що буде з випробувальним терміном. У разі, якщо відбудеться конфронтація з відділом пробації або все йтиме до цього, будь ласка, негайно телефонуйте мені».

Та я просто Аль Капоне! Я поганий нігер, найстрашніша людина в світі. Ви ж розумієте, що моє маніакальне его радісно споживало все це лайно. Вони панькалися зі мною, як із Хрещеним батьком.

І я все ще залишався хорошою мішенню для дрібних шахраїв. Одного разу в серпні я був на роботі в наметі шерифа Арпайо, і він покликав мене у свій в кабінет.

— Майку, одна з моїх шерифок висуває проти тебе звинувачення. Вона сказала, що ти вдарив її і повалив на землю. Я не знаю, чому їй знадобився тиждень, щоб висунути ці звинувачення, — сказав він.

— Ви були весь час зі мною. Ви ж розумієте, що це нісенітниця, — сказав я.

— Я не розумію, як би ти це встиг, — погодився він.

Звичайно, це все було вигадкою. Але мені доводилось постійно розбиратися з подібним лайном. Отримувати обвинувачення під час виконання громадських робіт? Вони знайшли відео і фотографії, зроблені на місці події, коли нібито стався інцидент, і шерифка була там зі мною і посміхалася, справу закрили, але ж мене могли відправити назад до в'язниці в Меріленді. Я думаю, що вони хотіли напакостити Арпайо. Шерифам він не дуже подобався.

Я повернувся на ринг 23 жовтня 1999 року у Вегасі. Моїм супротивником був Орлін Норріс. Я не знав нічого про цього хлопця, коли був чемпіоном, але він часто з'являвся на моїх пресконференціях і просто дивився на мене як божевільний. Він, бувало, бився у мене на розігрів, але я не впізнав його. «У цього нігера може бути пістолет, — думав я. — Хто цей хлопець? Може, я наговорив йому якоїсь дурні або він програв мені всі свої гроші?» Я злякався. Нікому до того не вистачало сміливості так зі мною чинити. Він просто дивився на мене і мовчав. Я подумав, що це, напевно, хтось, кого я образив на вулиці.

Він був чемпіоном світу за версією WBA в напівсередній вазі, тож знав, як битися. У першому раунді ми примірялися один до одного і просто перед дзвінком я вдарив його лівим аперкотом так, що він поточився вниз. Річард Стіл зняв з мене два очки за удар після дзвінка, але це не мало значення. Норріс повернувся до свого кута, сів на табурет і більше не вставав. Він стверджував, що пошкодив праве коліно, коли падав, і не може продовжувати далі. Натовп почав свистіти і жбурляти різні предмети, тому наступної миті на рингу з'явилися п'ятдесят поліціантів у формі. І знову те саме. Я був у хорошій формі і ладен був застосувати всі свої вміння і нокаутувати його

в наступному раунді, але він просто не вставав із табурета. Цікаво, що коли дивишся відео, бачиш як він піднявся і пішов до свого кута, слухав, як його тренер розповідає йому, що він зробив не так — і все з ним добре. Однак він пішов, і це стало ще однією чорною плямою на моєму імені у Вегасі. Було вирішено, що бій закінчився нічиєю. Тоді я цього не розумів, але це був останній раз, коли я був на рингу в Лас-Вегасі.

Шеллі Фінкель подумав, що для мене було б краще якийсь час боротися за межами Сполучених Штатів і дати Вегасу заспокоїтися після фіаско з Норрісом. Тож 29 січня 2000 року він організував мені бій в англійському Манчестері. Я збирався зустрітися із Джуліусом Френсісом, британським чемпіоном у суперважкій вазі. Подорож до Англії була дечим особливим. Куди б я не пішов, скрізь мене оточував натовп. Я вирішив відвідати гетто в Брікстоні, і там знайшлося настільки багато моїх шанувальників, що мені довелося шукати прихистку в поліцейській дільниці. Я думаю, це було вперше у моєму житті, коли я добровільно увійшов до поліцейського відділку.

За тиждень до бою я дав інтерв'ю телеканалу *Sky TV*.

— Як думаєш, тут із тобою справедливо поведуться? — запитав репортер.

— Ваші хлопці поведуться зі мною як із дитиною, як порівняти з тим, що робиться у Сполучених Штатах. Через них іноді навіть не хочеться виходити на вулицю, але я сильний, і ніщо мене не зупинить. Я більше не бажаю, щоб мене били або топтали мені душу. Що б не сталося, я просто зустріну це з піднятою головою, дивлячись загрози у вічі.

— Двадцять одна тисяча людей розкупили за два дні всі квитки, щоб побачити тебе. Як ти думаєш, чим ти так притягуєш охочих до бійок? — запитав він.

— Це мені не відомо. Але я знаю, що ще шістдесят тисяч глядачів не змогли дістати квитки і, я думаю, вони повинні

просто винести ворота і зайти на ринг, так я собі думаю.

— Ні, Майку, не підкидай їм таких ідей! — У його голосі звучав жах.

— Їм це потрібно, їм потрібні ідеї. Вони повинні бачити, як я б'юся. Я був шанувальником Дюрана і якось зібрав купу хлопців із вулиці. «Давайте, хлопці, давайте! Вони не можуть зупинити нас!» Ми просто проломили двері.

— Ще пара запитань про Джуліуса Френсіса. Скажи нам, яке твоє передбачення, на що нам очікувати?

— Навіть не знаю. Я думаю, що вб'ю Джуліуса Френсіса, — сказав я незворушно.

— Ти ж не збираєшся його насправді вбивати, правда? Перепитую це тому, що люди причепляться до твоїх слів і скажуть: «О, Майк Тайсон хоче вбити Джуліуса Френсіса».

— Нічого страшного. До речі, можу я тобі дещо сказати? Мене не хвилює, що про мене говорять. Майк і Тайсон — дві різні людини. Для моїх дітей і дружини я — Майк і тато. Але тут я — Тайсон. Тайсон — це просто виродок, який заробляє купу грошей. Ніхто мене не знає, нікому не відомо, що я відчуваю, ніхто не знає про мій біль, ніхто не знає, через що я пройшов у своєму житті. Ти не маєш ні найменшого поняття, хто я і що я таке. Вони навіть не знають, чому вболівають за мене. Чому? Тому що я хороший боєць? Тому що я можу постояти за себе? Тайсон — це не той, хто я є. Я буваю ним, коли треба, але я — Майк і татко, і це для мене найважливіше.

— І єдиний час, коли ти таким буваєш, це коли ти виходиш на ринг, так?

— Саме тепер. У цю мить я — Тайсон..

— Той самий хлопець?

— Так, я той хлопець, який влаштує шоу виродків двадцять дев'ятого числа. Усі будуть приходити і дивитися, як я когось убиваю, лупцюю або нокаутую. Тайсон — це квиток, Тайсон —

це той, хто заробляє гроші. Не так вже й багато людей піклуються про самого Майка, тому що Майк — просто якийсь нігер із Браунсвіля в Брукліні, який просто випадково одного прекрасного дня прокинувся зіркою, бо йому пощастило. Там, звідки я родом, я — шматок жуйки на підшві твого черевики. Бог благословив мене, я не знаю, він поставив мене в таку ситуацію, я не знаю, я думаю, що ви, хлопці, повинні бути порядними людьми, правильно?

Я не можу ходити вулицями Лондона, тому що ризикую спровокувати тут заворушку. Якось ми зупинилися на світлофорі, і коли люди побачили, що я сиджу в машині, вони почали її розгойдувати. Інші люди кидались до машини, б'ючись об неї головою. Це було схоже на сцену з країни третього світу, де диктатор намагається виїхати, а натовп робить все, щоб заблокувати машину, навіть зриває дах. Але ці люди проявляли любов. «Ми любимо тебе, Майку! Ми любимо тебе!» — кричали вони.

Це було схоже на Бітломанію. Зі мною була подруга, і мені здавалося, у неї ось-ось трапиться серцевий напад.

— Прокляття, — сказала вона, повертаючись, щоб подивитися на мене. — Хто ти такий, чорт забирай?

Ми повернулися до нашого готелю, але натовп просто кишів під вікнами, щось скандуючи. Вони не йшли, поки я не вийшов на балкон, показавши їм великий палець і відсалютувавши. Я відчував себе довбаним Карлом Великим.

У мене були й гучні недоброзичливці. Я не отримав підтримки від жіночих груп. Вони бойкотуватимуть мої виступи. Мене запросили відвідати британський парламент, але всі леді парламенту запротестували. Може, це через те, що, коли я відвідав музей воскових фігур Мадам Тюссо, то назвав статую Вінстона Черчілля «ще одним проклятим британською».

Але мені подобалося боротися з протестними групами. Мені подобалося бути інтернаціональною довбаною свинею. Я відчував себе Діллінджером⁵³. Через мою погану репутацію гангстери будь-якої країни світу, до якої я приїздив, відкривали мені свої клуби. «Та пішли вони всі до біса, Майку, — говорили вони. — Ми з тобою».

⁵³ Американський злочинець першої половини 1930-х років, грабіжник банків, ворог суспільства №1 за класифікацією ФБР.

Я зустрів у своєму готелі приголомшливу російську дівчину, яка побачила мої коштовності і сказала мені провідати її в *Graff Diamonds* — найдорожчому ювелірному магазину світу. Вона працювала там перекладачкою для російських олігархів і їхніх дружин, коли вони приходили до магазину. Я поїхав туди зі своїм промоутером Френком Уорреном, який був європейським Дон Кінгом. Вона чекала на мене і відразу ж почала фліртувати. Вона запитала мене, яким я був у дитинстві, і я відповів: «Раніше я грабував людей і крав».

— Не дуркуй! — сказала вона.

— Ні, це правда. Я вривався в будинки і грабував людей під дулом пістолета.

Вона показала мені два дивовижні інкрустовані дорогоцінними каменями годинники, кожен з яких коштував близько 800 тисяч доларів США. Уоррен хотів мати вигляд великої шишки.

«Я збираюся купити це для нього», — сказав він дівчині. У нього були стосунки з власниками магазину. Тож я взяв ці годинники разом із парою діамантових музичних кишенькових годинників і діамантовим браслетом. Загальний рахунок становив близько 865 тисяч доларів.

Я також взяв собі ту дівчину і переспав з нею кілька разів, перш ніж поїхати на бій до Манчестера. Я не дуже хвилювався за поєдинок. Мені було видно, що Френсіс не поставився до

тренувань серйозно і набрав 243 фунти. Він відрядився до якогось військового табору, щоб привести себе у форму, а натомість ще погладшав. Не думаю, що англійська преса сприймала його серйозно. Лондонська газета «Дейлі Міррор» дала йому 50 тисяч доларів, щоб він помістив її рекламу на підошви своїх боксерських черевиків. Їх гроші себе відпрацювали. Я повалив Френсіса п'ять разів у перші ж чотири хвилини бою, поки рефері не зупинив наш матч.

Повернувшись до Лондона, я зателефонував своїй російській подружці. Розмовляючи з нею, я почув як хтось на задньому плані запитав: «Хто це? Тайсон?» Вона повісила трубку і відразу ж поїхала до мене в готель. Я почав нервувати. Коли ми познайомилися, вона сказала мені, що зустрічається з китайським торговцем зброєю на ім'я Майкл.

«От чорт, — подумав я. — Мені, блядь, кінець».

Я був упевнений, що він піде за нею в мій готель. Коли вона прийшла, я відразу ж закидав її запитаннями.

— А Майкл не розсердиться? Цей Майкл — він ревнивий?

— До біса його, — сказала вона. — Мені вже однаково. Він просто скалка в дупі. Але у нього багато грошей, і він добре про мене дбає.

У кімнаті була Джекі Роу, яка трохи повернула цю наївну дівчину з небес на землю. Російська дівчина була так приголомшливо красива, що їй, схоже, ніколи не доводилось грати в ці ігри. Але цього разу їй треба було навчитися, якщо вона не хотіла втратити свого папіка, зробивши щось необачне. Наступного дня я повертався до Америки. Я хотів би, щоб вона поїхала зі мною, але це було неможливо.

«Ні-ні-ні, — сказала їй Джекі. — Ти повинна повернутися до нього і сказати, що все гаразд. Не ризикуй висмикувати так раптово свою голову з пащі лева. Ти маєш зробити це

поступово. Слухай, тобі потрібні ці гроші. Майк їде додому. Не втрачай того мужика».

Вона подбала про це. Я знав, що цей хлопець збирається забрати її назад.

Вона була приголомшливою жінкою.

Я повернувся в Штати, але незабаром знову потрапив у біду. Сімнадцятого травня я був із моїм другом-перукарем Маком у Вегасі в стрип-клубі «Гепард». Я завжди ходив до стрип-клубу тоді, коли хотів прояснити свої думки. Так робили всі на початку 2000-х.

Отже, я сидів на дивані в задній частині клубу поруч із кабінкою ді-джея і розмовляв зі своїм другом Лонні, який був одним із менеджерів. Одна стриптизерка на ім'я Вікторія, яка виступала під прізвиськом Квітка, підійшла до мене і запитала, чи не хочу я, щоб вона станцювала у мене на колінах.

Мені нічого від неї не хотілося, але вона була наполегливою. Вона продовжувала мені пропонувати станцювати в мене на колінах. Кілька разів вона до мене просто підходила, а потім спробувала всістися мені на коліна. Я виставив руку, щоб зупинити її, але вона похитнулася на високих підборах і впала на спину. Здається, я ще назвав її «шльондрою» і «брудною шлюхою». Розлючена, вона пішла назад до своєї гримерки.

У гримерці вона зателефонувала чоловікові і розповіла йому про те, що трапилося. Він зателефонував у поліцію і заявив, що я і мої друзі були в «Гепарді», били стриптизерок і розкидали їх у клубі по підлозі. Поліція Вегаса направила на місце події вісім машин. Я розмовляв з одним із поліціантів, який колись працював у відділі моралі, і він розповів мені, що стриптизерки ніколи не сприймають «Ні» за відповідь. Вони просто шахрайки, які намагаються обчистити чоловіків до нитки. Поліціанти відвели Квітку в бік і допитали її. Тоді вона зізналася, що я ніколи її не бив і що з нею все гаразд, вона просто була

розлючена. Вона сказала копам, що я ранив її гордість, і додала, що якби я кинув їй 500 доларів, цього б ніколи не сталося. «Було б добре, якби після всього цього шуму я б таки щось отримала», — сказала вона їм. Тоді поліціанти поїхали, і оскільки інцидент було вичерпано, я не отримав жодних звинувачень. Вона закінчила свою зміну, танцюючи на колінах клієнтів і на жердині.

Після того, схоже, вона пішла додому, і там уже її чоловік із талантами шахрая приступився до неї, тому що наступного дня вона змінила свою історію і подала заяву в поліцію, в якій писала, що «Тайсон замахнувся на неї і вдарив її в груди, буквально змусивши пролетіти через усю кімнату і впасти на підлогу». Вона заявила, що була приголомшена, а Тайсон продовжував називати її «брудною шльондрою» і «сукою». Вона сказала, що після інциденту у неї залишилися синці. Поліції довелося знову відкрити розслідування, але вони знову не знайшли підстав для її звинувачень, назвавши її твердження «абсолютно необґрунтованими».

Але це її не зупинило. За кілька місяців вона подала на мене до суду. У позові говорилося, що «Сильний і болісний удар Тайсона відкинув Вікторію на кілька футів по підлозі і змусив її впасти на куприк, тоді, коли вона приземлилася на підлогу, каблук туфлі різко вдарив її по нозі». Вона стверджувала, що зазнала емоційної шкоди, тілесних ушкоджень та стресу в подружніх стосунках, які вплинули на її шлюбне життя.

Справа затягувалася. У квітні наступного року мені довелося давати свідчення. Мене не тішила необхідність сидіти і вислуховувати безглузді запитання її адвоката. Він просив мене пригадати і розповісти про ситуацію, коли вона підійшла до мене.

— Ви сидите, якщо я правильно зрозумів, і постараюся описати це коротше, ви сиділи, я вважаю, на дивані поруч із

кабінкою ді-джея?

— Так.

— І як вона на Вас накинлася?

— Вона волоцюжка. Вона наполягла на тому, щоб станцювати мені приватний танець на колінах. Я сказав їй «Ні», мене не цікавив приватний танець. Вона пішла геть, а потім повернулася і наполягала на своєму. Вона спробувала всістися мені на коліна. Але я виставив руку.

— Ваша рука наткнулася на міс Б'янку?

— Так, можливо, але через її агресивність. Я простягнув руку, щоб утримати її від себе на відстані, а не для того, щоб бити її.

Він продовжував чіплятися до мене. Я назвав його шматком лайна і шмаркатим членом. Він оголосив перерву і покликав мого адвоката. Ми запропонували йому десять штук, щоб залагодити справу, але вони просили сорок. Коли вони повернулися з перемовин, він сказав, що більше не збирається мене затримувати.

— Мені більше не потрібно тут залишатися, тому що ваш клієнт — брехуха. Ви не хочете тримати мене тут, я не зробив нічого поганого, — сказав я.

Коли їх адвокат заявив, що ми погодилися виплатити сорок тисяч доларів за примирення, справа дійшла до арбітражного суду. Арбітражний суддя виніс рішення проти дівчини. Вони подали апеляцію. Ми знову провели арбітраж, і вона отримала 8800 доларів, плюс мені довелося заплатити 1615 доларів арбітру. А мій адвокат зажадав від мене 25 тисяч доларів. Це був найдорожчий з усіх нестанцьованих мені приватних танців.

У червні я повернувся до Фенікса готуватись до мого наступного бою. Я був у дуже поганому настрої і постійно зганяв його на своєму пробаційному офіцері, яким була одна дуже мила жінка. Мою дупу не затягнули назад до в'язниці лише завдяки одному з найкращих адвокатів, з якими я коли-небудь

стикався. Його звали Дерроу Солл, і він був євреєм, колишнім зеленим беретом. Він не був схожий на крутого хлопця; він був великим, але великим не через м'язи. Він був безстрашним. Між нами виник якийсь зв'язок. Дероу був розумним шульгою, хлопцем типу тих, що водяться в АСЗГС54. Він сказав мені, що його батька вбив один із цих білих арійських супрематистів, але він однаково захищав арійську націю. Дерроу міг взятися за справу чорношкірих хлопців, яких несправедливо кинули в камеру смертників і навіть не попросити з них грошей, хоча більшу частину часу він був у злиднях. Він був чудовою людиною.

54 Американський союз захисту громадянських свобод (АСЗГС, англ. American Civil Liberties Union, ACLU) — некомерційна, неурядова організація США, що проголосила своєю метою «захист і охорону приватних прав і свобод, гарантованих кожній людині в цій країні Конституцією і законами Сполучених Штатів».

Він був пов'язаний з юридичними колами Фенікса і допоміг мені уладнати за ці роки багато лайна. Моя наглядка Еріка намагалася змусити мене робити більше громадських робіт, але два різних місця відмовилися взяти мене, і я кілька разів кричав на неї по телефону. Але Дерроу заспокоїв її і сказав, що причиною моєї поганої поведінки були проблеми з «ліками».

«Хороша новина. Після довгих обговорень Еріка погодилася не згадувати словесні бунти Майка у своїх звітах. Вона зробила це значною мірою тому, що Майк вибачився під час своєї останньої зустрічі з нею», — написав він у записці для моєї команди.

Тепер мої англійські промоутери були стурбовані цим дурнуватим судовим позовом від дівчини з «Гепарда». Якби на мене надійшов звіт про порушення на пробаційному періоді, то, можливо, під загрозою зриву опинився б мій бій із Лу Саварезе

в Британії. Я повинен був виїхати шістнадцятого червня, але повернувся до Нью-Йорка, тому що десятого червня вбили одного з моїх найкращих друзів, Дерріла Баума. Люди називали його Душогубцем, але я, як і раніше, називав його вуличним прізвиськом Любий Коротун. Він ненавидів це ім'я, тому що ненавидів усе, що могло змусити його здаватися м'яким і вразливим. Любий Коротун був із мого району і мав справді ганебну репутацію за шкоду, яку чинив людям. Я постійно спостерігав, як він бовтається по сусідству з крутими хлопцями. Ті хлопці були майже дорослими, а він був просто маленькою дитиною, проте здавалося все так, наче він був у них лідером.

Його прозвали Душогубцем за його небачену майстерність нокаутувати, яку він здобув у свої дванадцять років. Він підходив до будь-кого на вулиці, вирубував його одним ударом і відбирав у нього коштовності або дублянку. 1986 року він сів у в'язницю на шість років за грабіж. У в'язниці він поводився настільки агресивно, що відсидів у підсумку вдвічі довше. Він вийшов із в'язниці лише 31 грудня 1999 року. Коли він вийшов, я дав йому трохи грошей і купив йому хороший «Ролекс», ланцюжок і «Мерседес-Бенц». Я також запропонував йому роботу одним із моїх охоронців. Я просто хотів, щоб він покінчив зі своїм вулицею і налагодив своє життя.

— Давай до мене, — сказав я йому. — Не займайся більше цим лайном, ми могли б настригти трохи грошей.

— Я не збираюся брати у тебе ніяких грьобаних грошей, Майку, — сказав він. — Занадто багато людей брали у тебе гроші.

Любий Коротун був гангстером до кінчиків волосся. Він хотів жити цим життям. Він встряг у якусь сутичку навколо наркотиків із двома конкуруючим бандами, і вони застрелили його за шість місяців після того, як він вийшов із в'язниці. Хіба це не божевілля? Усі мої старі друзі були вбиті або самі стали вбивцями. Вони були хорошими людьми, просто загрузли

в наркотиках, сексі й убивствах. У цій безрозсудності було все моє життя.

Я оплатив похорон Коротуна. Я взяв в оренду велике розкішне італійське похоронне бюро в Брукліні, і нам довелося додати ще три кімнати, настільки багато людей прийшли засвідчити йому свою повагу.

Тож я неохоче сів у літак до Англії на той бій. Щойно я приїхав до Лондона, я пішов шукати свою російську дівчину, але її звільнили з *Graff Diamonds*. Мій промоутер Френк Уоррен так і не заплатив їм грошей за коштовності, які він купив для мене під час мого перебування в Лондоні перед боєм із Френсісом. Гірше того, Графф сказав, що вони збираються подати на мене до суду. Я був у люті. Я розбещений маленький хуліган, тож містеру Уоррену доведеться заплатити.

Я попросив мого тренера Томмі Брукса сказати Уоррену, щоб він піднявся до мене в номер.

Уоррен нібито мав таку ж бандитську репутацію, як і Дон Кінг. Він вселяв страх всім європейським бійцям, тож до мене в кімнату він зайшов, випромінюючи свою зарозумілість.

— Ти так і не заплатив за коштовності, які збирався купити для мене, — сказав я. — Хіба Дон Кінг не твій друг?

— Так, — сказав він із важним виглядом.

— Хіба Дон не сказав тобі, що сталося, коли він проявив неповагу до мене?

— Так, він сказав мені, що ти його відвовтузив.

— І тебе нітрохи не стривожило, коли він тобі це сказав? Ти не злякався?

— Ні, — сказав він із презирством.

Сьогодні я став дещо мямлею, але тоді, якщо хтось відверто проявляв до мене неповагу, я просто був зобов'язаний проявити насильство. Жодним дипломатичним шляхом цього владнати не можна було. Те, як він дивився на мене, коли я ставив йому ці

запитання, було неприйнятно. Він дивився мені в обличчя і говорив: «Ні», але насправді він мав на увазі: «Ти не в Америці. Ти просто нігер, йобана твоя дупа».

Бах! Я просто почав бити його дупу. Одним ударом я зламав йому щелепу. Він упав, а я вдарив його ногою і зламав йому ребра. Я взяв із комода прес-пап'є, вдаривши його по обличчю, розбив йому очницю. Потім я підтягнув його до вікна, і мало не викинув його на вулицю. Він благав зберегти йому життя.

— О, тепер ти вже не такий крутий хлопець, а, шибздик?

Я кинув його назад на підлогу.

— І в тебе вистачає нахабства так зі мною розмовляти і робити те, що ти зі мною зробив?! — закричав я на нього. — Знімай свій гробаний одяг! Роздягайся!

— Ні, — замолився він.

Я вдарив його по голові.

— Ти побив мене, хіба тобі цього недостатньо? — благав він.

— Ти не думав про це, коли забув сплатити рахунок, так?! А тепер роздягайся!

Він досить оговтався, щоб підвестися на ноги і вибігти у двері. Я погнався за ним по коридору, але оскільки на мені були самі шкарпетки, я підслизнувся на сходах, і він утік. Я був у люті.

Мій настрій поліпшився, коли я приїхав до Шотландії. Бій був у Глазго, і там мені влаштували просто приголомшливий прийом. Перед боєм я бавився з кокаїном і курих траву. З кокаїном у мене не було жодних проблем, адже він швидко виходить із людського тіла, але через траву, яку легко детектувати в організмі, мені довелося скористатися моїм дзюриком, який був просто кажучи, штучним пенісом, куди ви наливаєте чинюсь чисту сечу, щоб пройти тест на наркотики. Тоді зі мною подорожував помічник Джеффа Уолда, він-то й підсобив мені у цій справі.

Напередодні бою я просто літав від кайфу. Мене вирядили в кілт, і я відсалютував натовпу з даху «Мерседеса». Я підстрибував на даху машини і кричав: «Чемпіон! Чемпіон!» І люди просто скаженіли. До мене підійшов німець і сказав мені, що це німецька машина, намагаючись показати мені, яка вона дорога.

«Велике, блядь, діло, — сказав я. — О, так ось що ви зробили з грошима, які вкрали у євреїв? Ви купили автомобілі?» Я не повинен був цього говорити, я повів себе неполіткоректно та огидно.

Саварезе був цікавим для мене супротивником. Він був далеко не мішком лайна. Він мав блискучу кар'єру, але програв 1997 року за рішенням суддів спірний бій Джорджу Форману. 1998 року він нокаутував за один раунд Бастера Дугласа. Він здобув тридцять два нокауту в сорока двох поєдинках, але я не думав, що він може представляти для мене якусь серйозну загрозу.

Продзвенів дзвінок, і він упав від першого ж мого удару — я завдав йому лівий хук, який поцілів йому в скроню. Він підвівся і я знову навалився на нього. Він уже був знову поточився на землю, коли між нами встав рефері. Я не зрозумів, що рефері мав намір зупинити бій, і продовжив боксувати, у підсумку мій лівий хук поцілів у нього і збив його з ніг. Британські оглядачі пізніше жартували, що цей рефері не вмів тримати удар.

Я був одним із цих зіпсованих бійців-хуліганів. Я думав, що побиття судді зійде мені з рук, і я не втраплю в проблеми. Хоча цього разу я можу точно сказати, що не збирався бити суддю. Я просто не міг зупинити свою лють, доки не заподіяв біль Савареузу. Я був дуже схвилюваний, коли Джим Грей з *Showtime* взяв у мене інтерв'ю після бою.

— Майку, то це був твій найкоротший бій?

— Я свідчу, що є тільки один Бог, і Мухаммед пророк його, який благословив світ і приніс йому мир. Я присвячую цей бій моєму братові Деррілу Бауму, який нещодавно загинув. Я буду з тобою, щоб знову побачитись із тобою, я люблю тебе всім серцем. Уся хвала моїм дітям, я люблю тебе, о Боже! О Боже! Що?!

— Це був найкоротший бій за всю твою кар'єру? За всю аматорську та професійну?

— Ассаламу алейкум Майда. Я не знаю, чувак, так, Леннокс Льюїс, Леннокс, я йду за тобою.

— Це, певно, розчарування для тебе — тренуватися, тренуватися... і закінчити все за сім–вісім секунд?

— Я тренувався до цього бою лише два чи три тижні. Мені довелося поховати свого найкращого друга, і я не збирався битися, але потім вирішив присвятити йому цей бій. Я збирався вирвати у нього серце. Я найкращий, найжорстокіший, найлютіший і найбезжальніший чоловік на світі! Ніхто не зможе мене зупинити! Леннокс-завойовник? Ні! Олександр — це я, він — не Олександр⁵⁵. Я — найкращий у світі, ніколи в історії ще не було нікого настільки ж безжального. Я — Сонні Лістон, я — Джек Демпсі, у світі немає іншого такого як я, я з іншого тіста. Немає нікого, хто міг би зрівнятися зі мною, мій стиль стрімкий, мій захист досконалий, я — сама лють, я вирву твоє серце, я хочу з'їсти його дітей, хвала Аллаху!

⁵⁵ Очевидно, має на увазі Олександра Македонського, якого ще називали Олександром Великим — *прим. перекл.*

З цими словами я помчав геть. Я ніс всю цю нісенітницю лише з однієї причини — я просто з'їхав з глузду. Мене так сильно штирило, що аж мозок плавився. Я говорив словами з фільмів про карате братів Шоу, зокрема, словами з фільму «П'ять Злодіїв». Я також цитував свого улюбленого мультяшного героя Апокаліпсиса. Він був просто чорним задиракою, але

завжди так благородно говорив: «Дивись на мене і тремти, доки я нестиму в твій світ чистоту забуття». Я був незначною людиною, але говорив подібні круті речі. Я погрожувався з'їсти його дітей. Я почував себе крутим задиракою, хоч насправді був лише шоуменом.

Повернувшись до Лондона я застав там суперечку, що назрівала. Я все ще був готовий убити Френка Уоррена. Ви можете подивитися цей бій і побачити, яким лютим я там виглядав. Він поводився так безсоромно, що я став шукати його після бою. У нього була зламана очниця, вилиця і щелепа, але він однаково прийшов на бій. Але, повернувшись до Лондона, він став ховатися. Газета *Daily Record* опублікувала на першій сторінці статтю, де розповідалось про те, як я напав на нього в моєму готельному номері через борг у 630 тисяч доларів, які він не виплатив за ювелірні прикраси. Уоррен сказав їм, що ця історія — «повна нісенітниця». Мені довелося провести пресконференцію, щоб висвітлити це питання, тому що дома у Штатах, ця історія зацікавила мого пробаційного офіцера.

— Ви його били? — запитав мене репортер.

— Ні, сер.

— Ви хотіли викинути його через вікно?

— Ні, сер. Я люблю Френка Уоррена.

Водночас мій пробаційний офіцер турбувалась через мої коментарі щодо бою з Саварезе і про конфронтацію з Уорреном. Дерроу все це залогодив. Мені навіть дозволили спілкуватися з Оуї.

Однією з умов мого дострокового звільнення було відвідування психіатра, тож я поїхав до доктора Барксдейла і його помічника у Темп, до Арізони. Прийом пройшов не дуже добре. Але Дерроу знову прийшов на допомогу. «Наскільки я розумію, Ваша перша зустрічі з Майком пройшла не дуже гладко, — писав він Барксдейлу. — Однак, хочу відмітити, що

Майк зателефонував мені вчора ввечері з одного не дотичного до Вас приводу, а потім запитав, чи не міг би він знову прийти до Вас на прийом. Маю Вам сказати, що беручи до увагу мій досвід роботи з Майком, це досить обнадійлива ознака».

Я повернувся до Вегаса. Однією з причин, чому я був у такій чудовій формі перед тими двома боями у Великій Британії, було те, що я почав ходити по тридцять миль на день, іноді навіть у 40-градусну спеку. Зазвичай я гуляв один, але у мене було кілька дурних друзів, які думали, що було б круто погуляти зі мною і почіпляти дорогою дівчат. Проте я ходив не за тим. Не було ні розмов, ні зупинок, я просто відключався і йшов. У одного мого друга під час такої прогулянки стався серцевий напад.

Я розпочав ці довгі прогулянки під впливом книг про Олександра Македонського та його армію. Вони там проходили по шістдесят миль на день, тож я просто сказав: «Чорт, я теж так можу». Я проходив десять миль на день, і мої ноги почувались так, ніби хтось грів їх паяльною лампою. У мене також були чудові кросівки від *New Balance*, але після тих миль вони ніби горіли в мене на ногах. Я повернувся до читання і дізнався, що всі ці великі воїни ходили в марші під кайфом. Історія війни — це історія наркотиків. Усі ці великі полководці та воїни з самого початку історії воювали під наркотою.

Тож я теж став додавати до моїх маршів траву та алкоголь. Я був і так у постійно зіпсованому настрої, а ходіння в 40-градусну спеку вивело мій біполярний розлад на новий рівень. Спиртне, трава та спека поєднуються між собою геть кепсько. Я ходив із голим торсом, пов'язавши футболку навколо голови. Я так сильно схуд, що штани просто звалювались із мене. Сонце палило мене, і я став чорний, мов дьоготь. Я мав вигляд наркомана. Люди дивилися на мене і не розуміли, я це чи ні. Один хлопець підійшов до мене за автографом, а я просто дав

йому тумака. Я побачив дівчину з «Версаче», з якою колись переспав. Вона стурбувалась за мене.

— Майку, з тобою все гаразд? — запитала вона.

— Іди на фіг, сука, — гаркнув я на неї. — Ненавиджу тебе. Ти мені ніколи не подобалась.

Сонце просто випалило мої мізки, і я втратив розум.

У мене не було з собою грошей, але я так зневоднився, що коли натикався на магазини, хлопці просто давали мені води. Інколи місцеві гелікоптери новинних служб стежили за мною, наче я був якимось Сімпсоном у бронко56.

56 Тут Тайсон очевидно натякає на Справу Сімпсона. О. Дж. Сімпсона звинуватили у вбивстві власної дружини. Намагаючись утекти від правосуддя, він спровокував погоню поліції, яку транслювали кілька годин на американських телеканалах — прим. перекл.

Усі прогулянки надзвичайно бісили мою охорону. Вони стали звати мене Гампом, на честь Фореста Гампа. Ентоні Піттс намагався слідкувати за мною на деякій відстані, але іноді я губив його. Інколи я навіть не знав, що він поруч. Я йшов із тренажерного залу в «Гепард», і Ентоні говорив менеджерам повідомляти його телефоном про час мого приходу. Потім Ентоні та інші мої хлопці сиділи по черзі на парковці і спостерігали за мною.

Якось я дійшов пішки від свого будинку до перукарні мого друга Мака. Це був особливо спекотний день, і я взяв із собою особливо великий пакет маріхуани. Я тусувався у Мака вдома, але потім йому потрібно було йти до хімчистки забрати якийсь свій одяг, і я вирушив пішки назад додому. У мене тоді настільки поїхав дах, що я розмовляв сам до себе. Я пройшов кілька кварталів, коли побачив Ентоні, що слідував за мною на своєму «Субурбані». Я був під кайфом і рапотом зірвався. Мені було однаково жити чи померти. Часом у мене бували такі

припадки. Моя параноїдальна свідомість сказала мені, що Ентоні шпигує за мною. Чому він хоче ходити скрізь, куди я, блядь, ходжу? У мене вилетіло з голови, що я йому за це плачу.

Тож я звернув у провулок, який вів до поліцейської дільниці. Перш ніж Ентоні повернув за мною, я був уже у відділку. Ентоні виліз із машини.

— Доглядати тебе — це моя робота, а тепер сідай у салон, — сказав Ентоні. — Ходім, нам час додому.

— Я не сяду з тобою, — сказав я. — Цей мужик чіпляється до мене. Я хочу, щоб ви його арештували. Він стежив за мною.

Я кричав, і весь цей час у мене з собою був величезний пакунок маріхуани.

Потім поліціанти почали допитувати Ентоні, і я пішов. Я відірвався від нього на кілька кварталів, коли Ентоні знову наздогнав мене. Я так розлютився, що підібрав у канаві цеглину і жбурнув її просто в лобове скло його «Субурбана». Наступного дня Шоні надіслала йому грошей на заміну скла.

Двадцять другого серпня мене оштрафували на 187 500 доларів за те, що я випадково вдарив цього рефері в Глазго. Це був найбільший штраф в історії Великої Британії. Я сприймав його як податок на додану вартість. Крім того, я збирався заробити 20 мільйонів доларів за бій із Ендрю Голотою, відомим як Брудний Поляк. Голота, величезний чолов'яга польського походження, мав репутацію найбруднішого бійця в боксі. Він вів рахунок у двох боях із Ріддіком Боу, але його дискваліфікували за повторні низькі удари. Я ходив в ту саму спеціальну школу, що і Боу, тож я переживав, щоб відігратися за нього в цьому бою.

Чотирнадцятого вересня ми провели пресконференцію в Лос-Анджелесі, щоб підігріти інтерес до цього бою, і я був на ній колишнім собою.

— Я засуджений гвалтівник! Я — звір! Я найтупіший боксер в історії боксу! Мені потрібно забиратися звідси, або я вб'ю кого-небудь, — закричав я глузливо. — Я ж зараз на Золофті, правильно? Однак я приймаю його тільки для того, щоб не повбивати вас усіх. Ось для чого ці пігулки. Слухайте, я тут тепер, щоб битися, так? Вони посадили мене на якесь лайно, через яке мій член не встає, на яке лайно вони мене тільки не садили, так? Я просто хочу розказати вам всю правду, ок? Я не хочу приймати Золофт, але вони стурбовані тим, що я така жорстока людина, майже тварина. А вони хочуть, щоб я був твариною лише на рингу.

Я був в ударі. Або, принаймні, просто в якомусь глибокому угарі.

— Ви всі робите репортажі про бокс, але самі ніколи не билися, ніколи не були чемпіонами і не знаєте нашого болю та поту. Ви не знаєте, як це до чорта самотньо. Бокс — найсамотніший у світі вид спорту. Розумієте, про що я? Я вже рік не трахав свою дружину. Думаєте мені є діло до Ендрю Голоти? Я вже кілька місяців не бачив своїх дітей.

— Але чому? — перервав мій монолог один із репортерів.

— Не твоє собаче діло, мій білий хлопче, але я не бачив їх вже кілька місяців. І, думаєш, мені є діло до тебе чи до будь-кого з вас? Мені однаково, житиму я чи помру. Я — недієздатний ушльопок. Ведіть сюди Ендрю Голоту, давайте сюди всіх цих хлопців, хай залишають собі свої титули, я не хочу їх у них забирати, я лише хочу забрати у них їх здоров'я. Тому що мені боляче, я хочу, щоб вони бачили біль, я хочу, щоб їхні діти бачили біль. Я хочу, щоб діти Леннокса Льюїса ходили коло нього і говорили: «Ооо, татку, з тобою все гаразд, татку?» Так, мені на них наплювати, так само як їм наплювати на моїх дітей.

Повернувшись додому в Вегас, я грався з двома новими дитинчатами великих кішок, яких привіз контрабандою. Тоді

мені потрібно було позбутися від Кеньї. Ми тримали її в Техасі, і мій тренер возив її до якихось любителів тварин, які нібито працювали з тиграми. Не знаю, що трапалося, але я чув, що одна ентузіастка полізла через паркан, щоб забрати Кенью, і все пішло зовсім не за планом. Поладнати з великою кішкою, яка спробувала смак крові вже не можливо, тож мені потрібно було позбутися Кеньї. Ми подарували її зоопарку в Каліфорнії. На мене, звичайно ж, подали до суду, але я виграв справу. Я не повинен був платити тій жінці ніяких грошей, але я почувався перед нею винним і дав їй 250 тисяч доларів. «Вона заслужила трохи грошей», — подумав я.

Бій із Голотою відбувся в Детройті двадцятого жовтня. У ніч перед боєм я дуже нервував. Побачивши Голоту особисто на зважуванні, я злякався. Він був великим і скаженим, у нього на спині були всі ці червоні шишки від стероїдів. Він виглядав як чортів прокажений. «Якого хрину я тут роблю? Нащо я втрапив у бій із цим навіженим?» — думав я, лежачи в ліжку і силуючись заснути. З цими думками я закупив косяк, і з першою ж затяжкою мій настрій змінився. «До біса цього нігера», — подумав я. Ого, мені потрібен був цей косяк.

У ніч перед боєм я відмовився здавати аналіз сечі. Я вирішив, що після цього просто візьму у Стіва Томаса мого дзюркуна. Там були Паффі та Малюк Уейн, репери з гурту *Cash Money* супроводжували мене на ринг. Коли ми зустрілися в центрі рингу я натягнув свою найкращу бойову гримасу. Мені було шкода того маленького рефері. Я чи Голота могли ненароком надерти йому дупу.

У першому раунді я підходив близько до Голоти і відчував, що він ламається. Я рухався досить плавно і гарно відпрацьовував свій удар. Джеб в обличчя — бум! бум! — потім кілька ударів по корпусу. Ліву руку він тримав низько. Він зробив слабкий джеб, і я пірнув під нього і, бум! — ударом розсік

йому ліве око. Приблизно за десять секунд до кінця раунду я дав йому простою правою рукою, і він поточився вниз.

Я пішов за ним на початку другого раунду. Я розмахував руками, завдаючи йому диких ударів, які не потрапляли в ціль, але трохи я його відлупцював. Наприкінці раунду він став відступати, і просто завдавав мені хаотичних ударів.

Я встав і був готовий розпочати третій раунд, коли побачив щось таке, чому не міг повірити. Голота бився з власною командою у своєму кутку. Пізніше я переглядав наш бій на *Showtime* і побачив, що Голота не хотів виходити на наступний раунд, тож його кутовий, маленький старий італієць, на ім'я Аль Серто став кричати на нього.

— Працюй, чорти б тебе побрали, правою рукою, — казав Серто.

— Я припиняю бій, — сказав Голота.

— Не смій, молокосос. Ти виграєш цей бій.

— Припини, — кричав Голота.

— Не говори так до мене. Перестань, хрін із тобою. Ти виграєш цей бій.

— Я пішов, — сказав Голота.

Він піднявся, відштовхнув Серто в бік і почав ходити по рингу. Я не розумів, що за чортівню робить цей лунатик.

— Ні! Ні! — кричав на нього Серто.

Голота пройшовся до судді.

— Я йду, — сказав він. І рефері оголосив кінець бою.

Але Серто не змирився. Коли Голота повернувся до свого кута, Серто спробував засунути йому в рот капу і виштовхати його назад. Але Голоті було достатньо. Він накинув халат і вибіг із рингу. Дорогою в роздягальню його закидали всяким лайном, хтось кинув у нього апельсинову газовану воду і вдарив його, від чого все його тіло стало помаранчевим.

Пізніше Голота спробував виправдати свою втечу тим, що в нього запаморочилось у голові від ударів, але насправді він вирішив піти просто сидячи на табуреті. Він був одним із тих хлопців, які божеволіють від напруги бою. Але наступного дня жінка Голоти відвезла його до лікарні в Чикаго, і лікар діагностував у нього струс мозку та перелом лівої вилиці, тієї самої, в яку я поцілів правою рукою, перед його падінням.

Щойно я повернувся до своєї роздягальні, мічиганські чиновники кинулися до мене брати аналіз сечі. Через Голоту вони, схоже, тестували нас на стероїди, і тут у мене не було часу взяти мого дзюркуна в Стіва Томаса. Мені довелось здавати мою власну сечу. Звичайно ж, вони знайшли в ній канабіс. Вони мали б дати мені додаткові бали за те, що я бився під травною, адже вона притуплює агресію. Мене відсторонили на дев'яносто днів, що, утім, було мені байдуже, адже я однаково не збирався битися найближчим часом. Проте, крім того, мені ще виписали штраф на 5 тис. доларів та змусили пожертвувати 200 тис. у Чиказький благодійний фонд. Вони забрали в мене технічний нокаут і замінили його на нічию.

Мої фінанси були в повній дупі навіть із тими 20 мільйонами, які я заробив за цей бій. Усе стало настільки погано, що я почав тиснути на малазійських промоутерів, які хотіли, щоб я бився у них. Вони послали вмовляти мене одну леді на ім'я Роза Чу, і вона провела кілька тижнів у моєму будинку. Вони запропонували мені плату в розмірі 16 мільйонів доларів, і заплатили мені один мільйон авансу, і я навіть змусив їх витратити 200 тисяч доларів на ремонт мого будинку та на початковий внесок за новий «роллс-Ройс».

На початку 2001 року мої бухгалтери надіслали мені звіт про рух грошей 2000 року. Я розпочав рік із боргом у 3,3 мільйона доларів. 2000 року я заробив 65,7 мільйона доларів, включаючи 20 мільйонів від Сідлі, мого колишнього бізнес-менеджера.

Вони знали, що те, що вони зробили разом із Доном, було грабунком посеред білого дня, тому були щасливі залагодити справу. Проблема полягала в тому, що того року я витратив 62 мільйони доларів: 8 мільйонів на податки, 5,1 — на судові витрати, 5 — на Моніку, 4,1 — на погашення позики одному з моїх промоутерів, 3,9 — на позов Руні, 3,4 — на зарплату, 2,1 — на автомобілі, 1,8 мільйона на платівки для *Iron Mike Records*, — усе це лайно в купі зійшлося у велику суму.

Моя нова менеджерська команда, звісно ж, не мала для мене жодних відповідей. Вони перекидали провину один на одного. Джеккі розказувала мені, що Шоні мене по-царськи обікрала.

«Майку, вона краде гроші. Щоразу, коли ти б'єшся і купуєш собі нову машину, вона купує собі таку саму. Вона грає. Але вона грає не в шашки, а в шахи», — сказала Джеккі. Я зв'язався з ними по телефону, але Шоні розплакалася і сказала: «Я ж говорила, що не подобаюся їй».

Шоні відвідала офіс площею сімдесят п'ять тисяч квадратних футів, який Джеккі відкрила в Брукліні для компанії *Iron Mike Records*. Після того Шоні вирішила, що їй потрібен такий самий розкішний офіс в Атланті, де вона жила. Я, мов ідіот, погодився. Жодного разу після того мені не довелося ступати в ті кабінети.

Правду кажучи, мені було наплювати на свій бізнес. Я хотів дати лад своїм вадам, і до іншого мені не було діла. Моє ставлення виражалось в одному реченні: «Мені було плювати. З чого мені було так думати, перебуваючи на вершині? Сумна правда полягає в тому, що ніхто, крім Каса, ніколи не приймав мої інтереси близько до серця. Я досі не можу повірити, що він відклав для мене ті гроші для податкової служби. Думаючи про це, я плачу навіть сьогодні».

Ситуація не стала кращою й 2001 року, коли померла Камілла. Я все глибше занурювався в депресію і вживав усе більше наркотиків. Але я повинен був почати підготовку до

наступного бою, який мав відбутися в Данії. Ми облаштували табір у Біг-Біар-Сіті, округу Сан-Бернардіно, штат Каліфорнія. Моніка з дітьми приїхала погостювати до мене на кілька днів. Наступного дня після того, як вони поїхали, я з одним зі своїх охоронців Ріком Бовером поїхали до місцевого *Kmart*, який був єдиним місцем у місті, де можна було дістати деякі продукти. За одним із касових апаратів сиділа літня жінка років п'ятдесяти або близько того. Вона була далеко не красунею, але у неї було відмінне тіло. Вона попросила у мене автограф, а коли я підписувався, підсунула мені свій номер телефону. Такий я вже кобель, що зателефонував їй, і вона приїхала до будинку, в якому зупинилися ми з Ріком.

Ми займалися сексом на дивані у вітальні. Наступного ранку Рік відвіз Крокодила до відділення невідкладної допомоги, тому що Кроку потрібна була якась там допомога. Жінка з *Kmart* була там, і вона сказала Ріку, що вона «зробила те, чого не повинна була робити». Напередодні ввечері я сказав їй, що ми не повинні займатися сексом, тому що я тренуюся. Вона також сказала Ріку, що я травмував її під час сексу і що вона потребує лікування. Потім вона запитала його, що я відчував до неї після того, як ми займалися сексом. Пізніше вона зателефонувала Ріку і домовилася зустрітися з ним у місцевому ресторані *Denny's*. Вона сказала Ріку, що я їй подобаюся і що вона обурена тим, що я не приїхав із ним. Вона весь час просила Ріка зателефонувати мені і сказати приїхати до них, тому що вона хотіла ще раз зі мною зустрітися.

Потім вона почала телефонувати Ріку на мобільний і попередила, щоб ми їхали з міста, тому що окружний прокурор хоче, щоб вона висунула звинувачення. Вона також сказала, що звернеться до таблоїдів. «Як би нам все владнати?» — запитав Рік, і вона відповіла, що хотіла би нову машину, адже її автівка перетворилась на зубожілий шматок лайна.

Рік повернувся до будинку.

— Що там з тією дамою з *Kmart*? Вона каже, що ти заподіяв їй біль, — сказав Рік.

— Що? — Я поняття не мав, про що він говорить.

Ми вирішили піти і зустрітися з нею на роботі. Ми зустріли її на парковці, і вона була просто сказаною. Вона почала говорити про те, що піде з цією історією в таблоїди і що їй потрібна нова машина. Я послухав кілька секунд, а потім повернувся до Ріка.

— Пішли звідси, я ж казав, що вона божевільна, — сказав я.

Тепер вона розлютилася. На стоянці навколо нас були люди, і вона відчула себе ображеною.

Наступного дня, вісімнадцятого липня, ми відкрили газети і побачили, що ця дурепа стверджує, нібито я згвалтував її. Я пішов до спортзалу, а там вже були орди журналістів, які намагались змусити мене пояснити ситуацію.

Через кілька годин Дерроу приступив до справи. Він пішов у спортзал, наказав Ріку повернутися додому і зібрати все наше барахло, і вже через пів години ми всі були в маленькому приватному літаку, що прямував до Лос-Анджелеса, а потім Дерроу повернувся у Біг-Беар-Сіті і взявся до справи.

Дивно, наскільки ця заява була схожа на заяву Дезіре Вашингтон. Вони обидві намагались зв'язатися зі мною після сексу, але я не відповідав на дзвінки. Обидві вони розлютилися, коли я обійшовся з ними як покидьок. Різниця полягала в тому, що цього разу у мене був геніальний адвокат, який зробив щось добре, щоб захистити мене. Він почав із того, що опитав деяких співробітників тої леді в *Kmart*. Він знайшов її близьку подругу, яка працювала з нею; вона розповіла йому, що передбачувана жертва наступного дня після інциденту підійшла до неї на роботі і сказала, що «займалася зі мною любов'ю». Вона описувала мене як «ніжного» і «милого», і говорила про те, як їй «подобалися» мої поцілунки та солодкі розмови. Вона також

намалювала на аркуші паперу великий пеніс і сказала своїй подрузі, що у мене він отакий великий і що їй було боляче після сексу зі мною. Вона попросила свою подругу відвезти її до мене додому, щоб вона могла отримати від мене вибачення за неповагу до неї. Вона була розчарована, тому що очікувала від мене «червоної килимової доріжки», а я натомість навіть не подав їй ніяких закусок. Вона також сказала своїй подрузі, що збирається «запустити процес», щоб помститися мені за те, що я не вибачився перед нею.

На цьому Дерроу не зупинився. Йому зателефонував Керміт, племінник дами з *Kmart*, і призначив зустріч у себе вдома. Керміт сказав Дерроу, що він знімає свою квартиру і що «він був би не проти мати два мільйони доларів, щоб дозволити собі всю будівлю». Потім Дерроу запитав Керміта, чи може він записати їхню розмову, і Керміт відповів: «Я так не веду справи. Напевно, ти не хочеш мати зі мною справу».

Дерроу знайшов менеджера *Kmart*, який сказав йому: «Не вірте нічому з того, що вона говорить». Її менеджер також сказав Дерроу, що жінка відкрито обговорює свої звинувачення в зґвалтуванні з усіма, хто готовий слухати, включаючи її клієнтів у *Kmart*. Вона насолоджувалася загальною увагою таблоїдів. Дерроу також поговорив з орендодавцем цієї леді, який сказав йому, що вона «не дуже надійна людина». Він навіть знайшов клієнта леді, який займався комп'ютерним бізнесом і який дав Дерроу запис розмови між ним і леді, в якому ця жінка хотіла зустрітися з ним після роботи. Вона сказала комп'ютернику, що її засмучують стосунки дома з чоловіком і вона шукає фізичних утіх в іншому місці. Коли комп'ютерник сказав їй, що не хоче заводити роман, вона почала чіплятися до нього з телефонними дзвінками.

І останнє, але не менш важливе, Дерроу навіть отримав свідчення під присягою від двох відомих лікарів, які сказали,

що біль і/або кровотеча часто є наслідком сексу за обопільною згодою.

Дерроу виклав усі ці інтерв'ю на сто п'ятдесяти сторінках, які представив окружному прокурору округу Сан-Бернардіно. Він сказав окружному прокурору, що відповідно до Кримінального кодексу Каліфорнії окружний прокурор «зобов'язаний інформувати журі присяжних про докази, які очевидно заперечують провину», і що його розслідування виявило безліч доказів, які рішуче підтримують «непохитне твердження містера Тайсона про те, що він не вчинив жодних кримінальних правопорушень».

Водночас леді з *Kmart* винайняла деяку мисливицю за легкою наживою Глорію Оллред, щоб та представляла її в цивільному позові. У *Showtime* були стурбовані тим, що звинувачення розійшлися у пресі всього світу, і це може «стати серйозною перешкодою в підготовці *Showtime* до наступного бою Тайсона в Копенгагені». Вони хотіли отримати рішення і дізнатися, чи буде окружний прокурор висувати звинувачення. Вони його отримали. Отримавши дивовижний документ, підготовлений Дерроу, окружний прокурор Сан-Бернардіно відмовився пред'явити мені обвинувачення. Я думаю, іноді справедливість усе ж бере своє.

Потім мене знову спробували надути. За кілька тижнів я лежав у телевізійній кімнаті свого будинку в Вегасі і дивився спортивний канал *ESPN*. Я відчував запах смаженої курки, яку готував до обіду на кухні шеф-кухар Дрю. Просто типовий ранок у Вегасі. Поки в кімнату не увірвався мій помічник Дерріл. «Гей, Майку. Здається, тут таліби». Він, здавалося, був в істериці.

— Дерріл, заткнися на хуй, — сказав я.

Це було приблизно за десять днів після жахливих подій 11 вересня.

— Ні, правда, здається, до нас увірвалися таліби. — Дарріл навіть не посміхнувся.

— Про що ти говориш? — запитав я.

— Майку, підійди сюди, будь ласка, — сказав він.

Ми вийшли на вулицю. Там було близько сотні хлопців у зелених камуфляжних костюмах з автоматами в руках і ручними гранатами на поясі. Кожен із них тримав у руці великий прозорий захисний щит. Вони повільно наближались до будинку, періодично ховаючись за моїми масивними пальмами. До всього того до воріт мого маєтку наближались два величезні танки, на панцирах яких стояли літери SWAT57. Над нами щось почало гудіти. Ми підняли голови і побачили в небі гелікоптери. Мій будинок оточили.

57 Спецпідрозділ американських правоохоронних органів.

Тоді цілий батальйон був готовий увірватися до мене в двері. Поперед себе вони тримали прозорі щити та рушниці, з-під щитів стирчали формені штани та чоботи. Потім вони зупинилися перед нами.

— Стояти! Припинити рух! — гаркнув один із них. Я стояв нерухомо.

Клац! Клац! Клац! — повітря наповнилось клацанням курків, які зводили солдати. «Бен Ладена тут немає. Ми не маємо жодних стосунків до цієї історії одинадцятого вересня», — сказав Дерріл. Він, певно, обдивився *CNN*. Вони виглядали як військові на навчаннях у пустелі. Єдина проблема полягала в тому, що замість пустелі вони зібрались у мене в маєтку.

Нарешті вони представилися. Це були не таліби, а поліція Вегаса. Я ніколи в житті не бачив стільки поліціантів в одному місці у Вегасі. Вони сказали, що приїхали розслідувати звинувачення, за яким я нібито тримав три дні в заручниках молоду жінку і згвалтував її. У мене було кілька озброєних охоронців, яких Дерріл розмістив у сторожці. Я думаю, ця

молода леді сказала поліції, що у нас є зброя, тож вони прийшли при повному озброєнні, хіба трохи перестарались. Ми щойно змінили правила роботи, і охоронці працювали від заходу до світанку. Коли увірвалася поліція, було близько одинадцятої ранку, тож охоронці до того часу вже пішли відпочивати, і ворота були відкриті.

Щойно Рік побачив війська, що перебували коло мого маєтку, він одразу ж зв'язався з моїм адвокатом Дерроу Соллом. Дерроу наказав йому вивести мене з дому і нічого не говорити поліції. Мені це здалося правильним. Вони обшукали нас, а потім наказали всім покинути приміщення. Вони змусили Дерріла залишитися, тому що він завідував моїм будинком і міг дати їм доступ скрізь, куди вони хотіли потрапити. З якоїсь причини вони дозволили залишитися також шеф-кухарю Дрю. Але поки вони тримали його долілиць, із кухні донісся запах горілої курки. Вони відпустили його, щоб він міг повернутися на кухню і попередити пожежу в будинку.

Залишивши в будинку тільки Дерріла і Дрю, вони почали перевертати мій будинок догори дригом кімната за кімнатою, коробка за коробкою, папірець за папірцем. Вони познімали з ліжок матраци, та переглянули всі відео. Вони рилися в мене з одинадцятої ранку до першої години ночі наступного дня. Чорт, в якийсь момент вони навіть замовили піцу і влаштували обідню перерву. Вони були досить люб'язні, щоб запропонувати шматочок Деррілу, але він відмовився.

У підсумку вони конфіскували купу речей, включаючи мої особисті секс-відео. Цілий день я продовжував дзвонити.

— Дерріл, вони все ще там?

— Так, Майку, вони тут, перегортають все догори дригом.

Я пішов у спортзал, а потім попросив свого охоронця Ріка підвезти мене до будинку однієї подружки. Я був здивований, чому ці хлопці грабують мій будинок. Виявилось, одна дівчина,

яка була в мене, зателефонувала в поліцію з перукарні Мака. Я привів був її до себе, і вона майже переселилась до мене на тиждень. Я залишив її, коли йшов на тренування, і вона ходила по кухні в одній із моїх футболок, а шеф-кухар Дрю готував для неї їжу. Їй були відомі всі секретні коди будинку і воріт, тож вона могла приходити і йти, коли їй заманеться. Що ж це за викрадення? Коли вона нарешті виїхала з мого будинку, Рік відвіз її додому. Вона їхала від мене в гарному гуморі. То що ж могло змусити її наговорити про мене такого лайна, що призвело до цього рейду на мою дупу?

Я дізнався про це, коли мені зателефонував мій друг – продюсер із Х'юстона. Він сказав мені, що дівчина зустрічалася з іншим дуже відомим боксером. Коли вона повернулася до нього після того, як нагулялася зі мною, він був у люті. І він добряче її відлупцював. Потім він наказав їй піти в поліцію і заявити, що я викрав її і утримував проти волі.

Я був дуже злий. Я не був упевнений, що за всім цим лайном стоїть той боксер, але якщо це так, то краще б йому вмерти. Але я твердо вірю в карму — погані речі трапляються з поганими людьми. Я думав провчити його, і він, мабуть, готувався до цього, тому що підсилив охорону. Але його охоронці навряд чи допомогли б. Я знав одного дрібного гангстера з району, який водив мене колись на громадські роботи. Він сказав мені, що одного мого слова буде достатньо для того, щоб він зателефонував кому потрібно і зібрав двісті чоловік у повній амуніції. Я оцінив його пропозицію, але відмовився. Я так ніколи і не взявся за помсту. Кілька років по тому я навіть накидався разом із тим боксером. Тоді ж я хотів скрутити йому в'язи. Але я забив на це.

Після нальоту на мій будинок особистість дівчини стала всім відомою, і репортери приходили до перукарні, щоб спробувати взяти у мене інтерв'ю. Мак ховав мене в задній кімнаті

і заперечував, що бачив мене того дня. Мак навіть зателефонував окружному прокурору Стюарту Беллу і сказав йому, що познайомив ту дівчину зі мною. Він сказав, що вона не була полоненою; вона навіть їздила по всьому місту на моїй машині. Мак сказав йому, що турбується, адже мені скоро летіти на мій наступний бій до Копенгагена.

«Не хвилюйтеся про це, — сказав Белл Маку. — Майк зможе вилетіти туди на бій. Нам ще належить провести розслідування, але якщо щось і трапиться, то тільки після бою».

Під час польоту до Копенгагену на бій із Брайаном Нільсеном у нас сталася невеличка драма. Крокодила почало нудити, а потім він втратив свідомість. У нього був передоз. Його повезли стрімголов до лікарні. Минуло три дні, і ми вже думали, що Крокодил помер, але він раптом ніби нічого й не було, з'явився на зважуванні. Крокодил був із тих хлопців, які можуть цілими днями доганятися наркотиками, а потім раптом усе кинути і йти шість тижнів підряд тренувати бійців. Після тренування він повертався і брався за старе, як наче не було ніякої перерви.

— Гей, хлопче, що ти там робив? — запитав я.

— Я не вживав нічого відтоді, як бачив тебе в останнє, — відповів він.

— Послухай, я не зупинявся відтоді, як бачив тебе в останнє, — сказав я. — Чорт, як ти це робиш?

Коли я під кайфом, то зупинити мене може лише арешт. У цій поїздці з нами був Дерроу. Незабаром після того, як ми приїхали до Данії, якийсь здоровенний данський байкер сказав щось не те дружині Ентоні Піттса, і Дерроу просто повернувся до нього і... бум!... відключив його з одного удару. Цим ударом він випередив Ентоні.

«Це просто супер, — сказав я. — Зі мною одночасно мій адвокат і мій чортів охоронець».

Данія зводила нас з розуму. Не встигли ми й кліпнути, як вони розпродали квитки на величезний стадіон. Я не бився більше ніж рік і вирішив, що зможу провести кілька раундів із Нільсеном. Тоді він був чемпіоном *IBC*, і це було досить безглуздо. Його називали СуперБрайаном і його рахунок становив 62:1, хоча він не бився з жодним бійцем високого калібру в його розквіті. Він переміг Костолома Сміта, Тіма Візерспуна та Ларрі Холмса, але всі вони були на завершненні своєї кар'єри на час, коли він із ними бився. Він був великим хлопцем висотою 6 футів та 4 дюйми і вагою 260 фунтів, тож мені було куди цілити.

У першому раунді я завдав йому ударів по корпусу, а за кілька секунд до кінця третього він звалився з ніг унаслідок серії могутніх комбінацій. Він упав, мов важке дерево. Якби не мотузки, які трохи пом'якшили його падіння, думаю, він зміг би розколоти ринг надвоє. Це був лише другий раз за всю його довгу кар'єру, коли його нокаутували. Я добре проводив час на рингу. Я трохи додав у вазі, нібито через те, що мав битися з таким важким противником, коли насправді просто мало тренувався перед цим боєм. Я вийшов на бій, маючи 239 фунтів, — найбільшу вагу за всю мою кар'єру, тож хотів затягнути бій на кілька раундів.

Я бив його на рингу протягом шести раундів. На початку сьомого він просто залишився сидіти на своєму табуреті. У нього була рана над лівим оком — я обробляв його цілий вечір. Він сказав рефері, що нічого не бачить тим оком, хоч насправді він просто дуже втомився. Але він був хорошим хлопцем. Ніхто не любив його через його зарозумілу поведінку, але я був у цьому на нього схожий.

Щойно бій закінчився, ми перейшли в режим вечірки. У мене був великий готельний номер, тож ми з Кроком, купивши трави та бухла, запросили дівчат. Це були звичайні нормальні дівчата,

не повії чи стриптизерки, а прості офісні працівниці. У Данії була дуже добре розвинута секс-індустрія — там була купа секс-клубів, але це було занадто божевільно навіть для мене. Їх ставлення до сексу в Данії, Німеччині та країнах Балкан було занадто агресивним.

Крокодил там просто їхав з глузду. Він трахав дочку промоутера. Потім зотягнув до ванної мого номера одну палестинку, і я саме увійшов туди.

— Гей... Гей, братане, — я поплескав його по плечу, і ми почали гратися з нею разом. Ми повернулися до кімнати, де були всі інші дівчата, і почали займатися сексом із ними. Я був в одному кінці кімнати, а Крок — в іншому, і я почув, як одна з дівчат сказала: я люблю тебе, Крокодил.

— Як так ти його любиш? — крикнув я з іншого кінця кімнати. — Ви з ним лише тиждень знайомі.

Я навіть звабив міцну жінку-охоронця, яка була головою групи безпеки, найнятої данським промоутером. Вона виглядала справді круто і носила зібране у високий жмут волосся. Крокодил був вражений, коли увійшов до моєї кімнати, а там лежала вона з розпущеним волоссям та одягнена в одну з моїх футболок. Вона впадала за мною і навіть поїхала за мною в Штати, але я не став продовжувати наші стосунки.

Після кількох днів вечірок у Копенгагені всі повернулися додому, ми з Крокодилем залишилися і гуляли по всій Європі протягом наступних двох місяців. Звісно ж, ми поїхали до Амстердаму і курили там весь час траву. Саме там я, нарешті, навчився скручувати косяк. Я був весь час під кайфом, але все ще почувався втомленим від боротьби, тож ми просто запрошували кількох дівчат до наших величезних апартаментів і проводили там більшу частину дня.

З Амстердама ми вирушили в Барселону. Ми були скрізь. Але потім один із моїх тренерів почав телефонувати Крокодилу,

нагадуючи йому, що час везти мене додому, тож ми врешті-решт повернулися.

Якийсь час я тинявся Нью-Йорком, а потім повіз Крокодила до Браунсвіля, щоб показати мій старий район. Крокодил сидів за кермом одного з моїх «роллс-ройсів», була північ, і ми повернули за ріг. Близько сотні хлопців підійшли до машини, і оточили її. Вони були надзвичайно раді мене бачити. Я відстібнув їм трохи грошей. Тої ж ночі я пішов спати до Джекі і сказав Крокодилу, щоб він зняв собі номер у готелі. Прокинувшись вранці, я виглянув у вікно і побачив, що навколо моєї машини стоять тридцять хлопців і дивляться, як Крокодил спить.

— Чому ти не пішов спати до готелю? — запитав я.

— Чувак, я просто хотів поспати в машині, — відповів він мені. Але пізніше я дізнався, що він думав, ніби готелі навколо схожі на нічліжки.

Шеллі Фінкель домовлявся про бій за корону в суперважкій вазі, а поки я готувався до розминкового бою. Рано вранці шістнадцятого грудня я був на дискотеці *Sugar Hill* у Брукліні. Я відпочивав із моїм другом дитинства Дейвом Малоуном і купою дівчат, коли увійшов цей широкоплечий високий хлопець. На ньому була велика норкова шуба і красивий капелюх. Я був упевнений, що цей хлопець — гангстер.

— Майку, випий зі мною. Що, ти більше не водишся із дрібними пішаками? — запитав він.

Я проявив до нього повагу, випивши кілька келихів шампанського і викуривши трохи трави. Він сказав мені, що його звать Мітчелл Роуз і що він був першою людиною, яка перемогла Баттербіна.

— Майку, якби ми з тобою побилися, ти б атакував, а я б відбивав твої атаки, — похвалився він.

— Брате, будь таким ласкавим, повтори це ще раз, — попросив я. — Мені здалося, ти щось сказав, але я не розчув.

— Якби ми з тобою побилися, ти б атакував, а я б ухилявся і відбивав твої атаки, — сказав він, затакуючись.

— Передай мені косяк, — сказав я.

Він передав його мені, і я відірвав кінчик у тому місці, де його губи торкнулися косяка, перш ніж затакуватися.

— Передай мені моє шампанське, — сказав я.

Він передав мені келих. Я жбурнув його на підлогу.

— Забирайся звідси на хуй, нігер, — гаркнув я.

Я встав і вже збирався провчити його просто тут, у клубі, але Девід розрядив обстановку. Зрештою Мітчелл пішов.

За деякий час ми з Девідом і ще чотирма дівчатами покинули клуб.

І тут на дорозі ми зустріли Мітчела Роуза.

— Гей, Майку, йди додому з цими сосками, — сказав він, маючи на увазі дівчат. Цього було достатньо. Я стрибнув на нього, і його норкова шуба полетіла додолу. Я став розмахувати направо і наліво, але він вислизнув від моїх п'яних ударів і втік. Тоді я взяв норкову шубу, спустив штани і витер нею свою дупу. Сонце до цього часу вже зійшло і навколо було багато людей, які поспішали на роботу, повз нас їхали автобуси, весь клуб висипав на вулицю і дивився, як я витираю дупу його шубою. О, Боже! Можете собі уявити, якби таке трапилось сьогодні, коли в усіх у телефонах є відеокамери?

Ні в кого не вийде виставити мене дурнем краще, ніж в мене самого. Тут я дуже схожий на свою матір. Щойно вона заводилась, починала всім кричати, щоб «лизали її кицю» та «йшли на фіг». Пізніше ми обидва почували провину за те, що сталося.

Чотири місяці по тому Роуз подав проти мене позов на 66 мільйонів доларів. Він хотів отримати гроші за спробу нападу на

нього і завдану його норковій шубі шкоду. Він також хотів отримати 50 мільйонів доларів за моральну шкоду. Цей хлопець переслідує мене й досі, намагаючись відігратись на мені за свою погану славу. Він навіть випустив самвидавом брошуру під назвою «Майк Тайсон намагався вбити мого тата».

Переговори про бій із Ленноксом Льюїсом були на завершальній стадії, і ми повинні були зустрітись в квітні, тож перш ніж братися за тренування, я вирішив ще трохи повеселитися. Менше ніж за тиждень після вуличної бійки з Мітчелом Роузом я взяв двох молодих вуличних дівчат на канікули до Ямайки. Вони були моїми тусовочними подругами. Я одягав їх у Версаче. Ми займалися сексом і кайфували разом, і коли я хотів інших дівчат, вони приводили мені кілька приголомшливих кицьок. У мене завжди були дівчата, які приводили мені інших дівчат. Тож, коли ви мене бачили з гарною дівчиною, то могли б подумати, що я займаюся з нею сексом, але швидше за все вона була лесбіянкою або бісексуалкою, і її цікавив не я. Я також приводив дівчат, тож ми обидва допомагали один одному.

Коли Шеллі почув, що я збираюся на Ямайку, він розлютився. Він знав, що на мені будуть найдорожчі прикраси, а там тоді вбивали та грабували людей направо й наліво. Тож він послав за моїми коштовностями великого ямайського бійця Майла Маккаллума, чемпіона світу в трьох вагових категоріях.

— Маккаллуме, радий тебе бачити, — сказав я. — Що ти тут робиш?

— Вони послали мене забрати твої речі, — сказав він.

— Пішли тусуватися з нами, братане. Це буде просто космос, — сказав я.

— Гарзд. Але спочатку ти повинен зняти свої прикраси. Ці люди бідні, Майку, якщо вони побачать їх на тобі, то заберуть, — сказав він.

— До біса це лайно, — відповів я. — Та не хочуть вони його забрати, вони хочуть мене в них бачити. Вони не поважатимуть мене, якщо я поїду туди без моєї ювелірки,

Він стояв на своєму, але я також не відступав. У підсумку ми об'їздили всі найбільш бідні райони Ямайки, і ніхто нічого нам не зробив. Ми отримали саму лише любов. У будинку Деміана Марлі, який належав його батькові, я отримав найкайфовіший кайф у своєму житті. Ми накурювались там до сьомого поту. І це була не просто трава, це була трава, яка тримає тебе в заціпленні. Це було незвично, це напружувало і розслабляло водночас.

Одного вечора Маккалум повів мене до стрип-клубу. Я дивився на всіх цих приголомшливих ямайських дівчат.

— Гей, Майле, я б хотів, щоб хто-небудь із них пішов зі мною до готелю. Як думаєш, скільки це буде коштувати? — запитав я.

— Думаю, ти міг би взяти ось ту за сорок тисяч, — сказав він.

— Сорок тисяч доларів за неї?! — я не міг у це повірити.

— Ні-ні, це ямайські гроші. Двадцять доларів США, — пояснив він.

— Чорт, давай заберемо їх усіх. Скажи, щоб закрили клуб, — попросив я.

— Вони не можуть цього зробити, Майку, — сказав він. — Вибери собі трьох.

Я вибрав собі трьох гарячих дівчат, і ми всі разом поїхали на продовження вечірки до мене в готель.

Коли став наближатися переддень Нового року, я вирішив залишити дівчат на Ямайці і поїхати на кілька днів на Кубу. Мій охоронець Рік настояв на тому, щоб поїхати зі мною. Він тримав у себе мій паспорт. Я цього не знав, але Шеллі нервував, що якщо кубинський уряд поставить штамп у моєму паспорті, американці не пустять мене назад в країну.

Щойно я зійшов із літака, мені здалося, що я потрапив до раю. Бути на Кубі однаково що перенестись у часі й потрапити до 1950 року. Вони відновили всі ці старі американські автомобілі 50-х років, а всі будинки мали такий вигляд, ніби вони з тієї самої епохи. Щойно ми зареєструвалися в нашому готелі, я покинув Ріка. Я хотів подивитися на людей. Але це було насправді друге, що я зробив. Насамперед я нюхнув кокаїну. Наркотики я привіз з Ямайки.

Кубинський народ був прекрасний. Я ходив навколо, і ніхто мене не турбував. Ніхто до мене не чіплявся, хіба лише підходили до мене і просили обійняти або питали, чи не треба мені яка допомога. Усі були дуже гостинними і турботливими. Навколо мене не було такого божевільного натовпу як у Шотландії, Англії чи Японії. Кубинці були дуже простими. Може, думали, що я божевільний. Але божевільний у доброму сенсі. Вони всі мені посміхались.

Я вже пару годин блукав по гетто та провулками Гавани, коли до мене підійшов хлопець. Він прекрасно говорив англійською.

— Містере Тайсон! Містере Тайсон! Я побачив, як ви тут ходите і не повірив, що це ви. Вам не можна гуляти тут одному. Вам потрібна сім'я. Гей, Поппі, ти залишишся зі мною, в моєму домі?

— Гарзд, круто, — сказав я. — Я такий хлопець.

Він привів мене до свого будинку, і тепер я чекав на шеренгу жінок.

— Так, що тут відбувається? — запитав я. — Показуй мені жінок. Я б хотів піти до нічного клубу.

— О ні, за цим не варто йти в нічний клуб. Тобі потрібна дружина? Зачекай тут.

І тут цей хлопець вибіг, перестрибнув через паркан, пірнув у провулок і за кілька хвилин він уже повернувся з красивою молодою леді в літній сукні.

— Ось тобі жінка, — сказав він. — Підійде?

Я й сам не знайшов би нікого кращого. Мені не хотілось усе зіпсувати і змусити цю дівчину відчувати, ніби вона мені не подобається. Де б він мені знайшов кращу дівчину?

— Вона просто чудова, — сказав я.

Я подумав, що це якесь сутенерське лайно, і поліз у кишеню.

— Скільки я тобі винний? Скільки динарів?

— Ні-ні-ні, — сказав він. — Тепер ви сім'я. Це твоя дружина.

Ця жінка була прекрасна. Вона діставала мені все, що мені було потрібно. Вона була дуже уважною. Ми трохи погуляли, а потім повернулися до будинку цього хлопця, тому що він хотів приготувати нам хорошу вечерю. Його дружина приготувала смачних омарів, а потім хлопець приніс до столу пару пляшок вина. Я не міг повірити своїм очам. Там було вино *Lafite Rothschild*. Ця пляшка коштувала 2000 доларів, і у цих людей точно не було таких грошей. Вони жили в старому пошарпаному багатоквартирному будинку. Я подумав, що, можливо, хтось із сім'ї цього хлопця працював в одному з готелів, що належать Мейеру Ланскі, і коли прийшла революція, вони втекли з цією пляшкою. Він намагався бути гостинним, діставши свою останню пляшку вина, але у мене не вистачило духу її випити. Тож я запропонував відкрити пляшку подешевше.

Мій господар запланував для нас великий вечір. Ми всі збиралися піти на ефектне сценічне шоу, яке вони влаштували в залі «Копа» у старому готелі «Гавана Рів'єра», який раніше належав Ланскі. Єдина проблема полягала в тому, що дорогою на Рів'єру мені довелося висунути голову з машини таксі й виблювати. Тоді я цього не зрозумів, але омари були зварені в неочищеній воді, і я, мабуть, підчепив особливо погану діарею мандрівника.

Я намагався залишитися до кінця шоу, але не зміг. Я почувався вкінцець хворим, але це не завадило мені бути

самим собою, тобто збоченцем. Я хотів взяти дівчину з собою до готелю. Я думав, що ця дурна нудота пройде і мій член встане. Отже, я знайшов свою дружину і подякував господареві, подарувавши йому гарний дорогий рубіновий браслет, який був на мені, а потім ми взяли таксі до мого готелю. Моя дівчинка ніколи не була в хорошому готелі, тому що кубинський уряд не дозволяє місцевим жителям заходити в готелі до туристів. Вони стверджують, що роблять це, щоб захистити туристів від повій, які можуть підсунути їм хлоральгідрат і пограбувати їх, але я думаю, що справжній мотив — це не дати кубинцям відчутти смак розкішного життя.

Не встиг я дійти до своєї кімнати, як у вестибюлі вже зібралася кубинська знімальна група. Напевно, новина про те, що я був там, уже поширилася. Я був голий по пояс, на мені не було нижньої білизни, мої штани бовтались на мені від постійного блювання так, що з них виглядала моя гола дупа, тож папараці були останнім, що я хотів зараз бачити. Я оскаженів. Я схопив щось з їхньої апаратури і пожбурих у них, а потім зняв з ялинки три скляні різдвяні прикраси і кинув їх також у пресу. Одному з фотографів я дав у голову. Я зовсім вийшов із себе, папараці підхопили свої камери й розбіглися.

Коли ми підійшли до стійки реєстрації, я подумав, що мені доведеться провести мою дівчину всередину якимись хитрощами, але адміністратор сказав мені, що державні чиновники зателефонували до готелю і дозволили мені водити гостей до свого номера. Ми пішли в ліжко. Дівчина була зверху, але я почувався настільки погано, що не міг нічого зробити. Вранці я відчув себе краще, і ми з Ріком полетіли раннім рейсом на Ямаїку. Перед нашим від'їздом у мене був секс із тією дівчиною, і вона була сумною через те, що я їду. Я роздав усі свої гроші і більшу частину коштовностей, окрім діамантового ланцюжка, який коштував п'ятдесят чи шістдесят тисяч. Для

мене це було однаково, що купити шоколадку. Вона вагалася, брати його чи не брати, але я наполіг на тому, щоб вона залишила його собі. Я сподівався, що вона продасть його і заробить достатньо грошей, щоб прогодувати всю свою сім'ю хоча б кілька років.

Я залишив свою дівчину в номері готелю і зустрів Ріка у вестибюлі. Ми поїхали в аеропорт чекати на наш літак. Ми обоє були страшенно голодні, але Рік, як і я, також не мав із собою грошей. Мене оточили туристи, які просили у мене автограф, тож я вирішив обмінювати автографи на їжу.

— Будь ласка, будьте такі добрі, купіть нам трохи їжі за автограф, — просив я. Якщо вони не говорили англійською, я показував на стійку з їжею і жестами показував ніби їм.

До приїзду на Кубу я важив, мабуть, 270 фунтів, але повертаючись на Ямаїку, я втратив близько тридцяти. Я не думав, що у мене харчове отруєння або якийсь паразит. Тривога, правду кажучи, у мене з'явилася, лише коли мене побачила одна з дівчат, яких я привіз із Нью-Йорку.

— Майку, ти так схуд, хоча наче і не тренувався. Ти маєш добрий вигляд, — сказала вона.

«От чорт», — подумав я.

Я був переконаний, що у мене СНІД. Тієї ночі перед від'їздом на Кубу, коли у мене в готелі були ті стриптизерки, я трахав одну з них, і в мене лопнув презерватив. І тільки-но та жінка зрозуміла, що сталося, на її обличчі з'явився дуже дивний вираз. Я був переконаний, що вона подарувала мені СНІД. Але, можливо, вона думала, що це я їй його передав.

У ВЕСЬ ПОЛЬОТ ДО НЬЮ-ЙОРКА Я ХВИЛЮВАВСЯ, АЛЕ БУВ УСЕ ЩЕ ТРОХИ під кайфом після останнього прийому кокаїну в Ямайці. Зазвичай я зустрічав на митниці королівський прийом і легко її проходив, але цього разу мене зустріли люди зі служби національної безпеки. А ці хлопці дуже твердолобі.

— Що ви робили на Кубі? — запитав один із них.

Як вони дізналися, що я був на Кубі? У моєму паспорті не було штампів. Потім я згадав, як побився з папараці у вестибюлі готелю. Це було у всіх новинах.

— Я просто тусувався там на Новий рік, — відповів я.

— Так, значить, ви вирішили, що можете просто взяти і поїхати на день на Кубу в Новий Рік, не звертаючи уваги на чинні у нас закони про заборону подорожей на Кубу, — сказав службовець.

— Я поїхав на Кубу з Ямайки, — відповів я, ніби це якоесь поліпшувало ситуацію.

— Чи витрачали ви там американські гроші? — запитав він.

— У мене були кубинські гроші, але ніхто їх у мене не брав. Вони там беруть лише американські долари, — відповів я йому. — Я купив кубинські гроші, думаючи, що буду розплачуватись ними, але мене обдурили.

Це був не найкращий час бути упійманим на таємній мандрівці до Куби. Буш щойно був обраний президентом, і він погрожував припинити будь-які стосунки з урядом Кастро. І тут я вирішив зіграти на релігії.

— Ви мене затримали через те, що я мусульманин? — запитав я головного службовця. — Це не стосується ісламу.

Я просто намагався добре провести час, брате.

Вони всі розсміялися. Тільки-но я бачу, що люди сміються з моїх жартів, я починаю клоунаду. Тож я трохи побалагурив із ними, і вони сказали мені: іди, ти вільний.

Повернувшись у Штати, я все ще почувався хворим і далі втрачав вагу, тому швиденько записався до лікаря. Я був впевнений, що у мене СНІД. Я почав телефонувати всім своїм друзям, щоб попрощатися з ними. Навіть зателефонував Моніці і сказав їй, що у мене СНІД і що я скоро помру. Можливо, це був не найрозумніший крок.

Я пішов до іспанського лікаря, і він зробив тест на СНІД. Результат був негативним.

— Ні, доктор. У мене СНІД. Ви щось неправильно робите. Покличте до мене іншого лікаря, — сказав я.

Він розсміявся.

— Майку, у тебе негативний тест на ВІЛ, — сказав він.

— Хтось заплатив тобі, щоб ти сказав, що я не хворий? — запитав я.

Зрештою він переконав мене, що я не хворий на СНІД.

Тепер я міг видихнути. За кілька місяців у мене був грандіозний бій із Ленноксом Льюїсом за титул чемпіона в суперважкій вазі, а я катався по Ямайці і Кубі і замість тренуватися просто жив божевільним сповненим наркотиків життям. Я, мабуть, був зовсім теє.

Згодом мене почали наздоганяти наслідки поїздки на Кубу. Дерроу був серйозно стурбований тим, що адміністрація Буша збирається влаштувати мені показове покарання. Він розіслав пам'ятки всій моїй команді з боксу та юриспруденції.

«Як вам, без сумніву, відомо, Майк, нібито, відвідав Кубу і скоїв там напад на кубинського журналіста. Напад на журналіста мене мало турбує (навіть чи кубинський уряд матиме змогу покарати Майка, беручи до уваги поточний статус

кубинсько-американських дипломатичних стосунків), але той факт, що Кубинський американський національний фонд (КАНФ) подав петицію до Міністерства юстиції та Міністерства фінансів з проханням притягнути Майка до кримінальної відповідальності за порушення Правил контролю Кубинських активів і Закону про торгівлю з ворогом, викликає у мене занепокоєння. Важко сказати, наскільки серйозно адміністрація Буша поставиться до цього питання. На жаль, адміністрація Буша, щоб компенсувати шкоду, заподіяну адміністрацією Клінтона у зв'язку зі справою Еліана Гонсалеса, зобов'язалася перед такими організаціям, як КАНФ, забезпечити суворе дотримання обмежень на поїздки й торгівлю.

Відверто кажучи, я не був обізнаний щодо поїздки Майка на Кубу. У тому разі, якщо Майк перебував там як особа, яка користується привілеями відповідно до закону, або ж, якщо витрати Майка під час його перебування на Кубі були покриті особою, на яку не поширюється юрисдикція США та за умови, що Майк не надавав будь-яких послуг уряду Куби або кубинським громадянам, ми повинні якомога швидше це підтвердити.

Нарешті, я наполегливо рекомендую Майку утриматися від будь-яких додаткових заяв щодо його поїздки на Кубу. Зокрема, мені зателефонував Том Фаррі з КАНФ, який нібито має безліч фотографій і цитат, пов'язаних із подорожами Майка. Схоже, що Майк вже заявив, що він був там як турист з метою підтримати "народ Куби". Ми відмовилися підтвердити, що Майк був на Кубі. Суть у тому, що Майк не повинен виїжджати до іншої країни без попередньої консультації юрисконсульта. Це особливо важливо, враховуючи його кримінальний статус та статус зареєстрованого сексуального злочинця».

Дерроу завжди мене підтримував. Ця поїздка на Кубу зійшла мені з рук.

Проте відразу після мого повернення Моніка подала на розлучення. Їй, напевно, набридло все це моє дуркування, адже я займався ним зачасто. І той дзвінок, коли я вирішив сказати їй, що в мене СНІД, аж ніяк не поліпшив ситуацію. І той факт, що у мене щойно народився хлопчик від цієї стриптизерки з Фенікса, лише підлив масла у вогонь. Моніку було важко в чомусь звинуватити. Що це за шлюб такий, якщо я міг трахнути п'ять дівчат за ніч, а Моніці просто відправляв гроші? Я не знаю, чи були ми коли-небудь закохані.

Я познайомився з Шеллі, мамою мого малюка, у стрип-клубі Фенікса. Шеллі мені подобалась. Вона тримала свій будинок у чистоті та робила зі мною багато різних речей. Вона була схиблена на фітнесі, тому, коли я тренувався і бігав, вона бігала зі мною. Коли я пробігав п'ять миль, вона пробігала десять. Вона завжди була попереду мене. Якось ми з моїм помічником Деррілом грали п'ятнадцятифунтовим фітнес-м'ячем, і Шеллі долучилася до гри. Ми з нею кинули м'яч двісті п'ятдесят разів, і я втомився, а вона ще кидала його разом із Деррілом. Ця дев'яноста фунтова мексиканська кицька зробила, мабуть, п'ятсот кидків. Вона вимотала нас нанівець.

Шеллі намагалася працювати над нашими стосунками. Вона говорила з Хоуп і просила в неї поради, як зробити мене щасливим. Коли вона завагітніла Мігелем, я поняття не мав, як мені подбати про ще одну дитину. До того часу я збанкрутів і вліз у борги. Вона все говорила, що збирається зробити аборт, але так і не зробила.

Бій із Льюїсом був запланований на квітень, тож у мене залишалось мало часу, щоб кинути кокаїн із травою і почати серйозно тренуватися. Я все ще був на кокаїні, коли двадцять другого січня прилетів до Нью-Йорка на велику пресконференцію з Ленноксом. Вони поставили нас обличчям один проти одного на піднятих платформах на великій сцені

театру Гудзона. Ведучий *Showtime* Джиммі Леннон-молодший представив кожного з нас так, немов це був справжній бій. Щойно оголосили Льюїса, я втратив розум. Я дивився на нього, і мені хотілося вдарити цього виродка. Тож я зійшов зі свого місця і пішов до нього. Думаю, Льюїс очікував неприємностей і тому взяв із собою десятьох кремезних, схожих на величезні дерева шибздиків, що ховалися за лаштунками, тож тільки-но я до нього підійшов, вони повискакували на сцену. Я був там тільки з кількома моїми охоронцями — Ентоні й Ріком, моїми тренерами, а також із Шеллі Фінкелем. У таборі Льюїса, мабуть, думали, що ми побачимо цих здорованів і втечемо.

Я пішов уперед на Льюїса, але один із його охоронців відштовхнув мене, і я вдарив його лівою. Тоді Льюїс поцілів у мене правою, а Ентоні вдарив Леннокса — тут почалося справжнє пекло. Я опинився на землі поруч із Ленноксом, але він був такий високий, що, коли ми падали, я, замість того, щоб впасти йому на голову, упав на ногу. Тож я вкусив його за стегно. Потім він говорив, що сліди моїх зубів zostалися у нього на стегні надовго.

Нас розтягнули, і я вже не міг дістатися до Леннокса, натомість побачив того охоронця, що штурхнув мене, і плюнув йому просто в обличчя. Ентоні сказав мені, що я так розлютився, що схопив вогнегасник і пригрозив вдарити ним Ента.

— Майку, ти ж не збираєшся мене цим бити, — сказав він мені. — Я навіть не хвилююся, тому що люблю тебе, а ти любиш мене. Поклади вогнегасник і забираймося звідси.

Але спочатку мені довелося показати себе перед сценою, де зібралися всі репортери. Я підняв руки, щоб показати свої біцепси, а потім схопив себе за проміжжя.

— Одягніть на нього гамівну сорочку, — крикнув хтось.

— Мамі своїй гамівну сорочку одягатимеш, ти, сопливий білий пиздюк. Іди сюди і скажи мені це. Я трахну тебе в дупу, ти, білий смаркач, — закричав я. — Ти педик. Ти мене торкнешся? У тебе на те духу забракне. Я з'їм твою дупу живцем, сука. Ніхто тут не може зі мною жартувати. Це мій ульмиматум, телепню. Трахни себе сам, сука.

Шеллі Фінкель намагався утримати мене, але я відмахнувся від нього.

— Підійди і скажи це мені в обличчя. Я довбатиму тебе в дупу на очах у всіх. Нумо сюди, сучий боягуз. У тебе жижки трусяться підійти до мене. Ти й двох хвилин зі мною не протягнеш, шалава. Дивись, як ти тепер перелякався, сука. Боїшся, як маленьке біле кошеня. Перелякався справжнього чоловіка. Я їбатиму тебе, доки ти не навчишся мене любити, підар!

Ось яку зухвалість вселив мені Кас. Але водночас я говорив, як моя мама. Вона б лаялась точно так. Тепер мені соромно, що я наговорив такого тому журналісту. Я був сам не свій, коли мене попускало після кайфу.

Після пресконференції ми з моїм другом на ім'я Зіп пішли подивитися на моїх голубів до Брукліна. Він був стурбований. — Що за фігня з тобою робиться, Майку? Ти збираєшся промотати всі ці чортові гроші? — запитав він мене. — Ти там поводився як нігер. Тебе можуть заарештувати.

— Що я такого зробив? Вони напали на мене першими, — сказав я.

— Тільки не Льюїс. Я чув, ти погрожував чиємусь життю. Якщо цей репортер злякається, вони можуть висунути проти тебе звинувачення. Ти зовсім збожеволів? Це майже як загроза терору. Ти страшний шибздик, Майку. Може, нам ти не страшний, але для них — дуже.

Потім ми запустили пташок, покурили трави, а я загнався кокаїном.

— Ти облажався, Майку, — знову сказав він мені. — Навіщо ти займаєшся цим лайном? Нащо ти тут возишся з цими голубами? Повертайся і тренуйся, старий. Ми маємо бути десь у морі на яхті. Просто тренуйся і бийся, Майку.

Двадцять другого січня, тобто того самого дня, коли я був у Нью-Йорку на пресконференції з Льюїсом, Департамент поліції Лас-Вегаса повідомив, що під час обшуку мого будинку вони знайшли докази, що підтверджують заяву жінки про те, що вона була згвалтована і взята в заручники. Тепер їм залишалось тільки чекати, чи висуне проти мене звинувачення окружний прокурор.

Тим часом Дерроу Солл взявся за роботу. Він отримав письмові свідчення від усіх людей, які бачили цю жінку в будинку. Він обійшов усіх покоївок, садівників та поливальників — усіх, хто її бачив. Усі вони свідчили, що бачили юну леді в доброму гуморі, коли вона, задоволена, прогулювалась маєтком сама, одягнена в саму лише футболку на голе тіло.

До того часу дівчина вже відреклася від своїх слів і пішла до мого друга Мака, розказавши йому, що поліція і її бойфренд чинили на неї тиск, вимагаючи висунути звинувачення. Її вітчим також сказав Маку, що вона збрехала.

Якось я був у перукарні, коли туди зайшла чорношкіра дама з ФБР, щоб причепурити свої брови.

Побачивши мене, вона сказала: «я дивилась твої відео, ти виглядав там дуже круто».

Мені знадобилася секунда, щоб зрозуміти, що вона мала на увазі мої особисті секс-записи, які копи конфіскували з мого будинку.

— Ммм... — сказала вона. — Ти зовсім інший, хлопче.

Завдяки Дерроу з цією справою було закінчено. Окружний прокурор копів не підтримав і, побачивши представлені ними

так звані докази, вирішив не висувати проти мене звинувачення. Моє ім'я тоді знову заплямували без всякої причини брудом.

Через скандал на пресконференції Льюїса чиновники Невади проголосували 4 до 1 за рішення позбавити мене ліцензії на бій. Чому в усьому звинувачували лише мене? На останній пресконференції Льюїса він і Хасим Рахман влаштували під час інтерв'ю для *ESPN* жорстку бійку в простому ефірі, вона була набагато гіршою, ніж та маленька сутичка, яку ми влаштували в Нью-Йорку. Але тепер нам потрібно було шукати нове місце, і бій було відкладено до червня. Тобто в мене з'явилося більше часу на наркотики.

У лютому сенатор штату Техас сказав, що мене арештують, якщо я повернуся до Техасу, тому що я не зареєструвався як сексуальний злочинець, коли тренувався 2001 року в Сан-Антоніо.

Це була повна нісенітниця; я зареєструвався, але навіщо перебріхувати факти? Коли ми оголосили, що поєдинок відбудеться в Мемфісі, чиновники Теннессі та Міссісіпі одночасно висунули вимогу, що я повинен зареєструватися у них перед боєм як сексуальний злочинець. Як це я став таким вигнанцем у власній країні? В інших країнах люди знали, що до чого. Щоразу, коли я їхав за кордон, особливо в колишні комуністичні країни, до мене ставилися як до героя.

На тренувальний табір я поїхав на Гаваї. Це повинно дати вам деяке уявлення про те, наскільки я був мотивований для цього бою. На Гаваях були місця з найкращою травою. Я прокурював собі мозок. Навіть перспектива повернення пояса не важила для мене більше нічого. Я просто думав геть про інше.

Тоді я явно зовсім зіпсувався. Ось чому я просто курих траву. Залишки кокаїну покидають тіло не відразу, особливо в тому,

що стосується психіки. Уся ця Мауї Боуї⁵⁸ забезпечила мені особливо цікаву пресконференцію. В одному з найспокійніших місць світу я зустрівся з пресою і почав просторікувати про лицемірство в суспільстві.

58 Особливо сильний сорт марихуани.

— Я такий само, як і ви. Я також люблю насолоджуватись забороненими плодами. Я думаю, що це не по-американськи — не зустрічатися з жінкою, не бути з красивою жінкою, відмовлятися, щоб тобі сосали член... Я вже говорив, що всі в цій країні — великі брехуни. Засоби масової інформації розповідають людям ...що ця людина зробила це, а ця людина зробила те, а потім ми дізнаємося, що ми просто люди і що Майкл Джордан зраджує своїй дружині, як і всі інші. Ми всі так чи так зраджуємо своїм довбаним дружинам — або емоційно, або фізично, або сексуально. Немає нікого досконалого. Ми завжди будемо це робити. Джиммі Свагарт хтивий, Тайсон також хтивий, але ми не злочинці, принаймні я не злочинець. Можливо, я в перелюбі трохи більше, ніж інші люди — просто я такий, який я є. Я пожертвував стільким у своєму житті, можна мені хоча б в ліжку з дівками відірватися? Я маю на увазі, що в мене розікрали більшу частину моїх грошей, можна, будь ласка, хоча б не лізти до мене з усіма цими домаганнями та спробами кинути мене до в'язниці?

Я великий і сильний нігер, який вирубує людей, гвалтує і грабує. Я зовсім не розуміюся на тому, як бути чемпіоном світу в надважкій вазі, я тільки й умію, що битися. Я ж нігер, правильно? Ні, правда-правда-правда, я не кажу, що я чорний, я маю на увазі, що я вуличний хлопець. Не те, що я хочу бути вуличним хлопцем, чи мені так подобається ним бути. Але це моя сутність, це те, що стало з мого життя, таким зробили мене ті трагедії, що сталися в моєму житті. Сутенери, повії, гравці, люди, яких усі покинули, люди, яким брехали, люди, які були

помилково звинувачені, люди, які були в камері смертників і яких вбили за злочини, яких вони ніколи не скоювали. Таке ось моє оточення. Я знаю, що це звучить огидно. Але це єдині люди, які виявляли до мене любов.

Але я — Майк, я не якийсь там зловмисник, просто я ось такий. І я просто хочу жити своїм життям, я знаю, що ви, хлопці, повісили на мене ярлик поганця, але знайте — я зроблю так, щоб ви ще довго говорили про мене, про мене говоритимуть ваші діти та онуки. Я збираюся все зробити для цього. Про мене ніколи не забудуть. Ваші правнуки скажуть: ух-ти, який він дивний!

Іноді мені здається, що я не створений для цього суспільства, тому що кожен із присутніх тут — довбаний лицемір. Усі кажуть, що вірять у Бога, але не виконують його наказів. Ніхто не розуміє, що таке насправді Бог. Якби Ісус був тут, як ви думаєте, проявив би він до мене хоч якусь любов? Я мусульманин, але, як ви думаєте, чи любив би мене Ісус? Я думаю, що Ісус випив би зі мною і обговорив би мою поведінку. Після того, він був би спокійний. Він би говорив зі мною. Але ніхто з християн ніколи цього не робив. Вони кидали мене у в'язницю і писали про мене погані статті, а потім йшли у неділю до церкви, вихваляли Ісуса і говорили, що він повернеться, щоб нас врятувати. Але вони не розуміють, що коли він повернеться, ці божевільні, жадібні капіталісти вб'ють його знову.

Хто я їм тут? Ленні Брюс⁵⁹, чи що? Репортери сиділи, записуючи все це і розбираючи кожне моє слово, щоб дістатися до істинної суті мене, але всім, здається, мало бути очевидно, що то говорить моїми устами трава Мауї. Я був під кайфом до втрати свідомості. Кінець історії.

59 Американський стендап-комік, соціальний критик і сатирик, виступав у 1950–1960 рр. — прим. перекл.

Я дав купу божевільних інтерв'ю, і апогеєм усього цього став мій виступ на «Факторі О'Рейлі» на телеканалі *Fox*. Інтерв'ю в мене брала Ріта Косбі. Вона поводитись агресивно — ставила мені найобурливіші запитання просто для того, щоб примусити мене зірватися, тож О'Рейлі гнівався, виривав щось сказане мною з контексту і намагався мене опустити.

— Ти що, тварина? — запитала мене під час інтерв'ю Косбі.

— За потреби. Це залежить від того, в якій ситуації я опинився.... Якщо мені доводиться відбиватися, тому що на мене постійно нападають ваші соратники або люди на вулиці, вважаючи, ніби вони мають право кидатися на мене через те, що пишуть у газетах, або коли маю справу з судами, то так, ви маєте рацію.

Я сказав їй, що говорю своїм дітям, що вони нігери і що «це суспільство буде ставитися до них як до громадян другого сорту до кінця їхнього життя, тому є певні речі, через які вони не повинні засмучуватися. Але вони повинні боротися.

— Ти зловмисник? — запитала вона.

— Я думаю, що здатний на зло, як і всі інші.

А ще їй, схоже, подобалося розпитувати мене про моє фінансове становище.

— Мені потрібні гроші. На те вони й гроші, що всім вони потрібні. Це — наш бог. Це те, чому ми вклоняємося, і якщо хтось мені в цьому заперечить, я назву його брехуном. Перестань працювати, живи на вулиці й покажи мені, як сильно Бог буде піклуватися про тебе.

— Звідки така лють? — запитала вона мене нарешті.

— Ти така біла. Звідки береться ця лють? — відповів я.

Ми з Ленноксом билися в Мемфісі восьмого червня. Звідки б не виходив той гнів, але до того часу він зник, незважаючи навіть на те, що в день бою Моніка подала ще кілька документів

до нашої справи про розлучення. Крім розлучення на мою дупу ще чекало безліч судових справ.

Зі мною був мій маленький хлопчик: його мати обдурила мене, і мені довелось піклуватися про нього самому. Я був зруйнований. Однак моя гримерка наповнилась перед боєм атмосферою вечірки. Вона була набита людьми. Я ніколи не цілував немовлят, не сміявся і не позував для фотографій перед боєм, коли Кас був живий, але того вечора я робив саме це.

Шеллі позбувся Крокодила і Томмі Брукса і запросив нового тренера — Ронні Шилдса. Крокодил прийшов на бій і підійшов до мене побалакати перед початком бою. Я міцно обійняв його і притис до себе.

— Крок, я так втомився, — сказав я. — Я так втомився.

Коли нас представляли один одному на рингу, між мною та Ленноксом стіною стояли двадцять охоронців у жовтих сорочках, розділяючи собою ринг навпіл. Бій розпочався. У першому раунді я бився настільки агресивно, переслідуючи його по всьому рингу і змушуючи тримати мене так довго, що рефері довелось дати йому попередження. Але після цього раунду сталося щось дивне. Я просто перестав боротися. Це було, як ніби мій розум просто вимкнувся. Ронні Шилдс та інший мій тренер Стейсі МакКінлі вигукували разом якісь інструкції, але я не чув жодного їхнього слова.

На арені було дуже спекотно, і мене надзвичайно мучила спрага. Я ніяк не міг розпочати. Раунди йшли один за одним, а я просто стояв перед ним і отримував удар за ударом. Я розумів, що я не в тій формі, щоб перемогти кого б то не було, не кажучи вже про такого бійця, як Леннокс. За останні п'ять років я провів лише дев'ятнадцять раундів. Усі ці роки нюхання кокаїну, випивки, куріння трави і бовтання з величезною кількістю жінок нарешті взяли своє.

Багато моїх близьких друзів і колег думали, що під час бою я був під дурманом, таким пасивним я був. Але ні, я просто був у хрінному гуморі, й мені важко було завдавати ударів. Я почувався так, наче всі герої, усі боги боксу та старі бійці зрадили мене. Або, можливо, це я їх зрадив. Усі мої герої були просто нещасними шибздиками, а я всю свою кар'єру наслідував їх у всьому, так ніколи й не ставши одним із цих хлопців. Хотів би я бути одним із них, але — ні.

Тоді я вже багато років лікувався у різних психіатрів, і вся мета моєї терапії полягала в тому, щоб приборкати мої апетити, включно з моїм прагненням до руйнування, що зробило мене Залізним Майком. Залізний Майк завдав мені занадто багато болю, позовів, та ненависті громадськості, він поставив на мені клеймо насильника та ворога суспільства № 1. Кожен удар, який я отримував від Льюїса в тих раундах, вибивав із мене того Залізного Майка. І я був добровільним учасником його руйнування.

Пройшло сім раундів, і я прийняв удар з правої руки, який кинув мене на підлогу. У мене текла кров з очей і носа. Рефері дорахував до десяти. Після бою у нас обох одночасно взяв інтерв'ю Джим Грей. Під час бесіди Емануель Стюард, тренер Леннокса, перебив Грея:

— Я все ще один із найбільших шанувальників Майка, — сказав він. — Він завдав мені тоді стільки переживань із Родеріком Муру. Ви принесли нам багато хвилювань. Він найвидатніший боєць у надважкій вазі за останні п'ятдесят років.

— Чи шкода вам, хлопці, що цей бій не відбувся багато років тому, коли ти, Майку, був у кращій формі, а ти, Ленноксе, був дещо молодшим? — запитав Грей.

Леннокс почав було відповідати, і я витер кров із його щоки.

— Важковаговики дозрівають у різний час, — відповів він. — Для Майка Тайсона це були його дев'ятнадцять років. Нікому було встати у нього на шляху, і він заправляв усім світом. Але я, як добре вино. Я прийшов пізніше, не поспішав і тепер правлю.

— Майку, ти шкодуєш, що цей поєдинок не відбувся багато років тому?

— Цього не повинно було статися. Я знаю Леннокса, відколи йому було шістнадцять. Я його надзвичайно поважав. Усе, що я сказав, було націлено на просування бою. Він знає, що я люблю його і його матір. І якщо він думає, що я не люблю і не поважаю його, то він божевільний.

— Тобто ти хочеш сказати, що в основному твоя поведінка була націлена на те, щоб продати квитки і зовсім не була продиктована твоїми справжніми почуттями?

Грей здавався шокованим.

— Він знає, хто я такий, і розуміє, що я не став би виявляти неповагу. Я поважаю цю людину як брата. Він чудовий, талановитий боєць.

Усі журналісти зі світу боксу вчепились за той момент, де я витираю кров зі щоки Леннокса. Вони думали, що я поводився як переможений герой. Здавалось, що вперше багато з них побачили в мені щось людське. Майже.

«Тайсон — огидний тип. Івалтівник та злодій, якого б ви не хотіли бачити близько до вулиць, якими ходить ваша дочка. Але тепер зневажати його буде трохи важче», — написав месник із *Sports Illusionated*.

Тільки-но бій закінчився, я повернувся до своїх гріхів. Я познайомився з привабливою домініканкою на ім'я Лус. Вона прийшла з компанією на бій із Льюїсом, і ми почали тусити. Вона жила в Нью-Йорку в Іспанському Гарлемі, і тієї осені ми з'їхалися разом. Я знову опинився у своєму оточенні. Покинуті будівлі, якийсь наркоман, люди під передозом, товстуха, яка

штовхає візок із новонародженим наркоманом, нігери з пивом, які стріляють один в одного. Вибачте, але це моя стихія.

Мені не варто було повертатися в цю стихію, але щойно я опинився в ній, усі мої почуття загострилися. Щоразу йдучи кудись, я відчував параною, я перейшов у режим виживання. Тільки-но я переїхав до Іспанського Гарлему, я знову став Майком із Браунсвіля. Люди годували мене. Наркотики стали безкоштовними. Я почав вештатися в наркопритонах.

Як я докотився до того? Раніше я хіба міг дати п'ять і дозволити сфотографуватися зі мною, а тепер я опинився в наркопритоні, де голі жінки загортали пакети з кокаїном. Як я потрапив сюди, як почав нюхати кокаїн, який, за словами мужика, був для «тупих торчків-нігерів». «На, візьми ці пластівці. Ти маєш спробувати пластівці, Поппі». Я нюхнув раз те лайно, і мої очі застигли.

Я спускався в ресторан, який був на розі, і вони давали мені безкоштовну їжу. Я з'їдав весь рис і боби, а вони напихали мене спиртним, хоч був ще ранній ранок. Дехто з моїх друзів-гангстерів приходили провідати мене. Вони приїздили на «роллс-ройсах» та інших шикарних машинах.

— Якого чорта ти робиш тут із цими суками? — запитав мене один із них. — Приходь жити до мене.

— Ні, мені тут добре, — сказав я. — Це моя жінка, я в порядку.

— Майку, ти повинен стежити за цими нігерами, — сказав він.

— Не-а, чувак. Ці люди хороші, — сказав я йому.

Я тусив із цими друзями і глибоко всередині розумів, що це ті люди, з якими мені належить бути, адже саме так я почувався. У гето все було по-іншому — люди могли годувати мене безкоштовно, давали мені наркотики і піклувалися про мене, якщо щось йшло не так, я за них заступався. У мене були свої недоліки, і люди на районі добре мене розуміли.

Тоді я жонглював щонайменше двадцятьма дівчатами. Іноді їхні дороги перетиналися, і я ніс на собі весь тягар цього зіткнення. Хтось, із ким я зустрічався, дізнавався, що в мене є ще дівчата. Ви можете подумати, що дівчата були готові на все, лише б бути з Майком Тайсоном? Але коли вони втрачали контроль над собою, їм було плювати. Вони били мене і дряпали мені обличчя. А потім, коли ти думав, що все скінчилося і вони охололи, тобі в голову зненацька прилітала каменя, а вона знову була зла, як стерво.

ТРИНАДЦЯТОГО СІЧНЯ 2003 РОКУ МОЄ РОЗЛУЧЕННЯ БУЛО ОФОРМЛЕНО. МОНІКА ОТРИМАЛА КОННЕКТИКУТСЬКИЙ будинок, її будинок та 6,5 мільйона доларів із моїх майбутніх гонорарів. Врешті-решт вона отримала в заставу мій будинок у Вегасі. Тоді вона стала досить ворожою до мене, але я не особливо пручався давати їй гроші. Я вуличний пацан. Я збирався йти тинятися вулицями. Попри те, що моє серце більше не належало боксу, я мав однаково йти на ринг, щоб заробити трохи грошей. Шеллі домовився на двадцять друге лютого про бій із Кліффордом Етьеном. За тиждень до бою я пішов робити татуювання, яке стало у підсумку моїм найвідомішим. Художнику Віктору Уїтміллу, відомому також як Парадокс, я сказав, що хочу зробити тату на обличчі. Я ненавидів своє обличчя і просто хотів його зіпсувати. Я запропонував набити крихітні сердечка по всьому моєму обличчю. Це не був якийсь прийом, націлений зробити мене більш привабливим для жінок, я просто хотів вкрити все своє обличчя. Але Віктор відмовився, сказавши, що у мене гарне обличчя. Він запропонував мені малюнок, як у племені Маорі, і я відповів йому, що подумаю про нього. Чим більше я про це міркував, тим більше мені подобалася ідея зробити на моєму обличчі татуювання, яким воїни лякають у бою своїх супротивників. Тож я погодився на його ідею.

До цього бою я готувався набагато старанніше, ніж до бою з Льюїсом. На бій я вийшов із вагою в 225 фунтів, тобто на 9 фунтів легшим за Льюїса. Етьєн мав хороший послужний список, і був у першій десятці обох асоціацій, але у нього було слабе підборіддя. За його двадцять шість боїв він був нокаutowаний десять разів.

За мною стежила знімальна група документального фільму. Вони знімали мене, коли я напихався своєю вечерєю перед боєм.

«Ненавиджу Майка Тайсона. Я бажаю йому всього найгіршого. Ось чому я не люблю ні своїх друзів, ні себе. Я йду на крайнощі. Можливо, у наступному житті у мене буде краща доля. Ось чому я з нетерпінням чекаю, коли потраплю в інший світ — я ненавиджу те, як живу. Я ненавиджу своє теперішнє життя».

Я не знаю, чому зосередився на цьому бою більше, ніж на бою з Ленноксом. Я не знав, переможу чи програю. Пролунав дзвінок, і я кинувся на Етьєна, ми разом звалились на мотузки і я потягнув його на себе. Я думаю, що поранив його одним зі своїх перших ударів. Ми підвелися, я ухилився від одного з його ударів і завдав йому удару у відповідь, який поцілив йому просто в щелепу. Він упав. Я думав, що він підведеться. Мені не здавалось, що це хороший удар, здатний збити когось із ніг, але я не впевнений, принаймні той удар був точний. Коли суддя дорахував до десяти, я допоміг йому підвестися, і ми обнялися. Кліффорд щось прошепотів мені на вухо.

Джим Грей вийшов на ринг, щоб взяти інтерв'ю.

— Він прошепотів тобі щось на вухо, ніхто не чув, що це було. Що він тобі сказав?

— Правду кажучи, він сказав: «Тобі потрібно перестати дуркувати і стати серйозним, ти несерйозний, ось чому ти тут валяеш дурня». Він сказав правду.

— І він має рацію, чи не так? — запитав Джим.

— Так, він має рацію. Я просто щасливий повернутися в Мемфіс і провести гідне шоу, я радий, що брат Кліффорд пішов зі мною на бій. Люди не розуміють, коли ви показуєте свою любов і повагу, б'ючись один з одним, але саме так ми робимо наше життя кращим.

— Майку, ти хворів на цьому тижні? У чому була проблема?

— Я зламав собі спину.

— Що ти маєш на увазі, кажучи про поламану спину?

— Моя спина зламана.

— Хребет? Диск?....

— Хребет.

— Це сталося під час спарингу?

— Ні, я потрапив в аварію на мотоциклі. Мені це сказав лікар, я качав прес по 2500 разів на день із двадцятифутовою гантелею, і одного дня я просто не зміг більше рухатися. Я пішов до лікаря дізнатися, що сталося, і він сказав мені: «Хочеш вір, хочеш — ні, але в тебе поламана спина».

— Тобі боляче? Тобі ставили якісь уколи? Як тобі вдалося вийти на цей бій?

— Мені не можна ставити уколи, ти ж знаєш, мене перевіряють перед боєм. Але, хвала Аллаху, я не знаю. Я просто щасливий, що борюся і б'ю добре і точно.

— Майку, ти був готовий до цього бою? Я маю на увазі, що твій тренер Фредді Роуч радив тобі за чотири дні до бою скасувати бій. Ти був готовий?

— Ні, але я зобов'язаний, я маю поводитися як чоловік і боротися. Я скасував занадто багато боїв за свою кар'єру і не хочу, щоб хтось подумав, буцімто я боюсь. До того ж мені потрібні гроші, мені завжди потрібні гроші, тож я радий, що ми обидва вийшли на бій. Я дуже поважаю його як чоловіка, він — мій друг.

Грей почав запитувати мене, чи збираюся я знову битися з Льюїсом. Це була спекуляція: ще один великий бій із Льюїсом, щоб заробити багато грошей.

— Я не готовий битися з ним просто зараз. Я не хочу, щоб мене знову побили. Я не знаю, чи хочу я взагалі іще битися, якщо мій наступний бій мав би бути з Льюїсом. Я хочу опанувати себе. Я так заплутався, що просто хочу навести лад у своєму житті.

Переслідуваний знімальною групою документального фільму, я поніс цей похмурий настрій із собою до готеля. Там я провів час за відеодзвінком зі своїми дітьми, щоб переконатися, чи бачили вони, як переміг їх татко. Потім я вигнав знімальну групу зі своєї кімнати і почав веселитися зі своїм другом-сутенером. Він привів із собою кількох своїх дівчат і ще одну дівчину, яка була подругою його друга. Я нюхнув трохи кокаїну, викурив трохи трави, і мій настрій став ліпшим. Ми відкрили кілька пляшок *Dom Pérignon*. Мій друг розповідав одну зі своїх військових історій, і всі ми сміялися, а та дівчина — подруга мого друга, пожартувала «О, та ти повний лайна, нігер».

БУМ! Мій друг схопив пляшку шампанського і вдарив її нею по голові. Я намагався зупинити його, але все сталося занадто швидко. Кров хльостала з її голови, мов фонтан із нафтою.

Я подумав, що мені кінець. Ми були на півдні. Дівчина кричала, як божевільна. Вона була дружиною одного дуже відомого чоловіка. Мій друг би просто повбивав усіх цих людей, а я буду з усім цим пов'язаний. І раптом мій друг і дівчина мило заговорили один з одним. Схоже, це нормально для стосунків між сутенерами та шльондрами.

За бій з Етьєном я отримав 5 мільйонів доларів, але незважаючи на ці гроші, я був глибоко в боргах. Мій позов проти Дона Кінга все ще ходив судовими інстанціями, і Дон нервував,

що я відіграюся на ньому в день слухань. Тому він почав спроби налагодити зі мною контакт. У мене не було ніякого довгострокового контракту з Шеллі, тож тоді я був свого роду вільним агентом. Дон подумав, що може спробувати перетягти мене на свій бік — показати мені трохи грошей і змусити відмовитися від позову.

Я, поглинений зароблянням грошей, не міг роками чекати закінчення судового процесу, мені потрібні були гроші тепер і негайно. Я не бачив нічого поганого у швидких задоволеннях. Тому я звернувся до Джекі Роу, щоб вона допомогла мені розібратися з Доном. Джекі була схожа на пітбуля. Я міг їй сказати: «Мала, дістань-но мені ось це — вона йшла і робила. А потім я йшов кайфувати.

У квітні того ж року Джекі вмовила Дона купити мені три «мерседес-бенци». Я попросив його записати одну з них на ім'я Джекі, другу — на ім'я Луз, а третю — на ім'я мого друга Зіпа. Ми гралися з Доном, обіцяючи йому, що якщо він прийде до нас із грошима та машинами, ми, можливо, закриємо справу. Тож Дон призначав зустріч, думаючи, що зможе примусити мене обманом укласти за дріб'язок якусь нову угоду, але щоразу я повертав ситуацію так, що це ми його грабували.

Якось я привів до готельного номера Дона двох своїх друзів дитинства. Коли ми прийшли, Дон почав погрожувати моїм хлопцям і говорити їм різні гидоти. «У мене на рахунку три трупи, два на черзі», — вихвалявся Дон. Він подивився на мого друга, але той нічого не сказав. Він повинен був налякати Дона, але Дон змусив його трястися всім тілом. Я дивився на своїх хлопців: «Якого біса, ви ж наче круті хлопці...» Якось враз я підхопився зі свого місця і вперіщив Дона так, що вибив із нього все лайно.

— Заткнись нахуй, шибздик, — сказав я.

А мої хлопці, ті самі хлопці, яких я привів, щоб уладнати цю справу з Доном, скочили до мене, намагаючись мене утримати.

Тим часом я і далі зустрічався з Доном щоразу, коли він звертався до мене. Мені дуже пощастило, що в той період свого життя я був не такий зухвалий, як коли був молодшим, інакше я скалічив би Дона. Якось Дон зателефонував мені і сказав, що збирається приїхати до мого офісу у Вегасі й залишити мені 100 тисяч доларів. Мій друг Зіп був у місті, тож ми вдвох чекали появи Дона.

Дон приїхав із повною готівки сумкою.

— Мені потрібно було з деким розрахуватися, — сказав він і почав відраховувати 100 тисяч доларів. Зіп підійшов до нього, спокійно взяв усю сумку і приніс її мені.

— Вельми дякую. Будь ласка, проведи Дона до дверей, — сказав я. Зіп схопив Дона за руку і повів його до виходу.

— А тепер нам із чемпіоном час тренуватися, — сказав Зіп.

— Ей, хлопче, мені потрібні ці гроші. Мені потрібно заплатити ще деякому. Я ж тобі говорив, — сказав Дон.

— Побачимося пізніше, Доне, радий був тебе бачити. Я завжди був твоїм шанувальником, — сказав Зіп і закрив двері у нього перед носом. Ми почали рахувати гроші. У сумці було багато зелених.

Дізнавшись про ці мої зустрічі з Доном, мій адвокат Дейл Кінселла написав наприкінці травня листа адвокату Дона.

«Я вражений тим, що відбувається протягом останніх тридцяти днів за участю вашого офісу.

1. Джеррі Бернстайн і я — офіційні адвокати Майка. Така ризикована спроба усунути нас від того, що відбувається, повинна викликати у будь-кого, не кажучи вже про суддю Деніелса, серйозні сумніви щодо будь-яких запропонованих мирових угод.

2. Дон, схоже, не вивчив жодних уроків із цього судового процесу. Цей судовий позов зумовлений більшою мірою наполегливістю Дона в тому, щоб ізолювати Майка в офісі чи готельному номері й змусити його оформлювати документи без будь-якої незалежної юридичної чи фінансової консультації. Я не розумію, про що собі думали люди з вашої команди.

3. Схильність Майка укладати угоди, серед інших і про примирення, під впливом людей, яким він довіряє, поважає і/або про яких думає, що може їм довіряти (навіть якщо на мить), добре задокументована. Його недавнє рішення врегулювати своє розлучення з Монікою без адвоката та фінансових радників (яке має бути скасоване на підставі незаконного тиску) є яскравим прикладом того, про що я кажу.

4. Після початку судового процесу за позовом Майка і після виклику Джеррі вас і мене для виступу в суді ці питання разом з іншими будуть порушені. Я поділяю думку суду про те, що справа Майка — це його, а не його адвоката справа, проте в наших спільних інтересах будь-яку угоду про врегулювання претензій, досягнуту між Майком і Доном, слід представляти (а точніше, необхідно подавати) на розгляд того, хто є незалежним представником Майка.

У зв'язку з цим я був би дуже вдячний, якщо Дон і/або ваш офіс вважав за потрібне поставити Джеррі і мене до відома, що відбувається на цьому етапі».

Дейлу було не відомо, що за кілька тижнів до того, як він надіслав цей лист, Джекі вела за їх спиною переговори з Доном. Мій помічник Дерріл зателефонував Джекі, щоб сказати їй, що у нас залишилися останні 5000 доларів. У нас не було грошей ні на оплату рахунків за будинок, ні на утримання робітників, ні на що інше. Джекі приїхала до Вегаса і побачила, в якому жахливому стані мої фінанси.

— Мені потрібні мої чортові гроші від Дона, — сказав я їй.

Дон був у захваті від Джекі. Він відчайдушно хотів залагодити справу, і нам нарешті призначили дату судового розгляду на вересень. Щойно ми про це почули, Джеф Уолд сказав мені, що тепер Дон застосує свою магію, і ми всі побачимо, чому його називають Кінгом. Джефф не знав, що Джекі розмовляла безпосередньо з Доном, намагаючись отримати від нього трохи грошей. Дон запропонував мені 20 мільйонів доларів в обмін на те, що він знову просуватиме мої бої.

Я сказав Джекі, що перш ніж починати розмови про спільну роботу і врегулювання претензій, я б хотів отримати три речі, які поки що були у Дона: зелений «роллс-ройс», картину, яку подарував мені прем'єр-міністр Італії Сільвіо Берлусконі і яка повинна була чимало коштувати, а також те, що мене цікавило найбільше — моє зображення в центрі групи персонажів із коміксів «Люди Ікс», яке зробив Стен Лі.

Дон зателефонував Джекі і повідомив їй, що задля угоди про врегулювання претензій він організовує нам переліт до Флориди і наше розміщення в готелі «Делано». Ми з Джекі, її сином і моєю подругою Луз сіли в приватний літак Дона і полетіли на південь. Я взяв із собою великий пакет кокаїну і спортивну сумку, в якій було пів фунта трави. Я нюхав кокаїн, курих косяк та слухав плеєр. Я літав в угарі вище за літак, як раптом мені прийшло прозріння: та це ж мій довбаний літак. Я заплатив за цей літак. А цей виродок поводитьсь так, ніби робить мені послугу, катаючи мене на моєму власному довбаному літаку. Цей нігер водить мене за ніс.

Наркотики грали у мене в голові, і я почав їхати з глузду і сповнюватись заздощами.

Дон зустрів нас у приватному аеропорту на своєму «роллс-ройсі». З ним був шофер Ізадор Болтон, який раніше, до того, як Дон украв його у мене, був моїм шофером. Ізадор був за кермом

першої машини, в якій розмістилися помічники Дона. Ми поїхали на південь з Форт-Лодердейл у Майамі автомагістраллю I-95. Джекі сиділа на передньому сидінні, я — на задньому разом із Луз і сином Джекі. Дон сказав щось невинне, але всі ревності та лють ударили разом мені в мозок, і я вперіщив йому в його дурнувату голову. Бум! Нема чого повертатися спиною до заздрісного торчка.

Дон пересунувся від мене, але я почав душити його із заднього сидіння.

— Ні, ні, відпусти його, Майку, — закричала Джекі.

— Джекі, тримай цього нігера, я йду вперед, — сказав я.

— Добре, тримаю його, — відповіла вона.

Я виліз із машини, щоб пересісти на передне сидіння і ще раз надавати йому тумаків, але Джекі не змогла утримати його, вона була шокована, і Дон викрутився від неї.

Тепер я опинився сам на узбіччі хайвею. Дон проїхав по дорозі трохи вперед, а потім висадив Джекі, її сина та Луз із машини. Вони підійшли до мене, несучи мою сумку з пів фунтом трави. Я вийшов із машини з моїм запасом кокаїну в кишенях.

— Чому ти його відпустила, Джекі? — закричав я. — Тепер нам стирчати тут, на цьому довбаному хайвеї.

Повз нас мчалися зі свистом машини та вантажівки. Раптом до нас підїхав Ізадор. Він підїхав, щоб забрати нас, адже загубив із поля зору нашу машину, а коли зателефонував Дону, той сказав йому розвертатися і забрати нас.

Він підїхав до мене, опустив скло і наказав сідати в машину.

— Пішов ти, шибздик, — закричав я.

Тільки Ізадор встав із водійського місця, як я кинувся просто на нього. Я двічі вдарив його кулаком в обличчя, розбивши йому ліву очницю. Силою ударів його кинуло на водійське сидіння, я схопив його за ногу і вкусив. Ізадору вдалося відштовхнути

мене і закрити дверцята, я щодуху вгатив по зовнішній панелі дверей і прогнув сталь. Я вже збирався розбити йому вікно, коли йому вдалося від'їхати.

Його черевики лишились на узбіччі, він поїхав босоніж.

Потім приїхали копи. Вони говорили до нас, а у мене тоді було пів буханки кокаїну, Луз тримала спортивну сумку, в якій було пів фунта трави. Ці копи були так схвильовані, побачивши мене, що навіть не запитали, що ми четверо робимо на узбіччі. Будь-кого іншого вони відразу б поклали обличчям у траву і ув'язнили б до кінця життя з тою кількістю кокаїну, який був у нас. Я екстреміст. Чому б мені не купити собі вісім кульок? Але ж ні, мені треба було пів буханки. Хлопці, які продавали мені кокаїн, сказали: «Майку, це оптова партія. Поліціанти не будуть слухати казочки про те, що ти купив стільки просто, щоб самому покайфувати». Але це було моїм особистим запасом.

Поліціанти запропонували нам підвезти нас, куди нам треба, ми набилися в одну з машин, і вони повезли нас до Сауз Біч. Ми зайняли пів поверху, які Дон зарезервував для нас. Джекі вмовила Дона дати нам трохи грошей, і він надіслав хлопця з парою сотень штук.

Цілий місяць ми провели за незкінченими вечірками, а потім мій друг приїхав до нас зі своїм автобусом і ми, взявши кілька дівчат, поїхали кататися по всьому східному узбережжю.

У червні мені на голову звалилась ще одна дурнувати справа про батьківство. Ця брехлива дівка Вонда Грейвс стверджувала, що я згвалтував її 1990 року, і в неї після того народився хлопчик. А цей гівнюк адвокат Рауль Фелдер, який представляв Робін Гівенс, взяв на себе цю справу і хвалився, що «знову переможе Майка Тайсона». Але їм обом довелося сісти на дупу, коли аналіз ДНК показав нульову ймовірність моєї спорідненості з дитиною.

Однак я був далеко не ангелом. Пізніше того ж місяця я провідував свого друга дитинства Дейва Малоуна, і ми запускали разом у Браунсвілі наших голубів. Того вечора Дейв відвіз мене назад до готелю «Марріотт», де я зупинився. Біля готелю я наткнувся на двох хлопців напідпитку, які поверталися до своїх номерів. Вони підійшли до мене і стали просити автограф. Я був під кокаїном. Дозвольте мені розповісти вам дещо про мене. Коли я був під кайфом, то ніч чи ранній ранок були не кращим часом, щоб зі мною зустрітися. Я був просто поганцем, який шукав неприємностей. У мене траплялися ці довбані перепади настрою, майже як у Джекіла та Хайдаб0.

60 Тут Тайсон, очевидно, має на увазі роман Роберта Стівенсона «Дивна історія доктора Джекіла і містера Гайда». За сюжетом у доктора Джекіла роздвоєння особисті, і містер Гайд є його альтер его — *прим. перекл.*

І ось ці два пуерторіканці підійшли до мене і попросили автограф. Я сказав їм, щоб вони відвалили.

— Однак він не такий і крутий, — сказав один із них. — У нас є зброя, а у тебе тільки кулаки.

Якби я не був на кокаїні, можливо, нічого б і не сталося. Але я був під кайфом, тож я погнався за ними у вестибюль і вгору по ескалатору. Піднявшись на самий верх ескалатора, я збив із ніг одним ударом одного з них. Інший хлопець заховався за стійкою реєстрації, але я витягнув його звідти і вдарив. Його врятувала лише поява охорони готелю.

Бійка сталася з моєї вини. Вони збиралися звинуватити мене в нападі, погрозах та переслідуванні. Наступного дня мені довелося йти до суду, і, коли я повернувся, то показав своїм друзям, Дейву та Зіпу, товсту папку, в якій була частина судових справ.

— Та вони природжені порушники, — сказав Дейв. — Та ти лише поглянь, скільки тут усього зареєстровано.

— Гей, це рапорти про мене, — поправив я його.

— Старий, ми крутимось коло тебе, думаючи, що ти знаменитий і ми самі біля тебе будемо кращими, — сказав Зіп. — У тебе послужний список ще гірший, ніж у нас, нігер.

Тоді я жив одним днем. До цього часу я вже втомився від усього цього лайна, що мене оточувало. Я не відчував, що в моєму таборі є хтось, кому я міг би довіряти, і, втомившись від усіх цих макіавеллівських захоплень владою, я звільнив усю свою менеджерську команду.

Тож тепер Шеллі керував усім тим, що залишилося від моєї кар'єри. У моєму контракті був пункт про реванш із Ленноксом Льюїсом, і він хотів знову битися зі мною, щоб отримати ще один великий гонорар. Але я не хотів, щоб мені знову надерли дупу. Я зовсім не мав сумнівів, що зможу його перемогти, якщо матиму достатню мотивацію і буду у відмінній формі. Але мене не цікавив бокс, мене цікавили лише наркотики.

Тож Шеллі та команді Льюїса прийшла в голову ідея організувати для мене бій на розігріві перед наступним боєм Леннокса. Мені мали заплатити як другому хедлайнеру. Я відмовився битися на розігріві — для мене це було соромом. Тому ми відхилили пропозицію Льюїса, і вони подали до суду позов на 385 мільйонів доларів на мене і Дона Кінга, стверджуючи, що Кінг спокусив мене знехтувати контрактом, щоб він міг просувати мої наступні бої.

Моїм єдиним фактичним активом залишався мій позов проти Дона. До того часу Джефф Уолд дізнався, що я зустрічаюся з Доном, і був злий на мене. Він сказав мені, що Дон буде продовжувати відкладати судові позови, які були подані проти нього до останньої хвилини, поки не почнеться судовий процес, і аж тоді він візьметься залагоджувати справу. Джефф і Дейл Кінселла говорили мені, що ми можемо погодитися на 60 мільйонів доларів із 100 мільйонів, на які подали позов, і що я,

можливо, навіть зможу повернути свою бібліотеку фільмів про боротьбу, яка стане для мене гарним заощадженням на прийдешні роки. Для цього всього мені потрібно було лише протриматися до дня судового засідання у вересні.

Однак моє фінансове становище було настільки важким, що моє оточення щодня говорило мені про те, що було б доцільно подати заяву про банкрутство. Ми з Джекі тоді водилися з Джиммі Хенчменом, репером-підприємцем, який керував *The Game* та був директором *Czar Entertainment*. Джиммі запросив Баррі Хенкерсона, звукорежисера, який керував Тоні Брекстоном і Р. Келлі. Вони всі наполягали на тому, щоб я подав заяву про банкрутство. Хенкерсон сказав Джекі, що я повинен подати заяву про банкрутство за статтею 11, тож Джекі просто зайшла в Інтернет і зауглила «банкрутство за статтею 11». Ось із чим я мав справу тоді. Джекі була хорошою людиною, але тоді на неї звалилося занадто багато всього. Ніхто з нас нічого не знав про фінанси або банкрутство; ми просто розважалися і розтринькували гроші.

Тому я зателефонував Джеффу Уолду і сказав йому, що всі люди навколо пропонують мені подати заяву про банкрутство.

— Не подавай заяву на банкрутство! Щойно ти це зробиш, не зможеш більше контролювати свої позови — усі вони перейдуть до судді, який вестиме справу про банкрутство. І тоді справа вислизне з наших рук, — сказав він.

— А що, як я програю? — запитав я.

— Ти не програєш. У цій справі все ясно, як божий день, — відповів він.

Я не був настільки впевнений. Під час мого першого слухання проти Дона я схопив глечик із водою і вилив його йому на коліна. І тепер Дон пиляв мені мозок із тим інцидентом у Флориді.

Уолд був переконаний, що Дон обробляє всіх моїх друзів, включаючи Джекі, щоб змусити мене подати заяву про банкрутство. Він почав телефонувати мені по кілька разів на день, благаючи не подавати заяву. Але я не вірив, що поради моїх друзів продиктовані відкатами.

Коли я подивився на гори й гори рахунків, які я не міг сплатити, я вирішив подавати заяву. Хенкерсон найняв мені адвоката з банкрутства, і першого серпня ми подали заяву. Того самого дня ми з Хенкерсоном, Хенчменом та моїм охоронцем Ріком пішли за покупками. Гей, те, що я подав заяву на банкрутство зовсім не означало, що у мене немає грошей. У мене просто не було 100 мільйонів доларів, щоб розплатитися з боргами. Я все ще укладав угоди. Преса здійняла галас навколо моїх покупок на Родео-драйв, але в магазини вони зі мною не ходили. Я розмовляв із мусульманськими хлопцями, які керували деякими з цих дорогих магазинів одягу, і я витягнув свій мусульманський козир у надії, що вони зроблять мені знижку.

— А що, якщо я дам тобі півтори тисячі доларів за цей костюм із цінником у три тисячі, брате мій? Ти ж знаєш золоте правило ісламу. Чини з братом своїм так само, як сам хотів би, щоб чинили з тобою.

Наступного дня всі газети писали в найдетальніших подробицях про мої фінансові справи. Я заборгував близько 27 мільйонів доларів, з яких 17 мільйонів становили податки, які я заборгував податковій службі та англійським податківцям. Решту 10 мільйонів доларів я заборгував за особисті витрати — гроші, які я винен був після розлучення Моніці, витрати, які я заборгував банкам за іпотеку, а також величезні судові витрати.

Я був настільки приголомшений і ошелешений усім цим банкрутством, що просто відмовився від свого будинку.

— До біса його, забирайте цей чортів будинок», — сказав я своїм адвокатам, і вони виставили його на аукціон. Я був настільки одурманений, що не міг геть нічого зробити. Я просто тренувався. У мене не було жодного запланованого бою, але я однаково тренувався і кайфував.

Я був надзвичайно здібним пристосовуватись до обставин. Я міг жити в стічній канаві, а міг в люксовому будинку. Я знався на життєвій суєті і просто грав із життям в рулетку. Навіть сидячи в канаві, я носив штани та туфлі вартістю в 2000 доларів. У мене в кишені не було ні цента, але я однаково говорив усіляке лайно і полював на дівчат.

Якийсь час я провів у Феніксі з Шеллі, матір'ю моєї дитини. Дейв Малоун приїхав до мене і ми трохи поспілкувалися. Я був такий бідний, що ми їли глазуровані пластівці і Твізлери⁶¹ на вечерю. У нас не було грошей, щоб кудись піти, тож ми просто сиділи у дворі та дивилися, як літають мої голуби. Час від часу я влаштовував де-небудь автограф-сесію, беручи по двадцять п'ять доларів за кожен підпис, просто щоб звести кінці з кінцями. Я був настільки бідний, що хлопець, який вкрав номер моєї кредитної карти, написав в Інтернеті скаргу, що я настільки розорився, що він навіть не може заплатити моєю кредитною картою за вечерю.

61 Марка желейних і лакричних цукерок.

Але були і деякі переваги. Я повернувся на схід і тусувався з моїм другом Маріо Костою, у якого за Рінгсайд Лаунж було трохи моїх голубів, ресторан і бар у Джерсі-Сіті. Був чудовий день бабиного літа, ми сиділи у дворі за будинком, де жили голуби. Я заснув, і Маріо залишив мене самого. За дві години я прокинувся і почав кричати: «Я багатий! Я багатий!» Маріо прожогом прибіг до мене.

— Ей, чемпіоне, усе гаразд? — запитав він.

— Я багатий, Маріо, — сказав я. — У мене немає ні годинників, ні грошей, ні телефону, але я, нарешті, почуваюся спокійно. Ніхто не говорить мені «Іди сюди» чи «іди туди», «зроби це». У мене були машини, на яких я ніколи не їздив, я навіть не знав, де ключі від них. У мене були будинки, в яких я не жив. Мене всі оббирали. Тепер у мене нічого немає. Ніхто не телефонує мені, ніхто не турбує мене, ніхто не переслідує мене. Мені так спокійно. Це багатство, старий.

Деякі з моїх друзів заступились за мене. Мій друг Ерік Браун та його брат дали мені 50 тисяч доларів від своєї компанії *СМХ Productions*. Я б зробив для них усе, що завгодно, щоб відплатити, але мені ніколи не довелось цього робити.

Тим часом мій друг Крейг Бугі почав переговори щодо угоди для мене з людьми з К-1, які займались змішаною боротьбою. Мені було ніде жити, тож люди з К-1 поселили мене в номері готелю «Беверлі Вілшир» у Лос-Анджелесі і оплатили всі мої витрати. Мені це було необхідно. Мене тоді вже вигнали з усіх великих готелів на Стрипі у Вегасі. Я зі свого боку виступив для них у рекламі.

— Майку, нам потрібно, щоб ти був присутній на цьому заході на Гаваях. — Хоп, і я полетів на Гаваї. Наступного місяця я поїхав кудись іще. Мені платили сто штук за те, п'ятдесят — за інше. Я заробляв усі ці гроші, нічого не роблячи. Замість того, щоб заощадити ці гроші і сплатити свої рахунки, я купив Астон Мартін Ванкуш і «роллс-ройс» із відкидним верхом. У мене були всі ці машини, але мені не було куди йти. Кожного чортового дня я ходив за покупками на Родео Драйв. Я ходив там по магазинах, дивився на себе в дзеркало і думав, як мені представити себе цього вечора. Я одягав штани за 3000 доларів, сорочку за 4000 доларів та блейзер за 10 тисяч доларів. Тоді у мене не було ні горщика, щоб у нього помочитися, ні вікна, щоб спорожнити через нього той горщик.

Мене знали всі в «Бeverлі Вілшир». В одному з конференц-залів вони влаштовували ексклюзивні обіди, на які я любляв навідуватися. Я приходив, коли вони проводили дебати про палестинсько-ізраїльські відносини. Я був майстерним жебраком.

Я влаштовував у своїй кімнаті вечірки і замовляв до себе стейки, омарів, ікру і шампанське *Cristal*, запрошував найвідоміших наркодилерів і грабіжників, і ми грали в кості. Я надирав їм дупи за грою в кості, а потім говорив їм усіляку дурню.

— Це все, що у тебе є, нігер? Я думав ти, сцуко, великий гравець тут у Лос-Анджелесі. Ось що буває, коли зв'язуєшся із Заліним Майком. Думаєш, я просто борець? Я жорсткий нігер, чувак. Ти можеш із тим самим успіхом пограти зі мною в лото, однаково ти в мене нічого не виграєш.

Я прожив у тому номері два роки. Тусуючись до знемоги, кайфуючи від трави й кокаїну, запрошуючи до себе дівчат. Від усієї цієї нічної їжі мене просто рознесло.

Відразу після того, як я уклав у серпні контракт із К-1, вони випустили прес-реліз про те, що я збираюся битися з Бобом Саппом, 390-фунтовим колишнім гравцем *NFL*, зростом 6 футів та 5 дюймів, який був однією із зірок К-1. Але я зовсім не збирався битися ні з ким із кікбоксерів.

— Це було б непогано, — сказав я у відповідь на запитання «Нью-Йорк Таймс», коли вони зателефонували мені. — Але якщо ми битимемось за правилами Маркіза Квінсберрі. Знаєте, мені зовсім не хочеться отримати ногою по голові.

А потім, п'ятнадцятого серпня, я з'явився на боях К-1 у Вегасі. Одразу після того, як Боб Сапп виграв свій матч, він викликав мене на ринг і кинув мені виклик.

— Я зроблю це просто тут, — сказав я натовпу. — Дайте мені пару шорт, і я буду битися з ним сьогодні ввечері, але за

правилами маркіза Квінсберрі. Підписуй договір, здоровило.

Це була вся ця рестлерська чортівня. Мені подобалось робити такі виступи.

За кілька тижнів після мого переїзду до Беверлі-Вілшира я поїхав до Неверленду побачитися з Майклом Джексонем. З ним було приємно поспілкуватися. Тоді він був дуже стриманим. Він запитав мене, чим я займався, і я відповів, що просто насолоджуюсь життям.

— Відпочинок — це добре. Відпочинок — це просто чудово, Майку, — сказав він мені. — Відпочивай, скільки зможеш.

Тоді я ще не знав, що йому зовсім не вдається заснути.

Дивно, усі говорили тоді, що він чіпляється до дітей, але коли я прийшов до нього, там були маленькі діти, схожі на бандитів. Це були не якісь там трухляки, ці надерли б йому дупу, якби він спробував їм щось зробити.

У квітні 2004 року я виступив разом з Алі на великій події, організованій K-1. І знову вони оголосили, що я підписав із ними контракт на бій і що цього літа буде мій дебют. Одна з їхніх зірок влаштувала пресконференцію і сказала, що з нетерпінням чекає на поєдинок зі мною.

— Я б погодився на бій за правилами боксу, — сказав Джером Ле Баннер. — Але тільки-но я опинюся на рингу, я буду робити все, що захочу... Західний бокс чи ні, але я йому надаю... Тайсон уже відкушував вуха, тепер хай спробує на смак ногу дванадцятого розміру⁶².

⁶² Американська розмірна сітка, що відповідає 45-у розміру в Україні — прим. перекл.

Я мусив бути божевільним, щоб битися із цими монстрами. Ліпше мені було йти назад до себе в готель і розслабитися.

Процес мого банкрутства добігав кінця. У червні Дон нарешті уладнав позов. Суддя у справі про банкрутство примусив його заплатити тільки 14 мільйонів доларів. Він знову

всіх переграв. Я не отримав жодних прав на фільм чи щось подібне. Моніка була першою, кому заплатили після завершення процесу. Юристи з банкрутства обійшлися в 14 мільйонів доларів. Їм заплатили раніше, ніж податківцям. Я все ще був у лайні, тому попросив Шеллі організувати для мене бій. Він вибрав англійського боксера на ім'я Денні Вільямс, і ми підписали контракт на бій у Луїсвіллі тридцятого липня. Вільямс був колишнім чемпіоном Великої Британії в суперважкій вазі на шляху до відвоювання свого титулу. Він нокаутував двох своїх останніх суперників, але програв Джуліусу Френсісу, тож я не надто переживав за цей із ним бій.

Мені знову було потрібно скликати пресу. За пару тижнів до бою я, як завжди, був налаштований оптимістично на зустрічі з журналістами.

— Питання, яке мене цікавить, мабуть, найбільше, Майку, це — де ти береш твою безтурботність? — запитали мене.

— Навіть не знаю. Я усвідомлюю, що я не єдина людина, яка опинилася в подібній ситуації. Ви маєте зрозуміти: я втратив усе, і я маю на увазі все. Усі, про кого я будь-коли піклувався, усі, кого я любив — я загубив усе. Мої гроші, будинок — я втратив усе. Бувши настільки агресивно налаштованими та божевільними, ви просто відлякуєте всіх, хто вас любить. Вам доводиться все покинути. В якийсь момент свого життя, думаю, ви захочете, щоб усі вони повернулися, але цей біль — це лише частина нашого дорослішання. Ми втрачаємо людей, яких любимо і про яких дбаємо найбільше, щоб почати своє життя заново, з чистого аркуша.

Я вживав наркотики просто перед боем. На час бою я важив 232 фути, але почувався у досить хорошій формі. Я зайшов на ринг, і моя свита розійшлася. Я взяв свого охоронця Ріка бути одним із моїх кутових. У першому раунді я вів бій і майже поклав Вільямса, але він був розумним бійцем і пройшов через

раунд, утримуючи мене. За тридцять секунд до кінця бою я відчув, як під час мого удару щось хруснуло в моєму коліні. Пізніше я дізнався, що порвав свій меніск, тобто, починаючи з другого раунду, я бився на одній нозі. Мені все ще вдавалося вести у другому раунді, але я не міг рухатися, і мені важко було уникати ударів, тож він почав досить сильно бити мене по тілу. У третьому раунді рефері зняв із нього два очки за низькі удари і пізній удар.

До четвертого раунду у мене зовсім скінчився заряд, і я перетворився на нерухому мішень. Він обрушив на мене шквал ударів, але я, зі своїм хворим коліном та відсутністю гарної підготовки майже не міг рухатися. Фінальний удар правою відправив мене додолу. Потім я сидів, притулившись до канатів, і дивився, як рефері відраховує мою поразку. Цей бій просто вбив мій дух.

Я повернувся в Фенікс до Шеллі, там мені зробили операцію на коліні. Якийсь час я був в інвалідному кріслі, а потім ходив із милицями. Звичайно ж, це стало ще одним приводом вживати наркотики. Наступні кілька місяців я провів у глибокій депресії, просто відсиджуючись на задньому дворі та спостерігаючи, як літають мої птахи.

Я вийшов із самотництва в жовтні, коли поїхав до Нью-Йорка дивитися бій Тринідад – Майорга в Медісон-Сквер-Гарден. Я поїхав туди зі своїм другом Зіпом та новим охоронцем із Бронкса. Коли ми пішли до наших місць у Гардені, люди навколо нас стали шаленіти. Вони не бачили мене вже довгий час і просто не могли стримати емоцій. Мені аплодували стоячи. Я люблю Зіпа як брата, але Зіп не розумів, що люди просто виявляють свою повагу до мене. Він дуже розхвилювався.

— Ми повернулися, Майку, ми повернулися! — сказав він. — Скоро вони будуть кликати тебе на рекламу. Тебе зніматимуть у кіно. У нас буде купа угод. Ти до біса класний і зможеш пройти

через усе це. Ми повернулися! Забудь про те, що я був закінченим торчком — ми повернулися.

Після бою ми вирушили на вечірку до клубу в центрі міста. Я сидів і пив із Зіпом, коли раптом він показав на танцювальну сцену.

— Глянь на свою охорону, — сказав він.

Я озирнувся і побачив, що мій новий охоронець танцює в обнімку з білою дівчиною, тримаючи в руках пляшку шампанського. Ми ще трохи там побули, а потім Зіп, охоронець та дівчина поїхали до готелю.

Ми із Зіпом відпочивали в кімнаті, смалячи маріхуану, коли в двері постукали.

Я відкрив. Там стояв якийсь хлопець.

— Майку, твій охоронець у ліфті з голою дупою.

— Що?!!

Ми із Зіпом кинулися до ліфта і побачили охоронця, який лежав у ліфті зі спущеними до щиколоток штанами. Я попросив Зіпа підтягнути йому штани і відвести його до кімнати. Потім ми пішли до своєї кімнати.

За кілька хвилин прийшли копи. Вони сказали мені, що весь інцидент був знятий на камери спостереження. Дівчина, яку підібрав мій охоронець, звинуватила його в зґвалтуванні, але на записі можна було побачити, як вона підсовує йому міккі63, а потім спускає йому штани. Вона влаштувала все, щоб пограбувати його. Тож ми уникли звинувачень та публічних скандалів.

63 Снодійне, найчастіше хлоральгідрит — *прим. перекл.*

Я закрив двері, і ми продовжили курити траву. За кілька хвилин у двері знову постукали. Я подивився в дірочку і побачив ще чотирьох поліціантів.

— Гей, гей! Стоп! Дайте мені спокій, я вже поговорив із вами, хлопці! Я нічого не зробив, я щойно говорив із копами! Будь

ласка, дайте мені спокій.

Пізніше того ж вечора я наказав відвезти Зіпа додому на лімузині, і сам також поїхав із ним. Він усе ще був засмучений через цю історію з охоронцем.

— Старий, ми майже повернулися, Майку, — сказав він. — Майже повернулися. Ми б знімалися в кіно, коментували бійки. Ми майже повернулися, і цей тупий довбаний охоронець усе зіпсував, Майку.

За місяць я й сам потрапив у біду. Я був у готелі у Феніксі разом із моїм постійним охоронцем Ріком. Хтось із моїх арізонських друзів запросив мене погуляти, а Рік залишився в готелі. Ми вирушили в *Pussycat* лаунж у Скотсдейлі, напилися там і нанюхалися кокаїну. Ми були вконець упороті, коли виходили з клубу і йшли вулицею, аж тут ми побачили, як на нас їде машина.

«Я перестрибну через цю машину», — сказав я одному з моїх друзів. Тож я зупинився посеред вулиці, але водій також зупинився. Я застрибнув йому на капот, встав на карачки і почав кричати та гамселити машину. Хлопець вийшов із машини, щоб накричати на мене, але, побачивши, що це я, заліз назад у салон. Мої друзі стягли мене і запевнили водія, що все гаразд. Але наступного дня він оглянув свою тойоту і помітив, що весь капот вкритий ум'ятинами, тому він зателефонував у поліцію. Мені висунули звинувачення в хуліганстві та матеріальних збитках, але у справу втрутився Дерроу, і від хлопця вдалось відкупитися.

Настав Новий рік, а в мене все ще не було грошей. Шеллі знову завагітніла, і в березні у нас народилася дочка, яку ми назвали Ексокус. Я зателефонував іншому Шеллі і сказав йому, що мені потрібно швидко заробити трохи грошей. Він домовився про бій із бійцем на ім'я Кевін Макбрайд

у Вашингтоні одинадцятого червня. Однак це був здоровань у шість футів та шість дюймів, вагою 271 фунт.

Після однієї з моїх спарингових сесій до мене в Фенікс прийшов репортер із *USA Today*, і я звільнив тягар зі своєї душі за розмовою з ним.

«Я ніколи не буду щасливим. Я думаю, що помру на самоті. Я б хотів, щоб усе було саме так. Я все життя був одинаком зі своїми таємницями і болем. Я зовсім загубився, але я намагаюся віднайти себе. Я — це сумний та жалюгідний випадок. Усе моє життя профукане на ніщо, а я — невдаха. Я просто хочу втекти. Мені соромно за себе і своє життя. Я хочу стати місіонером. Я думаю, що міг би зробити це і зберегти свою гідність, приховавши від людей, що це вони вигнали мене з країни. Мені хочеться, щоб ця частина мого життя скінчилася якомога швидше. Я хочу присвятити своє життя роботі місіонера. Я не збираюся бути схибленим на Ісусі. Але саме цьому я би присвятив своє життя. Я люблю Ісуса і вірю в нього, і водночас я — мусульманин. Слухай, у мене є імам, у мене є рабин, у мене є священник, у мене є преподобний — у мене є все. Але я не хочу бути святішим за тебе. Я хочу всім допомагати і щоб у мене були баби.

У цій країні нічого доброго з мене не вийде. Мене так затаврували, що мені вже ніяк не позбавитися від цих ярликів. Я був у депресії після свого останнього бою. Я тусувався з купою повій і робив інші речі. Я відчував себе покидьком, тому спілкувався з покидьками. Я був постійно під кайфом. Але якоїсь миті ти розумієш, що час відкласти наркотики і повернутися до реальності».

Не треба було мені ніколи виходити на той ринг. Я дико мазав, зовсім не рухався і майже не мав сил. Це була огидна бійка. Наприкінці шостого раунда Макбрайд просто навалився на мене, коли ми були близько до канатів, і я впав на дупу.

Я просто сидів, витягнувши ноги. Пролунав дзвінок, і я насилу підвівся. У куті Макбрада працювали над його порізом, який він отримав від мого удару головою. Я сів у своєму кутку і сказав своєму новому тренеру Джеффу Фенеку, що все скінчено. Я не збирався виходити на сьомий раунд.

Джим Грей підійшов до мене, щоб взяти інтерв'ю.

— Майку, давай почнемо з тебе. Ти хотів далі битися?

— Ну, мені б хотілося продовжити. Але я побачив, що мене поб'ють. Я зрозумів, що у мене більше цього немає, тому що, хм... У мене є здатність залишатися у формі, але у мене, думаю, більше немає бойового духу.

— Коли ти це зрозумів, на якій хвилині бою?

— Не знаю, із самого початку бою. Мені просто шкода, що я всіх підвів. Просто моє серце більше до цього не лежить.

— Ти відчував бажання вступити в цей бій?

— Хм, ні, я просто б'юся, щоб було чим заплатити за мої рахунки. У мене більше немає на це сил. Я більше дбаю про своїх дітей. У мене більше немає тої люті. Я більше не тварина.

— Чи означає це, що ми більше не побачимо, як ти б'єшся?

— Так, найшвидше, я більше не буду битися. Я більше не збираюся підставляти цей спорт, програючи бійцям такого калібру.

— Чому ти поводишся так пасивно?

— Не буду применшувати заслуги Кевіна. Мені це більше не подобається. Боротьба мені перестала подобатися ще 1990 року, але... Кевін, вітаю тебе з кар'єрою і бажаю тобі удачі! Усього тобі найкращого і бажаю заробити побільше грошей.

Це був останній раз, коли я спілкувався після бою з боксерськими репортерами. Я ввійшов до кімнати для інтерв'ю, і вони аплодували мені стоячи.

Я сказав їм сісти і повторив усе те саме, що розповідав Джиму Грею. Я не збираюся більше битися, щоб не паплюжити

цей вид спорту.

А потім я пішов востаннє з боксерської арени. І я забув усе, що говорив про місіонерську роботу та про працю для суспільства. Я просто сказав собі: «Нічого собі, усе скінчено. Тепер я можу йти і просто веселитися».

КОЛИСЬ, КОЛИ МЕНІ БУЛО ДЕСЯТЬ РОКІВ, Я ПРОМИШЛЯВ ГРАБУНКАМИ РАЗОМ ЗІ СТАРШИМ хлопцем на ім'я Бу. Якось він наказав мені лізти у вікно будинку одного мужика і там ми знайшли «золоту жилу» — величезний телевізор, хорошу стереосистему, кілька рушниць і трохи грошей. Бу знав, що я хороший дрібний злодій. Він змушував мене заманювати хлопців, які хотіли трахнути маленького хлопчика, до кімнати, де чекав на них зі своїми друзями, щоб побити їх і пограбувати.

Після цього пограбування Бу відвів мене до однієї літньої чорної дами. Вона видалась мені безсовісною та злою жінкою, але коли я познайомився з нею ближче, вона виявилась дуже доброю та уважною. Там була купа хлопців, які лежали навколо і клювали носом. Бу дав їй трохи грошей, і вона дала йому конверт з якимось білим порошком. Я не міг відвести від нього очей, коли він насипав порошок у ложку і став гріти її над запальничкою. Коли це лайно почало булькотіти, він дістав шприц і набрав рідину через голку. Потім він перев'язав собі руку і вже збирався ввести це лайно собі в судину, коли раптом повернувся до мене.

«Відвернись, малий, відвернись, малий», — сказав він мені.

Він не хотів, щоб я бачив, як він ширяється героїном.

Пізніше, коли ми вийшли з притону, він вдарив мене по голові. «Щоб я ніколи не бачив, як ти займаєшся подібним лайном, інакше я просто вб'ю тебе, маленький засранець. Почув мене?»

Звичайно, від цього мені ще більше захотілося спробувати героїн. Коли старий героїновий торчок говорив мені не

зв'язуватися з наркотиками, я думав: «Чому це? Щоб усе дісталось тільки їм?»

Одного разу, коли я був молодшим, я спробував героїн. Я покурив його, і мені від того стало погано. Мене знудило. Одного погляду на наркоманів було достатньо, щоб мені відбило бажання займатися героїном. Я дивився на героїнового наркомана і бачив, що в нього більше немає душі. Ти розумієш, що це саме те, чого слід очікувати від героїну.

Я почав купувати і нюхати кокаїн, коли мені було одинадцять, алкоголь же я пив із самого дитинства. Моя історія пияцтва має довге коріння. Моя мати давала мені *Thunderbird64* або джин «Гордон», коли хотіла, щоб я заснув. Коли мені було десять, ми з друзями купували напої *Mad Dog 20/20*, *Bacardi 151* та *Brass Monkey* — справжнє дешеве лайно, яке просто вбиває вашу печінку. Ми також почали курити траву, гашиш і навіть опіум та ангельський пил. Одного разу в дитинстві я навіть спробував кислоту. Якось ми спробували лазити по кишнях і тирити під кайфом, але з цього не вийшло нічого доброго. Ми тирили всяке лайно, а потім сміялися і тікали.

64 Слабоалкогольний напій із винограду.

«Копи, копи, сюди йдуть копи». Ми сміялися і ховалися під машину.

За винятком якихось двох років і часу, проведеного у в'язниці, я завжди пив. Воно й не дивно, враховуючи, що всі ті, кого я хотів наслідувати й про кого я читав, були лютими п'яницями. Міккі Уолкер, Гаррі Гріб. Моїми героями були ці білі ірландські п'яниці. Це були хлопці, які сиділи в барі, пили і сміялися, поки їх супротивники бігали і займалися вправами з мотузками.

Випивка пробуджувала в мені все найгірше. Напившись, я ставав абсолютно бездушним і байдужим до почуттів інших

людей. Я ліз з усіма в бійку, навіть із копами. Усі, хто знали мене, говорили: «Не давайте Майку пити. Дайте йому ліпше косяк, тільки не давайте пити». Під травою я ставав щасливим — готовий був плакати і віддати комусь усі свої гроші. Якщо мені сказати, щоб я припинив кайфувати — я починав лютувати. Але якщо ти був не проти того, щоб я кайфував, я міг сказати щось типу: «Ти впевнений, що тобі не потрібен цей класний порш?»

Я думаю, що однією з причин, чому я почав вживати стільки кокаїну, було те, що я відчував сильний фізичний біль через свою боксерську кар'єру. Я знаю кількох хокеїстів, які розповідали мені схожу історію. Вам нелегко бути доброзичливим з оточенням, коли ви відчуваєте такий біль. Ти, як лев із пораненою лапою. Коли тварина поранена, вона знає, що інші тварини нападуть на неї. Ось і я почувався так само, коли мені було боляче — я був вразливий і наляканий. Отже, ти вживаєш трохи кокаїну і сидиш у кімнаті один зі своїм порошком, а потім тобі хочеться жінку, тому що тобі зле від того, що ти зв'язався з наркотиками, і ти думаєш, що якщо зараз проведеш час із жінкою, це вб'є у тобі почуття провини.

Мені було не складно діставати кокаїн, навіть коли я повністю розорився. Я знав багатьох великих наркодилерів, відколи вони були маленькими хлопчиками і тільки вставали на ноги. Я виявив тоді до них трохи любові й тепер, коли вони стали мультимільонерами і володіли великими клубами, вони ставились із повагою до мене. Однак я ставився до них так, ніби вони все ще були тими ж маленькими хлопчиками. Я просто говорив до них: «Хочу кудись піти, принеси мені кілька цих маленьких пакетів». Або я міг зустріти абсолютно незнайомого мені чоловіка, який знав мого друга-наркодилера, і він говорив: «Дайте Майку дві кулі за мій кошт».

Коли ти починаєш вживати кокаїн, то помічаєш, що люди, яких ви знали все своє життя і ніколи б не запідозрили їх

у чомусь такому, теж вживають кокаїн. Одного разу я пив з однією знаменитістю, аж тут він повернувся до мене і спитав:

— У тебе є порошок?

— Що?!!

Я намагався бути обережним. Як, чорт забирай, він дізнався, що я нюхаю?

— Так, у мене є трохи. Але звідки ти знаєш? — запитав я.

— Люди, які цим займаються, бачать таким самих здалека, Майку, — відповів він. — У нас є радар.

Коли в тебе є кокаїн, ти можеш забуритися в пустелю Мохаве, щоб нюхати його там десь посеред йобаної ночі, і тут нізвідки до тебе прийде якась сука в купальнику. Кокаїновий датчик. Жінки, з якими я водився, настільки любили кокаїн, що ми стали навіть називати його на їх честь. Коли нам хотілося кокаїну, ми говорили: «Де ця біла сука? Я хочу цю шлюху». Ми називали його «блондинкою» та «білою дівчиною».

Коли я тільки почав зловживати кокаїном, я носив із собою пів буханки. Я носив із собою оптову партію, але мені було однаково, я просто хотів мати змогу поділитися і почастувати всіх моїх друзів. Я ходив навколо і питав людей: «Хочете трохи?» Кокаїн споживали люди, про яких я ніколи в житті би такого не подумав. Найсмійнішим було те, що ці виродки нюхали мій кокаїн, а потім ще й журили мене в процесі. Раптом якийсь хлопець, з яким ти ніколи раніше не торчав, виявлявся експертом. Він робить кілька ліній, делікатно витирає ніс, а потім, вдаючи глибоко замисленого, промовляє: «Я можу дістати тобі кращого лайна». Ураз він перетворюється на пристрасного поціновувача.

Іноді мені траплялися хлопці, яким не терпілося підсадити мене на свій кокаїн. «Майку, ти готовий до цього лайна? Ти впевнений, що готовий до цього, — питав хтось. — Ласкаво

просимо в йобане Місто Мрій⁶⁵, приятелю». Він викладав мені кілька смужок, і я втягував їх.

65 Анг. Dreamsville — назва композиції та альбому Генрі Манчіні — *прим. перекл.*

— Чисті перувіанські пластівці, — сказав він із гордістю, немов тільки-но відкрив пляшку «Лафіт Ротшильд».

Він мав рацію. Це лайно було настільки чудовим, що у мене аж очі застигли.

Я ТУСУВАВСЯ З ДРУЗЬМИ В ЛОС-АНДЖЕЛЕСІ... ПІСЛЯ БОЮ З МАКБРАЙДОМ я почувався досить пригнічено, і ось раптом задзвонив телефон. Це був Джефф Грін, мій новий друг. На перший погляд здається неймовірним, що ми з Джеффом станемо друзями. Джефф був єврейським бізнесменом, який заробив мільярд доларів, граючи на ринку нерухомості. Я ж був боксером-мусульманином, який витратив майже мільярд доларів на шлюх, машини та судові процеси. Я познайомився з ним через спільного друга, і ми просто зійшлися. Він став приїжджати на мої бої в Європу, а я почав подорожувати з ним світом на його яхті. Він запросив мене на вечерю під час Рош-а-Шана, чорт, мені навіть довелося читати книгу під час Седер Песах.

«Гей, Майку, чому б тобі не приєднатися до мене на моїй яхті в Сен-Тропе? Я зафрахтую літак, щоб відвезти тебе до Франції, а потім мій хлопець приїде за тобою і відвезе на яхту».

Джефф переживав, що я впаду в депресію, думаючи про те, як пішов із боксу, тому вирішив, що погульбенити з найкрасивішими в світі жінками і потусуватися на вечірках — це саме ті ліки, що мені потрібні.

Перед від'їздом я зателефонував Зіпу, щоб дізнатися, чи не хоче він приєднатися.

— Ні, старий, я не можу поїхати, — сказав він. — Якийсь нігер підстрелив мене, і я хочу з'ясувати, чому.

— Та досить тобі, Зіп. Ми летимо на приватному літаку, будемо бовтатися на яхті по всьому Середземномор'ю...

— Чорт, чувак. Мене підстрілили. Когось треба за це застрелити. Постріл за постріл.

— Ми їдемо туди, де найкращий в історії світу трах, а ти говориш про те, щоб когось підстрілили? Їх не хвилює, що ти на міліні чи розорився, якщо ти там, то ти трахаєшся, — сказав я.

Але він був рішуче налаштований помститися.

Тож я поїхав туди сам, і там було класно. Я не відчував себе не у своїй тарілці. Я зустрів кількох знайомих, і вони водили мене містом. Я снідав на яхті Джеффа, а потім сідав на один із його гідроциклів і катався навколо, і якийсь хлопець із Уолл-Стріт, побачивши мене, запрошував до себе на яхту.

— Гей, мій човен більше, ніж у Джеффа, — казав він. — Ходи сюди, нумо гуляти з нами на нашому човні.

Не знаю я, про що думали ці хлопці. Я не був нігером, якого можна взяти в оренду. Джефф був моїм другом. Крім того, у нас був найкращий човен. Човен Джеффа був довжиною понад 150 футів, але цього було недостатньо для всіх тих веселоців, які там відбувалися.

Спочатку я трохи нервував через те, чи впишусь у компанію товаришів Джеффа.

«Джеффе, це просто білий рай. Я не знаю, чи знайдеться в ньому місце для містера Ассаламу Алейкума», — сказав я. Так я познайомився зі справжніми традиціями єврейського святкування. Раптом мене побачила Деніз Річ, підійшла і представила мене своїй подрузі, намагаючись зробити моє перебування більш комфортним. Вона така красива, елегантна та витончена леді. І ніхто не намагається мене обдурити. І тоді я зрозумів, що то я сам себе накручую. Тож сиджу я там, влаштувавшись зручненько з усіма моїми новими єврейськими

друзями, і раптом до мене підходить цей грубий, гідкий багатий саудівський мусульманин.

— Мій син збирався заплатити п'ятнадцять мільйонів доларів, щоб витягнути тебе з в'язниці, коли та дівчина сказала, що ти її зґвалтував.

Він навіть не сказав: «Містере Тайсон, дуже приємно познайомитися».

О, дякую вам, сер, — сказав я.

Деніз Річ сумно подивилася на мене.

— Мені дуже шкода, — сказала вона.

Якою людиною треба бути, щоб зробити таке? Яка зарозумілість! Припустимо, що мої нові друзі не знали, що я сидів у в'язниці за зґвалтування? Припустимо, вони запитали б: «За що ти сидів у в'язниці, Майку? Ти привласнив гроші? Займався інсайдерською торгівлею?» Дякую вам, містере Пустельний Джокей, що ви роз'яснили все в найдрібніших деталях усій єврейській вечірці. До кінця того вечора я не розмовляв із тим хлопцем.

Інша, приємніша, випадкова зустріч сталася зі мною, коли ми прийшли в Сент-Тропе. Я був на яхті іншого багатого єврейського хлопця і спостерігав, як він розглядав іншого єврейського хлопця, чий човен був пришвартований неподалік. Вони дивилися один на одного, зовсім як це роблять чорні, знаєте ті погляди, як ми дивимося один на одного? А потім один із них сказав:

— Гарвард, сімдесят дев'ятий?

— Так, ти часом не макроекономіку вивчав?

— Так! Це ж ти зустрічався з Сінді з Хаянніс-Порт? Я теж зустрічався з нею.

Отже, я на цьому човні і бачу великого чорного хлопця. Він охоронець дуже відомого міжнародного торговця зброєю.

Я дивлюсь на нього, дивлюсь і ніяк не можу згадати. Він підійшов до мене.

— Спюффорду, сімдесят восьмий? — запитав він.

— Чорт, нігер, ми були у в'язниці, — згадав я.

— Так, я побився з тим хлопцем в їдальні

— Гаразд, це ти!

Після Сен-Тропе ми прихопили той човен із собою. Ми ходили уздовж узбережжя, і щоразу, коли ми зупинялися в іншій країні, там був гармидер, коли вони дізналися, що на човні Джеффа був я. У світі немає нічого схожого. Ти можеш вийти з літака де завгодно, і відчуватимеш, наче ніколи не полишав свій дім. Ти зустрічаєшся з королями, королевами і принцями. Усе навколо тебе — чиста дошка, люди відкривають перед тобою свої двері. Тобі ніколи не доводиться стояти в черзі, щоб піти до клубу, у тебе завжди є столик у найкращих ресторанах світу. Це був просто дивовижний світ, в якому я жив. Усе навколо було, як у тумані. Однак я зрозумів одну річ — нічого з усього цього не здатне було заповнити ту велику дірку, що була у мене в душі. Я ніколи по-справжньому не поважав своє чемпіонство, воно дісталось мені якось занадто легко. Я доклав багато зусиль, щоб досягти того, що зробив, але я прийняв це як належне.

Коли, причаливши до Сицилії, ми вирушили на вечірку, то назад до човна нас супроводжувало близько сотні людей. Усі вони хотіли мене побачити й сфотографуватися зі мною. Раптом наш човен став кренитися й тонути. Усі хотіли веселитися з нами разом. Для демонів, що жили в мені, це, без сумніву, була ідеальна ситуація.

Ми зупинилися в Сардинії, і це було просто неймовірно. Я фанат історії, тож коли думаю про Сардинію, мені на думку спадають Пунічні війни та Ганнібал. Я був схвильований від того, що це саме те місце, де почалися всі великі війни. Ми з Джеффом зупинилися в місці під назвою «Клуб мільярдерів».

Воно відповідало своїй назві. Пляшка шампанського коштувала близько 100 тисяч доларів.

«Можеш не турбуватися, що я сьогодні нап'юся», — пожартував я. Але вони однаково продовжували приносити нам пляшки. На Сардинії ми тусувалися з Каваллі та Вікторією Бекхем. Він запросив мене на свій човен, який був настільки розкішним, що міг змінювати колір. Я стрибав на один із гідроциклів Джеффа і їздив від човна до човна, десь зі мною ділилися їжею, а десь частували спиртним.

У Сардинії з нами стався і один неприємний інцидент. На яхті Джеффа був ще один хлопець, його англійський друг. Він привів на нашу яхту двох французьких дівчат, і ми всі разом накидалися. Одну з дівчат я забрав до себе в кімнату і зайнявся там із нею сексом. Потім я піднявся на палубу, а коли спустився, то побачив, що дівчина, з якою я був, ходить по каютах. Я був під кайфом, але дуже розлютився на неї. Я подумав: «Чорт забирай! Якщо щось пропаде, вони звинуватять мене. Я тут єдиний нігер. Тому я схопив дівчину за волосся і сказав: «Якого чорта ти робиш?» Я витягнув її на палубу. Я був настільки розлюченим і параноїдальним під кокаїном, що трохи не викинув її за борт, але тут мене побачив хлопець на сусідньому човні.

«Ні, Майку, стій! Зупинись!» — закричав він.

Тепер на нас дивилися люди. Тому я схопив цих двох дівчат і наказав персоналу викинути їх з човна. Це був не мій човен. Я відчував себе відповідальним за все, що робили ці дівчата. Ми покинули Сардинію і були в ста милях від Капрі, коли до нас під'їхав поліціант катер. Вони виглядали трохи моторошно з їхнім установленим на човні кулеметом.

Поліція берегової охорони прибула на наш човен, щоб розслідувати мій напад на ту дівчину. З цього приводу вони

опитали купу людей. Коли підійшла моя черга давати покази, я сказав хлопцеві правду.

— Ця дівчина крапа речі з кімнати, тому я схопив її.

— Зачекайте, — сказав поліціант ламаною англійською. — Ні, сталося дещо інше. Розповідай знову, що сталося.

Я зрозумів.

— Вона нишпорила в кімнаті, і я не знав, що робити, вона просто втекла з човна, і я не зміг її зловити, — сказав я.

— Так, саме так усе і сталося, — сказав він і записав це до протоколу.

Я дуже налякався, коли до нас на борт піднялися ці копи. У мене був величезний мішок із травою, і я не хотів, щоб вони почали обшук і знайшли його, тож попросив свою подругу Дженні, яка засмагала з голою дупою, сісти на нього. Поліціанти не зводили з неї очей, але жодного разу не попросили встати.

Ми зробили ще кілька зупинок, зокрема в Туреччині, де я зустрівся і поспілкувався з прем'єр-міністром, але я з нетерпінням чекав поїздки до Москви, щоб зустрітися там зі своїм терапевтом. Її звали Мерилін Мюррей, їй було сімдесят років, і вона була спеціалістом із психології, до якої я приїздив, починаючи з 1999 року. Я познайомився з нею того літа, коли мені довелося ходити на санкціоновані судом сеанси з управління гнівом, приписані мені через той дорожній інцидент. Моніка поїхала зі мною, і ми вирішили водночас спробувати походити на шлюбне консультування. Ми їздили в один заклад у Фініксі. Я увійшов туди, немов був президентом Сполучених Штатів. Пара довгих лімузинів і всі ці охоронці, які мали вигляд працівників секретної служби. Я був одягнений в одяг від Версаче, дорогі прикраси та діаманти, черевики з крокодилячої шкіри за 6 000 доларів. Тож ми сіли з психотерапевтом і почали сеанс. Мені здалося, що Моніка і цей хлопець перебувають в якійсь змові. Вони обидва рвали

мене на шматки. Моніці він нічого не говорив, мене ж просто бив словами.

— Та пішли ви обоє! Ви все завчасно підлаштували, — сказав я і вилетів із кімнати.

Шість місяців по тому я повернувся сам — у таксі, без грошей, зломлений і розорений.

— Може, спробуємо ще раз, сер? — запитав я покійрно.

Цього разу він доручив мене Мерилін. У неї було цікаве минуле. Раніше вона володіла художньою галереєю у Фініксі, але захворіла і пішла на терапію, щоб впоратися з деякими проблемами, які тягнулися за нею з дитинства. У сорок п'ять років вона повернулася до університету, отримала диплом психолога і стала психотерапевтом. Протягом багатьох років вона працювала безкоштовно в арізонській в'язничній системі із сексуальними злочинцями, гвалтівниками і розбещувачами малолітніх. Отже, вона заслужила репутацію фахівця з роботи з особливо важкими випадками, з людьми, які перенесли у своєму житті багато травм.

Вони думали, що вона прекрасно підійде й для мого випадку. Я багато років ходив по психотерапевтам, але спеціалісти, з якими я зустрічався, були занадто для мене м'якотілими. Спочатку я думав, що вона просто якась дурна біла жінка, яка думає, що може змінити мене. Я збирався грати роль хорошого чорного хлопця і думав, що вона ніколи не побачить у мені Майка. Але я не знав, що Мерилін — справжнє чудовисько. Вона не велась ні на яке лайно. Вона бачила всі ці ігри багато разів. Мені просто ніколи не спадало на думку, що вона чула про те, як я давно валяв дурня з усіма цими консультантами з самого мого дитинства.

Щоб мати справу зі мною, вам необхідно мати в душі лютого дикого звіра, лише так ви зможете завоювати мою увагу. Навіть якщо ви будете поводитись дипломатично і не показуватимете

мені свого звіра, я маю знати, що він є всередині вас. Інколи достатньо одного лише непомітного погляду. Що ж, у Мерилін такий був.

За деякий час я зрозумів, що робота Мерилін — допомагати людям. Декому цього просто не збагнути, що є люди, які черпають усю свою життєву енергію з того, що піклуються про когось іншого. Нас вчили, що у таких людей є приховані мотиви. Але ця жінка мала місію. Так само, як Кас говорив, що «завдання мого хлопця — це ставити величезних страшючих мужиків на місце», завданням Мерилін було брати цих великих стрьомних мужиків, від яких відвернулося суспільство, і зробити так, щоб воно знову їх прийняло, допомогти їм досягти успіху та добитися прийняття.

Мерилін познайомила мене з концепцією «Базова норма». У здорової людини можуть бути широкі межі сприйняття базового нормального, але мій рівень був далеко внизу під плінтусом. Моєю базовою нормою були секс, алкоголь, наркотики, насильство та ще більше сексу, алкоголю, насильства і хаосу. Я розповів Мерилін, що найстрашнішим днем у моєму житті був той день, коли я виграв чемпіонський пояс, а Каса не було поруч. У мене в руках опинилися всі ці гроші, але я не знав, як поводитися. А потім прийшли гієни та стерв'ятники.

Я був дурисвітом без будь-якої самоповаги, а всі в світі говорили мені, що я великий, тож я перетворився на самозакоханого дурисвіта, який усе ще не мав жодної самоповаги і мав велике его. Мерилін вважала, що я все ще залежу від хаосу мого дитинства, тож щоразу, коли зі мною ставалось щось хороше, я робив щось, що нівелювало його. Так і вийшло, що я одружився з лікаркою, мав двох чарівних дітей, але натомість бігав усюди, трахався зі стриптизерками, вживав наркотики і напивався до чортиків. Мерилін поставила собі за

завдання зруйнувати мою залежність від хаосу і підняти мою базову норму нормального до здорового рівня.

Вона говорила зі мною на сто відсотків правильно. Я знав, що мої демони з дитинства йшли за мною всюди, куди б я не пішов. Отже, вона вирішила працювати з тим маленьким хлопчиком, який підводив мене і вередував усю мою бійцівську кар'єру, тим маленьким хлопчиком, над яким знущалися, якого висміювали та доводили до сказу. Я не знав, як піклуватися про нього, коли став чемпіоном світу, а тепер я повинен був навчитися, як його виховувати, та дарувати йому любов, якої він ніколи раніше не мав.

Мерилін стала не просто терапевтом, а наставницею. Вона запрошувала мене на вечерю, водила в кіно. Ми ходили оглядати місто, і вона розповідала мені все про Фенікс. Між нами виник якийсь зв'язок. В її серці було так багато любові, турботи і пристрасті. Вона навіть не заїкалась про те, щоб заробити на мені грошей, їй просто хотілося побачити, як я стаю кращим. Не знаю, що такого вона побачила в моїй невинній макітрі.

Одразу після 11 вересня Мерилін запросили працювати до Росії, і з 2002 року вона приїздила до Москви й проводила там по чотири місяці на рік. У Росії було настільки багато проблем із травмами та наркотиками, що Мерилін була просто посланницею Божою. Тому 2002 року вона сказала мені, що більше не може бути моїм психотерапевтом і що мені потрібен хтось, хто був би поряд зі мною весь час. Я любив її. Я не хотів, щоб вона їхала.

«Навіщо тобі їхати? Залишайся тут і будь моєю мамою, — благав я її. — Залишайся тут і доглядай за мною, ти ж однаково ні з ким, крім мене, не працюєш». Вона вже ніби стала моєю мамою. Вона боролася за мене як божевільна. Вона ладна була використати будь-який політичний вплив, який мала. Спасіння

моєї дури стало для неї чимось на кшталт хрестового походу. Цікавий факт: я тоді всього цього не хотів. Я не розумів, наскільки сильно я насправді скалічений. Мерилін довелося мені показати, наскільки усратим я був.

Тож я сказав Джеффу Гріну, що збираюся до Росії, і він відповів, що ми можемо пройти на човні навколо Балкан і зупинитися в Україні. Кожні кілька днів я телефонував Мерилін і говорив їй, що їду до неї. «Привіт, Мерилін, я в Сен-Тропе». «Привіт, Мерилін, я на Сардинії». «Я в Стамбулі, скоро побачимося».

Діставшись до Балкан, ми зрозуміли, що таке справжнє беззаконня. Ці бандити діяли там абсолютно безкарно. Усе те, що ми тут називаємо «беззаконням» ніщо, як порівняти з тим, що роблять ці хлопці. Вони ходять поряд з вами вулицями, і ви не знаєте, хто вони такі, але закон на їх боці. Не встиг я й озирнутися, як ці хлопці вже тусувалися зі мною. Вони просто забирали мене, поїли вином, годували обідом і давали мені все, що я хотів.

Якоїсь миті я опинився в Румунії і тусувався там з усіма цими наркоторговцями та бандитами, які намагалися розважити мене.

— Що робиш? — запитували вони у мене.

— У вас є кокаїн? — запитав я.

Ці хлопці не займалися кокаїном. Проте вони кудись зателефонували і якийсь хлопець приніс мені велику буханку кокаїну й поклав її на стіл.

— Оце те, що ти любиш? — запитали вони.

Я покопирсався в ньому і сказав, що їм усім варто було б спробувати. Тож пара хлопців приєдналися до мене і потім почали балакати без перепину так, що самі собі не могли повірити. Я така тварюка. Я підсадив румунську мафію на кокаїн.

Ми доїхали на човні до самої України. Ми з Джеффом і нашим другом Мухаммедом сиділи в ресторані і їли, аж раптом до мене кинулися тисячі людей. Усе було настільки серйозно, що поліціантам довелося супроводжувати нас до готелю. Пізніше тієї самої ночі ми з Мухаммедом вирушили на зустріч із місцевими «бізнесменами». Вони обговорювали зі мною можливість зробити рекламу для їхньої горілки. Хлопець, який керував шоу, володів просто величезним маєтком. Усе було зроблено з мармуру. Це було по-справжньому царське лайно в бездоганному районі баронів-грабіжників. Ми мали піти на ділову вечерю з якимись хлопцями. Тож господар підійшов до мене перед вечерею.

— Ходімо зі мною. Я хочу тобі дещо показати.

Ми пройшли в південну частину будинку, повз великий балкон і далі по коридору в іншу кімнату. Він відкрив двері — там на ліжку розвалилися дві красиві жінки.

— Це твій десерт після вечері, — сказав він.

Тоді я пішов за Мухаммедом і показав це йому.

— Ми пропустимо вечерю і перейдемо відразу до десерту, — сказав я. І ми просто залишилися в тій кімнаті. Українські хлопці не розділили думку, що це круто. Хто пропускає важливу ділову вечерю заради якихось баб? Їм це здалося дивним.

У всіх цих країнах — Україні, Росії, Болгарії — усе крутилося навколо сексу та влади. Тільки-но ми вийшли з нашого літака, який доставив нас з України до Москви, до нас стали підходити люди. «Ти в порядку? Тобі потрібна жінка? Ти втомився, тобі, певно, потрібно жінку».

Можете собі уявити такого кобеля, як я, у Росії? Коли ти там із правильними людьми, вони буквально просто підбирають на вулиці дівчину, затакують її в машину, садять поряд із вами і кажуть: «Будеш із ним». Ця фігня там просто божевільна. Горілчані хлопці поселили мене в готелі «Хайатт» у номері

площею не менше ніж десять тисяч квадратних футів за 5000 доларів на добу. Якщо в мої двері дзвонили, то до того часу, коли я підходив до дверей, було вже занадто пізно, людина вже йшла. Хлопці, які мають там великі бабки, — це багатії у першому або максимум другому поколінні. До цього їхні батьки або бабусі з дідусями були в основному селяками, тому ці хлопці витрачали свої гроші як божевільні. Зі мною були хлопці, які викладали по 300 тисяч доларів просто на мої розваги на одну ніч. І це навіть не за похід по клубах та танцішманці, це так, плата за те, щоб трохи відпочити. Вони замовляли величезну банку ікри за шістдесят штук. Великі пляшки Ремі Мартін Луї XIII на тисячі доларів. Я мав усе, що хотів. Гроші були для них не проблемою.

Першого ж вечора я приїхав пізно, зателефонував Мерилін і сказав, що хотів би оглянути місто до того, поки вся країна не дізналася, що я в Москві. Коли я прилетів, в аеропорті було лише три папараці. Мій готель знаходився всього у парі кварталів від Червоної площі. Тоді, 2005 року, Росія була дуже схожа на старий Дикий Захід із викраденнями і терористичними вибухами через день. Ми з Мерилін йшли на Красну площу, і тільки-но минули велику статую Карла Маркса біля площі Революції, як раптом під'їхали два великих чорних позашляховики і два довгих седани «Мерседес». Звідти вискочили четверо хлопців з автоматами. У «Мерседесах» сиділи здоровенні хлопці в шкіряних куртках із ручними кулеметами в руках. Мерилін виглядала переляканою, але вони підійшли і сказали мені, що вони — наші охоронці, надіслані нам українськими бізнесменами.

«Не думаю, що у мене коли-небудь була охорона з узі», — сказав я Мерилін.

Тепер ми ходили цілою процесією: я, Мерилін, охоронці в камуфляжних костюмах і трое папараці, які слідували за мною

від готелю. Побачивши таку компанію, люди висипали з магазинів та вискакували зі своїх машин. До того часу, як ми дісталися Красної площі, нас уже переслідував цілий натовп.

Попри натовп, який ходив за нами слідом, нам вдалося трохи оглянути місцеві цікавинки. Мені дуже хотілося побувати в будинку Толстого, і перекладач, який водив нас туди, був приголомшений тим, що я знав імена всіх дітей Толстого і знав про перебіг відносин між Толстим і його дружиною. Ми сходили також до музею Пушкіна. Але підійти до Кремля з усіма цими людьми, що ходили за нами, було не можливо.

Мерілін і я веселилися весь день, а потім вона повернулася додому, і в мене почалися справжні веселощі. У Москві можна дістати все, що тобі забажається. Це місто схоже на Нью-Йорк на стероїдах. Одного вечора я зустрівся з однією російською шишкою, у якої був величезний маєток. В одному з приміщень його будинку була величезна баня-парна з дерев'яними кушетками і рушниками. Поруч із парною була кімната, в якій були самі лише жінки — осяб чотирнадцять так точно. Тобі залишалось лише вибрати собі одну і вести її в парну. У кімнаті був також телефон, тож якщо вам хотілося іншу дівчину, ви просто телефонували, і вони надсилали вам іншу дівчину.

Я познайомився зі справжньою російською мафією завдяки своєму інтересу до голубів. Через кілька днів мені захотілося подивитися на російських голубів, і я запитав свого гіда, хто в Москві найбільш охочий до голубів. Вона відвела мене до хлопця з російської мафії, який жив на околиці Москви і який мав найрозкішніший будинок, який я коли-небудь бачив. Один його голубник був розміром, як весь мій будинок у Вегасі. У нього було стільки землі, скільки я міг охопити поглядом.

Але найкраще я провів час з одним казахським бізнесменом-мусульманином, з яким познайомився якось ввечері. Я зустрів його, коли був разом зі своїм сербським другом. Я думав, він

приїхав із Казахстану у справах. Він поводився як нормальний хлопець із грошима — був щедрим і забирав наші рахунки. Ми пішли до мечеті і помолились там разом, а потім покурили трави, і він сказав: «У мене в місті є танцювальний клуб для дівчат. Хочеш підемо туди?»

Він повів нас до клубу, ми зайшли в приватну зону, і він опустив ширму, і, бум... там було двадцять красивих молодих російських дівчат. Найстаршій було, напевно, років двадцять. Вони почали танцювати для нас, і він запитав: «Яку ти хочеш?»

Я не хотів нікого вибирати, тому що міг вибрати котрусь, кому я не подобаюсь, і їй би довелося йти зі мною. Я все ще мав почуття провини через усіх тих жінок, що влаштовували протести проти мене, коли я приїздив боротися до них у країну.

— Послухай, брате, просто запитай, хто хоче піти зі мною, і це буде найкраще. Мені підійде будь-яка з них.

Єдиною моєю вимогою до них було те, щоб вони дихали. Він розсміявся.

— Гаразд, хто хоче піти з Майком додому?

Я почув крики, які луною разносяться по всьому клубу: «Я! Я! Я! Я!»

Усі вони хотіли йти зі мною до готелю.

— Тепер тобі доведеться вибирати, тому що вони всі підуть з тобою, — сказав він.

— Гаразд, як щодо цієї, вона досить гаряча штучка. І брюнетка з коротким волоссям теж хороша. І мені сподобалася ця блондинка, коли я тільки увійшов. А як щодо тієї дівчини в кінці другого ряду?

— Майку, ти не можеш взяти чотири дівчини. Що ти збираєшся робити з чотирма дівчатами? — запитав він.

— Я повинен взяти їх усіх, брате, інакше буду думати про тих, кого не взяв.

Тож я пішов до готелю з чотирма дівчатами. Ми закидалися кокаїном та алкоголем. Ми веселилися, і одна з дівчат зателефонувала своїй матері.

— Ма, я тут із Майком Тайсоном!

Вона була дуже схвильована і сказала мені, що її мати теж була дуже гаряча штучка. Але чотирьох було достатньо.

Дівчата за викликом у Штатах були зовсім іншої породи, ніж ці російські. Дівчата в Штатах тільки й роблять, що задовольняють тебе сексуально. Це було їх єдиною метою. Але всі ці російські дівчата говорили на чотирьох різних мовах. Я зателефонував своєму другові в Бельгію, і одна з них взяла трубку і перекладала для мене оператора. Потім я зателефонував до Португалії, і вона вільно заговорила з ними. Ми зателефонували до Словаччини, і вона з легкістю впоралась і з цією мовою.

Я думав: «Як би мені забрати цих дівчат до Штатів? Вони могли б керувати компанією зі списку *Fortune 500*. Усі вони мали дипломи про вищу освіту. Я хлопець, який вмів скласти пару слів до купи завдяки всьому, що вивчив у словниках, однак я почувався інтелектуально приниженим, мов маленький засранець, поряд із цими дівчатами за викликом. Ох, як би я хотів забрати їх із собою додому. До біса це лайно з банкрутством, з цими повіями я б за хвилину владнав би все з тою 11-ю статтю».

Вони були у мене лише тої ночі. Тоді я був свинею, тож наступної ночі я був зайнятий іншими завоюваннями. Це були чудові дівчата, але час було переходити до наступного розділу цієї московської історії.

Ми тусувалися всю ніч, а потім я встав рано вранці, щоб піти з Мерилін до музею. Вона знала, як я проводжу час. Мені не потрібно було нічого їй говорити. Вона кинула на мене один

погляд і сказала: «Так коли ми будемо працювати над реабілітацією?»

Якось ми сиділи на Красній площі за пізнім сніданком. До нас підійшов хлопець, який управляв усім торговим центром. Він був євреєм і також розповів нам, що розробив лінійку спортивного одягу для російської олімпійської збірної. «Сьогодні ввечері у нас буде спеціальний захід для запрошених, де ми представимо російську форму зимових Олімпійських ігор 2006 року. Там будуть усі російські чиновники, дотичні до спорту. Хочете бути нашим почесним гостем?»

Зазвичай я брав великі гроші за свою участь, але зустріч з усіма цими чудовими спортсменами була для мене дуже зворушливою. Я сказав йому, що із задоволенням прийду, і тоді на знак подяки він повів мене усім торговим центром по найкращих італійських магазинах одягу, і купив мені купу неймовірних шмоток.

Того вечора ми пішли з ним на вечерю, і він запросив В'ячеслава «Славу» Фетісова, колишнього хокеїста, який тоді був лідером усіх спортсменів Росії. Вони не давали попереднього анонсу про мою участь, тож коли подія почалася й мене представили, я увійшов і тамтешні спортсмени ледве не рознесли будівлю на дрізки. Вони спорудили великий подіум, схожий на олімпійський факел, і посадили там нас із Мерилін, її аж засліпило спалахами від усіх цих камер газетярів. Коли захід закінчився, усі спортсмени кинулися до нас, щоб взяти мій автограф, і я попросив кількох великих хлопців зі Служби безпеки доглянути за Мерилін. Її б просто розтоптали в тій тісняві.

Одного разу Джефф, Мерилін і я обідали в «Нью-Йорку», ресторані в центрі Москви, де збиралися всі головні фігури. Ми сиділи там і побачили чеченського політика, який був із нами на вечірці в Сен-Тропе. Він був одним із депутатів від Чечні

в російському парламенті. У Сен-Тропе і на Сардинії він поводився дуже скромно, мило і шанобливо. Він мав вигляд і поведінку справжнього дипломата. Тому я звернувся до нього: «Привіт, брате». Проте тут, у Москві, він не був таким милим хлопцем, яким здавався в Сен-Тропе.

— Майку, він уже не такий милий, як був на яхті. Що за чорт? — сказав Джеф.

Як на мене, то така поведінка виглядає не дуже. Коли ми тусувалися на човні, ці чеченські хлопці дуже допомагали мені втриматися на плаву. Я говорив: «Я твій брат-мусульманин. Будь ласка, дай мені трохи грошей, у мене все погано». У них було стільки грошей, що вони давали людям величезні чайові. Що ж, тепер мені потрібні були гроші. Угода з українською горілкою добігала кінця, і ті хлопці збиралися припинити платити за мій великий готельний номер.

Проте, коли депутат підійшов до нашого столика і сів до нас, ситуація стала трохи поліпшуватися.

— У мене є хтось, хто дуже-дуже хоче зустрітися з Майком, — сказав він нам. — Це дуже особлива людина.

Я сказав «Звичайно». Лишивши їжу на столі, ми пішли за депутатом в окремий зал, що був збоку від ресторну. Там був накритий стіл, і ми всі сіли за нього. За кілька секунд двері відчинилися, і увійшов чеченський лідер Рамзан Кадіров. Так от, я знав усе про чеченські війни за кілька років до цього. Батько Рамзана, Ахмад, був одним із найвпливовіших воєначальників у Чечні і одним із лідерів руху за незалежність від Росії. Це була надзвичайно кривава боротьба, і росіяни зробили президентом Чечні Ахмада, сподіваючись, що це придушить повстання. За рік його вбили, і новим лідером Чечні було обрано його сина Рамзана. Рамзан був великим шанувальником боксу і понад усе на світі хотів зустрітися зі мною.

Рамзан сів за стіл просто проти мене. Йому було близько двадцяти восьми років, але виглядав він набагато молодше. Поговоривши трохи, він став просити мене приїхати до Чечні. Так от, перше, що говорять американцям, коли вони приїждять до Росії — це «НЕ ЇДЬТЕ ДО ЧЕЧНІ». 2005 року це було дуже жорстоке і сповнене насильства місце.

Поки я роздумував над пропозицією, до кімнати увійшов молодий, високий, міцний хлопець. Він мав вигляд того, хто тягає важке залізо. Він був одягнений у чорну шкіряну куртку, і коли розстібнув її, стало видно два великі автомати, заткнуті за величезний пояс із патронами. Він був лише одним з охоронців Рамзана.

— Як ти думаєш, хто-небудь в Арізоні повірить у це? — прошепотів я до Мерилін.

Рамзан весь час умовляв мене приїхати до його краю, і ми домовилися про обід у «Хайяті» наступного дня, тобто мій останній день у моєму готелі. Коли я розповів їм про ситуацію з моїм готелем, вони запропонували мені переїхати до величезного нетуристичного готелю «Росія», який був просто біля Красної площі. Господар був другом Рамзана. У цьому готелі було, мабуть, десять тисяч номерів. Коли Мерилін заїхала за мною вранці, їй знадобилося пів години, щоб дістатися з вестибюля до мого номера.

Третього дня мого перебування в готелі, Мерилін прийшла вранці за мною, але мене там не було. Близько години вона чекала на мене у вестибюлі готелю, а потім повернулася додому і в розпачі зателефонувала моєму помічнику Деррілу у Вегас і сказала йому, що загубила мене. Він поняття не мав, де я перебуваю. Пізніше ввечері їй зателефонувала одна з її подруг.

«Я тільки-но бачила Майка по телевізору. Він у Чечні».

Вранці я поїхав разом із Рамзаном і його свитою. Я не зміг відмовитися від усіх цих грошей. Чечня була дивовижним

місцем. Щойно я туди приїхав, мені дали кулемет. Я був до біса знервований. Не те, щоб я дуже хотів стріляти з цього проклятого кулемета, але, гей, не сунься зі своїми правилами до чужого монастиря. Чечня — це переважно мусульманський край, тож вони дали мені куфі і називали мене моїм мусульманським ім'ям Малік Абдул Азії, що означає арабською «Цар і слуга Всевишнього». Мені подобається, коли мене звать лише Абдул. Якщо мене не кличуть Абдулом, то хай кличуть Майком. Мене вітали на всю країну як мусульманського героя. Який у сраку мусульманський герой? Я був божевільним кокаїновим торчком.

Цивілізація в Чечні виглядала примітивно. Половина країни була спалена під час воєн із Росією. Там, де я був, майже не було магазинів. Нічого, крім голої землі, жодних будівель. Мерилін пізніше сказала мені, що вона хвилювалася за мою безпеку, тому що деякі повстанці були проти режиму Рамзана, однак я знав, що якби хтось просто на мене неправильно подивився, моїм охоронцям би очі повиймали.

Я прийшов на їхній великий футбольний стадіон. Їх стиль розваг полягав у тому, щоб спостерігати за тим, як хтось катається на мотоциклі в стилі Евелін Кнівел. Така була їхня культура. Послухайте, коли вони вели мене дивитися на щось, я просто говорив: «Це неймовірно». Одну річ я вивчив з тієї подорожі — треба дозволяти людям нести відповідальність. Я не хотів вступати в конфронтацію.

Моєю основною роботою там було бути на відкритті чотириденного національного турніру з боксу, який проводився на пам'ять про батька Рамзана.

— Я радий бути в Чеченській Республіці, про яку так багато читав і чув, — сказав я присутнім. — І я радий бути серед мусульман. Довгий час ми спостерігали по телевізору за

несправедливою війною, яка ведеться в Чеченській Республіці. Ми в Америці молилися, щоб це скінчилося.

Пізно ввечері того ж дня я повернувся до Москви. У мене не було можливості познайомитися з чеченськими дівчатами. Цей візит був повністю присвячений духовності, Аллаху та ісламу.

Повернувшись до Москви, я провів ще деякий час із Мерилін. Метою моєї поїздки до Росії було побачити її і отримати трохи терапії. І якби мені коли-небудь знадобилася допомога суду, я міг би сказати їм, що я провів час із Мерилін у Росії, тож це був також добрий політичний хід для мене.

Одного вечора Мерилін влаштувала вечерю в грузинському ресторані, і я познайомився там із кількома дуже відомими бізнесменами. Наступного дня я сказав Мерилін, що не хочу більше зустрічатися з місцевими знаменитостями. Я хотів поспілкуватися з кимось з її особистих друзів. Тому Мерилін запросила мене на обід до себе додому. Я був шокований, коли побачив будинок, в якому вона жила. Він був схожий на багатоквартирні будинки, в яких я жив у дитинстві. Навіть затяжний запах сечі в коридорах був таким самим.

— Мерилін, що ти тут робиш? — запитав я її.

Але їй хотілося бути саме тут — з людьми. Після обіду Мерилін запросила до себе близько семи своїх близьких російських друзів. Усі вони були психологами і пасторами — професіоналами в своїй справі.

Ми розсілися гуртом у вітальні Мерилін, і ці люди почали розповідати мені свої історії. Більшість із них вирости у сім'ях алкоголіків. Ще з часів життя з Касом та Камілою, я знав, що комунізм викликає у людей сильну негативну реакцію. Тож коли всі вони стали розповідати про себе, я не хотів, щоб вони погано почувались через мою присутність. Вони могли собі подумати, що я тут лише через те, що мене знають у світі. Мабуть, вони вирішили, що у мене з ними немає нічого спільного, поки я не

почав розповідати свою історію. Ці історії нас об'єднали. Я звик ділитися таким чином своїми історіями у різних установах та на групових терапіях, на яких побував у останні роки. Тож я просто виклав усе. Я розповів їм про насильство в моєму дитинстві та про проблеми з моєю матір'ю, про те, як мене постійно залякували та принижували. Тоді вони стали почуватися більш невимушено.

Поруч зі мною сиділа жінка, батько якої був російським офіцером. Їх будинок підірвали терористи, коли вона була ще дитиною, і її батько загинув, намагаючись врятувати її життя. Вона сильно обгоріла під час нападу, і тепер її руки перетворилися в обрубки, а все тіло покривали шрами. Зараз вона завідувала кафедрою психологічної допомоги Московського державного психолого-педагогічного університету.

— Я психолог, але ніхто ніколи не міг допомогти мені впоратися з моїм болем, з моєю психологічною травмою через втрату батька. Я відчуваю, ніби чекала все своє життя, коли Мерилін прийде і допоможе мені, і навчить мене впоратися з цим болем, — сказала вона.

Розповідаючи це, вона розплакалась і я, зісковзнувши зі свого місця сів на підлогу у неї в ногах і тримав її за те, що залишилося від її рук, доки вона говорила. Коли вона закінчила, я залишився сидіти на підлозі.

Ми всі в цій кімнаті проймались почуттями один до одного. Запланований двогодинний сеанс затягнувся на шість годин. Коли ми розходилися, один з учасників підійшов до мене.

— Нам здається, вам варто стати політиком або проповідником, — сказав він. — Ви могли б балотуватися в президенти Росії і перемогти.

Але я знав, що Росія — не місце для мене. У Росії навіть слова такого немає, яке б означало «гармонійне поєднання». У Росії не

існує рівноваги, там є лише крайнощі. Ось чому я так добре там вписуюся. Це місце було занадто ідеальним для мене і моїх демонів. Мені подобалося бути в Росії. Я міг безкарно робити все, що захочу.

Джефф повернувся до Штатів, а я вирядився до Португалії. Наступного дня я зателефонував своєму другу Маріо, щоб зустрітися з ним, адже він був португальцем. Проте він не міг усе кинути і приїхати до мене. Я заселився на курорті, набрав трохи кокаїну і почав ним закидатися. До цього я вже кілька днів не спав, і це поєднання безсоння з тією кількістю кокаїну, яку я спожив, було достатнім, щоб я втратив свідомість. Жінці, з якою я там був, здалося, що я перестав дихати, і тому вона викликала готельного лікаря. Поки він приїхав, я був у повному порядку. Він хотів, щоб я поїхав на обстеження до лікарні, але я відмовився.

Місце, де я зупинився в Португалії, мені не дуже подобалось. Воно було задушним для мене. Усі навколо були занадто серйозними. Усі чоловіки були одягнені в костюми. Усі в країні були трудоголіками. Я не знаходив собі компанії. Другого дня мені стало нудно, і я поїхав до Амстердама. Ось голландці зналися на вечірках. До мене прилетіла дівчина, з якою я познайомився в Румунії. Вона була чудовою, але почала нервувати, коли я став нюхати забагато кокаїну і запросив до нашого номера повій. Вона сказала мені, що не вживає наркотики, і поїхала додому. Але я продовжував свої оргії та вечірки. За два тижні я перестав усе це витримувати і попросив Дерріла приїхати за мною. Я веселився ще два тижні після його приїзду, перш ніж він зміг переконати мене повернутися додому.

Я полетів назад у Вегас, а потім відразу ж полетів до Лос-Анджелесу, пробув там цілий день, а потім сам полетів до Нью-Йорка. Я оселився у готелі «Сент-Реджіс». Це був мій улюблений

готель, тому що вони тримали вашого дворецького готовим виконувати забаганки біля ваших дверей. Я поставив валізи і одразу ж накидався кокаїну. Тепер мені захотілося піти куди-небудь повеселитися, тому я відкрив одну зі своїх валіз, щоб дістати звідти одяг, але я побачив, що мій одяг зім'ятий. Я запанікував. У мене розболілася голова, закалатало серце, і я злякався. Я був під кайфом, коли покликав дворецького.

— МЕНІ ПОТРІБНО, ЩОБ ХТОСЬ ВІДПРАСУВАВ МОЇ ШТАНИ, НЕГАЙНО! САМЕ ЗАРАЗ!

Люди на тому кінці телефона сміялися з мене через те, що я запанікував через зім'яті штани. Поки мої штани прасували, я вийшов із готелю і пішов на прогулянку. Я хотів щось з'їсти, але кокаїн убив мій апетит, тому я вирішив, що ходьба допоможе мені трохи попуститися. Я обійшов П'яту авеню, дійшов до Таймс-сквер і повернувся до готелю.

Коли я повернувся до своєї кімнати, дворецький саме закінчував роботу. Він випрасував усе в обох валізах. Він усе ще сміявся над моїм дзвінком. Я дав хлопцеві величезні чайові і пішов тусуватися.

Наступного дня я полетів до Флориди, щоб побачити бій Роя Джонса-молодшого з Антоніо Тарвером. Я був натомлений і під кайфом, але Тарвер увесь цей час ганявся за мною і говорив: «Старий, нам із тобою треба побитися». Він постійно сидів у мене на вухах.

«Ні, чувак», — нарешті сказав я йому. — У мене зараз важкі часи. Я навіть не знаю, чи хочу взагалі залишатися в Америці. Я зараз в дупі. Я не хочу ні з ким битися».

Я все ще почувався накрученим від усього того кокаїну, який споживав без упину відтоді, як поїхав чотири місяці тому до Європи. Я бажав лише закидатися лайном. Коли твоє тіло насичене кокаїном, ти приймаєш це кокаїнове лайно лише через те, що у тебе всі кишки забиті. Але все це не завадило мені

з'їздити до Майамі в район Овертауна і Ліберті-Сіті, щоб купити кокаїну і підібрати пару кубинських повій. Звичайно, щоразу, коли я опинявся в гетто, мене зупиняла поліція.

— Майк Тайсон! Якого біса ти тут робиш, старий? Це небезпечне місце, Майку, — говорив поліціант. — Сідай в машину, ми відвеземо тебе в безпечне місце.

— Ні, я в порядку, офіцере. Дякую, але можете йти. Ви створюєте для мене проблеми, сер.

— Містере Тайсон, будь ласка. Їх не обходить, що ви чемпіон, це погане місце, тут ліпше не перебувати, — наполягав коп.

— Сер, у мене будуть великі неприємності, якщо ви залишатиметесь зі мною. Усе гаразд.

Я намагався знайти собі дозу і дістати кубинських дівчат, а ці хлопці виводили мене з себе. Коли я приїжджав до цих кварталів, люди бачили мене і говорили: «Як справи, чемпіоне, чого шукаєш?»

Вони розуміли мене з першого погляду. Вони знали, що я шукаю наркотики.

Я невпинно пиячив і доганявся наркотиками з того самого моменту, як вийшов із бою з Макбрайдом. Наподорожувавшись світом, я повернувся до Вегаса і знову взявся за наркотики. Я намагався прокинутися до десятої години вечора, щоб до одинадцятої вже вийти з душу свіжим і причепуреним, готовим до виходу. До того часу хтось уже був по дорозі до мене, перш ніж іти, я нюхав трохи кокаїну. Ми їхали до гетто в Північному Вегасі і шастали по барах до першої години ночі, якщо тільки там не відбувалось що-небудь цікаве, наприклад, до міста приїздив новий наркодилер. Потім я йшов по клубах у Стріпі. Тут уся нехитра справа складалася з того, щоб знатися з метродолелями, тусуватися в готельних номерах і вжарювати дівчат. Я бовтався там до четвертої або п'ятої ранку, тоді ми йшли до клубів, що продовжували працювати в ранкові години.

Посидівши там годину, ми прямували до стриптиз-клубів на кшталт *Seamless*, де був тоді натовп, ласий до тусовок. Тут можна було зустріти будь-кого: від знаменитостей та прекрасних моделей до закоренілих злодюг.

Усі ці красиві люди були кінченими наркоманами. Ви ніколи не змогли б перестріти їх у денні години дорогою до дантиста чи у торговельному центрі. Їхнє життя було таким, як у мене — цілий день вони спали, а ночами веселилися. Інколи після клубу ми йшли тусуватися до них додому, і у всіх них були шикарні будинки. Вони були або наркоторговцями, або погано вихованими багатенькими дітьми. У клубах із ними завжди тусувалася купа народу, і вони завжди за всіх платили.

Я йшов тусуватися до клубів і, не встигав й озирнутися, як опинявся з усіма цими людьми в якомусь величезному маєтку. Я навіть не міг пригадати, як потрапив із клубу до того будинка. Тоді я вже втратив свою жінку. І мені хотілося бути душею компанії. Коли люди довблять, вони з якихось причин вважають мене милим. Тож тоді жінки цих дуже страшних хлопців вирішили, що хочуть торкнутися мене. І я такий: «Заждіть-заждіть, це не те, чим вам здається. Це братерство».

Ось тут я почав нервувати. Цей хлопець спостерігав, як його жінка торкається мене. Я аж протверезів — страх та кайф погано уживаються разом. Тепер я почувався огидним жирним шибздиком. Я знав, що цей хлопець — погана людина. Він, швидше за все, уже якось відсидів у в'язниці і не боявся когось вбити. І в нього була ця божевільна жінка, яка хотіла торкнутися мене.

Я навчився поводитися з жінками у подібних ситуаціях. Я завжди принижую себе. Це в мене гарно виходить.

— Ох, мала, та я ж нарік. Будь ласка, квіточко, не зв'язуйся зі мною. Я нахапався стільки болячок. Я здивований, що ти не підчепила якусь, сидячи тут зі мною поряд.

Я знаю, як відвернути жінку. І це корисно для мого здоров'я. Іноді жінка — це весь всесвіт чоловіка. Жінка може заволодіти розумом чоловіка. Вона може взяти свого хлопця-підкаблучника та перетворити його на кровожерного психопата. Тому я ніколи не недооцінюю таких хлопців.

Одним із цікавих людей, з якими я тоді познайомився, був сутенер, якого я звав Ченс. Він підійшов до мене, коли я був в одному із стриптиз-клубів.

— Привіт, містере Тайсон. Ух ти, я завжди хотів із тобою познайомитися, тому що ти постійно говориш, ніби ти найгірша людина на планеті, а я завжди кажу, що я — найгірший на планеті сутенер. Я сутенерствую так само, як ти б'єшся.

— Це правда, нігер? — запитав я.

— Ага, чувак, я не тріпаюсь. Я знаю про твоє банкрутство, я знаю про те, що вони вкрали твої гроші. Нігер, тепер ти зі мною, у мене немає нічого, крім грошей. Бачиш усіх цих людей тут? Вони не торкаються алкоголю, доки я не прийду. Я поставляю їм усе.

Я почав тусуватися із Ченсом, у якого були всі ці красиві автомобілі: порше, феррарі, мазераті і ламборджині. Я думав, що він, мабуть, любить кокаїн, але цей хлопець був сільським сутенером. Він багато говорив, щоб створити враження, наче він був світським хлопцем, але насправді він вживав тільки всякі чистоплюйські наркотики типу екстазі.

Я був на міліні, тож одного разу вночі сказав йому:

— Принеси мені трохи кокаїну, нігер.

— У кого є кокаїн? — спитав він.

— Давай, я зателефоную своїй людині.

Наступного разу, коли ми побачилися, у нього був кокаїн. Він зателефонував своєму другові — торговцю травою, у якого був кокаїн. Тож я понюхав трохи і передав йому.

— Давай чувак, нюхни трохи цього лайна, нігер, — сказав я. — Це майже як екстазі, але дрібного помолу.

Він прикінчив пару ліній, але його відразу ж накрило від кокаїну.

— О, моя голова! — закричав він і впав на підлогу. — О чорт, Майку! Сутенеру капець! Сутенеру капець!

Я подумав: «О чорт, цей хлопець ось-ось помре». Ми були з його племінником, тож я попросив його відвезти Ченса додому. Я сидів на передньому сидінні, а Ченс лежав і стогнав на задньому сидінні свого мазераті. Між тим, я був таким наркоманом, що нюхав поганий кокаїн, мені було однаково, чи вб'є він Ченса. Ми висадили його біля будинку, і я забрав із собою всю заначку. Гей, поганий кокаїн однаково краще, ніж ніякого. За кілька днів Ченс прийшов до тями.

Приблизно тоді ж я почав тусуватися з хлопцем на ім'я Майкл Поліц. Насправді, ми з ним сиділи разом у в'язниці в Мериленді. Час від часу він потрапляв за ґрати, за його словами то було через його божевільну дівчину, яка штампувала йому заборони на побачення з дитиною, які він постійно порушував. Майкл був повністю занурений у нічне життя Вегаса. Він був натуралом, не пив і не вживав наркотики, тож був для мене ідеальним тверезим компаньйоном. Я вживав достатньо наркотиків для нас двох. Одного вечора він почув про вечірку, яку влаштував стрип-клуб *Scores* у боулінговому залі готелю *Palms*. У місті був з'їзд працівників порноіндустрії, і вечірка була вщент набита красивими порно-зірками. Я поклав око на двох із них, але вони прийшли разом зі своїми хлопцями. Майкл між тим чіплявся до гарненької офіціантки. Я перекинувся кількома словами з однією з дівчат за спиною в її хлопця, а потім повернувся до Майкла.

— Ходи-но сюди, — сказав я йому і відтягнув його від офіціантки.

Ми шепотілися, як двійко маленьких дівчат.

— Озирнися, — прошепотів я. — Там ванна кімната. Я збираюся відвести цих двох дівчат у ванну і трахнути їх там. Ось що я хочу від тебе. Бачиш цих двох хлопців? Це хлопці цих дівчат. Ти маєш відволікти їх.

— Що?!! — вирячився Майкл.

— Усе буде добре, брате, не хвилюйся, — сказав я.

— А що як ці хлопці стануть задиратися?

— Не хвилюйся, я все почую. Якщо я почую шум і зрозумію, що тобі тут надирають дупу, я миттю вискочу з ванної і допоможу тобі виплутатися. Усе буде добре, — запевнив я його.

Шепочучи це, я притискався обличчям до його вуха. Майкл же, щоб полоскотати мені яйця, голосно вигукнув:

— Майку, мені не зручно, коли твої губи так близько біля мого вуха.

Його почув весь зал. Я почав істерично сміятися. Це був божевільний білий хлопець.

— Тепер ти завинив мені, застранець, — сказав я.

— Гаразд, йди, — сказав він мені.

Я пішов до вбиральні з однією дівчиною, доки Майкл відволікав увагу хлопців. Потім поки він розповідав їм усі ці історії про Майка Тайсона, до вбиральні прокралася й інша дівчина. До того часу, коли хлопці зрозуміли, що дівчата пішли, і запитали, куди вони поділися, Майкл сказав їм, що ми всі, ймовірно, вийшли на хвилинку, щоб викурити косяк.

Ось таким я тоді був. Я був повністю зіпсованим і притягував до себе відповідну енергію. Я гладшав і починав виглядати як жирна рок-зірка. Але через наркоту моя самовпевненість сягала неба.

Зі всім цим кокаїном моя поведінка у клубах ставала все більше і більше вульгарною. Одного вечора я був зі своїм другом Маком-перукарем, і ми тусувалися в барі готелю «Вінн». У

проміжках між роздаванням автографів і позуванням для фото я продовжував навідуватись до вбиральні. Нарешті до Мака підійшла охорона.

— Ти повинен забрати свого друга, — сказали йому.

Мене спіймали за нюханням кокаїну у вбиральні, і тепер мене виганяли з готелю. Ось якось так усе і було. У нічних клубах мене або зустрічали з королівськими почестями або виганяли через доноси людей про те, що я нюхаю у вбиральні кокаїн або трахаюсь там з якоюсь шльондрою. Я дружив із багатьма швейцарами, тож вони впускали мене назад, але деякі клуби забороняли мені вхід назовсім.

Ось чому мені завжди більше подобалося ходити до стрип-клубів.

«Нащо ми тусуємося по всіх цих нічних клубах, якщо ми можемо піти до стриптиз-клубу? — говорив я своїм друзям. — Ці дівчата вдягнені і мають достоїнство. У стриптиз-клубах дівчата голі, і вони не страждають всіляким достоїнством. Давайте одразу перейдемо до справи».

Усі власники стрип-клубів були на моєму боці. У деяких клубах у мене були власні приватні вбиральні. Я проводив там по кілька годин, а потім виходив звідти і говорив із власником клубу. Я був такою примадонною, що коли до мене підходив охоронець, я міг закричати на нього.

— Відійди від мене! Відійди від мене, я нікому не заважаю!

Я став настільки брутальним, що почав відкрито носити свою сумку з кокаїном із соломинкою, що стирчала з неї, як наче це був якийсь молочний коктейль. Я давав другу трохи нюхнути, і він, думаючи, що йому трохи вдарить у голову, брав пакет, але одразу ж куйовдився через ту кількість кокаїну, що була в сумці. Вони починали кашляти і плюватися.

Я почав зустрічатися з деякими стриптизерками, і це стало дуже хиткою проблемою. Я міг сидіти під кайфом та коли бачив

одну зі своїх дівчат із клієнтом, кидався до неї.

— Чому ти не відповідаєш на мої дзвінки?! — кричав я на неї.

Вона танцювала комусь приватний танець, а я висів у неї на вухах і ображав її.

— Ей, якщо тут якась проблема... — говорив наляканий клієнт.

— Не лізь не в свою справу, я з нею розмовляю, — огризався я.

Потім дівчата, з якими я зустрічався, починали ревнувати і сваритися просто посеред клубу. Тому мені почали забороняти приходити в деякі дні.

Не встиг я й озирнутися, як почав спати в стрип-клубах. Я замовляв пакунок смаженої курятини і, з'ївши його там, просто падав непритомний від безсонної ночі. Я спав, а стриптизерки їли мою курку і рилися в моїх кишенях. Потім я прокидався і починав сваритися з дівками у стрингах, але не тому, що вони рилися в моїх кишенях, а тому, що вони їли мою курку, а я був жахливо голодний. Коли тебе попускає після кокаїну, ти почуваєшся ніби вмираєш з голоду.

До листопада 2005 року я був зовсім загубленим. Я поїхав до Лос-Анджелеса на прем'єру фільму *50 Cents* «Розбагатій або помри у спробах». Я був у повному екстазі від кокаїну і зустрів там Робін. Вона, мабуть, бачила, як я бігав навколо до початку фільму, чіпляючись до дівчат і просто дуркуючи. Коли фільм закінчився, я піднявся зі свого місця, і вона була просто поруч зі мною. Вона обійняла мене, і я поцілував її. Я сподівався, що зможу її знову трахнути. Але вона просто сказала «Вау»... і пішла. Тільки-но вона пішла, я обернувся, і мене схопила в обійми Наомі Кемпбел. Вона, мабуть, бачила, як я обіймаю Робін, і, певно, подумала: «Йому не треба обіймати цю суку. Як це він обіймає її, зважаючи на все це лайно, через яке пройшов?»

Наомі вивільнилася з обіймів і подивилася мені в очі.

— Майку, ходять чутки, що приймаєш забагато наркотиків. Тобі потрібно зупинитися. Ти псуєш собі життя.

Вона була в сказі і стала читати мені довгі повчання й моралі. Ней завжди глибоко піклувалася про мене, а я зі свого боку піклувався про неї. Вона була справжнім другом.

Але я не послухався її поради. Я продовжував закидатися наркотиками. Тож, якщо ти під кайфом від кокаїну і у тебе немає дівчат, то це не дуже хороший кайф. А якщо в тебе є дівчата, але немає кокаїну, то це також недобре. Для хороших вражень вам треба і те і те. Раніше я говорив, що мені треба «шлюху і трохи порошку». Так ось, ви можете подумати, що вживання великої кількості кокаїну не сприяє сексу, але саме для цього існують Сіаліс і Віагра.

Приблизно тоді ж я знову почав тусуватися з Крокодиллом. Він приходив до мене після тренування, і ми включалися в режим безперестанних веселощів. Одного разу ми були в моєму готельному номері в Вегасі з однією відомою порнозіркою і її хлопцем. Ми домовилися, що вона прийде до нашої кімнати, щоб зайнятися з нами сексом. Тільки-но вони увійшли до кімнати, ми з Крокодиллом почали роздягатися. Її хлопець наче був не проти того, щоб ми обидва зайнялися з порнозіркою сексом, поки він не побачив нас голими.

— Ні, будь ласка, не роби цього, — крикнув він своїй дівчині.

— У чому річ, мій домашній хлопчику? — запитав я її. — Я думав, він не заперечує.

— Ні-ні! Займися з ними оральним сексом, — благав він.

— Ні, чувак, ми хочемо дістатися її кицьки, — сказав я йому.

Він почав так плакати, що порнозірка підвелася.

— Я не можу цього зробити. Я повинна піти з ним, — сказала вона, і вони обидва пішли.

Для Крокодила це було занадто. Щоразу, коли він бачив мене з якоюсь дівчиною, він автоматично починав знімати з себе одяг.

— Крокодиле, це моя жінка, — говорив я йому. — Не цього разу.

— О поганець я, поганець, — вибачався він.

2006 року ми з Кроком були на новорічній вечірці у Феніксі. Там були також Деніс Родман та Чарльз Барклі. Наприкінці вечора я побачив одну гарну-прегарну дівчину, одну з найвишуканіших жінок, яких я коли-небудь бачив. Вона була актрисою і постійно розкидалася іменами знаменитостей, як Чарлі Шин. Дівчина була в безпосередній близькості від Крокодила, але я не міг сказати, чи була вона з ним. Я подивився на неї і запитав: «З ким ти?» І наступної ж миті вона сказала, що з Крокодилем. «Це буде цікаво», — подумав я.

Ми привезли її до мого будинку, який я купив у Феніксі, і почали возитися з нею, але ми обидва були настільки під кайфом, що не могли добитися ерекції, хоча цілували її і лизали всюди. Тому ми поїхали в якийсь цілодобовий порномагазин і купили там кілька вульгарних фільмів. Але навіть це не спрацювало. Боже, це було так неприємно. Це була найкрасивіша жінка, яку я коли-небудь бачив у своєму житті, а я не міг нічого зробити. Ми з Кроком були схожі на двох маленьких дітей на різдвяному вечорі, у яких не вистачило сил відкрити коробку з іграшками. Я дуже розлютився, що не взяв із собою того вечора Сіаліс. Я просто полював за кайфом і не думав, що мені трапиться яка-небудь кицька.

Я зміг купити цей будинок у Фініксі, тому що час від часу заробляв гроші, які мені не потрібно було відразу віддавати кредиторам. Одна японська компанія дала мені 800 тисяч доларів за гру в пачинко і ще 100 тисяч доларів за те, щоб одягнути на мене шорти, які були не чорного кольору.

Тож мої вечірки тоді перемістилися у Фенікс. Я провів досить багато часу у Феніксі з Шеллі Фінкелем, тож я знав там досить багато людей. Якщо до купівлі будинку мені треба було місце, де прихилити голову, вони ладні були мені його знайти. Фенікс пропонує в плані вечірок менше, ніж Вегас, але в деяких аспектах ці вечірки цікавіші. Він виглядає як тихе містечко, але вночі він перетворюється на маленького звіра. Тамтешні вечірки на високому рівні, усі тусуються в маєтках або в готельних номерах.

Так я потрапив до тусовки, де було багато лікарів. Один із лікарів був пластичним хірургом, і він часто запрошував мене до свого кабінету, а потім влаштовував в одній з оглядових кімнат. Я був одночасно на кокаїні, на траві, а ще й до того вживав віагру.

— Гей, док, я дожився. Мені не подобається те, куди я скотився, — сказав я йому одного разу.

— Не хвилюйся, я тобі допоможу, — сказав він і вийшов в іншу кімнату.

За кілька хвилин він вкотив одну з цих штучок для внутрішньовенних крапельниць. Він підключив мене до неї.

— Це швидко зніме напругу, — сказав він.

— Що це? — запитав я.

— Крапельниця з морфієм, — сказав він.

Цей пластичний хірург міг веселитися як божевільний. Одного разу він їхав сам у своїй машині під усім цим кокаїном і перевернув машину. Він виліз через вікно з обличчям повністю роздряпаним гілками дерев і чагарником, через які продирався.

Незабаром після цього я прийшов до нього додому. Я був в шоці, коли він відчинив двері.

«Подивися на своє обличчя, друже, — сказав я. — Ти в повному лайні».

Уся шкіра на його обличчі була мов щіткою здерта, його обличчя перетворилося на криваву маску. Йому пощастило, що він був пластичним хірургом.

У Феніксі я зайшов настільки далеко, що почав бачити галюцинації. Одного разу я сидів у машині, а за кермом був мій помічник Дерріл. Ми під'їжджали до будинку одного з моїх друзів, і я сказав Дерілу: «Дивись! Там навколо будинку стоять люди і машуть нам руками». Насправді ніяких людей там не було, лише гілки дерев хиталися від вітру.

У липні 2006 року мене знову відвідало ФБР. Напередодні ввечері у мене була вечірка, і коли я побачив, як до мене по сходах мого будинку піднімається група спецназу ФБР, то побіг до задніх дверей, але вони були і там.

— Містере Тайсон? У нас є до вас розмова, чемпіоне.

«От чорт, — подумав я. — Кого я хапав за дупу минулої ночі?»

— Ми хотіли б знати, як ви пов'язані з цим джентльменом на фотографії. Його звать Дейл Хауснер, — сказав один з агентів.

Я подивився на фотографію. На ній ми з Дейлом тиснули одне одному руки так, наче були старими приятелями.

— Ви знаєте цю людину? Він фотограф і журналіст, який пише про бокс, — сказав агент.

— Я пам'ятаю цю людину. Він приходив до мене, коли я тренувався в спортзалі. Там було кілька мексиканських бійців, і вони почали чіплятися до нього. «Забирайся звідси, траханий педик, — говорив йому один із мексиканських бійців. — Чемпіон не хоче з тобою розмовляти».

Але тоді був Рамадан, тому я втрутився і пояснив іншим бійцям, що зараз час поводитися мирно, і що в кожного з нас є своє місце. Тому я дозволив йому взяти у мене інтерв'ю. Мені дуже шкода, якщо все це його сильно образило. Я не хотів заподіяти йому якоїсь шкоди.

— Ні-ні, ви йому сподобалися, містере Тайсон, — сказав агент ФБР. — Йому просто не сподобалися ті вісім чоловіків, яких він убив, і ті дев'ятнадцять, яких він застрелив.

З'ясувалося, що поліція розслідує вервечку вбивств, скоєних Хауснером і його другом в Арізоні в період із травня 2005-го по липень 2006 року. Добре, що я тоді зупинив цих бійців і проявив до цього хлопця хоч якусь повагу, інакше він міг би чекати мене зі зброєю за дверима спортзалу.

Наприкінці серпня я мав виступати на боксерській виставці в готелі «Аладін» у Вегасі. Це була приємна угода. Вони дали мені хороший номер і заплатили, щоб я тренувався в залі, де вони встановили боксерський ринг. Тисячі людей, які ходили по готелю, могли бачити, як я спарингую або товкмачу боксерську грушу. У мене була безкоштовна їжа та все, що я хотів — повна свобода. Тож я зателефонував усім своїм друзям.

«Давай до мене. Я тут на місяць. Ти можеш замовляти що завгодно, усе на цих суках, нігер».

Тоді я назвав готель «сукою». У мене був цей менталітет сутенера. У місті був саме Боббі Браун, і я запросив його разом із Керрі Стеффанс, відомою також як Суперхед, дівчиною, з якою він тоді зустрічався. Раніше я також дуркував із нею, тож я подумав, що все буде добре. Вона була однією з тих дівчат, яку не так-то й просто добитися, але якщо тобі вдавалося — то був чудовий час.

Боббі не хотів цього робити. Я не усвідомив, що в нього з нею були серйозні стосунки. Тому він відрядив до мене свого батька і ще кількох друзів. Вони приїхали до мене першими і я зустрів їх по-королівськи. Потім з'явився Боббі. Я чекав на його приїзд унизу у вестибюлі, і, зустрівши його, я піднявся разом із ним на ліфті. Люди божеволіли, коли бачили нас двох. Жінка, яка йшла зі своїм чоловіком, сказала: «О чорт! Майк Тайсон і Боббі Браун.

Ці два нігери разом, що ж це буде, любий, що ж це буде?!» Вони знали, що від нас одні неприємності.

Я хотів, щоб Боббі трохи повеселився зі мною. Класно було мати можливість потусити з Боббі, адже раніше, коли він був одружений з Уїтні, вона не дозволяла йому бовтатися зі мною, і її за це важко звинувачувати.

Приблизно тоді ж у мене почалися труднощі з придбанням кокаїну. Справа була зовсім не в дефіциті кокаїну в Вегасі, просто наркоторговці відмовлялися мені його продавати. Щоразу, обіцяючи привезти мені мою наркоту, дилери жахливо запізнювалися, і я, не маючи терпіння на них чекати, шукав, де закинутися на стороні. Мій голод почався в гетто. Спочатку мене перестали впускати до вбиралень барів на Вестсайд. Потім наркодилери почали відмовлятися обслуговувати мене.

«Іди тренуйся, Майку, нам потрібно, щоб ти тренувався», — говорили вони мені. Ці хлопці вирости разом зі мною у Вегасі, бачили, як я роками тусуюся біля барбершопів, і не хотіли сприяти моєму падінню. Колись, коли ці хлопці були малими, я роздавав їм індичок, тож вони відчували справжній зв'язок зі мною. Так нужда примусила мене зв'язатися з білими людьми зі Стрипу. Працівники казино, швейцари в клубах — у всіх у них були зв'язки.

Я був в «Аладдіні» на виставці, коли зателефонував одному хлопцю, щоб він надіслав мені в номер дозу кокаїну. Вони передали порошок з якимсь дурнуватим нігером-селяком. Він був весь захоплений, думаючи, що буде веселитися зі мною та купую дівчат. Він збирався стати душею вечірки і тримати всіх у полоні за допомогою цього кокаїну. Я відкрив йому двері і впустив всередину.

— Ти приніс товар? — запитав я. Так, але де ж люди?

— Тут нікого немає. Тут тільки я, нігер, — сказав я. Ти ж продаєш наркотики, правильно? Тож просто продай мені ці

довбані наркотики, гаразд?

Я вихопила пакет із його рук.

— До біса все це лайно, тобі не потрібно цим займатися, Майку, — сказав він. — Ти ж чемпіон. Ми любимо тебе, Майку!

— А зараз я займуся тим, що спроваджу твою дупу за двері, — я відкрив двері, а цей урод схопив пакет із кокаїном і побіг геть.

— Іди, твою дивізію, й тренуйся, Майку, — крикнув він мені у відповідь.

Я побіг за ним, але я був жирний і розлючений, і на мені, до того ж, не було одягу. Я стискав рушник, який був обмотаний навколо мого пояса.

— Повернися, засранець. Я тебе вб'ю!

Він був у хорошій формі і тому втік. Мені дуже хотілося надерти йому дупу. Ким він себе уявив? Флоренс Найтінгейл⁶⁶, мати його?

⁶⁶ Сестра милосердя і громадський діяч Великої Британії.

Я почав посилено налягати на тих небагатьох дилерів, які все ще продавали мені, коли у мене бракувало готівки. Якимось одним дилер прийшов до мене по допомогу.

— Послухайте, Майку, ви можете мені допомогти? Будь ласка, скажіть Крокодилу, щоб він заплатив мені. Я віддав йому весь цей кокаїн.

Щойно він сказав мені це, з ним було покінчено. Я знав, що цей хлопець тютя і зрозумів, що мені тепер ніколи не доведеться платити йому за наркотики, раз він не може змусити платити Крокодила.

— Звичайно, я поговорю з Крокодилем, але дай мені те, що у тебе є зараз, — і я вихопив кокаїн просто у нього з рук.

— Ох, старий, мій бос мене вб'є. Мені потрібно принести трохи грошей, — сказав він.

— Твій бос чекає на гроші від іншого нігера, — сказав я.

— Не, чувак, я маю взяти гроші у тебе.

— Ну, скажи тоді своєму босу, щоб він прийшов і поговорив про гроші зі мною. Слухай, ти підсадив мене на наркотики, а тепер хочеш взяти з мене гроші, шибздик? Я сижучу тут під кокаїном, нігер.

Одного разу, коли у мене не було грошей на кокаїн, я поїхав до Саммерліна, де жили великі кокаїнові королі. Я зустрічався з ними в їхніх великих маєтках і проводив із ними довгі години, фотографуючись та винюхуючи кокаїнові доріжки. А потім, коли наставав час переговорів, я починав із ними гратися. Вони називали мені ціну, і я приходив в обурення.

— Гей, що це все означає? Ти хочеш продати мені це лайно, брате? Ти весь день зі мною тусувався, а тепер хочеш змусити мене заплатити за все це лайно?

— Ось, візьми, — говорили вони нарешті.

Кокаїн — це диявол, у цьому немає жодних сумнівів. Я завжди був шовіністом, коли справа стосувалася жінок. Навіть будучи на мілі, я ніколи не дозволяв їм платити за вечерю. Проте, коли мені потрібні були гроші на порошок і я побачив, як у моєї подружки впали гроші, я просто поклав їх собі до кишені. Це був один із найгіркіших моментів, які я переживав. Я більше не хотів грати з дияволом, але він не хотів мене відпускати, і це не могло закінчитися доти, поки він цього не захоче.

Я так зневірився, що навіть поїхав до Янгстауна, штат Огайо, щоб взяти участь там із моїм старим спаринговим партнером Корі Сандерсом в чотирираундовій виставці з боксу. Її просував один колишній боець на ім'я Стерлінг Макферсон. Я не пам'ятав, щоб мені заплатили за виставу, попри те, що Стерлінг продав чотири тисячі з шести тисяч місць за ціною від 25 до 200 доларів і взяв 29,95 долара за перегляд заходу. Однак мені здавалося, якщо я буду тримати себе зайнятим, я зможу злізти з наркотиків. Макферсон говорив, що варто було б, напевно,

об'їздити з цією виставкою весь світ, і тоді, я, певно, отримав би трохи капусти.

Весь цей матч був самим лише фіаско. Корі важив триста фунтів, тобто фунтів на п'ятдесят більше за мене. Він одягнув на себе захист голови, і натовп його за це освистав. Ми розпочали спаринг. Я зробив один хороший удар і в першому ж раунді відправив Корі додолу. У третьому та четвертому раундах я завдав йому багато клопоту, але не дотиснув його. Я не мав у голові жодного наміру завдати йому болю.

Тільки-но вистава закінчилася, я повернувся до Вегаса і вживав все більше і більше наркотиків. Одного вечора в місті я наскочив на хлопця, який кілька років тому погрожував мені пістолетом в нічному клубі «Бентлі» в Нью-Йорку. Він був все ще зі своєю дружиною, і коли вони побачили в клубі, в якому поганому стані я перебував, їм стало мене шкода.

— З тобою все гаразд, приятелю?— запитав він мене.

Він повинен був просто там надерти мені дупу. Я був тоді вразливим.

Мій ніс тоді так попсувався від кокаїну, що я почав його курити. Замість курити крек, я брав звичайний порошкоподібний кокаїн і змішував його з тютюном з однієї з моїх сигарет. Так ми зазвичай робили, коли були дітьми, у Брукліні. Усі нюхачі, тобто люди, які нюхали кокаїн, терпіти не могли, коли я його курив. Кокаїн, що горить — це найгірший запах у світі. Він пахне, як горілий пластик та щуряча отрута взяті разом. Один мій друг якось сказав мені, що якщо хочеш дізнатись про певну річ більше, просто розпали під нею вогонь, вогонь вносить скрізь ясність. Хочеш дізнатися більше про якогось засранця — розклади під його дупою вогонь. Отже, коли ти кладеш в вогонь трохи кокаїну, ти відразу дізнаєшся, з чого він — уся отрута, усе лайно, з якого він зроблений, починає виявляти себе і смердить, як чортяка.

Я навіть кури́в це лайно в моєму улюбленому стрип-клубі у Вегасі. Господар дозволяв мені йти до вбиральні і там курити. Він допомагав мені на моєму шляху самознищення. У Феніксі мені дозволили курити кокаїн у клубі. Слава Богу, копи ніколи не заходили туди, коли я це робив. Куріння кокаїну було для мене дуже ритуальним заняттям, тож я відтворював свої ритуали і в стрип-клубі. Зі мною були постійно «Хеннесі», Сіаліс та «Мальборо». І, звичайно ж, кокаїн, який я роздавав усім своїм друзям.

Протягом усього цього божевільного періоду, коли я вживав наркотики і бовтався з повіями, я постійно чув у своїй голові Каса. Але мені це було до дупи, адже ніякого Каса з плоті й крові зі мною не було. Бути живим не входило для мене в список пріоритетів. Зараз я ставлю життя на найвищий щабель, а тоді, в розквіті своїх сил, життя для мене було нічого не варте. Ще тоді, коли я став у двадцять років чемпіоном, багато з моїх друзів померли або були знищені. Декого з них ув'язнили на такий довгий період, що коли вони вийшли на свободу, були немов зомбі — вони взагалі не розуміли, на яку планету потрапили. Дехто навіть навмисно коїли злочини, щоб повернутися назад за ґрати.

У ті роки вжити цілу кулю кокаїну, себто три з половиною грами, було просто способом добре провести ніч. Чим більше я цим займався, тим більше мені хотілося робити це насамоті. Може, я просто був свинею, а може, не хотів, щоб люди бачили мене в такому потворному стані. Кокаїн до того часу перестав приносити ейфорію, він просто притупляв почуття. Я навіть більше не займався сексом під кокаїном. Час від часу зі мною були дівчата, але це було більше для того, щоб розслабитися, ніж щоб зайнятися сексом.

Моє життя перетворилося на божевільне існування. Одного дня я міг сидіти в брудній канаві з якоюсь вуличною

шльондрою, намагаючись схилити її зайнятися зі мною сексом без презерватива, а наступного вечора я зі щасливим обличчям опинявся в Бель-Ейрі зі своїми багатими друзями на святкуванні Рош-а-Шана. Десь тоді я впав на саме дно. Я був у номері готелю у Феніксі. У мене була крапельниця з морфієм, Сіаліс і пляшка «Хеннессі». І сім повій. Раптом у мене від кокаїну почали з'являтися параноїдальні думки, і я вирішив, що ці жінки намагаються обдурити мене і пограбувати. Тому я почав їх бити. І тоді я зрозумів, що навколо мене не тільки демони, а й сам диявол. І він переміг. Я викинув цих повій із кімнати і закинувся рештою кокаїну.

Дехто з моїх подруг, маю на увазі не коханок, а просто подруг, говорили мені, що прийшов час знайти собі жінку. Вони навіть говорили всілякі нісенітниці, типу «жінку, з якою ти разом помреш».

«Я збираюся займатися цим до кінця, мала. Я збираюся йти до того часу, коли вже не зможу більше в це грати», — говорив я їм. Я ніс повну ахінею. Мені потрібно було віднайти себе, а вже тоді йти на пошуки когось іншого. Джеккі Роу часто намагалася читати мені лекції про наркотики, але я просто говорив їй:

— Якщо ти мене любиш, то дозволиш мені цим займатися...

— Послухай, Майку, я відмовляюся сидіти тут і дивитися, як ти перетворюєшся на невдачу. Ми переможемо, — говорила вона.

Перед тим, як відносити мої речі до готельної хімчистки, вона мала звичку перевіряти всі мої штани та куртки, щоб переконатися, що в них немає наркотиків.

Я знав, що всі мої друзі були стурбовані моєю наркозалежністю, але вони не знали способи ліпші, ніж говорити мені просто в обличчя, щоб я припинив це. Я почав шукати усамітнення від людей, тільки б не чути всі ці довбані повчання. У мене був тільки один друг, якому таке сходило

з рук. Це був Зіп. Він робив це в дуже розумний спосіб — тусувався зі мною, курих траву, а потім враз ставав серйозним.

— Не хвилюйся, Майку, ми влаштуємо тобі прекрасні похорони. Я вже відклав на це грошей. Ми будемо курити траву, пити це бомбезне шампанське *Cristal* і думати про тебе. Я найму один із тих запряжених кіньми екіпажів, поставимо твою труну на нього позаду і будемо виставляти твоє тіло напоказ у всіх районах міста, старий. Це буде чудово, старий.

Наприкінці жовтня я обідав у Феніксі зі своїм психотерапевтом Мерилін, яка повернулася з Москви. Я сидів у ресторані і, побачивши гарненьку молоду леді, яка сиділа за іншим столиком на самоті, сказав офіціантові, що заплачу за її їжу. Потім ця дівчина підійшла до нашого столика і дала мені номер свого телефону.

Коли вона пішла, Мерилін на секунду заговорила. Потім заговорила:

— Тримаю парі, що ти не протягнеш і шести тижнів у реабілітаційному центрі.

Це вразило моє самолюбство.

— Ти з глузду з'їхала? Шість тижнів для мене — це нічого, я добре дисциплінований.

Правду кажучи, я був готовий зробити щось подібне. Я вже втомився пробивати дно. У мене були погані стосунки з моїми дітьми, у мене були погані стосунки з матерями моїх дітей, я навіть зіпсував стосунки з багатьма моїми друзями. Деякі люди боялися бути поряд зі мною.

Я саме збирався їхати в шеститижневе турне по Англії, тож вирішив, що перестану вживати наркотики, зокрема траву, протягом усього туру, а тоді, коли повернуся до Фенікса, буду готовий до реабілітаційного центру. Я припинив вживати. Я не вживав ні кокаїн, ні траву, і навіть перестав пити.

Саме тоді я зрозумів, що у мене справді є проблема. Перші пару годин я просто сходив з розуму. Я розколошматив свій готельний номер, але не звернувся до наркотиків. У мене була жахлива ломка, але я жодного разу не піддався спокусі покайфувати. Тому, коли я повернувся у Фінікс, я був повністю чистий і готовий до реабілітації. Я вже пройшов через серйозні поневіряння.

Мерилін відвела мене в місце під назвою «Медоуз». Ми увійшли туди і одразу ж побачили, що воно більше схоже на в'язницю, ніж на реабілітаційний центр. Перше, що вони робили, це накачували пацієнтів ліками. Усі в цьому закладі були товстими і повільними. Якби справа дійшла б до бійки, їм би знадобилося дві години, щоб розпочати. Тож вони накачали мене ліками і відвезли на прийом до місцевих лікарів. Я думав, що реабілітаційний центр — це місце, де ти просто прохолоджуєшся і дивишся телевизор, поки не вийде термін твого там перебування. Я не знав, що мені доведеться говорити про моє глибоке минуле і мою душевну травму. Проте ці немормальні настирливі виродки засипали мене запитаннями: Як давно ви сидите на наркотиках? Які наркотики ви вживали? Які зовнішні чинники провокують вас на вживання наркотиків? Яким було ваше домашнє оточення в дитинстві? А ви, часом, не гомосексуаліст?

Срань господня, ці хлопці без упину лізли мені в душу. Цей хлопець, з яким ми не сиділи разом на горщиках, очікував, що я відповім йому на всі інтимні питання. Я не мав бажання стикатися з реальністю і усвідомлювати, ким я був, не хотів мати справу з моїми демонами.

«Гей, іди на хуй, не лізь мені в душу, шибздик. До біса всіх вас!» — відповів я. — Як ти смієш так зі мною розмовляти, нахабний шматок білої швали?»

А наступного дня я звідти поїхав.

ТИЖДЕНЬ ПО ТОМУ Я ЗАПИСАВСЯ ДО ІНШОГО РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ЦЕНТРУ В ТУСОНІ. МЕРИЛІН КАЗАЛА, що вб'є мене, якщо я не повернуся до лікування. Вона може справити враження милої, невинної, білої бабуськи-кульбабки, але вона не така. Вона не дозволила мені піти. Вона влаштувала мені по-справжньому жорстке напоумлення. Вона сказала:

— Ні-ні, ти закінчиш це парі.

Саме тоді я познайомився з нею іншою — я побачив вогонь у неї в очах. З нею ці ігри не проходили, вона була цілком серйозною. Тому я вирішив пошукати інше місце у Феніксі. Люди в цьому другому закладі мені сподобалися. Я здружився з однією молодого багатою дівчиною, яка вчилася на модельєрку і сиділа на героїні. Я вляпався там в неприємності, коли хтось образив мене, сказавши щось про мене комусь із працівників, а я увірвався до них. Усі злякалися, коли я заговорив, тому що вони не звикли, щоб нігер розмовляв із ними так. Люди, які були там головними, просто сказали: «Тобі доведеться піти, тебе всі бояться», тож я зателефонував цій молодій дівчині, з якою я зустрічався, і вона мене звідти забрала.

Фенікс — це консервативне місто, що живе за своїми, в дупу мудрагельськими правилами. Коли ти опиняєшся там на програмі реабілітації наркоманів, то відчуваєш на собі все чванство і расизм від цих досвідчених лікарів та інших людей, які, наче, мали б тобі допомагати.

Я був там типу спеціальним таким нігером, на якому вони мали вправлятися у своїй політкоректності. Персонал мав стереотипне уявлення про чорних чоловіків і, зокрема, про

чорношкірих спортсменів. Головний адміністратор навіть мав нахабство сказати мені:

— У нас тут були інші спортсмени, і всі вони носили ювелірні прикраси. Я помітив, що ти не такий показний, як вони.

— Це тому, що у мене немає грошей, — коротко відповів я.

Тон його коментарів не вислизнув від мене. Він просто опустил слово «чорний», хоча і мав його на думці.

Мерилін помітила це також і вирішила продовжити пошуки підходящого для мене місця. Проте у мене були нагальніші проблеми. Наближалось Різдво 2006 року, і я був сповнений рішучості влаштувати собі світле Різдво в Арізоні. Мій помічник Дерріл спав в іншій кімнаті, тож я вислизнув із дому і сів у свій БМВ. Я поїхав у «Котячу Вітальню» і, діставшись туди, став шукати менеджера, одну гарячу східноєвропейську дівчину, яка мене привабила.

— Де ця біла сука? — запитав я її.

— Я можу тобі трохи дістати, хвилиночку, — сказала вона.

Вона повернулася з трьома маленькими пластиковими пакетиками, в кожному з яких було по граму кокаїну.

А потім вона мене шокувала.

— Можна мені трохи? — запитала вона.

У мене ніколи не було жодних надій на те, що ця дівчина в мені зацікавлена. Ми пішли до кабінету і догналися кількома лініями.

— Ти випив, Майку, — зауважила вона. — Хочеш, я відвезу тебе куди-небудь?

— Ні, у мене все гаразд, — відповів я.

Я сам собі не повірив, що сказав таке. Це був мій шанс отримати цю кицьку, яку я хотів роками. Диявол тоді безсумнівно працював наді мною. Я подумав: «Не дозволю їй везти мене, вона просто хоче відібрати в мене мій кокаїн. До біса цю суку». Я хотів залишитися наодинці зі своєю магичною

дівчиною, справжньою білою сукою. Я просто поведився егоїстично через мій кокаїн. Я міг би поїхати додому з дівчиною, якої так довго добивався, але ні, я не хотів ділитися кокаїном.

Тож я сів у машину. Я відразу ж вивалив більшу частину кокаїну з одного з пакетів на центральну панель управління. Потім я дістав свої «Мальборо», витрусив половину тютюну з однієї сигарети, зачерпнув трохи кокаїну і висипав його в сигарету. Я зробив кілька затяжок і поїхав додому.

Так от, я не найкращий водій, навіть коли тверезий як скельце. Тож я їхав, петляючи між смугами, доки не натрапив на поліцейний пункт контролю тверезості. Я не усвідомив цього, але коп побачили, як я веду машину і почали мене переслідувати. Коли я оминув знак «стоп» і мало не врізався в машину шерифа, вони зупинили мене. Поки коп йшов до моєї машини, я відчайдушно намагався витерти весь кокаїн із консолі, але пориста шкіра гарно адсорбує порошок, і його важко позбутися навіть поплювавши і гарненько протерши рукою.

Я опустил скло, і він попросив мої права та реєстрацію. Потім він зрозумів, що це я. І побачив безлад на консолі.

«Я не можу повірити в це лайно, Майку», — сказав він.

Він витяг мене з машини і зробив кілька дорожніх тестів на тверезість. Я був занадто угашений, щоб їх пройти. Потім він обшукав мене і знайшов два інших пакети в кишенях моїх штанів. Потім вони привели собаку, і він відчув кокаїн, який усе ще був у машині. Тоді вони мене забрали. Перед допитом мене помістили в камеру попереднього ув'язнення. Я був просто не в собі. У мене було достатньо кокаїну, щоб потрапити під кримінальну статтю. Але де б мене не замкнули, мені завжди вдавалося знайти білого хлопця, який розумівся на місцевій системі. Цей раз не став винятком.

— Гей, чемпіоне, за що тебе посадили? — запитав мене білий хлопець.

— Блін, вони зловили мене з кокаїном, — сказав я.

— Тебе коли-небудь раніше арештовували за наркотики? — запитав він.

— Мене багато разів арештовували, але не за наркотики.

Його обличчя засяяло.

— Не хвилюйся, брате. Ти не потрапиш у в'язницю, — сказав він. — Вони не можуть посадити тебе у в'язницю, упіймавши тебе з наркотою вперше, вони повинні спочатку спробувати допомогти тобі.

Тепер, коли я зрозумів, що тут до чого, я був готовий до допиту. Офіцер, який заарештував мене, привів мене до кімнати.

— Які наркотики чи ліки ви вживали? — запитав він.

— Золофт, — відповів я.

— Щось іще?

— Маріхуану та кокаїн. Я приймаю одну таблетку Золофта на день.

— Скільки марихуани ви курите?

— Два косяки сьогодні.

— Коли ви останнього разу вживали кокаїн до сьогодні? — запитав він мене.

— Учора.

— Як часто ви його вживаєте?

— Щоразу, коли є можливість. Я вживав трохи сьогодні, близько дев'ятої ранку.

— Чому ви вживаєте одночасно маріхуану і кокаїн?

— Я наркоман.

— Ви вживаєте їх одночасно?

— Так. Мені стає добре, коли я вживаю їх разом.

— А навіщо вам золофт? — запитав він.

— Він допомагає мені тримати себе в руках. Я геть зіпсований.

— Ви не схожі, на геть зіпсованого, — відповів він.

— Я знаю, чувак, але я зовсім усратий, — сказав я і почав голосно сміятися, як хлопець із фільму «Безумство Ріфера» після того, як він закурив косяк.

Я розповів йому, що курих кокаїн зі своїми мальборо, його зацікавило, як я це роблю, тож я пояснив йому весь процес.

Інший офіцер, який був там, запитав мене, чи добре я себе почуваю, тому що, коли я був за кермом, наркотик був у моєму тілі. Я відповів йому, що ще недавно сьогодні почувався добре.

— Я хочу подякувати тобі за співпрацю, Майку, — сказав перший поліціант.

— Я досить крутий хлопець, — сказав я.

— Люди в моєму місті почали б кричати на мене, якби дізналися, що тягав тебе сюди, — сказав він.

Я не знав, як реагувати, тому повівся як псих. Я опустив очі і заговорив нижчим, ніж зазвичайно, голосом:

— Та пішов ти, ненавиджу тебе. На хер тебе, паразит. На хер тебе.

— Тобі хтось колись давав лайно, Майку? — запитав мене перший офіцер.

— Постійно. Але я прибираю його геть і не переймаюся таким, — відповів я.

Поліціант вимкнув запис і підвів мене до мобільного підрозділу шерифа округу Марікопа. Вони оформили мене і посадили в одиночну камеру. У камері навіть був телефон. Більшу частину ночі я провів за телефонними дзвінками.

Коли наступного ранку я вніс заставу, за мною приїхав Дерріл. Я обійняв його, коли він прийшов. Дерріл вже багато років намагався тримати мене в шорах, від Лас-Вегаса до Амстердама. Це була важка робота.

— Гей, Майку, чому ти вчора ввечері вислизнув, не сказавши мені ні слова? — запитав він.

— Життя бентежне, брате. Життя бентежне. — відмовив я.

Дерріл відвіз мене до будинку Шеллі, де я зміг прийняти душ, подивилася на своїх дітей — Мігеля і Езодус, і добре поїсти. Потім я найняв адвоката. Я обдзвонив своїх знайомих у Вегасі, і вони зійшлися на Девіді Чесноффу, адвокаті з гарними зв'язками, який був партнером Оскара Гудмана, який допомагав мені повернути мою боксерську ліцензію. Стратегія Чесноффа полягала в тім, щоб якнайшвидше відрядити мене в реабілітаційний центр і оформити мене на важливі громадські роботи, попри те, що про це не було домовлено з судом, але він прагнув показати, що я серйозно ставлюся до свого перевиховання.

Тож я пішов до своєї третьої реабілітаційної клініки в Феніксі. Вона розташовувалася в маленькому будинку, де жив власник клініки. Цей хлопець був справжнім придурком, який весь час намагався мене розіграти. Щоправда, там у мене з'явився один справжній друг, італієць із Брукліна, один із тих енергійних хлопців, у якого постійно щось на думці. У нього була щира посмішка та фонтануюча енергія. Мене б звідти швидко вигнали, якби не він. Однак решта мене боялася. Власник цього місця використав той факт, що я забув замкнути свої ліки як привід, щоб виштурхати мою дупу.

Я міг би просто сказати: «До біса вас усіх, з мене досить», але зв'язок між мною та Мерилін був занадто сильним. Тож Мерилін провела разом із моїм адвокатом невеличке дослідження і звернулися до Шейлі Балкана — відомого криміналіста, який спеціалізувався на розробці методів лікування, які могли б бути альтернативою ув'язненню. Вона записала мене в наступний реабілітаційний центр, місце в Голівуд Хілс, що називалось Вундерленд. Шейла і один з її помічників Гарольд приїхали

забрати мене і відвезти туди. Якась частина мене була невимовно злою через те, що мені доводиться знову й знову їздити по цих центрах, через це я перед від'їздом накидався ще раз до бісиків. Багато наркоманів накидаються перед своєю останньою поїздкою. Однак там я зустрів класних людей, які мене зовсім не засуджували. Коли ми приїхали до Вундерленду, я був просто в дрова, настільки сильно я накидався.

Вундерленд був окремим світом, що істотно відрізнявся від усіх інших реабілітаційних центрів, в яких я до того побував. Тут була вже не Арізона, а якась чинне саме по собі ліберальне лайно. Тут нам більше не треба було мати справу з людьми, які засуджували, ні, ці люди були зацікавленими і не боялися таких важких хлопців, як я. Вундерленд був одним із тих елітних реабілітаційних центрів, де обслуговували дітей еліти: кінозірок, банкірів тощо. Він був зроблений як маєток — саме до такого проживання я був звичний. Лікування там коштувало як обидві мої нирки, але вони, думаю, дали мені якесь відтермінування платежів, бо тоді в мене зовсім не було грошей.

Я відразу ж закохався в це місце. Я відчув, що це може врятувати мені життя. У мене була своя кімната, і я був оточений усіма цими крутими молодими хлопцями, яким було на все наплювати. Там можна було доплюнути до старого будинку Марлона Брандо і місця, де жив протягом багатьох років Джек Ніколсон. Я облаштувався і почав ходити на зустрічі анонімних алкоголіків. Вони дозволяли нам одним виходити в місто, ми просто мали повертатися назад в призначену годину.

Проте за кілька тижнів справи пішли косо-криво. Оскільки я був засудженим злочинцем третього рівня і серед моїх справ було звинувачення в зґвалтуванні, адміністрація боялася залишати мене там з іншими пацієнтами. Якби щось пішло не так, усіх, включаючи уряд Каліфорнії, можна було б засудити.

Я думаю, Шейла попросила зробити нам послугу, щоб затягнути мою дупу в це місце, але тепер залишати мене там виявилось ризикованою справою. Однак я подружився з усіма тамтешніми хлопцями, і вони заступилися за мене. Щовечора я повертався з міста і приносив усім заморожених йогуртів. На збори я приносив печиво і молоко. Тож у нас там була сімейна атмосфера. Зрештою вони влаштували збори, і всі на них говорили, що «Майк повинен залишитися. Не виганяйте Майка», — вони проголосували, і мені дозволили залишитися.

Я завжди пишався своєю дисципліною, але відмова від кокаїну була просто пеклом. Під час ломки відчував весь той біль, який мені коли-небудь чинили за всю мою боксерську кар'єру. Кокаїн та алкоголь були для мене чимось на кшталт новокаїну⁶⁷. Тільки-но я перестав пити та вживати наркотики, до мене із тріском повернувся весь мій артрит. Я перетворився на каліку, я навіть ходити не міг, так сильно мені боліли ноги. До сьогодні мені доводить час від часу робити ін'єкцію кортизону, щоб впоратися з болем.

⁶⁷ Знеболювальне.

У Вундерленді я тримався чемним хлопчиком. У мене були спокуси. Там зі мною була відома молода актриса. Вона щовечора ходила куди-небудь із друзями. За ними приїжджали по чотири чи п'ять лімузинів або мерсів. Ціла колона. У неї був чорний хлопець, який організовував для неї все це шоу, і одного разу він запросив мене поїхати з ними.

«Ні, я не можу прийти. Якщо там буде хоч одна фотографія, як я тусуюся з цими хлопцями, мене заберуть просто до в'язниці», — сказав я йому.

Я надзвичайно сильно хотів піти з ними, усе це все ще сиділо в мені, але я чинив опір цим бажанням. Проте ці діти ламали правила направо і наліво. Один багатий хлопчина навіть притягнув до своєї кімнати п'ятдесятидюймовий телевізор із

пласким екраном, щоб мати змогу грати в свої відеоігри. Його схопили за дупу і забрали в нього телевізор.

За деякий час я увійшов у ритм. Я з головою пішов у свої збори. Я виконав 12-етапну програму краще за всіх інших. Я був просто хлопчиком для наслідування. Кожен мав відвідати одне зібрання на день, я ж ходив на три або чотири. Мерилін приїхала відвідати мене місяці через три після початку лікування, і я запросив її на одну зі своїх зустрічей на Сансет-Стріп. Я передавав по колу кошик для пожертв на каву та чай. Потім, коли збори закінчилося, я прибрав стільці, підмів та помив підлогу. Я хотів почуватися добре за цією роботою.

Проте в мене все ще були суперечливі почуття з приводу цього всього. Багато хто з моїх героїв були невдахами, коли мова заходила про управління своїм життям, але вони були чемпіонами у своїй галузі. Люди хотіли позбавитися від алкоголю та наркотиків, щоб врятувати своє життя, але бувало так, щоб алкоголю та наркотиків вони ставали просто ніким. Люди в моєму житті були щасливі, коли я був тверезий, але я сам у такі моменти почувався нещасним. Я просто хотів померти.

Проте щоразу, коли мені приходили такі думки, у мене перед очима була Мерилін. «Про що ти говориш? Ти будеш на цій програмі», — кричала вона на мене. Вона враз перетворювалась з милої сивочолої леді на гробаного демона. Цій жінці було призначено самою долею прийти в моє життя. «Ти настільки загруз у своєму пороці, що навіть не усвідомлюєш, наскільки ти хворий». Бути хворим для мене — це крапельинці та перев'язки, а не психічний стан.

Через мою знаменитість мене хотіли відрядити на закриті зустрічі. Я пішов на кілька з них і був шокований. У цих кімнатах я зустрівся з найгучнішими іменами світу. І я їм подобався, вони вважали мене крутим хлопцем. Вони

запитували в мене: «Майку, тобі потрібні гроші?» і просили когось покласти гроші мені на рахунок. Одна річ, яку я з'ясував на цих зустрічах, полягала в тім, що всі знають, коли ти під кайфом. Якось я зустрівся на одній із закритих зустрічей з одним із найвідоміших акторів. Він привітався зі мною і сказав: «Гей, ми чекали тут на тебе. Я зайняв для тебе місце».

«Як, чорт забирай, він дізнався, що я вживаю?» — подумав я. Але коли ти вживаєш, то всі інші наркомани добре розуміють, що ти вживаєш. Ми думаємо, що нас ніхто не бачить, але з нами все набагато більш прозоро, ніж нам здається.

Але зустрічі за зачиненими дверима були не в моєму смаку. Я сховався туди чотири рази, і мені довелося повернутися до звичайних зустрічей. Усі ці люди на закритих зустрічах були елітою, тож вони збиралися запустити свою власну програму. Я повинен був пройти програму Білла В. Я мав бути там разом із простими людьми.

Я в неоплатному боргу перед Мерилін за те, що вона привела мене до одужання. Це дуже захоплюючий світ. Думаєте, що найбільше братство у світі мають копи? Ви думаєте, що гангстери круті? Вони ніщо, як порівняти зі світом одужання. У них є федеральні судді, маршали і прокурори. Пильуйте, перш ніж зв'язуватися з алкоголіками чи наркоманами на програмі, адже вони — це одна величезна й потужна сім'я. Ніколи не недооцінюйте силу компаній на відновленні, якщо ви нею знехтуєте, то можете потрапити в біду. До них прислухаються всі, включаючи президента.

Це дуже різношерста компанія. Я зустрів колишніх Янголів Пекла68, колишніх гангстерів, дивних хлопців, які обрали своєю єдиною в житті метою відвертати людей від алкоголю та наркотиків. Ви мене розумієте? Дехто з цих хлопців провели у в'язниці більшу частину свого життя. Проте тепер вони зробили метою свого життя порятунок якомога більшої

кількості людей, щоб примусити їх жити повноцінним життям і дивитися тверезо в обличчя своїм страхам. Ці люди, включно з Мерилін, особливі. Це зовсім інша порода людей. Вони зовсім не бояться всього того лайна у мені. Відомі вбивці зі шрамами від ножів на обличчі, мафіозні кілери — ці люди, які працюють з анонімними алкоголіками, не бояться нікого. Наркомана майже неможливо налякати. Навіть якщо вони кажуть, що бояться вас, насправді це не так.

68 Мотоклуб.

Якби комусь якось стукнуло б щось у голову і він ляпнув би щось неповажне про Мерилін, я би зруйнував світ навколо нього. І мені однаково, що ти мільярдер, у тебе не вистачить грошей, щоб заплатити цим людям, ти станеш їх рабом і боржником до кінця свого життя. І вони житимуть у мирі із собою. Вони не займаються цим лайно заради грошей, вони роблять це лише для моральних досягнень. Багато з цих хлопців уміють розмахувати руками, посміхатися та бути крутими лише доти, поки не починають діяти. У Вундерленді працював маленький миршавий єврейський хлопець, який возив нас туди й сюди. Одного разу ми хотіли купити морозива, тож уся наша компанія набилась у машину. Один пацієнт повертався пізно і, коли він сів у машину, ми відчули, що від нього тхне алкоголем. Цей миршавий службовець вийшов із машини, відчинив задні двері і витяг п'яного хлопця з машини. «От чорт»,— подумав я. — Я був чемпіоном у надважкій вазі, чому це зробив не я?» У мене було стільки поваги до цього хиляка. Жодна клітинка в його тілі не випромінювала насильство, але лише доти, доки клацнув той перемикач і він зробив те, що зробив. Він посміхався нам і говорив «Гарний день сьогодні, еге ж?» аж поки не відчув той дух спиртного.

У Вундерленді я отримав величезну підтримку. Зачувши, що в мене проблеми, мені одразу зателефонувала відома рок-зірка:

«Майку, приходь до мене, якщо тобі що-небудь знадобиться». Він знав, що робиться з моїм розумом. Він був чудовим хлопцем.

Одного разу до мене у Вундерленд приїхав відомий британський актор і розповів мені про свої напади алкоголізму. Яка-то була чудова людина. Люди думають, що алко- та наркозалежні — це нероби й жахливі люди, але вони — генії нашого часу.

Якщо говорити про одужання, то кінець не завжди щасливий, але коли все завершується добре, то це майже божественно. Люди в нашій родині помирають, тікають, кайфують і отримують передоз.

Нас усе ще можуть переслідувати хвороби, і ми можемо витягнути в нашому житті коротку соломинку. Проте тепер у нас є інструменти, які допоможуть нам впоратися з цими проблемами. Участь у реабілітаційній програмі була однією з найкращих речей, які сталися зі мною у моєму житті. Це великі люди, але вони ніколи не отримують достатньої шани від нашого суспільства.

Перебування у Вундерленді стало для мене поворотною точкою. Цей досвід можна було порівняти з ідеями самовдосконалення, які втовкмачував мені багато років тому Кас. Однак це було важко, тому що всі ці наркотики придушили все хороше лайно, що було у мене. І як же було чудово просто знову повернутися до щоденного ритму: ходити на тренування, відвідувати зустрічі, вечеряти разом із моїми приятелями. І коли я побачив, що всі ці люди, яких вважали невиліковними наркоманами, так добре показують себе на зустрічах, включилася моя змагальна жилка. Я просто підскочив, побачивши це. Я знав, що якщо це вдалося їм, то зможу і я. Я не дозволю нікому перевершити мене. Один хлопець залишався тверезим уже десять років. Якби ви зустріли цього хлопця, то

подумали б, що він святий. Але його батьки, як і раніше, не розмовляли з ним. Більшу частину свого життя він був чудовиськом. А тепер у нього була робота, він мав сім'ю, і його головною метою в житті стало допомагати іншим людям, таким самим, як він, одужати.

Багато хто, перебуваючи в реабілітаційному центрі, впадає в рецидив, але я не міг собі такого й уявити. Якби я піддався спокусі накидатися в цьому місці, то відчував би себе повним лузером. Уся мета мого перебування там полягала в тому, щоб не накидатися. Коли навколо мене випромінюється ця позитивна енергія, я вбираю її як губка. Я стаю найвправнішим підбадьорювальником. «Гей, ми тут, щоб бути тверезими. Ми зробимо це разом. Так, давайте зробимо це!» Але якби я був сам, то говорив би: «Гей, у тебе є шприц?»

Однією з найстрашніших та найприємніших речей були 12-крокові виклики — хлопці, які були тверезими протягом дванадцяти років. І тут ви раптом чуєте, що вони опинилися в лікарні бо послизнулися і знову почали пити. Дехто з малих, з якими я був у Вундерленді, тікав, і нам доводилося їх шукати. Я був лише пацієнтом, але мене відправляли шукати цих хлопців. Тож ми їхали в Голлівуд та Вайн. Ви йдете просто до наркопритону, і знаходите їх там. Вони просто сиділи там на вулиці. Вони мали такий поганий вигляд, що їх заледве можна було впізнати. Це були білі хлопці, але сонце так обпекло їм шкіру, що вони здавалися темними. Того року я бачив багато поганого.

Під час мого перебування у Вундерленді я познайомився з різними консультантами. Через мій колишній дорожній інцидент, мене відрядили на заняття з управління гнівом. Заняття проводив дрібний хлопець на ім'я Ян. Я не міг зрозуміти, що він може знати про управління гнівом. Проте за деякий час я помітив, що Ян виглядав так, немов був готовий

вибухнути в будь-яку хвилину. Думаю, ці люди якнайкраще відповідають своїй роботі. На першому ж занятті він навчив мене єврейському прислів'ю: «Яскраве світло, темні тіні. Чим яскравіше світло, тим темніше тінь». Він розповів мені, що найбільші зірки — то найтемніші зірки, ось тому-то, мовляв, я тут із ним.

Мерилін запропонувала мені сходити також до сексуального консультанта. Вона відправила мене до одного такого консультанта в Арізону, але я зміг по-справжньому взятися за це завдання лише опинившись у Вундерленді. Щоразу, коли ми тусувалися разом, Мерилін спостерігала за тим, як я реагую на жінок, які підходять до мене. Я завжди відчував, що дівчата, які підходять до мене, мають якісь проблеми.

— Ні, ти занадто багато часу витрачаєш на розмови, — повчала мене Мерилін. — Ти не просто кажеш «дякую» і даєш їм автограф. Ти розпитуєш їх, звідки вони, як довго тут живуть та чи заміжні. Ми тут лише тридцять хвилин, а у тебе вже десять телефонних номерів. Ти комусь взагалі відмовляєш?

Мене направили до Шона Макфарланда, психотерапевта, який спеціалізувався на сексуальних залежностях. У нього був офіс у Веніс. На перший візит зі мною поїхала Шейла Балкан. Я був дещо скептично налаштований щодо всієї цієї історії з сексуальною залежністю.

— Ок, ви наче тут експерт із питань сексуальної залежності. То як це насправді працює і що це насправді означає? — запитав я.

Шон вказав на фото своїх дружини та сина, яке висіло на стіні в його офісі.

— Майку, це чудове запитання. Я люблю трахатись із вуличними повіями, а цей гарненький хлопчик і миловидна жінка на фотографії — мої син та дружина. Тож, коли я напиваюся і закидаюся наркотиками, я кажу їм «На хрін вас»,

адже вони псують мені життя тим, що з ними я не можу робити те, що хочу. Ось це, як на мене, і є сексуальна залежність.

Я одразу ж записався до нього. Ми проводили разом багато часу. Шон проводив анонімні зібрання сексуально залежних і я почав відвідувати їх по понеділках, середах та суботах. Ця група була для мене найвеселішою. Мені здалося, що ці хлопці круті і цікаво було б послухати про всі ці збочення. Одного разу до нас прийшов хлопець, який вважав себе кращим за інших через свій соціальний статус.

— Привіт, не думаю, що мені місце тут із вами, хлопці, — сказав він. — Я ніколи не ганяюся по вулиці за жінкам і не кажу їм, що хочу їх трахнути. Єдина причина, чому я тут опинився, це моя фригідна дружина.

— Судячи з того, що ти щойно сказав, тобі тут саме місце, — відповів я йому. — Не намагайся розібратися у всьому за один день. Просто продовжуй приходити, добре?

Ці зустрічі подарували мені багато цінних життєвих навичок. Я повністю змінив увесь свій світогляд стосовно моїх стосунків із жінками. Я ніколи не думав, що я сексуально залежний. Бувши чемпіоном, я думав, що секс з усіма цими жінками був просто привілеєм. Ти просто зобов'язаний мати навколо себе всі ці спраглі тіла. Усі люди, якими я захоплювався, були сексуальними завойовниками. Я часто читав про всіх цих великих людей — Еррола Флінна, Джека Джонсона, Джека Демпсі, і всі вони полюбляли здобувати перемоги над жінками. Через те я завжди вважав, що щоб бути великою фігурою, я зобов'язаний мати у своєму житті жінок — і що більше, тим краще. Я ніколи не усвідомлював, що секс із такою кількістю жінок забирає від мене більше, ніж додає. Мені ніколи не вдавалося створити свій оригінальний образ, тому я читав про багатьох людей, яких вважав великими і наслідував їхнім якостям. Я був занадто юним, щоб усвідомити, що це були

великі люди з поганими якостями. Навіть у Каса був менталітет, заснований на якостях «справжнього чоловіка». Проте весь цей сексуальний досвід не приніс мені нічого окрім гонореї, хламідіоза і всіх інших хвороб, що їх згадують у підручниках.

Жінки були для мене завжди доступними, і я занадто сильно потурав своїм сексуальним бажанням. Я міг мати десяток жінок у себе в номері, які там кайфували тоді, як я був на пресконференції, тож я брав кількох із них із собою на інтерв'ю, а решта чекали, доки я завершу розмову з журналістами. Щоразу, коли дівчина виявляла бажання, я займався з нею сексом. Бувало, що я чіплявся до них, а бувало й навпаки. Проблема була в тім, що я намагався задовольнити кожну з них і залишитися щасливим самому. Це просто огидно. Неможливо задовольнити їх усіх, деякі з них були божевільними, такими ж хворими, як і я, якщо не більше. Ти просто сходиш з глузду, намагаючись із цим впоратися.

У мене були жінки в кожному місті планети. Бачили б ви мій Ролодекс⁶⁹. Дякувати Богу, вони винайшли комп'ютери. Я зустрічався в Феніксі з дівчиною, яка побачила мене одного разу разом із моїми голубами.

69 Rolodex — це обертовий пристрій із картками, який використовувався для зберігання контактної інформації — прим. перекл.

— Твої птахи схожі на твоїх жінок. Тобі потрібно багато голубів. Ось чому тобі ніколи не буває достатньо десяти чи двадцяти птахів, у тебе їх завжди по п'ятсот. Ти так до них емоційно прив'язаний, що у разі, якщо загубиш одного, у тебе залишиться ще чотириста дев'яносто дев'ять. Так само в тебе і з жінками.

Вона була всього лише молодою дівчиною, але зрозуміла все правильно. Я був дуже невпевненим у собі, дуже боявся втрат і дуже боявся залишитися один. Наприкінці своєї кар'єри я став

жити з жінками і переходити від однієї до іншої. Коли я говорив про все це лайно на наших зустрічах, воно будило в мені дуже болісні відчуття. Усе те ж саме робила і моя мати. Вона переходила від одного чоловіка до іншого. Скільки б у мене не було грошей, а мамині гени були при мені. Я переходив від жінки до жінки. Бум ... і я у першої. Бум ... і я у другої. Бум ... я вже йду до іншої. Оп ... і я знову змінив її на ще іншу. Оп ... знову інша жінка. Я міг інколи, жартуючи, назвати себе божевільним, але щось у мені було не так. Більшість людей, яких я притягав, були жорстокими, гарячковими людьми, які постійно городили якесь лайно. Навіть жінки були божевільними. Більшість знаменитостей боялися своїх переслідувачів. Я же своїх трахав.

Вони збиралися вниз, і швейцар впускав їх наверх до мене. «О, ти вважаєш мене богоподібним? Давай, піднімайся!»

Вони, може, й були божевільними, але виглядали чудово. У мене тоді був один із цих світлодіодних екранів, де ви можете вивести якийсь текст, що бігатиме по екрану. На моєму було написано ГАРНА КИЦЬКА, БОЖЕВІЛЬНА СУЧКА. ГАРНА КИЦЬКА, БОЖЕВІЛЬНА СУЧКА. Він висів у мене в спальні, і дуже гарно виглядав у непроглядній темряві.

Киці були для мене мов наркотики. Коли я намагався знайти кицю, на цій планеті не було нікого більш відчайдушного, ніж я. Мене могли в цьому обійти хіба що педофіли та пансексуали. Пансексуали — це люди, які можуть бігати за оленем, потім того оленя вбити, забрати додому і трахнути. Про таке можна дізнатися лише на реабілітаційній програмі.

Я був настільки схиблений на сексі, що не міг контролювати себе навіть тоді, коли 1989 року отримав почесний докторський ступінь у Центральному університеті штату Огайо.

«Я не знаю, з чого мені присудили докторську, але розглядаючи тут всіх цих прекрасних сестер, я роздумую, чи не

міг би я бути гінекологом», — сказав я у своїй промові. Це була моя спроба зробити жінкам комплімент, але вони цього не зрозуміли. Проте відразу після того, як я це сказав, біля моїх дверей вишикувалася велика черга жінок. Мені знадобилися роки, щоб зрозуміти, наскільки поганим був цей жарт. Лише нещодавно я дізнався, що моя мати вчилася в тому самому Центральному Університеті. Моя мати та її сім'я думали, що освіта допоможе їм стати людьми. Я міг би сказати щось надихаюче. Але перша думка, що прийшла мені в голову, була про мій член. Того дня я зганьбив п'ятсотрічну історію нашої сім'ї.

До чого призвели всі мої сексуальні пригоди? Коли ти трахаєшся з усіма цими дівчатами, ти відчуваєш себе лайном, але однаково не можеш перестати це робити. Ти ненавидиш себе і шкодуєш дівчину. Я ніколи їх не любив. Усе, що я їм говорив, було довбаною брехнею, навіть якщо я не розумів цього тоді. Бути з усіма цими жінками було тотожно мастурбації. Мені було з ними весело, але опісля залишалася лише порожнява. Мені здавалося, що я отримую від сексу з ним емоційне задоволення, але — ні, я був просто кобелем. Я був закоханий у любов, а не в якусь конкретну людину.

Я відчував у собі порожнечу, але чим більше дівчат я трахав, тим більшою ставала ця порожнеча. Це паскудне почуття, коли вони йшли і я залишався у своїй спальні на самоті і більше не міг відчувати на ліжку їх вологу. Це було пеклом. Я почувався просто бездушним. І тоді ти просто кличеш нових дівчат, щоб не думати про ці відчуття. Мені потрібен був хтось інший, хто обіймав мене, бо інакше я почував себе шматком лайна. Уся та енергія, яку ти отримуєш від цих різних людей, була тортурами. Ось чому я відчував себе спустошеним. Якоїсь миті все моє сексуальне життя звелось до оргій. Я і три, чотири або п'ять кицьок. Я навіть не розумів, що за чортівня там відбувалася.

Тоді я про це ніколи не думав, але я перебував під величезним тиском — я мав бути відмінним коханцем для всіх цих дівчат, які трахались із Майком Тайсоном. Це були зустрічі, про які вони говоритимуть усе життя. Однак я зрозумів, що всі не підходять один одному. Секс — це дуже складна справа. Кожен приносить у постіль якийсь багаж. Я все ще не знаю, що важливо в сексі. Приємні відчуття чи справжня близькість? Я зустрічав людей, які відхиляються від норми. Я зустрічав людей, які хочуть, щоб їх обіймали, і людей, які хочуть, щоб їм завдавали білю або плювали на них. Я знав одну дівчину, яка хотіла бути зі мною, і вона сказала: «О, я теж можу витримати хороший удар». Я просто не міг це зробити.

Після всієї тієї роботи, через яку я пройшов на програмі, я зрозумів, що прагнучи завжди задовольняти жінок, я сподівався, що вони задовольнять мене не лише сексом, а й своєю любов'ю. Я використовував секс, щоб досягти близькості. Щоб знайти цю близькість і прихильність, я повинен був займатися сексом. А отримати їх від дівчини без сексу неможливо, водночас, наявність сексу не забезпечує вам їх автоматично. Тож я був такою самою шльондрою, як і моя мати. Однак у мене все було по-іншому. Я був шльондрою з грошима. «Гей, раз у мене не вийшло задовольнити тебе в сексуальному плані і зробити щасливою, як щодо цього «мерседес-бенца»? Ця машина просто оргазмічна, правда?»

Звучить банально, але я, схоже, шукав когось, хто був би мені ніби мамою. Усе своє життя я шукав материнської любові. Моя мати ніколи не давала чоловікам любові. Вона була для них хіба джерелом головного болю, опіків та різаних ран. Я ніколи не бачив, щоб моя мати цілувала чоловіка. Мені доводилося бачити її з ними в ліжку, але я ніколи не чув, щоб вони говорили одне одному «Я тебе люблю», і ніколи не бачив, щоб хтось цілував її лоб.

Попри те, що я опинився на п'єдесталі в молодому віці, мене завжди тягнуло до вуличних дівчат. Це мені дісталось від моєї матері. Моя мати все ж таки мене підтримувала, а ці дівчата не піклувались ні про кого, хіба про власних дітей, я ж, звісно, не був їхньою дитиною. Ці жінки були в стосунках жахливими та огидними. Зовсім як моя мати. Вони чудово вміють любити та турбуватися про дітей, але чоловіки для них лише об'єкт для використання. Мені завжди подобалися такі жінки, ось тому моє життя й було таким поганим. Зі мною на побачення хоче піти якась ділова жінка? Ні, не треба. Я піду трахати оту пройдоху.

У реабілітаційному центрі я подивився фільм про Едіт Піаф, *La Vie en Rose*. Цей фільм так сильно перегукувався з моїм життям. Вуличні люди відчувають до тебе справжню симпатію, і ось один із поганих хлопців навчає тебе всіх вуличних штук. Хтось вбиває його, і нікому немає до того діла, тому що він поганий хлопець, хоча й був для тебе великою людиною. Тобі вигідно бути в його компанії. У тебе є гроші, у тебе є одяг, ти можеш купити що-небудь своїй сестрі. Просто, як той хлопець у фільмі, який б'є її і від якого її забирають. Те ж саме було і зі мною. Усім іншим здавалося, що вони роблять їй послугу, але для неї то було її справжнє життя, вона прагнула жити з повіями та сутенерами, вони були її сім'єю. Так болісно було дивитися, як її забирають, а вона кричить, побиваючись за повіями. Ось тоді-то я і втратив самовладання і просто почав ридати. Це одна з особливостей щастя. Ти можеш бути в пеклі, але почуватися там щасливим. Дехто з людей процвітають у бідності. Ви витягаєте їх зі страждань і виводите їх на світло, а вони емоційно і духовно вмирають, тому що біль і страждання були їх єдиною розрадою. Думка про те, що хтось любить їх і допомагає їм, не бажаючи нічого натомість, ніколи не спадала їм на думку.

Боротьба із сексуальною залежністю в чомусь відрізняється від боротьби з наркотиками та алкоголем, але однаково тут, як і

з наркотиками, вам просто потрібно сказати «ні». Це велика робота із самим собою і, попри те, що ти вже доросла людина, тобі доводиться в якомусь сенсі стати дитиною. Ти постійно аналізуєш, що ти робиш, як розмовляєш із жінкою, скільки часу ти дивишся на неї. Мій ліміт — три секунди.

Одним зі способів позбутися сексуальної залежності, принаймні для мене, було банкрутство. Без грошей це лайно було мені не по приколу. Коли я розорений, то не можу й думати про те, щоб трахнути когось, тому що в моїй хворій уяві я можу займатися цим лише в пишних умовах. Я повинен бути у великому номері або на якомусь прекрасному острові. Якщо ж я опинився в якомусь зубожілому мотелі, то місце там тільки моїй дупі.

Контролювати свою сексуальну залежність важко. Її може спровокувати будь-яка дрібниця. Я міг просто йти вулицею і враз злетіти з катушок, зачувши цокотіння жіночих підборів. Я міг йти темним провулком о третій годині ночі, повернути за ріг і, побачивши красиву жінку, вирішити, що вона повія, чому б інакше їй гуляти так пізно вночі?

Мені доводилося багато разів їздити на різні судові засідання до Фенікса, і щоразу я їздив із Шоном. Він був родом із Фенікса. Він був найкращим хлопцем, з яким можна було туди їздити. Він знав, про що я думаю, знав, як я збуджуюся зачувши цокотіння підборів. Цей цокіт підборів був для мене рівносильним стуканню в мої двері. Ми з Шоном ходили разом обідати, і йому було добре відомо про моїх демонів. Коли ми поверталися з обіду, він підходив до мене.

— Майку, що сталося?

— Я увійшов до того ресторану, і мені здалося, що всі там говорили: «подивися на цього великого, жирного, виснаженого нігера».

Отже, ми розробили кілька умовних знаків. Коли мені ставало по-справжньому страшно, я дуже ввічливо хапав його за руку. Це був сигнал для Шона сказати мені: «Усе гаразд, брате, ми в порядку».

Іноді вся ця робота діставала мене. Першого разу, коли ми повернулися до Аризони, Шон вирішив, що ризик настільки великий, що запропонував мені залишитися зі мною в кімнаті.

— Ні, ти не залишишся зі мною, — відповів я. — Ніхто не ночуватиме зі мною в кімнаті.

— Тоді пішли разом на літак. Я знаю, що ти задумав. Ти збираєшся запросити когось до себе сюди і обдурити мене, а це ні разу не класно. Тож що нам робити?

Я мало не дав йому стусана. Однак тої ночі ми спали разом у готельному номері. Він завжди помічав, коли мене починала розбирати лють.

— Що у тебе зараз на думці? Ти хочеш ударити мене, чи не так? — казав мені Шон.

— Так, мені не подобається, коли ти, блядь, дивишся на мене своїми ірландськими очима.

— Я знаю, брате, знаю, але давай просто зробимо це.

Мені довелося розсміятися.

— А ти, до біса, божевільний, Шоне.

— Так, ти теж божевільний, Майку, але давай просто поговоримо про це.

Я знав, що моє життя під загрозою, коли опинився у Вундерленді. Я намагався виграти. А в клубі анонімних алкоголіків, коли ти залишаєшся якийсь певний час тверезий, тобі дають за це жетон або карточку. Я з релігійним завзяттям носив із собою ці жетони. Я неабиякий задавака, і мені завжди треба доводити іншим, що я чогось досягнув. Просто так я влаштований. Ці жетони були для мене як чемпіонські пояси. У нашому товаристві жетони вселяють повагу. Якщо у вас є всі

гроші світу — ми не будемо вас поважати, якщо у вас немає жетонів. Мені просто подобалася ця гра, я завжди з нетерпінням чекав на мої фішки.

Як би я не був відданий своєму одужанню, мені все ж вдалося порушити деякі правила. Я був у програмі всього кілька тижнів, коли зустрів на одному із зібрань одну енергійну кицю. Це була приголомшливої краси жінка з Марокко на ім'я Паула. Одного разу я пішов на зустріч і побачив, що вона стоїть у дверях, вітаючи людей. На ній була тісна футболка «Адідас», під якою промальовувалися великі, мов торпеди, цицьки, що були справжніми!

У тій кімнаті мене ніхто не знав, я був там єдиним чорним хлопцем, якого всі трохи боялися. Побачивши Паулу кілька разів на зборах, я підійшов до неї.

— Послухай, я прочитав усю книгу. Я вже на восьмому кроці...

— Майку, ти мене не пам'ятаєш? — перебила мене вона.

Вона нагадала мені випадок, що стався кілька років тому.

Я їхав до Лос-Анджелеса по Сансет-бульвару і побачив Паулу, яка йшла вулицею. Я пригальмував, опустив скло і, як якийсь збоченець, спробував змусити її сісти в машину.

Гей, я можу спробувати ще раз.

— Послухай, я знаю, що ми не повинні зустрічатися в анонімних алкоголіках до закінчення першого курсу, але я працюю над собою. Як ти думаєш, ти можеш стати моїм наставником? Я хочу дружити з тобою, — сказав я.

Паула була на чотири роки старшою за мене і вже вісімнадцять років перебувала в ремісії. Вона була провідною учасницею програми, дівчиною з простолінійним характером. Коли виникала криза, вона обов'язково хапалася за книгу анонімних алкоголіків. Її життя оберталось навколо зустрічей анонімних алкоголіків, тому вона знала, що наше побачення

буде кроком у бік від програми, адже я лише кілька тижнів як почав лікування.

Тож спочатку ми почали спілкуватися як друзі, але за деякий час ми вже зустрічалися. Я отримав дозвіл із Вундерленду, щоб провести ніч із Паулою. Скільки всього принесли мені наші стосунки! У мене була дівчина, яка була тверезою вже вісімнадцять років, і вона допомагала мені бути чистим. Я ніколи раніше не був із такою правильною дівчиною, як вона. Мені подобались правильні дівчата, але я, схоже, не вмів із ними добре ладнати. Бунтівник усередині мене виходить назовні, і я намагаюся похитнути їхню правильність. Проте з Паулою все було по-іншому, і наші стосунки йшли добре.

Якоюсь мірою я порушив ще кілька правил, коли знявся в документальному фільмі про своє життя у Вундерленді. До мене звернувся мій друг Джим Тобак, відомий кінорежисер, з яким я багато років тому працював над незалежним фільмом «Чорне і Біле». Тоді я ще не вважав себе актором. Я робив свою частину роботи просто, щоб догодити Джиму, мені за це навіть не платили. Увесь час, поки ми знімали «Чорне і Біле», я був під кайфом від маріхуани. Усі мої діалоги були імпровізацією — я був такий угашений, що навіть не міг читати сценарій. У мене була сцена з Робертом Дауні-молодшим, і Джим хотів, щоб я вдарив його, але у мене в голові був такий туман від трави, що я навіть не бачив його, і ніяк не міг ударити в потрібне місце. Дауні лежав на підлозі і штурхав мене ногами.

— Припини мене бити, мати твою! Перестань мене бити!

Я вирішив зніматися в цьому документальному фільмі через бакси, які мені за нього запропонували, тоді мені конче були потрібні ці гроші. Я недооцінив цей проєкт, коли запитав Шона, чи можна мені взяти в ньому участь. Я описав весь проєкт так, ніби просто збираюся дати невелике інтерв'ю, але потім усе повернулося довгими годинами зйомок у орендованому

будинку у Беверлі-Хіллз і на березі океану в Малібу. Цікаво, що тепер, коли я дивлюся цей документальний фільм, то здаюся собі, хоча й не пив і не вживав тоді наркотики, усе тим самим залежним хлопчиськом. Я, просто кажучи, знімався в наркоманській документалці.

Моя реабілітація просувалася добре, і двадцять четвертого вересня ми з Шоном вилетіли в Арізону, щоб постати перед судом, де мені потрібно було визнати себе винним у зберіганні кокаїну. За місяць я повернувся для винесення вироку. Поки я був у реабілітаційному центрі, я їздив по всьому місту, щоб говорити про наркоманію. Я ходив на слухання справ про наркоманію, відвідував молодіжні групи по сусідству, виступав на програмах для звільнених з в'язниць та у в'язницях. Я ходив повсюди і говорив годинами. Це було найменше, що я міг зробити, щоб відплатити за свою провину. Коли ми показали всю мою громадську роботу в суді, це виглядало вражаюче. Мене підтримували в своїх листах мої лікарі та консультанти реабілітаційного центру, а також свої листи підтримки надіслали такі друзі, як Шугар Рей Леонард та відомий адвокат Роберт Шапіро. Він втратив сина через наркотики, тому заснував фонд і влаштував із метою збору коштів боксерську виставу, де бився з Денні Бонадьюсом, я вивів тоді його на ринг у ролі його тренера.

Той факт, що я добровільно пішов на реабілітацію і так добре показав себе на програмі, справив на суддю, яка була милою ліберальною леді, досить сильне враження. Вона могла б запроторити мою дупу за ґрати на кілька довгих років. Замість цього вона засудила мене до двадцяти чотирьох годин в'язниці, 360 годин громадських робіт і призначила мені випробувальний термін на три роки. Усе це виглядало дуже мило. Моніка дуже підтримувала мене під час усього цього процесу. Без її допомоги я був би вже на вулиці. Ми були жахливою

подружньою парою, але чудовими друзями. Моніка влаштувала хороший обід для всіх моїх адвокатів, мене і Шона, після якого я збирався летіти просто до Каліфорнії, щоб купити там будинок і продовжити свою реабілітаційну програму. Хто знає, можливо, я б одружився на Паулі або на іншій жінці з програми і став би одним із тих жорстких людей із програми, які бісяться, коли хтось біля них починає пити алкоголь або курити траву.

Усе йшло добре, поки окружний прокурор не вирішив зробити мені останню підлоту. Вони з'ясували, що Вундерленд розташований на близькій відстані від школи, а отже, мене як злочинця-хижака потрібно було зареєструвати в державних органах для того, щоб перебувати в такій безпосередній близькості від школи. Тому вони сказали нам, що якщо я полечу до Каліфорнії, то поліція штату Арізона заарештує мене в аеропорту. Насправді це була провина Вундерленду, зареєструвати мене мали вони. Коли ми дізналися про це, один із моїх адвокатів сказав мені, що я можу подати на Вундерленд до суду. Я не повірив власним вухам. Ці люди підставили свої шиї і врятували мені життя, а тепер я повинен був подати на них до суду? Ні за яких обставин я б такого не зробив! Проте тепер я міг знову взятися за наркотики. Мій план повернутися до мого товариства у Каліфорнії був зірваний. Було б добре відправити мене назад до Каліфорнії, але мене привезли до Фенікса, і без колишньої системи підтримки я зірвався і пішов у шеститижневий марафон. І на цьому мої стосунки з Паулою скінчилися. Кілька разів ми відвідували один одного, але цьому не судилося продовжуватися. Я почав сходити зі шляху й повернувся у світ наркотиків, а вона пішла далі.

Усе ж таки я не став тим самим очманілим наркоманом, яким був. Я вживав стільки ліків, виписаних мені на реабілітаційній програмі, що був просто зомбі. Тепер, коли я не мав більше наміру починати нове життя в Каліфорнії, я вирішив

продати будинок у Феніксі і купити інший у Лас-Вегасі. Я хотів бути там, де вирує справжнє життя. Тому я купив будинок у Хендерсоні. У січні я запросив одну зі своїх подруг погостювати у мене, і це виявилось насправді доленосним моментом.

Я знав Кікі Спайсер, відколи їй було тринадцять років. Її вітчим, Шамсуддін Алі, був дуже шанованим і впливовим мусульманським священником, який керував найбільшою мечеттю в Філадельфії і мав там тісні зв'язки з демократичним політичним апаратом, зокрема з мером Філадельфії і губернатором Пенсільванії. Її мати, Рита, була журналісткою, яка висвітлювала багато моїх боїв. 1995 року, коли я бився з Бастером Матісом, у нас виникла проблема з організацією бою в Атлантик-Сіті, і батько Кікі допоміг перенести бій до Філадельфії. Він привів Кікі зустрітися зі мною на пресконференції перед боєм, а потім вона і її сім'я тусувалися зі мною в моєму готельному номері. Я так звик до того, що люди пропонують мені своїх дітей, що вирішив, що саме це і відбувається цього разу. Ми з її батьком-імамом приємно поговорили про релігію, і я в своїй хворій уяві подумав, що він пропонує мені Кікі або одну з її двоюрідних сестер. Мене, безумовно, тягло до Кікі, але вона виглядала дуже напружено та некомфортно, сидячи тут зі своїми батьками, немов не хотіла тут бути.

Ми з нею по-справжньому познайомилися лише за рік. Її батько поїхав у відрядження в Піттсбург, і взяв із собою свою дружину та Кікі. Вони зателефонували мені і сказали, що зупинилися в готелі лише за двадцять хвилин хотьби від мого будинку в Огайо. Коли я почув, що з ними була їхня дочка, у мені щось йокнуло.

— Ні-ні, вам не треба готель. Приїздіть до мене додому, — запропонував я.

Це була моя можливість дістатися до цієї дівчини. Коли вони приїхали до мого будинку, я наполіг, щоб імам і Рита зупинилися в мене. Я просто планував взяти собі одну з багатьох спалень на іншій стороні будинку. Одну з тих, що буде поруч із кімнатою, де спатиме Кікі. Вона лягла спати, а я став дивитися телевізор. Трохи пізніше Кікі вийшла зі своєї кімнати і показала мені, що знайшла у себе на подушці чиесь волосся. Тому ми стали шукати іншу наволочку, а потім вона запитала, чи можна їй подивитися телевізор зі мною. Ми трошки подивилися передачі, а потім почали говорити і проговорили так, здається, кілька годин. Нарешті я зробив свій хід.

«Ти така красива. Ти така особлива. Можна я тебе поцілую?» Звичайно, вона попалася на вудку. Тоді їй було дев'ятнадцять, тож справити на неї враження було неважко.

Тієї ночі ми спали в одному ліжку, але вона мені не далася. Вона мені подобалася, разом із нею я сміявся. Ми були схожі на двох дітей, які дуркують, вислизаючи від її батьків заради можливості поцілуватися. Ми майже дійшли до сексу за ті чотири дні, що вони були там, але лише майже. Коли її матері і батьку настав час їхати, вона попросила мене запитати дозволу в її батька залишитися ще трохи у мене. Але це було неможливим за жодних обставин.

— Я думаю, буде ліпше, якщо цього разу Кікі поїде з нами, — імам був дипломатичним.

Перш ніж вона пішла, я подарував їй ланцюжок із красивим діамантовим слоником від *Chopard*. Він був недорогим, лише 65 тисяч доларів або близько того, таке лайно я міг дати якомусь бездомному. У мене було багато таких, але Кікі той ланцюжок дуже сподобався, тож я був задоволений зробити її щасливою. Я сподівався, що вона віддасться мені перед від'їздом, але цього не сталося.

Ми кілька разів розмовляли телефоном, і відтоді я не міг перестати думати про неї. Я не знав, чи побачу її знову; вона завжди була зі своїми батьками, куди б вони не пішли. Я думаю, що моє захоплення Кікі стало очевидним для інших людей, тому що Дон Кінг почав попереджати мене:

— Тримайся подалі від дочки імама. Це може стати проблемою, з якою ми не впораємося. Ти чуєш, що я кажу?

Дон знав, що він не може грати в ігри з батьком Кікі. Він не хотів, щоб я влипнув у таку ситуацію. Але від його слів мені ще більше захотілося завоювати Кікі. Я запросив Кікі, її брата Ажіма і кузину Азію на моє тридцятиріччя, але там було занадто багато жінок, і я не став загравати з нею.

Для вечірки я розробив дрес-код. Усі мали одягнутися елегантно, ніяких джинсів. Звичайно, я з'явився пізніше, одягнений у джинси з парою красивих діамантових браслетів від Картьє. Ось чому навчив мене Кас. Ви завжди повинні створювати середовище, в якому ви можете бути тим, чим не можуть бути інші. Ти встановлюєш правила. Це було ніби психологічна зброя. Усі його правила будувалися на тому, щоб збити ворога з пантелику.

Батьки Кікі відправили її на навчання в Італію, і я, отримавши її номер телефону від батьків, зателефонував їй. Я запитав у неї її адресу і сказав їй, що приїду її провідати. Але потім я потрапив в аварію на мотоциклі. Мені не довелося більше бачитися з нею аж до бою Варгаса з Трінідадом 2 грудня 2000 року. Кікі отримала акредитацію на бій. Я наткнувся на неї за лаштунками у роздягальні. Побачивши її, я підхопив її на руки і міцно обійняв. Наступного дня вона прийшла до мене додому, і п'ятирічне очікування нарешті закінчилося.

«Тепер ти моя», — сказав я їй. Того самого дня мені довелося поїхати на тренування до Фенікса, тож я взяв її з собою. Вона пробула у мене кілька днів, а потім повернулася до себе в Нью-

Йорк. Я не хотів, щоб вона їхала, тому зателефонував їй за кілька днів і відрядив назад у Фенікс. Якийсь час ми так і робили. Кікі тоді працювала стилістом для музичних кліпів, тому вона мала можливість усе полишити і приїхати до мене.

Нам було дуже весело разом, поки я не повівся як хам і все не зіпсував. Одного вечора ми були разом у Вегасі і пішли вечеряти до «Браун Дербі», а потім потрапили на шоу «Королі комедії». Було близько 12:30, і, коли ми поверталися додому, мені зателефонувала стриптизерка, з якою я зустрічався. Тому, коли ми вже були вдома, я сказав їй, що їду зустрітися зі своїм другом. Кікі дуже не мене образилася, хоча й не показала цього тої миті. Я просто думав, що люди змирилися з тим, що я так себе поведжу. Усе моє життя їм тільки й те залишалось, що миритися. Коли я повернувся наступного ранку, її речі були вже упаковані, і Дерріл збирався відвезти її в аеропорт.

— Куди це ти зібралася? — запитав я її. — Ти збираєшся піти?

— Так, — сказала вона.

— Ну що ж, я — засранець. Але ти й так це знала, — сказав я.

Я телефонував їй і кілька разів просив приїхати до мене 2001 року, але вона відмовлялася зі мною розмовляти. Проте ми знову зустрілися влітку 2002 року. Я запросив Кікі на бій із Ленноксом Льюїсом. Вона приїхала за тиждень до бійки і зупинилася у будинку, який я орендував. Після бою Кікі залишилася ще на тиждень у моєму орендованому будинку і доглядала за моїми бойовими ранами. Потім ми полетіли на приватному літаку до Нью-Йорка, і я переїхав до її квартири в Нижньому Манхеттені. Ми жили разом, але наче окремо. Ми були майже сусідами по квартирі. Ночами я ходив на тусовки. Іноді вона зустрічала мене в клубі, і ми поверталися разом додому. Навіть якщо я перетинався десь з іншою дівчиною, я однаково йшов вночі додому. І вона ніколи ні через що не сварилася. Вона була дуже витриманою.

Тоді ж я таємно зустрічався з Ліз. Одного вечора я сказав їй, що у мене з'явилася нова дівчина. Вона на це запізно зреагувала.

— Мені, ясна річ, це не подобається, але я нікуди не йду, — сказала вона.

Але потім вона раптово змінила думку. Вона не хотіла, щоб об неї витирали ноги. Тому після першої ж телефонної суперечки вона вирішила, що не дозволить мені використовувати свою квартиру, як нічліжку та склад і запакувала всі мої речі і відрядила їх службою доставки до мого будинку у Вегасі. Всього за кілька місяців я переїхав від Лізи до Кікі, а потім до Луз. Так тоді я себе поводив. І ось тоді, коли я жив із Кікі, я вперше зрозумів, що можу це зробити, можу взяти на себе зобов'язання по-справжньому з кимось жити.

Трохи більше ніж за рік її гнів вщух, і ми стали мутити один з одним то тут, то там. Незалежно від того, з ким вона тоді зустрічалася, вона просто приходила, щоб потусуватися зі мною кілька днів. Нам було дуже гарно разом, але потім ми місяцями, а то й по року не бачилися. Мені вдалося її знову побачити 2004 року на тому бої з Трінідадом у Гардені, де моєму новому охоронцю дівка підлила снодійного. Я запросив її потусуватися зі мною після вечірки в клубі в районі Мітпекінг-Дистрикт. Вона підійшла і сіла за мій столик. Я розмовляв з якимись людьми, і коли Кікі на секунду відвернулася, одна біла дівчина, яка була в їхній компанії і яку я ніколи раніше не бачив, підійшла до мене і, навіть не сказавши «Привіт», просто сіла до мене на коліна. Лише за мить Кікі луснула мене по обличчю.

Усі тоді просто ошаліли. Зіп подумав, що я злечу з катушок і надеру їй дупу, але я любив її. Я просто почав сміятися. Я знав, що вона накопичила на мене образу, відколи я зрадив їй із Луз, коли вона доглядала мене після бою з Льюїсом.

Після цього ми довго не розмовляли. Наприкінці 2005 року ми з нею зустрілися ще раз у Лас-Вегасі на Магічному Шоу. Я зіткнувся з нею, будучи з двома прекрасними супутницями, яких я тільки тої ночі зустрів. Ми зійшлися з нею, коли вона була у Вегасі, і у нас все, як завжди, було дуже добре.

Я почувався дуже пригнічено, коли переїхав у свій новий будинок у Вегасі після винесення вироку у справі про кокаїн. Лікарі з Вундерленду накачали мене такою кількістю ліків, що я впав у летаргію. Дерріл дуже турбувався про мене.

— Майку, ти не дуже добре виглядаєш. Ти в порядку? — запитав він мене. — Слухай, у мене є номер Кікі. Я бачив, що ти відчуваєшся щасливим щоразу, коли з нею розмовляєш. Давай я зв'яжуся з нею для тебе.

Тож ми їй зателефонували, і я сказав, щоб вона приїхала мене провідати. Кікі тільки-но розійшлася зі своїм хлопцем, і у неї була депресія. Пізніше вона розповіла мені, що почала тоді нарешті мене забувати і вирішила порадитися зі своєю матір'ю, чи варто їй зі мною бачитися.

— А що ти втрачаєш? Ти завжди так добре проводиш із ним час, — сказала Рита. — Просто піди собі розвійся.

Кікі приїхала в гості в січні 2008 року. Варто було мені поглянути на неї, як все моє ставлення до неї змінилося. «Ух-ти, вона гаряча штучка», — подумав я. Можливо, річ у тім, що тоді я побачив її вперше, будучи тверезим. Вона розквітла й перетворилася на прекрасну жінку. Мені було цікаво, чи зможу я бути відданим одній людині. Але тоді ми обидва були дуже пригнічені. Я намагався залишатися чистим після реабілітаційної програми, а Кікі останні кілька років боролася із сімейною кризою.

Здавалося, що адміністрація Буша намагається зламати демократичну структуру влади у Філадельфії. Вони прослуховували офіс мера і офіс імама. Вони прийшли за

імамом і Ритою і заявили, що мусульманська школа, якою вони управляли, незаконно привласнює федеральні кошти. Кікі та її брата навіть звинуватили в змові, шахрайстві та розкраданні федеральних коштів, а саму Кікі до того всього звинуватили ще в купі справ. Кожному з них загрожувало по сто років ув'язнення. Справа була з самого початку шита білими нитками, але Кікі, її матір, брата та вітчима засудили. Головне питання було в тому, чи вела Кікі заняття в школі, яку субсидував уряд. Кікі підтвердила, додавши «наскільки мені відомо». Для прокурора цього було недостатньо.

— На це запитання слід відповідати «так» або «ні». То чи викладали ви?

— Так, наскільки мені відомо, — повторила Кікі. Це повторювалося знову і знову. Вона не збиралася дозволяти цьому прокурору залякати її. Врешті-решт вони визнали її винною в наданні неправдивих свідчень, але обмежилися тим, що дали їй по руках, присудивши до шести місяців домашнього арешту. Проте федерали ще не закінчили переслідувати її, і оскаржили вирок. Вони виграли апеляцію, і їй довелося повернутися на слухання, щоб бути повторно засудженою за той самий злочин, за який вона вже відсиділа термін домашнього арешту. Коли це потрапило до газет, її звільнили з роботи. Тож вона, як і я, була в депресії.

Ми обидва цілими днями дивилися по телевізору серіал «Закон і порядок». Я цілими днями куняв на дивані, набиваючи живіт печивом та морозивом *Dairy Queen*. Мої ліки заспокоювали мене. У мене не було мого звичайного куражу. Ночами ми ходили по клубах, але я був настільки не в собі, що насилу впізнавав своїх клубних друзів.

Я був не єдиним, хто мав упереджене сприйняття. Кікі думала, що знає мене вже багато років. Одного разу вона

увійшла до кімнати, коли я їв пластівці «Кеп Кранч» і грав у відеогру.

— Ух-ти, цікаво, інколи ти думаєш, що знаєш когось, але ти його зовсім не знаєш. Ти думаєш, що він ось такий, а насправді це зовсім не так. Ти поводишся зовсім не так, як справжній ти, Майку, — сказала вона.

Провівши зі мною кілька днів, Кікі почала вивчати всі ліки, які мені прописували лікарі-реабілітологи. Ось список:

Депакот

Нейронтин

Зипрекса

Абіліфай

Симбалта

Велбутрин XL

Трайкор

Симвастатин

Останні два були для мого високого рівня холестерину і тригліцеридів. Але всі інші були ліками для голови. Один із них був стабілізатором настрою. Два інших були антидепресантами. Ще двоє були регуляторами настрою при біполярному розладі. А один із цих препаратів застосовували в лікуванні епілепсії, якої в мене ніколи не було. Кікі склала цілий список побічних ефектів цих препаратів і показала його мені. Тож я погодився, що мені слід позбутися їх. Вона вийшла і принесла китайські ліки на травах, щоб очистити мене.

Я доповнив трави своїм власним режимом прийому кокаїну. Я був зомбі на цих таблетках для голови, але міг функціонувати зловживаючи кокаїном. Я би ліпше курих траву, але не міг цього робити, тому що мій пробаційний офіцер щомісяця мене перевіряв. Маріхуана залишається у вашому організмі надовго, її можна виявити в сечі навіть через шість місяців, в моїй, напевно, й довше, адже я став надміру огрядним, а ТГК із трави

зв'язується просто з вашими жировими клітинами. Але кокаїн залишається у вашому організмі тільки три дні, а потім його вже не можна виявити. Це, безумовно чудовий вибір для тих, хто на випробувальному терміні.

Кікі повернулася до Філадельфії, щоб отримати повторний вирок, тож я зміг приховати від, що вживав кокаїн. На квітневий день дурнів суддя утнув із нею жарт, сказавши, що їй потрібно знову відбутися її шестимісячний вирок, але цього разу це буде не просто домашній арешт, а справжня в'язниця. Усі були шоковані. Я не хотів, щоб вона на пів року залишала мене. Вона була готова йти просто того самого дня, але їй дали тридцять днів відтермінування, щоб упорядкувати свої справи, тож вона могла потягнути з в'язницею до першого травня.

Поки Кікі не було, я вирішив спробувати з'їздити на збори анонімних алкоголіків до Хендерсона. Це нове, чудове місто, але збори проходили в наймоторошнішому районі. Я сховався на одне зібрання, але далі продовжувати не зміг. Після зборів я вийшов і накидався. Я був рецидивістом. Якщо ви вже колись читали про анонімних алкоголіків, то знаєте, що ці рецидиви — це частина одужання. Ви не можете одужати без рецидиву. У тебе все ще є ті демони, з якими ти повинен боротися. Диявол весь час знущається наді мною. Він знає, що я рецидивіст, тож і приходить до мене. Якби він вважав мене сильним, то й близько не підходив би. Дияволу відомо — я розумію, що Бог не дуже сильно мене любить, тож може легко підштовхнути мене до повстання.

Кікі повернулася, щоб побути зі мною перш ніж їй доведеться першого травня піти до в'язниці. Приблизно за тиждень до того, як вона мала їхати, я дивився телевізор, коли зайшла Кікі.

— Любий, нам треба поговорити, — сказала вона драматичним голосом.

Я згадав фільм Джонні Деппа «Удар», де дівчина приходить сказати йому, що вона вмирає. Я був під кайфом, і коли Кікі так подивилася на мене, я злякалася. Я був просто впевнений, що у неї рак.

— Ні, мала, ні... — сказав я. — Ти що захворіла?

— Та ні ж бо, дурню, я вагітна.

Я відчув, як у мене з плечей звалився весь тягар світу. Мене тільки що кинули в пекло і витягли звідти. Але я повинен був збунтуватися перед нею.

— Знаєш, це лайно може і не спрацювати. У мене ніколи не виходило з подружнім життям. Я обожнюю тебе, але я не моногамний. У мене більше ніколи не буде грошей. Тепер я банкрут. Зі мною не буде так, як з усіма цими твоїми колишніми модними бойфрендами, ти не будеш кататися на лімузинах. Тобі не доведеться стояти в черзі до ресторану, але ти не зможеш носити ніяких дизайнерських шмоток, хіба лише підеш за ними в магазин на розпродаж. Я буду найбільшим бойфрендом, який у тебе коли-небудь був за всю твою кар'єру знайомств.

— Ок, послухай, тобі не обов'язково брати участь у житті дитини, — сказала вона.

Ага, вся та сама стара нісенітниця аж поки не народиться дитина і не настануть тяжкі часи, а тоді я отримаю ту довбану повістку до суду. З цим лайном так завжди.

— Слухай, — сказав я. — Що ти хочеш, щоб я зробив? Я допоможу тобі. Ми зробимо це разом. Я дам тобі все, що зможу.

Ага, я завжди здатен лише бути катастрофою.

— Але ніяка слава на нас не чекає. Ні камер, нічого. Фотографуватимуть мене хіба на моїх похоронах. Ми гідно зустрічатимемо все, що б життя нам не підкинуло. Якщо ти згодна йти зі мною цим шляхом, можливо, усе буде добре.

Я майже не розмовляв із Кікі, поки вона сиділа у в'язниці. Я знову почав тусуватися і вживати кокаїн на повну, і Кікі відмовлялася телефонувати мені, тому що не хотіла знати, що я бовтаюся у стрип- клубі, вона не хотіла чути сміх усіх цих сучок на задньому плані. Я не міг забезпечити їй того, що вона хотіла від мене чути. Я взяв на себе зобов'язання, в тому що стосується мене:

— Ти будеш моєю дівчиною, коли вийдеш. Ми будемо тільки удвох, — сказав я їй просто перед її від'їздом. — Коли ти вийдеш, я буду поруч із тобою і дитиною. Я не дозволю, щоб хтось від мене завагітнів, і я дам усім цим жінкам знати, що моя жінка поїхала, і коли вона повернеться додому, усе буде скінчено.

По суті, це був мій парубочий вечір, що мав тривати шість місяців. Слава Богу, я не підхопив СНІД або щось на кшталт цього. Кікі засмутилася, тому що, сидячи у в'язниці, вона бачила кілька моїх фотографій з іншими жінками, і їй доводилося все це проковтнути. Мені теж довелося з де-чим змиритися, так завжди буває в стосунках, тобі доводиться просто прийняти весь багаж, з яким приходить твій партнер. Я нічого не соромився, тому що ми жили в двох різних світах. Я не знаю, хто телефонував або відвідував її, це була не моя турбота.

Вісімнадцятого травня мій документальний фільм представили в Каннах. По дорозі на Канни я сидів у літаку під кайфом. Я привіз із собою якусь дівчину з Вашингтона, і ми веселились із нею весь час, що я був там. Вона приводила дівчат, і ми обоє з ними спали. У нас були причини для таких веселощів — наш фільм отримав захоплені відгуки критиків у Каннах. Я дав пресі свій власний невеликий огляд.

«Це як грецька трагедія. Проблема лише в тім, що в центрі трагедії — я сам». Повернувшись до Вегаса, я продовжував без зупину веселитися. У нас із моїм другом Мартіном був спільний

приятель на ім'я Періс, який був класним старим засранцем. Йому було щонайменше вісімдесят років, і він був відомим наркоторговцем. Раніше він працював пібоссом в одному з казино на Стріпі і завжди добре одягався. Мартін дружив із Періс протягом сорока років, але йому не подобалося, коли я також почав із ним спілкуватися, тому що Мартін вважав, що Періс погано впливатиме на мою наркозалежність. Мартін — сільський хлопець із Міссісіпі. Коли він бачив, як я накачуюсь кокаїном, він говорив: «Ти що, кайфожер якийсь? Нігер, не будь лайном. Ти ж ні на що не здатен, коли сидиш на кокаїні. Ні грошей заробити, ні дівку підчепити, ні на що ти не здатен, нігга».

Навіть сам Періс намагався уникати мене. Я кликав його потусувати, і спочатку він був весь такий крутий, але потім, побачивши, як я обходжуся з його чистим кокаїном, він сказав:

— Майку, тобі це не потрібно. — Він був таким зарозумілим шибздиком. — Іди до своїх великих білих друзів, і бери в них ту брудну дурь. Ти не достатньо крутий для цього лайна, тобі потрібна та дурь, білих людей, Майку.

Потім Періс помер, і на його похоронах зачитали його заповіт.

«Мартін і Майк Тайсон — мої єдині друзі. Я хочу, щоб вони успадкували моє земне надбання», — писалося там. А які надбання можуть бути у наркодилера? Його схованки з лайном. Тож після похорон Періса Мартіну дісталися всі схованки з наркотиками. Мертін весь час говорив мені, ніби Періс хотів, щоб мені дістався його кокаїн. Але коли я попросив Мартіна віддати мені порошок, він відповів:

— Майку, у тебе зараз погані справи. Я не можу дати тобі це зараз із чистою совістю.

— Але це ж моє лайно, Мартіне. Як ти можеш не дати мені те, що за правом моє? Ти мені не батько.

— Хлопче, я просто не можу цього зробити.

Мартін — один із тих південних бабтистів до самих своїх кісток. Він винний в усіх можливих гріхах, які описані в Книзі, але ладен померти за Ісуса, він може й вбити за Ісуса. Я був переконаний, що це лайно є в будинку Мартіна, і мені було так важко, що я напросився до Мартіна на ночівлю.

— Кікі ув'язнена. Я залишуся з тобою, — сказав я Мартіну.

Тільки-но Мартін пішов на роботу, я почав обшукувати його будинок. У нього було щонайменше сто костюмів від Стейсі Адамс, і я гарячково обшарював кожен кишеню в пошуках схованки.

«Так, Майку, давай заспокоїмось, — сказав я собі. Я був такий схвильований, що спітнів, мов свиня. — Гаразд, переходимо до тактики виживання в гетто. Час згадати гетто. Якщо б ти був зараз у гетто, де б ти заховав свої наркотики?»

Я заглянув у дула рушниць Мартіна. Я заглянув у кожен його туфлю. Я заглянув під ліжко, на ліжко і під матрац. Якоїсь миті я переглянув усі бляшанки Мартіна і знайшов маленький шматочок кокаїну, який хтось йому дав двадцять років тому. Протягом цього часу він просто перетворився на камінь. Кокаїн увібрав у себе весь бруд та бактерії останніх двадцяти років. Тепер він був навіть не білим, а якимось хворобливо сіро-зеленим.

За пару годин увійшла прибиральниця. «ЗАБИРАЙСЯ ЗВІДСИ! ЗАБИРАЙСЯ!» — гаркнув я на неї.

Вона була іспанкою і не зрозуміла, чому на неї кричить цей божевільний хлопець, і зателефонувала Мартіну, який сказав їй прийти наступного дня.

Наприкінці дня Мартін повернувся додому. Він пішов із дому тверезим, але пив весь день на роботі й повернувся п'яним як хлющ. Він побачив бандану, що лежала на столі у вітальні, підняв її і жбурнув на підлогу.

— Шибздик, у тебе тут була жінка, — сказав він.

— Ні, Мартіне, нікого в мене не було, — відказав я.

З Мартіном був молодий хлопець із сусіднього району, якого він наймав за якісь невеликі гроші для домашньої роботи.

— Ні, у тебе тут була сучка, — сказав він.

Я підняв бандану і звернувся до малого:

— Малий, ти ж то бачиш, що це не жіноча панчоха, а бандана?

— Я добре бачу, що це, — відповів малий.

— Ну так поясни це йому.

Мартін був такий п'яний, що навіть не впізнав бандану, якою щовечора зав'язував собі перед сном волосся.

Коли Мартін увійшов до своєї спальні, він був шокований.

— Що, чорт забирай, сталося з моєю кімнатою? — сумно запитав він.

Я просто розібрав на ніч усе його ліжко. А потім, подумавши, що кокаїн може бути в ніжках від ліжка, я розірвав і їх. Усі ящики комода були висунуті та перериті. Його шафа була в повному безладді. Я перевернув до гори ногами весь його будинок.

— Якого біса ти це зробив, Майку? — запитав він.

— Я шукав кокаїн, — відповів йому я.

— Я залишив його в сейфі у себе в офісі. Його тут немає.

— Мартіне, чому ти мені відразу не сказав? Чому б тобі просто не дати мені це чортове лайно, чувак? Воно моє.

— Ні, чорт забирай! Я не дам тобі ні хера після того, що ти накоїв.

Так він ніколи і не віддав мені той кокаїн.

Тоді я був таким товстим, що важив майже 360 фунтів. Якби я був тверезим, то навіть і дивитися не став би на дівчат, буди настільки огидним, але під кокаїном у мене вистачало сміливості підійти до кого завгодно. Не встиг я й оком

змигнути, як тусувався з цілою купою незнайомих людей, думаючи, що я красивий.

У мене вдома знову почалися оргії. У моїй вітальні бувало по двадцять оголених людей, усі вони були під кокаїном і жоден із них не говорив ані слова. Усі дівчатка, йдучи повз мене, торкалися мене, гладили й цілували.

Одного разу ми веселилися у мене вдома всю ніч. Люди по всьому будинку займалися сексом. Я був у своїй спальні з двома жінками. Я не спав уже два дні, і раптом до моєї кімнати вбігла ще одна кицюня.

— Майку, у двері стукає твій пробаційний офіцер.

Мій член тут же зіщулився. Тільки-но стало відомо, що біля вхідних дверей стоїть пробаційний офіцер, один з умовно-достроково звільнених хлопців накинув на себе свій одяг, вибіг через задні двері, і втік, перестрибнувши через паркан. Я продовжував крадькома поглядати через вікно на вхідні двері, перевіряючи, чи стоїть ще він там. Я був до смерті наляканий, але через кілька хвилин він просто пішов.

Усе стало дуже дивно, коли я почав зустрічатися з парою дівчат за викликом у Вегасі. Коли ми тусувалися пізно ввечері на Стріпі, то знімали кімнату в готелі, щоб не повертатися до Хендерсона і продовжувати кайфувати в номері. Одного разу я був у кімнаті, а моя дівчина тоді була на виклику. Замість того, щоб закурити, я вирішив нюхнути того чистого кокаїну, і мій ніс враз задубів. Я зателефонував своїй дівчині. Вона відповіла, і я почув, як якийсь джон трахає її на задньому плані.

— Ти в порядку, любий? — запитала вона.

— Мій ніс ніби задубів. Я в готельному номері. Я вмираю, мала.

— Нюхни ще одну доріжку, — сказала вона.

Я дослухався її поради.

— Гей, я в порядку. І це все, що мені потрібно було зробити?

Я нюхнув ще раз.

— Тепер я в порядку, — сказав я.

— Гаразд, якщо я тобі знадоблюся, телефонуй, — сказала вона і знову почала трахати свого джона.

Ми частенько влаштовували вечірки в нічних клубах, а потім йшли до кого-небудь додому, щоб продовжити вечірку. Одного разу я був з однією з моїх подружок-повій, і ми пішли додому до мого друга Брайана. Я зі своєю дівчиною одразу пішов до задньої кімнати і накидався там кокаїну та грибів. Коли я звідти вийшов, то застав у будинку абсолютно нових людей, які прийшли на тусовку. Це була радісна компанія білих хлопців, хороших хлопців, які просто хотіли нюхнути кілька доріжок. Я повернувся зі своєю дівчиною до задньої кімнати і, коли вийшов, то побачив замість білих хлопців нову мексиканську компанію. Усі вони поводитися спокійно та скромно, і я, потусувавши трохи з ними, знову повернувся до кімнати. Коли ми з моєю дівчиною повернулися, у вітальні вже сиділи нові чорні хлопці. Я все ще був щасливий під білим порошком, тому зовсім не думав нічого про всіх цих кольорових людей, які змінювали один одного просто в мене на очах. Я був упевнений, що дехто з цих хлопців хоче усамітнитися з моєю дівчиною, але я не пручався цьому, тому що, якби вони хотіли це зробити, то заплатили б їй, так воно вже заведено.

Я підійшов до них.

— Привіт, хлопці, вам що-небудь потрібно? Я ж тут поведжуся в найкращих традиціях дядька Тома, правильно?

Вони просто зиркнули на мене і, нічого не сказавши, захитали головами. Тільки-но я побачив таку реакцію, моє его просто скипіло.

«Гей, ці нігери взагалі знають, хто я такий? Вони повинні знати, хто я, — подумав я. — Я Майк Тайсон. Як вони могли не вклонитися мені?!»

Я був у грибному тріпі, який розкручувався під дією кокаїну.

«Ці шибздики поводяться так, ніби я тут їм служниця, — подумав я. — Вони навіть не сказали “Ні, дякую” або щось подібне».

Я пішов до вбиральні, а коли повернувся, побачив, що ці хлопці підсунули моїй дівчині снодійне. Це мене розлютило. Якого чорта вони це роблять, знаючи, що я сиджу тут поруч?

«Ці нігери, мабуть, думають, що мене тут немає. Вони думають, що я просто жирний тютя, а не той, ким я був раніше», — подумав я.

Я спостерігав за одним із хлопців, як він дивився на мою дівчину, розглядаючи її тіло. А потім він засміявся і поплескав мене по руці.

— Ти збожеволів, Майку, — сказав він.

І тут щось клацнуло у мене в голові.

«Мені доведеться вбити цих нігерів», — подумав я.

Я перейшов у бойовий режим. Кокаїн, гриби та «Хеннесі» нашіптували мені, що ці шибздики мають схилитися переді мною. Тому я встав, схопив ключку для гольфу, що належала власнику будинку, і почав розмахувати нею над цими хлопцями. Я кричав так гучно, що вивів зі зціпеніння свою дівчину. Один хлопець побіг до вікна і прожогом вистрибнув назовні. Інший хлопець замкнувся у ванній. Я зловив хлопця, який ховався за диваном.

— Слухай, нігер, я тут влаштую бійню, чувак, я — вбивця. Якщо ви чогось захочете, просіть мене про це ввічливо. Казатимете: «Так, сер, ні, сер, містере Тайсон».

Моя дівчина тим часом почала мене благати:

— Ні, милий, милий, любий, ні-ні-ні, любий. Будь ласка, підемо зі мною, любий, давай підемо.

«Чорт, ця шльондра не знала, хто я такий, га?» — подумав я.

Поки все це відбувалося, хлопець вибіг через вхідні двері, щоб приєднатися до своїх приятелів. А ми продовжували веселитися ще близько трьох годин. І тут ми почули голос, що лунав із ванної.

— Я зараз же телефоную в поліцію. Я викличу поліцію, якщо ти мене звідси не випустиш.

— Що за фігня? Цей нігер усе ще замкнений у ванній кімнаті? — запитав я.

Ми зовсім забули про нього.

Я намагався переконати себе, що мені немає діла до того, що моя дівчина продає своє тіло, але я занадто емоційний хлопець, щоб по-справжньому прийняти таке. Одного разу вночі я бовтався в будинку одного хлопця, з яким ми товаришували заради наркотиків і грошей. Увійшла моя дівчина, вона мала дуже милий вигляд і саме недавно повернулася від клієнта.

— Ти готова йти додому? — запитав я її.

— Іди додому сам, милий. Я збираюся залишитися тут із цим хлопцем на деякий час. Побачимося пізніше вдома.

— Добре, мала, — сказав я і поцілував її.

Я рушив до своєї машини, коли у мене раптом з'явилося це дивне відчуття.

— Гей, якого чорта щойно сталося? — подумав я. — Невже мене зараз розіграв цей тупуватий білий хлопець?

Я поїхав. Коли моя дівчинка повернулася додому, вона одразу ж підійшла до мене.

— Я знаю, що ти не бісишся через це лайно, — сказала вона.

— Якщо цей засранець коли-небудь скаже про тебе якусь гидоту, коли я буду сидіти на ньому зверху, я просто переріжу йому горло.

Вона була однією з найкрутіших італійських кицюнь.

— Любий, через це у нас є на їжу, — сказала вона. — Ти ж тепер більше не б'єшся. Це лайно для мене нічого не означає.

Я повертаюся до тебе додому, любий.

Ці дівчата годували мене, тому що я був розорений, але я не хотів, щоб вони заробляли на їжу дупою. Я був, певно, єдиним хлопцем, який кидав своїх подружок-проституток, тому що не хотів, щоб вони працювали. Напевно, мій батько і Айсберг мали рацію. Я ніколи не вмів поводитися з жінками. Я не вмів поводитися як сутенер. Люди, під впливом мого жорсткого іміджу думали, що я король сутенерів, тоді як я був швидше лопушком, ніж сутенером. Я був містер Лопух.

ЦІ ШІСТЬ МІСЯЦІВ БЕЗ КІКІ ПЕРЕТВОРИЛИСЬ ДЛЯ МЕНЕ НА КОКАЇНОВЕ ПЕКЛО. Мерилін намагалася втримати мою дупу. Вона телефонувала мені, коли я був під кайфом.

«А де ж твоя книга від анонімних алкоголіків, а, Майку? Давай почитаємо її разом просто зараз.

Прочитай п'ятдесят другу».

І я під кайфом умикав гучний зв'язок, відкривав сторінку, яку вона вказала, і починав читати їй вголос.

— Прокинувшись, давайте обдумаємо майбутні двадцять чотири години. Ми обмірковуємо наші плани на цей день. Перш ніж розпочати день, ми просимо Бога спрямувати наші думки, благаючи, щоб у них не було місця жалості до себе, нечестивості чи егоїстичних мотивів.

Я читаю це, а Мерилін кричить: «ЧИТАЙ ГОЛОСНІШЕ! ЩЕ ГОЛОСНІШЕ!»

Я ніколи не кидав трубку і не говорив їй, що зайнятий, тому що хотів, щоб вона мені допомогла.

«Практичний досвід праці з іншими показує, що ніщо так не забезпечує імунітет від пияцтва, як інтенсивна співпраця з іншими алкоголіками».

Прочитане нагадало мені, що раніше я вважав себе лише наркоманом, але виявилось, що я ще й алкоголік. Я вживав

кокаїн лише після випивки. А тільки-но я випивав, усі і я сам опинялися в небезпеці.

Я хотів влаштувати тусовку в Нью-Йорку, але цей план зірвався, коли мене звинуватили в тому, що я заплатив 50 тисяч доларів за вбивство хлопців, які нібито вбили мого приятеля Дерріла Баума 2000 року. Це виринуло на суді над однією з організацій *Cash Money Brothers*, яка контролювала наркотрафік у деяких районах Брукліна. Один із хлопців, який прикінчив убивцю, почув, начебто, про нагороду і вирішив вполювати мою голову, і влітку 2000 року, коли я був у Брукліні, йому це майже вдалося. Мене запримітили в одному з моїх «рейндж роверів» на Атлантик-авеню, але хтось із хлопців відмовився мене вбивати, тому що я був мусульманином.

Усе це була, звичайно, повна нісенітниця, проте одна згадка мого імені в зв'язку з вбивствами торговців наркотиками сприяла поширенню чуток про те, що я такий весь із себе крутий психопат. Я тоді все ще перебував на випробувальному терміні, тому мене попередили, що мені не можна з'являтися в своєму рідному місті.

Такий був світ, в якому я виріс. Усі мої друзі вбивали людей, відбираючи у них наркотики. Я пішов одним шляхом, вони — іншим, але ми продовжували підтримувати контакт. А тепер мене тягли назад у той світ, і це був справжній кошмар. Мені здавалося, що весь світ валиться на мене.

Тож я залишився на Заході і продовжував руйнувати себе. У грудні я пішов з однією зі своїх подружок-проституток на прем'єру фільму Уїлла Сміта «Сім Фунтів». Кікі, сидячі у в'язниці, побачила фотографію, де я стояв на червоній доріжці з цією дівчиною, і вийшла з себе. Мені було так ніяково, але з тої причини, що я почувався лайном. Перед самим початком вечірки я зателефонував своїй старій подрузі Хоуп, і попросив її приїхати й забрати мене. Вона під'їхала до будинку, а я вибіг,

і сів у її машину, залишивши на вечірці свою дівчину і моїх охоронців.

Мені просто потрібно було втекти. Мої охоронці перелякалися і телефонували мені, а я передавав трубку Хоуп.

«З ним усе буде гаразд. Дозвольте мені просто дати йому трохи простору. Я привезу його назад», — сказала вона їм.

Але я не хотів повертатися, я просто хотів зникнути. Хоуп привезла мене назад і приєдналася до нас на вечірку. Я ходив там навколо, абсолютно не розуміючи, що відбувається.

Пізніше того самого місяця я поїхав до одного з моїх клубів у Вегасі. Я йшов до свого звичайного місця в VIP-зоні, коли побачив, що навколо входу зібрався великий натовп. Вибивала відмовлявся впускати якихось великих наркобаронів, які зазвичай сиділи у VIP-секції. Але побачивши мене, він одразу відчинив мені двері. Тож я зайняв своє звичне місце за столиком і почав пити свій Хеннесі. За сусіднім столом пили і веселилися якісь люди, я зиркнув на них, думаючи до самого себе: «Та ким вони себе, в біса, уявляють, що розсілися тут? Це наше місце». Потім я побачив одного з близнюків Олсенів. Тож тепер я зрозумів, що це була компанія з шоу-бізнесу. І всі ці білі люди дивилися на мене, на чорного порушника спокою в кутку. Але це було моє місце. Я вважав себе великою шишкою Лас-Вегаса. А потім раптом до мене підійшов комік Зак Галіфіанакіс.

— Гей, ми знімаємо з тобою фільм за два тижні, — сказав він.

— Якого хера? Що правда?

Зак розсміявся. Він, мабуть, вирішив що я з нього кепкую, але це було для мене новиною. Я нічого не знав ні про який фільм. Я влаштовував свої звичайні зустрічі з фанатами, щоб зібрати собі достатньо грошей на наркотики. Гей, раз ми тут знімаємо фільм, круто, давайте знімати фільм. Я поняття не мав, у що, чорт забирай, вплутуюся.

«Пішли посидиш з нами, вип'ємо разом», — запропонував Зак. Він був чудовим хлопцем.

За пару тижнів я вже був на зйомках «Похмілля у Вегасі». Я був жирний, у поганому настрої та такій самій формі. Але режисер Тодд Філіпс та всі ці актори були просто чудовими. Не знаю, певно вони думали, що я буду поводитися на зйомках як псих чи що, але Тодд та продюсери постійно крутилися навколо мене.

«Усе гаразд? Може, ти хочеш зробити перерву? — запитав Тодд. — Зробиш ще один дубль? Тобі не обов'язково робити це зараз, якщо ти не хочеш».

Я був надзвичайно щасливий працювати. Я просто просив Бога, дати мені ще один шанс, я б тоді більше ніколи не взявся б за наркотики, попри те, що не міг відмовитися від кокаїну. Я був під кокаїном весь час, поки ми знімали «Похмілля в Вегасі». Зі мною на знімальному майданчику була одна з моїх подружок-повій. А потім на зйомки прийшов подивитися Шон. Він кинув один погляд на дупу моєї дівчинки і похитав головою.

«Я бачу, що останнім часом ти не надто часто думаєш про мене і братів, а, Майку?» — сказав він.

Але мені подобалося бути на знімальному майданчику. Вони розставляли столи зі смаколиками, вщент заставлені найкращим печивом, тортами та їжею. Я зупиняв зйомки, щоб сходити й взяти собі ще трохи того печива.

Я мало очікував від цього фільму. Проте Тодд продовжував запевняти мене, що це буде суперовий фільм і що коли він вийде, я знову буду на вершині. Це звучало добре, але навіть більш захопливим було для мене просто мати можливість знову розважати людей. Я зрозумів, що навіть у часи моєї боксерської кар'єри розважати людей для мене було важливіше, ніж вигравати бої. Кас завжди тримав мене поруч з усіма цими харизматичними представниками шоу-бізнесу та ЗМІ з їх

блискучими особистостями. Я зрозумів, що Кас був цілком поглинений мистецтвом. І навіть коли Кас говорив про те, щоб вселитися, людям потрібні думки, то це було для нього також мистецтвом, просто це був його темний підвид. Мистецтво війни, мистецтво виживання — ми завжди дивилися на все, як на мистецтво. Я такий собі митець, але на мистецтві знаюся. Це як коли я говорив, що з мене не дуже хороший боєць, але я знаю, як добре боротися.

24 грудня 2008 року Кікі народила нашу дочку Мілану. Її щойно випустили з в'язниці, і вона відразу пішла до лікарні в Філадельфії, де їй пришвидшили пологи, бо Мілана вже на кілька тижнів запізнювалася. Кікі зателефонувала, щоб повідомити мені новину, і я був приголомшений. Це був день народження моєї матері! Я зняв для Кікі маленьку квартиру поруч із моїм будинком у Вегасі і підготував її для неї і дитини. Вона вже збиралася виписатися, коли втрутилася доля. У моєму аналізі сечі знайшли сліди наркотиків і люди з Фенікса подумували про те, щоб знову посадити мене до в'язниці. Але мій адвокат переконав їх, що реабілітація буде для мене кращим рішенням, тому в січні я зареєструвався в шикарному реабілітаційному центрі в Малібуні під назвою «Обіцянки».

В «Обіцянках» було чудово. Це був маєток. Це було ніби проходити реабілітацію вдома. Тут ми ходили на збори і також відвідували наших терапевтів. Мене обробляли з усіх боків так, щоб я міг вийти з хорошим звітом і закрити свою справу з наркотиками. Усе йшло добре, поки не минуло чотири тижні. Мій час скінчився. Я не хотів іти, але в моїй кімнаті вже мав поселитися хтось інший. Я був ще не зовсім здоровий. Тому я зателефонував своєму другові Джеффу Гріну і попросив його приїхати за мною.

Джефф забрав мене і відвіз до свого друга, хлопця, який володів однією з компаній із виробництва енергетичних напоїв.

Джефф не знав, але в будинку саме вирувала справжня вечірка, на якій було повно гарненьких молодих дівчат.

— Сиди тут, Майку. Нікуди не йди, — сказав Джефф.

Але вечірка, ясна річ, підтягнулася до нас, і незабаром мене оточили красиві жінки в купальниках.

Джефф збирався взяти мене наступного дня в інший реабілітаційний центр, тож я мав залишитися у нього в будинку. Тож Джефф взяв мене в лещата. Мені не можна було нікуди ходити, мені не можна було фліртувати з дівчатами — я був його бранцем. Як би там не було, ми поїхали додому, і наступного дня Джефф відвіз мене до відділення «Обіцянок», яке було розташоване в Західному Лос-Анджелесі.

— Гей, Джефф, я зовсім розорений. Тобі доведеться заплатити за це лайно, чувак. Я хочу одужати. Добре? — запитав я.

Ми присіли поговорити з адміністраторкою, яка мала мене зареєструвати. Я побачив на ній зірку Давида. Вона пішла за якимись бланками для заповнення, а я штурхнув Джеффа.

— Дивись, а вона з твоїх. Це ж добре, ми зможемо з нею добре домовитися. Вони знають протокол. Поговори з нею, Джефф.

Вона повернулася у своє крісло, але вона виявилася міцним горішком — вона нікому не давала грати в ігри. Щоразу, коли вона обговорювала якийсь з аспектів лікування, до рахунку додавалися нові суми. Три штуки за це, чотири штуки за те, двадцять п'ять штук за інше. Ви приймаєте ще одну таблетку — це ще п'ять штук.

Джефф почав здавати назад, почувши, скільки грошей йому доведеться викласти.

— Якого чорта, Майку? Господи, друже, та очунься вже ти, — сказав він.

Двадцять першого січня мене випустили на один день із реабілітаційного центру, щоб я сходив на американську прем'єру мого документального фільму в Санденсі. Шон пішов зі мною в ролі мого тверезого товариша. Це було вперше, коли я мав побачити Мілану. Ми зустріли Кікі в аеропорту. Вона вийшла з літака з нашою маленькою дівчинкою на руках, і вигляд у неї був зовсім нещасний, як у бездомної дівчини. Я белькотів Мілані «Привіт» і роздивлявся її, намагаючись з'ясувати, чи схожа вона на мене. Кікі плакала в аеропорту, а я все ще почувався лайном через усі ці наркотики в моєму організмі, тож був не дуже здатний на співчуття. Навіть дивитися на Мілану було мені дивно. Це було майже як... Оп... ще одна позашлюбна дитина. Я міг би зробити ще одну. Це була не та відповідь, на яку ми обидва очікували. Я навіть не пригадую, чи поцілував Кікі, побачивши її. Мені було просто ніяково.

Ми вирушили на прем'єру фільму, а потім повернулися до готелю. Я не міг займатися сексом із Кікі, тому що вона була вся в швах після народження Мілани, а ще й через те, що з нами був Шон, який мав застерігати мене від сексу з нею. Я любив Мілану, але весь цей її плач тільки дратував мене. Тоді мене дратував будь-який шум. Тож що ми, звичайно, почали не кращим чином.

Наступного ранку я повернувся до Лос-Анджелесу на реабілітацію, а Кікі з Міланою вирушили в квартиру в таунхаусі, яку я зняв для них у Вегасі. Кікі опинилася зовсім одна, її мати все ще була в «Будинку на пів дорозі»⁷⁰ у Філадельфії через те дурнувате звинувачення. Я телефонував Кікі з «Обіцянок», але вона, як і я, була вся в депресії. Вона не дуже мені співчувала тоді, адже бачила в мені просто великого розпещеного смаркача, який рюмсає про щось, сидячи в заміському клубі для наркоманів. Але відділення «Обіцянок», в якому я опинився,

було зовсім не схожим на те, в Малібу. Це було в місті, на розі якоїсь вулиці, де кожен міг увійти туди і викрасти тебе або зробити ще щось подібне.

70 Реабілітаційний центр для ув'язнених — *прим. перекл.*

Кікі тоді дуже переживала через гроші, тому що я не міг їй нічого дати на дитину. Вона ледве могла нашкрябати на підгузки. Вона навіть пригрозила, що піде з нашою дитиною у відділ соціального забезпечення і запишеться на допомогу. Але я був на міліні. На моєму банківському рахунку було щось близько 7000 доларів, і я тоді мав платити по 8000 доларів аліментів. Джефф платив за мою реабілітацію. Щоразу, коли я міг, я приймав запрошення виступити за 10 тисяч доларів, щоб отримати трохи грошей. Тож погроза просити про соціальну допомогу мене не збентежила. Я говорив їй, що зі мною вона не житиме в розкоші. Хай іде і несе свою дупу в чергу за допомогою. Думаю, що вона записалася в чергу на допомогу, коли Дерріл прийшов до неї і дав їй 250 доларів з мого рахунку на підгузки та їжу.

У лютому я вийшов із реабілітаційного центру і повернувся до Вегаса. Я планував, що житиму у своєму будинку і провідуватиму Кікі та дитину, які жили в сусідньому таунхаусі. Але після реабілітації я почувався настільки виснаженим та чутливим, що просто залишився у Кікі на два тижні. Я просто буквально боявся виходити з дому, тому що не довіряв собі, що зможу залишитись чистим, якщо вийду за поріг.

Ми з Кікі продовжили з того місця, де зупинилися, коли вона поїхала до в'язниці. Ми багато сміялися, розмовляли, дивилися телевізор і грали з Міланою. За два тижні до нас став навідуватися Крокодил, ми ходили разом у перукарню до Мака і зависали там по кілька годин в післяобідню пору. Але я намагався триматися подалі від неприємностей.

Після того брудного тесту, мій випробувальний термін перенесли з Фенікса до Вегаса. Але пробаційний офіцер у Феніксі був чудовим хлопцем. Кікі, Мілана та я поїхали до нього, і він, побачивши, що я борюся, і, дізнавшись про нову дитину, дозволив мені жити в Вегасі і приїжджати раз на місяць для звіту у Фенікс. За день–два ми повернулися до Вегаса, і я вирішив заїхати до себе додому, перш ніж відвозити Кікі і Мілану в таунхаус. І тут знову втрутилася доля. У мене в посудомийній машині лопнула труба і весь мій будинок було затоплено. Я не знаю, чи було це божественним втручанням, щоб ще більше зблизити мене з Кікі, але ця обставина принесла мені купу незручностей.

Я перебрався до них у маленький таунхаус. Ми були настільки розорені, що, вирушаючи за покупками, перераховували товари в нашому візку, просто щоб бути впевненими, що ми не перевищили наш бюджет. Поки ми ходили по магазинах, я весь час виймав речі з візка, хоча Кікі запевняла мене, що все підраховала правильно. Я просто не хотів червоніти біля каси. Я пам'ятаю, що робив таке востаннє, ще коли моя мама опинилася на соціальному забезпеченні. Дамі на касі доводилося відкладати наші покупки в бік, тому що у нас не було достатньо грошей. Уся ця тривога повернулася до мене, коли ми з Кікі ходили по магазинах. У моєму дорослому житті моя концепція покупок полягала в тому, що я міг купити все, що я бачив. Тепер же мене лякали ціни на звичайні бакалійні товари. Ви можете собі це уявити? Я був найлютішим та найстрашнішим бійцем у всьому світі, але мене лякала ціна коробки пластівців.

Наш із Кікі союз укріплювався. Ми грали в безліч дріб'язкових ігор, просто цілими днями гралися, гралися й гралися. Я все ще був занадто хворим, щоб вийти і протистояти спокусам світу. Кікі, ймовірно, таємно раділа, що

я належу їй одній. Я думаю, що мій старий імідж усе ще тиснув на неї важким тягарем.

За кілька тижнів після того, як ми з Кікі з'їхалися, я вийшов із дому разом із Крокодилем. Ми пішли до спортзалу, щоб подивитися, як тренуються бійці. І після того, як ми туди сходили, я сказав Крокодилу, що хочу трохи нюхнути. Ми повернулися в таунхаус близько десятої, що було для мене дуже пізно. Кікі спала нагорі, і я увійшов до спальні абсолютно щасливий, дуже жваво розмовляючи.

Вона вискочила з ліжка, як Лінда Блер із «Екзорциста».

— Ти ж нюхав кокаїн, так? — закричала вона.

— Ні-ні, мала.

— Тоді якого хрину ти так швидко говориш? І до біса цього Крокодила. Він повинен був допомагати тобі, але замість цього прийшов і підбив тебе на наркотики, — сказала вона.

— Ні, не кажи нічого Крокодилу. Він не знає, що я це зробив, — збрехав я.

— Ти думаєш, що я дурна і повинна повірити, що він нічого не знає?

Вона викинула мене з дому за те, що я вживав кокаїн. Я побачив у цьому її жесті послугу. Я був щасливий піти. Мені тоді здавалося ліпшим йти нюхати кокаїн, аніж сидіти під замком у тій маленькій квартирі.

Два дні я доганявся кокаїном, а потім повернувся. Кікі була до біса схвильована. Але я поклявся більше не хибити, і все повернулося на круги своя.

Принаймні до березня, коли мама Кікі Рита вийшла із «Дому на пів дорозі» і переїхала до нас. Жити вчотирьох у цій тісній квартирі було зовсім не весело, особливо зважаючи на те, що четвертою була матір моєї подруги. Я навіть не міг займатися любов'ю без того, щоб її мати не почула нас, такими тонкими були стіни.

Приблизно тоді в мене сталося кілька рецидивів. Кілька тижнів я поводився добре, а потім я виходив на вулицю і бісився. Кілька днів мене не було дома, а потім я повертався весь повний каяття.

«Я просто шматок лайна. Краще б я помер. Мені так шкода, що я так чиню з тобою», — говорив я.

Під час цих марафонів я виглядав просто чудовиськом. Коли я накачуюся кокаїном, усе моє тіло вкривається плямами, як у прокаженого. У мене починається зневоднення, і все обличчя покривається виразками. Я не можу нікого цілувати, тому що волога з губ іншої людини обпікає мене. У мене з носа тоді йде кров. Я відчуваюся таким перенавантаженим, що не можу говорити.

Кікі так лютувала, що починала кричати на мене, називаючи мудаком і шматком лайна.

— Що сталося? Чого ти бушуєш? — питав я у неї.

А потім вона йшла, але я був настільки не в собі, що навіть не помічав, що вона пішла. Ось якось так воно і було. Я почувався під кайфом чудово, але люди, яких я любив, почувались погано. Однак, коли було добре їм, погано було мені — адже в такі моменти я був тверезим.

Після всіх цих рецидивів я залишався на тиждень чи два вдома, але потім знову починав себе накручувати.

«Ти ж знову збираєшся взятися за старе? — питала мене Кікі.

— Зараз саме час.

Вона дуже засмутилася, бо бачила, що я нічого не можу з собою вдіяти.

Тож вона благала мене залишатися вдома і нюхати кокаїн тут, щоб я тільки не вплутався в ще якусь біду. Але без рецидивів немає й одужання, і я щосили намагався залишатися чистим.

Приблизно тоді Крокодил покинув Вегас. Він сказав мені, що дуже сильно любить мене і тому не може бути поруч і допомагати мені себе руйнувати. Він переїхав до Арізони, і перегорнув чисту сторінку, перетворившись із закоренілого мусульманина на відродженого християнина. Я сказав йому, що Ісус був крутий, але немає чого губити себе в цьому всьому. З Ісусом завжди ходили якісь дикуни. Я сказав йому, що якщо він хоче проповідувати, то хай бере приклад із «Бака і проповідника», і носить у кишені поруч із Біблією також і пістолет... Крок повністю очистився і не вживав ніяких наркотиків із 2010 року.

Моя наркозалежність стала новою для Кікі проблемою. Одного разу вона зайшла в Інтернет і стала шукати зустрічі Анонімних Наркоманів біля нашого будинку. Вона дізналася адресу, і ми вирушили туди. Ми спізналися на кілька хвилин, тож просто сіли і стали слухати, як діляться інші люди. Це все були цікаві історії про те, як вони програли всі свої гроші. За кілька хвилин я прошепотів Кікі на вухо: «Ми не на тій зустрічі». Це була зустріч анонімних гравців.

Мені не хотілось ображати цих людей, вставши посеред розмови, але з іншого боку мені не хотілося там бути. Тому за пів години я встав і звернувся до присутніх:

— Вибачте, хлопці, мені дуже шкода, але моя дівчина думала, що це група анонімних наркоманів. У мене немає проблем з азартними іграми, але благослови вас Бог, хлопці.

Протягом усього цього важкого періоду Кікі зберігала бадьорість духу. Вона завжди була надзвичайно оптимістичною. Я ловив передози направо і наліво, а вона говорила про те, що ми повинні заснувати нашу власну продюсерську компанію і отримати ліцензію на мій образ для всієї продукції. Вона завжди мала великі мрії. У мене також були деякі мрії. Я мріяв бачитися щодня з Кікі та Міланою і бачити, як надії, на які вона

покладалася, просочуються крізь наркотичний туман, в якому я перебував. Одного разу я прокинувся і сказав до себе: «Я більше не буду займатися цим лайном». Я хотів пробудитися і бути корисним, хотів нарешті осідлати життя, стати в ньому гравцем, який знає, як впоратися з усіма картами і грає, викладаючись на повну. Ось таким життям я хотів би жити.

Але потім був телефонний дзвінок, який я не побажав би нікому з батьків. Мені з Феніксу зателефонувала Шеллі, мати моїх двох дітей.

— Моя дитина мертва! Моя дитина мертва!!!

КОЛИ Я ПОКЛАВ СЛУХАВКУ, ВСЕ В МЕНІ ЗАЦПИЛО. Кікі з матір'ю, зачувши сумну новину, гірко заплакали, немов це була їхня дитина.

Дерріл кинувся до машини, і ми з ним поїхали в аеропорт. Зіп повіз Кікі з Ритою і Міланою в Фенікс. Добравшись до місця, я помчав до лікарні.

Я й до сьогодні не можу зрозуміти, що саме сталося і як таке могло трапитися. Мені повідомили лише те, що запобіжний шнур тренажера якимось чином обкрутився навколо шиї моєї чотирирічної доньки. Мій син, побачивши свою сестру в такому стані, побіг і повідомив про це Шеллі, і вона зателефонувала до 911. Коли я опинився в лікарні, Ексокус була в реанімації в безнадійному стані.

Я був у люті. Я хотів, щоб хтось за це поплатився. Але потім мене оточили батьки інших дітей, які вмирали в лікарні. Вони підходили до мене, щоб утішити. Я раптом став членом клубу, в якому ніхто не хотів би опинитися — клубу скорботних батьків.

Але у мене все ще залишалось безліч питань. На мій погляд, ніхто так ніколи і не провів ретельного розслідування причин її смерті. Смерть Ексокус примусила мене пережити найгірші та найбезпорадніші почуття в усьому моєму житті. Тепер мій син Мігель уже ніколи не буде колишнім. У нього в голові назавжди залишиться ця картинка його задушеної сестри. Як ми можемо зцілитися від такої трагедії? Як впоратися з такою втратою? Про таке не пишуть в книзі анонімних алкоголіків. Просто скажіть мені, в якій із книг, я можу знайти ці відповіді, — ця книга мені конче необхідна. Втрата Ексокус — це єдина подія в моєму житті,

якій я не можу знайти ніякої розради. Комусь доведеться за все розплачуватися і приймати на себе весь біль, навіть якщо тим кимось буду сам я. Минуло вже чотири роки, а я й досі не знаю, як мені це пережити. Я часто думаю, що, якби я був там, можливо, усе було по-іншому.

Кікі та інші оселилися в готелі «W». Я повернувся туди тієї ночі абсолютно розбитий і спустошений. Усі намагалися втішити мене, але як, чорт забирай, можна втішити людину, яка тільки-но втратила свою дитину? Я намагався тримати себе в руках, але у раз по разу я просто починав ридати і важко зітхати. Найменше мені тоді хотілося зірватися на наркотики, тож Кікі дала мені китайських заспокійливих на травах.

Наступного дня Екходус відключили від систем життєзабезпечення. На її похоронах я не знав, куди себе діти. Там потрібно стояти і дякувати всім за те, що вони прийшли, висловлювати подяку за підтримку кожному.

Тож я встав і видушив з себе: «Дякую всім, що прийшли». Я не знав, якого чорта мені ще потрібно зробити, тож просто сів назад на своє місце. Але тут підвівся мій син Амір і почав говорити. Попри все моє горе, я все добре сприймав, і став дослухатися до того, що він каже. Він розповідав історії про його сестру і робив це дуже спокійно та професійно. «Що, чорт забирай, тут відбувається?» — подумав я. Старший брат говорив про свою сестру. Він говорив просто блискуче. Тільки-но він закінчив, я відчув себе набагато краще.

Усі навколо дуже підтримували нас. Мерилін була там, поруч зі мною. Вона була ветераном війни і дуже близько знала смерть. Моніка була приголомшена. Амір і Рейна були завжди в хороших стосунках із Мігелем і Екходус, а іноді, коли я був на міліні, Моніка платила їх орендну та рахунки. Там були також моя старша дочка Мікі та падчерка Джина. Я відчував гордість за моїх дітей, які були там, поводитися сильно і віддавали шану

своїй сестрі. Ми з Кікі вирішили, що буде ліпше, якщо вони з Міланою залишаться в готелі, щоб не засмутити ненароком Шеллі, яка тільки що втратила свою власну дівчинку. Перед лицем трагедії ми всі стали однією великою родиною.

У Ексокус були похорони варті якогось чиновника. Дома вони слухали зазвичай іспанську музику, її улюбленим артистом був Нігга, зірка реггітону з Панами⁷¹. Я зателефонував Луїсу де Куба, який звів мене з Роберто Дюраном. Син Роберто використав свої зв'язки і запросив заспівати та зіграти Ніггу, який виявився чудовим хлопцем. Я доти не усвідомлював, наскільки мені завжди подобався Дюран. Я, певно, ніколи не зможу йому належним чином віддячити за те, що він запросив Ніггу вшанувати мою дочку. Я завжди буду в боргу перед ним і Нігга за їх співчуття. Я зробив би для них що завгодно. Я був дуже вдячний усім за підтримку, яку нам надали. Усі витрати, включаючи медичні рахунки і рахунки за організацію похоронів, склали 200 тисяч доларів, які сплатили за кошти пожертвувань.

71 Flex (ісп. Félix Danilo Gómez Bosquez) — панамський музикант, виконавець у стилі реггетон, також відомий як Nigga — *прим. перекл.*

Ми пробули у Фініксі кілька днів, а потім поїхали назад у Вегас. Я привіз із собою свого сина Мігеля, тому що Шеллі почувалася геть погано після смерті Ексокус. З нами приїхала також моя старша дочка Міккі. Тож тепер у нашому крихітному таунхаусі були я, Кікі, Рита і всі діти.

ПІДТРИМКА НЕЗНАЙОМИХ ЛЮДЕЙ МЕНЕ ВРАЗИЛА. Це змусило мене усвідомити, що я хочу бути корисним суспільству, а не просто якимось жадюгою, що піклується лише про себе. Мені хотілося зрозуміти, як покінчити з розпустою і бути вірним одній людині. Мені хотілося навчитися бути відповідальним дорослим та хорошим батьком. Я не розумів, як

цього досягнути, але я цього хотів. Усі ці гроші, слава та титули не принесли мені нічого, крім розлучень та купи дітей, які росли без батька. Але після трагічної смерті Ексопус мої погляди на життя змінилися. Я зрозумів, що все, що я тримав за чисту монету було брехнею, і мені потрібно починати своє життя по новій.

Я хотів створити для Ексопус щось на кшталт спадщини на небесах. Я хотів, щоб вона знала, що її батько поводить гідно і що він справляється зі своєю люття і веде тепер зовсім інше життя. Я втратив Ексопус, але в мене ще була Мілана. Я хотів, щоб у Мілани була сестра приблизно її віку, з якою вона могла б рости разом. У глибині душі я вірю, що Мілана була чудом, яке допомогло мені пережити цю трагедію, хоча вона ніколи не зможе замінити мені Ексопус. Вона була моїм шансом показати себе відповідальним батьком. І тоді, показавши себе з хорошого боку, я міг би почати працювати над тим, щоб відновити стосунки з усіма іншими своїми дітьми. Роками я ходив на збори анонімних алкоголіків, читав їхню книгу і працював над своєю реабілітаційною програмою. І ось раптом це знання прийшло до мене зі смертю моєї дочки, я навіть не зрозумів, звідки воно взялося. Просто якось на автопілоті — бум! Це сталося не за одну ніч, хоча я й робив багато помилок, але це розуміння було у мене всередині. «Майку, працюй над своєю хтивістю! Майку, працюй над своєю поведінкою з жінками! Майку, руки геть від порошку! Майку, час худнути і братися за здоров'я! Майку, не дивись на жінку довше трьох секунд!»

Не хочу, щоб це прозвучало моторошно, типу мені це все нав'яли в реабілітаційних центрах, але щось тоді просто клацнуло в мене в голові.

Після життя з Касом я знав, що вмію бути дуже дисциплінованим, однак, усе те, що я робив у нього, я робив, вважаючи себе кращим за всіх інших. Тепер я використовував ті

самі інструменти, що колись дав мені Кас, але намагаючись бути скромним, а не зверхнім. Однак всередині мене все ще було те саме самовпевнене почуття, що я можу цього досягти. Попри те, що я знав, це буде пекельно важко, манія величі в мені говорила: «Це буде зроблено, хоч ти і будеш страждати». Я звик до цього за все моє життя. Для мене не мало значення нічого, крім досягнення мети.

Проте це була ще лише теорія. Увесь цей біль дійшов до мого серця лише через тиждень після смерті Ексопус. Кікі та Рита кудись поїхали, і я, просто сказавши своїй дочці Майкі зачинити за мною двері, пішов за кокаїном. Під наркотою я стаю просто батогом диявола. Я почав виходити за наркотиками на кілька днів. Кікі була надзвичайно засмучена і схвильована, що не могла нічим мені допомогти. Ніхто не міг перешкодити мені в отриманні кайфу. Кікі просто приречено благала мене залишатися вдома і доганятися кокаїном тут, щоб вона хоча б знала, що зі мною не трапиться нічого поганого. Тож одного вечора я всю ніч просидів удома, накачуючи себе кокаїном, а Кікі сиділа зі мною і розмовляла. Зранку їй потрібно було насамперед зустрітися з її пробаційним офіцером. Того вечора у нас було кілька важких розмов, після яких ми вирішили, що скоро одружимося. Тому, коли вона йшла, я був дуже схвильованим і кілька разів поцілував і обійняв її. Потім я вийшов на балкон і помахав їй на прощання рукою.

«Я люблю тебе», — сказав я і послав їй повітряний поцілунок, коли вона сідала в машину.

Кікі зустрілася зі своїм пробаційним офіцером, і та взяла у Кікі останній аналіз сечі. За кілька хвилин наглядка повернулася назад до кімнати.

— У твоєму організмі виявили кокаїн, — сказала вона Кікі.

— Це неможливо. Я не вживаю наркотики, — запротестувала Кікі.

— Це дуже серйозна справа, Кікі. Ти годуєш грудьми свою дочку. Позитивний тест на кокаїн може стати причиною вилучення вашої дитини з дому та передачі її під опіку прийомних батьків.

— Що?! Я не вживала кокаїн! — сказала вона. — Чекайте. Чи можливо, що мій позитивний тест на кокаїн — результат того, що я з кимось поцілувалась?

— Я ніколи про таке не чула. Але якщо ви думаєте, що кокаїн потрапив до вашого організму саме у такий спосіб, чому б вам не залишитися тут на годину, і ми перевіримо вашу сечу ще раз. Якщо це було щось настільки тривіальне, то до того часу воно вийде з вашого організму, — сказала її пробаційний офіцер.

І тут задзвонив мій стільниковий телефон.

— Ти траханий шибздик, — заволатала Кікі. — Вони збираються забрати мою дитину через твою довбану наркоманську дупу. У моїх аналізах щойно знайшли кокаїн. Тепер твоя пристрасть до наркотиків руйнує мою сім'ю. Я можу втратити свою дочку! Як ти міг приймати кокаїн перед тим, як поцілувати мене на прощання сьогодні вранці?

Тут вона мене спіймала. Я облизую кокаїн, коли довблю свою дозу. І це я не про те, щоб злизувати залишки зі складеного клаптика паперу, в якому можуть бути залишки порошку. Я маю на увазі пакет із кокаїном. Я маю звичку опускати язик в банку і лизати чистий кокаїн. Я набираю його стільки, що перестаю відчувати свій язик.

Я повісив трубку, і, наказавши Майкі зачинити за мною, пішов вештатися вулицею. Я пройшов двадцять миль від нашого будинку в Хендерсоні до гетто на заході Лас-Вегаса. Я був під кайфом і пітнів як шибздик, а люди зупиняли свої машини і пропонували підвезти мене.

— Майку, сідай у машину, приятелю, — говорили мені.

— Ні, чувак, не ліз до мене. У мене на душі лайно.

— Може мені зателефонувати копам?

— Ні-ні, у мене все гаразд, — відповів я.

Наполеон одного разу сказав: «Від величного до смішного лише один крок». Я пройшов сто тисяч кроків. Кікі прочекала годину і здала свій тест, цього разу результат виявився негативним, але я цього не знав. Я просто продовжував йти, а коли повернувся додому, то нюхнув трохи кокаїну і продрих два дні.

Потім настала моя черга провалити тест на сечу. Моя сеча виявилась брудною. Я не дуже хвилювався, тому що напарник мого адвоката був близьким другом мого наглядача, але цього разу він не збирався здаватися просто так. Тож у період між моїм брудним аналізом та звітом про інцидент із поцілунком наглядачки Кікі, я думав про те, що мене можуть знову закрити у в'язниці або можуть призначити мені більш суворий пробаційний період в Арізоні. Це б означало для нас із Кікі розлуку, адже вона була на випробувальному терміні тут, у Вегасі.

— Майку, якщо ти сядеш у в'язницю, то у мене як у твоєї дівчини не буде жодних прав, адже я теж на випробувальному терміні, — сказала мені одного разу Кікі. — Можливо, я навіть не зможу відвідувати тебе, попри те, що у нас є спільна дитина. Ось чому, я хочу, щоб ми одружилися. Ми ж однаково хотіли цього.

— Добре, а коли ти хочеш це зробити? — запитав я.

— Чесно? Завтра, — відповіла вона.

— А чому не сьогодні?

Було близько шостої години вечора шостого червня, приблизно десять днів після смерті Ексопус. Кікі погуглила «церкви, де можна повінчатися», кудись зателефонувала, і люди в каплиці в Лас-Вегас-Хілтон сказали нам, що згодні забрати нас просто зараз. Кікі повернула всю ситуацію так, наче це була

найпрактичніша річ, яку нам варто було зробити, але мені в ній подобалася ця її божевільність. Я хотів одружитися з нею на для того, щоб вона з дитиною могла відвідувати мене у в'язниці. Ні. Я хотів одружитися з нею, бо не міг без неї жити. Ми вже давно говорили про це, і вона сказала мені, що не ставить мені ультиматуму, але вона не буде чекати роками на наш шлюб, хіба тільки я замкну її. Вона могла б скористатися якоюсь іншою ситуацією, якби це було так і їй хотілося б заміж.

Одразу після того, як я запропонував їй одружитися, тієї самої ночі, я відчув пекельний біль від защемленого нерва або чогось такого в моїй шиї. Ми їхали в «Хілтон», і я весь звивався.

— Тобі зовсім не обов'язково зі мною одружуватися. Я не хочу змушувати тебе одружуватися зі мною, — сказала Кікі і почала ридати.

— Я хочу одружитися з тобою, але мені так, в біса, боляче, люба моя. Чому ти завжди думаєш, що це через тебе? Чому я повинен бути весь час щасливим і хіхикати, як ти? Мені зараз просто дуже боляче.

Я був зруйнований. Від вживання кокаїну у мене по всьому роті були виразки. Я був жахливо товстим, а тепер у мене був ще й цей защемлений нерв. А Кікі тим часом влаштувала всю цю весільну нісенітницю. Вона була забобонна, тож одягнула сині трусики в ролі чогось синього⁷². Як щось позичене на ній був браслет її мами. Старих речей у неї було багато, тож це не було великою проблемою. Ми дісталися до каплиці, і я не міг повірити власним очам, коли побачив, що хлопець, який вінчав нас, схожий був на Сліка, чорного професійного реслінг-менеджера, який керував великим босом. Ми обидва виглядали так погано, що нам навіть не хотілося фотографуватися, але потім ми передумали і зробили кілька фото. Ми почали переглядати фотографії, і хлопець, який нас овінчав, сказав: «Вам слід внести пожертву в розмірі сімдесяти п'яти доларів або

більше». Яке ви маєте право встановлювати розмір добровільних пожертв? Я відчував, що він готовий був викликати на нас копів, ніби ми збиралися втекти з фотографіями.

72 Тут маються на увазі американські весільні традиції: на наречених у день весілля має бути щось сине, щось старе та щось позичене.

Коли ми повернулися додому, Мілана плакала, і Кікі побігла нагору годувати її грудьми. Рита сиділа там і дивилася телевизор.

— Мам, ми щойно одружилися, — сказав я їй.

— Забирайся звідси! Хто вас одружив? — запитала вона.

— Слік із Всесвітньої федерації реслінг, — відповів я. Потім я розповів їй, як усе було, і вона дуже розхвилювалася.

Але ми не обмінялися обручками і не вирушили у весільну подорож. Обручки ми не замовляли ще цілий рік, а медовий місяць у нас закінчився за пару днів. Ми з Кікі ніколи не сварилися. У нас усе було спокійно, аж поки ми не сказали одне одному «Так». Після цього ми почали сваритися, як сучі діти. І тут, оцінивши реальність, я подумав: «Якого чорта тут відбувається?» Я все ще був залежним і часто переступав межі дозволеного. Я сварився з ними, коли хотів кудись вийти. Я поводився досить добре — тепер я вживав кокаїн не щодня, а лише раз на тиждень. Потім я перейшов від щотижневого вживання до вживання раз на два тижні, а потім раз на три тижні, і нарешті став вживати лише раз на місяць.

Щоразу, коли я оступався, я відчував неймовірний сором, адже тепер, я повертався додому до Кікі, її мами та нашої маленької дитини. Я повертався спітнілий, мов свиня, весь у гарячці, і поки Кікі тріпала язиком, Рита ставила мені холодні компреси.

— Бачиш, що робить твоя матір? Ти не могла б так само помовчати? — казав я Кікі. — Будь, як вона.

— Моя мати не одружена з тобою, — говорила вона.

За тиждень після мого дня народження я пішов із другом на гулянки і провів усю ніч, закидаючись кокаїном. Кікі не могла заснути, тому що я не повертався додому, тож вона почала гуглити моє ім'я, щоб дізнатися, чи не заарештували мене. Потім вона скрикнула і побігла в кімнату Рити.

— Майк мертвий! Я щойно побачила в інтернеті. Там написано, що я святкував із друзями свій день народження і у мене стався на святкуванні серцевий напад.

Рита негайно взялася телефоном з офісом коронера⁷³.

⁷³ Коронер — у деяких країнах англо-саксонської правової сім'ї посадова особа, яка розслідує смерті, які мають незвичайні обставини або відбулися раптово, і безпосередньо визначає причину смерті.

— У вас там є Майк Тайсон? — запитала вона.

— Чому ви запитуєте? — відповіли на тому кінці.

— Бо він мертвий, — сказала вона.

— А звідки ви знаєте?

— У тому-то й річ. Ми не знаємо, чи мертвий він, тому і телефонуємо, — сказала Рита. — Це його теща і дружина. Ми намагаємося з'ясувати, чи є у вас його тіло.

Вони попросили Риту почекати на зв'язку, а потім трубку взяв інший чоловік.

— Ні, у нас тут немає нікого з таким ім'ям.

Наступного дня я бадьоро увійшов у будинок.

— Привіт, народде! — казав я. Я був закумарений, мов чорт.

— Ну і мудак же ти, — сказала Кікі. — Я шукала тебе, зайшла в Інтернет, і там було написано, що ти помер від серцевого нападу.

Я почав істерично сміятися.

— Чутки про мою смерть сильно перебільшені, — перефразував я Марка Твена.

Але Кікі не знайшла в цьому нічого смішного. Вона схопила Мілану.

— Я йду звідси — сказала вона і побігла сходами до машини.

— Куди це ти зібралася? — запитала Рита.

— Просто йду звідси, — відповіла Кікі. — Ти залишаєшся з ним?

— Так, комусь потрібно з ним залишитися, — сказала Рита.

— Мама, не хвилюйся. Я подбаю про тебе, — запропонував я так, ніби моя наркоманська довбня була в стані піклуватися про когось іншого. Я ледве міг стояти прямо.

Кікі випустила трохи пари і повернулася додому. Вона була стурбована тим, що змусила мене з нею одружитися, і це стало причиною наших постійних сварок та моїх постійних зривів.

— У тебе є відчуття, що ти тут зі мною осів? — питала вона мене.

— Ти ж знаєш, що ніхто не може змусити мене робити те, чого я не хочу, — запевнив я її.

Мене самого вже нудило від моїх зривів. Кілька тижнів до того вийшло «Похмілля в Вегасі», і його успіх був просто приголомшливим. Я все ще був під наркотиками, але зателефонував режисеру Тодду Філіпсу.

— Коли там у тебе твій наступний довбаний фільм, Тодд? Йоу, я хочу зніматися в цьому фільмі, Тодд. Не кидай мене, старий.

У липні ми всі поїхали до Лос-Анджелеса на премію *Teen Choice Awards*, на яку було номіновано «Похмілля в Вегасі». Я привіз Рейну, мою з Монікою дочку, і вона була дуже схвильована зустрітися з братами Джонас. Вони були організаторами події і хотіли зняти зі мною жартівливу

замальовку, де я мав грати перукаря-садиста, який відрізає волосся одному з братів.

За кілька тижнів ми повернулися до Лос-Анджелеса на вручення премії *ESPY*. Цей візит пройшов не так добре, як попередній. Ми були настільки розорені, що навіть не могли дозволити собі зупинитися в номері готелю, в якому нас поселив *ESPN* на кілька додаткових днів. Коли шоу закінчилося, ми з Кікі посварилися на зворотному шляху до готелю, тому, приїхавши туди, вона, Мілана, Рита і Дерріл піднялися в номери, а я втік і пішов до нашої машини. Я захопив із собою трохи кокаїну, про який вони нічого не знали, періодично я втікав, щоб трохи нюхнути і випити, тож тоді я сидів під кайфом. Я завів машину, аж раптом згадав, що залишив свій телефон та гаманець на лавці перед входом, де сидів до того, тож я вийшов із машини за телефоном і випадково замкнув машину з ключами всередині.

Усі люди з шоу висипали назовні, і я побачив одну молоду кавказьку даму, з якою у мене був роман на одну ніч кілька років тому. Вона теж зупинилася в цьому готелі.

— Привіт, ти як? — запитав я.

Вона тільки глянула на моє обличчя і злякалася. Вона побачила, що зі мною щось не так.

— Ні-ні, я просто повертаюся до своєї кімнати, — сказала вона і поспішила геть.

Гаразд, я думаю, що для неї це теж був лише секс на одну ніч. Тож я зателефонував до ААА74. Вони відкрили двері машини і навіть не взяли у мене за це грошей. Я сів за кермо і рушив з місця. Мій друг кликав мене саме до себе додому на кокаїнову вечірку в Беверлі-Хіллз, і я не збирався відхиляти його запрошення. Проте, я поняття не мав, як виїхати на автостраду до Беверлі-Хіллз із цього готелю в центрі Лос-Анджелесу. Я, здається, трохи покружляв, а потім зробив дурнувятий поворот.

А потім я побачив у дзеркалі фари і почув сирени та голос із гучномовця: «На узбіччя, з'їжджайте на узбіччя».

74 Американська автомобільна асоціація.

Я не тільки з'їхав на узбіччя, але і пригальмував об чортів бордюр, таким прикумареним я був. «От чорт», — подумав я. Мені світила одразу ж в'язниця. Поліціант вийшов із машини і підійшов до мене. Я опустив скло.

— Майк Тайсон! Срань господня! — сказав він. — Гей, ти відмінно зіграв у «Похміллі в Вегасі». Ми вже давно стежимо за тобою, Майку. Ти ж весь час петляв дорогою.

Мабуть, це щось, що я успадкував від Каса, але в долю секунди, тільки-но я відчув, що коп ставиться до мене дружелюбно, я поспішив вивернути на нього всю свою любов. Мені потрібно було щось робити, адже в мене тимчасово не було прав, а в машині не було геть жодних документів.

— Гей, старий, вибач, якщо я трохи слаломив, я тут просто конкретно заблукав. Я намагаюся знайти будинок мого друга в Беверлі-Хіллз, але не знаю, як дістатися до автостради. Не міг би ти мені допомогти з цією адресою?

Я простягнув йому адресу мого друга. Він узяв адресу і повернувся до своєї машини. Він возився якось дуже довго, тож мене накрила параноя. Я перелякався, що він перевірить моє досьє і дізнається, що у мене забрали водійські права. Я був увесь мокрий від поту, коли він повернувся до моєї машини.

— Гарзд, Майку, ми все зрозуміли. Чому б тобі просто не поїхати за нами, ми тебе туди проводимо.

Ура! Сьогодні я розіграв трюк із моєю популярністю і зміг уникнути в'язниці. Я не думав, що цей офіцер виявиться таким дружелюбним, але він був саме таким. Вони привезли мене на вечірку, а потім фактично супроводили до вхідних дверей!

Мій друг був досить шокованим, побачивши мене і двох поліціантів із Лос-Анджелеса.

— Ми залишаємо Майка Тайсона під вашу опіку, і вам ліпше подбати про те, щоб він щасливо дістався вранці додому. Якщо ми дізнаємося, що він був за кермом, пам'ятайте — у нас є ваша адреса, — сказав один із поліціантів.

Важко уявити більший облом, ніж двоє поліціантів, які супроводжують тебе на кокаїнову вечірку. Тож тільки-но копи поїхали, усі покинули вечірку. Тому я повернувся у свою машину, кумарний і п'яний до чортиків, і якимось чином дібрався до готелю «Беверлі Хілтон». Залишивши свою машину, я пішов до готелю, щоб випити і замовити телефоном ще кокаїну. Коли я повернувся, камердинер відмовився давати мені ключі від машини.

— Ні, хлопче, ти не можеш у такому стані сідати за кермо. Я залишу твою машину тут, — сказав він.

Тому я зателефонував Кікі і попросив її приїхати за мною. Перш ніж вона під'їхала, я передумав і викликав таксі. Я поїхав по Сансет-бульвару до сигаретного бару мого друга Марка. У барі його не було, але там виявився його напарник. Ледве забачивши мене, він увесь сплотнів, і, негайно вигнавши всіх із бару, закрив заклад і зателефонував Марку. Марк приїхав, забрав мене і відвіз додому Джеффа Гріна.

Між тим Кікі помчала до готелю і знайшла мою машину без мене. Їй стали телефонувати друзі, які бачили мене. Доти, як вона дісталася до сигарного бару, я вже давно звідти пішов. Зрештою ми зустрілися в готелі «Андаз» на Сансет і провели там ніч перед поверненням до Вегасу.

Після повернення до Вегаса зі мною сталося ще кілька рецидивів, і тоді Кікі вирішила, що настав час відправити мене назад до реабілітаційного центру. Цього разу у нас не було зовсім грошей, і вона, звичайно ж, не збиралася відправляти мене в затишний літній табір для знаменитостей на зразок Вундерленду або Обіцянок. Вона вирішила, що мені потрібна

справжня програма. Вона трохи порилася в Інтернеті і знайшла програму під назвою Імпакт, яка проводилася за годину їзди від Лос-Анджелеса у Палм-Спрингсі. Вона прочитала онлайн-брошуру і подумала, що вся ця дисципліна, про яку вони говорили, піде мені на користь. Мені потрібен був підхід без наворотів та надмірностей, зовсім не та розніжена туфта для знаменитостей. Вона нічого не знала про реабілітаційні центри, тому їй гадки не мала, що це місце вважається місцем реабілітації для покидьків і аутсайдерів. Вона продовжувала свердлила мені голову, поки я нарешті не погодився піти.

Я прикупив пару куль кокаїну, зібрав сумку і разом із Деррілом попрямував до Каліфорнії. Коли ми дісталися до цього місця, я в останнє нюхнув кокаїну. Я зареєструвався, і тоді один із консультантів центру запитав мене, чи є у мене із собою якісь наркотики. Тож я віддав йому все, що в мене залишилося, а це була майже ціла куля.

«От і добре», — сказав він і зник за дверима. Повернувшись, він став дуже дивно поводитися. Цей шибздик знюхав мій кокаїн! А це був, до речі, хороший кокаїн. Реабілітаційним центром керував наркоман! Вони показали мені мою кімнату, яка була в трейлері. Усе місце було просто трейлерним парком.

Я був не схожий на щасливого матрасника. Це місце кишіло метамфетамінщиками і якимись санкціонованими судом бандитами, про яких я думав, що мені доведеться з ними битися. Я протримався всю ніч, а потім о восьмій ранку сказав їм, що їду звідси. Вони зателефонували Кікі і сказали їй, що мені тут не подобається і я хочу виїхати. Об одинадцятій ранку їй знову зателефонували.

— Послухайте, йому тут не подобається.

А потім я сам зателефонував їй.

— Я не можу повірити, що ти закинула мене в це місце. Я не можу тут залишатися, я йду.

— Спробуй побути ще трохи, — попросила вона.

За пів години я зламав один зі стільців, який був схожий на стілець для саду, і вони відвезли мене на найближчу автобусну станцію. Це місце було для мене занадто жорстким. Але я повинен визнати, що коли я був у Вундерленді або Обіцянках, мені знадобилося від восьми до чотирнадцяти місяців, щоб привести своє життя до ладу. Тут я відбув лише пів дня, а потім повернувся додому, і відтоді, якщо не брати до уваги однієї маленької помилки, не пив і не повертався до кокаїну.

Успіх «Похмілля у Вегасі» відіграв велику роль у тому, щоб я нарешті вирішив бути тверезим. Я пам'ятаю, як фільм тільки-но вийшов у прем'єру, і повз мене по вулиці йшли маленька дитина з батьком.

— Тату, дивись. — Дитина зупинилась і показала на мене пальцем. — Це ж актор Майк Тайсон.

— Гей, колись я був ще й найкращим бійцем у світі, малюк, — сказав я.

Це стало відбуватися знову і знову. Ціле покоління дітей знало мене як актора, а не як боксера. Це сталося буквально за одну мить. Я був постійно під кокаїном, ледве не наклав на себе руки, жив життям невдахи і тут... бум! Усе сталося так швидко, що мені було майже незручно. Я розумів, що не можу профукати цю можливість віднайти себе заново. Однак перш ніж братися за це, мені потрібно було серйозно себе перепрограмувати.

«Я змінюся, я виграю, я не збираюся так закінчувати», — говорив я сам собі. — Я повернуся до всього того лайна, яке вбивав мені в голову Кас. Ніхто не зможе мене зупинити. Мое царювання буде безкінечним».

Я сидів на кокаїні, про яке там царювання я собі думав? Я знав, що це буде не бокс, але у мене був той самий світогляд, та сама тяга, та сама спрага і той самий голод. Але це були зовсім інші спрага та голод. Я не почувався безнадійним навіть

тоді, коли був малою дитиною. Навіть тоді я вірив, що з мене щось вийде. Але тепер я жив з якимись дуже поганими демонами в голові, і вони понищили всі мої мрії та надії.

Відомі режисери і актори телефонували мені і казали, що мені потрібно більше працювати в кіно.

«Тобі б продовжувати грати комедійні ролі, — говорили вони. — Забудь усе це лайно про крутого хлопця. Ти хороший хлопець, Майку. Ніхто цього в тобі не бачить, тому що все це лайно, яке було у твоєму житті, убило твій імідж гарного хлопця. Але ти мусиш зберігати твій запал, тому що, коли ти запалюєшся, то сяєш дуже яскраво.

Вони мали рацію. Уся ця похмура фігня була лише позерством, личиною, яку нав'язав мені Кас. Кас хотів, щоб я був страшним. Він використовував мене, щоб досягнути своїх власних цілей. Не зрозумійте мене неправильно. Це були достойні цілі, щоб їх досягти, і якби він попросив мене взяти участь у цьому всьому ще раз, я зробив би це знову і був ще більш злим та лютим.

Тож я вийшов із безнадійного стану і мав тепер знову мету. Що ж буде тепер? Моє марнославство стало брати верх. Усі говорили мені: «Ти так добре граєш у кіно, тобі потрібно робити це частіше». Потім я подивився в дзеркало.

«Це тіло не годиться для кіно», — подумав я. — Хто захоче мене трахнути? Хто бачитиме в мені гарячого хлопця? Та я ж просто Жирний Альберт⁷⁵. Я важив 380 фунтів, і судячи з того, як екран збільшує вашу дупу, мав виглядати на всі 680. Омар Тентмейкер повинен буде зшити мені костюми.

⁷⁵ Англ. *Fat Albert* — американський фільм 2004 року — прим. перекл.

Тепер мені потрібно було повернути собі хорошу форму. Тому протягом п'яти тижнів я не їв нічого, крім томатного супу з базиліком. Моя дружина вирішила сісти на тиждень на

веганську дієту, і я приєднався до неї в цьому рішенні. Проте на відміну від неї я не зупинився й за тиждень. Що-що? Веган? Гаразд, я повний веган.

Мені набридло бути жирною свинею. Мені було соромно займатися сексом із моєю дружиною, таким товстим я був. Тепер я був знову нарцисом із манією величі! У моєму роду всі були огрядними. Таким я вродився. Але я настільки марнославний, що швидше підірву собі в буквальному сенсі дупу і робитиму все, що я ненавиджу, ніж стану тим товстуном, яким я є насправді. Тепер моя дисципліна дала про себе знати. Усе має бути сплановано заздалегідь. Я маю скликати у себе в голові невелике засідання і роздати всім накази. «Ось що ми збираємося робити. Ось ті конкретні кроки, які нам потрібні для досягнення цієї мети».

Я не сумував за м'ясом. Одного разу я забув і з'їв малесенький шматочок яловичини, і мені стало погано, мене почало нудити. М'ясо стало для мого тіла отрутою. Усе це м'ясо, яке я їв раніше, лише підживлювало мою агресію. А молочні продукти змушували мене роздуватися. Тепер я їв багато бобових, а Кікі готувала мені смачні фруктові та овочеві коктейлі. У розквіті мого веганства, у мене зникли всі мої недуги. Мій високий кров'яний тиск, мій артрит, високий рівень глюкози... пфф... усе зникло. Я був ходячим мерцем, їв як лайно і курив сигари Аль Капоне. А тепер я харчувався здоровою їжею і займався по три години фізичними та кардіо-вправами. Я просто екстреміст. Або йога, або голка. Третього не дано.

У жовтні Опра запросила мене на своє шоу. У серпні вийшов DVD з моїм документальним фільмом, тож усі говорили мені, що шоу буде гарною нагодою для мене прорекламувати його. Але я тільки-но почав серйозно ставитися до свого харчування і був усе ще великий, як кабанюра. Та, враховуючи, що я ніколи раніше не був на шоу Опри, я прийняв її запрошення. У тому

інтерв'ю ми обговорили геть усе — смерть Ексопус, мої непрості стосунки з Робін. Опра навіть поговорила зі мною про Кікі та маленьку Мілану. Коли ми заговорили про інцидент із вухом Евандера, Опра пожвавилася.

— Коли ти вибачався, чи відчував ти себе винуватим? — запитала вона.

— Ні, нічого такого я не відчував. Це було нещиро, це було абсолютно нещиро і все таке.

— Спасибі тобі за ці слова, тому що коли я слухала твої вибачення, мені здалося, що вони нещирі, — сказала вона. — Навіщо ти це зробив? Тому що ти думав, що повинен це зробити?

— Можливо. Усі члени моєї команди наполягали на цьому. Я сказав: «Гаразд. Я вибачуся». Мені насправді тоді було образливо вибачатися, тому що я робив це нещиро. Мені завжди хотілося мати можливість просто сісти і поговорити з ним, потиснути йому руку і просто висловити йому свою думку.

— А ви з ним розмовляли? — запитала вона.

— Ні, мені здається, що в ті моменти, коли нам вдається побачитися, він ставиться до мене дещо недовірливо, розумієш.

Після виходу шоу в ефір Опру буквально завалили листами і дзвінками. Деякі люди лютували, тому що у неї на шоу виступав засуджений насильник, але більшість електронних листів та дзвінків були позитивними та підтримуючими. Вони розуміли мене і сприймали те місце, звідки я прийшов. А Евандер зателефонував Опрі і попросив її організувати шоу, де ми могли б виступити разом. Опра одразу схопилася за цю можливість, і за тиждень я знову був у Чикаго.

Мені було дуже приємно бачити Евандера. Ми обидва піднялися зі смітників і стали визнаними та шанованими бійцями. Я отримав шанс по-справжньому вибачитися перед ним на публіці, і ми обидва змогли показати молоді, що раз ми

змогли зібратися разом, то це має стати прикладом для всіх інших у тому, як перестати вбивати один одного і виявляти безглузде насильство.

Опра отримала відгук ще від однієї людини. Про Робін уже давно забули, тож вона зателефонувала, щоб висловити протест проти тієї частини мого виступу на шоу, де ми її обговорювали. Опра показала кліп, де Робін лає мене, а я мовчки стою поруч із нею на шоу 20/20.

— Нащо ти сидів там весь час? — запитала мене Опра.

— Не знаю, я просто почувався приголомшено, — відповів я.

— Ти здивувався, що вона говорить такі речі?

— Так! Я хотів тріснути її в цей конкретний момент, але не зробив цього.

Коли я сказав це, уся аудиторія засміялася.

Робін розгнівалася. Вона навіть умовила Опру включити її в шоу, щоб спростувати сказане мною і спробувати відновити свою кар'єру. Я допомагав усім навколо. Усі наші друзі телефонували нам, щоб розповісти, як добре пройшли виступи на шоу Опри. Проте у мене не вистачило духу подивитися ті передачі. Я настільки сильно гриз себе за свою надмірну вагу, що ті передачі мене б пригнітили.

Я залишався на своїй веганській дієті та продовжував тренуватися, і повільно, але вірно кілограми почали танути. Потім наприкінці січня 2010 року я пішов у бар у гетто Лас-Вегаса і зустрів там одного свого друга. Одне, потім інше... я незчувся, як уже доганявся кокаїном. До того часу я вже пів року був чистим. Не знаю, чому я втратив пильність і впустив диявола, але я це зробив. Не те, щоб я прийняв багато, але ж це був кокаїн. Того вечора я повернувся додому досить рано. Кікі була ще на ногах, і вона одразу зрозуміла, що я накидався. Вона не кричала і не лаяла мене, не погрожувала піти з дому з дитиною, як минулого разу, коли я оступився. Вона просто

лягла спати в кімнаті Мілани. Я весь час заходив туди до неї, щоб поговорити, таким винним я себе почував. Я не хотів її підводити, а ще більше не хотів, щоб Мілана бачила, як я облажався.

— Тож сьогодні ти закинувся кокаїном, так? — запитала Кікі.

— Так, — відповів я.

— Чорт, Майку, блядь, харе з цим. Ти повинен повернутися в реабілітаційний центр. Ми повинні покласти цьому край.

— Ні, будь ласка, дай мені ще один шанс, — сказав я. Я ні в жодному разі не хотів повертатися до цього чортова реабілітаційного центра в трейлерному парку.

— Ти повинен їхати завтра вранці, — наполягала вона.

— Я буду в порядку. Усе буде добре. Просто дай мені ще один шанс.

Вийшло. І відтоді я жодного разу не випив ні краплі і не нюхнув жодної смужки.

У нас усе ще були проблеми з доходами. У лютому ми вирушили в Європу, де я виступав із промовою в Англії і провів зустріч у Франції. У Швейцарії мені платили за те, щоб я з'являвся у великому клубі і просто тусувався. Проте спочатку ми вирушили до Італії, де я з'явився на їх версії шоу «Танці з зірками». Я не наважувався туди йти, але вони продовжували підвищувати ставки, а нам потрібні були гроші. Побачивши мою партнершу, Кікі не дуже зраділа. То була приваблива італійська дівчина, яка постійно фліртувала зі мною. Одного разу я намагався дістати сигарети з кишені, але вона сказала: «Ні, давай я тобі їх дістану», і я занервував, коли вона доторкнулася до мене. Кікі спостерігала за нашими репетиціями через подвійне скляне дзеркало, і я відчував, як вона дивиться на мене через це скло. Я почав пітніти, і дівчина спробувала витерти мій піт рукою, і я подумав: «От лайно!» Мене не цікавила ця молода леді, але я знав, що в голові у Кікі все кипіло

через мою колишню поведінку. Однак усе закінчилося добре — ми станцювали наш єдиний номер і пройшли його, не зганьбившись.

Повернувшись до Штатів, я взяв участь у зйомках серіалу «Антураж». Деякий час потому, розмовляючи в одному з клубів у Лас-Вегасі з Джеймі Фоксом, я зустрів там Джеремі Півена, однак я тоді був занадто закумареним, щоб підійти до нього й потиснути йому руку. Через деякий час мені зателефонували і повідомили, що мене хотіли б запросити на зйомки як одного з клієнтів Арі Голда, який скаржиться, що у нього недостатньо роботи. Це була смішна епізодична роль, у кадрі повинні були з'явитися ще двоє моїх дітей, тож це було чудово і для них.

Усі актори та знімальна група були чудовими, і ми дуже зблизилися з режисером серіалу Дагом Елліном. У Кікі та її брата з'явилася ідея для телесеріалу, темою якого мала стати історія боксера, схожого на мене. Вона поділилася цією ідеєю з Дагом, і йому вона сподобалася. «Антураж» уже завершувався, і він шукав новий проєкт. Даг найняв сценариста з хорошим досвідом, і вони взялися за роботу над пілотною серією для телекомпанії HBO, запросивши режисером Спайка Лі. Серіал називався «Да Брик», він наробив багато шуму, але врешті-решт HBO відмовилася від нього.

У липні мене запросили виступити на кінофестивалі в Казахстані. Після цього ми планували здійснити паломництво до Мекки. Просто перед нашим від'їздом Кікі дізналася, що вона знову вагітна. Ми говорили про народження другої дитини, я думав собі, що було б чудово бути з Кікі під час її другої вагітності і бачити все від початку до кінця, адже в мене не було такого шансу, коли вона завагітніла вперше і провела майже всю вагітність у в'язниці.

Але на фестивалі все пішло не так, як очікувалось. Ми були там на прем'єрі фільму братів Вайнштейн, куди вони запросили

кілька знаменитостей. Просто перед виходом на червону доріжку ми з Кікі дуже посварилися.

А після того ми посварилися вдруге на фуршеті перед фільмом. Тому, коли показ закінчився, Кікі відразу ж повернулася до готелю і пішла до кімнати своєї матері.

За кілька хвилин я увійшов до неї.

— Послухай, я більше не хочу бути твоїм чоловіком, ясно? — сказав я їй.

— Добре, я згодна, — сказала вона.

Кікі переглянула вільоти в Штати і знайшла один, який мав бути за кілька годин. Ми не побули там і дня, коли вона, Мілана і її матір сіли на зворотний літак. Мені здавалось, що з цього шлюбу нічого не вийде.

Але мені ще належало здійснити релігійне паломництво. Мій старий співкамерник Фарід знову працював зі мною, і він теж був мусульманином, тож наступного дня ми вирушили до Мекки разом. Я з нетерпінням чекав хаджу, хоча і не був типовим мусульманином. Я народився католиком, так мені казала моя мати. Мій батько був південним баптистом і, не зважаючи на те, що мало коли дбав про нас в усьому іншому, він подбав про те, щоб ми з братом і сестрою прийняли хрещення. Мені було десять років, коли мене повели хреститися. Це один із тих обрядів, коли вони покладають на тебе руки і славлять Бога, а потім ти повинен втратити свідомість. Я не хотів втрачати свідомість.

— Якщо ти не знепритомнієш, отже, у тобі сидить диявол, — сказала тітонька.

— Я, блядь, не збираюся непритомніти, — наполягав я.

— Послухай, якщо ти не знепритомнієш, це означає, що в тобі сидить диявол і вони прив'яжуть тебе до палаючого стовпа, — додала моя сестра.

— Що? — здивувався я.

Тільки-но цей преподобний доторкнувся до мене, я впав, як підстрелений.

Мій брат і сестра ходили в маленьку зачухану католицьку школу. Я, здається, теж туди ходив, але в мене про ту школу не залишилось жодних спогадів, я пам'ятаю хіба лише як черниці шмагали мені дупу. Ми не були супер католиками, але я робив усе, що мені казала мама. Зробиш що-небудь не так — будеш вічно горіти в пеклі. Їжте Тіло Христове, пийте Кул-Ейд⁷⁶. Я був просто бідним чорним засранцем, який чекав, коли йому дадуть Кул-Ейд. Я просто знав, що церква — це те місце, куди можна піти і помолитися Богу, щоб сусідські діти не били мене.

⁷⁶ Напої в порошках, які потрібно було розчиняти водою — *прим. перекл.*

Мені знадобилося небагато часу, щоб зрозуміти, що все це — фігня. Священник, якого я знав, був хлопцем, який одягався краще за всіх у найбільшій районі, він мав найшикарнішу машину і трахав всіх дружин, сестер і дочок. І всі навколо обожнювали священників. Проповідник був найбільш шанованою людиною в окрузі. Ми могли обговорювати його і сміялися над ним, але коли він говорив нам кудись піти чи щось зробити — усі це робили. Ось таку владу він мав. Ми знали, що він брудний шибздик, але коли він говорив «Марш», ми всі це робили. Тому що глибоко всередині ми розуміли, що дай нам хтось таку саму владу, ми поводитися б так само.

Мене, бува, запитують, чи не похитнулась моя віра в Бога, коли я побачив, скількох із моїх друзів убито. Але ні, це було не так. Здебільшого моїх друзів убивали лише тому, що вони самі хотіли когось вбити або заподіяти якесь лихо. Це було неписане правило гри. Коли ось так ризикуєш життям, можеш зробити в будь-який момент останню помилку.

Цікаво склалося з моїм наверненням у іслам. Коли я був молодшим, ми з друзями часто били і грабували мусульман на

вулиці. Ми ненавиділи мусульман.

«Так пішов ти, несеш якусь нісенітницю, ніби ти іноземний нігер», — говорили ми. Але ось як вчинив Бог зі мною зараз. Ми завжди перетворюємося на те, над чим насміхаємося. Колись настане і моя черга. Хто-небудь піде на мусульман і надере мені дупу.

Я захопився ісламом, спостерігаючи за мусульманськими хлопцями у в'язниці. У в'язниці мені хотілося рости та розвиватися, тож я любив слухати людей і отримувати знання. Мені подобалося вивчати основи ісламу і вчитися відданості йому, любити світ і всі Божі творіння. Ось чому я більше не вбиваю ні яструба, ні сокола. Колись я стріляв у них і робив на них пастки, коли вони приходили по моїх голубів. Але потім я зрозумів, що вони були Божими створіннями. Вони поводитися так, як задумав Господь. Якщо ви любите Аллаха, ви повинні любити всі його творіння. Здається, більшість мусульман вірять, що свиню створив Сатана, але я думаю, що навіть свиня — це творіння Аллаха, і ви повинні любити її. (Це не означає, що ви повинні її їсти.)

Ось так поволі я приймав іслам. Не те, щоб мені враз прийшло одкровення. Я просто поступово зрозумів, що мусульманин — це моя сутність. Я ставлюся до всіх так, як сам волів би, щоб ставилися до мене. Те, що я хочу для себе, я хочу для всіх, хто мені подобається. Коли я вперше зв'язався з ісламом у в'язниці, я був дуже різким і став занадто екстремальним мусульманином. Я був схильним до насильства і проектував цю схильність на свою релігію. Іслам — це не про війну, іслам — це гуманна релігія. Спочатку я так не думав. Я був налаштований вороже. Якщо ти не віриш у те, у що вірю я, отже, ти — ворог. Я був ображений на весь світ. Але потім, після того, як більше прочитав і більше дізнався, я зрозумів, що йду не тим шляхом. Ось чому я став більш скромним та смиренным, адже

справжня суть ісламу саме в цьому. Іслам — це любов, мир і покірність. Те, що ви підкоряєтеся, не означає, що ви слабкі, це лише ознака вашої смиренності перед Богом.

Одна річ, про яку я дізнався з ісламу, полягає в тім, що у всіх нас є свої індивідуальні відносини з Богом. Бог не збирається посилати в пекло за мої помилки когось іншого. Моїм порятунком доводиться займатися лише мені самому та Богу. Якщо дібратися до суті, то всі релігії говорять теж саме — ми повинні любити своїх ближніх. Мої малюки люблять Різдво. Думаєте, я кажу їм, що це погано, що це язичницьке свято і що ми не святкуємо християнських свят? Ні, я цього не кажу. Я кажу: «Гей, давайте купимо різдвяних іграшок, тоді ми зможемо святкувати Різдво щодня». Вони знають, що Санта-Клаус — це я. Якщо їм подобається слухати різдвяні пісні — це чудово. Крім моєї сім'ї і моєї матері, усі мої знайомі — християни або євреї. Якщо я обійду тут, у місті, десять будинків, не думаю, що в якомусь із них виявиться мусульманська сім'я. Але коли я йду молитися, усі навколо мене мусульмани.

Стверджують, що на небеса потраплять тільки мусульмани. Якщо я опинюся на небі і туди пустять тільки мусульман, я залишуся без своїх друзів — не треба мені тоді такого раю. Я хочу бути в такому місці, де я зможу сміятися і сваритися з усіма моїми друзями і близькими, незалежно від їх релігії. Я не хочу бути на небесах із купою хлопців, яких я не знаю, навіть якщо вони вірять в одного і того ж Бога. Я хочу бути з тими, кому я можу довіряти, навіть якщо у нас різні боги. Світ більше, ніж наша релігія. Як я буду робити добро, якщо я буду на небі весь час проводити в молитвах? Коліна мої будуть усі збиті, у голові моїй буде хаос, зі мною не буде моїх друзів — а я повинен буду на небі весь час їсти ягнят та інжир. Нам на небесах буде потрібно двадцять мільярдів мусульман чи трильйон? Підсумовуючи, я не хочу на небо, якщо мені

доведеться бути там на самоті. Я цілком серйозно: візьміть мене в пекло, де будуть усі мої друзі, де будуть ті, кого я знав і поважав, коли жив.

Дехто стверджує, що володіє потаємним знанням Бога, але я точно цього не знаю. Для мене Бог незбагнений. Ми були створені за подобою Божою? Ми навіть думати не сміємо, що можемо бути на одному з ним рівні. Чи може Бог бути свинею, брехуном чи збоченцем? А ми такі. Ми залежні від сексу, наркотиків, алкоголю. Ми — маніпулятори та нарциси. Якщо Бог такий — то нам кінець.

Іноді мені здається, що це життя — лише ілюзія. Просто подумайте, я втратив дитину, але інколи мені здається, що ніякої дитини в мене не було. Я питаю, як щодо моєї дитини? Як щодо Каса? Я весь час думаю про нього. Вони обидва були вагомою частиною мого життя, я постійно думаю про них. Чим більше я думаю про всі ці духовні матерії, тим більше розумію, що нічого не знаю.

Концепція Бога занадто складна для мене. Думаючи про духовність, я відштовхуюсь від свого мусульманського розуміння. Я просто не розумію релігії і Бога. Я хочу їх зрозуміти, але поки не можу. Я не ведусь на всю цю фігню типу: «Дозвольте вашому розуму увірувати і слухайте голос свого серця», адже це наче той сліпець, що веде іншого сліпця. Я просто не поведусь на це лайно. Це лайно не для мене. Звичайно, ви можете говорити про це по-іншому, але все однаково зводиться до того, що ви слідуєте за кимось, в існуванні кого навіть не впевнені. Навіть, якщо ви говорите, що не вірите релігійним організаціям і сприймаєте лише чисту духовність. Чий концепції про духовність ви слідуєте? Хочете сказати, що самі навчилися всій вашій духовності? Якщо це так, то вас надурили двічі — як учня і як вчителя. Послухайте, нам

розповідають про те, хто такий Бог, і ми віримо тому, що нам говорять.

Я не розумію того, що мені розповідають про Бога. Це не резонує у моїй проникливій душі. Але в цьому всесвіті повинен бути якийсь задум. У ньому забагато хаосу, тож має ж у ньому бути і баланс, який допоміг би всьому цьому схибленому середовищу зорганізуватися. Однак здебільшого люди, які ходять до церкви, стають жертвами експлуатації комерційного інтересу. Ось так я це бачу. Тому я маю подбати про своє спасіння з Богом самотійно. Мені дуже подобається концепція любові Аллаха. Я не знаю, чи вона правильна, але я люблю її і вважаю її хорошою.

Поїздка до Мекки та Медини була дивовижним досвідом. Я став ближчим до Бога, але інколи мене відштовхували дії декого з моїх братів-мусульман. Коли я приїхав туди, вони одразу ж почали транслювати мій візит, щоб показати, що іслам — краща релігія, ніж християнство або інші релігії. Йшлося не про те, що я прагну стати кращою людиною, а швидше про те, що «у нас тут є відомий борець Майк Тайсон, який здійснює хадж». Їм було плювати на мою душу, турбувала їх лише власна публічність та реклама. Я був просто тупим нігером, якого використали. Мене постійно, усе життя використовували.

«Ми хочемо, щоб Америка знала, що ти добрий мусульманин», — казали вони мені тоді.

Подумки я говорив собі: «Чорт, з мене не вийшло доброго християнина, як же я стану добрим мусульманином?»

Людина не має поринати в релігію, релігія має виходити з серця людини. Це було майже по-дитячому, коли всі ці релігійні діячі ісламу говорили: «Мій пророк краще за твого».

Але, попри політичні питання, я почувався там добре. Будь-хто почувався би там добре. Сотні тисяч людей, усі одягнені

в однакове вбрання, були там, щоб поклонятися Богу і упокорювати себе. Я був у стані гармонії, бо віднайшов гармонію в своєму серці.

ПОДОРОЖ ДО МЕККИ ДОПОМОГЛА МЕНІ ЗІБРАТИСЯ З ДУМКАМИ ТА ПРИМУСИТИ СЕБЕ мислити як мусульманин. Це допомогло мені зосередитися на тому, що я повинен був зробити, коли повернуся додому. Допомогло думати про те, як вести своє життя. Це не обов'язково має бути життя мусульманина, але воно неодмінно має бути більш чистим — без драм та наркотиків. Це була справжня підзарядка моїх духовних батарейок. Мені треба було туди потрапити.

Під час хаджу я зрозумів, що ніколи не зможу бути добрим мусульманином у суворому сенсі цього слова. Я приніс із собою в релігію багато багажу свого попереднього життя. Але в мене був шанс прислухатися до вчення Пророка і намагатися прожити свій шлях за його настановами. Судіть людей по доброті їх сердець. Мені дуже важко бути такою людиною. Якщо ви практикуєте іслам у його найчистішій формі, то ви просто лантюх. Я не хочу прожити своє життя у такий спосіб. Це означає бути не просто благочестивим, це означає бути смиренним. Ніхто з нас не може бути по-справжньому смиренним. Якщо ви говорите про смиренність, це вже само собою означає, що смиренності у вас немає. Людина не задумана бути смиренною, вона задумана бути присмиреною.

Я не зміг поводитися смиренно, коли мене штовхнули в перший ряд цілувати чорний камінь. Сам камінь є східним наріжним каменем Кааби, давньої кам'яної будівлі в Мекці, до якої моляться мусульмани всього світу. Під час хаджу ви повинні сім разів обійти навколо каменю і поцілувати його, якщо зможете. Але тут так багато паломників, що деяким людям, які все своє життя прагнули приїхати до Мекки, не вдається поцілувати чорний камінь жодного разу. Я поцілував

Його чотири рази за тридцять хвилин. Я прийшов туди і вони розвели людей, як Мойсей Червоне море, і підвели мене просто до каменю, щоб я його поцілував. Вони відштовхували цих благочестивих людей у бік, щоб я міг поцілувати його своїм брудним, хворим, кокаїновим ротом. Це змусило мене відчутися себе жалюгідно. Нас примушують відчутися себе кращими за всіх інших і до того ж полюбити релігію. Але коли так чинять зі мною, я говорю у відповідь: «Ви дозволяєте нам протиснутися вперед, відштовхнувши всіх цих прекрасних людей? Я не хочу брати у цьому участі». Як говорив Граучо Маркс: «Я ніколи не погоджуся стати членом клубу, який готовий прийняти мене до своїх лав».

Я відчував свою провину в тому, що Кікі не змогла приїхати і здійснити хадж. Ми не розмовляли пару тижнів після того, як вона покинула Європу. Ми обидва розуміли, що це може стати кінцем нашого шлюбу. Я зателефонував їй із Мекки і вибачився перед нею, і ми пообіцяли один одному забути про нашу сварку.

Глибоко в душі Кікі християнка, її так виховали. У неї християнські риси характеру. Її мати вийшла заміж за імама, і кардинально змінила своє життя на життя у хіджабі. Кікі волелюбна. Вона хоче брати активну участь у всіх мирських справах, але поряд із цим дотримується ісламської моралі. Однак, як чорна американка, вона не терпітиме, якщо її чоловік, як дозволяє Коран, матиме чотири дружини.

У ГРУДНІ МИ З ФАРІДОМ ВИРУШИЛИ В АЗІЮ. Я СТАВ КИТАЙСЬКИМ АМБАСАДОРОМ ІЗ БОКСУ.

У Китаї я повадився якнайкраще. Один хлопець підійшов до мене і сказав, що він забезпечує травою всіх зірок, які приїжджають до Китаю.

«Ти не можеш бути моїм другом, — сказав я йому. — Ти, мабуть, намагаєшся мене підставити. Ти ж знаєш, що тут тебе можуть убити за куріння косяка».

Після Китаю Я попрямував до Бангкока, щоб знятися в другій частині фільму «Похмілля в Вегасі». Ще до початку зйомок фільму у нас виникли суперечки. Мел Гібсон мав виконувати епізодичну роль бангкокського татуювальника, але Зак та інші актори пішли до Тодда і змусили його викинути Гібсона зі зйомок. Я не схвалював їх дій. Якось мені довелося зустрітися з Мелом Гібсоном, і він видався мені справжнім джентльменом. Звичайно, його п'яна антисемітська тирада була жалюгідною, але я не поспішав нікого засуджувати. Коли мене попросили прокоментувати відсторонення Мела Гібсона, я сказав, що в кожному з нас сидить один такий Мел Гібсон.

Кікі була занадто вагітною, щоб піти зі мною на зйомки, а шкода, Таїланд би їй сподобався. Усе там було дуже красиво. Сцену з моєю участю знімали на острові, і у мене був великий номер у готелі «Чотири пори року» із захопливим видом на океан. Коли ми їхали з аеропорту, на дорогу звідкись вибіг слон. Я вже скинув сто фунтів, тож я із задоволенням знявся в своїй кульмінаційній сцені, де співав «Одна ніч в Бангкоку». Як порівняти з моїм першим знайомством із Тоддом та іншими акторами, це було небо і земля. Тепер я був абсолютно тверезий і насолоджувався кожною хвилиною. Раніше, коли я був під кайфом, я змушував усіх бігати навколо мене і приносити мені то те, то інше. Тепер же я навіть не виходив зі свого номера, якщо у мене не було роботи. Тодд зі своєю командою, очевидно, вважав, що я просто шибздик, який намагається лизати дупу, але я був надзвичайно вдячний усім їм за те, що вони зробили для мене. Боже, я перед цими хлопцями невиплатний боржник!

Повернувшись до Лас-Вегаса, я був більшу частину січня із Кікі, чекаючи на народження нашого сина. Тоді ми вже пройшли через скрутні часи і почали ладнати один з одним. На двадцять сьомому тижні у Кікі почалися перейми, тому їй наказали бути в ліжку, вживати якісь ліки та приходити раз на тиждень на

обстеження серця дитини. Я ходив із нею на кожен прийом і весь час погладжував її живіт. Мені дуже подобалося бути з Кікі. І також я хотів бути хорошим партнером. Я не знав, звідки прийшло це бажання, але я цього хотів. Пологи довелося індукувати медикаментами, тож у ніч на двадцять четверте січня ми записалися до лікарні і близько полудня наступного дня народився наш син Марко. Уночі, після того, як відвіз Кікі до лікарні, близько четвертої ранку я пішов додому, щоб розім'ятися та переодягнутися. Змінивши одяг на свіжий, я повернувся до лікарні.

— Маєш гарний вигляд, — сказала Рита.

— Це велика подія. Сьогодні у мене народжується син, — сказав я їй.

Коли він народився, я був із Кікі. Я сидів поруч із нею, збоку, тому що ми обидва не хотіли, що я сидів просто навпроти її родового каналу. Щоразу, коли Кікі озиралася на мене, я корчив їй смішні гримаси. Не можу повірити, як сильно я нервував. Але врешті-решт він вийшов — усі вісім фунтів та тринадцять унцій. Від самого народження він був дуже гарненькою дитиною.

Того року у мене було ще одне велике щастя. У червні я був включений до Міжнародного Залу Боксерської слави. Я ніколи не думав, що мене включать до Залу слави. У мене тоді була настільки погана репутація, що мене не любив ніхто з боксерського світу. Тоді в Залі вже були хлопці, які розпочали кар'єру в боксі пізніше за мене, тож я був упевнений, що ніколи не буду гідним цієї честі. Я знаю, що повинні були відчувати ці старі бійці. Котишся собі вниз зламаний і просто чекаєш день за днем дзвінка, який може ніколи й не пролунати.

Але мій телефон задзвонив у лютому, і хлопець на лінії сказав: «Тебе щойно обрали до Залу слави». Поклавши трубку, я просто розплакався. Я був одержимий боксом усе своє життя. Я бувало засинав, притискаючи до грудей боксерські рукавички.

Я марив лише боксом. Зараз я відчуваю себе таким дурним через те, що думав стати великим бійцем, якого світ не бачив, кимось типу Ахіллеса. Мої зарозумілість та его досягли таких меж, що мені довелося їх заглушити. Багато де в моєму житті вони служили мені гарну службу, але я скінчив із ними, тому що хотів зберегти свою сім'ю.

Не хочу нахваляти самого себе, але, правду кажучи, для розуміння історії боксу хотів би зазначити, що іншого такого хлопця, який заробляв би стільки грошей, скільки заробив свого часу я, знайти буде важко. Сьогодні боксери не розуміють суті спорту, вони не розуміють, як слід виступати перед глядачами. Вони недостатньо старанні для того, щоб вивчати минуле і дізнаватися факти не тільки про самих боксерів, а й про їхніх друзяк. Джин Танні і Бенні Леонард спілкувалися із Джорджем Бернардом Шоу, Міккі Уокер і Гаррі Гріб — із Гемінгуеєм.

Хто б там що не казав про мене, буцімто «Майк Тайсон огидний, він просто нікчема», я репрезентував собою всіх старих бійців. Я ніколи не дозволяв людям забувати про стару школу. Коли я завдав удар, якому навчився у Бенні Леонарда або Гаррі Гребба, то завжди віддавав їм належну шану. Такі хлопці, як Джо Ганс, Леонард і Джон Л. Салліван, були першими, а перших завжди потрібно визнавати. Вони перетворили бокс на справжнє мистецтво.

Я був щасливий, що мене обрали до Зали слави, але не знав, чи варто мені йти на церемонію. Напевно, мені було трохи гірко від того, що мене обходили раніше. Але мене провідав мій друг Дейв Мелоун, і він дав мені невелике напучення.

— Слухай, старий, це та чортова слава, на яку ти чекав. Ти робиш це не тільки для себе, ти робиш це для Браунсвіла, ти робиш це для всіх нас із гетто. Це велике досягнення. Ти вийшов із гетто і дібрався до йобаного Залу слави. Іди туди і зроби це.

Він мав рацію. Коли мене там оголошували, я думав про Каса. Коли мені було чотирнадцять, я завжди запитував його: «Як ти думаєш, я потраплю до Залу слави?» Кас захоплювався моєю відданістю всьому, що стосувалося боксу. Він говорив усім навколо: «Мені ніколи не доводилося бачити нікого, хто був би настільки захоплений боксом, як цей хлопець». Я знав історію цього виду спорту вздовж і впоперек. Для мене не було секретом, що більшість бійців, яких я знав, закінчували життя в злиднях та знедоленими або ж працюючи на чорній роботі. Я знав, що це станеться і зі мною, але мені просто хотілося бути в братстві з цими хлопцями. Ці хлопці були вже мертві або впали в старечий маразм, але про них все ще продовжували говорити на чоловічих тусовках.

Немає в світі спорту більш пристрасного, ніж боротьба, коли вона ведеться правильно. Ти готовий битися зі своїм братом чи батьком, тому що єдиний хлопець, за якого ти вболіваєш, — це ти сам. Він єдиний, хто відчуває і думає так само, як і ти. Зараз змішані бойові мистецтва стали популярнішими ніж бокс через всю їх пристрасність, що розігрується на арені. У боксі більше немає такої пристрасності. Уже більше не знайдеться хлопця, у якого вистачило б духу сказати: «Нехай боги проклинають і ненавидять мене, але прийде день, і я буду царювати нарівні з ними». Сьогодні хлопці не говорять таку дурню, у них немає мужності, те мізерне середовище, в якому вони виростають, не дає їм можливості осягнути той світ, в якому виростало моє покоління. Вони не хочуть цього робити, тому що вони бояться, що зазнають невдачі і над ними будуть сміятися. Ось чому сучасні боксери не мають загальної поваги — вони бояться досягти справжньої величі. Вони розуміють бокс лише як спосіб заробити собі грошей, вони не бачать його як щось шляхетне. Вони хочуть грошей і похвали. Я ж хотів похвали і безсмертя.

Бій є захопливим, коли боксер бажає і вміє завдавати болю своєму супротивнику. Це передумова чудового бою та становлення суперзірки. Виходячи на ринг, я перетворювався на звіра. Як собака в ямі, я був там, щоб розважити публіку. Чим більше я завдавав болю, тим швидше я вчився калічити, тим більше захоплення, що буквально живило мене, я отримував від натовпу. Сьогодні боксери не мріють заподіяти біль своїм противникам. Це просто якесь розкисання боксерів. Шугар Рей Робінсон, Роккі Марчіано — ці хлопці ладні були померти за цей пояс, і вам довелося б вбити їх, щоб відвоювати його у них.

Багато людей стали передбачати смерть боксу, але я думаю, що це трохи передчасно. Бокс повернеться, повірте мені. Формально він існує вже майже двісті років. Так просто він не помре. Просто зачекайте, скоро ми побачимо наступного великого бійця-важковаговика. Це буде видовище, яке ми будемо хотіти бачити знову і знову.

Наприкінці червня ми з Кікі вирішили поновити наші обітниці. Це була моя ідея. У нас ніколи не було справжнього весілля. Мій день народження наприкінці червня, а у Кікі — у середині, тому мені прийшла в голову ідея запросити людей на спільне святкування Дня народження. На ньому ми б здивували їх весіллям. Спочатку ми збиралися запросити десь близько двадцяти п'яти осіб, але потім це число зросло до понад 250. Ми орендували танцювальний зал на курорті в Лас-Вегасі, всього в декілька хвилин від нашого будинку. Кікі найняла чудового організатора весіль. Спочатку ми запросили всіх на коктейлі. Ми самі провели з гостями десять хвилин, а потім утекли і переодягнулися у весільне вбрання, а Рита зробила гостям оголошення.

«Друзі, я знаю, що ви думаєте, ніби прийшли сюди на вечірку, але, насправді, Майк та Кікі зібралися відновити свої весільні обіцянки», — сказала вона.

І тут завіса розсунулася і гості побачили прекрасну весільну залу. Натовп божеволів. І просто перед тим, як ми пішли до вівтаря, ми заварили дурну сварку.

Ми сиділи в кінці залу, готуючись вийти, і Кікі сказала:

— Заткнись, нахуй.

Я відповів:

— Та пішла ти. Сама, нахер, заткнися.

— Я не хочу виходити за тебе заміж, — сказала вона.

— А я не хочу з тобою одружуватися, — відповів я.

Ми просто нервували. Вам не зрозуміти, як можна рознервуватися, проголошуючи ваші клятви перед усіма цими людьми. Я одружувався до цього вже двічі, але це було для обох із нас першим офіційним весіллям.

Але попри все ми продовжили наше весілля. А потім ми з Кікі знову посварилися. Тож у нашу другу шлюбну ніч я спав на дивані в номері, а Кікі була в ліжку. У нас постійно траплялися такі маленькі дурні перепалки, через те, що ми були занадто гарячими. Але вранці все було добре, і ми вирушили додому.

Добре, що ми помирилися, тому що ми з Кікі вже деякий час працювали над тим, щоб заробити на нову машину для мене. Після того, як канал НВО відмовився від нашого проекту, ми вирішили взятися за щось інше. У жовтні 2009 року ми з Кікі пішли до готеля «Венеціанський», щоб побачити Чезза Палмінтері в його моновиставі «Бронкська історія». Ми обидва були просто вражені тим, як він зміг захопити весь зал і один тримати його в напрузі протягом півтори години.

Дорогою додому я був дуже натхнений.

— Це дуже схоже на те, що мені доводиться робити, коли я опиняюся в Європі чи Азії, — сказав я Кікі. — Люди ставлять мені запитання, і я так довго відповідаю на одне запитання, що інші починають сердитися, тому що не можуть поставити своїх запитань. Смішно, але я терпіти не можу дивитися на себе, зате

люблю розповідати про себе. Думаю, я зміг би так виступати. Але, мала, моє шоу буде дуже щемливим.

Вона була дуже схвильована. Повернувшись додому, вона одразу ж накидала кілька сторінок вступу до п'єси. Наступного дня я його прочитав, і він був неймовірним. Вона написала те, що сказав би я сам, якби писав цей вступ.

Але для мене це було б довгим та важким процесом, адже Кікі просто сіла та почала писати, а я відкладав би написання, знаючи як боляче мені говорити про всі особисті злети і падіння мого життя.

Ми зазвичай ходили на парний масаж до *M Resort*, і одного разу масажистка дала нам візитку від хлопця з Нью-Йорка Адама Стека, який працював у Вегасі. Він наказав черговому передати нам, що хоче організувати моє персональне шоу. Ми зателефонували йому і запросили його до себе додому, де він і запропонував нам цю ідею. Це був просто чудовий збіг обставин, адже ми тоді вже почали працювати над моїм шоу. Адам був продюсером великих готельних шоу в місті, таких як «Грім з-під землі» і шоу трансвеститів під назвою «Діви Лас-Вегаса». Адам запросив режисера Ренді Джонсона. Кікі написала весь сценарій, але вони зробили Ренді співавтором, тому що він гарно знався на цій справі. До початку 2012 року у нас вже було готове шоу.

Один тиждень, з тринадцятого по вісімнадцяте квітня, ми представляли наше шоу в готелі *MGM Grand*. Я відводив душу на сцені як міг. Цей тягар лежав не тільки на мені. Ми запросили джазову співачку та рок-гурт. Вони грали перший номер, а потім оголошували мене, і натовп починав шаленіти. Я починав свій монолог, але піаніст залишався все ще на сцені, тож я виступав із ним разом. Група грала «Північ в Оазисі», але ми зробили з неї «Північ у шльондри Азіс»⁷⁷, і всі навколо під неї танцювали. На сцені я був душею вечірки, справжнім

чорним Уейном Ньютоном. Я говорив про сумні речі зі свого життя, але говорив про них так, ніби мені було все до чортиків. Це був Лас-Вегас, у мене була своя група, і я запалював натовп.

77 Гра слів. В англійському оригіналі *Midnight at the Oasis* перетворилося на *Midnight at the Ho Asis* — прим. перекл.

Шоу отримало відмінні відгуки. Ми мріяли про те, щоб якось об'їхати з нашим шоу всю країну і, можливо, потрапити з ним на Бродвей. Наступного дня після закриття шоу ми з Кікі полетіли до Великої Британії на одну з моїх публічних зустрічей. Потім ми поїхали до Польщі, де у мене був контракт з однією компанією з виробництва енергетичних напоїв. Під час нашого перебування в Польщі мені зателефонував Спайк Лі. Виявилось, що один із його людей бачив моє шоу і воно йому дуже сподобалося. Тому Спайк зателефонував продюсеру Джиммі Недерлендеру, і той вирішив запросити наше шоу на Бродвей, де Спайк мав стати його режисером. У червні ми вже проводили репетиції, а в серпні влаштували десятиденний показ на Бродвеї.

Версія Спайка вийшла набагато похмурішою, ніж шоу у Вегасі. Спайк хотів, щоб шоу було суворим. У його розумінні, це мало буди заправдешнє шоу одного актора зі мною одним на сцені, супроводжувати мене мали лише кілька слайдів на великом екрані за моєю спиною і кілька зазделегідь записаних музичних треків. Мені насправді більше була до душі версія Вегасу, але людям, схоже, так само подобалася версія Спайка. Ми почали ставити виїзні версії шоу Спайка, гастролюючи з ним із 2013 року по всій країні.

Вийти на сцену і оголити там свою душу дуже схоже на те, як я виходив боксувати на ринг. Мені завше не терпиться вийти на сцену, але водночас мені завжди лячно. Я почуваюсь мов готовий щомиті вирватися з воріт їздовий кінь. На сцені я гублю над собою контроль, але водночас повністю віддаю собі данину

в усьому, що роблю та кажу. Мені доводиться стримувати себе, щоб не говорити занадто швидко. Я не був народжений цим займатися, однак навчився любити цю справу. Кас, як і всюди в моєму житті, справив великий вплив на моє шоу одного актора. Я успадкував здатність Каса розповідати історії. Мені з моїми здібностями до нього далеко, але на дещо я-таки здатний завдяки Касу, який пригощав мене класичними боксерськими історіями — епічними та легендарними розповідями про пригоди та зраду.

Я завжди мав глибоку повагу до великих звершень. Гроші ніколи нічого для мене не означали, водночас як розповіді про великі звершення завжди надихали мене піднятися до найвищих вершин. Розважати людей для мене не так легко, як боксувати. Я ненавиджу акторство за те, що мені доводиться робити, але люблю його за те, як воно змушує мене себе почувати. Я ладен зробити майже що завгодно задля того, щоб розважити публіку.

Я підійшов до свого шоу одного актора так само пильно, як Кас вчив мене підходити до боксу. Я не пов'язую себе емоційно з тією людиною на сцені. Ти маєш мати холодне серце, але водночас виступати з усією пристрасстю, яка лише в тобі є. Усі мої проблеми в житті виникли, коли я став Майком Тайсоном і вирішив, що заслужив на всю цю туфту на світі — красивих жінок, круті машини, маєтки. Ось тоді-то у мене і почалися неприємності. Я якось завжди занадто сильно піддавався впливу своїх емоцій. І незабаром мої емоції затягнули мене в світ ілюзій. Тож відтоді, як я зустрів Каса, я все своє життя намагався перевершити самого себе.

Однак мені не вдалося зберігати цей непорушний фасад, коли настав час говорити на шоу про Ексокус. Я провів більше часу з Ексокус ніж з будь-ким із решти моїх дітей. Я добре її знав. Вона була насправді вільною душею. Не проходить і дня,

щоб я не зламався і не заплакав, думаючи про свого ангела. Під час шоу я ношу у вусі навушник, і Кікі, яка сидить за лаштунками, нашіптує мені підказки, коли вони мені потрібні. Коли наставав час говорити про Ексокус, на гігантському екрані з'являлася її прекрасна фотографія. Кікі завжди говорить: «Озирнися на фотографію». Але я не зміг завершити шоу, якби зробив це.

На початку 2013 року я виступав у ролі гостя на популярних телевізійних шоу. Шостого лютого мій виступ показували у програмі «Закон і порядок: спеціальний корпус»⁷⁸. Я грав Реджі Родса, убивцю в камері смертників, який отримує відстрочку, коли знехотя розповідає, що вбитий ним чоловік сексуально поглумився над ним, коли він був дитиною. Ця роль мене надзвичайно схвилювала. Нарешті я не грав себе самого. Їм довелося цілу годину накладати грим на моє обличчя, щоб приховати моє татуювання. Для мене було великою честю працювати на знімальному майданчику з такими великими акторами. Але потім, ще до виходу шоу в ефір, розгорілися нові суперечки.

⁷⁸ Американський кримінальний телесеріал.

Якась жінка запустила онлайн-петицію, щоб змусити NBC скасувати показ серіалу або прибрати епізод із моєю участю, тому що мене колись засудили за зґвалтування. Вона досягла великого розголосу, і її петицію підписали понад шість тисяч протестувальників, включаючи зірку телесеріалу NCIS «Полювання на вбивць» Полі Перрет. Мій рекламний агент запропонував мені дати відповідь.

«Мені дуже шкода, що наші погляди не сходяться, але вона має повне право на свою думку. Мені шкода, що вона не задоволена цією ситуацією, але я нікого не гвалтував і не робив нічого подібного, і ця леді не була там, щоб знати, зробив я це чи ні. Я не піарюся на подібних речах, я не намагаюся стати

багатим і знаменитим, я просто намагаюся прогодувати свою сім'ю. Та й яка їм до цього справа? Відтоді як я п'ять років не вживаю ні наркотиків, ні алкоголю, я не порушував жодних законів і не скоював ніяких злочинів. Я просто намагаюся жити своїм життям».

Ось так, у дусі дядька Тома я їм відповів. Найбільше мене насправді турбувало те, що я вже десять років був на міліні. У мене була сім'я, яку потрібно було годувати і підтримувати. Я не розбагатію, виступаючи як спеціальний гість у телевізійних шоу. Чого хочуть ці люди? Щоб я помер? Як мені по-їхньому заробляти на життя? Якщо мені не можна зніматися в світських шоу, то, може, вони хочуть, щоб я знімався в порно?

На щастя, режисер шоу не піддався тиску. Дік Вульф виступив із заявою.

«Я запрошую вас подивитися на Еда Еснера, Андре Браугера і Майка Тайсона як запрошених зірок в епізоді «Спадщина монстра» серіалу «Закон і порядок: Спеціальний корпус» у середу, 6 лютого, о 9-й годині на каналі NBC. На мій погляд, це один із найсильніших епізодів за останні п'ять років, оскільки в ньому розповідається про те, що може статися, коли рішення правосуддя піддається сильному емоційному впливу».

Я також був радий, що мої друзі, жінки з ток-шоу *The View*, встали на захист мого права працювати.

Зйомки в інших моїх проєктах уже не супроводжувались такими історіями. Я грав самого себе в епізоді фільму «Як я зустрів Вашу маму». Цей досвід був просто чудовим. Дами, які організували це шоу, створили абсолютно сімейну атмосферу. Усі сценаристи, продюсери, ба навіть охоронці і прибиральники працювали разом уже багато років. Жінки вміють створювати особливі деталі, на які не здатні чоловіки. Працюючи там, я відчував себе шматочком великого пазлу, де кожен мав свою точну роль, і все працювало просто бездоганно. Це був чудовий

час. Слухайте, я не знаю, наскільки гарний з мене актор, але я знаю, що мені подобається грати, і я впевнений, що щось добре може вийти, лише якщо любити акторську справу.

Національний тур шоу одного актора Майк Тайсон «Беззаперечна правда» розпочався 13 лютого 2013 року. За якимось дивним збігом обставин прем'єрний показ відбувся в Індіанapolisі. Мені було дуже страшно повертатися туди, де я провів три роки в ув'язненні. Я почувався оточеним ненавистю. Дорогою з аеропорту до мого готелю я відчув у собі якесь виразне відчуття дискомфорту. За день до мого виступу я пішов до в'язниці. Це було щось, що я був просто зобов'язаний зробити. Частина мого контракту з анонімними алкоголіками полягає в тім, щоб ходити з виступами до людей і розповідати про своє минуле, і саме тоді, коли я сидів у цій в'язниці, я поведився як тварюка та придурок.

Я був шокований, виявивши, що доглядач Славен так само там працює. Коли я там сидів, він був помічником начальника в'язниці, але тепер він вибився нагору. Він працював там уже сорок чотири роки. Славен був завжди надзвичайно чудовим хлопцем. Коли я сидів у карцері, він приходив до мене і міг годинами зі мною триндіти. Зустрівши його цього разу, я відчув у ньому рідну душу. Він пояснив мені, що не може підтримувати зі мною контакт, тому що все ще працює у в'язниці, але скоро він піде на пенсію і матиме можливість зі мною спілкуватися. Він уже не був таким, як колись. Тепер у нього було сиве волосся. Він трохи схуд. Але його енергія була такою ж нестримною. Він справжній християнин; коли він входить до кімнати, ви просто відчуваєте його духовність. Коли я вийшов із в'язниці, то просто заплакав. Я не думав, що буду так реагувати, але тоді мені здалося, ніби гора впала у мене з плечей. Я зрозумів, що мене душило не місто, а сама в'язниця. Я немов очистився після

зустрічі зі Славеном. Це було неймовірно, я навіть не думав, що зможу відчувати таке на цьому етапі свого життя.

Після завершення мого туру, я зрозумів одну річ — я знаю, як розважати людей. Мені однаково, чи буде там десять тисяч осіб чи п'ять — я люблю виступати. Це нелегко, тому що я насправді сором'язливий. Навіть у дитинстві мені хотілося виступати. Але коли я намагався заговорити, який-небудь здоровань штовхав мене і говорив: «Стули пельку, нахуй, нігер». Але Кас вклав мені в голову думку, що я виступаю, щоб розважати людей. «Якщо ти будеш мене слухати, то щоразу, коли ти виходитимеш на арену, усі погляди людей будуть прикуті до тебе. Ти наповнюватимеш собою весь простір залу», — говорив він мені. Я відчував себе файною павою.

Я знаю, що ніколи більше не зможу включити новини і почути: «Майк Тайсон тільки-но підписав багатомільйонну угоду». Ці дні минули. Але я можу продовжувати розважати людей. Я не зароблю багато грошей, але я робитиму те, що мені подобається. А хороші речі трапляються з вами, коли ви робите те, що вам подобається.

КОЛИ Я ОЗИРАЮСЬ НА СВОЄ ЖИТТЯ, МЕНІ ПРОСТО ВАЖКО ПОВІРИТИ В ТЕ, ЯКИХ надзвичайних вершин слави я досягав. Я вирізнявся з-поміж інших відомих зірок завдяки своїй яскравості. Хоч насправді я був лише незрілою самозакоханою дитиною. Більшу частину своєї кар'єри боксера я відчував учасником шоу виродків. Пізніше я й сам став відчувати себе виродком. Я щиро вдячний, що мені більше не доводиться так жити. Я створюю себе заново, як кажуть люди. Тепер замість того, щоб заповнювати стадіони на сімдесят тисяч місць, я виступаю у більш камерній атмосфері. Можливо, це Бог дає мені те, з чим я можу зараз впоратися.

Тоді я хотів лише слави та розкоші. Ось чому я проїбав усі свої гроші. Я просто хотів слави, слави та слави. Усі мої зусилля

були зосереджені лише на тому, щоб завоювати собі честь та славу, але з часом я зрозумів, що честь не можна завоювати, її можна лише втратити. А потім до мене прийшло розуміння, що все, що я знаю — брехня, і мені довелося починати з чистого аркуша. Я мав шанувати свою жінку. Я більше не міг називати жінок сучками, а хлопців — нігерами. Я не міг бути одруженим і зустрічатися з сорока п'ятьма дівчатами. Як, чорт забирай, я взагалі таке робив? Може так і можна поводитися, коли не перебуваєш на видноті, але я так чинив, будучи чемпіоном світу. Уявляєте собі, як це було? Я постійно мав справу з вагітностями, абортами та хворобами. Хтось із них подарував мені гонорею. Інша підкинула мені мононуклеоз. Я жив у болоті вірусу Західного Нілу.

Людина, яка виросла в бідності і не мала колись нічого, прагне, як звичайно, підгребти під себе все, що тільки зможе. Але з віком ти починаєш розуміти, що життя вимірюється не накопиченнями, а втратами. Чим старше ти стаєш, тим більше втрат ти переживаєш. Ми втрачаємо наше волосся, ми втрачаємо наші зуби, ми втрачаємо наших близьких. І добре, якщо ці втрати вчать нас бути сильнішими, і ми зможемо передати нашу мудрість людям, про яких піклуємося.

Через мене з людьми траплялося багато поганого. У молодості я був дуже егоїстичним. Я був першим, хто говорив: «Пристрели цього шибздика, цей нігер повинен померти». А потім я дивився, як хлопці стікають на землі кров'ю і сміявся з них. Іноді, розмовляючи зі своїми друзями з Брукліна, я міг сказати: «А пам'ятаєте, як ми тоді відпердолили того хлопця, який намагався нас убити?»

Мої друзі відповідали: «На хер ти зараз згадуєш те лайно? То вже минуло».

Вони, схоже, думали, що я заводжуся. Вони не люблять говорити про те, що ми робили. Мій друг Дейв Мелуон завжди

казав: «Майку, ми тут милістю Божою».

Я дуже радий, що я більше не такий. Тепер я став зовсім жалісливим. І це не якась там релігійна туфта. Я не вірю, що розкаявшись у гріхах, можна потрапити на небо. Я не вірю в життя після смерті. Цей світ — це все, що в нас є. Робити добро у цьому світі варто заради власного духовного існування. Коли твориш добро на душі легше, ніж коли чиниш зло. Повірте мені, мені це відомо. Багато поганих речей, які я чинив, зійшли мені з рук. Ніякого задоволення я від цього не отримав, а ось від добра — так.

Я знайшов у своїй душі прощення для всіх. Я вже ні на кого не серджуся, як раніше. Колись у минулому, я не розумів, скільки часу я втрачаю, коли серджуся на людей. Я пробачив Білла Кейтона та Джиммі Джейкобса за те, що вони зробили зі мною. У мене з ним було багато хороших моментів, вони допомогли мені розпочати кар'єру, і я маю бути їм за це вдячний. У мене є більше причин ображатися на себе, ніж на будь-кого іншого.

У мене було незвичайне життя — воно було і хорошим, і поганим, і потворним: іноді трошки потворним, а іноді й зовсім потворним. У мене навіть більше немає неприязні до Дона Кінга. Я чув, що у нього не дуже добре зі здоров'ям. А я пишу книгу. Ці хлопці думали, що я до цього часу помру або стану несповна розуму. Вони ніколи й ні за що не могли собі уявити, що я буду живий й розповім про них усю правду тепер. Вони думали, що їхня брехня помре разом із ними.

У мене ще багато роботи попереду. Я маю спробувати полюбити себе по-справжньому. Не на поверхні, повторюючи собі постійно, який я класний, а пізнати, хто я такий насправді. Для цього знадобиться багато боротьби, роздумів і та ціла купа терапії. Мені важко недооцінювати ту роль, яку терапія зіграла в моєму житті. Я думаю про Мерилін і всіх моїх лікарів та

консультантів у різних реабілітаційних центрах, і відчуваю безмежну до них вдячність. Мерилін зробила для мене те, чого я ніколи не зміг би зробити для себе сам. Я, можливо, ще не зовсім прийшов до мети, але вона привела мене туди, де я міг жити, туди, де я міг вижити в своєму сум'ятті. У мене все ще є деякі психічні та емоційні проблеми, але я навчаюсь жити і бути щасливим у цьому світі, де я ніколи раніше не був щасливим навіть із сотнею мільйонів доларів. Я міг розтринькати всі ті гроші, але це ніяк не наближало мене до щастя. Зараз у мене немає навіть одного відсотка від тієї суми, але я в ладу з усім моїм лайном. Мерилін примусила мене уявляти себе респектабельним чоловіком, в якого є сім'я і який проводить час вдома. Раніше мене було складно утримати в будинку.

Коли ти пацан із купою грошей і дівчат, Бог зовсім не стоїть у тебе на першому місці. Проте з віком ти починаєш розуміти, що погляду духовності твоє життя було марною тратою часу. Ти ніколи нічого не зробив, щоб допомогти людству. Мені потрібно бути корисним, а не просто ходити на публічні зустрічі й збирати гроші. Я відчуваю себе поганцем після своїх виступів. Люди підходять до мене і кажуть: «Ти був крутим. Ти був моїм героєм!» Ні, я не такий. Я жалюгідний поганець. Але зараз я хочу надолужити згаяне і якось за все розплатитися. Я не хочу ображати тих, хто шанує мене, але, насправді, я дуже поверхневий та простий і хочу зробити щось хороше та допомогти людям.

Ми з Кікі заснували благодійний фонд *Mike Tyson Cares*⁷⁹. Ми забезпечуємо дітей із неблагополучних сімей, але зараз я хочу зосередитися на їхньому психічному стані. Ви не можете дати дітям шанс боротися у житті, якщо ви не навчите їх бійцівському мисленню. Я знаю, як це, коли тобі в ранньому віці ставлять неправильний діагноз і годують ліками, які здатні тебе

вбити. Це не просто діти. Чи відомо вам, скільки людей зараз перебувають у в'язниці, тоді як вони мали б бути не за ґратами, а в психіатричній лікарні? Ми повинні це виправити.

79 Майк Тайсон піклується — прим. перекл.

Люди часто запитують мене, про що я шкодую у своєму житті. Я шкодую, що спав з усіма цими жінками. Раніше я хвалився цим, але тепер я дуже стидаюся таких своїх звершень. Я щасливий бути зі своєю єдиною жінкою. Мені, як і раніше, подобається дивитися на дівчат, але я ніколи не думаю про те, щоб перетнути межу і сказати їм щось непристойне. Ви не зустрінете мене тепер у нічному клубі за столиком, який обсіли мисливиці за гаманцями.

Врешті я зрозумів, що маю шукати жінок інших, ніж моя матір. Усі її стосунки були хворими. Чим більше моя мати з ними сварилася, тим більше ці люди любили її. Вона ошпарювала їх окропом або різала їх ножом, а вони купували їй усе більше подарунків. Така була структура влади в моєму домі. Жінки, які боролися з чоловіками. Але Кікі не з таких. Я надзвичайно щасливий, що мені вдалося розірвати це коло.

Кікі витягнула мене зі стічної канави і відмила. Своїм розквітом у ролі здорової людської істоти я, за великим рахунком, зобов'язаний саме їй. Я ніколи раніше не думав, що зможу стати знаменитим, завершивши боксерську кар'єру і продовжуючи жити своїм життям. Я думав, що просто помру, або, у кращому разі, відкрию свій бар. Я уявляв себе без кокаїну, але ніколи не думав, що зможу відмовитися від алкоголю. Я думав, що буду страждати від зайвої ваги все життя. І ось я став відповідальним — працюю, вожу своїх дітей до школи. Усім цим я зобов'язаний Кікі.

Я рак за гороскопом, і все своє життя я намагався рятувати жінок. Але в Кікі я не бачу дівицю в біді, про яку мені потрібно піклуватися. Я бачу її рівною собі в житті. Вона здатна робити

все те саме, що і я. Якщо хтось дає мені роботу, я відмінно справляюся з нею. Мій розум спокушає мене робити лажу, лише коли мені нема чого робити. Відтоді, як я з Кікі, мене жодного разу не заарештовували, бо мені є чим себе зайняти. Ми докладаємо зусиль, щоб у нас усе було гаразд. І навіть якщо для когось іншого наше життя виглядає не достатньо добре, у нас все ок.

Я ніколи не думав, що я скажу щось подібне, але я щасливий бути одруженим на моїй дружині. Вона — найкраще, що коли-небудь траплялося зі мною. З нею я в безпеці. Якось один журналіст запитав мене, де я почуваюсь найбільш комфортно: на тусовках у Каннах чи на вулицях Брукліна. А я відповів йому, що найкомфортніше та найбезпечніше я почуваюсь разом зі своєю сім'єю. Я прокидаюся вранці — і всі вони поблизу мене. Я можу їх бачити.

Іноді мені здається, що моя залежність від алкоголю та наркотиків просто поступилася місцем залежності від сім'ї. Я знаю, скільки неприємностей і принижень принесе їм одна моя затяжка чи один єдиний ковток «Хеннесі». Я не хочу їх жодним чином підводити. Мені хочеться вкладати всю свою енергію в життя зі своєю сім'єю, як я вкладав її колись у бокс. Я знаю, що в мені є порожнеча, і я витратив багато років, намагаючись заповнити її наркотиками, алкоголем і сексом. Я думаю, що причиною цьому є наша смертність. Ми знаємо, що все це тимчасово. Я постарію і помру завтра, через десять або через сорок, якщо мені пощастить, років. Але перебуваючи зі своєю сім'єю я відчуваю, ніби все це триватиме вічно.

Доживши до цього віку ти просто дякуєш Богу за те, що він дав тобі прожити ще один день. Він нам не завинив цей день. Тож живи кожен свій день, так, ніби це твій останній день. І бери за себе персональну відповідальність. Ви не можете звинувачувати в усьому суспільство. Якщо ви хочете стати

краще, ви повинні заглянути всередину себе і працювати над тим, що побачите. Ти сам собі найлютіший ворог. Я усвідомлюю, що мій найлютіший ворог — це я сам. Єдиний хлопець, який хоче мене вбити, — це я сам. Якби хтось інший поведився би зі мною так, як я поведився із собою сам, я б миттю вправив йому мізки.

Я НЕ ЗІБРАВСЯ ВАМ ПРОПОВІДУВАТИ. Я ОСТАННЯ ЛЮДИНА, ЯКУ ВАРТО СЛУХАТИ ЩОДО ТОГО, ЯК ПРОЖИТИ СВОЄ ЖИТТЯ. Я не вмію контролювати навіть своє власне життя. Я просто йду за вказівниками. Ви мене розумієте? Я йду на звук йобаної флейти. Жити життя, граючи за його правилами. Я ненавиджу цю фразу, але часто використовую її, щоб тримати себе в руках. Іноді я думаю, що все ще тримаю себе в руках, навіть після стількох років реабілітації і профукування сотень мільйонів доларів. Це моя найбільша помилка. Я думаю, що я до біса крутий мудак, але насправді я просто бомжара.

Я завжди шукав розради у своїх голубах. Де б я не жив, вони завжди були зі мною. Я зібрав у себе спеціальну породу голубів. Вони називаються перекрутнями. Про них говорив сер Ентоні Хопкінс, коли грав Ганнібала Лектера в тому чудовому фільмі⁸⁰.

⁸⁰ Ганнібал Лектер — вигаданий епічний персонаж тетралогії американського письменника Томаса Гарріса, за якою знято фільм «Мовчання ягнят».

«Барні, ви знаєте, хто такі перекрутні? Вони здіймаються в небо високо та швидко, а потім перекручуються кілька разів через голову і так, крутячись, стрімголов опускаються на землю. Бувають перекрутні, які літають низько понад землею, а бувають такі, що літають лише високо. Їх не можна схрещувати, інакше їх пташенята падатимуть чимдуж аж до самої землі, ударятимуться об неї і вмиратимуть».

НЕ ДИВНО, ЩО МЕНІ ТАК ПОДОБАЮТЬСЯ ПЕРЕКРУТНІ. ДИВИТИСЯ НА НИХ — це справді неабияке задоволення, коли

вони летять вище за всіх інших пташок до найвищих хмар, а потім просто крутяться і крутяться додолу і, якщо їм пощастить, встигають зупинитися саме вчасно, щоб не розбитися головою об землю. Перекрутні, які є нащадками, птахів, що високо літають, не вміють цього робити. Вони перекручуються так швидко, що навколо них розріджується повітря, і вони вже не можуть розправити свої крила — і просто вибухають у момент удару. Для нас це виглядає просто жахливо. Але якщо спробувати уявити себе цим птахом, то жодного страху від цього стрімкого падіння вниз не відчуватимеш. Це більше схоже на шведський стіл з ендорфіном, дофаміном і адреналіном. Однаково як нюхати кокаїн та пити «Хеннесі», буди під'єднаним до крапельниці з морфіном.

Мої батьки були перекрутнями, які не вміли розправляти крила низько над землею. Я народився, щоб піднятися на вершину неба і впасти вниз. І я щиро вдячний за те, що знайшов свої крила, щоб розправити їх, перш ніж ударитися об землю.

ЕПІЛОГ

ІНОДІ Я ПРОКИДАЮСЯ І ВЖЕ ЗНАЮ НАПЕРЕД, ЩО НА МЕНЕ ОЧІКУЄ ПОГАНИЙ ДЕНЬ. Я думаю, що ніхто мене не любить і що я ніколи не зможу жити так, як сам собі напланував, коли тільки починав свій життєвий шлях, а потім у голову лізуть думки, що я можу комусь нашкодити. Потім я бажаю собі зараз опинитися десь під скелею. Я не знаю, як проживати кожен день. Але я намагаюся. Я роблю все, що в моїх силах, щоб викоринити будь-які форми насильства. Я дозволю будь-кому надерти мені дупу, лише щоб мене зупинили й не дали наваляти у відповідь. Я думав, що з віком ти стаєш більш м'яким, але я стаю все більш дратівливим і озлобленим.

Попри те, що у мене є любляча дружина і діти, я відчуваю, ніби занехаяв своє життя. Не зрозумійте мене неправильно, я люблю свою сім'ю. Я готовий померти або вбити за них. І це теж частина проблеми. Я хочу, щоб мої діти мали достойне життя, коли я помру, і я не знаю, чи так воно станеться. Я не знаю, чи буде їхнє життя набагато кращим, ніж було у мене в Браунсвілі. Можливо, вони стануть людьми середнього класу. Зараз я їжджу на *Escalade*⁸¹. Комусь вона видається хорошою машиною, але, на мою думку, навіть проститутка заслуговує на ліпшу. Я все ще винен гроші податковому управлінню. Я, напевно, помру перш ніж розплачуся з ними. Зараз я заробляю не так вже й багато грошей. Я добре виглядаю, але нічого не заробляю. Я бомжара. Я не можу повірити, що моя дружина все ще зі мною. Я почуваюся вуличною собакою.

81 Cadillac Escalade.

Просто я сам не дуже високої думки про себе. Іноді я ненавиджу себе. Я відчуваю, що ні на що не заслуговую. Іноді

я просто фантазую про те, щоб вибити кому-небудь мізки, і потім все життя сидіти у в'язниці. Коли я працював над цією книжкою, мене не покидала думка, що все моє життя — це просто жарт. Я невіглас і пересичений мудак. Я ненавиджу жити життям простолюдина. Не знаю, чи доживу я до наступного дня. Я міг би просто сказати «до біса все це», стрибнути і піти з життя.

Іноді я не можу заснути. Я думаю, що причиною моєї надмірній емоційності стали всі ці препарати, з якими я їбався так багато років. Ваші емоції виходять через це з-під контролю. У мені забагато болю, і я не знаю, як його відпустити. Раніше я був найкрутішим хлопцем на планеті, а тепер плачу через найменшу причину. Я не знаю, що зі мною не так. Іноді мені здається, що я розвалююся на шматки.

Я просто розвалина. Я не робив в житті нічого, окрім того, що бився, трахався та стругав дітей. Бокс, суки й діти. Моя норма — це самознищення. А коли я цього не роблю, то вважаю, що мені слід дати за це нагороду. Я — квінтесенція наркоманії. Я шматок лайна, який думає, що світ обертається навколо нього. У мене найнижча в світі самооцінка, і водночас найбільше его, яке Бог міг коли-небудь створити. Я настільки схиблений на славі, що мені доведеться померти на очах у натовпу. Я не зможу померти на самоті. Я говоритиму щось на кшталт: «Скільки людей живе на цій планеті? П'ять мільярдів? Я міг би перемогти кожного з них у чесному бою». Кому б прийшло в голову говорити такі божевільні речі? У багатьох людей є гроші, у багатьох є слава, але ні у кого не було такого нахабства, як у мене. Багато відомих людей дозволяють своїй славі вирости до таких розмірів, що вона поглинає їх самих. Я ж хотів бути більшим за свою славу.

Мене в моєму житті настільки часто зраджували, що тепер я нікому не вірю. Коли оточення змушує вас повірити, що вам

не дано бути коханим, це відчуття залишається з вами, і вже ніколи не забудеться. А коли ви відчуваєте, що не зможете бути коханими, вам лише залишається бажання завдавати людям біль і робити погані речі. Який сенс робити хороші речі в такій ситуації?

Я думаю про те, звідки родом мої мати і батько. Ми люди вулиці. Я досяг речей, про які вони навіть не могли для мене мріяти. Я знаю, що це нічого не варте для інших, але коли ти зумів вилізти в люди з канави, це означає багато що. Навіть моїм дітям не відомо, хто я такий. Я знаю, що у них є свої дитячі проблеми, з якими їм треба справлятися, однак їм ніколи не доводилося жити в канаві зі щурами та собаками. Вони не знають, як це — ховатися в каналізаційних стоках, де плаває гівно, щоб тебе не вбили. І я пишаюся тим, що я з цього світу. Тут нічим пишатися, але я дуже пишаюся. Мої діти вміють читати і писати краще за мене, але вони ніколи не зможуть перевершити мене у важких життєвих випробуваннях. І я не хочу, щоб їм коли-небудь довелося це робити.

І я все ще тусуюся в гетто. Я просто щуряче відроддя з гетто. Іноді я дивлюся на Фаріда і кажу: «Фаріде, що ми тут робимо? Ми могли б бути на яхті в Сен-Тропе. Чому ми тут із цими голозадими нігерами?» Тому, що ці голозادی нігери — це наш народ. Вони страждають день і ніч. Я люблю цих гнилих брудних засранців, попри те, що не можу довіряти їм в усьому.

Я можу пережити все, що завгодно. Я багато думаю про Ніцше. Я знаю, що таке надлюдина. Я знаю, що можу знести все, і нікого не вбити, бо я завжди за крок до цього. Є люди, які не знають нічого ні про пристойнощі, ні про повагу. Коли ми бачимо на вулиці такого хлопця, я думаю: «Хотів би я, щоб він зараз ляпнув щось про мою жінку, я б йому вмить вибив мізки». Ці люди будуть завжди, але я повинен припинити так думати. Я намагаюся стримуватись, щоб стати цією новою людиною.

Але як ще мені потрібно покряяти собі яйця, щоб перетворитися нарешті на цього нового хлопця?

Чого мені тепер не хочеться більше когось на останок трахнути? Усе своє життя я тільки про це і думав. А тепер я більше не думаю про те, кого б трахнути. Невже я таки подорослішав? Куди все це котиться: я одружений, у мене двоє дітей? Я вуличний собацюра, а не домашня собачка. Якби я все ще вважав себе тим самим зацикленим на шльондрах мудаком із великим шлангом, я би не жив так, як живу зараз. Тож я або пригнічую своє его, або я просто втрачаю свій дух. Мені подобається думати, що я з моєю дружиною, і не микаюсь світом, тому що я готовий осісти і люблю її. Або, може, я просто зламався, і мої яйця стали замалі?

Куди ділися вся ця лють і енергія, які штовхали мене трахати всіх цих жінок? Чому я втратив цей сексуальне полум'я? Може, це просто через наближення старості та втрату гормонів? Тепер, коли я бачу дівчину, я думаю «Вау», але у мене немає бажання сказати: «Привіт, крихітко». І не треба мені говорити про віагру або сіаліс. Це лайно не те саме, що природне бажання. Воно не змінює ментальну функцію. Це однаково, що мати пістолет без патронів. Воно не породжує у вас у голові фантазій, які вам потрібні.

Усе своє життя я тільки й робив, що заробляв гроші для людей. Моя любов завжди існувала за тих умов, що Майк Тайсон забезпечував мене всім необхідним. Ким би я був, якби я ніколи не став Майком Тайсоном? Як би я будував стосунки? Я не знаю, як це вийти на вулицю і почати з кимось розмову. Мені ніколи не доводилося цього робити. Іноді я дивлюся на себе і кажу: «Майку, ти просто нюня. Що за хрень ти робиш? Ти скоро здохнеш. Ти збираєшся відмовитися від усіх інших цицьок і бути з цією жінкою, з якою спиш, відколи їй було двадцять чотири, до кінця свого життя?» Я впевнений, що моя дружина

іноді відчуває, що я занадто владний, тому що проводжу з нею забагато часу. Я так поведжуся, тому що хочу показати їй, що причина, через яку я мало виходжу на люди — це щоб показати їй, що я тут із нею. Раніше у нас були проблеми з довірою. Але потім, часто залишаючись удома, я став для неї тягарем.

Я не можу знайти баланс між цими двома речами. Я не дуже врівноважена людина. Це не означає, що я ладен сказати: «Ну, я просто знайду іншу жінку і буду їй вірний». Якщо я не житиму з Кікі цим моногамним життям, то ми втрапимо в халепу. Я знову прийматиму наркотики і трахатиму купу стриптизерок і повій, можливо я підхоплю болячку, а може, й примушу ревнувати якогось хлопця, і він виб'є мені за те мізки.

Я не прихильник стосунків. Я не можу постояти за себе у стосунках. І цей мій бік мені не подобається. Якщо я не стаю в стосунках нюнею, то починаю в них домінувати. Або я стаю нігером сучим підкаблучником, або починаю жорстоко поводити себе з жінкою. Або те, або інше, середини тут немає. Але я не хочу бути жорстоким із жінками, тож у підсумку я стаю слабаком.

Я почуваюсь невпевненим, коли справа доходить до стосунків. А чому б і ні? Коли я ріс, то тільки й бачив, як чоловіки б'ють своїх жінок, жінок, які обшпарюють своїх коханців або ж чоловіків, які вбивають один одного через жінок, чи навіть навпаки. Таким було моє життя. Тепер я перебуваю в стосунках, де я пригнічую свій стандарт нормального заради того, щоб мати нормальні стосунки. А егоїстичний наркоман у мені питає: «Де моя винагорода? Я думаю, що заслуговую на більше за таку свою поведінку». Я хочу отримати винагороду за те, що працюю над своїм характером. Навіть через мільйон років моя дружина ніколи не зрозуміє, що таке моя базова норма. Це налякало б її до смерті. Моя базова норма — це мати навколо купу дівчат і трахати їх, однаково, будуть там їхні

матері чи сестри. Жодна особа жіночої статі не допускалася в приміщення без блуду. Це було аж настільки грубо. Я все це викинув. Я відгородив свою дружину і дітей від усіх моїх хвороб і мого бруду. І мені хочеться чогось взаміну.

Я не можу повірити, що у мене взагалі є стосунки. Не думаю, що я гарна партія. Я неосвічений, шепелявий, буває неправильно вимовляю слова, але жінки однаково ладні дати мені свою кицю і бути зі мною, тому що я — Майк Тайсон. Але я найгірша партія. Я егоцентричний виродок. Я не здатний витримувати себе самого, навіщо комусь іншому жити зі мною? Щоразу, коли у мене були стосунки, я постійно думав: «Нісенітниця собача, це не може бути правдою. Ця жінка мене не любить. Як я можу бути особливішим за будь-яку іншу людину?»

Іноді я думаю, що однією з причин мого одруження стало бажання зупинити жінок наживатися на мені. Ліпше бути одруженим на одній жінці і бути щасливим із тим, що у тебе є, аніж бути статусною здобиччю та підкаблучником для цілого сузір'я жінок.

Для мене життя — це постійна боротьба за виживання. Я кажу про це своїй дружині, і вона відповідає: «Ні. Світ прекрасний і світлий». Моя жінка просто душка. Вона піклується про людей. Вона хоче, щоб усі були щасливі, задоволені і не сердилися. У житті так не буває. Кікі хоче бути всім другом, але коли ти друг усім, то собі ти ворог.

«Гей, спробуй обійняти весь світ», — кажу я їй.

Вона просто називає мене жалюгідним веганом. Але ти просто не можеш зробити всіх щасливими. Якщо ви не поводитиметесь самосвідомо, то вас наїбуть, образять та завдадуть болю. Вона не бачить у людях того зла, що бачу я. Я дивлюся на світ очима пекла.

Тепер, коли моє ім'я постійно миготить у газетах і мене постійно показують по телевізору, я починаю нервувати. Я боюся, що не зможу впоратися зі славою і знову стану жорстоким. Моя дружина весь час повторює: «Тепер ти можеш із цим впоратися». Але мені просто не подобається бути мішенню. Тепер, коли пише моя дружина, можливо, їй вдасться запустити ще кілька шоу. Вона крутиться в усьому цьому письменницькому світі. Я дуже сильно переживаю за неї, тому що вона — це все, що у мене є. У мене більше немає сорока п'яти інших сучок. Я зосереджую на своїй сім'ї всю свою енергію, і вона може часом бути занадто сильною. Мені страшно. А коли мені страшно, назовні виходить цей залупа Залізний Майк.

Тепер я артист і вступаю в зовсім інший світ — світ шоу-бізнесу. Я мрію і думаю, що одного разу ми натрапимо на золоту жилу і все знову стане добре — я зможу піклуватися про своїх дітей і зможу померти з гідністю. Але цього не станеться. Усі знають, яким може бути шоу-бізнес. І якщо я облажаюсь, це просто нагадає мені про всі ті моменти, коли мене обводив навколо пальця Дон, і тоді мене перемкне на той режим, де хтось неодмінно постраждає. Це і є світ шоу-бізнесу? Тоді познайомтеся з моїм світом насильства. І тоді я знову опинюсь у в'язниці, а моя дружина вийде заміж за когось іншого, і він, ймовірно, трахатиме моїх дочок. Ось як все буває.

Немає жодних сумнівів, що у мене є деякі проблеми з ненавистю до себе. Я робив із людьми погані речі. Я можу прочитати будь-яку з великих священних книг — Тору, Коран, Новий Завіт, Бхагавад-Гіту — що завгодно. Я просто знаю, що потраплю до пекла. І я народився в пеклі. І щоразу, коли я просувався в житті, це був один крок із пекла. Я думаю, що однією з причин, через які я роздавав стільки грошей (і я тут не про покупку проститутських машин) було те, що, невіглас, я вірив, буцімто зможу у цей спосіб очиститися від моїх гріхів

і оплатити собі шлях до раю. Я був добрий і щедрий до людей, тому що моя душа була чорною від моїх колишніх вчинків.

Що я роблю зі своїм життям? Я люблю розважати людей, але я щасливий лише того короткого часу, що я на сцені. Я був щасливий якийсь короткий час, коли займався боксом, але багато з того щастя пішло, коли Кас помер. Я ніколи не хотів бути Залізним Майком. Я ненавидів цього хлопця. Це той хлопець, яким я повинен був бути, щоб вижити. Але я ідіот, що займався цим.

Іноді мене беруть сумніви, чи створений я взагалі для життя. Мені здається, що я збочення довбаної природи. Мені доводиться мати справу з людьми, які постійно стріляють у мене і пускають у мене стріли. І коли я кричу від болю, мене ніхто не чує. Я ненавиджу своє життя і ненавиджу самого себе. Якби мені яйця зі сталі, я б уже наклав на себе руки. Ось так, ось як я себе відчуваю...

А потім до кімнати заходить моє солодке серденько Мілан, і всі ці хмари розходяться.

Ось вона, моя винагорода за те, що я поведжуся відповідально. Коли вона йде до школи, я завжди бурчу, але тільки-но вона приходить, усе моє життя змінюється. Ось тут зупиняється моє еґо. Я думаю про деякі божевільні речі, які я зробив, наприклад, про дорожній інцидент, де я так розлютився, в Мериленді. Я так злюся на себе. Тоді у мене не було ніякої надії. Навіть якби ці почуття повернулися до мене, я не можу собі навіть уявити, щоб зараз таке відбулося. Я більше не дозволю собі розчаровувати когось, як це було з моїми іншими дітьми. Я ніколи не зможу бути настільки некерованим, щоб це загрожувало Мілані або Рокко. Я швидше застрелюся. Завдяки моїм дітям я навчився прикушувати собі язика. Дуже часто, коли мені хочеться сказати щось неприємне, я просто прикушую язик. Тепер моя черга прийняти на себе ці обов'язки.

Це не так стресово, як бути в бою. Тут також можна налажати, та все ж, тут менше стресу.

Я не можу собі повірити, яким вийшли наші з Монікою діти. Коли я був молодшим, я б зневажав таких дітей, як вони. У них було все: хороший будинок, хороша машина, поїздки Європою з самого дитинства. У них усе життя були няньки. Кутки в моїй кімнаті нагадують мені про побої, яких завдавала мені моя матір. У мого сина немає такого страху. Я завжди вважав, що діти повинні жертвувати собою, щоб щось досягти. Таке було моє виховання з Касом. Якщо ти виграєш цей бій, я дам тобі ось це. Мій син отримає своє незалежно від того вчинить він добре чи погано.

Просто у мене в дитинстві не було ні любові, ні безпеки. Я дивлюся на своїх дітей, дражню їх і називаю слабаками, але я був би таким самим, як вони, якби виріс із любов'ю. Я був би таким самим слабаком. Гей, ось як я зараз отримую любов наприкінці свого життя. Я дозволяв собі такі вчинки, як покусати за вухо Евандера, через що потім дражнили моїх дітей. Це просто те, з чим їм доводиться мати справу. Я впевнений, що їх не узивали й не дражнили гірше ніж мене. Їх ще не хапали на вулиці і не били. Вони всі ходять до приватних шкіл і в них, начебто, пристойні друзі. Моїми ж друзями були сутенери, убивці, грабіжники та злодії.

У мене взагалі немає ніяких батьківських навичок, навіть сьогодні. Знаю, моя дружина певно вважає мене неандерталцем, але я тягнуся з усіх сил. Мої старші діти повинні бути вдячні, що у них не було такого батька, як мій тато. Він не буде сидіти склавши руки, чекаючи кожен місяць на чек. Він би сказав дівчатам: «Вам не варто від мене на щось чекати. Ви сидите на тому, чим могли би заробляти гроші». Я ж ніколи нікому не говорив гарувати дупою. Вони б дізналися, як погано все буває, якби їх матері завагітніли від мого батька.

До речі, про дітей, я дбаю про того п'ятнадцятирічного хлопчика, який все ще живе в мені. Тепер у мене є інструменти і я знаю, як це робити. Адже він нікуди не подівся. У нього все ті самі травми, але тепер він живе продуктивним життям. Це чудово. Мені ніколи не вдавалося цього, коли у мене було 300 мільйонів доларів. Я тепер респектабельний чоловік, виховую дітей, і мені не потрібно хвилюватися, що моя дружина може підхопити венеричну хворобу. Ніколи раніше в моєму житті я не був там, де я зараз, і це просто приголомшливо. Ніколи раніше я не думав, що я здатний осісти. Я думав, що заслужив увесь світ, але зараз я почуваюся в безпеці. Саме тут я хочу бути. Я маю можливість виховувати своїх дітей і рости в стосунках із моєю дружиною, і мені від цього добре на душі. Ось чому я тут.

Я більше ніколи не піду на нічні гульки. Цього просто не станеться. Я ніколи більше не зможу бути собою, тому що це зробить багатьох людей нещасними. Я вірю, що підтримую мир, залишаючись надовго вдома, адже так люди не будуть думати, що я десь роблю щось, чого не повинен робити. Іноді мені здається, моя дружина була рада, якби я іноді ходив на вечірки. Коли ви проводите разом забагато часу, то можете стати нестерпними. Мені однаково, хто ти. Справжній я, ймовірно, хоче мати кілька друзів, грати в кості й веселитися. Я більше цим не займаюся. Тепер мені приносить задоволення тусуватися з моєю маленькою дівчинкою, дізнаватися більше про неї та Рокко. І, сподіваюся, я зможу поліпшити стосунки зі своїми іншими дітьми. Моя старша дочка Майкі живе зараз зі мною у Вегасі. Це класно. Але в мене немає своєї чоловічої печери, куди я міг би піти з друзями покурити сигарети і подивитися футбол.

Ще одна причина, через яку я залишаюся вдома — це уникання контактів із людьми зовні. Перед тим, як їхати в своє національне турне із Беззаперечною Правдою, я залишився

вдома, щоб не вступати в контакт із незнайомими людьми, від яких я отримую погану енергетику. Я йшов на вулицю на хвилину або дві, а потім швиденько назад. Коли я часто гульбенив, це було приємно, але наприкінці мені доводилося платити зі своєї кишені за зіпсовані костюми, вибачатися на телебаченні перед купою людей і інколи навіть відбувати термін. Тож я тепер оминаю цей шлях. Я сиджу в цьому довбаному будинку, тому що не хочу вплутуватися в неприємності. Ви можете повірити у все це лайно? Але це необхідно. Кас запрограмував мій мозок на перемикання. Я можу бити емоційною розвалиною, а потім, не встигнеш і оком змигнути, як усе зміниться. Іноді мені некомфортно виходити на вулицю, бо я не знаю, коли спрацює цей перемикач. Я не знаю. На вулиці я боюся самого себе, боюся того, що зможу неправильно інтерпретувати ситуацію і побачити щось, чого насправді немає. У мене тепер над цим набагато більше влади, ніж було колись, коли я був молодим. У молодості я був запрограмований постійно атакувати. Ось чому я так часто вплутувався у вуличні бійки, коли був чемпіоном. Вони зачіпали моє еґо. Кас також мав велике еґо. «Що тобі сказав цей хлопець? І що тий йому за це зробив?»

Я був маленькою, блядь, дитиною, а він запитував у мене, що я зробив тому хлопцю у відповідь. Це та частина мене, якої я завше хотів позбутися. Я навіть ніколи достоту не розумів, що може спровокувати це лайно. Навіть безневинного «Привіт, чувак» було достатньо щоб... бум!.. і я був у люті.

Мій розпорядок дня зараз просто вивернутий. Я лягаю спати приблизно о шостій чи сьомій вечора, якщо тільки моя дружина не змусить мене дивитися з нею телешоу, тоді це може бути дев'ята година. Я прокидаюся опівночі або о другій годині ночі. Я займаюся на велотренажері, біговій доріжці та роблю

присідання. Сьогодні я дві години тягав залізо, роблячи вправи для ніг.

До того часу Кікі вже прокидається. Коли я бачу, як вона забирає обох моїх дітей і виходить із дому, я думаю, що вони ніколи не повернуться. Тепер це мій найбільший страх. Я нажаханий весь той час, коли її немає. Мені сумно, коли моя сім'я не зі мною, і я залишаю сам. Раніше я любив бувати на самоті, але це було до того, як у мене з'явилась сім'я. Тепер я навіть не думаю про те, щоб зробити щось погане. Я б ніколи не хотів потрапити до в'язниці. Тепер моїм завданням у житті стало піклуватися про свою сім'ю і намагатися допомагати людям, яким пощастило менше, ніж нам. Не можу повірити, що я став таким.

Через усі ті жахливі речі, які я бачив у своєму житті, я став особливо обережним. Я завжди кажу своїй дружині, щоб вона замикала двері, стежила за будинком і дивилася за робітниками. Я розповідаю їй про випадок, що стався зі мною, коли я був одного разу в будинку з друзями, а коли пішов, то потім дізнався, що всі в тому будинку були вбиті за кілька годин після того, як я пішов. Усі ці потворні історії крутяться у мене в голові. Моя дружина вважає мене абсолютно божевільним. Вона ніколи не зустрічала нікого схожого на мене. Якщо до будинку заходить незнайомец, я думаю «Хто це? Хто його сюди притягнув?». Потім, коли він йде, я можу попросити її дістати шавлію і очистити енергетику в домі. Моєю базовою нормою було увійти до чийогось будинку і обчистити його, а потім, коли я звідти йшов, приходили головорізи зі зброєю і кричали: «Усім на землю!». Це моя базова норма.

Коли Кікі та дітей немає вдома, у мене з'являється достатньо часу, щоб подумати. Я думаю про те, яке дивне у мене було дитинство, що майже завжди залежало від моєї матері. Як же я вибрався з цього жалюгідного, нікчемного оточення? Як такий

хлопець, як я, може вийти з Браунсвіля і стати чемпіоном у надважкій вазі? Якщо звернутися до історії, то можна побачити, що єдине, що у мене було спільного з більшістю чемпіонів — це наша бідність. Джек Демпсі був гробаним бурлакою. Я намагався танцювати від цієї історії, щоб второпати сенс моєї власної. Як я познайомився з цим Боббі Стюартом, який познайомив мене з Касом? Як Касу вдалося змусити мене мислити такими авантюрами? Як у мене в голові щось клацнуло, і я просто вирішив «Давай це зробимо». Звідки взялися ці думки? Це з'явилося у мені через тих людей, яким я хотів наслідувати, коли був малим? А потім мій розум трансформувався у цю боксерську ментальність.

Кас розповідав усім, що блискавка вдарила в нього двічі, і тепер у нього буде ще один чемпіон у надважкій вазі. Але мені було лише тринадцять років. Тоді, коли він уперше мене побачив, я не брав участь навіть у жодній аматорській бійці. Тож як він дізнався, коли помер, що я стану цим хлопцем?

Він ніколи не бачив, щоб я повадився з кимось агресивно. Йому насправді не вдалося побачити, як зростає на ринзі моя впевненість і зарозумілість. Цікаво, що б він подумав про те, ким я став. Він був міцним хлопцем. Він говорив про інших бійців щось на кшталт: «Цей хлопець просто безхребетний. Залиш його там вмирати». Кас вірив, що з рингу краще виїхати на щиті, аніж здатися. Але тепер я розумію, що немає нічого важливішого за життя. Немає жодного кубку, жодного поясу, жодної слави важливіших, ніж життя і люди, яких ти любиш. Раніше я був першим, хто хотів померти з честю на рингу. Але ті часи пройшли. Це ж просто безглузда гра. І я був, напевно, найбільшим лохом, який коли-небудь грав у цю гру.

Я просто знав, що я — чемпіон світу ще до того, як отримав цей пояс. Я просто ним був. У мені все ще живе цей інший Майк Тайсон, з яким мені важко впоратися. Я не знав, хто, блядь, цей

хлопець. Я був супер чемпіоном, але ніколи не міг знайти там собі місця. Можна подумати, що я був одним із найбільш розшукуваних злочинців Америки. Офіцери, які стежили за моїм пробаційним періодом, вимагали детальних звітів про те, де я був, щоразу, коли я кудись виходив. Люди мене боялися. Я був лише маленьким засранцем, але мій імідж був надзвичайно крутим. Це було досить заразно. Мені завжди хотілося показати людям, що я не з лякливих, тож я трохи перестарався. Я думав, що повинен бути жорстким і злим, тому що Кас насаджував мені таку поведінку. «Надприродний» — ось це було його улюбленим словом. Я був надприродним бійцем.

Якби Кас був зараз поруч, він би сказав: «Майку, ти повинен битися. Ти що, з глузду з'їхав?» Але я не шкодую про це ні хвилини. Усі великі бійці — Рей Робінсон, Пітер Джексон, Джо Ганс, Тоні Канзонері — закінчили в канаві або працювали в якомусь довбаному готелі, підмітаючи вестибюль. Вони були настільки відданими своїй пристрасті до боротьби, що ніколи не думали про план Б. Але що б там не було з ними наприкінці, усе це коштувало того, щоб побути чемпіоном. Я був би бомжарою, що п'є щуряче ссання в канаві, лише б прожити рік із життя Майка Тайсон, лише б бути чемпіоном. Саме так.

Я не хочу, щоб ви подумали, ніби я повний відлюдник. Звичайно ж, я виходжу з дому і роблю всілякі справи. Коли ми писали цю книгу, Рацо, мій співавтор, і я пішли на четвертий бій Пакьяо – Маркеса. Похід зі мною на бокс був одним із предметів аукціону в першій фандрайзинговій компанії мого благодійного фонду *Mike Tyson Cares*. Аукціон виграла два дуже милі молоді мексиканські джентльмени, і вони сиділи разом зі мною і Рацо. Це був також мій перший публічний вихід після обрання Мітта Ромні. Ми з Рацо не повірили своїм очам, коли побачили, як він і його дружина спускаються до своїх місць біля рингу.

«Гей, Мітте, ми з сорока семи відсотків!» — крикнув я йому. Життя в одному будинку з ліберальною жінкою, яка дивиться двадцять чотири години на добу MSNBC, здається, сильно на мене вплинуло.

— Мітте, ти трохи запізнився з улещуванням мексиканських виборців, — крикнув я. Глядачами були переважно мексиканські шанувальники Маркеса. Сам бій був чудовим. Це був один із вечорів, який нагадав людям, наскільки великим може бути бокс.

Місяць тому Кікі, Рацо і я вирушили провідати Барбару Стрейзанд до *MGM Grand*. Я завжди любив Барбару. В юності я читав, що її его могло затьмарити Ела Джолсона. Мене завжди тягнуло до людей із великим его, адже Кас говорив, що ті люди, які про себе високої думки, є найкращими. Сонце завжди сяє у них над головою. Я познайомився з Барбарою, коли вона прийшла до мене в роздягальню після мого бою з Ларрі Холмсом. Вона була саме тим, що я вважаю суперзіркою. Вона дуже душевна, і я кажу це зовсім не з точки зору чорного. Вона просто змушує вас почувати тепло на душі від її співу. Люди відчують ревності до таких, як вона, і принижують таких, коли самі не здатні випромінювати таку енергію та любов, не вміють завойовувати серця людей так, як Барбара. Я був у захваті протягом усього шоу. Після шоу ми зайшли до її гримерки і сфотографувалися з нею та Марі Осмонд. Наступного дня я все ще почувався емоційно спустошеним. Бути поруч із нею та слухати, як вона співає, було надзвичайно хвилююче. Вона значила дуже багато для моєї матері та інших людей у моєму житті. Я просто щасливий, що мені пощастило жити в час, коли вона творить.

Але навіть відвідування цього концерту було для мене важким випробуванням. Ми йшли на концерт через казино, і там я побачив декого з моїх старих друзів-сутенерів

і наркодилерів. Побачивши мене з дружиною, вони зрозуміли, що їм не варто підходити до мене. Вони знають, що я постійно борюся з демонами. Коли мені доводиться заходити в подібне місце, я просто минаю його, не озираючись. Доки я працював над книгою, ми втрюх сходили на ще одне шоу. Майк Еппс проводив сольний гумористичний виступ у «Палмс». Моя дружина була позаду нас, і вона не помітила, що коли я підійшов до столу, якась дама встала і спробувала обійняти мене.

— Ні, я не можу обійняти тебе, — сказав я їй. На щастя, якийсь хлопець встав між нами.

— Дивись, як я тебе щойно врятував, — підморгнув мені хлопець.

У Кікі був би інфаркт. Ось чому я так не люблю виходити на люди. Мені набагато цікавіше відпочивати вдома. Бути на людях весело, коли я перебуваю в середовищі, яке здатен контролювати, але здебільшого люди навколо напиваються і можуть поводитися всупреч моїм побажанням. Я би сказав, що став більше захищати свою жінку, але на справді я став більш ревнивим, ніж тоді, коли ми з нею тільки зустрічалися. Мені здається, що я повинен її завжди захищати, але вона й сама добре справляється з чоловіками, які до неї чіпляються. Я забув, як вона поводитися зі мною, коли я чіплявся до неї всі ці роки, що передували нашому союзу. Кікі — дуже розумна і витончена леді. Вона добре знає, як поводитися. Іноді я ставлюся до неї майже як до своєї дитини, хоча в наших стосунках роль дитини швидше належить мені.

Щоразу, коли я йду на зустріч із великим артистом, я просто в захваті від того, що перебуваю в одному з ними братстві. Якби я міг провести так залишок мого життя і мати до того ж змогу оплачувати свої рахунки, я був би цілком задоволений своєю долею. Сплачувати рахунки, не бути переслідуваним, не

потрапляти до в'язниці й не вплутуватись у жодні драми. Я змирюсь із тим, що не залишу нічого по собі дітям, мені буде досить просто жити в місці, де ніхто не страждає. Я ніколи не думав, що опинюся в такій складній фінансовій ситуації. Я ж нігер-матеріаліст. Деякі погані звички вмирають повільно. Мені не хочеться бути таким, не хочеться переживати про мій одяг більше, ніж про своє здоров'я. Коли я помру, я хочу мати найдешевші похорони всіх часів. Просто покладіть мене в землю, без труни та інших атрибутів, — киньте мене просто в яму. І не приходьте мене провідувати, не треба взагалі нічого з цього всього лайна. Але я впевнений, що якісь боксери в майбутньому шукатимуть мою могилу, як я шукав могили старих бійців. Я був би щасливий, якби люди ставилися до мене так само, як я ставився до своїх героїв. Можливо, у мене буде надгробна плита. На ній могло б бути написано: «Тепер я знайшов спокій».

Коли я думаю про нас із Кікі, я все ще дивуюся. Наша любов розцвіла за часів справжніх негараздів. Зі мною дуже важко жити. Раки притягують до себе лайно зсередини. Жити з людиною, яка перебуває в гармонії зі своєю чутливістю, звучить круто, однак у цьому насправді немає нічого крутого. Почуття можуть бути співзвучними в своїй примарності. Я вихваляю свою дружину за те, що вона так довго чекала на те, доки я змінюся і стану таким, як я є зараз. Чекати доки я зміню свої погано продумані уявлення про жінок було для неї майже як пройти через іспанську інквізицію.

Я в повному захваті від моєї дружини. Вона змушує мене любити самого себе навіть тоді, коли мені хочеться висадити собі мізки. Я надзвичайно поважаю її за те, скільки зусиль вона доклала, щоб я ця штука між нами працювала. Якби тоді в минулому вона послала б все до біса і забралась би кудись із нашою дитиною, я б лише зрадив. Я поняття не маю, що змусило

мене залишитися вірним цій дівчині, що дало мені сили спробувати змінити свої орієнтири, якими я керувався останні сорок років. Раніше мені було не відомо, що таке зобов'язання. Мені й раніше доводилося бути шалено закоханим, але я однаково завжди зраджував тим дівчатам, був невірним як емоційно, так і фізично. Кікі зробила мене настільки сильним, що я навіть спробував піти цим шляхом і стати відданим чоловіком. Це саме собою досягнення, навіть якщо ця місія провалиться і ця спроба зазнає невдачі. Ось наскільки складна ця ситуація. Уявіть собі, чого можна досягти, будучи такою людиною. Саме цієї миті ти стаєш чемпіоном у питаннях моралі.

Я надзвичайно вдячний Кікі. Мене байдуже, я не був би вартий своєї дружини, навіть коли вона була повією зі справжнісіньким СНІДом. І я, справді, маю це на увазі. Я не вартий своєї дружини. Вона дісталася мені, певно, лише через те, хто я і за мої колишні досягнення, а також завдяки тому, що загалом я порядна людина; однак усе це не робить мене ні на йоту достойним моєї жінки. Я просто злидень як порівняти з нею.

Що ми насправді знаємо про любов? Любов не слухає наші вказівки, ні! Це ми йдемо за її волею. І коли вона вже почала тобою керувати, ти просто коришся. Нікому ще вдавалось уникнути поклику любові, попри всю її безжальну природу. Я не знаю, що таке любов, а утім я страждаю від її симптомів: божевілля та повної незбагненої залежності. Однак вона ж може зробити так, що ти виявиш свій найвищий потенціал. Для деякого любов — це просто оргазм. Для інших — це любовні думки та фантазії, яких ми прагнемо досягнути та втілити в життя. Я кажу своїй дружині, що люблю її щомиті, але що таке моя любов? Моя любов пересичена, моя любов буває отруйною, моя любов романтична, моя любов хтива, моя любов безгрішна,

моя любов — це багато речей. Той, хто любить, приносить свою волю на жертковий вівтар. Відмовлятися від контролю над своїм життям — це згубно, особливо, коли ще не знаєш на що його проміння; але ти готовий це зробити, бо любов — це приємно. Але ти все ще не знаєш, чи краща вона, ніж контроль над твоїм життям. Тож однією ногою ти в пеклі, а іншою — у раю. Іноді ми приймаємо за любов хтивість, адже ми думаємо, що коли це приносить таке задоволення, то це має бути любов. Любов — це жертва, заради неї варто вмирати і вбивати, що нам доводить історія. Однак нам потрібен на нашому життєвому шляху моральний компас. Не всяка насолода є доброю насолодою.

У мене є улюблена книга, яку я намагаюся читати щодня. Вона називається «Найкращі листи зі світу: від Давньої Греції до двадцятого сторіччя». Мені подобається поринати таким чином у минуле. Читаючи ці листи, я дізнаюся дуже багато про людей минулого. Дехто із цих людей настільки егоцентричні, що не думають, що хтось ще здатний любити так сильно, як вони. Багато хто із цих хлопців схиблені на контролі, і засмучуються, коли об'єкт їх кохання не відповідає достатньо швидко. Речі, які пишуть ці люди, надзвичайно поетичні, від того, як вони висловлюються, просто перехоплює дух. Але іноді, людині, якій ці листи присвячені, на них абсолютно начхати.

Я читаю ці листи і плачу. Ось Наполен, цей великий світовий лідер. А ось його лист, в якому він благає свою любов, Джозефіну, прийти до нього, але вона не приходить. Ось, погляньте:

«4 квітня 1796 року.

Якими чарами ти зуміла полонити всі мої почуття, увібрати в себе все моє добродіє існування? Моя солодка любов — це магія, яка помре лише зі мною. Жити заради Жозефіни — ось історія мого життя. Я намагаюся дотягнутися до тебе, я вмираю

від бажання бути поруч з тобою. Був час, коли я пишався своєю хоробрістю, з якою зустрічав усе те зло, яке люди могли б заподіяти мені, пишався я й долею, що лежала переді мною. Я непохитно дивився в очі найстрашнішим нещастям, — не суплячись і не дивуючись їм. Але зараз одна тільки думка про те, що моїй Жозефіні може бути погано, думка про те, що вона може бути хвора, і, найголовніше, жорстока, згубна думка про те, що вона може любити мене менше, змушує мою душу в'янути, холодить мені кров, валить мене в зневіру і позбавляє мене всієї мужності, залишаючи натомість гнів і відчай. Я часто повторював собі, що не можна без каяття панувати над тим, хто помирає. Але зараз я розумію, що померти, не пізнавши твого кохання, померти, не будши впевненим, що ти мене любиш — це пекельна мука, це надійний спосіб повного знищення. Моя єдина подруго, ти, кого доля обрала, щоб пройти зі мною весь сповнений болю життєвий шлях, — того дня, коли твоє серце не буде більше мені належати, світ для мене зів'яне та втратить своє тепло. Люблю тебе й твої очі, але цього шалено мало. Я люблю більше, ніж тебе саму — твої думки, твою душу, твій погляд, усю тебе. Кохана моя, прости мені, я виснажений. Тому, хто так гостро відчуває, тому, кого ти любиш, бракує життєвих сил.

Твоя хвороба — ось що займає мій розум вдень і вночі.

Без їжі, без сну, забувши про своїх друзів, славу, Батьківщину — поруч із тобою весь інший світ більше не існує для мене, немов його було знищено. Я дорожу честю тільки тому, що ти цінуєш її, я дорожу перемогою тільки тому, що вона тішить тебе, я відмовився б від усього, що не дає тобі радості, і кинувся би до твоїх ніг. У своєму листі, моя кохана, стережися зізнатися мені, що ти переконана в тому, що я люблю тебе понад усяку міру, напружуючи всі свої душевні сили. Що ти впевнена в тому, що тобі присвячений кожен момент мого

життя. Що не проходить і години, щоб я не подумав про тебе. Що мені в голову ніколи й гадка не приходила думати про інших жінок».

Мені подобається, як пише цей мужик! Наполеон — справжній псих. Це ж просто бомба! А Жозефіні було плювати на Наполеона з високої вежі. Це просто як я і Робін Гівенс. Іноді я беру книгу в нашу спальню і читаю ці листи Кікі. А ось мій улюблений. Цей лист, написаний великим німецьким поетом і драматургом Генріхом фон Клейстом. Восени 1811 року він закохався в домогосподарку на ім'я Генрієтта Фогель. Йому було тридцять чотири, їй — тридцять один. У них була спільна пристрасть до музики. Але Генрієтта вмирала від раку матки. Генріх був депресивним хлопцем, він був бідним, але шукав безсмертя. Фогель була не першою жінкою, кому він запропонував самогубство удвох, але вона була тією, хто погодився. Вони провели ніч у маленькому готелі, попиваючи вино і каву з ромом. Наступного ранку вони, здавалось, шаленіли від захвату, спускаючись до озера. Спочатку він застрелив Генрієтту, а потім застрелив себе. Це один із його останніх листів до неї.

«Жанет, моє сонечко, моя дорогесенька, моя віддана, моя любове, моя солоденька, моє життя, моє світло, моє все найкраще в житті, моя тінь, моя фортеця, моє поле, моя галявина, мої виноградники, О сонце, о життя моє, сонце, місяце, зорі, небеса, моє минуле, моє майбутнє, моя наречена, моя дівчинко, мій дорогий друже, моя сокровенна подруго, моя кров від серця, зоре очей моїх, о, моя найдорогоцінніша, як мені тебе називати? Моя золота крихітко, моя перлінко, мій дорогоцінний камінь, моя корона, моя королева, моя імператриця. Ти — найдорожче, що є у мене в житті, ти — найчистіше та найдорожче, моє хрещення, мої діти. Ти — мої трагічні п'єси, ти — моя посмертна слава, ти — моє друге, краще

я, ти — моя чеснота, ти — моя заслуга, ти — моя надія, моє небо, моє дитя Боже, ти — моя заступниця, ти — мій хранитель, мій янгол, моя наложниця. Як я люблю тебе!

Я читаю це вголос, а потім ми з Кікі разом плачемо. Ну, хіба це не чудово?

ПОСТСКРИПТУМ ДО ЕПІЛОГУ

ОСЬ ТАК Я ЗАДУМАВ ЗАКІНЧИТИ КНИГУ. МИ З КІКІ ЧИТАЄМО в ліжку любовні листи великих людей — темрява навколо мене розступилася, а мій дух запалився від надихаючих слів гігантів історії. Але жити треба за тими правилами, які поставило перед тобою життя, як я вже сказав у моїй книзі. І я зненавидів би самого себе, якби збрехав і спробував би приховати те, що сталося в останні кілька місяців.

Можливо, частково це було пов'язано з пошуками моєї душі та копанням у темних її куточках, щоб мати змогу чесно відповісти на питання Рацо про моє життя. А можливо, це сталося через тиск, пов'язаний із поверненням до світу боксу і новим виходом на ринг — цього разу як промоутер і вихователь молодих боксерських талантів. До того ж, моя хронічна негативна самооцінка не потребує жодних важливих приводів, щоб умикнутися і почати саботувати будь-які радості та щастя, які приходять у моє життя.

Але що сталося, то сталося, я маю вам про це розказати. Приблизно за місяць після того, як я закінчив роботу над книгою, у квітні 2013 року, я оступився, оступився вперше з січня 2010 року. Одного вечора я пішов на гулянку і випив. А потім випив іще. І ще. Я вже розповідав вам, який поганий із мене п'яниця, тож, щоб заспокоїтися, я викурив трохи трави. Тієї ночі я почувся паскудно, коли повернувся додому до Кікі та дітей. Але недостатньо паскудно, щоб не повторити свій вчинок знову ще кілька разів у червні та липні цього року. А потім у серпні, за тиждень до моєї першої рекламної кампанії бою із

Залізним Майком, який транслювався на ESPN, я знову вибився з колії.

Послухайте, я закінчений наркоман, і якщо я не буду слідувати поставленому плану, то помру. Тому я знову почав ходити на зустрічі анонімних алкоголіків. Один із найважливіших кроків — це загладити свою провину. Тому просто перед першим боєм, де я вперше виступав у ролі промоутера, я підійшов до Тедді Атласа, мого старого тренера, який був на ESPN як коментатор-аналітик. Я простягнув йому руку і вибачився за свій вчинок, який стався там, у Кетскіллі в 80-х роках. Я не розмовляв із Тедді майже двадцять років. Мені було приємно загладити свою провину. Думаю, цей жест був для багатьох людей дуже важливим, тому що це було перше, про що вони хотіли зі мною говорити як під часу боїв, так і на інтерв'ю, які я давав між боями.

Надмірні емоції та відчуття провини і сорому переповнювали мене через минулі рецидиви, тож зустріч із Тедді і заглажування моєї перед ним провини, здавалося, примусила мої емоції перелитися за край. Я зрозумів, що не можу просто продовжувати брехати і прикидатися, ніби я все ще тримаюся, не п'ю й не курю траву. Тому, коли хтось на пресконференції після бою запитав мене, як це, знову побачити Тедді, мені захотілося звалити камінь зі своєї душі.

«Я знав, що існує ймовірність того, що я зустріну тут Тедді, і спочатку це відлякувало мою темну й мерзенну душу. Мене тягне робити погані речі. Я хочу тусуватися в цьому районі один (я вказав на свою голову), але ж це небезпечно тусуватися там на одинці, правильно? Воно здатне доконати кого завгодно. Воно й мене хоче доконати. Тому я став ходити на зустрічі анонімних алкоголіків і пояснив своїм приятелям алкоголікам та наркоманам, що я збираюся розібратися з цією ситуацією тут і розповів їм про почуття, які вона в мене викликає. Це майже

як, ем, щось на кшталт Хетфілдів та Маккоїв⁸², пояснив я типу їм. Я прийняв правильне рішення. Я змусив Каса пишатися мною. Я змусив себе пишатися собою.

82 Ворожнеча Хетфілдів і Маккоїв (1878–1891) — протистояння двох американських сімей, що жили на кордонах штатів Західна Вірджинія і Кентуккі. На американському телебаченні йшов також однойменний серіал.

Я ненавиджу себе. Я намагаюся накласти на себе руки. Я дуже сильно себе ненавиджу, але я змусив себе пишатися собою, і в мені більше немає тої ненависті. Я щасливий, що зробив це. Можливо для Тедді це було занадто, і він ще не зрозумів, що сталося. Але він повинен знати, що я зробив це щиро. Я більше не хочу буди з тобою у сварі. Я був неправий. Пробач. Я був неправий. Я просто хотів загладити свою провину. Прийме він мої вибачення чи ні, але я зможу померти й зійти в могилу, знаючи, що загладив свою провину перед усіма, кому спричинив біль. Уся річ у любові та прощенні, і для того щоб ці хлопці пробачили мене — я маю на увазі інших хлопців — знаєте, я хочу, щоб люди пробачили все, що я накоїв.

Я — ушльопок. Я накоїв багато поганих речей і хочу отримати за них вибачення. І, прагнучи вибачення, я сподіваюся, що вони зможуть мені пробачити. Я хочу змінити своє життя, я хочу жити тепер іншим життям. Я хочу жити тверезим життям. Я не хочу вмирати. Через мій хронічний алкоголізм, я опинився за крок до смерті. Вау. Боже, це дуже цікава штука».

Я поперхнувся. А потім я зізнався.

«Я вже шість днів не п'ю і не приймаю наркотики, і для мене це просто диво. Я усім брехав, усі думали, що я був тверезим. Але це не так. Це мій шостий день. Я більше ніколи не вживатиму».

Преса в залі аплодувала мені стоячи, але це нічого для мене не значило. Ніхто зазвичай вам не аплодує, коли ви ділитесь своєю історією на зібраннях.

Це було двадцять третього серпня. Зараз, коли я це дописую, я додав ще кілька днів до свого тверезого періоду. Я сподіваюся, що зможу залишатися чистим від алкоголю та наркотиків, протриматися ще більше днів і отримувати більше й більше жетонів⁸³. Мені здається, нерозумним з мого боку було думати, ніби я зможу побороти цю штуку без допомоги моєї команди підтримки та моєї сім'ї з реабілітаційної програми, яка належить до єдиного клубу, який приймає до себе подібних до мене. Я не хочу вмирати. Я хочу продовжити свою боксерську кар'єру як промоутер. Я хочу знову проводити своє персональне шоу. Я хочу знятися ще в кількох фільмах.

⁸³ Тайсон має на увазі жетони, які як ігрову форму заохочення отримують учасники програми боротьби із залежностями за кількість «чистих» днів.

Після мого недавнього рецидиву мені було зовсім не переливки. У нас із Кікі були дуже важкі часи. Якась частина мене навіть намагалася звинуватити в моєму рецидиві той тиск, який звалився на мене через одруження. А потім прийшли макети книги. Переглядаючи разом з Кікі книгу, я пережив духовне переродження. Коли ми дісталися до розділу про Ексокус, нам стало важко його гортати. Ми обидва виплакали всі очі. І цієї самої миті я зрозумів, чому я одружився з Кікі. Я раптом віднайшов відповідь на запитання: Чому такий хлопець, як я, має одружуватися? Я зрозумів, що наш шлюб — це щось більше, ніж просто наш союз із Кікі. Я мав одружитися з Кікі, щоб виконати мої зобов'язання перед Ексокус. Мій шлюб дав можливість мені зробити це і навчитися бути хорошим батьком. Завдяки тому, що в моєму житті була Ексокус, я став кращою людиною, і тепер, коли її більше з нами немає,

я продовжую самовдосконалюватися. Я прагну, щоб наші з Кікі стосунки ставали глибшими, і хочу бачити як мої діти ростуть здоровими та щасливими. Але нічого з цього мені не доступно, докив мене немає контролю над собою. Я нікому не зможу допомогти, доки сам нездужаю, тому мені відчайдушно хочеться бути здоровим. У мені забагато болю, і я просто хочу зцілення. І я зроблю все, що в моїх силах, щоб досягнути цього. Крок за кроком.

ПРИМІТКИ ЩОДО ЛЕКСИКОНУ

ДВА СЛОВА, ЯКІ Я ЧАСТО ВИКОРИСТОВУЮ В МОЇЙ КНИЗІ, ЗАСЛУГОВУЮТЬ на пояснення. Перше з них — «нігер». Це слово набуло поширення серед чорношкірої молоді через його використання ранніми хіп-хоп і реп-виконавцями, такими як *Grandmaster Flash*, *N.W.A.*, *Tupac*, *Ol' Dirty Bastard*, а також такими коміками, як Пол Муні і Кріс Рок. Уживаю я цей термін як пейоративу⁸⁴ чи як образливе слово — залежить від контексту. Однаково часто я схильний говорити «До біса цього нігера, я його ненавиджу» та «Я люблю цього нігера, я ладен за нього померти». Також я не використовую це слово виключно для позначення людей певного кольору. Там, у Браунсвілі, ми часто говорили: «Чувак, ці великі білі тупі італійські нігери намагаються мене розіграти». Пізніше, під час зустрічей із керівниками НВО або *Showtime* за обговоренням моїх боїв я міг сказати:

84 Пейоратів (від лат. *peior*, *-us*, *peius* — вищий ступінь порівняння від *malus*, *-a*, *-um*, *male*, тобто «поганий — гірший») — слова та словосполучення, що підкреслюють негативну оцінку чогось або когось, несхвалення, осуд, іронію чи презирство. — *Прим. перекл.*

— До біса цих нігерів.

— Ти про що говориш? Це ж євреї, — говорив один із моїх друзів.

— Ні, це все нігери. Нігер — це стан душі.

Саме слово «нігер» може використовуватися як у позитивному, так і в негативному значенні, але коли ви поєднуєте «нігер» та «лайно», то така комбінація вже є винятково негативною.

Скажімо, у вашого друга є кілька прекрасних дам, з якими він планує повеселитися. Він запрошує кількох ваших друзів долучитися до вечірки, але водночас просить вас стежити за дверима, фактично відсторонюючи вас від спілкування. Таких називають «нігерське лайно» через їх поведінку, характерну для егоїстичних, нікчемних шибздиків.

Інше слово, яке потребує пояснення, — це термін «шмондявка» (в англ. оригіналі «smuck»). Мій співавтор, Ларрі Рацо Сломан притримується єврейських переконань. Почувши, як я кілька разів сказав «шмондявка», Рацо швидко пояснив мені, що я перебріхую слово шмук (*schmuck*) з ідиша. «Шмук» спершу означало пеніс, але згодом його значення розширилося і стало означати когось дурного або, в окремому разі, когось жалюгідного чи огидного. У деяких єврейських сім'ях слово «шмук» вважалося настільки вульгарним, що підпадало під табу. Після того, як мене кілька разів виправили, я розповів Рацо, що я використовую термін «шмондявка» (*smuck*) абсолютно правильно. Мій шмондявка лише на половину «шмук». Адже коли до слова *smuck* додається на початку звук «ш» він, по суті, додає вартій зневаги людині якоїсь довіри. «Шмук» — це «шмук», тоді як «шмондявка» (*smuck*) не вартій навіть статусу шмука. У цій книзі я навмисно використовую обидва слова.

ПОДЯКИ

МАЙК ВИСЛОВЛЮЄ ПОДЯКУ:

Касу Д'амато, моєму наставнику, другу і генералу. Завдяки тобі моє життя досягло таких висот, про які я й уявити собі не міг. Я не знаю, де був би без тебе сьогодні. Мою вдячність до тебе годі висловити. Спогади про тебе житимуть, поки я дихаю. Наші імена завжди писатимуть разом. Не вийде згадати моє ім'я без посилання на твої здобутки, так само, як не можливо згадати твоє ім'я, не згадавши про мої здобудки.

Я хотів би висловити особливу подяку моєму колезі Ларрі «Рацо» за те, що він був таким класним «котаном» (це улюблене слово Ларрі. Мені довелося викинути багато з них із рукопису.) Процес в цілому був не завжди легким для мене. Часом мені було дуже важко переказувати деякі з найпохмуріших моментів мого життя. Ларрі, ти був тією самою мухою на стіні, яку мені часом хотілося пришльопнути, але, коли наставав такий момент, ти вмів зникати і прилітати назад, коли я вже прохолов. Я вдячний за твої терпіння і старанність. Ти вмієш викручуватися і тримати удар. Не думаю, що у світі є інший письменник, який зміг би зробити цю роботу краще. Коли справа доходить до письменства, ти «найкрутіший чувак на планеті». Ти для мене більше, ніж просто письменник, ти — моя сім'я. Я із задоволенням попрацював би з тобою в майбутньому над новими проєктами.

Спасибі Девіду Вільяно з «Вільяно Асошіейтс» за те, що він усе координує. Девіде, ти велика людина. Ти більше, ніж просто літературний агент. Я вважаю тебе своїм другом.

Дякую Девіду Розенталю, керівнику видавництва *Blue Rider Press*, за твоє терпіння та ентузіазм щодо цього проєкту. Я дуже

вдячний тобі за те, що ти повірив у цей проєкт і підтримав його на всі 100 відсотків.

Я також хотів би подякувати моїй юридичній команді із *Grubman Indursky Shire & Meiselas, P. C.*, зокрема Кенні Мейзеласу за їх неймовірну роботу. Спасибі тобі, Джонатане Ерліх, за те, що ти прочесав рядок за рядком усі контракти.

Спасибі Деймону Бінгему і Харлану Вернеру за перше знайомство з компанією «Вільяно Асошіейтс».

Мої найпалкіші любов і вдячність моїм друзям, родині та шанувальникам за те, що вони знайшли час, щоб поділитися своїми історіями з Рацо. Особлива подяка моїм дітям: Майкі, Джині, Рейні, Аміру, Мігелю, Мілані й Марокко. Усе, що я роблю, я роблю для вас. Я люблю тебе, Ексокус Сьєрра Тайсон. Ти — моє вічне янголятко. Не минає й дня, щоб я не думав про тебе. Ті чотири роки, які я провів із тобою на цій планеті, були кращими в моєму житті. Я тебе ніколи не забуду.

Нарешті, моїй дорогій дружині Кікі — спасибі за твою безумовну любов, підтримку і терпіння до мене. Я знаю, що це не завжди легко, але я дуже ціную все, що ти робиш. Я тебе кохаю.

ЛАРРІ ВИСЛОВЛЮЄ ПОДЯКУ:

Майку Джерарду Тайсону. Якби я сказав, що цей проєкт був плодом любові, то применшив би його. Я хотів працювати з Майком із 1994 року, відразу після виходу «Частин тіла», над якою працював разом із Говардом Стерном.

Для мене Майк був однією з найцікавіших культурних фігур на сцені, і я відчував, що його історія буде пізнавальною і зворушливою. Коли Майк сидів у в'язниці Індіани, я послав йому копію автобіографії Ніцше *Ессе Ното* і запропонував попрацювати разом над мемуарами.

2008 року завдяки рекомендації свого тодішнього агента Харлана Вернера і доктора Моніки Тернер, його колишньої

дружини, Майк вибрав мене своїм співавтором. Як ви вже могли прочитати в цій книзі, Майку не вистачило часу для роботи над книгою, і проєкт був відкладений. За чотири роки стан Майка став набагато кращим, і ми розпочали роботу.

Робота з Майком була найбільш незвичайним та приємним досвідом у моїй кар'єрі біографа знаменитостей. Усьому світу відомо, який він до болю чесний і неймовірно чутливий. Інколи, коли наші бесіди зачіпали особливо чутливі теми — його дитинство та роль його наставника Каса Д'аманто — Майк починав плакати, а іноді й просто нестримно ридати. З іншого боку, він міг посеред розповіді своїх улюблених історій підхопитися з місця і почати танцювати по кімнаті, а потім повернутися до мене і дати мені п'ять. Здається, я той, кого Майк Тайсон штурхав у п'ять разів більше за будь-кого іншого, хто б після цього ще й вижив і про це розказав. Цій людині невідомі його власні сильні сторони.

Майк не з тих хлопців, які спокійно розповідають історії зі свого життя. Я записував розмови з ним у його гаражі, поки там воркотали його розвідні голуби, у задній кімнаті перукарні, де він тусувався в Північному Вегасі, на пасажирському сидінні його ескалади, коли він їхав забирати дочку зі школи, у магазині Сальваторе Феррагамо у Цезарі у Вегасі, поки він приміряв сорочки. Я носив із собою вдень і вночі свій касетний диктофон *Casio*, тому що ніколи не знав, коли на нього зійде натхнення розповісти раптом якусь неймовірну історію про Каса або згадати чарівну історію зі свого дитинства.

Я провів кілька місяців у Вегасі вдома у Майка, записуючи наші розмови, переглядаючи купи його юридичних документів і опитуючи декого з його найближчих друзів. Бути довгий час так далеко від дому нелегко і не завжди весело, однак у Вегасі мене прийняли дві сім'ї, і кожна з них допомагала мені робити моє життя приємнішим.

По-перше, я повинен подякувати чудовій сім'ї Майка. Його дружина Кікі стала Майку чудовою помічницею, ви б не читали зараз цю книгу, якби не вона. Теща Майка Рита, брат Кікі Азхім і його дружина Джахіра, а також старша дочка Майка Майкі завжди були поруч, щоб доглядати за мною, годувати й втішати, коли Майка більше приваблювали магазини, а не розмови зі мною. Помічник Майка, Девід Барнс, він же Уейно, він же Фарід, був завжди готовий допомогти і не жалкував для мене свого часу. А двійко маленьких дітей Майка — Мілана і Рокко, завжди були джерелом великої радості та веселощів.

У Вегасі у мене була ще одна сім'я. Поки я працював із Майком, я жив у «Сламмері», дивовижному будинку мого іншого друга Пенна Джиллетта. Пенн, його дружина Емілі Золтен і двоє його дітей, дочка Моксі і син Золтен, були найбільш для мене дорогими. Вечорами, якщо мені ставало нудно, я ходив дивитися виступи Пенна і Теллера. Інколи, коли мені хотілося подивитися легкий фільм, до моїх послуг був домашній кінотеатр Пенна й Емілі.

Я в боргу перед усіма чудовими друзями і колегами Майка, які знайшли час зі свого щільного графіка на інтерв'ю зі мною. Я дякую Брайану Хеміллу, Крейгу Бугі, Келвіну Холлінсу, Еріку «ЕБ» Брауну, Девіду Чесноффу, Стіву «Крокодилу» Фітччу, Девіду Мелоуну, Френкі Мінчелі, Джеффу Гріну, Хоуп Хандлі, Джекі Роу, Джею Брайту, Лансу Шерману, Латондіі Лоусон, Стіву Лотту, Маку Сміту, Мерилін Мюррей, Маріо Кості, Марку Д'аттіліо, Деррілу Френсісу, Ентоні Піттсу, Майклу Поліцу, Ріку Бауерсу, Родні Тайсону, Шону Макфарланду, Джону Макфарланду, Мухаммеду Сіддіку, Тому Патті, Тоні Андерсону, Деймону Бінгему, Джиму Войлсу і Джеффу Уолду. Ми також у боргу перед людиною, яку ніколи не бачили, але про яку багато чули. На самому початку проєкту Майк годинами прокручував мені записи розмов Каса та його друзів і колег із молодим

журналістом із Кетскілла Полом Цукерманом. Ці інтерв'ю були чудовим джерелом, яке допомагало мені зрозуміти, що було в голові у Каса тоді, коли Майк ще тільки-но з'явився у його житті. Ми намагалися розшукати Цукермана, але безуспішно. Будемо сподіватися, що його історії про Каса та його спритні інтерв'ю колись побачить увесь світ.

Я у величезному боргу перед Девідом Розенталем, надзвичайно талановитим видавцем, за його нескінченне терпіння і врівноважену мудрість. Спасибі також усім у видавництві *Blue Rider Press*, особливо редактору Ванессі Кірен. Також висловлюю подяку працівникам *Blue Rider* — Ейлін Бойл, Сарі Хохман, Греггу Кулику, Фібі Пікерінг, Брайану Улікей, Джо Бенінказі, Мередіт Дрос, Лінді Розенберг, Робу Стерніцкі та Елізі Розенберрі.

Я назавжди вдячний моєму чудовому агенту Девіду Вільяно за його наполегливість і поради, а також його колезі Метью Карліні за те, що він керував усіма зарубіжними виданнями цієї книги.

Це не була б книга про Майка Тайсона, якби ми не подякували кільком адвокатам. Мій давній адвокат Лорі Рокетт уклав нашу початкову угоду 2008 року. Ерік Рейман приєднався до нас 2012 року і доклав трохи магії, коли ми наново взялися за проект. А Лінда Коуен чудово впоралася з рецензуванням рукопису для видавництва. І величезне дякую, як завжди, моєму адвокату Чарльзу ДеСтефано, який завжди поруч зі мною.

Я вдячний також видатному перекладачу Джилл Метісон, за те, що вона поклала тіло й душу, щоб вкластися в строк. Я також в боргу перед Закарі Циммерманом за його сумлінну дослідницьку роботу. Його не лякало геть нічого, будь-яку проблему він із легкістю розв'язував, посидівши трохи в неті.

І нарешті, я назавжди в боргу перед своєю сім'єю номер один — Крісті Сміт-Сломен і Люсі. Вони пережили ураган Сенді

та їли арахісове масло з джемом (або, щодо Люсі, ласощі з арахісовим маслом для собак від Ньюмена) при свічках, поки я працював за тисячі миль від них. Крісті завжди підтримує мою роботу та мої примхи, і я безмежно вдячний їй за її любов. І доки будуть ці ласощі, Люсі також залишатиметься в моїй команді.

ПРО АВТОРІВ

Майк Тайсон — колишній безперечний чемпіон світу в суперважкій вазі й перший боксер, який коли-небудь володів трьома найвідомішими боксерськими поясами та титулами чемпіона світу за версіями WBC, WBA і IBF у суперважкій вазі одночасно. Неймовірна популярність Тайсона допомогла покласти початок його кар'єрі у сфері розваг: він був видатним актором у блокбастерах «Похмілля в Вегасі» і «Похмілля в Вегасі II», а нещодавно він заслужив величезне визнання за своє персональне шоу «Тайсон — беззаперечна правда». Тайсон запустив власну лінію одягу (*Mike Tyson Collection*) і заснував компанію *Tyrrhanic Productions*, яка на сьогодні має в розробці кілька кінопроектів. 2011 року Тайсона додали до Боксерської Зали Слави. Він живе в Лас-Вегасі зі своєю дружиною Кікі та дітьми.

Ларрі «Рацо» Сломен найбільш відомий як співавтор Говарда Стерна в «Частинах тіла» (фільм 1997 року) і «Міс Америка». Останнім часом Сломан співпрацював над книгою «Таємне життя Гудіні» з теоретиком магії Вільямом Калушем; книгою «Таємничий незнайомиць» із магом Девідом Блейном; *Makeup to Breakup: My Life In and Out of Kiss* (Грим у Kiss, моє життя в Kiss та після розриву) із барабанщиком Пітером Кріссом; і *Scar Tissue* (Шрамова тканина), мемуари соліста *Red Hot Chili Peppers* Ентоні Кідіса. Усі шість книг стали бестселерами «Нью-Йорк Таймс».